

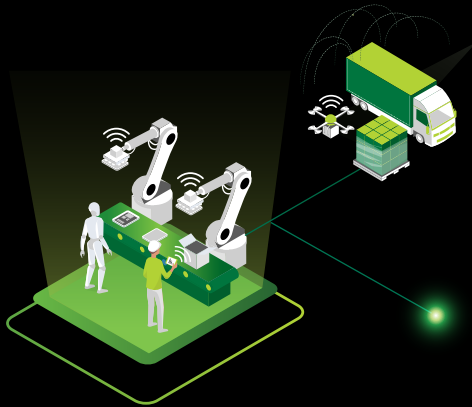


**THE FUTURE IS YOURS**

รายงานประจำปี 2563 | บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)

## 5G Vertical

End-to-End Solutions & Use Cases



## 5G Horizontal

AR/VR, AI - Artificial Intelligent, Video Analytics, Robotics

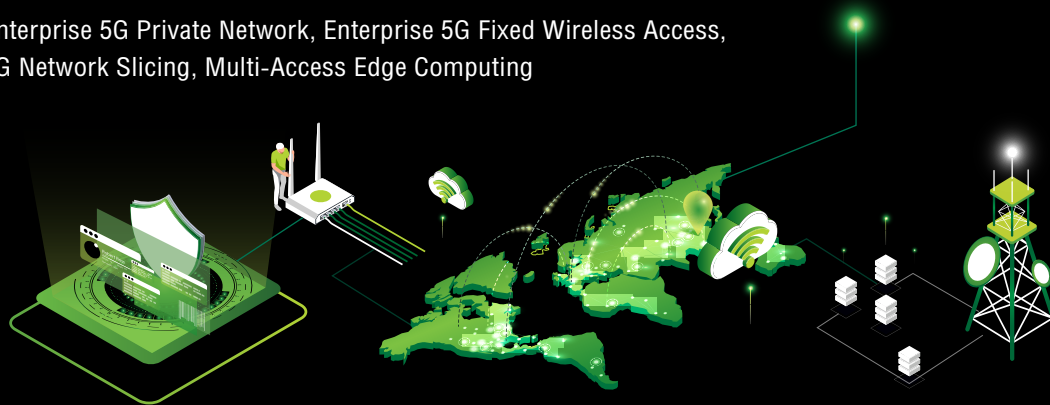


# AIS 5G Digital Enterprise of the Future

from **POSSIBILITY** to **REALITY**

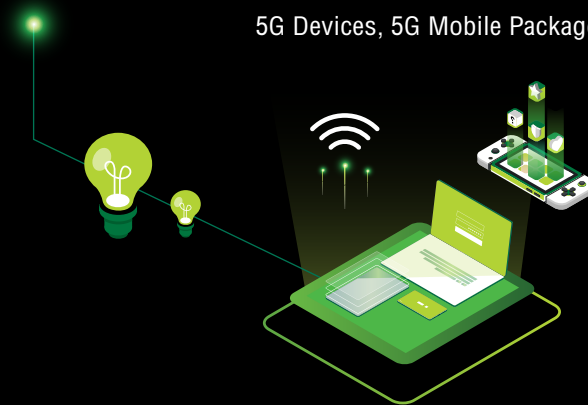
## 5G Infrastructure

Enterprise 5G Private Network, Enterprise 5G Fixed Wireless Access, 5G Network Slicing, Multi-Access Edge Computing



## 5G Mobile

5G Devices, 5G Mobile Packages





## การประกอบธุรกิจและ ผลการดำเนินงาน

นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ  
โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท  
ข้อมูลหลักทรัพ์และผู้ถือหุ้น  
รายงานคณะกรรมการบริหาร  
ลักษณะการประกอบธุรกิจ  
ภาวะอุตสาหกรรมและการแข่งขันในปี 2563 และแนวโน้มในปี 2564  
เป้าหมายการดำเนินธุรกิจใน 3 ปี  
ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ  
รายงานคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง  
การบริหารจัดการความเสี่ยง  
รายงานคณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน  
การขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อความยั่งยืน  
การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ  
ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ  
ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น  
ข้อพิพาททางกฎหมาย

## การกำกับดูแลกิจการ

006 รายงานคณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ  
016 รายงานคณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน  
018 การกำกับดูแลกิจการและการดำเนินงานด้านการกำกับดูแลกิจการ  
021 ความสัมพันธ์กับผู้ลงทุน  
022 ประวัติกรรมการและผู้บริหาร  
033 โครงสร้างการจัดการ  
036 ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อย  
038 การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน  
041 ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง  
044 ต่อการดำเนินงานระหว่างกัน  
057 รายการระหว่างกัน  
058  
088  
099  
106  
113

## งบการเงิน

127 รายงานความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท 189  
128 ต่อรายงานทางการเงิน  
129 รายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต 190  
142 งบการเงิน 193  
143  
151 การรับรองความถูกต้องของข้อมูล 282  
152

## เอกสารแนบ

176 เอกสารแนบ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อย เว็บไซต์  
เอกสารแนบ 2 นโยบายและแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลกิจการ เว็บไซต์  
และจรรยาบรรณธุรกิจ

# ข้อมูลการดำเนินงานที่สำคัญ

## 5G

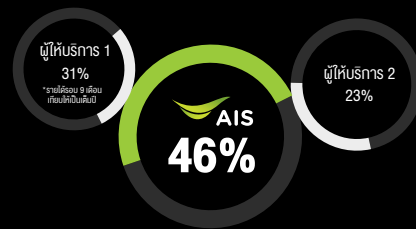
### เอไอเอสเป็นผู้ให้บริการด้านดิจิทัลไลฟ์

ด้วยธุรกิจการบริการด้านโทรศัพท์เคลื่อนที่ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และดิจิทัลเซอร์วิส

#### ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่



คงความเป็นผู้นำในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่  
ในฐานะแบรนด์ที่ได้ความไว้วางใจ  
**อันดับ 1 ด้วยเครือข่ายที่มีคุณภาพ**



ผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือที่ใหญ่ที่สุด  
ผู้ใช้งานกว่า 41 ล้านเลขหมาย  
**และส่วนแบ่งตลาดเชิงรายได้ 46%**



**5G รายแรกของไทย**  
ตั้งแต่กุมภาพันธ์ 2563

## 5G

เปิดให้บริการ  
**KSU 77 จังหวัด**  
ในพื้นที่สำคัญ

#### ธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง



**AIS Fibre**  
ส่วนแบ่งการตลาดเชิงผู้ใช้บริการ  
**12%**



**AIS Fibre**  
ส่วนแบ่งตลาดผู้ใช้บริการใหม่  
จำนวนลูกค้าเพิ่มสุทธิ  
**299,300 ราย**



ผู้นำด้านคุณภาพของเทคโนโลยีไฟเบอร์ FTTH  
**ครอบคลุม 77 จังหวัด**  
ด้วยเทคโนโลยี Fiber 100%



ฐานลูกค้าที่เติบโตต่อเนื่องมากกว่า **1.3 ล้านครัวเรือน**



**88% ของลูกค้าอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง**  
เป็นลูกค้าที่ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

#### ดิจิทัลเซอร์วิส

**CSL** | **AIS Business**

**คลาวด์และดาต้าเซ็นเตอร์**  
เอไอเอสและ CSL ร่วมให้บริการ  
Cloud & ICT solution เพื่อตอบ  
โจทย์ความต้องการเฉพาะของลูกค้า  
ในแต่ละอุตสาหกรรม



**AIS IoT**

เอไอเอสร่วมกับพันธมิตรให้บริการ  
IoT ทั่วประเทศ  
**กว่า 935,000 อุปกรณ์**



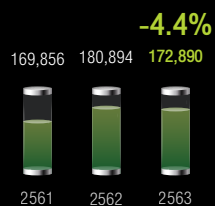
**AIS PLAY**

วิดีโอแพลตฟอร์ม ย้ายฐาน  
**ผู้ให้บริการกว่า 3 ล้านราย**  
บริการภาพยนตร์ เพลง และเกมในรูปแบบ  
การให้บริการฟรีและมีค่าใช้จ่ายผ่าน  
แอปพลิเคชัน AIS PLAY,  
กล่อง AIS PLAYBOX และเว็บไซต์





# ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ



## รายได้รวม (ล้านบาท)

ลดลงจากผลของโควิด-19 และสภาวะการแข่งขัน

## ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่

ลดลงจากผลของการชะลอตัวทางเศรษฐกิจและการแข่งขันด้านราคารวมถึงรายได้กลุ่มนักท่องเที่ยวที่หายไป

**118,082 ล้านบาท**

**-6.5%** ลดลงจากปี 2562



## ธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

เติบโตแข็งแกร่งจากฐานลูกค้าที่เพิ่มขึ้นตามความต้องการทำงานจากบ้าน

**6,959 ล้านบาท**

**+22%** เพิ่มขึ้นจากปี 2562



## ลูกค้าองค์กรและอื่นๆ

เพิ่มขึ้นจากความต้องการของลูกค้าองค์กรในบริการ ICT solution ตามแนวโน้มการเปลี่ยนผ่านในยุคดิจิทัล

**4,552 ล้านบาท**

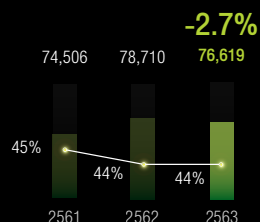
**+1.0%** เพิ่มขึ้นจากปี 2562



## กำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยและ

**ค่าเสื่อม (EBITDA)\* (ล้านบาท, อัตราภาษี)**

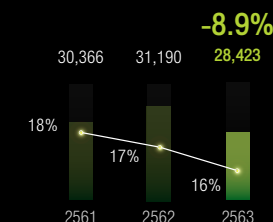
ลดลงจากรายได้ที่อ่อนตัวลงชัดเจนกับการควบคุมต้นทุนที่ดี



## กำไรสุทธิและอัตรากำไรสุทธิ\*

(ล้านบาท, อัตราภาษี)

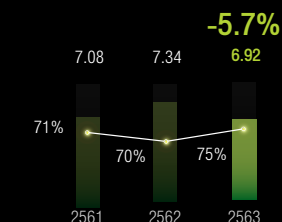
ลดลงจากค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายที่สูงขึ้นจากการเข้ารับใบอนุญาตคลื่นความถี่ และการลงทุนโครงข่าย



## เงินปันผลและอัตราการจ่าย

**เงินปันผล (บาท/หุ้น)**

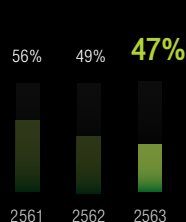
คงนโยบายจ่ายเงินปันผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของกำไรสุทธิตามงบการเงินรวม



## อัตราผลตอบแทน

**ของส่วนผู้ถือหุ้น\* (%)**

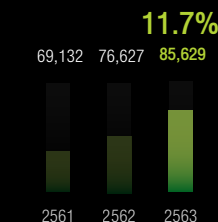
ลดลงเล็กน้อยจากผลกระทบโควิด-19 แต่ยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม



## กระแสเงินสดจากการ

**ดำเนินงาน (ล้านบาท)**

เพิ่มขึ้นจากการจัดกลุ่มใหม่  
ของค่าใช้จ่ายหนี้สินตามสัญญาเช่า



## หนี้สินสุทธิต่อ EBITDA\*

(เท่า)

เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากการลดลง  
ของ EBITDA



## กระแสเงินสดอิสระ

(ล้านบาท)

ลดลงจากการลงทุนโครงข่าย  
และจ่ายชำระค่าคลื่นความถี่



\* คำนวณจากผลประกอบการที่รวมผลกระทบของมาตรฐานบัญชีไทยฉบับที่ 16

# 5G

## ที่ 1 ตัวจริง รายแรก



คลื่นมากที่สุด  
ดีที่สุด  
เพื่อคนไทย

## นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ

กว่าสามทศวรรษที่เอไอเอสให้บริการโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมแก่สังคมไทย โดยเริ่มต้นดำเนินงานภายใต้ระบบสัญญาร่วม หรือสัมปทาน ซึ่งเอไอเอสได้รับสิทธิในการใช้คลื่นความถี่จากหน่วยงานของรัฐภายใต้สัญญาในรูปแบบ สร้าง-โอน-ดำเนินการ (Built-Transfer-Operate) ตั้งแต่ปี 2533 มีระยะเวลา 25 ปี ต่อมาในปี 2553 มีการจัดตั้งคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐในการกำกับดูแลธุรกิจกระจายเสียงและโทรคมนาคม เป็นผู้จัดสรรคลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และให้ใบอนุญาตในการประกอบกิจการ เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของอุตสาหกรรมโทรคมนาคมไทย ที่การดำเนินธุรกิจโทรคมนาคมเข้าสู่ระบบใบอนุญาต เพื่อส่งเสริมการแข่งขันอย่างเท่าเทียมและสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ

วิสัยทัศน์ของเอไอเอส คือ “มุ่งสู่การเป็นผู้ให้บริการเทคโนโลยีดิจิทัลที่ได้รับการยอมรับสูงสุดในประเทศไทย” และมีพันธกิจ ดังนี้

ส่งมอบบริการที่เหนือกว่า เพื่อส่งเสริมการค้าเป็นชีวิตรวมถึงเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจของผู้ใช้บริการ

ใส่ใจบริการลูกค้า เพื่อสร้างความผูกพันกับผู้ใช้บริการ

เสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่กระฉับกระเฉง ให้บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพ มีความคิดเชิงบวกและมีแนวคิดในการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจเพื่อการเติบโตขององค์กร

สร้างการเติบโตร่วมกับอย่างยั่งยืนกับผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

## ผู้ให้บริการด้านดิจิทัลไลฟ์

ปัจจุบันเอไอเอสเป็น “ผู้ให้บริการด้านดิจิทัลไลฟ์”  
โดยดำเนินธุรกิจหลัก 3 ธุรกิจ ได้แก่

1

### บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

ด้วยเทคโนโลยี 5G, 4G, 3G และ 2G ภายใต้แบรนด์ “เอไอเอส” ให้บริการระบบรายเดือน, บริการระบบเติมเงิน และบริการโทรข้ามแดนอัตโนมัติ หรือโรมมิ่ง ซึ่งมีผู้ให้บริการโครงข่ายที่เป็นคู่ค้าในกว่า 229 ประเทศทั่วโลก

2

### บริการอินเทอร์เน็ตบ้าน ความเร็วสูง

ให้บริการอินเทอร์เน็ตบ้านความเร็วสูง  
ผ่านโครงข่ายใยแก้วนำแสง (FTTx)  
ภายใต้แบรนด์ “เอไอเอส ไฟเบอร์”

3

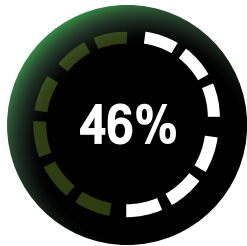
### บริการดิจิทัลเซอร์วิส

เป็นบริการต่อยอดด้านดิจิทัลที่มุ่งเน้นสร้างมูลค่า  
เพิ่มขึ้นจากฐานธุรกิจบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และ  
อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง โดยตั้งเป้าให้เป็นแหล่งรายได้ใหม่  
ในระยะกลางถึงยาวสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง  
ของพฤติกรรมผู้บริโภคและเทคโนโลยี

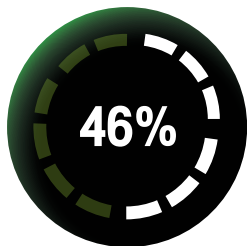
ณ ปลายปี 2563 เอไอเอสมีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น 350,171 ล้านบาท และมีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด 523,346 ล้านบาท  
ซึ่งสูงเป็นลำดับที่ 4 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

## ผู้นำในตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่

ส่วนแบ่งตลาดเชิงรายได้ในปี 2563



ส่วนแบ่งตลาดเชิงผู้ใช้บริการในปี 2563



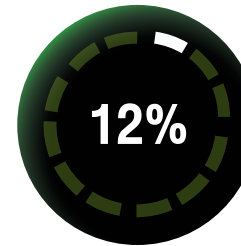
“ผู้ให้บริการรายอื่นในตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่  
ได้แก่ ดีแทคและทรูมูฟ”

ณ สิ้นปี 2563 เอไอเอสยังคงรักษาความแข็งแกร่งและเป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยรายใหญ่ที่สุด มีส่วนแบ่งทางการตลาดเชิงรายได้เป็นอันดับหนึ่งอยู่ที่ร้อยละ 46 และมีผู้ใช้บริการจำนวน 41 ล้านเลขหมายทั่วประเทศ โดยรายได้จากบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ยังคงมีสัดส่วนกว่าร้อยละ 68 ของรายได้รวม เอไอเอสให้บริการด้วยโครงข่ายเทคโนโลยี 5G, 4G, 3G และ 2G บนคลื่นความถี่ 2600, 2100, 1800, 900 เมกะเฮิรตซ์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 220 เมกะเฮิรตซ์ (2x60 เมกะเฮิรตซ์บนเทคโนโลยี FDD และ 100 เมกะเฮิรตซ์บนเทคโนโลยี TDD) โดย 190 เมกะเฮิรตซ์ อยู่ภายใต้ระบบใบอนุญาตที่ได้รับจากการประมูลคลื่นความถี่โดย กสทช. และอีก 2x15 เมกะเฮิรตซ์ อยู่ภายใต้สัญญาการเป็นพันธมิตรกับทีโอที ปัจจุบันโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ของเอไอเอสมีความครอบคลุมกว่าร้อยละ 98 ของประชากรในประเทศ

ทั้งนี้ จากการเข้าร่วมการประมูลคลื่นความถี่ซึ่งจัดขึ้นโดย กสทช. ในปี 2563 เอไอเอสได้ชนะการประมูลและได้รับจัดสรรคลื่นความถี่เพิ่มเติมในจำนวนที่มากที่สุดในอุตสาหกรรม ซึ่งจะช่วยเสริมศักยภาพความเป็นผู้นำทั้งในเชิงคุณภาพการให้บริการในปัจจุบันและต่อยอดบริการใหม่ด้วยเทคโนโลยี 5G โดยได้เริ่มเปิดให้บริการ 5G และขยายความครอบคลุมครบในพื้นที่สำคัญทั้ง 77 จังหวัด โดยในระยะเริ่มต้นการให้บริการจะครอบคลุมพื้นที่ที่มีความต้องการใช้หนาแน่นและให้ความสำคัญกับพื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมเพื่อรองรับความต้องการของกลุ่มลูกค้าองค์กรที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน

## เติบโตในตลาดอินเทอร์เน็ตบ้านความเร็วสูง

ส่วนแบ่งตลาดเชิงผู้ใช้บริการในปี 2563



“ผู้ให้บริการรายอื่นในตลาดอินเทอร์เน็ตบ้าน  
ได้แก่ ทรู ทีโอที และ 3BB”

เอไอเอสได้เริ่มดำเนินธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงภายใต้แบรนด์ “เอไอเอส ไฟเบอร์” ในปี 2558 โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้ใหม่และต่อยอดบริการเพิ่มเติมจากโครงข่ายไฟเบอร์ที่ลงทุนอยู่แล้วในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่และจากฐานลูกค้าที่มีอยู่ ปัจจุบันให้บริการในกว่า 77 จังหวัด มีความครอบคลุมถึง 8 ล้านครัวเรือน เอไอเอส ไฟเบอร์ ทำตลาดด้วยจุดเด่นที่เป็นผู้ให้บริการเทคโนโลยีไฟเบอร์ถึงบ้าน (FTTH) เพื่อเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตสู่ครัวเรือน และพร้อมรองรับลูกค้าที่ยังใช้งานเทคโนโลยี ADSL ที่ต้องการเปลี่ยนเป็นเทคโนโลยีที่มีคุณภาพสูงขึ้นและความเร็วที่ให้บริการได้สูงสุดถึง 1 กิกะบิตต่อวินาที ทั้งนี้ รายได้จากธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 4 ของรายได้การให้บริการรวม โดยปัจจุบันมีจำนวนผู้ใช้บริการอยู่ที่ 1,336,900 ราย คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดเชิงผู้ใช้บริการกว่าร้อยละ 12 ของตลาดอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง



## ต่อยอดธุรกิจหลัก ผ่านบริการดิจิทัลเซอร์วิส



ธุรกิจดิจิทัลเซอร์วิส (Digital Service) คือการพัฒนาบริการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ในหลากหลายรูปแบบตั้งแต่บริการด้านโครงข่าย แพลตฟอร์มการให้บริการ และโซลูชันด้านดิจิทัล เพื่อสร้างบริการดิจิทัลให้แก่มูลค่าห่วงโซ่อุปทานและลูกค้าองค์กร ผ่านการร่วมมือและพัฒนาระบบนิเวศของการทำธุรกิจแบบเชื่อมโยงร่วมกับพันธมิตร เพื่อการเติบโตไปพร้อมกัน ทั้งนี้ เอไอเอสได้เน้นการทำดิจิทัลเซอร์วิสใน 5 ด้านหลัก ได้แก่ วัตถุประสงค์แพลตฟอร์ม (VDO Platform) คลาวด์สำหรับองค์กร (Business Cloud) ธุรกิจทางการเงินบนมือถือ (Mobile Money) บริการเชื่อมต่อระหว่างอุปกรณ์ (IoT) และบริการแพลตฟอร์มอื่นๆ ทั้งนี้ ธุรกิจดิจิทัลเซอร์วิสจะเป็นส่วนสนับสนุนสำคัญที่ช่วยให้เอไอเอสสามารถสร้างแหล่งรายได้แหล่งใหม่ในอนาคตนอกเหนือจากการคิดค่าบริการการเชื่อมต่อค่าและค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตบนมือถือในปัจจุบัน และทำให้เอไอเอสสามารถเป็นผู้ให้บริการแบบครบวงจร (Integrated Service Provider) ผ่านการผนวกสินค้าและบริการจากธุรกิจหลักทั้ง 3 ธุรกิจเข้าด้วยกัน (Convergence)

## ดำเนินงานภายใต้ระบบใบอนุญาตผ่านการกำกับดูแลของ กสทช.



ธุรกิจของเอไอเอสส่วนใหญ่โดยเฉพาะธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่และธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ดำเนินการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กสทช. ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่ พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ เอไอเอส ผ่านบริษัทย่อย ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโทรคมนาคมและมีใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ เช่น ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ย่าน 2600, 2100, 1800 และ 900 เมกะเฮิรตซ์ โดยมีอายุใบอนุญาตโดยเฉลี่ยประมาณ 15 ปี เมื่อสิ้นสุดการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ กสทช. จะดำเนินการตามกฎหมายเพื่อจัดสรรใหม่โดยการประมูลคลื่นความถี่ต่อไป

เอไอเอสมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบในการจ่ายค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการสททเงินเข้ากองทุนวิจัยและพัฒนากิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ และค่าธรรมเนียมการใช้เลขหมายแก่ กสทช. โดยรวมค่าธรรมเนียมทั้งหมดคิดเป็นประมาณร้อยละ 4 ของรายได้การให้บริการในแต่ละปี

## พัฒนาการที่สำคัญ เพื่อการเติบโตทางธุรกิจอย่างยั่งยืน

### ด้านสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์ การใช้ชีวิตยุคดิจิทัล

#### 2561

- + เปิดให้บริการ “NU MOBILE” ซิมโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้บริการออนไลน์ครบวงจรเพื่อความสะดวกในการใช้บริการ และขยายฐานลูกค้าไปยังกลุ่มวัยรุ่นที่สามารถเข้าถึงบริการออนไลน์ได้ง่าย



- + เข้าซื้อกิจการ ซีเอส ล็อกซอินโฟ (CSL) เพื่อให้บริการด้านดิจิทัลโซลูชันส์แบบครบวงจร (End-to-End) เช่น คลาวด์ ดาต้าเซ็นเตอร์ และระบบการบริหารจัดการขยายฐานลูกค้าและเพิ่มความสามารถในการให้บริการลูกค้าองค์กรครบวงจร
- + เข้าร่วมลงทุนในบริษัทร่วม (JV) ของแรบบิท-ไลน์เพย์ (RPL) ในสัดส่วนร้อยละ 33.33 ให้บริการแพลตฟอร์มกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์เพื่อรองรับการเติบโตของสังคมไร้เงินสดในอนาคต

- + เปิดตัวเครือข่ายชำระเงินผ่านมือถือข้ามประเทศด้วยความร่วมมือกับ Singtel และธนาคารกสิกรไทย ภายใต้ชื่อ VIA ด้วย Singtel Dash และ Rabbit LINE Pay เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับลูกค้าที่เดินทางไปต่างประเทศให้สามารถใช้จ่ายผ่านกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยไม่ต้องแลกเงินสกุลต่างประเทศ



#### 2562

- + เปิดตัว AIS Insurance Service โบรกเกอร์ประกันภัยทางออนไลน์สามารถกำหนดข้อมูลการเดินทางและระยะเวลาคุ้มครองได้ โดยบริษัทในเครือเอไอเอส (ADD) ที่ได้รับอนุญาตจาก คปภ.
- + ปรับแผนธุรกิจและเปลี่ยนชื่อ ซีเอส ล็อกซอินโฟ เป็นซีเอสแอล (CSL) โดยมีกลยุทธ์ 3Ss คือ 1. Data Center & Cloud Solutions, 2. Managed Services และ 3. System Integration ให้บริการธุรกิจองค์กรตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ



- + เปิดตัว AIS eBiz Shop ช่องทางออนไลน์สำหรับซื้อสินค้าและบริการจาก AIS Business เพื่อสนับสนุนการเติบโตของลูกค้าองค์กรทั้งขนาดเล็กและรายใหญ่



- + ต่อยอดบริการชำระผ่านกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ในต่างประเทศ โดยร่วมกับ Singtel ขยายพื้นที่การให้บริการไปยังประเทศญี่ปุ่น



- + นำโซลูชัน NB-IoT Motor Tracker เข้ามาในธุรกิจประกันภัยรถยนต์ โดยร่วมกับ บริษัท ประกันภัยไทยวิวัฒน์ จำกัด (มหาชน) เพื่อให้บริการประกันรถเปิด-ปิด ซึ่งลูกค้าได้รับประโยชน์จากการจ่ายเบี้ยประกันตามการใช้งานจริง



## 2563

- + เปิดให้บริการ 5G ทั่วประเทศ ด้วยคลื่นความถี่ 2600 เมกะเฮิรตซ์ โดยเป็นผู้ให้บริการรายแรกที่เปิดให้บริการ 5G อย่างเป็นทางการในประเทศไทย



- + ร่วมลงทุนใน บริษัท ดิจิตอล เกมมิ่ง อินเทอร์เน็ตเซ็นแนลพีทีอี (DGI) ให้บริการ Gaming Content Platform ด้วยเทคโนโลยี AI และบริการคอนเทนต์อีสปอร์ต ด้วยความร่วมมือกับ Singtel และ บริษัท เอสเค เทเลคอม จำกัด



- + จัดตั้งบริษัทร่วมทุนกับ บริษัท สหพัฒนานวัตกรรมโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) ให้บริการโครงข่ายใยแก้วนำแสงและ ICT Infrastructure ในส่วนอุตสาหกรรม SPI กว่า 7,255 ไร่ และพร้อมนำบริการโซลูชันเทคโนโลยี 5G เข้าร่วมพัฒนายกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน



- + ร่วมมือกับ บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชัน จำกัด (มหาชน) นำโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่สำคัญ เช่น เทคโนโลยี 5G และโครงข่ายใยแก้วนำแสง เพื่อรองรับการนำโซลูชันสายกระดับ Smart City ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC

## ด้านนวัตกรรมเครือข่าย

### 2561

- + ลงนามเป็นพันธมิตรกับทีโอทีสำหรับการใช้คลื่นความถี่ 2100 เมกะเฮิรตซ์ จำนวน 2x15 เมกะเฮิรตซ์ เพื่อรองรับผู้ใช้งานบนเทคโนโลยี 4G และ 3G



- + ชนะการประมูลใบอนุญาตคลื่นความถี่ 1800 เมกะเฮิรตซ์ จำนวน 2x5 เมกะเฮิรตซ์ ส่งผลให้ผู้ให้บริการ 4G สามารถใช้งานดาต้าบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยความเร็วเพิ่มขึ้นร้อยละ 15-30



- + ขยายบริการเครือข่าย AIS NEXT G ให้สามารถครอบคลุมทั้งระบบปฏิบัติการ iOS และ Android ด้วยความเร็วถึงระดับ 1 กิกะบิตต่อวินาที



- + ร่วมกับโนเกีย, หัวเหว่ย, และแซดทีอี เปิดทดสอบเทคโนโลยี 5G บนคลื่นความถี่ 26.5-27.5 GHz



- + ขยายโครงข่าย NB-IoT และแพลตฟอร์มแบบครบวงจร โดยร่วมกับพันธมิตรในหลากหลายอุตสาหกรรม เช่น ฟรือเพอร์ตี้ เพอร์เฟค และซัมซุง เพื่อพัฒนาโซลูชันด้าน Smart Home





## 2562

- + ทดสอบเทคโนโลยี 5G ที่สามย่านมิตรทาวน์เพื่อการเรียนรู้และทดลองใช้งาน 5G ในสภาพแวดล้อมจริง โดยมีเทคโนโลยี 3D Hologram, การสื่อสารระยะไกล ถ่ายทอดภาพ 3 มิติ, 5G VDO Call, 5G Remote Control Vehicle, 5G Connected Drones และ 5G The Robotics เป็นต้น



- + เปิดทดสอบ 5G ในพื้นที่ภาคกลาง ที่พร้อมทดสอบ 5G บนสภาพแวดล้อมจริง โดยเปิดพื้นที่ให้เหล่านักพัฒนา สถาบันการศึกษา และพันธมิตรในภาคอีสาน ที่สนใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี 5G ได้เข้ามาร่วมพัฒนา



- + ลงนามใน MOU กับหัวเว่ย, ไบเทค และเซดทีอีร่วมศึกษาวิจัย แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ร่วมกันทดลองทดสอบเทคโนโลยีเกี่ยวกับ 5G ที่ตอบโจทย์ทั้งในระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆ และการยกระดับบริการเพื่อประโยชน์ในการใช้ชีวิตของผู้บริโภค

- + ได้รับจัดสรรใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ 700MHz (ความกว้าง 2 x 10MHz) ระยะเวลาใบอนุญาต 15 ปี นับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต ด้วยราคารวมทั้งสิ้น 17,584 ล้านบาท



## 2563

- + ร่วมมือกับ เอสซีจี และมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ พัฒนารถยกต้นแบบที่สามารถควบคุมผ่านระยะไกล บนเครือข่าย 5G ได้แบบเรียลไทม์และแม่นยำสามารถต่อยอดไปสู่การฝึกอบรมพนักงานทางไกลและเพิ่มความปลอดภัยในงานที่มีความเสี่ยงสูง



- + ร่วมมือกับ ท่าอากาศยานอู่ตะเภา นำเครือข่าย 5G พัฒนาโซลูชันจัดการผู้โดยสารและนำหุ่นยนต์อัจฉริยะ AI (Artificial Intelligence) มาช่วยให้บริการข้อมูลพื้นฐานในสนามบินและช่วยนำผู้โดยสารไปยังจุดให้บริการต่างๆ รวมทั้งได้ตอบกับผู้ใช้งานได้แบบอินเทอร์แอคทีฟ



- + ชนะการประมูลและได้รับการจัดสรรใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ 5G ครบทุกย่านความถี่ ย่านความถี่ต่ำ 700MHz (ความกว้าง 2 x 5MHz) ย่านความถี่กลาง 2600MHz (ความกว้าง 100MHz) และย่านความถี่สูง 26GHz (ความกว้าง 1200MHz) ด้วยราคารวมทั้งสิ้น 42,060 ล้านบาท

- + เริ่มให้บริการ 5G NSA (Non standalone) ในเดือนกุมภาพันธ์ 2563 และเปิดให้บริการ 5G SA (standalone) ในเดือนกรกฎาคม 2563 ด้วยความร่วมมือกับ Huawei ซึ่งถือเป็นผู้ให้บริการรายแรกของโลกที่ให้บริการ 5G โดยไม่ต้องใช้ร่วมกับสัญญาณ 4G



## ด้านการขยายโอกาสทางธุรกิจ ด้วยการพัฒนาเชิงสังคมและ สิ่งแวดล้อม

### 2561

- + นำเทคโนโลยีดิจิทัล Smart Terminal ร่วมพัฒนาระบบขนส่ง Eastern Economic Corridor (EEC) ด้วยความร่วมมือกับท่าอากาศยานนานาชาติ อุตะภา ให้บริการ แอปพลิเคชัน U-Tapao บริการข้อมูลด้านการบินและสนามบินแบบครบครัน โดยใช้เทคโนโลยี Video Analytics ประยุกต์ใช้ในระบบตรวจจับและรับรู้ใบหน้าบุคคล (Face Recognition) ในพื้นที่สนามบิน และ ระบบแสดงข้อมูลความหนาแน่นของผู้โดยสาร (Heat Map Analytics)



### 2562



- + เปิดศูนย์เรียนรู้เทคโนโลยีเกษตรฟาร์มสูง ด้วยความร่วมมือกับฟาร์มลุงรีย สร้างแหล่งการเรียนรู้ด้านการทำการเกษตร Smart Farmer โดยนำแพลตฟอร์ม IoT ฟาร์มอัจฉริยะ หรือ Intelligent Farm (iFarm) มาช่วยบริหารจัดการฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพ แม่นยำ และเพิ่มความสะดวกให้กับผู้ใช้งาน

- + จัดกิจกรรม “กรีน พลอยอิน” ด้วยความร่วมมือกับพันธมิตร ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนตลอดเส้นทาง พลอยอิน สร้างโมเดลเมืองสีเขียวต้นแบบ รณรงค์รับขยะอิเล็กทรอนิกส์ E-Waste ผลักดันการคัดแยกและการทิ้งขยะ E-Waste อย่างถูกวิธี



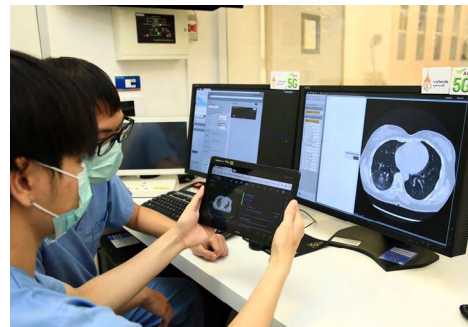
- + พัฒนาความฉลาดทางดิจิทัล โดยการจัดเวิร์คช็อปอบรมสร้างโครงข่ายครูผ่านโครงการอุ่นใจไซเบอร์ ส่งเสริมความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อเนื่องให้กับนักเรียน





## 2563

- + พัฒนาและส่งมอบหุ่นยนต์จำนวน 23 ตัวผ่านการเชื่อมต่อเทคโนโลยี 5G ให้กับโรงพยาบาล 22 แห่ง อาทิ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย, โรงพยาบาลราชวิถี, โรงพยาบาลศิริราช เพื่อใช้ในการประมวลผลข้อมูลและผลตรวจต่างๆ เพิ่มความเร็วและลดความเสี่ยงจากการติดต่อของโรคโควิด-19



- + พัฒนา 5G Total Telemedicine Solutions ร่วมกับราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ เพื่อสนับสนุนบริการทางการแพทย์ให้โรงพยาบาลจุฬาภรณ์ เช่น หุ่นยนต์ดูแลผู้ป่วยด้วยระบบประมวลผล AI ผ่าน 5G, ระบบการปรึกษาแพทย์ทางไกลในการดูแลรักษาผู้ป่วยโควิด-19 และการเรียนการสอนแบบ Smart Class Room บน 5G

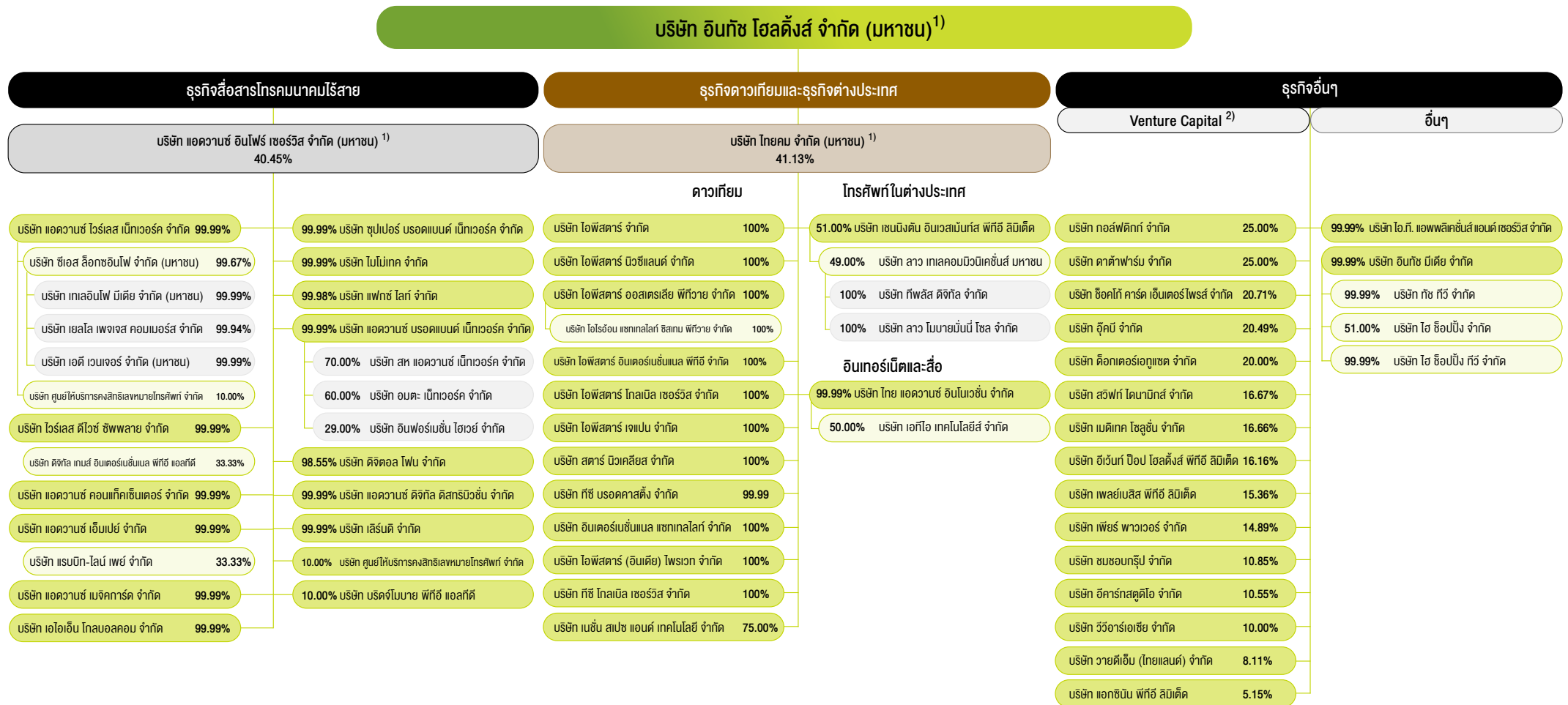
- + ร่วมกับคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลและคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ติดตั้งอุปกรณ์ 5G CPE รับและกระจายสัญญาณ 5G ให้กับ “หน่วยรักษาอัมพาตเคลื่อนที่ศิริราช (Siriraj Mobile Stroke Unit)” เพิ่มประสิทธิภาพการรักษาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบและแตกระยะเฉียบพลัน



- + พัฒนาโครงการ “กรีนพลโยธิน” ต่อเนื่องจากปี 2562 ด้วยการขยายจุดรับขยะอิเล็กทรอนิกส์ทั่วประเทศกว่า 2,000 จุด รวมถึงได้ขยายความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน อาทิ ไปรษณีย์ไทย เครือเซินทริล และเครือข่ายเพื่อความยั่งยืนแห่งประเทศไทย เพื่อขยายช่องทางในการรับขยะอิเล็กทรอนิกส์และนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี

# โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท

## โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563



หมายเหตุ:

1) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2) ไม่รวมเงินลงทุนที่เป็นตราสารหนี้

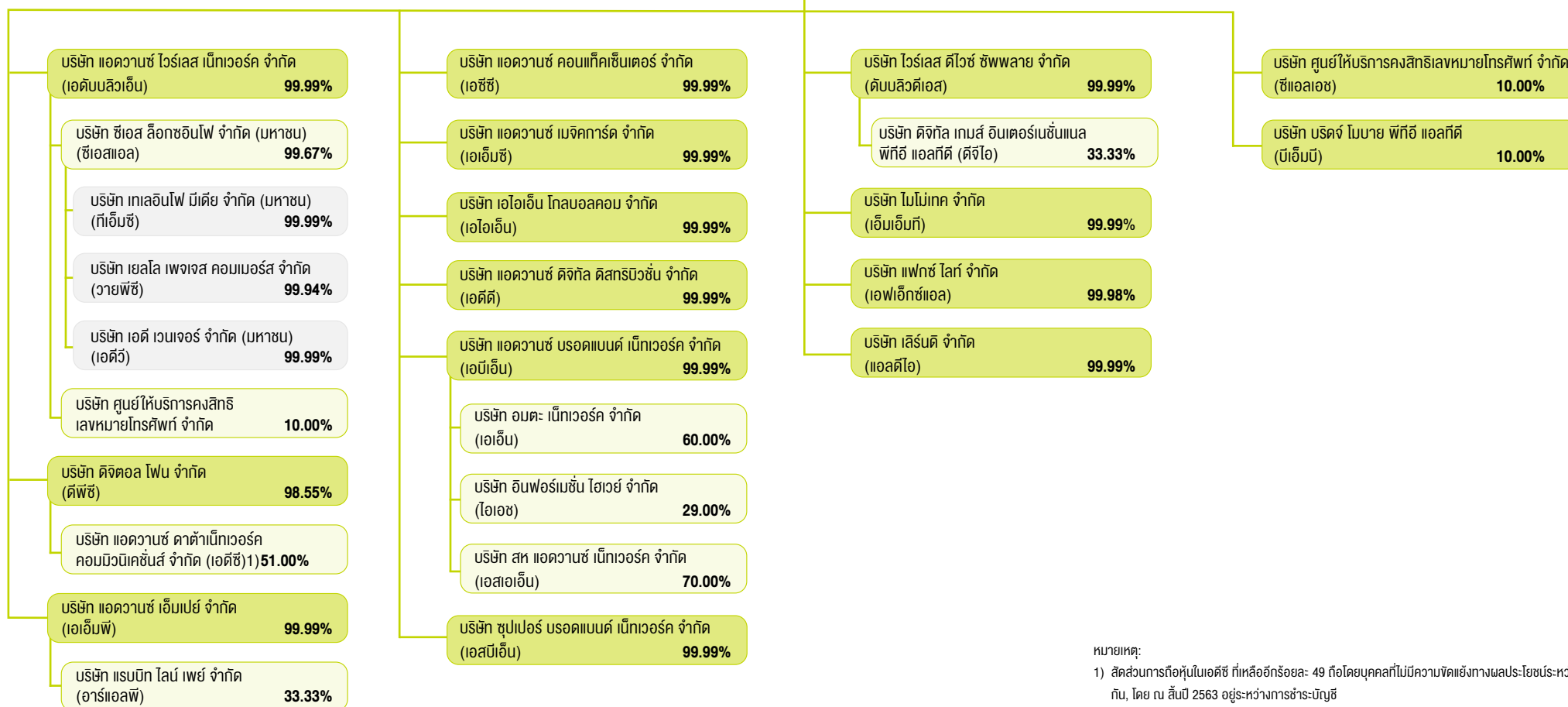
3) INTUCH ถือหุ้น ITV (52.92%) ซึ่งปัจจุบันหยุดการดำเนินงานธุรกิจ และอยู่ระหว่างการพิจารณาข้อพิพาทกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี



## โครงสร้างการถือหุ้นของเอไอเอส ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

### บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)

ทุนจดทะเบียน 4,997 ล้านบาท ทุนชำระแล้ว 2,974 ล้านบาท



หมายเหตุ:

- 1) สัดส่วนการถือหุ้นในเอตซี ที่เหลืออีกร้อยละ 49 ถือโดยบุคคลที่ไม่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างกัน, โดย ณ สิ้นปี 2563 อยู่ระหว่างการชำระบัญชี
- 2) บริษัทย่อย, บริษัทย่อยโดยอ้อม, บริษัทที่เข้าร่วมลงทุน

## ข้อมูลหลักกรรพยและผู้ถือหุ้น

จำนวนทุนจดทะเบียน และทุนชำระแล้ว	ทุนจดทะเบียน	: 4,997,459,800 บาท ประกอบด้วย หุ้นสามัญจำนวน 4,997,459,800 หุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 1 บาท
	ทุนที่ออกและชำระแล้ว	: 2,973,554,313 บาท ประกอบด้วย หุ้นสามัญจำนวน 2,973,554,313 หุ้น มูลค่าที่ตราไว้หุ้นละ 1 บาท

(ก) รายชื่อผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2563 (วันปิดสมุดทะเบียนล่าสุดเพื่อสิทธิในการได้รับเงินปันผล)

รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวน (หุ้น)	สัดส่วน การถือหุ้น (%)
1. บริษัท อินทิส โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	1,202,712,000	40.45
2. Singtel Strategic Investments Pte. Ltd.	693,359,000	23.32
3. บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด <sup>1)</sup>	205,042,850	6.90
4. สำนักงานประกันสังคม	78,504,300	2.64
5. South East Asia UK (Type C) Nominee Limited	74,506,231	2.51
6. State Street Bank Europe Limited	54,536,602	1.83
7. GIC Private Limited	23,162,400	0.78
8. The Bank of New York Mellon	17,781,552	0.60
9. State Street Bank And Trust Company	17,438,843	0.59
10. กองทุนเปิดบัวหลวงหุ้นระยะยาว	13,706,700	0.46
รวม	2,380,750,478	80.06

หมายเหตุ: 1) ผู้ถือหุ้นสามารถทราบข้อมูลนักลงทุนในบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ได้ในเว็บไซต์ [www.set.or.th](http://www.set.or.th) ทั้งนี้ ผู้ถือหุ้นในบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ณ 20 สิงหาคม 2563 มีดังนี้

รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวนหน่วย NVDR	สัดส่วนการ ถือหุ้น (%)
1. STATE STREET BANK AND TRUST COMPANY	30,803,680	1.04
2. STATE STREET EUROPE LIMITED	28,225,929	0.95
3. SOUTH EAST ASIA UK (TYPE C) NOMINEES LIMITED	28,212,019	0.95
รวม	87,241,628	2.93

(ข) กลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่โดยพฤตินัยมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายการจัดการหรือการดำเนินงานของบริษัท

1. บมจ. อินทิส โฮลดิ้งส์ ถือหุ้นในบริษัทร้อยละ 40.45 โดยผู้ถือหุ้นใหญ่ 10 รายแรก ของบมจ. อินทิส โฮลดิ้งส์ ได้แก่

รายชื่อผู้ถือหุ้น	จำนวน (หุ้น)	สัดส่วน การถือหุ้น (%)
1. SINGTEL GLOBAL INVESTMENT PTE LTD <sup>1)</sup>	673,348,264	21.00
2. บริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด <sup>2)</sup>	517,091,460	16.13
3. บริษัท กัลฟ์ เอ็นเนอร์จี ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) <sup>3)</sup>	256,287,400	7.99 <sup>4)</sup>
4. THE HONGKONG AND SHANGHAI BANKING CORPORATION LIMITED	166,753,460	5.20
5. SOUTH EAST ASIA UK (TYPE C) NOMINEES LIMITED	75,690,674	2.36
6. สำนักงานประกันสังคม	42,600,100	1.33
7. THE BANK OF NEW YORK MELLON	31,483,300	0.98
8. STATE STREET EUROPE LIMITED	31,364,584	0.98
9. นายเพิ่มศักดิ์ เก่งมานะ	30,023,100	0.94
10. กองทุนเปิด กรุงศรีหุ้นระยะยาวปันผล	26,230,400	0.82

หมายเหตุ:

1) Singtel Global Investment Pte. Ltd. เป็นบริษัทย่อยทางอ้อมของ Singapore Telecommunications Ltd. ถือหุ้นโดย Temasek Holdings (Private) Ltd.

ร้อยละ 49.81 (ที่มา : Singapore Telecommunications Ltd. / Annual Report 2020)

2) สามารถทราบข้อมูลนักลงทุนในบริษัท ไทยเอ็นวีดีอาร์ จำกัด ได้ในเว็บไซต์ [www.set.or.th](http://www.set.or.th).

3) และ 4) บมจ. กัลฟ์ เอ็นเนอร์จี ดีเวลลอปเม้นท์ เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (Holding Company) ทั้งนี้ บมจ. กัลฟ์ เอ็นเนอร์จี ดีเวลลอปเม้นท์ ได้รายงานแบบ 246-2 ต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ว่าได้เข้าถือหุ้นสามัญของบริษัท ณ วันที่ 28 มกราคม 2564 เป็นจำนวน 480,976,414 หุ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 15 ของทุนจดทะเบียนชำระแล้วของบริษัท

## 2. Singtel Strategic Investments Pte. Ltd. ถือหุ้นในบริษัททางตรงร้อยละ 23.32 โดยผู้ถือหุ้นของ Singtel Strategic Investments Pte. Ltd. ได้แก่

รายชื่อผู้ถือหุ้น	สัดส่วนการถือหุ้น (%)
Singtel Asian Investments Pte. Ltd. *	100.00

\* Singtel Asian Investments Pte. Ltd. ถือหุ้นโดย Singapore Telecommunications Limited ในอัตราร้อยละ 100 (ที่มา: Accounting and Corporate Regulatory Authority (ARCA), Singapore ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563)

### (ค) ข้อตกลงระหว่างกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่ในเรื่องที่มีผลกระทบต่อการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ หรือการบริหารงานของบริษัท โดยที่ข้อตกลงดังกล่าวมีบริษัทร่วมลงนามด้วย

- ไม่มี -

## ความสัมพันธ์กับกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่

เอไอเอสมีผู้ถือหุ้นหลัก คือ บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) และ Singtel Strategic Investments Pte. Ltd. โดยบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ประกอบธุรกิจด้านการลงทุนในธุรกิจโทรคมนาคม สื่อ และเทคโนโลยี โดยการถือหุ้นและเข้าไปบริหารงาน (Holding Company) รวมถึงการลงทุนผ่านบริษัทร่วมลงทุน (Venture Capital) และ Singtel Strategic Investments Pte. Ltd. ประกอบธุรกิจด้านการลงทุนในธุรกิจโทรคมนาคมทั่วโลก โดยผู้ถือหุ้นหลักทั้งสองรายมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของบริษัทผ่านคณะกรรมการบริษัท

Singtel เป็นผู้ถือหุ้นที่มีประสบการณ์ยาวนานในการดำเนินธุรกิจโทรคมนาคมในหลากหลายตลาดโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย สามารถช่วยส่งเสริมการทำธุรกิจของเอไอเอสในประเทศให้มีมุมมองที่กว้างขึ้นและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลกได้ดียิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันก็มีธุรกิจที่ส่งเสริมกันและกัน ได้แก่ ธุรกิจดิจิทัลเซอร์วิสสำหรับลูกค้าทั่วไปและลูกค้าองค์กร เช่น VIA แพลตฟอร์มกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ข้ามประเทศ, การให้บริการโซลูชัน

ป้องกันภัยคุกคามจากนอกองค์กร (Cyber security solution) เป็นต้น ซึ่งธุรกิจดิจิทัลเซอร์วิสเหล่านี้มีความจำเป็นที่ต้องอาศัยความร่วมมือในระดับภูมิภาคที่จะเข้ามาเสริมความแข็งแกร่งให้กันและกัน และสามารถที่จะขยายฐานลูกค้าให้เติบโตได้ดี

บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) มีการลงทุนในธุรกิจร่วมลงทุน (Corporate Venture Capital) ภายใต้โครงการ InVent ซึ่งเน้นลงทุนในธุรกิจสตาร์ทอัพในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับโทรคมนาคม สื่อ เทคโนโลยี และดิจิทัล ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมให้กับธุรกิจของเอไอเอสด้วย โดยเอไอเอสก็มีโครงการ AIS The Startup ซึ่งมุ่งเน้นบ่มเพาะให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษากับธุรกิจสตาร์ทอัพ (Incubator) ซึ่งสตาร์ทอัพที่เอไอเอสบ่มเพาะก็มีโอกาสที่จะขยายตลาดและเติบโตไปในต่างประเทศผ่านการสนับสนุนจากทั้งจากอินทัช และ Singtel

## นโยบายการจ่ายเงินปันผล

เอไอเอสมีนโยบายจ่ายเงินปันผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของกำไรสุทธิตามงบการเงินรวม โดยจะพิจารณาการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นปีละ 2 ครั้ง การจ่ายเงินปันผลครั้งแรกจะพิจารณาจากผลการดำเนินงานของบริษัทในงวดครึ่งปีแรก และการจ่ายเงินปันผลครั้งที่สองจะพิจารณาจากผลการดำเนินงานของบริษัทในงวดครึ่งปีหลัง ซึ่งจำนวนเงินปันผลรวมประจำปีจะต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

สำหรับการจ่ายเงินปันผลของบริษัทย่อยจะพิจารณาจากผลการดำเนินงานของบริษัทย่อย สถานะการเงินและปัจจัยสำคัญอื่นๆ ของบริษัทย่อยนั้นๆ

ทั้งนี้ การจ่ายเงินปันผลในทุกกรณีจะขึ้นอยู่กับกระแสเงินสดและแผนการลงทุน รวมถึงความจำเป็นและความเหมาะสมอื่นๆ ในอนาคตของบริษัทและ/หรือบริษัทย่อย และการจ่ายเงินปันผลดังกล่าวจะต้องไม่เกินกำไรสะสมที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท และ/หรือ มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานปกติของบริษัทและบริษัทย่อย

โดยข้อมูลการจ่ายเงินปันผลในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีดังนี้

รายละเอียด	2559	2560	2561	2562	2563
การจ่ายเงินปันผล (บาท : หุ้น)	10.08	7.08	7.08	7.34	6.92
1. เงินปันผลจากผลการดำเนินงานครึ่งปีแรก	5.79	3.51	3.78	3.78	3.24
2. เงินปันผลจากผลการดำเนินงานครึ่งปีหลัง	4.29	3.57	3.30	3.56	3.68
กำไรสุทธิต่อหุ้น (บาท)	10.31	10.12	9.98	10.49	9.23
อัตราส่วนการจ่ายเงินปันผลต่อกำไรสุทธิ	98%	70%	71%	70%	75%

หมายเหตุ: ข้อมูลในปี 2559 จ่ายตามนโยบายเดิมที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 100 แต่ตั้งแต่ปี 2560 จ่ายตามนโยบายปันผลใหม่ที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

## หุ้นกู้

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 บริษัทและบริษัทย่อยมีหุ้นกู้รวม 7 ชุด ที่ยังไม่ครบกำหนดไถ่ถอน ภายใต้บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด และซื้อขายได้ในสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (Thai Bond Market Association) หุ้นกู้ของบริษัทมีอายุระหว่าง 7 ปี ถึง 10 ปี โดยครบกำหนดในช่วงปี 2564 ถึงปี 2570 อัตราดอกเบี้ยคงที่อยู่ระหว่างร้อยละ 2.51 ถึง 4.94 ต่อปี ยอดหุ้นกู้คงค้างรวมทั้งสิ้น 32,414 ล้านบาท หุ้นกู้ของบริษัทฯ ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือโดยบริษัท ฟิทช์ เรตติ้งส์ (ประเทศไทย) จำกัด ประกาศอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้ที่ AA+(tha) ในการทบทวนอันดับความน่าเชื่อถือประจำปี 2563 เรตติ้งส์ AA+ (tha) อยู่ในกลุ่มตราสารหนี้ระดับนำลงทุน มีความเสี่ยงต่ำมากและมีความสามารถในการชำระหนี้สูงมาก

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมของหุ้นกู้ที่หมายเหตุประกอบงบการเงินข้อที่ 18

## ตัวแลกเปลี่ยน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ไม่มียอดคงค้าง



## รายงานคณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารประกอบด้วยกรรมการจำนวน 4 ท่าน ได้แก่ คุณแอลัน ลิว ยง เคียง ประธาน คุณเชราร์โด ซี. อบลาลา จูเนียร์ คุณสมชัย เลิศสุทธีวงศ์ และคุณเอนก พนาภิชน กรรมการ

ในปี 2563 คณะกรรมการบริหารมีการประชุมทั้งหมด 13 ครั้ง ทั้งนี้ คณะกรรมการบริหารได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในกฎบัตร โดยมีสาระสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. พิจารณาทบทวนและเห็นชอบทิศทางการดำเนินงานและกลยุทธ์ของบริษัท โครงสร้างการบริหาร แผนธุรกิจและงบประมาณประจำปี และนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติ
2. ติดตามผลการดำเนินงานทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท และนำเสนอรายงานดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริษัท
3. พิจารณา ให้ความเห็น และเห็นชอบการจ่ายเงินปันผล การลงทุนในธุรกิจใหม่ และนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติ
4. จัดเตรียมรายงานคณะกรรมการบริหารประจำปี 2563 และเปิดเผยในรายงานฉบับนี้



นายแอลัน ลิว ยง เคียง  
ประธานกรรมการบริหาร

# ลักษณะการประกอบธุรกิจ

## โครงสร้างรายได้

โครงสร้างรายได้ของบริษัทและบริษัทย่อยในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา มีดังนี้

รายชื่อผู้ถือหุ้น	2561 *		2562		2563	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
1. รายได้รวมจากการให้บริการ	144,005	84.3	150,129	83.0	143,316	82.9
1.1 รายได้จากธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่	124,784	78.0	126,341	69.8	118,082	68.3
1.2 รายได้จากธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	4,436	2.0	5,722	3.2	6,959	4.0
1.3 รายได้จากบริการอื่นๆ	4,208	1.6	4,509	2.5	4,552	2.6
1.4 รายรับค่าเชื่อมโยงโครงข่ายและค่าเช่าเครื่องและอุปกรณ์	10,576	2.8	13,557	7.5	13,722	7.9
2. รายได้จากการขายซิมและอุปกรณ์	25,851	15.7	30,765	17.0	29,574	17.1
รายได้รวม	169,856	100.0	180,894	100.0	172,890	100.0

\* ผลประกอบการที่แสดงในปี 2561 ไม่รวมผลของมาตรฐานบัญชีไทยฉบับที่ 15 (TFRS15)

## ลักษณะผลิตภัณฑ์และบริการ

ธุรกิจหลักของเอไอเอส สามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้

### ธุรกิจให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่



บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบเติมเงิน  
และรายเดือน บนโครงข่ายเทคโนโลยี  
5G/4G/3G/2G



การจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่  
และอุปกรณ์ ไอทีที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร



บริการโรมมิ่งและโทรออกต่างประเทศ

### ธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้านความเร็วสูง



บริการอินเทอร์เน็ตด้วยเทคโนโลยี  
ไฟเบอร์สำหรับลูกค้าครัวเรือนทั่วไป  
และสำหรับผู้ประกอบการรายย่อย

### ธุรกิจดิจิทัลเซอร์วิส



วิดีโอแพลตฟอร์ม



Internet of Things



บริการสำหรับ  
ลูกค้าองค์กร



แพลตฟอร์มอื่นๆ



ธุรกรรมทางการเงิน  
บนมือถือ

## 1. ธุรกิจให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่



เอไอเอสให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่านโครงข่าย 5G, 4G, 3G และ 2G โดยได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรคมนาคมที่ได้รับอนุญาตจาก กสทช. ปัจจุบันเอไอเอสมียุทธศาสตร์ที่ให้บริการรวมทั้งสิ้น 220 เมกะเฮิรตซ์ ซึ่งประกอบด้วยคลื่นความถี่ย่าน 2600, 2100, 1800, และ 900 เมกะเฮิรตซ์ นอกจากนี้ เอไอเอสได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่ย่าน 700 เมกะเฮิรตซ์ จำนวน 30 เมกะเฮิรตซ์ โดยคลื่นความถี่ชุดนี้จะทยอยเริ่มรับมอบในช่วงต้นปี 2564 หรือจนกว่า กสทช. จะกำหนดเป็นอย่างอื่น และได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่ ย่าน 26 กิกะเฮิรตซ์จำนวน 1,200 เมกะเฮิรตซ์ ซึ่งมีกำหนดการรับมอบใบอนุญาต ภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2564

ในปัจจุบันโครงข่ายของเอไอเอสครอบคลุมกว่าร้อยละ 98 ของประชากร โดยในปี 2563 ผ่านมาเอไอเอสได้เริ่มให้บริการโครงข่าย 5G ด้วยสถานีฐานกว่า 4,700 แห่ง ครอบคลุมประชากรกว่าร้อยละ 16 ของประเทศ และกว่าร้อยละ 60 ของประชากรในกรุงเทพฯ และเปิดให้บริการ 5G ในพื้นที่สำคัญใน 77 จังหวัดของประเทศไทย ทั้งนี้ได้ครอบคลุมกว่าร้อยละ 60 ของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของใบอนุญาตของคลื่น 2600 เมกะเฮิรตซ์

เอไอเอสให้บริการทั้งการโทรและการใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านมือถือ ในรูปแบบบริการรายเดือนและระบบเติมเงิน ปัจจุบันเอไอเอสมีฐานลูกค้ากว่า 41 ล้านเลขหมายทั่วประเทศ เป็นลูกค้าระบบรายเดือน 10 ล้านเลขหมาย และระบบเติมเงิน 31 ล้านเลขหมาย โดยปีนี้ เอไอเอสได้เปิดให้บริการซิมโทรศัพท์เคลื่อนที่รายเดือนแบบออนไลน์ครบวงจรภายใต้แบรนด์ GOMO เพื่อทำตลาดในกลุ่มลูกค้าเจนเอ็กซ์ใหม่ ที่เน้นการใช้งานและรับบริการผ่านช่องทางออนไลน์ ข้อมูลเกี่ยวกับ GOMO สามารถดูเพิ่มเติมได้จาก <https://gomo.th>

## 2. ธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้านความเร็วสูง

เอไอเอสได้เริ่มให้บริการอินเทอร์เน็ตบ้านความเร็วสูง ภายใต้แบรนด์ เอไอเอส ไฟเบอร์ ในปี 2558 ด้วยเทคโนโลยีไฟเบอร์ (ใยแก้วนำแสง) ซึ่งเป็นการต่อยอดธุรกิจจากโครงสร้างโครงข่ายไฟเบอร์ที่มีอยู่บนธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้เอไอเอส ไฟเบอร์ สามารถขยายโครงข่ายได้อย่างรวดเร็ว โดยในปี 2563 ได้ขยายพื้นที่ให้บริการครอบคลุมกว่า 8 ล้านครัวเรือน ในทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศ และมีจำนวนผู้ใช้บริการกว่า 1.3 ล้านราย โดยในปีที่ผ่านมา เอไอเอส ไฟเบอร์ ยังคงมุ่งมั่นในการเป็นผู้นำในคุณภาพของบริการเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งรายอื่นในตลาด โดยนำเสนอ บริการ Speed Toggle ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถปรับเปลี่ยนความเร็วของการดาวน์โหลด และอัพโหลดได้เองตามความต้องการผ่านออนไลน์ นอกจากนี้ เพื่อตอบโจทย์การใช้งานให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่ทุกห้องภายในบ้านซึ่งมีขนาดใหญ่ เอไอเอส ไฟเบอร์ได้นำเสนอเทคโนโลยีเชื่อมต่อไร้สายโดยมีอุปกรณ์ MESH WiFi ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกันได้สูงสุดถึง 8 ตัวในการสร้างเครือข่ายในบ้าน นอกเหนือจากบริการอินเทอร์เน็ตผ่านไฟเบอร์แล้ว เอไอเอส ไฟเบอร์ ให้บริการ

คอนเทนต์ระดับโลกเพื่อให้ลูกค้ารับชมภาพยนตร์ กีฬา ความบันเทิงผ่านกล่อง AIS PLAYBOX และมุ่งนำเสนอครบทุกบริการในแพ็คเกจเดียวทั้งอินเทอร์เน็ตบ้าน อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือ การรับชมคอนเทนต์ระดับโลก และการใช้งาน AIS Super WiFi แบบไม่จำกัด รายละเอียดเพิ่มเติมสามารถดูได้ที่ [www.ais.co.th/fibre](http://www.ais.co.th/fibre) นอกจากนี้ เอไอเอสได้เริ่มให้บริการอินเทอร์เน็ตไร้สายแบบประจำที่ (Fixed Wireless Access - FWA) โดยอาศัยเทคโนโลยี 5G ซึ่งมีจุดเด่นที่สามารถให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ซึ่งสายไฟเบอร์เข้าถึงได้ยาก อีกทั้งยังช่วยลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการติดตั้ง โดยสามารถให้บริการในบริเวณพื้นที่ให้บริการของโครงข่าย 5G



### 3. ธุรกิจดิจิทัลเซอร์วิส

เอไอเอสมุ่งมั่นพัฒนาบริการด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ผู้บริโภคได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 และมีความต้องการใช้บริการด้านดิจิทัลเพื่อปรับตัวเข้าสู่ยุค New Normal ดังนั้น เอไอเอส ในฐานะที่เป็นผู้นำของอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ซึ่งมีความพร้อมในการนำเทคโนโลยีโครงข่าย 5G เพื่อพัฒนาบริการดิจิทัลต่างๆ และส่งมอบประสบการณ์และให้บริการด้านดิจิทัลได้อย่างเต็มรูปแบบ โดยเน้นการพัฒนาบริการต่างๆ ด้วยความร่วมมือกับพันธมิตรกับคู่ค้าที่มีความเชี่ยวชาญในบริการแต่ละประเภท ทั้งนี้ ธุรกิจดิจิทัลเซอร์วิสของเอไอเอสเน้นใน 5 ด้าน ดังนี้

#### + วิดีโอแพลตฟอร์ม

เอไอเอสให้บริการโทรทัศน์, วิดีโอ และความบันเทิงต่างๆ เช่น ภาพยนตร์ ละคร เพลง คาราโอเกะ เกมส์ และอีสปอร์ต ผ่านแอปพลิเคชัน AIS PLAY บนโทรศัพท์เคลื่อนที่และแท็บเล็ต อีกทั้งในรูปแบบผ่านกล่อง AIS PLAYBOX สำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตบ้านผ่านบริการเอไอเอส ไฟเบอร์



ด้วยความร่วมมือ ร่วมกับพันธมิตรต่างๆ เอไอเอสให้บริการ OTT (over-the-top) ที่มีความหลากหลายของคอนเทนต์ เช่น ภาพยนตร์ และซีรีส์ฮอลลีวูด ผ่าน Netflix, รายการและซีรีส์เกาหลีผ่าน ViU, กีฬาบาสเก็ตบอลระดับโลก NBA รวมถึงช่องฟรีทีวี (Free TV) ช่องดิจิทัลและดาวเทียม ทั้งในรูปแบบของการถ่ายทอดสดและแบบวิดีโอออนดีมานด์ (Video On-Demand) ที่ทางเอไอเอสคัดสรรมาให้ลูกค้าได้เลือกรับชมตามความต้องการผ่านทั้งแพลตฟอร์ม AIS PLAY และ PLAYBOX

นอกจากนี้ เอไอเอสต่อยอดการรับชมคอนเทนต์ในรูปแบบใหม่ด้วยเทคโนโลยี 5G ผ่านแอปพลิเคชัน AIS 5G AR/VR โดยนำความสามารถในการรับส่งข้อมูลความเร็วสูงด้วยความหน่วงที่ต่ำของเทคโนโลยี 5G มาเสริมประสบการณ์โลกเสมือนจริงเพื่อตอบโต้การใช้ชีวิตในอนาคต โดยมีรูปแบบคอนเทนต์ 4 ประเภท ได้แก่

1. **Star Dating & music** – ให้ลูกค้าเอไอเอสได้ใกล้ชิดกับศิลปินที่ตัวเองชื่นชอบผ่านโลกเสมือนจริง
2. **Travel** – ประสบการณ์ท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ
3. **Wellness** – คอนเทนต์แนะนำการออกกำลังกายเสมือนจริง
4. **Education** – ส่งเสริมความรู้เชิงประวัติศาสตร์และความเป็นมาของสถานที่สำคัญในประเทศไทย

รายละเอียดของบริการสามารถดูได้จากเว็บไซต์ <http://www.ais.co.th/aisplay/> และ <https://www.ais.co.th/5G>

#### + คลาวด์และดาต้าเซ็นเตอร์สำหรับองค์กร

เพื่อช่วยขับเคลื่อนให้การดำเนินงานด้านไอทีขององค์กรต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องหลังจากสถานการณ์ COVID-19 รวมถึงการเตรียมความพร้อมสู่การทำธุรกิจยุคดิจิทัล (Digital Transformation) เอไอเอส ผู้ให้บริการ Cloud ครบวงจรได้พัฒนาโซลูชันคลาวด์และดาต้าเซ็นเตอร์เพื่อตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะของลูกค้าในแต่ละอุตสาหกรรม ด้วยความร่วมมือกับพันธมิตรระดับโลกที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน อาทิ IBM, คลาวด์เดียน (Cloudian), Microsoft เพื่อเสริมศักยภาพในการให้บริการที่หลากหลาย อาทิ

- บริการ Cloud Managed Services เพื่อให้คำปรึกษา ติดตั้ง และย้ายระบบเดิมขึ้นสู่ Cloud พร้อมมอนิเตอร์ระบบแบบ remote ทุกวัน ตลอด 24 ชั่วโมงเพื่อความต่อเนื่องของการทำธุรกิจ (Business Continuity Plan)



- บริการ Microsoft Licensing Solution Provider เพื่อนำโซลูชันดิจิทัล เช่น Modern Workplace, Azure เพื่อจัดความสามารถให้กับภาคองค์กรธุรกิจในทุกระดับ



- บริการ Enterprise Object Storage บริการจัดเก็บข้อมูลขนาดใหญ่ นอกสถานที่หรือ Off-Site Backup Storage เพื่อให้พร้อมใช้ เป็นระยะเวลานานระดับ 5 ปีหรือ 10 ปี และเพื่อลดต้นทุนการดูแล การจัดหา และการดูแลระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นบริการ ที่ช่วยตอบสนองความต้องการในการจัดเก็บและจัดการข้อมูล ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างมากในยุคดิจิทัล

นอกจากนี้ เอไอเอส (ซีเอสแอล) ยังได้รับรางวัล 2020 Thailand Data Center Competitive Strategy Innovation and Leadership จาก Frost & Sullivan ในการให้บริการดาต้าเซ็นเตอร์แก่ลูกค้าองค์กร ด้วยจำนวนดาต้าเซ็นเตอร์ที่มีให้เลือกใช้บริการได้ทั่วประเทศ และคุณภาพ การให้บริการจากการรับรองมาตรฐานระดับโลกที่ดีที่สุด



นักลงทุนสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับบริการด้านคลาวด์ของ เอไอเอส และ ซีเอสแอล ได้จากเว็บไซต์ <http://business.ais.co.th/cloud/index.html> และ <https://www.csl.co.th/>

## + ยุทธกรรมการเงินผ่านมือถือ



เอไอเอส ยังคงผลักดันนโยบายภาครัฐที่เน้นเรื่องการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานของระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ (National e-Payment) เพื่อสังคมไร้เงินสด (Cashless Society) อย่างต่อเนื่อง โดยในปีนี้มีภารกิจกับลูกค้าทั้งในและต่างประเทศ ขยายบริการชำระเงินผ่านมือถือข้ามประเทศ (Cross border mobile payment) ให้บริการในเอเชียโดยลูกค้าที่เดินทางไปต่างประเทศสามารถ ชำระเงินผ่าน e-wallet ด้วยสกุลเงินของประเทศตัวเอง และไม่ต้อง กังวลกับอัตราแลกเปลี่ยนหรือการถือเงินสดระหว่างเดินทาง

นอกจากนี้ เอไอเอสให้บริการด้านแพลตฟอร์มยุทธกรรมการเงิน บนมือถือ (Mobile Money) แก่ทั้งลูกค้าองค์กรผ่านบริษัท mPAY (B2B) และแก่ลูกค้าทั่วไป (B2C) ผ่านการลงทุนในบริษัทร่วมค้า แรบบิท เพย์ (Rabbit LINE Pay) โดยการให้บริการลูกค้าองค์กร mPAY เน้นนำเสนอแพลตฟอร์มการชำระเงินแบบครบวงจร เพื่อให้ธุรกิจองค์กร สามารถมีกระแสเงินสดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับรับชำระสินค้าและบริการ จากลูกค้า โดยไม่ต้องลงทุนในระบบหรือขอใบอนุญาตการดำเนินงาน ด้วยตนเอง

ทั้งนี้ สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ [www.ais.co.th/mPAY/gateway](http://www.ais.co.th/mPAY/gateway)

## + IoT หรือ Internet of Things



เอไอเอสเสริมความแข็งแกร่งด้านการให้บริการ IoT อย่างต่อเนื่อง ด้วย Ecosystem ที่ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำ จนถึงปลายน้ำ ทั้งการ พัฒนาอุปกรณ์ การวางโครงสร้างเครือข่าย การพัฒนาแพลตฟอร์ม และแอปพลิเคชัน สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาด้าน IoT ผ่านโครงการ AIS IoT Alliance Program (AIAP) และ AIS Playground ร่วมกับ หน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนส่งเสริมเครือข่ายพันธมิตร ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสร้างโซลูชันที่สามารถตอบโจทย์การใช้งานให้กับ ภาคธุรกิจจริงของไทย อาทิ ภาคการขนส่งและโลจิสติกส์, อสังหาริมทรัพย์, ภาคการเงิน และ สมาร์ทซิตี้

เครือข่าย IoT ของเอไอเอส ได้รับการยอมรับในเรื่องของความครอบคลุม ความหลากหลายของเทคโนโลยี ที่สามารถรองรับความต้องการ และรูปแบบ การใช้งานที่แตกต่างกัน ทั้งโครงข่ายไร้สายประสิทธิภาพสูง อาทิ 3G/4G และเครือข่าย NB-IoT ที่ใช้พลังงานต่ำ ซึ่งมีจำนวนการเชื่อมต่อเพื่อใช้งาน สำหรับภาคธุรกิจมากกว่า 9 แสนอุปกรณ์ โดยในปี 2563 นี้ เอไอเอส ได้รับให้บริการ 5G ซึ่งเป็นก้าวกระโดดของเทคโนโลยีเครือข่ายเพื่อการ ใช้งาน IoT สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรม ด้วยจุดเด่นของเทคโนโลยี 5G ซึ่งมี เสถียรภาพสูง มีความหน่วงต่ำ รองรับอุปกรณ์จำนวนมาก จึงสามารถทำให้ อุปกรณ์ เครื่องจักรกลต่างๆ ในโรงงานแห่งอนาคต อาทิ หุ่นยนต์ แขนกล



รถขับเคลื่อนอัตโนมัติ โดรน สามารถทำงานได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเอไอเอสได้พัฒนาความร่วมมือกับบริษัทผู้พัฒนาโมดูลสาหรณรรมชั้นนำหลายแห่ง อาทิ อมตะ, ดับบลิวเอชเอ, สหพัฒน์, บางกระดี่ เป็นต้น เพื่อร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อม 5G สำหรับรองรับอุตสาหกรรมเพื่ออนาคต

เอไอเอสได้รับรางวัล 2020 Thailand IoT Services Provider of the Year จาก Frost & Sullivan ถือเป็นรางวัล Best Practices Award ด้าน IoT เป็นปีที่สามติดต่อกัน

นักलगุณสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับบริการด้าน IoT สำหรับธุรกิจได้จากเว็บไซต์ <http://business.ais.co.th/iot>

## + แพลตฟอร์มอื่นๆ

### ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity)

เอไอเอสนำประสบการณ์การดูแลความปลอดภัยด้านไซเบอร์จากการป้องกันข้อมูลของลูกค้าเอไอเอสที่มีมากกว่า 40 ล้านราย มาเสริมความปลอดภัยให้กับลูกค้าองค์กร เพื่อตอบโจทยธุรกิจที่จำเป็นต้องป้องกันการโจมตีทางไซเบอร์ที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นในยุคดิจิทัล และเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับพ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 และ พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ที่ได้เริ่มมีผลบังคับใช้ในปี 2563



ด้วยลักษณะธุรกิจของเอไอเอสเองที่ต้องรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์จำนวนมากอยู่ตลอดเวลา เอไอเอสจึงมีศูนย์ Cyber Security Operation Center ที่มีมาตรฐานสูง สามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้อย่างทันท่วงที และบุคลากรที่มีความชำนาญดูแลตลอด 24 ชั่วโมง รวมถึงพันธมิตรผู้ชำนาญด้านความปลอดภัยระดับโลกอย่าง Trustwave และอื่นๆ ทำให้เอไอเอส สามารถให้บริการด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่หลากหลาย

และครบวงจร ตั้งแต่การปกป้องอุปกรณ์ปลายทาง เครือข่าย คลาวด์ รวมถึงการเฝ้าตรวจสอบความเสี่ยงและให้คำแนะนำในการปรับปรุงระบบรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ให้แก่ลูกค้าด้วย

AIS จึงได้รวบรวมบริการด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ต่างๆ ไว้ภายใต้ชื่อ AIS Cyber Secure และเปิดตัวศูนย์ CSOC ซึ่งใช้เทคโนโลยี บุคลากร และกระบวนการเดียวกันกับที่ดูแลระบบของเอไอเอส รวมถึงบริการจากพันธมิตรผู้ชำนาญด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์เฉพาะด้านอีกมากมาย

นักलगุณสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับบริการด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์สำหรับธุรกิจ ได้จากเว็บไซต์ <https://business.ais.co.th/solution/security.html>

### ไอซีที โซลูชัน

จากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ที่ส่งผลให้การทำงานในรูปแบบเดิมๆ เปลี่ยนไป และองค์กรต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินธุรกิจโดยกระแส New normal เป็นตัวเร่งให้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลเร็วขึ้น ซิสแอสแอลได้ใช้ความเชี่ยวชาญและการบริหารจัดการโครงการไอซีทีเพื่อนำเสนอไอซีทีโซลูชันให้แก่ลูกค้าองค์กร ด้วยความเข้าใจในการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับยุค New normal ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมการผลิต การขนส่ง การจัดจำหน่าย อีกทั้งยังตอบโจทยสถาบันการศึกษาและหน่วยงานของรัฐในยุคดิจิทัลอีกด้วย โดยได้มุ่งเน้นโซลูชันที่ตอบโจทย Digital workplace ทั้ง Network infrastructure รวมถึง WiFi solution และความปลอดภัยในการเชื่อมต่อ เพื่อรองรับการทำงานได้ทุกที่ ผ่านอุปกรณ์ที่หลากหลาย

สำหรับธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 และต้องการชะลอแผนการลงทุนเพิ่มเติมเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายด้วยนโยบายมุ่งเน้นดูแลรักษาระบบไอทีและอุปกรณ์เพื่อยืดอายุการใช้งานให้นานขึ้น ทางซิสแอลมีบริการ Managed service ครบวงจร ที่ให้บริการครอบคลุมตั้งแต่ตรวจสอบปัญหา แก้ไข และมีอุปกรณ์ทดแทนเมื่ออุปกรณ์เสีย เพื่อลดภาระการดูแลระบบไอทีของลูกค้าในระยะยาว

นอกจากนี้ซิสแอลยังได้พัฒนาความร่วมมือกับพันธมิตรและคู่ค้า โดยรับการยกระดับความร่วมมือจากพันธมิตรและคู่ค้าต่างๆ ในระดับที่สูงขึ้น อาทิ Cisco Gold partner, Dell Platinum partner, Fortinet Expert partner เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าองค์กร และเสริมความแข็งแกร่งทั้งด้านการออกแบบโซลูชัน การส่งมอบ และการให้บริการหลังการขาย ด้วยทีมงานที่ผ่านการสอบรับรองตามมาตรฐานของคู่ค้าระดับโลก

### บริการสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

เอไอเอสส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจภาควิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SME ด้วยสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของ SME การใช้งานที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาและช่วยเหลือตั้งแต่บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สำหรับธุรกิจที่เน้นการติดต่อสื่อสาร, บริการสำหรับธุรกิจออนไลน์, บริการเอไอเอสไฟเบอร์สำหรับ SME, บริการดิจิทัลมาร์เก็ตติ้ง, บริการโซลูชันด้าน IoT และบริการซอฟต์แวร์สำหรับการประกอบธุรกิจ เป็นต้น

นอกจากนี้ เอไอเอส ยังมีสิทธิประโยชน์พิเศษสำหรับลูกค้า SME นิติบุคคล โดยเฉพาะ ภายใต้โครงการ AIS Biz Up โดยให้สิทธิประโยชน์ที่คำนึงถึงความต้องการเฉพาะกลุ่มเพื่อตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์ของเจ้าของธุรกิจและคนทำงาน รวมทั้งสนับสนุนการทำงานในองค์กร โดยผนวกสินค้าและบริการจากเอไอเอส, partners ที่ให้สินค้าและบริการเกี่ยวกับการทำธุรกิจ โดยมีส่วนลดจากธุรกิจชั้นนำ, การทดลองใช้บริการฟรีหรือรับสิทธิราคาพิเศษ, และการให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ สำหรับคนทำธุรกิจ

นักลงทุนสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับบริการสำหรับ SME ได้จากเว็บไซต์ <http://business.ais.co.th/sme/> และ Biz Up ได้จาก <https://business.ais.co.th/bizup/>



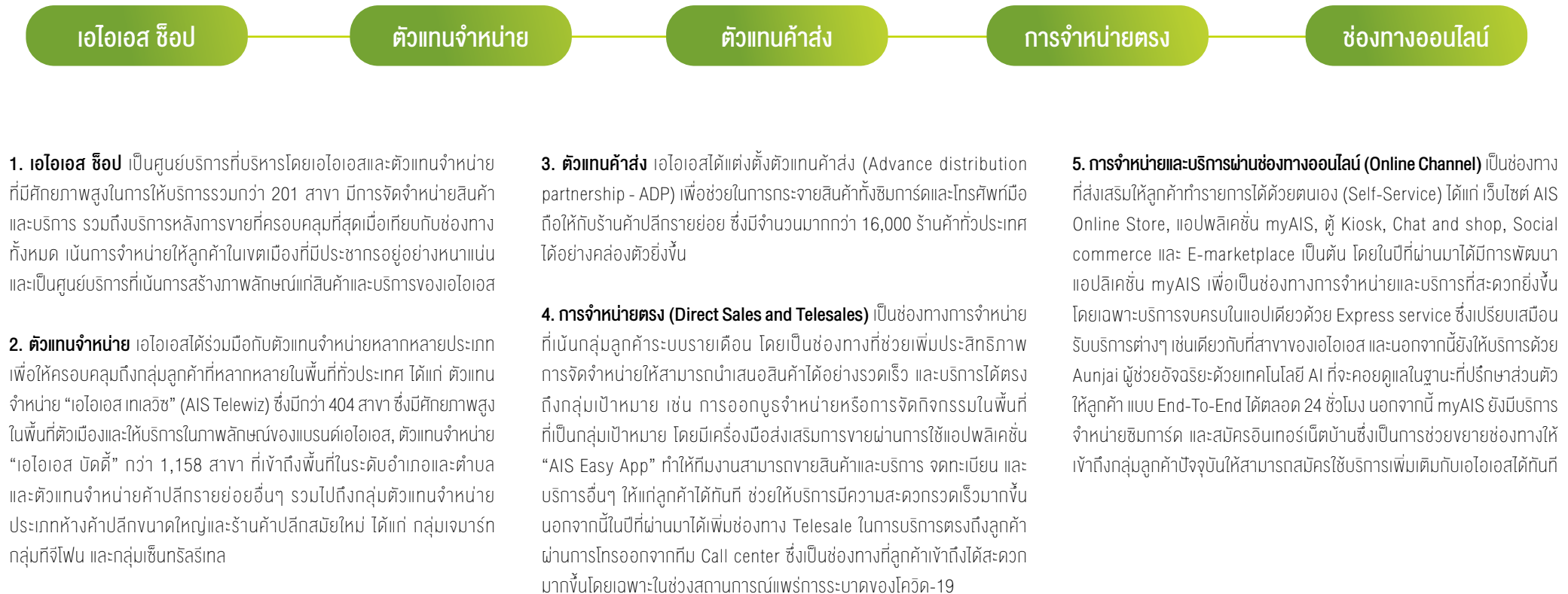
### ดิจิทัลมาร์เก็ตติ้ง

ภายใต้ความร่วมมือกับ บริษัท เอดี เวเนเจอร์ และ บริษัท เทเลอินโฟมีเดีย (ในเครือบริษัท ซีเอสแอลซีไอพี ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของเอไอเอส) ที่มีความสามารถในการทำสื่อโฆษณาออนไลน์ เอไอเอสได้นำจุดแข็งบริการด้านมือถือที่มีฐานลูกค้ากว่า 42 ล้านราย ให้บริการด้านดิจิทัลมาร์เก็ตติ้งแก่ลูกค้าองค์กร เพื่อช่วยเพิ่มโอกาสทางธุรกิจให้กับลูกค้าองค์กรในการเข้าถึงตลาดของผู้บริโภคยุคดิจิทัล โดยมีแพลตฟอร์มการส่งข้อความสั้น (SMS) ที่สามารถเลือกพื้นที่เป้าหมาย (Location base) และแพลตฟอร์มเครือข่ายโฆษณาในไทย (THAN: Thailand Ads Network) ที่รวบรวมพื้นที่โฆษณาจากเว็บไซต์ยอดนิยมสูงสุดจำนวน 100 เว็บไซต์ของไทย ซึ่งสามารถให้บริการได้หลากหลาย ตั้งแต่การสร้างคอนเทนต์รูปแบบต่างๆ ตามความต้องการของลูกค้า (Digital Content Creation) การสร้างเว็บไซต์และแอปพลิเคชันบนมือถือ (Website & Mobile Application Development) การดูแลบริหารจัดการสื่อสังคมออนไลน์ในนามลูกค้าองค์กร (Social Media Management) การวางแผนสื่อโฆษณาดิจิทัลต่างๆ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงสุด (Digital Advertising Media Management) รวมถึงการรับทำกิจกรรมทางการตลาดให้แบบครบวงจร (Turnkey Marketing Campaign Solutions)



## การจำหน่ายและช่องทางการจัดจำหน่ายและบริการ

เอไอเอสมีช่องทางการจำหน่ายและบริการแบ่งเป็น 5 ประเภทหลัก ดังต่อไปนี้





## การบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า

ด้วยความมุ่งมั่นในการเป็นผู้นำในการให้บริการด้านดิจิทัล เอไอเอสใช้แนวคิดในการบริการลูกค้า “ที่ 1 คุณและด้วยใจ ให้ชีวิตดิจิทัล” โดยผนวกทั้งความเข้าใจและความใส่ใจลูกค้าในรายละเอียดให้บริการที่ผสานเทคโนโลยีและการบริการด้วยพนักงาน (Human Touch) เข้าด้วยกัน โดยให้ความสำคัญในการบริการด้วยความรวดเร็ว ความสะดวกสบาย ความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลความสามารถในการจัดการด้วยตนเอง รวมถึงบริการที่ตรงกับความต้องการของแต่ละคน (Personalization) เพื่อให้ลูกค้าได้รับประสบการณ์ที่ดีที่สุด โดยสร้างความแตกต่างให้กับงานบริการและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีในงานบริการ การบริหารความสัมพันธ์ลูกค้าดำเนินการใน 5 ด้าน ดังนี้

1. การให้บริการลูกค้าด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีช่องทางหลักผ่านแอปพลิเคชัน myAIS บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งระบบแอนดรอยด์ และ iOS ซึ่ง ณ สิ้นปี 2563 มียอดดาวน์โหลดมากกว่า 20 ล้านลงหมาย และมียอดการใช้งานประจำมากกว่า 8 ล้านลงหมายต่อเดือน ทั้งนี้ในปี 2563 myAIS ได้ถูกพัฒนาจากเดิมที่เน้นให้บริการพื้นฐานเพื่อยกระดับสู่ Everyday Lifestyle Application ที่ให้บริการได้อย่างครบถ้วนด้วยคอนเซ็ปต์ “รู้ใจยิ่งกว่า พิเศษครบทุกวัน” ด้วยงานบริการที่เข้าถึงง่าย สะดวก และสิทธิพิเศษต่างๆ ที่ใช้งานได้อย่างคุ้มค่าในทุกวัน ซึ่งมีจุดเด่นได้แก่



- Express Service บริการครบในแอปเดียวด้วย myAIS เปรียบเสมือนรับบริการต่างๆ เช่นเดียวกับที่สาขาของเอไอเอส และนอกจากนี้ยังให้บริการด้วย Aunjai ผู้ช่วยอัจฉริยะด้วยเทคโนโลยี AI ที่จะคอยดูแลในฐานะที่ปรึกษาส่วนตัวให้ลูกค้า แบบ End-To-End ได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งสามารถตอบคำถามลูกค้าได้แม่นยำถึง 84%
- Extra Personalization เพื่อนำเสนอบริการที่ตรงกับความต้องการของลูกค้า โดยการใช้เทคโนโลยี Machine Learning เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานในอดีตของลูกค้าแต่ละราย และนำเสนอแพ็คเกจที่เหมาะสมและคุ้มค่ากับการใช้งานในแต่ละช่วงเวลา
- Exclusive Privileges บริการสิทธิพิเศษต่างๆ ให้สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้นผ่านด้วยฟังก์ชัน Points & Privileges บนแอปพลิเคชัน myAIS ทั้งการเข้าถึงข้อมูลสิทธิพิเศษ การสะสม AIS Points และการแลกของรางวัลต่างๆ ทั้งสินค้าและบริการของเอไอเอส และของคู่ค้า ซึ่งสามารถทำรายการได้ครบและจบในที่เดียว นอกจากนี้ยังได้พัฒนาการสร้าง Digital Engagement กับผู้ใช้บริการผ่านฟังก์ชัน Coupon และ Game ซึ่งดึงดูดและเพิ่มความถี่ให้ผู้ใช้บริการเข้ามาเยี่ยมชม อีกทั้งยังมอบความสนุกสนานและของรางวัลต่างๆ ให้กับผู้ใช้บริการ

2. สิทธิพิเศษสำหรับลูกค้าผ่าน “AIS Privileges” ซึ่งเป็นช่องทางในการบริหารความสัมพันธ์ลูกค้าผ่านการร่วมมือกันของเอไอเอสและพาร์ทเนอร์ โดยเอไอเอสยังคงมุ่งมั่นตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์ของลูกค้าผ่าน 7 แกน อาทิ Coffee time กับร้านกาแฟท้องถิ่นชื่อดังทั่วไทย, Dining time อิ่มอร่อย ร้านดังพร้อมรับส่วนลด, Family time มีความสุขทั้งครอบครัว, Entertaining time ชมหนังดังเข้าใหม่พร้อมส่วนลด, Shopping time ชopping สุดคุ้มในห้างและร้านดัง, Traveling time

มอบความพิเศษให้ทุกการเดินทาง และ Lucky time 4 พอยท์ ลุ้นโชคกับเอไอเอส ปัจจุบันเอไอเอสมีพาร์ทเนอร์ที่ร่วมนำเสนอสิทธิพิเศษจำนวน 29,000 ร้านค้าทั่วประเทศ และมีการใช้สิทธิพิเศษ 14 ล้านสิทธิต่อบน นอกจากนี้ ลูกค้าสามารถนำ AIS Points ที่สะสมจากยอดค่าใช้จ่ายมาแลกส่วนลด เช่น LINE Stickers, สิทธิลุ้นรับรางวัลพิเศษ, แพคเกจโทร, อินเทอร์เน็ต, และส่วนลดค่าเครื่องมือถือ เป็นต้น ปัจจุบันมีลูกค้าสะสม AIS Points จำนวน 17 ล้านลงหมาย และมียอดการแลกสิทธิพิเศษจำนวน 61 ล้านสิทธิต่อบน

ทั้งนี้ในปี 2563 เอไอเอส ได้นำเสนอสิทธิพิเศษเพื่อสุขภาพที่ดี “Well-being” เพื่อตอบรับไลฟ์สไตล์คนไทยยุค New Normal ที่ใส่ใจดูแลสุขภาพมากยิ่งขึ้นด้วยมีแนวคิดการป้องกันก่อนรักษา แทนความห่วงใยจากเอไอเอส โดยจับมือกับ กระทรวงสาธารณสุข, โรงพยาบาลชั้นนำ, บริษัทประกันชีวิต, แอปพลิเคชันปรึกษาแพทย์ทางไกลออนไลน์ (Telemedicine) เพื่อให้ลูกค้า AIS สามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้นบนโลกดิจิทัล





3. โปรแกรมสิทธิพิเศษ “เอไอเอส เซเรเนด” เป็นโปรแกรมสำหรับลูกค้าที่มียอดการใช้งานสูงรวมถึงมีระยะเวลาใช้บริการเอไอเอสนานตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมุ่งเน้นส่งมอบงานบริการเหนือระดับ จากแนวคิด Always Exclusive, Always on Top ทั้งนี้เซเรเนดเป็นโปรแกรมที่เอไอเอสดำเนินมาอย่างต่อเนื่องตลอด 16 ปี โดยมีปัจจัยการบริหารความสัมพันธ์ลูกค้าหลัก 3 ปัจจัย คือ 1. ใส่ใจความต้องการของลูกค้า 2. สร้างพาร์ทเนอร์ตอบโต้ความต้องการใหม่ๆ 3. นำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในทุกมิติ และด้วยการศึกษาความต้องการของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง เอไอเอสจึงจัดแบ่งสิทธิพิเศษตามความต้องการเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มประสบการณ์พิเศษ (Serenade Club, บริการผู้ช่วยส่วนตัว, บริการจอดรถ, สิทธิพิเศษที่สนามบิน) 2. กลุ่มดิจิทัลไลฟ์ (ส่วนลดสมาร์ตโฟน, แกดเจ็ต) 3. กลุ่มกิจกรรมสร้างพลังและแรงบันดาลใจ (กิจกรรมบันเทิง อาทิ คอนเสิร์ต ละครเวที กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจเพื่อต่อยอดเชิงธุรกิจ) 4. กลุ่มประสบการณ์ใหม่ (ประสบการณ์ท่องเที่ยวและประสบการณ์ร้านอาหาร) ทำให้สามารถให้บริการลูกค้าเซเรเนดจำนวน 5.5 ล้านราย ได้ตรงตามความต้องการมากขึ้น อีกทั้งได้ยกระดับ Serenade ในยุคเทคโนโลยี 5G ด้วย Concept “Digital Urban Lifestyle” ด้วยการเปิดตัว Serenade Club Flagship Store ซึ่งนอกจากจะดูแลลูกค้าอย่างครบวงจรแล้ว ยังนำเสนอสินค้าบริการ Gadget IoT เพื่อนำเสนอเทคโนโลยีล่าสุดในการยกระดับการใช้ชีวิตของลูกค้า AIS Serenade สำหรับทุกเจนเนอเรชัน และยังคงนำรูปแบบดังกล่าวเพื่อย้ายไปยังเมืองหลักในทุกภูมิภาค

4. การส่งมอบประสบการณ์ที่เหนือกว่าด้วยการวิเคราะห์และเข้าใจพฤติกรรมของลูกค้าเชิงลึก เอไอเอสปรับเปลี่ยนวิถีการทำการตลาดและการนำเสนอสินค้าและบริการ โดยเน้นการ “สร้างคุณค่า” ให้กับลูกค้า โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า Customer Value Management (CVM) ศึกษาพฤติกรรมการใช้งานของลูกค้า เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของลูกค้าที่แท้จริง และสามารถเสนอบริการแบบครบวงจรที่ตอบโจทย์ลูกค้าแต่ละกลุ่มมากยิ่งขึ้นและเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้าที่ใช้บริการของเอไอเอส
5. การประเมินความพึงพอใจในการรับบริการต่างๆ ของลูกค้าผ่านหลายช่องทาง เช่น การประเมินผ่านทางโทรศัพท์ การกดให้คะแนนความพึงพอใจผ่านหน้าร้าน หรือการสอบถามผ่านการจ้างบริษัทภายนอก โดยมีการประเมินตั้งแต่คุณภาพงานบริการของเอไอเอสฮ็อป ร้านค้าตัวแทนจำหน่าย การทำรายการผ่านตู้อัตโนมัติ รวมถึงการประเมินโดยวัดอัตราการบอกต่อของลูกค้า เพื่อนำข้อมูลกลับมาพัฒนาคุณภาพการให้บริการในทุกช่องทางอย่างต่อเนื่อง โดยมีผลความพึงพอใจจากการประเมินดังนี้

#### ผลความพึงพอใจในรูปแบบ Human touch point



## การจัดหาผลิตภัณฑ์หรือบริการ

### คลื่นความถี่

ปัจจุบันเอไอเอสใช้งานคลื่นความถี่เพื่อให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รวมทั้งสิ้น 220 เมกะเฮิรตซ์ (2x60 เมกะเฮิรตซ์บนเทคโนโลยี FDD และ 100 เมกะเฮิรตซ์บนเทคโนโลยี TDD) โดย 190 เมกะเฮิรตซ์ อยู่ภายใต้ระบบใบอนุญาตที่ได้รับจากการประมูลคลื่นความถี่โดย กสทช. และอีก 2x15 เมกะเฮิรตซ์ อยู่ภายใต้สัญญาการเป็นพันธมิตรกับทีโอที โดยมี เอดับบลิวเอเอ็น ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้รับสิทธิในการดำเนินงาน

นอกจากนี้ เอดับบลิวเอเอ็น ยังได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่ย่าน 700 เมกะเฮิรตซ์ จำนวน 20 เมกะเฮิรตซ์ ซึ่งจัดสรรโดย กสทช. โดยได้รับมอบใบอนุญาตเมื่อ 15 มกราคม 2564 และเอดับบลิวเอเอ็นยังได้เข้าร่วมและเป็นผู้นำการประมูลคลื่นความถี่ย่าน 700 เมกะเฮิรตซ์ จำนวน 10 เมกะเฮิรตซ์ และ คลื่นความถี่ย่าน 26 กิกะเฮิรตซ์ จำนวน 1200 เมกะเฮิรตซ์ ซึ่งคลื่นความถี่ย่าน 700 เมกะเฮิรตซ์ จากการประกาศคาดว่าจะมีกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นการอนุญาตภายในไตรมาส 2 ปี 2564 ส่วนคลื่นความถี่ย่าน 26 กิกะเฮิรตซ์นั้น มีกำหนดการรับมอบใบอนุญาตภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2564

โดยรายละเอียดของคลื่นความถี่ทั้งหมดจะระบุไว้ในหัวข้อที่ 4. กรณียสิขที่ใช้ประกอบธุรกิจ ส่วนที่ 1 หน้า 39

### การจัดหาอุปกรณ์โครงข่าย

เอไอเอสมีนโยบายในการจัดหาอุปกรณ์โครงข่าย โดยกระจายการสั่งซื้อเพื่อไม่ต้องพึ่งพิงซัพพลายเออร์รายใดรายหนึ่งเท่านั้น (Multi-vendor Policy) ทำให้เอไอเอสและผู้ผลิตสามารถวางแผนการพัฒนาเทคโนโลยีและบริการให้สอดคล้องกัน และช่วยลดความเสี่ยงในการจัดหาและส่งมอบอุปกรณ์ได้ในเวลาที่กำหนด ในการคัดเลือกผู้ผลิตอุปกรณ์ บริษัทมีการจัดตั้งคณะทำงานด้านต่างๆ เพื่อประเมินความเหมาะสม โดยมีปัจจัยในการพิจารณาเลือกหลายประการ เช่น ด้านต้นทุนในการลงทุนและการดำเนินงาน การประเมินคุณสมบัติด้านเทคนิค และแผนงานการพัฒนาเทคโนโลยีของผู้ผลิต เพื่อให้มั่นใจว่าเอไอเอสจะสามารถดำเนินธุรกิจที่ต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมในระยะยาว เอไอเอสเลือกใช้อุปกรณ์เครือข่ายจากผู้ผลิตอุปกรณ์โทรคมนาคมชั้นนำ เช่น Huawei, Nokia และ ZTE เป็นยี่ห้อหลัก และยังมีอุปกรณ์ส่วนอื่นในโครงข่ายที่เลือกจากซัพพลายเออร์อื่น เช่น CISCO และ Juniper เป็นต้น

### การจัดหาเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ อุปกรณ์อื่นๆ และบริการด้านดิจิทัล

เอไอเอสจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่หลากหลายทั้งคุณภาพและราคา เพื่อสอดคล้องกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่มีความต้องการที่หลากหลาย โดยแบรนด์ส่วนใหญ่ที่จัดจำหน่ายเป็นแบรนด์ที่ได้รับความนิยมสูงในตลาด ได้แก่ iPhone, Vivo, Oppo, Samsung, Realme, Huawei และ Xiaomi เป็นต้น นอกจากนี้ยังจัดจำหน่ายสินค้าไอทีอื่นๆ อาทิ แท็บเล็ต และอุปกรณ์เสริม เพื่อตอบสนองการสื่อสารในรูปแบบดิจิทัลผ่านอุปกรณ์อื่นๆ และรองรับไลฟ์สไตล์ต่างๆ ของลูกค้า และเพื่อตอบสนองความต้องการอุปกรณ์สื่อสารสำหรับการทำงานจากที่บ้าน (Work-from-home) หรือเรียนจากที่บ้าน (Learn-from-home) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ทั้งนี้การจัดหาสินค้าทั้งโทรศัพท์เคลื่อนที่และสินค้าไอที บริษัทได้ร่วมมือกับผู้ผลิตแบรนด์ชั้นนำ เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย โดยในปีที่ผ่านมาได้เริ่มจัดหาและนำเสนอโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งรองรับเทคโนโลยี 5G เพื่อให้สอดคล้องกับการเปิดบริการ 5G ของเอไอเอส และเพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงอุปกรณ์ที่รองรับเทคโนโลยีทางการสื่อสารบนเครือข่ายของเอไอเอส ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

### งานที่ยังไม่ได้ส่งมอบ

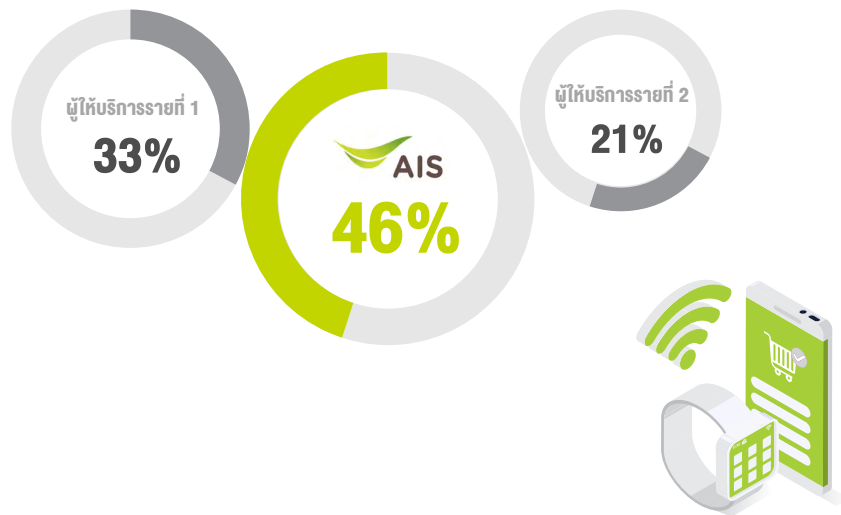
ไม่มี

## ภาวะอุตสาหกรรมและการแข่งขันในปี 2563 และแนวโน้มในปี 2564

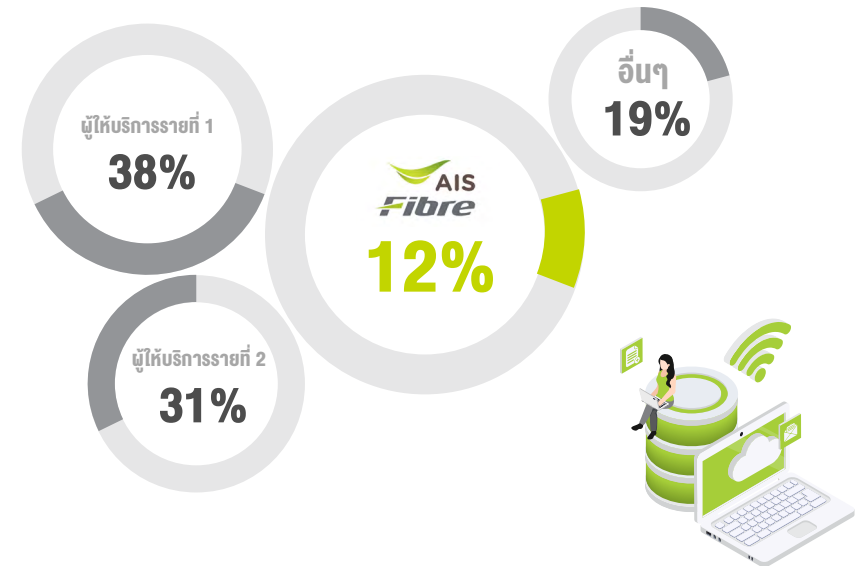
### ภาวะอุตสาหกรรมและการแข่งขันในปี 2563

ส่วนแบ่งตลาดเชิงผู้ใช้บริการของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่และธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

#### ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่



#### ธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง





## ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ถูกกดดันจากสถานะเศรษฐกิจและผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ โควิด-19

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด-19 ตั้งแต่กุมภาพันธ์ 2563 มาตรการปิดเมือง (Lock down) ในช่วงไตรมาสสอง และต่อเนื่องถึงมาตรการการกักตัวของผู้เดินทาง (state quarantine) มาจนถึงปลายปี ส่งผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวและภาคการส่งออก รวมถึงกำลังซื้อของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้ในภาพรวม อัตราผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศหดตัวร้อยละ 6.1 สำหรับธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้รับผลกระทบต่อการขายได้การให้บริการในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งหดตัวจากการหายไปของรายได้กลุ่มนักท่องเที่ยว ในขณะที่กำลังซื้อผู้บริโภคภายในประเทศต่ำลงและเลือกหาแพคเกจบริการที่มีความคุ้มค่ามากขึ้นเพื่อลดค่าใช้จ่าย และยังส่งผลให้ยอดขายเครื่องโทรศัพท์ที่ลดลง รายได้รวมของอุตสาหกรรมโทรศัพท์เคลื่อนที่ของปี 2563 จึงหดตัวในอัตราร้อยละ 6 ต่ำกว่าปีก่อนที่มีอัตราการเติบโตที่ร้อยละ 4 โดยปัจจุบันมีจำนวนผู้ใช้บริการทั้งตลาดรวมกว่า 91 ล้านราย ลดลงประมาณร้อยละ 3 จากลูกค้ากลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่หายไป หรือคิดเป็นอัตราการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 140 ของประชากร แม้ประเทศไทยเป็นตลาดที่มีผู้ใช้บริการในระบบเติมเงินเป็นหลักคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 72 ของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ แต่ตลาดระบบรายเดือนยังคงขยายตัวต่อเนื่อง จากแนวโน้มการย้ายลูกค้าระบบเติมเงินเป็นลูกค้าระบบรายเดือนที่เป็นผลมาจากความต้องการใช้ดาต้าอย่างต่อเนื่องที่สูงขึ้น

การแข่งขันในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ยังคงรุนแรงต่อเนื่องจากปลายปี 2562 ผู้ให้บริการต่างเน้นการนำเสนอแพคเกจแบบใช้งานดาต้าไม่จำกัดด้วยความเร็วคงที่ (Fixed-speed Unlimited) ให้กับทั้งลูกค้าเติมเงินและระบบรายเดือน เพื่อรักษา

ฐานลูกค้าและแย่งชิงลูกค้าใหม่ ถึงแม้ผู้ให้บริการในตลาดสามารถปรับราคาแพคเกจดังกล่าวขึ้นในระดับ 50-100 บาท เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับรายได้ แต่ด้วยกำลังซื้อที่อ่อนตัวและรายได้จากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่หายไป ส่งผลให้ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน (ARPU) ของทั้งอุตสาหกรรมปรับลดลง

## เปิดตัวให้บริการ 5G สำหรับลูกค้าทั่วไปอย่างเป็นทางการ

จากการประมูลใบอนุญาตคลื่นความถี่ที่จัดขึ้นในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2563 ผู้ให้บริการได้เริ่มวางโครงข่าย 5G เพื่อให้บริการลูกค้าทั่วไปและลูกค้าองค์กร โดยมุ่งเน้นเป้าหมายในพื้นที่ที่มีความต้องการหนาแน่น โดยเฉพาะพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) และพื้นที่เมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ซึ่งในเดือนตุลาคม 2563 ที่ผ่านมา ผู้ให้บริการได้ทยอยเปิดตัวแพคเกจบริการ 5G อย่างเป็นทางการ พร้อมเสริมด้วยบริการคอนเทนต์ที่เสริมประสบการณ์ 5G อาทิ บริการคอนเทนต์เสมือนจริง (Augmented Reality/Virtual Reality: AR/VR) บริการเกมผ่านระบบคลาวด์ (Cloud gaming) การดูวิดีโอความละเอียดสูง (Video streaming) เป็นต้น เพื่อมุ่งเพิ่มรายได้ และสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับลูกค้า อย่างไรก็ตาม เนื่องจากยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของเทคโนโลยี 5G ดังนั้น ณ ปลายปี 2563 จึงมีโทรศัพท์ที่รองรับในจำนวนจำกัดประมาณ 40 รุ่น และมีระดับราคาเริ่มต้นประมาณ 10,000 บาท จึงส่งผลให้อัตราการใช้งาน 5G ในปี 2563 ยังอยู่ในระดับที่จำกัด

## ธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้านเติบโตอย่างแข็งแกร่งจากความต้องการของผู้บริโภคเพื่อทำงานและเรียนจากที่บ้าน

ในปีที่ผ่านมาตลาดอินเทอร์เน็ตบ้านความเร็วสูงยังคงเติบโตได้ดี โดยมีมูลค่ารวมประมาณ 61 ล้านบาท เติบโตกว่าร้อยละ 4 จากปีก่อน ด้วยกระแสการทำงานจากที่บ้าน (Work from home) และเรียนจากที่บ้าน (Learn from home) ในช่วงปิดเมือง ทำให้มีความต้องการใช้งานอินเทอร์เน็ตบ้านเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้ให้บริการทุกรายจึงเน้นทำการตลาดทั้งในเชิงราคาและการนำเสนอบริการใหม่เพื่อดึงดูดลูกค้าใหม่และรองรับความต้องการที่สูงขึ้น โดย ณ สิ้นปี 2563 จำนวนผู้ใช้บริการในตลาดโดยรวมมีมากกว่า 11.2 ล้านครัวเรือน เติบโตจาก 10 ล้านครัวเรือนในปี 2562 ซึ่งผลักดันให้อัตราส่วนครัวเรือนที่มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 51 เมื่อเทียบกับร้อยละ 47 ในปี 2562

การแข่งขันในปีที่ผ่านมามีความรุนแรงเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ผู้ให้บริการต่างพยายามดึงดูดลูกค้าใหม่ด้วยกลยุทธ์ทางด้านราคาโดยนำเสนอแพคเกจราคาต่ำเริ่มต้นที่ 299 บาท/เดือน สำหรับความเร็วมาตรฐาน 100 เมกะบิตต่อวินาที ซึ่งลดลงจากราคา 599 บาท/เดือนในปีก่อนหน้า รวมถึงแพคเกจความเร็วสูง 1 กิกะบิตต่อวินาที ซึ่งมีระดับราคาเริ่มต้น 590 บาท/เดือน ซึ่งระดับราคาเริ่มต้นดังกล่าวเป็นราคาที่ครัวเรือนในทุกระดับสามารถเข้าถึงได้และเป็นระดับราคามาตรฐานในปัจจุบัน นอกจากนี้ กลยุทธ์การให้ส่วนลดครั้งราคาเพื่อดึงดูดให้ลูกค้าย้ายค่ายยังเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้ ARPU ของอุตสาหกรรมมีทิศทางลดลง อย่างไรก็ตาม ผู้ให้บริการได้พยายามสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการนำเสนอบริการเสริมต่างๆ เช่น การเพิ่มความเร็วอินเทอร์เน็ตและการอัปเดตอุปกรณ์ให้กับลูกค้า รวมถึงยังคงใช้กลยุทธ์เสนอขายแพคเกจเหมารวมบริการ ทั้งอินเทอร์เน็ตบ้าน ซิมโทรศัพท์เคลื่อนที่ และคอนเทนต์ เพื่อดึงดูดลูกค้าใหม่และรักษาลูกค้า

## แนวโน้มในปี 2564

### รายได้ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวช้า

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในปีที่ผ่านมา เป็นปัจจัยเร่งให้ผู้บริโภคปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตทั้งการเรียนออนไลน์และการทำงานจากที่บ้าน ส่งผลให้ความต้องการใช้งานดาต้ายังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม จากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ยังมีความไม่แน่นอน ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อรายได้จากนักท่องเที่ยวยุโรป ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจไทย และเป็นแรงกดดันต่อกำลังซื้อคนในประเทศ ส่งผลให้สภาวะเศรษฐกิจยังคงฟื้นตัวได้ช้า ดังนั้น จึงคาดการณ์ว่าการแข่งขันในอุตสาหกรรมของปี 2564 จะยังคงอยู่ในระดับสูง โดยผู้บริการยังคงใช้กลยุทธ์ด้านราคา เพื่อดึงดูดกำลังซื้อที่มีอยู่จำกัด ด้วยการนำเสนอแพ็คเกจแบบใช้งานดาต้าไม่จำกัดด้วยความเร็วคงที่ และเป็นสาเหตุให้การเติบโตของรายได้ของธุรกิจโทรคมนาคมยังคงมีความท้าทาย

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยบวกซึ่งจะช่วยหนุนให้รายได้ธุรกิจโทรคมนาคมสามารถเติบโตมาจากการเข้าถึงของวัคซีนป้องกันโควิด-19 และการฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่เร็วกว่าที่คาด รวมถึงการแข่งขันในตลาดทั้งการแข่งขันด้านราคาและการทำแคมเปญส่วนลดโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งบรรเทาแรงกดดัน นอกจากนี้ หากโทรศัพท์มือถือที่รองรับ 5G มีระดับราคาเริ่มต้นที่ต่ำลง จะช่วยสนับสนุนให้ผู้บริโภคเข้าถึงได้ในวงกว้าง และเสริมให้อัตราการใช้งาน 5G สูงขึ้น จึงเป็นอีกปัจจัยสนับสนุนให้ผู้ให้บริการสามารถสร้างรายได้เพิ่มเติมจากบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกัน

### ขยายโครงข่าย 5G ต่อยอดเสริมบริการลูกค้าทั่วไปและเจาะตลาดลูกค้าองค์กร

แนวโน้มการเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยี 5G ในปี 2564 ทั้งสำหรับลูกค้าทั่วไปและลูกค้าองค์กรจะมีความชัดเจนมากขึ้น จากความหลากหลายของยี่ห้อ และรุ่นโทรศัพท์มือถือที่รองรับ 5G ซึ่งคาดว่าจะออกจำหน่ายในตลาดประเทศไทยในจำนวนมากกว่า 90 รุ่น ด้วยราคาในระดับต่ำกว่า 10,000 บาท อีกทั้งความหลากหลายและคุณภาพของคอนเทนต์ 5G จากผู้ผลิตคอนเทนต์ชั้นนำทั้งในและต่างประเทศ ทั้งคอนเทนต์การท่องเที่ยว กีฬา ข่าวสาร คอนเสิร์ต เกมออนไลน์ เป็นต้น จะช่วยเติมเต็มประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับลูกค้า และผลักดันให้มีความต้องการใช้งานสูงขึ้น โดยการให้บริการ 5G จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดึงดูดลูกค้าทั่วไป โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง ผู้ให้บริการจะแข่งขันกันเพื่อชิงความเป็นผู้นำของบริการ 5G ด้วยการสร้างความแข็งแกร่งด้านเครือข่ายโดยขยายความครอบคลุมของโครงข่าย 5G และเสริมความจุของบริการ 4G โดยในปี 2564 ผู้ให้บริการยังมีกำหนดการที่จะได้รับใบอนุญาตคลื่นความถี่ 700 เมกะเฮิรตซ์ และ 26 กิกะเฮิรตซ์ ที่ได้ประมูลไปในปี 2563 โดยคลื่นความถี่ 700 เมกะเฮิรตซ์ มีจุดเด่นด้านความครอบคลุมพื้นที่ที่กว้างไกล ซึ่งจะรองรับความครอบคลุมของบริการ 5G และบริการสำหรับอุปกรณ์ IoT สำหรับคลื่นความถี่ 26 กิกะเฮิรตซ์ เป็นคลื่นความถี่ที่มีความยาวคลื่นในระดับมิลลิเมตร (Millimeter-wave band) จะช่วยรองรับความจุโครงข่ายในระดับสูง และให้บริการการรับส่งข้อมูลในระดับกิกะบิตต่อวินาที จึงทำให้ผู้ให้บริการสามารถนำเทคโนโลยี 5G เข้าไปสนับสนุนการให้บริการสำหรับภาคอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดผ่านการจับมือกับพันธมิตรในอุตสาหกรรมต่างๆ ตัวอย่างบริการ เช่น การควบคุมอุปกรณ์เครื่องมือนระยะทางไกล ระบบรักษาความปลอดภัย ระบบการดูแลบ้านแบบอัจฉริยะ เป็นต้น รวมถึงนำมาให้บริการอินเทอร์เน็ตบ้านแบบไร้สาย (Fixed Wireless Access) สำหรับลูกค้าทั่วไปได้

### ตลาดอินเทอร์เน็ตบ้านความเร็วสูงในปี 2564 มีแนวโน้มการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ปี 2564 จะเป็นปีที่ผู้บริโภคมีการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบมากขึ้น ทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานที่เปลี่ยนไป รวมถึงความนิยมในการใช้บริการในรูปแบบออนไลน์แพลตฟอร์มที่ยังคงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากคอนเทนต์ออนไลน์ และเกมออนไลน์ ซึ่งจะช่วยเสริมให้ผู้บริโภคมีความต้องการเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตบ้านเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ จากอัตราส่วนครัวเรือนที่มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่ยังอยู่ในระดับปานกลางในอัตราร้อยละ 51 จึงคาดว่าธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้านจะยังมีโอกาสการเติบโตจากการขยายฐานผู้ใช้บริการได้ต่อเนื่องในปี 2564 อีกทั้งเทคโนโลยี 5G จะเข้ามาเสริมการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ด้วยการให้บริการอินเทอร์เน็ตบ้านแบบไร้สาย (Fixed Wireless Access) ในพื้นที่ห่างไกลซึ่งมีข้อจำกัดเรื่องความคุ้มทุน และช่วยลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการติดตั้ง

สำหรับการแข่งขันในตลาดอินเทอร์เน็ตบ้าน คาดว่าจะยังอยู่ในระดับที่สูงต่อเนื่องไปในปี 2564 อย่างไรก็ตาม ผู้ให้บริการพยายามใช้กลยุทธ์ในการนำบริการเสริมต่างๆ เพื่อแย่งชิงลูกค้าและป้องกันการไหลออกของลูกค้าเก่า อาทิ การเพิ่มความเร็วอินเทอร์เน็ตและการอัปเดตอุปกรณ์ให้กับลูกค้า และมุ่งเน้นขายแพคเกจบริการอื่นเพิ่มเติม เช่น การเพิ่มจุดติดตั้งเราเตอร์เพื่อขยายพื้นที่ความครอบคลุมภายในบ้าน อีกทั้งการเสนอแพ็คเกจคอนเวอร์เจนซ์ ซึ่งรวมบริการที่หลากหลายเพื่อเพิ่มรายได้และรักษาระดับ ARP

## เป้าหมายการดำเนินธุรกิจ ใน 3 ปี

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลได้ส่งผลต่อพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคให้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในปีที่ผ่านมาได้เป็นปัจจัยเร่งให้ผู้บริโภคต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบทั้งการทำงานและการดำรงชีวิตโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ มาใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปรับตัวสู่ยุค New Normal ในขณะที่ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมก็มีความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนธุรกิจสู่กระบวนการดิจิทัล (Digital Transformation) ทั้งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และเพื่อพัฒนานวัตกรรมและบริการในรูปแบบใหม่ที่หลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

อุตสาหกรรมสื่อสารและโทรคมนาคมถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และจะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยนำเทคโนโลยีใหม่มาช่วยพลิกฟื้นภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมให้กลับมาเติบโตในยุค New normal โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีการสื่อสาร 5G เข้ามาเป็นพื้นฐานและส่งเสริมความร่วมมือกับภาคธุรกิจต่างๆ เพื่อช่วยยกระดับศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ และนำเสนอสินค้าและบริการในรูปแบบใหม่ด้วยนวัตกรรม

เอไอเอสจึงมุ่งมั่นเพื่อไปสู่เป้าหมายของการเป็น “ผู้ให้บริการด้านดิจิทัลไลฟ์” (Digital Life Service Provider) ด้วยการเสริมความแข็งแกร่งในธุรกิจหลักได้แก่ บริการโทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และดิจิทัลโซลูชัน อีกทั้งยังมีความตั้งใจที่จะนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีล่าสุดมานำเสนอและให้บริการเพื่อสนับสนุนวิถีชีวิตของคนไทย รวมไปถึงสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของไทยด้วยเทคโนโลยีที่จะช่วยเสริมความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทย และสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดโลกอย่างยั่งยืน

## การเสริมความแข็งแกร่งในธุรกิจหลักและคงความเป็นผู้นำด้วยคุณภาพบริการและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

การใช้งานอินเทอร์เน็ตบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นผลมาจากราคาโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภทสมาร์ตโฟนที่ลดลงเป็นผลให้ประชากรสามารถเข้าถึงได้ในวงกว้าง อีกทั้งการแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนอย่างรวดเร็วจากความจำเป็นต้องใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัลต่างๆ เพื่อลดผลกระทบจากโควิด-19 ต่อการดำรงชีวิต เช่น บริการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ (e-banking) อี-คอมเมิร์ซ โมบายเพย์मेंท์ บริการสั่งอาหาร บริการรับ-ส่งพัสดุ วัตโอสตริมมิ่ง เป็นต้น ซึ่งบริการต่างๆ เหล่านี้ได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการใช้ชีวิตประจำวันและยังส่งผลให้มีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

เอไอเอสในฐานะผู้ให้บริการด้านโทรคมนาคมชั้นนำของประเทศ มุ่งมั่นที่จะลงทุนเพื่อพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคมและความสามารถในการให้บริการด้วยเทคโนโลยี 4G และ 5G ซึ่งเป็นการลงทุนโดยใช้อุปกรณ์โครงข่ายแบบผสมผสานเทคโนโลยี (Multi-technology) ที่รองรับบริการทั้ง 4G และ 5G ทำให้เกิดความคุ้มค่าในการลงทุน เพื่อรองรับปริมาณการใช้งาน 4G ที่ยังเพิ่มขึ้นในระยะเวลาอันใกล้ และพร้อมขยายบริการ 5G เพิ่มเมื่อมีความต้องการสูงขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ เอไอเอสจะมุ่งมั่นในการเป็นผู้นำเพื่อนำเสนอสื่อและความบันเทิงที่หลากหลายมิติในยุคใหม่ รวมทั้งการให้บริการที่เข้าถึงความต้องการของผู้บริโภคแต่ละรายผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและดียิ่งขึ้น อีกทั้งมีเป้าหมายสำคัญในการคงความเป็นผู้นำของอุตสาหกรรม โดยมุ่งเน้นการบริการและการดำเนินงานที่เป็นเลิศ พร้อมด้วยระบบเครือข่ายที่มีคุณภาพ

ในช่วงเริ่มต้นของยุคเทคโนโลยี 5G นั้น เอไอเอสให้ความสำคัญที่จะสร้างองค์ความรู้ในเชิงเทคโนโลยี และร่วมศึกษาตัวอย่างการใช้งานเทคโนโลยีกับพันธมิตรและคู่ค้าซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรม เพื่อเสริมสร้างระบบนิเวศของ 5G ที่แข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ด้วยคุณสมบัติที่โดดเด่นของเทคโนโลยี 5G ทั้งด้านความเร็วในการรับส่งข้อมูล (Speed) ความไวในการตอบสนอง (Latency) และความสามารถในการเชื่อมต่อข้อมูลในปริมาณมาก (Massive connectivity) ส่งผลให้สามารถนำเทคโนโลยี 5G ไปใช้เพื่อเสนอบริการรูปแบบใหม่ๆ อย่างไม่จำกัดให้กับผู้บริโภค รวมถึงการใช้งานสำหรับองค์กร อาทิ การประชุมทางวิดีโอแบบสามมิติ การทำงานในระบบคลาวด์ ระบบอัตโนมัติสำหรับอุตสาหกรรม ซอฟต์แวร์ในระดับ Mission Critical และสมาร์ตซิตี้/สมาร์ตโฮม/สมาร์ตคาร์ เป็นต้น สำหรับลูกค้าองค์กร เอไอเอสเตรียมความพร้อมที่จะพัฒนาการใช้เทคโนโลยี 5G เพื่อสร้างระบบอัตโนมัติในกระบวนการต่างๆ ของอุตสาหกรรม รวมถึงการจัดการข้อมูลลูกค้าสำหรับองค์กรโดยเฉพาะ โดยมีจุดมุ่งหมายในการใช้ความเชี่ยวชาญและความรู้ด้านเครือข่ายเพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะทางของธุรกิจแต่ละประเภท รวมถึงการสร้างรายได้รูปแบบใหม่ๆ

## ขยายความครอบคลุมของบริการอินเทอร์เน็ตบ้านความเร็วสูง โดยอาศัยความแข็งแกร่งร่วมจากเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ของเอไอเอส

อินเทอร์เน็ตบ้านความเร็วสูงที่มีคุณภาพดีได้เพิ่มความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับยุคดิจิทัล ทั้งจากค่านิยมในการดูวิดีโอสตรีมมิ่ง และการเข้าถึงคอนเทนต์และเกมส์ที่มีความละเอียดสูง อีกทั้งแนวโน้มการทำงานจากที่บ้านที่เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นหนึ่งใน New Normal หลังจากการระบาดของโควิด-19

ดังนั้นเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบ้านจึงต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการรับส่งข้อมูลให้รวดเร็วยิ่งขึ้น มีความเสถียรที่สูง และสามารถรองรับข้อมูลในปริมาณที่เพิ่มขึ้น เอไอเอสจึงมุ่งมั่นที่จะขยายเครือข่ายความครอบคลุมของอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ความเร็วสูงอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ความเจริญได้ขยายตัวไปถึงโดยใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ให้บริการในปัจจุบัน ทั้งนี้อินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ความเร็วสูงภายในบ้านจะได้ประโยชน์จากการปรับใช้สัญญาณ 5G เป็นเพื่อให้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สายแบบประจำที่ (Fixed Wireless Access - FWA) ซึ่งสามารถให้บริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ในพื้นที่ซึ่งสายไฟเบอร์เข้าถึงได้ยากด้วยต้นทุนที่สูงหรือมีข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ในการติดตั้งและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้จุดเด่นของการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สายแบบประจำที่คือการลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการติดตั้ง เนื่องจากไม่ต้องพึ่งพาการเชื่อมต่อสายไฟเบอร์ออฟติกเข้าไปในพื้นที่แต่ใช้การเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์ไร้สายแทน

การขยายเข้าสู่บริการอินเทอร์เน็ตภายในบ้านเป็นการเปิดโอกาสให้เอไอเอสสามารถขยายเข้าสู่บริการใหม่ๆ ที่ตอบสนองการใช้ชีวิตในครอบครัวที่เพิ่มขึ้นในอนาคต อาทิ บริการสื่อบันเทิงภายในบ้าน บริการความปลอดภัยในที่พักอาศัย รวมไปถึงระบบอัตโนมัติต่างๆ ภายในที่พักอาศัย เป็นต้น โดยเอไอเอสมุ่งมั่นที่จะให้บริการอินเทอร์เน็ตที่มีเสถียรภาพทั้งภายในและภายนอกอาคาร ทั้งสำหรับลูกค้ารายบุคคลและครอบครัว เพื่อที่จะตอบสนองการใช้ชีวิตที่ต้องการการเชื่อมต่ออย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ด้วยบริการที่ราบรื่น บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ที่หลากหลายประเภท นอกจากนี้ เอไอเอสยังคงต่อยอดการขยายฐานลูกค้าบริการอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ภายในบ้าน โดยนำเสนอบริการกับฐานลูกค้าโทรศัพท์เคลื่อนที่ปัจจุบันเพื่อนำเสนอบริการที่ครบถ้วนในแพ็คเกจเดียว ทั้งบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการอินเทอร์เน็ตบ้าน รวมไปถึงบริการ AIS PLAY ซึ่งเสนอเนื้อหาวิดีโอและบริการ OTT (Over the Top)

## ผลักดันบริการรูปแบบใหม่ที่สร้างมูลค่าเพิ่มและสอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล และเสริมศักยภาพขององค์กร

แม้ว่าบริการอินเทอร์เน็ตได้ถือเป็นส่วนสำคัญของชีวิตประจำวัน แต่ความสนใจของผู้บริโภคนั้นไม่ใช่เพียงการเชื่อมต่อ หากแต่อยู่ที่บริการดิจิทัลต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งกล่าวได้ว่าสิ่งที่ลูกค้าต้องการอยู่ที่บริการปลายทางมากกว่าเส้นทางที่นำไปสู่บริการปลายทางนั้น เอไอเอสจึงมุ่งหวังที่จะขยายการให้บริการด้านดิจิทัลไลฟ์ซึ่งออกแบบให้ตรงความต้องการของผู้บริโภคที่สามารถเลือกสรรตามรูปแบบการใช้ชีวิตของตัวเองแบบเรียลไทม์ เช่น วิดีโอสตรีมมิ่ง บริการด้านการเงินในโทรศัพท์เคลื่อนที่ IoT (Internet of Things) หรืออุปกรณ์ต่างๆ ที่ถูกสั่งการได้จากการเชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ต ระบบคลาวด์ การให้บริการเกมออนไลน์ บริการดิจิทัลมาร์เก็ตติ้งและบริการประกันภัยออนไลน์ เป็นต้น ด้วยแนวคิดในการขยายสู่บริการดิจิทัลกับฐานลูกค้าในวงกว้างนั้น ต้องอาศัยการสร้างความร่วมมือกับพันธมิตรทางธุรกิจที่มีประสบการณ์เฉพาะด้าน ร่วมกันสร้างบริการหรือแพลตฟอร์มที่ง่ายต่อการใช้งานและสร้างความสะดวกสบายให้ลูกค้า และมีรูปแบบการสร้างรายได้การให้บริการที่หลากหลาย ทั้งรายได้ในรูปแบบการสมัครสมาชิก ค่าธรรมเนียมไปจนถึงรายได้จากการโฆษณา

สำหรับลูกค้าประเภทองค์กร เอไอเอสมุ่งมั่นที่จะมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองความต้องการของธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในการปรับเปลี่ยนธุรกิจสู่กระบวนการดิจิทัลในยุค New normal โดยนำเสนอบริการที่ก้าวล้ำในรูปแบบใหม่ๆ รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถของบริการระบบคลาวด์ เพื่อตอบสนองความต้องการในระบบคลาวด์ที่เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต และด้วยร่วมความร่วมมือกับผู้ให้บริการไอซีทีชั้นนำ เอไอเอสจะสามารถช่วยให้องค์กรต่างๆ สามารถบริหารต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศที่มีความปลอดภัยและเสถียรเพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งขององค์กร นอกจากนี้ด้วยศักยภาพของเทคโนโลยี 5G เพื่อร่วมพัฒนากับพันธมิตรที่เชี่ยวชาญในแต่ละอุตสาหกรรมเพื่อสร้าง Product solution และ Industry solution เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอุตสาหกรรม และเสริมความได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งจะช่วยยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย

## การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อเสริมประสิทธิภาพของธุรกิจและพัฒนาบุคลากรไปอีกระดับ

เอไอเอสมุ่งมั่นที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการแข่งขันของการให้บริการทั้งด้วย 1) Data Analytics การวิเคราะห์ Big data เพื่อใช้คาดการณ์อนาคต, 2) กระบวนการ RPA (Robotic Process Automation) หรือการนำกระบวนการทำงานแบบอัตโนมัติ มาปรับใช้ในงานที่ทำเป็นประจำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และ 3) การพัฒนาบุคลากรเพื่อปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล ในลำดับแรกเริ่มจากการบริหารจัดการคุณค่าของลูกค้า (Customer Value Management หรือ CVM) โดยการปรับปรุงความสัมพันธ์กับลูกค้าด้วยการวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูล ซึ่งลูกค้าจะได้รับบริการตรงกับความต้องการในช่องทางที่เหมาะสมกับลูกค้าแต่ละราย โดยเอไอเอสไม่เพียงแต่นำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการภายใต้แพลตฟอร์มต่างๆ ที่เอไอเอสมีอยู่แล้วเท่านั้น แต่ยังสามารถนำเสนอบริการอื่นๆ ที่หลากหลายจากพันธมิตรเพื่อสามารถเข้าถึงความต้องการของลูกค้าที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประการที่สอง เอไอเอสจะผนวกรวมเทคโนโลยีต่างๆ เช่น RPA, ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence หรือ AI) และแมชชีน เลิร์นนิง (Machine Learning หรือ ML) เพื่อปรับปรุงการบริการลูกค้าและกระบวนการทำงานภายใน โดยระบบปัญญาประดิษฐ์จะเข้ามาเติมเต็มความสามารถของบุคลากรทั้งในการเสริมประสิทธิภาพและลดข้อผิดพลาดของบุคลากร อีกทั้งยังสามารถให้บริการแบบ On-demand โดยไม่มีข้อจำกัดในด้านเวลา นอกจากนี้การผนวกรวมเทคโนโลยีเข้าด้วยกันจะช่วยให้เอไอเอสสามารถเพิ่มประสิทธิภาพต้นทุนได้อีกด้วย ท้ายที่สุด บุคลากรยังคงเป็นหัวใจสำคัญในการบรรลุเป้าหมายทางธุรกิจอย่างยั่งยืน ดังนั้นท่ามกลางการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เอไอเอสจึงเน้นย้ำให้พนักงานเตรียมรับมือต่อการเติบโตในอนาคต พร้อมสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้บริษัทได้เปิดสถาบัน เอไอเอส อินโนเวชัน เซ็นเตอร์ (AIS Innovation Center) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลซึ่งเปิดสอนหลักสูตรที่หลากหลายและเข้าถึงได้ตลอดเวลาโดยจะช่วยเหลือเพิ่มพูนความรู้และทักษะของบุคลากรได้เป็นอย่างดี การเสริมสร้างความแข็งแกร่งดังกล่าวจะช่วยให้บุคลากรของเอไอเอสจะพร้อมใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในกระบวนการทำงานและเข้าสู่เป้าหมายโดยรวมของการเป็น ‘ผู้ให้บริการด้านดิจิทัลไลฟ์’ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ



## ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ

ในการประกอบธุรกิจการเป็นผู้ให้บริการด้านดิจิทัลไลฟ์สไตล์ เอไอเอสมีทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ

- 1) สินทรัพย์ถาวร ได้แก่ อุปกรณ์โครงข่ายโทรคมนาคม สำนักงานบริการลูกค้า อาคารสำนักงาน ที่ดิน
- 2) ใบอนุญาตประกอบกิจการ เช่น ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม รวมถึงใบอนุญาตให้บริการประกอบกิจการประเภทต่างๆ
- 3) สัญญาเชิงพาณิชย์ทางธุรกิจกับทีโอที และการทำสัญญาเชิงพาณิชย์ทางธุรกิจกับ กสท. โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 รายละเอียดของทรัพย์สินหลักที่มีสาระสำคัญ มีดังต่อไปนี้

### 1) สินทรัพย์ถาวร ของเอไอเอสและบริษัทย่อย

ประเภท/ลักษณะทรัพย์สิน	ลักษณะกรรมสิทธิ์	ประมาณอายุการใช้งาน (ปี)	หน่วย: ล้านบาท
เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	กลุ่มบริษัทเป็นเจ้าของ	2 - 20	244,533
สินทรัพย์สิทธิการใช้	กลุ่มบริษัทมีกรรมสิทธิ์ภายใต้สินทรัพย์สิทธิการใช้	1 - 12	70,503
อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการดำเนินงาน	กลุ่มบริษัทเป็นเจ้าของ	5 - 10	11,934
โครงข่ายการให้บริการโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่อยู่ระหว่างก่อสร้างและติดตั้ง	กลุ่มบริษัทเป็นเจ้าของ	-	4,266
สินทรัพย์อื่นๆ			5,774
<b>รวม</b>			<b>337,010</b>
หัก ค่าเสื่อมราคาและรายการตัดบัญชีสะสม			(155,769)
<b>รวม - สุทธิ</b>			<b>181,241</b>

ทั้งนี้ มูลค่าสินทรัพย์ถาวรของเอไอเอสและบริษัทย่อยตามตารางข้างต้น ได้รวมสินทรัพย์ภายใต้สัญญาเช่าทางการเงินไว้ภายใต้สินทรัพย์สิทธิการใช้ โดยมีสัญญาที่สำคัญดังนี้

- สัญญาเช่าและบริการสำหรับที่ทำการสำนักงาน รถยนต์ คอมพิวเตอร์ และสถานีฐาน
- สัญญาบริการ เรื่อง การใช้บริการเช่าโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในประเทศ
- สัญญาเช่าเครื่องและอุปกรณ์เพื่อให้บริการโทรคมนาคม
- สัญญาใช้บริการเสาโทรคมนาคม เป็นต้น

## 2) ใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ

ปัจจุบัน เอไอเอสและบริษัทย่อยมีการให้บริการโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ 2G, 3G, 4G และ 5G และบริการทางด้านสื่อสารโทรคมนาคมอื่นๆ ภายใต้ ใบอนุญาตให้ประกอบกิจการจากสำนักงาน กสทช. ได้แก่ ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่หนึ่ง ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สอง ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่สาม ใบอนุญาตให้บริการอินเทอร์เน็ตแบบที่หนึ่ง ใบอนุญาตการให้บริการอินเทอร์เน็ตเกตเวย์ระหว่างประเทศ และบริการซิมสายอินเทอร์เน็ตแบบที่สองที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นของตนเอง โดยมีขอบเขตและเงื่อนไขการอนุญาตเป็นไปตามประกาศของ กสทช.

นอกจากนี้ กลุ่มบริษัทได้รับหนังสืออนุญาตให้ประกอบธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ และใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเป็นผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ในการดำเนินธุรกิจด้านธุรกรรมทางการเงินบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Money) ซึ่งรวมถึงการขายบัตรเติมเงินบนระบบเติมเงินและกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-wallet)

### สรุปใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคม

ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่	ค่าธรรมเนียม	วันที่ได้รับใบอนุญาต	อายุใบอนุญาต	วันสิ้นอายุใบอนุญาต
<b>สิทธิในการใช้คลื่นความถี่ย่าน 2100 เมกะเฮิร์ตซ์</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ความกว้าง 2x15 เมกะเฮิร์ตซ์</li> <li>• จัดให้มีโครงข่ายโทรคมนาคม ครอบคลุมไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนประชากรภายใน 2 ปี และไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ภายใน 4 ปี</li> </ul>	ชำระค่าธรรมเนียมการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามอัตราที่ กสทช. กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่	7 ธ.ค. 2555	15 ปี	6 ธ.ค. 2570
<b>สิทธิในการใช้คลื่นความถี่ย่าน 900 เมกะเฮิร์ตซ์</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ความกว้าง 2x10 เมกะเฮิร์ตซ์</li> <li>• จัดให้มีโครงข่ายโทรคมนาคม ครอบคลุมไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนประชากรภายใน 4 ปี และไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ภายใน 8 ปี</li> </ul>		30 มี.ย. 2559	15 ปี	30 มี.ย. 2574
<b>สิทธิในการใช้คลื่นความถี่ย่าน 1800 เมกะเฮิร์ตซ์</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ความกว้าง 2x15 เมกะเฮิร์ตซ์</li> <li>• จัดให้มีโครงข่ายโทรคมนาคม ครอบคลุมไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของจำนวนประชากรภายใน 4 ปี และไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ภายใน 8 ปี</li> </ul>		25 ธ.ค. 2558	18 ปี	15 ธ.ค. 2576
<b>สิทธิในการใช้คลื่นความถี่ย่าน 1800 เมกะเฮิร์ตซ์</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ความกว้าง 2x5 เมกะเฮิร์ตซ์</li> <li>• จัดให้มีโครงข่ายโทรคมนาคม ครอบคลุมไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของจำนวนประชากรภายใน 4 ปี และไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ภายใน 8 ปี</li> </ul>		21 ก.ย. 2561	15 ปี	15 ก.ย. 2576
<b>สิทธิในการใช้คลื่นความถี่ย่าน 2600 เมกะเฮิร์ตซ์</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ความกว้าง 100 เมกะเฮิร์ตซ์</li> <li>• จัดให้มีโครงข่ายโทรคมนาคม ครอบคลุมพื้นที่เมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังนี้ (1) ครอบคลุมพื้นที่ในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ไม่น้อยกว่า 50% ของพื้นที่ภายใน 1 ปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต (2) ครอบคลุมพื้นที่เมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เชียงใหม่ นครราชสีมา ขอนแก่น สงขลา และภูเก็ต ไม่น้อยกว่า 50% ของจำนวนประชากรทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ภายใน 4 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต</li> <li>• จัดให้มีโครงข่ายโทรคมนาคม โดยใช้เทคโนโลยี IMT-2020 (5G) ครอบคลุมพื้นที่ในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ ไม่น้อยกว่า 50% ภายใน 1 ปี เพื่อรับเงื่อนไขการชำระค่าคลื่นงวดที่ 2-7 ในปีที่ 5-10</li> </ul>		21 ก.พ. 2563	15 ปี	20 ก.พ. 2578
<b>สิทธิในการใช้คลื่นความถี่ย่าน 700 เมกะเฮิร์ตซ์</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ความกว้าง 2x10 เมกะเฮิร์ตซ์</li> </ul>		15 ม.ค. 2564	15 ปี	14 ม.ค. 2579
<b>สิทธิในการใช้คลื่นความถี่ย่าน 26 กิกะเฮิร์ตซ์</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ความกว้าง 1200 เมกะเฮิร์ตซ์</li> </ul>		กำหนดรับมอบภายใน กุมภาพันธ์ 2564	15 ปี	15 ปีหลังจากได้รับใบอนุญาต
<b>สิทธิในการใช้คลื่นความถี่ย่าน 700 เมกะเฮิร์ตซ์</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ความกว้าง 2x5 เมกะเฮิร์ตซ์</li> </ul>		กำหนดรับมอบในช่วงไตรมาส 2 ปี 2564*	15 ปี	15 ปีหลังจากได้รับใบอนุญาต

\*วันรับใบอนุญาตอาจเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับกำหนดการของ กสทช.

### 3) สัญญาเชิงพาณิชย์

#### การทำสัญญาเชิงพาณิชย์ทางธุรกิจกับทีโอที

1. สัญญาการใช้บริการข้ามโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในประเทศ

ผู้ทำสัญญา	ลักษณะสำคัญและเงื่อนไข	ผลประโยชน์ตอบแทน	อายุสัญญา	หมดอายุ
เอดับบลิวเอเอ็น	เป็นการใช้บริการข้ามโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (roaming) บนคลื่นความถี่ 2100 เมกะเฮิรตซ์ จำนวน 2x15 เมกะเฮิรตซ์ ของทีโอทีตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา	ชำระค่าตอบแทนในอัตราต่อจำนวนผู้ใช้บริการเป็นรายเดือนตามที่กำหนดไว้ในสัญญา	7 ปี 5 เดือน	3 ส.ค. 2568

2. สัญญาเช่าเครื่องและอุปกรณ์เพื่อให้บริการโทรคมนาคม

ผู้ทำสัญญา	ลักษณะสำคัญและเงื่อนไข	ผลประโยชน์ตอบแทน	อายุสัญญา	หมดอายุ
เอสบีเอ็น	เป็นผู้ให้เช่าเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมแก่ทีโอที เพื่อให้ทีโอทีนำไปใช้ในการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่บนคลื่นความถี่ 2100 เมกะเฮิรตซ์ของทีโอที	เอสบีเอ็นได้รับค่าเช่าเครื่องและอุปกรณ์จากทีโอทีตามอัตราและปริมาณการใช้งานที่กำหนดไว้ในสัญญา	7 ปี 5 เดือน	3 ส.ค. 2568

3. สัญญาใช้บริการเสาโทรคมนาคม

ผู้ทำสัญญา	ลักษณะสำคัญและเงื่อนไข	ผลประโยชน์ตอบแทน	อายุสัญญา	หมดอายุ
เอดับบลิวเอเอ็น	เป็นการใช้บริการเสาโทรคมนาคมจากทีโอที และทีโอทีตกลงให้บริการพื้นที่และบริการบำรุงรักษาเสาโทรคมนาคมจากเอดับบลิวเอเอ็น	ชำระค่าตอบแทนตามจำนวนที่ใช้จริง โดยประมาณการเบื้องต้นรวมมูลค่าสุทธิตลอดอายุสัญญา ประมาณ 28,000 ล้านบาท	10 ปี	31 ธ.ค. 2571

#### การทำสัญญาเชิงพาณิชย์ทางธุรกิจกับกสท.

สัญญาใช้บริการเสาโทรคมนาคม

ผู้ทำสัญญา	ลักษณะสำคัญและเงื่อนไข	ผลประโยชน์ตอบแทน	อายุสัญญา	หมดอายุ
เอดับบลิวเอเอ็น	เป็นการใช้บริการเสาโทรคมนาคมจาก กสท. และ กสท. ตกลงให้บริการพื้นที่และบริการบำรุงรักษาเสาโทรคมนาคมจากเอดับบลิวเอเอ็น	ชำระค่าตอบแทนค่าใช้บริการเสาโทรคมนาคมและค่าตอบแทนอื่นๆ เป็นรายเดือน	5 ปี	15 ก.ย. 2568

#### นโยบายการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

เอไอเอสมีการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมเพื่อสนับสนุนธุรกิจหลักของเอไอเอส และเพื่อประกอบธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์กับธุรกิจของเอไอเอส โดยมีการแต่งตั้งกรรมการและผู้บริหารที่มีประสบการณ์ที่เหมาะสมกับบริษัทย่อยและบริษัทร่วมแต่ละแห่งเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของบริษัทในการกำกับดูแลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น และกำหนดให้ต้องมีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยไตรมาสละครั้ง และการประชุมผู้ถือหุ้นปีละ 1 ครั้ง

# รายงานคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงประจำปี 2563

## เรียน ท่านผู้ถือหุ้นบริษัท แอควานซ์ อินฟร่า เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)

คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง ประกอบด้วยกรรมการอิสระจำนวน 3 ราย ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเงิน การบัญชี กฎหมาย และการบริหารจัดการ และมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง ซึ่งจัดทำตามแนวทางและข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีรายชื่อปรากฏดังนี้

1. นายไกรฤกษ์ อุชุกานนท์ชัย ประธานกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง
2. นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ กรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง
3. นายประสิทธิ์ เชื้อพานิช กรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง

ปี 2563 คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง มีการประชุมทั้งสิ้น 18 ครั้ง โดยมีกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเข้าประชุมครบองค์ประชุมทุกครั้ง มีนางสุวิมล กุลาลักษณ์ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน ทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง โดยรายละเอียดการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงในปี 2563 ปรากฏในหัวข้อ “โครงสร้างการจัดการ”

คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระเที่ยงธรรมตามขอบเขตที่ระบุไว้ในกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทบทวนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และผ่านการอนุมัติโดยคณะกรรมการบริษัทเป็นประจำทุกปี คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงมีความรับผิดชอบในการตรวจสอบและสอบทานให้บริษัทมีการกำกับดูแลกิจการ

ที่ดี มีรายงานทางการเงินที่ถูกต้องเชื่อถือได้ มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่เพียงพอ รวมทั้งดูแลให้ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายของบริษัทด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ สรุปสาระสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงสำหรับปี 2563 ได้ดังนี้

**1. รายงานทางการเงิน** คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงได้สอบทานความถูกต้อง ครบถ้วนและเชื่อถือได้ของงบการเงิน และงบการเงินรวมของบริษัทและบริษัทย่อยที่ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีของบริษัท ทั้งรายไตรมาสและประจำปี 2563 ซึ่งได้จัดทำตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย และสอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยหารือร่วมกับผู้สอบบัญชีสอบทานประเด็นที่มีสาระสำคัญ สอบทานความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่สำคัญ การประมาณการทางบัญชี และการใช้ดุลยพินิจต่างๆ ในการจัดทำงบการเงิน รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยได้สอบถามและใช้ความระมัดระวังรอบคอบเพื่อให้การจัดทำงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัท มีความเชื่อถือได้ โปร่งใส ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

นอกจากนี้ คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงยังได้ประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีเป็นการเฉพาะโดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วม เพื่อปรึกษาหารือกันอย่างอิสระถึงการได้รับข้อมูล ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน การตรวจสอบข้อมูลที่มีความสำคัญในการจัดทำงบการเงิน และข้อเสนอแนะต่อระบบการควบคุมภายในในกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ซึ่งสำหรับปี 2563 ผู้สอบบัญชีไม่ได้มีข้อสังเกตที่มีนัยสำคัญ

คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง มีความเห็นว่า กระบวนการจัดทำรายงานทางบัญชีและการเงินของบริษัทมีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม ผู้สอบบัญชีมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ถูกจำกัดขอบเขตในการตรวจสอบ ซึ่งทำให้มั่นใจได้ว่า รายงานทางการเงินได้แสดงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทอย่างถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ

**2. รายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์** คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง ได้สอบทาน กำกับดูแล และให้ความเห็นเกี่ยวกับรายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของบริษัทเป็นประจำทุกไตรมาส โดยยึดหลักความเหมาะสม ผล ความโปร่งใส การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ เป็นปกติทางธุรกิจ และประโยชน์สูงสุดของบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเห็นว่า ฝ่ายบริหารได้ตัดสินใจทำรายการเพื่อประโยชน์ของบริษัทเป็นสำคัญ ดังเช่นที่กำกับบุคคลภายนอกทั่วไป มีเงื่อนไขการกำกับด้วยราคาที่สมเหตุสมผล และเป็นไปตามปกติธุรกิจของบริษัท

**3. การปฏิบัติตามกฎหมาย** คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงได้สอบทานการปฏิบัติงานของบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ กฎระเบียบ และข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

แห่งชาติ (กสทช.) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท รวมทั้งการผูกพันที่อาจเกิดขึ้นจากสัญญาที่กระทำกับบุคคลภายนอกและข้อเรียกร้องอื่นๆ

คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเห็นว่าบริษัทได้ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดต่างๆ ดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง สำหรับบางเรื่องที่มีข้อโต้แย้งอยู่บ้าง ซึ่งผู้บริหารเชื่อว่าผลการพิจารณาของผู้เกี่ยวข้องต่อข้อโต้แย้งดังกล่าวน่าจะคลี่คลายไปในทางที่ดีต่อบริษัทนั้น ได้ร่วมกับผู้สอบบัญชีให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่มีสาระสำคัญในหมายเหตุประกอบงบการเงินอย่างครบถ้วนเหมาะสมแล้ว

**4. ระบบควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน** คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงได้สอบทานประสิทธิภาพและความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน โดยพิจารณาจากรายงานผลการตรวจสอบภายในประจำปี 2563 และพิจารณาและติดตามผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะในรายงานผลการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายในและผู้สอบบัญชีอย่างต่อเนื่องเพื่อรับทราบสาเหตุและเสนอแนวทางในการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อฝ่ายจัดการ โดยได้ติดตามและสอบทานเพื่อให้ฝ่ายจัดการได้ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะต่อระบบควบคุมภายในเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำขึ้นอีก รวมถึงการประเมินตามแบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ซึ่งฝ่ายจัดการจัดทำเอกสารหลักฐานของกิจกรรมการควบคุมภายในประกอบไว้แล้วคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง เห็นว่าบริษัทมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ โดยไม่พบข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญ

คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง ได้ส่งเสริมให้หน่วยงานตรวจสอบภายในเพิ่มบทบาทการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาหน่วยงานตรวจสอบภายในให้ก้าวไปสู่ Trusted Advisor เช่น การจัดทำ Workshop ของกระบวนการ

ที่สำคัญและมีความเสี่ยงสูง เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับระบบควบคุมภายในที่เพียงพอและหาแนวทางการกำกับดูแลและป้องกันความเสี่ยงแก่ฝ่ายจัดการก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์อันส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจของบริษัท นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องของโครงการ Second Line Roles เพื่อสร้างความเข้าใจหลักการควบคุมภายในตามแนวทางโมเดลสามด้าน (Three Lines Model) ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญในการเฝ้าระวังการกำกับดูแลและการบริหารความเสี่ยงที่แข็งแกร่งให้กับบริษัท เพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ ส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในและลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้อย่างทันเวลา นอกจากนี้ คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงยังได้สนับสนุนให้หน่วยงานตรวจสอบภายในปรับปรุงกระบวนการทำงานให้เป็นรูปแบบดิจิทัล (Digitalization) และนำหลักการ Robotic Process Automation (RPA) มาช่วยปฏิบัติงานตรวจสอบ รวมทั้งใช้ Data Analytics Tool และ Automated Audit Platform (AAP) เพื่อให้กิจกรรมการตรวจสอบภายในมีความรวดเร็วและแม่นยำมากยิ่งขึ้น รวมทั้งใช้ระบบ Risk Center ในการจัดทำ Risk Based Audit Approach เพื่อป้องกันความเสี่ยงก่อนที่ความเสียหายจะเกิดขึ้นและปรับปรุงข้อบกพร่องของระบบการควบคุมภายในได้อย่างทัน กว้างทัน นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมให้หน่วยงานตรวจสอบภายในจัดทำ Workshop ให้กับกลุ่มผู้บริหารและพนักงาน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจต่อประมวลจริยธรรมธุรกิจรวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อให้ทั่วทั้งองค์กรตระหนักถึงความเสี่ยงด้านทุจริตผ่านระบบ E-Learning ซึ่งเป็นหลักสูตรบังคับให้พนักงานทุกคนต้องเข้าเรียนและทำแบบทดสอบ เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้สอดคล้องตามประมวลจริยธรรมธุรกิจและ นโยบายการให้ข้อมูลการทุจริต การกระทำความผิด และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล

คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง ยังได้กำกับดูแลงานตรวจสอบภายใน และพิจารณาบทกฏบัตรของหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นประจำทุกปี รวมทั้งได้ประชุมเป็นการเฉพาะกับหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นประจำ เป็นอิสระ เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินกิจกรรมตรวจสอบภายใน และบทบาทในการ

เป็นที่ปรึกษาของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ในด้านระบบการกำกับดูแลกิจการ ระบบการบริหารความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายใน และการปฏิบัติตามระเบียบ และกฎหมาย รวมถึงการป้องกันความเสี่ยงจากการทุจริต เป็นไปอย่างมีอิสระ มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดโดยเปรียบเทียบกับตัววัดประสิทธิภาพที่ได้ตั้งไว้

คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงได้อนุมัติแผนงานตรวจสอบภายในประจำปี 2564 ที่จัดทำขึ้นตามทิศทางกลยุทธ์ของบริษัทและใช้หลักการความเสี่ยงเป็นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นให้ตรวจประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานที่เป็นจุดควบคุมที่สำคัญในเชิงป้องกัน ตลอดจนการตรวจสอบด้านการป้องกันการทุจริตและตรวจประสิทธิภาพของระบบการประเมินการควบคุมโดยตนเองของฝ่ายจัดการ รวมถึงได้พิจารณาขอบเขตการปฏิบัติงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ ความเพียงพอของบุคลากร ความรู้ความสามารถของบุคลากร และการพัฒนาทักษะบุคลากรให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงมีความเห็นว่า ระบบการตรวจสอบภายในของบริษัทมีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และมีความเป็นอิสระ แผนงานตรวจสอบประจำปีสอดคล้องกับเป้าหมายและความเสี่ยงของบริษัท และผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

**5. การสอบทานการบริหารความเสี่ยงและการกำกับดูแลความเสี่ยงของบริษัทในภาพรวม** คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงได้สอบทานความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพของระบบการบริหารความเสี่ยงของบริษัท โดยประชุมร่วมกับผู้บริหารที่เป็นกรรมการคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงทั้งหมดจำนวน 5 ครั้ง ในปี 2563 เพื่อสอบทานความเหมาะสมของระบบการประเมินความเสี่ยง ระบบการควบคุมความเสี่ยง ระบบการติดตาม และการรายงานความเสี่ยง นอกจากนี้ ได้สอบทานการปรับปรุงนโยบายบริหารความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk Management Policy) ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน



COSO ERM 2017: Enterprise Risk Management Integrating with Strategy and Performance ก่อนที่คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงจะนำเสนอให้คณะกรรมการบริษัทอนุมัติ และได้สอบทานคู่มือการบริหารความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk Management Manual) ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งได้ทบทวนความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) ความสามารถในการรับความเสี่ยง (Risk Capacity) รวมถึงช่วงเบี่ยงเบนของผลการปฏิบัติงานที่ยอมรับได้ (Tolerance) ของความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ

คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงมีความเห็นว่า บริษัทมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล นอกจากนี้ ได้ให้ข้อเสนอแนะในการระบุความเสี่ยงใหม่ๆ ให้ครอบคลุมทุกความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบริษัทและอุตสาหกรรมโทรคมนาคม และให้ใช้ Data Analytic ในการวิเคราะห์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อประกอบการตัดสินใจในการตอบสนองต่อความเสี่ยงและความท้าทายใหม่ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

**6. การสอบทานการตรวจสอบการทุจริต** คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงได้สอบทานและกำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายการให้ข้อมูลการทุจริต การกระทำผิด และ การคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล โดยจากการประชุมร่วมกับคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงที่บริษัทแต่งตั้งขึ้นในปี 2563 จำนวนทั้งหมด 11 ครั้ง ซึ่งครอบคลุมถึงการพิจารณาข้อร้องเรียน และผลการสอบข้อเท็จจริงตามกระบวนการของบริษัท รวมถึงความมีประสิทธิภาพของช่องทางร้องเรียน ซึ่งหลังจากที่ได้พิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเห็นว่า การจัดการข้อร้องเรียนในปัจจุบันมีความเหมาะสมเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายการกำกับดูแลที่ดีและ Fraud Risk Management Policy ของบริษัท ทั้งนี้ ข้อร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นเรื่องไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมธุรกิจ และระเบียบ ซึ่งมีมูลค่าไม่เป็นสาระสำคัญ และได้นำมาปรับปรุงเพื่อกำหนดแนวทางการป้องกันการทุจริตอย่างต่อเนื่อง

**7. การกำกับดูแลนโยบายและมาตรการต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน** คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงได้สอบทานการปฏิบัติของบริษัทฯ ในด้านการต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน

คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงมีความเห็นว่า บริษัทมีการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ตามนโยบายและมาตรการต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน

**8. การพิจารณาเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีและคำสอบบัญชี** คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงได้พิจารณาคัดเลือก เสนอแต่งตั้ง และเสนอคำตอบแทนของผู้สอบบัญชีประจำปี 2564 โดยจากการจัดประกวดราคา และพิจารณาคุณสมบัติของผู้สอบบัญชี ทั้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการตรวจสอบ ความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ และความเหมาะสมของคำสอบบัญชีแล้ว จึงมีมติเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่ออนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น ให้แต่งตั้งผู้สอบบัญชีจาก บริษัท ดีลอยท์ ทูช โรบัทส์ โซลูชันส์ จำกัด เป็นผู้สอบบัญชีประจำปี 2564 นอกจากนี้ คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงยังได้พิจารณารายการให้บริการอื่นที่มิใช่การสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกัน (Non-Audit Services) ซึ่งมีการปฏิบัติอย่างเป็นอิสระ

**9. การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่** คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงมีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ โดยการประเมินตนเองแบบรายคณะและรายบุคคลตามแนวทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผลการประเมินแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบที่ระบุไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง โดยยึดมั่นบนหลักการของความถูกต้อง ะมัดระวัง รอบคอบ โปร่งใส และมีความเป็นอิสระเที่ยงธรรมอย่างเพียงพอ ไม่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลจากผู้บริหาร พนักงาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน

**10. การสอบทานกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง** คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงได้พิจารณากทวนความเหมาะสมของกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเป็นประจำทุกปี โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่ดี และเป็นไปตามกฎระเบียบของคณะกรรมการกำกับตลาดทุนและตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมถึงแนวปฏิบัติที่เป็นสากล

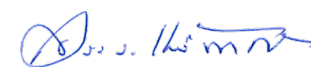
โดยสรุปในภาพรวม คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเห็นว่า คณะกรรมการบริษัท และกรรมการบริหารตลอดจนผู้บริหารของบริษัท มีจริยธรรมและความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง โดยได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานภายใต้ระบบการกำกับดูแลกิจการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส รวมทั้งมีระบบการบริหารความเสี่ยงและระบบการควบคุมภายในที่รัดกุมเหมาะสม



นายไทรฤทธิ์ อู่ชุกานนท์ชัย  
ประธานกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง



นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์  
กรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง



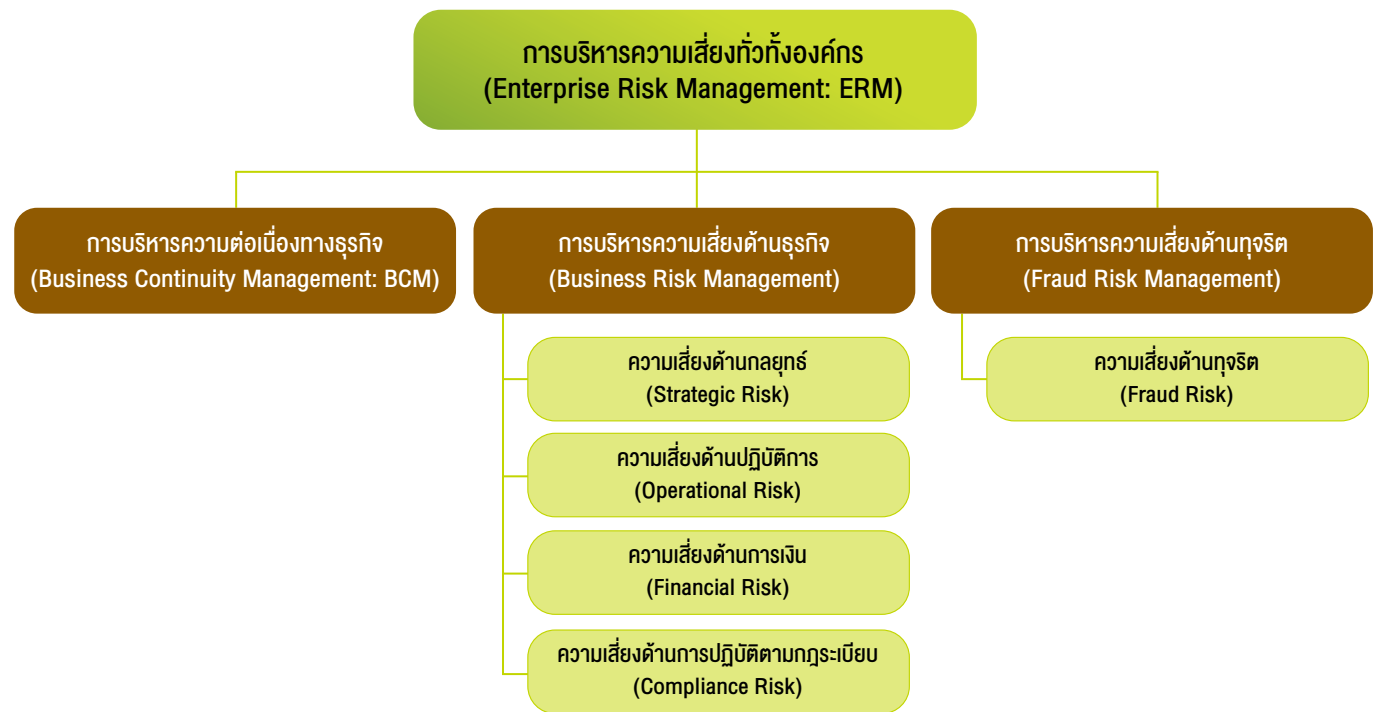
นายประสิทธิ์ เชื้อพานิช  
กรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง

# นโยบายและแผนการบริหารความเสี่ยง

## การบริหารความเสี่ยง

### การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร

การบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เอไอเอสและบริษัทในกลุ่ม สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม เอไอเอสได้จัดทำและประกาศใช้นโยบายและกรอบแนวทางการบริหารความเสี่ยงแบบทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management Policy: ERM Policy) และมีการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว ซึ่งครอบคลุมทั้งในระดับองค์กร และระดับปฏิบัติงาน เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) โดยปัจจุบันโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรของเอไอเอส มีองค์ประกอบหลัก ดังนี้



ทั้งนี้ การบริหารความเสี่ยงด้านธุรกิจ (Business Risk Management) เอไอเอสมีการพิจารณาประเด็นสำคัญในด้านต่างๆ อย่างครบถ้วนตามแนวทางการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: S) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk: O) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: F) และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk: C)

โดยบริษัทมีการจำแนกรายละเอียดภายใต้การพิจารณาความเสี่ยงในด้านต่างๆ อย่างชัดเจน เช่น ความเสี่ยงด้านความยั่งยืน (Environment Social and Governance Risk) ซึ่งเป็นหัวข้อสำคัญที่บริษัทจะพิจารณาภายใต้ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ เป็นต้น

## กรอบโครงสร้างและกระบวนการบริหารความเสี่ยงของเอไอเอส

กระบวนการบริหารความเสี่ยงของเอไอเอส ประยุกต์ใช้หลักการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐานสากลของ COSO ERM 2017: Enterprise Risk Management Integrating with Strategy and Performance โดยประยุกต์ใช้กับการบริหารความเสี่ยงด้านธุรกิจและการบริหารความเสี่ยงด้านทุจริต ซึ่งประกอบด้วย



**1. การกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย** ในระดับองค์กร และหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) ซึ่งกำหนดโดย คณะกรรมการบริษัท และมีการทบทวนความเสี่ยงที่ยอมรับได้ วัตถุประสงค์ และ เป้าหมายในการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี

**2. การระบุเหตุการณ์หรือปัจจัยเสี่ยง** ที่อาจจะเกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อ การบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร ทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายใน เช่น กระบวนการทำงาน บุคลากร และปัจจัยภายนอกต่างๆ เช่น ความต้องการของ ลูกค้า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง การเปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบต่างๆ เป็นต้น

**3. การประเมินระดับความเสี่ยง** โดยพิจารณาจาก 2 มุมมอง ได้แก่ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ร่วมกับโอกาสที่จะเกิดของ ความเสี่ยงนั้นๆ และการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของความเสี่ยง ใดๆ ที่อาจส่งผลต่ออีกความเสี่ยงหนึ่ง

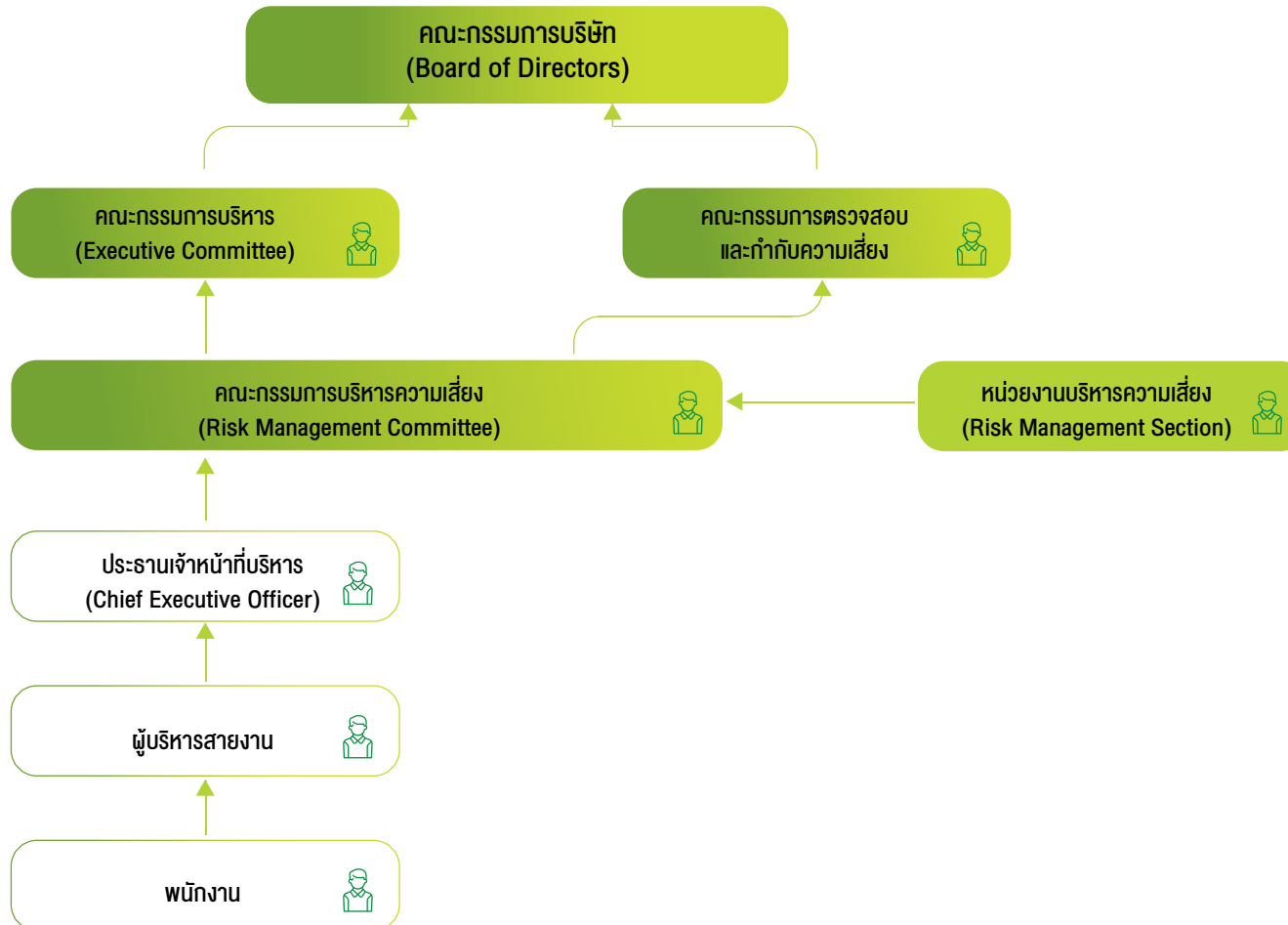
**4. การจัดลำดับความเสี่ยง** โดยพิจารณาจากความสำคัญของเหตุการณ์และ ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญและมีโอกาสทำให้องค์กรต้องเกิดความเสียหาย

**5. การตอบสนองต่อความเสี่ยง** ตามแต่ละระดับของความเสี่ยงด้วยวิธีการ ที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินการ

**6. การกำหนดกิจกรรมควบคุม** หรือแผนงานเพื่อจัดการความเสี่ยงให้อยู่ใน ระดับที่ยอมรับได้

**7. การติดตามและการรายงานความเสี่ยง** กำหนดให้มีการดำเนินการตาม กิจกรรมควบคุมที่ได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสม และมีการรายงานผลการบริหาร ความเสี่ยงให้กับคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง คณะกรรมการ บริหารและคณะกรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำ

## บทบาทหน้าที่ในการบริหารความเสี่ยงของเอไอเอส



### คณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัททำหน้าที่กำกับดูแลการบริหารความเสี่ยงโดยรวมขององค์กรให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และเป้าหมายการดำเนินธุรกิจ โดยกำหนดนโยบายบริหารความเสี่ยงและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk appetite and tolerance) รวมทั้งพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงและแผนบริหารจัดการความเสี่ยง (Key risks and mitigation plan) และส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยงภายในบริษัท

### คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง

คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทให้สนับสนุนการกำกับดูแลความเสี่ยงของบริษัทในภาพรวมเพื่อให้เป็นไปตามกรอบและแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่กำหนดไว้ รวมถึงทำหน้าที่สอบทานกระบวนการปฏิบัติงานและระบบการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

### คณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารทำหน้าที่กำกับให้ฝ่ายจัดการมีการบริหารและจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมทั้งในระดับองค์กรและระดับปฏิบัติงาน รวมถึงติดตามสถานะความเสี่ยงที่สำคัญขององค์กร

### คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงจากแต่ละสายงาน และมีประธานเจ้าหน้าที่บริหารเป็นประธานคณะกรรมการ โดยการประชุมเป็นรายไตรมาส เพื่อพิจารณาประเด็นความเสี่ยงใหม่ ประเมินระดับความเสี่ยงพร้อมทั้งพิจารณาความสัมพันธ์จากผลกระทบของความเสี่ยงแต่ละเรื่อง ทบทวนระดับของความเสี่ยงเดิมที่ได้รับแล้ว และติดตามความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากแผนงานของฝ่ายจัดการที่รับผิดชอบในปัจจัยความเสี่ยงต่างๆ และผลสำเร็จของตัววัดผลที่เชื่อถือได้จากการปฏิบัติงานตามแผนงานนั้น

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงได้นำเสนอผลการบริหารความเสี่ยงให้คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการบริษัทได้รับทราบเป็นประจำทุกไตรมาส เพื่อให้มีการติดตามอย่างใกล้ชิดและมั่นใจได้ว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ รวมทั้งสามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยในปี 2563 เอไอเอส มีแผนพัฒนาการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจพร้อมไปกับการกำหนดเป้าหมายทางธุรกิจให้กับพนักงานในหลายระดับชั้น เพื่อสร้างความเข้าใจในการบริหาร และจัดการความเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น

### หน่วยงานบริหารความเสี่ยง (Risk Management Section)

หน่วยงานบริหารความเสี่ยงมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารและพนักงานในการนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงไปปฏิบัติให้ถูกต้องตามกรอบที่กำหนด ประสานงานให้กระบวนการบริหารความเสี่ยงมีความเชื่อมโยงกับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ รวมทั้งจัดทำและนำเสนอแผนงานของหน่วยงานบริหารความเสี่ยงต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Committee: RMC) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

### ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

ประธานเจ้าหน้าที่บริหารทำหน้าที่กำหนดกลยุทธ์สำคัญในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) อีกทั้งเป็นเจ้าของความเสี่ยงที่แท้จริง (Ultimate Risk Owner) ของประเด็นความเสี่ยงทั้งหมดของบริษัท รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยงภายในบริษัท

### ผู้บริหารสายงาน

ผู้บริหารสายงานมีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายและกรอบการบริหารความเสี่ยง รวมทั้งสื่อสารให้พนักงานภายในสายงานมีความเข้าใจกระบวนการบริหารความเสี่ยง รับผิดชอบในการระบุ ประเมิน และจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานตาม

กรอบที่บริษัทกำหนด พร้อมนำส่งข้อมูลให้หน่วยงานบริหารความเสี่ยง รวมทั้งจัดการระบบควบคุมภายใน เพื่อจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

### พนักงาน

พนักงานมีหน้าที่ในการเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยนำนโยบายและกรอบกระบวนการบริหารความเสี่ยงไปประยุกต์ใช้ในการทำงานประจำวัน

### การบริหารความเสี่ยงจากการทุจริต

เอไอเอสได้ประกาศใช้นโยบายการบริหารความเสี่ยงจากการทุจริตเพื่อป้องกัน ตรวจสอบ รายงานและบริหารจัดการประเด็นเรื่องทุจริต โดยนโยบายฉบับนี้ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงจากการทุจริตไว้ 3 ด้าน คือ 1.การป้องกัน เป็นการระบุ ประเมิน ทบทวนและตอบสนองต่อการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในองค์กรและสื่อสารให้พนักงานทุกระดับชั้นตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของการรายงานเหตุทุจริต การฉ้อโกงและการประพฤติมิชอบ 2.การตรวจสอบ เป็นการตรวจและสอบสวนการประพฤติมิชอบหรือการทุจริตใดๆ หรือเหตุที่อันควรสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว 3.การตอบสนอง เป็นการดำเนินการกระบวนการสอบสวนรวมถึงกระบวนการลงโทษ

ทั้งนี้ เอไอเอส มีเป้าหมายสำคัญ คือ กรรมการ ผู้บริหารและพนักงานพึงตระหนักถึงความเสี่ยงของการเกิดการทุจริต รวมถึงการแจ้งเตือนเหตุต่างๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับการทุจริตในทันที และให้ความร่วมมือในการสอบสวนเรื่องทุจริตอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ เอไอเอสได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงด้านทุจริต (Fraud Risk Management Committee: FRMC) เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลนโยบายและขั้นตอนการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านทุจริต รวมถึงสนับสนุนให้หน่วยงานต่างๆ มีระบบการบริหารความเสี่ยงด้านทุจริตเพื่อการบริหารและควบคุมความเสี่ยงด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ

### การสร้างวัฒนธรรมเรื่องการบริหารความเสี่ยงในองค์กร

นอกเหนือจากการกำหนดกรอบการแนวทางการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรและบทบาทหน้าที่ของพนักงานทุกระดับแล้ว เอไอเอสยังมุ่งส่งเสริมและปลูกฝังวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยง เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องของการเสี่ยงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยเอไอเอสดำเนินมาตรการเพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร ดังนี้

- ประกาศใช้นโยบายการบริหารความเสี่ยง คู่มือการบริหารความเสี่ยง และขั้นตอนในการบริหารความเสี่ยง โดยเผยแพร่ผ่าน อินทราเน็ต เพื่อให้พนักงานสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้
- จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรและระดับสายงาน ครอบคลุมถึงกระบวนการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ
- สื่อสารผ่านการจัดงานประกาศผลประกอบการทุกครึ่งปี เพื่อให้พนักงานทุกระดับมีความเข้าใจที่ตรงกันและรับทราบทิศทางและอุปสรรค/ความท้าทาย ในการดำเนินธุรกิจของบริษัทในระยะสั้นและระยะยาว
- ให้ความรู้เรื่องหลักการบริหารความเสี่ยงกับพนักงาน โดยจัดทำเป็นเอกสารนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย และเผยแพร่บน อินทราเน็ต
- เน้นย้ำและให้ความสำคัญการจัดทำกระบวนการบริหารความเสี่ยงควบคู่กับการจัดทำแผนกลยุทธ์ กล่าวคือ เมื่อหน่วยงานมีการวางแผนกลยุทธ์ใหม่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องวิเคราะห์ถึงประเด็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมใดๆ และรายงานต่อผู้บริหารสายงาน เพื่อระบุแนวทางการป้องกันหรือลดความเสี่ยงนั้นให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนกลยุทธ์นั้นได้ รวมถึงผนวกเรื่องการจัดการความเสี่ยงอยู่ในกระบวนการพิจารณาอนุมัติแผนธุรกิจและการประเมินผลปฏิบัติงาน



## การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management)

เอไอเอสมีระบบบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ภายใต้กรอบการดำเนินงานตามหลักมาตรฐานสากลทางด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจมาใช้เพื่อเตรียมการรับมือหากเกิดเหตุการณ์ต่างๆ เช่น กรณีที่เกิดภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ความผิดพลาดต่างๆ ที่ไม่อยู่ในความควบคุม ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบให้เกิดการหยุดชะงักของระบบปฏิบัติงานหลัก และอาจก่อให้เกิดความสูญเสีย เสียหายต่อทรัพย์สิน และบุคลากร ซึ่งครอบคลุมถึงกระบวนการธุรกิจที่สำคัญ (Critical Business Process) ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงบริษัทต่างๆ ในกลุ่มเอไอเอส และบริษัทในเครือ โดยกำหนดให้มีนโยบายและคู่มือการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ และให้มีคณะกรรมการบริหารภาวะวิกฤติ (Crisis Management Committee) ที่ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงของแต่ละสายงาน มีประธานเจ้าหน้าที่บริหารเป็นประธาน มีหน้าที่รับผิดชอบและอำนาจตัดสินใจในช่วงสภาวะวิกฤติ ตั้งแต่การตอบสนองต่อสถานการณ์ รวมถึงกำกับดูแลให้มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นที่เข้าใจภายในและภายนอกองค์กรอย่างถูกต้องเหมาะสม และทันต่อสถานการณ์ เพื่อให้การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กระบวนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ประกอบไปด้วย 4 กระบวนการหลัก ดังนี้



### 1. การออกแบบและจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ:

นำเป้าหมายด้านการบริหารความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจของกระบวนการธุรกิจหลัก มาออกแบบและจัดทำแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจที่สามารถรองรับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น โดยพิจารณาจากวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ (Business Impact Analysis: BIA) ประกอบกับการพิจารณาความเสี่ยงของเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อระบุบริการหรือกระบวนการทำงานที่สำคัญ และผลกระทบจากการหยุดชะงักของบริการหรือกระบวนการดังกล่าว รวมถึงกำหนดช่วงเวลาหยุดชะงักและระดับการดำเนินงานที่ยอมรับได้ของแต่ละบริการ/กระบวนการ

### 2. การนำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจไปปฏิบัติ:

นำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจที่อนุมัติแล้วไปดำเนินการตามที่ระบุในแผนงาน และสื่อสารแผน บริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจพร้อมทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดเตรียมทรัพยากรทั้งจากภายในและภายนอกที่จำเป็นในการดำเนินการตามแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจให้เพียงพอ

### 3. การซ้อมแผน และทำให้แผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจเป็นปัจจุบัน:

จัดการฝึกซ้อมแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจตามกำหนดเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทำการปรับปรุงแผนงาน ให้เป็นปัจจุบัน และรายงานผลการซ้อมแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ต่อผู้บังคับบัญชาผู้รับผิดชอบแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจนั้น รวมถึงรายงานต่อคณะกรรมการบริหารภาวะวิกฤติให้รับทราบ

### 4. การทบทวน และปรับปรุงระบบการบริหารความต่อเนื่องทางในการดำเนินธุรกิจ:

การปรับปรุงแก้ไขแผนการบริหารจัดการความต่อเนื่องทางธุรกิจเพื่อให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่องค์กรเผชิญอยู่ในเวลานั้น

## ภาพรวมการดำเนินงานตามกรอบการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ

**เอไอเอสดำเนินกระบวนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจโดยครอบคลุมตั้งแต่ระดับองค์กร ระดับหน่วยงาน และระบบงานสำคัญต่างๆ** โดยพิจารณาจากความเสี่ยงของภัยคุกคามต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งในแง่ของโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ และผลกระทบหากเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น เพื่อดำเนินการจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจในระดับองค์กร เพื่อรองรับเหตุฉุกเฉินหรือภาวะวิกฤติ ที่อาจส่งผลกระทบต่อนักงาน หรือความสูญเสียหายต่อทรัพย์สิน และบุคลากรของเอไอเอส

**การจัดทำแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจในระดับหน่วยงาน** จากการประเมินผลกระทบทางธุรกิจหากไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละหน่วยงานได้ เพื่อจัดทำแผนความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจสำหรับกระบวนการธุรกิจที่สำคัญของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความต่อเนื่องในการให้บริการแก่ลูกค้า

**การจัดทำแผนการกู้คืนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ** เพื่อรวบรวมกลยุทธ์และขั้นตอนในการกู้คืนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการดำเนินงานของกระบวนการธุรกิจที่สำคัญ ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการกู้คืนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในภาวะฉุกเฉิน เพื่อให้บริการหลักที่สำคัญของเอไอเอสสามารถกลับมาใช้งานได้ตามกำหนดเวลาและระดับการดำเนินงานที่ยอมรับได้ของแต่ละบริการ/กระบวนการ

**การจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ** เพื่อรองรับกระบวนการธุรกิจหลัก (Critical Business Processes) ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการส่งมอบบริการหลัก (Critical Services) และถือเป็นความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา

ทุกระดับและพนักงานทุกคนจะต้องให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจในการดำเนินธุรกิจ เช่น การจัดทำแผนการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานตามแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกซ้อม และการทบทวนปรับปรุงแก้ไขแผนงานเพื่อให้มั่นใจในประสิทธิภาพของแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ

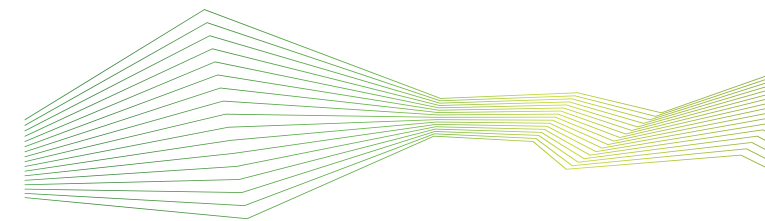
### ผลการปฏิบัติงานในปีที่ผ่านมาและเป้าหมายในปี 2564

ด้านระบบการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management System: BCMS) เอไอเอสได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ISO 22301:2012 ในธุรกิจบริการคลาวด์ (Cloud Service) และบริการจัดสรรพื้นที่สำหรับการจัดวางหรือติดตั้งเซิร์ฟเวอร์ (Co-Location) ในฐานะที่บริษัทได้พัฒนาระบบการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ พร้อมรับมือกับเหตุวิกฤติหรือภัยพิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดการบริหารความยั่งยืน (Sustainable Development) ขององค์กรได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ บริษัทยังได้ดำเนินการฝึกซ้อมแบบจำลองสถานการณ์ตามแผนการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี 2563 มีการฝึกซ้อมตามสถานการณ์การเกิดภัยคุกคามมัลแวร์เรียกค่าไถ่ (Ransomware) และการโจมตีโดยปฏิเสธการให้บริการ (Denial-of-Service (DoS) attack) ที่ศูนย์จัดเก็บข้อมูลหลักของบริษัทที่จะส่งผลให้เกิดการหยุดชะงักของการส่งมอบบริการบางประเภท โดยที่เอไอเอสได้จัดเตรียมแผนการปฏิบัติงานต่างๆ เพื่อเตรียมการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินที่จะทำให้อเอไอเอสสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่องตามแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business continuity plan) ที่ได้กำหนดไว้

ซึ่งในปี 2564 บริษัทมีเป้าหมายที่จะประยุกต์ใช้ระบบมาตรฐานสากล ISO 22301:2012 ให้ครอบคลุมทุกระดับกระบวนการทางธุรกิจเพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องเมื่อประสบกับเหตุการณ์ไม่คาดคิดต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ด้านระบบการบริหารและจัดการความเสี่ยง (Risk Management) เอไอเอสมีการจัดทำกระบวนการบริหารความเสี่ยงและมีการรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งให้ความสำคัญกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นใหม่ (Emerging Risk) รวมทั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงดำเนินการนำเสนอข้อมูลที่มีส่งผลการดำเนินการของกระบวนการทางธุรกิจต่อคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นหรือข้อมูลดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำเนินการบริหารความเสี่ยงได้อย่างทันต่อเหตุการณ์

นอกจากนี้ บริษัทให้ความสำคัญกับการให้ความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับกรอบการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Framework) ให้แก่กรรมการ ผู้บริหารและพนักงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงมีความทันสมัยและเหมาะสมกับปัจจุบัน



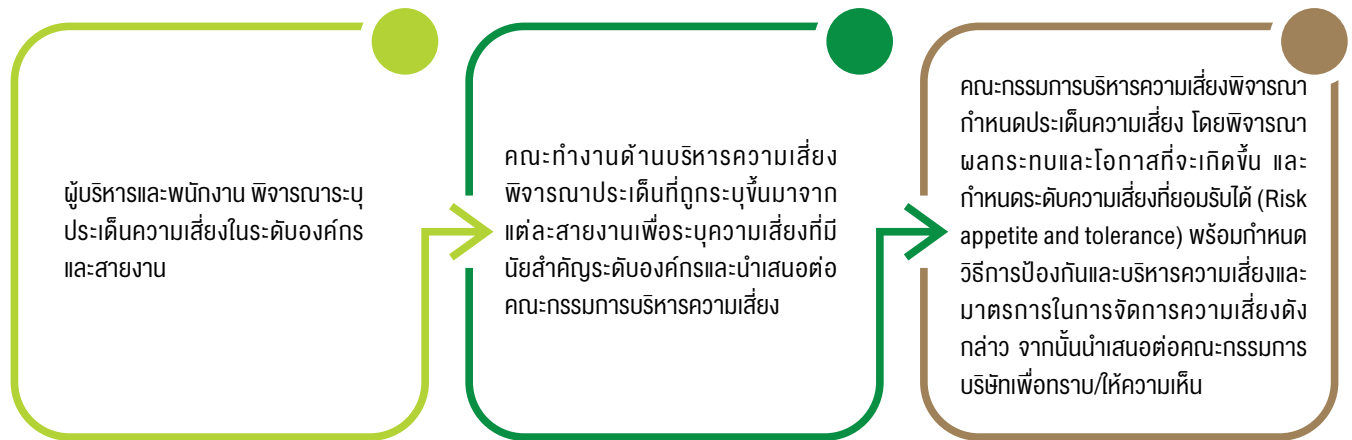
## ปัจจัยเสี่ยง

เอไอเอสตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก

โดยมีการพิจารณาปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อ การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางธุรกิจของเอไอเอส และบริษัทในกลุ่ม หรืออาจทำให้สูญเสียโอกาสที่สำคัญทางธุรกิจจากหลายๆ ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยภายในและภายนอกในการดำเนินธุรกิจ เช่น บุคลากร การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและกฎระเบียบของหน่วยงานกำกับดูแล พฤติกรรมและความต้องการของลูกค้า และสภาพแวดล้อมในการทำธุรกิจ
2. เหตุการณ์ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ เช่น สถานการณ์ใดๆ ที่เป็นมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้เอไอเอสไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือกระทบต่อความสามารถในการแข่งขัน รวมถึง อุทกภัย การเกิดไฟป่า ภัยธรรมชาติ หรือ โรคระบาดต่างๆ
3. เหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการของเอไอเอส และบริษัทในกลุ่ม
4. การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ที่มีนัยสำคัญ
5. สาเหตุ/ที่มาที่ไปของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการของเอไอเอส และบริษัทในกลุ่ม
6. โครงการหรือสินค้าและบริการใหม่ๆ ที่เอไอเอสต้องการพัฒนาขึ้น
7. โอกาสที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกิจกรรมทางธุรกิจในปัจจุบัน

### 1. กระบวนการกำหนดและพิจารณาปัจจัยเสี่ยง



ปัจจัยเสี่ยงที่เป็นความเสี่ยงต่อเนื่องและปัจจัยเสี่ยงใหม่ที่จะเกิดขึ้นภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปสามารถจำแนกเป็นความเสี่ยงดังนี้

## 2. ปัจจัยเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ

### ความเสี่ยงด้านกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ

#### 1. ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐ กฎ ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานกำกับดูแล

เอไอเอสประกอบกิจการภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ เช่น กสทช. ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในฐานะองค์กรผู้กำกับดูแลการประกอบกิจการของผู้ให้บริการในอุตสาหกรรมโทรคมนาคม การออกหรือการเปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบหรือข้อบังคับในบางกรณีของหน่วยงานภาครัฐ อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงาน ทำให้ความสามารถในการดำเนินงานของธุรกิจลดลง และ/หรือ ต้นทุนในการให้บริการสูงขึ้น

ทั้งนี้ เอไอเอสมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลโดยตรง ซึ่งมีหน้าที่ในการติดตามการออกและเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบอยู่อย่างสม่ำเสมอเพื่อรายงานและประสานงานกับผู้บริหารและหน่วยงานอื่นๆ ในองค์กรที่เกี่ยวข้องให้รับทราบอย่างทันทั่วถึงและพร้อมต่อการตอบสนอง รวมถึงการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐได้รับข้อมูลผลกระทบจากการออกกฎระเบียบต่อการดำเนินงาน ในกรณีที่มีกฎระเบียบ ที่จะประกาศเพื่อใช้บังคับในอนาคตและอาจกระทบสิทธิของกลุ่มเอไอเอส เอไอเอสจะส่งตัวแทนเข้าร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในกรณีที่เห็นว่ากฎระเบียบนั้นๆ กระบสิทธิและได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม อาจจะพิจารณาฟ้องร้องเพื่อให้เพิกถอนการประกาศใช้ ตลอดจนเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดขึ้น

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยง จากปี 2562
การดำเนินงาน รายได้และต้นทุน และภาพลักษณ์ชื่อเสียง	ไม่เปลี่ยนแปลง

#### 2. ความเสี่ยงที่เกิดจากข้อพิพาทกับหน่วยงานรัฐ

ในอดีตเอไอเอสประกอบกิจการให้บริการโทรคมนาคมภายใต้สัญญาอนุญาต หรือสัมปทานกับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ที่มีข้อกำหนดให้ต้องโอนทรัพย์สินที่ได้ลงทุนเพื่อใช้ในการประกอบกิจการให้แก่ผู้สัญญาภาครัฐ ตลอดจนนำส่งส่วนแบ่งรายได้ตามอัตราที่กำหนด ซึ่งที่ผ่านมาเอไอเอสมีข้อพิพาทหลายคดี อันเกิดจากการตีความข้อสัญญาที่ไม่ตรงกัน เช่น เรื่องส่วนแบ่งรายได้ เป็นต้น รวมทั้งในบางกรณี กสทช. ได้ออกประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งที่ส่งผลกระทบต่อ การประกอบธุรกิจหรือมีปัญหาในทางปฏิบัติ ที่อาจทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจและ/หรือรายได้ของบริษัท และ/หรือต้นทุนในการให้บริการสูงขึ้น ซึ่งในหลายกรณีเอไอเอสได้ใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาลเพื่อให้พิจารณาถึงความชอบด้วยกฎหมายในการดำเนินการต่างๆ ของ กสทช.

(ข้อมูลและรายละเอียดเพิ่มเติมแสดงไว้ตามรายงานหัวข้อ ข้อพิพาททางกฎหมาย)

เอไอเอสมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้บริษัทในฐานะคู่สัญญาได้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้องครบถ้วนตามสัญญาที่เกี่ยวข้อง หากมีประเด็นข้อขัดแย้งเกิดขึ้น ก็จะดำเนินการเจรจาหาข้อยุติโดยเร็ว ซึ่งหากไม่ประสบผล ข้อพิพาทนี้จะเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยคณะอนุญาโตตุลาการตามที่กำหนดไว้ในสัญญาฯ ตลอดจนศาลที่มีเขตอำนาจ เพื่อพิจารณาตัดสินให้เป็นที่ยุติต่อไป

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยง จากปี 2562
ฐานะการเงินและภาพลักษณ์ชื่อเสียง	ไม่เปลี่ยนแปลง

### ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน

#### 1. ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของข้อมูล ระบบสารสนเทศและภัยคุกคามทางไซเบอร์

การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการต่างๆ ของเอไอเอส เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ และเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้ใช้บริการ จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการให้ดียิ่งขึ้น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลให้อาจมีโอกาที่จะเกิดความเสี่ยงทางด้านความปลอดภัยของระบบสารสนเทศเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ทั้งที่เกิดจากความซับซ้อนของเทคโนโลยีเอง และความรู้ความสามารถของพนักงานที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนความบกพร่องของระบบที่อาจเปิดโอกาสให้ผู้ไม่ประสงค์ดีสามารถเข้าถึงข้อมูลในระบบหรือจากภัยคุกคามทางด้านเทคโนโลยีต่างๆ

- ระบบความปลอดภัยของสารสนเทศหากไม่เพียงพอหรือไม่สมบูรณ์ อาจก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงได้ โดยเฉพาะความปลอดภัยของข้อมูลสำคัญ รวมทั้งข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในระบบ
- ภัยคุกคามทางไซเบอร์ต่างๆ เช่น การก่อวินาศกรรม (DDoS Attack) การปลอมหน้าเว็บไซต์ (Phishing) การติดตั้งโปรแกรมประสงค์ร้าย (Malware/Virus) เป็นต้น อาจก่อให้เกิดการหยุดชะงักทางธุรกิจได้

เอไอเอสมีการทบทวนและปรับปรุงนโยบายการรักษาความปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลสารสนเทศอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าเอไอเอสสามารถรักษาความปลอดภัยของระบบสารสนเทศและป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้ ดังนี้

- การประยุกต์ใช้มาตรฐานสากลต่างๆ ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

- ขยายและพัฒนาเครื่องมือรักษาความปลอดภัยทางสารสนเทศให้ครอบคลุมระบบงานที่สำคัญของบริษัท
- เพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยทางด้านสารสนเทศ เช่น กำหนดสิทธิการเข้าถึงข้อมูลสำคัญในระบบ ปรับปรุงพื้นที่ทำงานที่มีการเข้าถึงข้อมูลของลูกค้าเป็นแบบปิด สร้างความตระหนักรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Awareness) แก่พนักงานทุกระดับชั้น
- พัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านความปลอดภัยของข้อมูล ระบบสารสนเทศ

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงจากปี 2562
รายได้ทางการเงิน การหยุดชะงักทางธุรกิจและ/หรือระบบสารสนเทศของบริษัท และภาพลักษณ์ชื่อเสียง	โอกาสในการเกิดความเสี่ยงสูงขึ้น

## 2. ความเสี่ยงจากการแข่งขันทางการตลาดที่รุนแรง

จากการแข่งขันที่รุนแรงในอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ผู้ให้บริการต่างก็มุ่งขยายโครงข่ายอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถส่งมอบบริการได้ตามที่ลูกค้าคาดหวัง รวมทั้งการเสนอโปรโมชั่นที่หลากหลาย โดยเฉพาะการเสนอแพ็คเกจการใช้งานข้อมูลผ่านเครือข่ายแบบไม่จำกัดปริมาณ (Unlimited package) และการเสนอโปรโมชั่นพร้อมดีไวซ์ที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดผู้ใช้บริการ ทำให้เกิดการแข่งขันทางด้านราคามากขึ้น

เอไอเอสมีแผนจัดการความเสี่ยง ดังนี้

- เป็นผู้นำด้านนวัตกรรมในการนำเสนอรูปแบบบริการใหม่ด้านดิจิทัลไลฟ์สไตล์เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปให้กับลูกค้า
- การขยายโครงข่ายการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ในรูปแบบ Fixed Mobile Convergence (FMC) เพื่อนำเสนอบริการที่ลูกค้าสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- การพัฒนาคุณภาพของบริการหลังการขายเพื่อรักษาฐานลูกค้าเดิมและดึงดูดลูกค้าใหม่ โดยเฉพาะการเสนอสิทธิประโยชน์เซเรเนด (Serenade Privileges Program) บริษัทได้กำหนดกลยุทธ์พัฒนาสิทธิประโยชน์และมูลค่าของเซเรเนดในหลายด้าน เช่น ขยายพื้นที่ให้บริการลูกค้าเซเรเนด การเสนอส่วนลดค่าเครื่องโทรศัพท์พิเศษแก่ลูกค้าเซเรเนด ขยายสิทธิประโยชน์การให้บริการแก่ลูกค้าเซเรเนดโดยร่วมกับพาร์กเนอร์ชื่อดังต่างๆ เช่น ร้านอาหาร ก่อตั้งเวิลด์เอนเตอร์เทนเมนต์
- การพัฒนาคุณภาพการให้บริการลูกค้าผ่านช่องทางการบริการด้วยตนเอง (Self-service) ผ่านทางแอปพลิเคชัน myAIS เพื่อให้ลูกค้าสามารถทำธุรกรรมต่างๆได้ด้วยตนเอง รวมทั้งการพัฒนา AIS Point เพื่อให้ลูกค้าสามารถใช้สิทธิประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
- พัฒนากลยุทธ์เพื่อรักษาฐานลูกค้าและนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการของบริษัทให้ตรงตามความต้องการของลูกค้าในทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ (Advanced Analytics Tools)

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงจากปี 2562
รายได้ทางการเงิน ส่วนแบ่งการตลาด ภาพลักษณ์ชื่อเสียง	ไม่เปลี่ยนแปลง

## 3. ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอันกระทบต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค

การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบันก่อให้เกิดสินค้าบริการในรูปแบบใหม่ๆ จากผู้ให้บริการใหม่ๆ ที่ทำธุรกิจต่างรูปแบบ มีการใช้ประโยชน์จากช่องทางดิจิทัลออนไลน์เข้าถึงลูกค้า มีรูปแบบการทำธุรกิจ (Business model) ที่มีโครงสร้างต้นทุนต่ำกว่าธุรกิจในรูปแบบเดิม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของลูกค้าในการใช้สินค้าและบริการด้วยลูกค้ามีทางเลือกกว้างขวางในโลกดิจิทัล สำหรับบริการใน

รูปแบบใหม่ๆ ส่งผลให้บริการต้องปรับตัวต่อความท้าทายนี้และพัฒนาแผนการดำเนินธุรกิจเพื่อรักษาฐานลูกค้า สามารถสร้างการเติบโตของรายได้ และรักษาการเติบโตในระยะยาว

โดยเอไอเอสมีแผนจัดการความเสี่ยง ดังนี้

- กำหนดกลยุทธ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคและเทคโนโลยี
- พัฒนาระบบการให้บริการแก่ลูกค้าด้วยระบบดิจิทัลเต็มรูปแบบ เช่น การเลือกใช้สินค้าและบริการผ่านระบบออนไลน์ ติดตั้งช่องทางการให้บริการผ่าน AI หรือ Chatbot การประยุกต์ใช้กระบวนการทำงานอัตโนมัติโดยหุ่นยนต์ (Robotic Process Automation) ในการให้บริการลูกค้า
- นำเสนอสินค้าและบริการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และดิจิทัลคอนเทนต์ ในรูปแบบใหม่ให้มูลค่าเพิ่มเพื่อลดความซับซ้อนและประหยัดค่าใช้จ่ายแก่ลูกค้า และเพิ่มสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดลูกค้า
- เพิ่มขีดความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าด้วยเครื่องมือ Data Analytics เพื่อเสนอผลิตภัณฑ์และบริการที่ตรงตามความต้องการของลูกค้าอย่างเหมาะสม
- พัฒนาระบบโครงข่ายการให้บริการ ระบบการบริการลูกค้าและระบบสนับสนุนให้อยู่บนเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น คลาวด์เทคโนโลยี
- พัฒนาการเติบโตในธุรกิจลูกค้าองค์กร (Corporate) และธุรกิจดิจิทัลคอนเทนต์ (Content) เช่น ขยายการให้บริการเกี่ยวกับ IoT พัฒนาระบบ Cloud Business Ecosystem
- ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรและพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงานเพื่อให้พร้อมสำหรับการดำเนินการหรือสนับสนุนกลยุทธ์ของบริษัท
- ลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมโดยแสวงหาแนวโน้มและทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลกเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอกและพันธมิตรทางธุรกิจเพื่อวิจัยและพัฒนาวัตกรรม



ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยง จากปี 2562
รายได้ทางการเงิน, ภาพลักษณ์ ชื่อเสียงและส่วนแบ่งการตลาด	คาดว่าจะมีผลกระทบหรือนิยเพิ่ม ขึ้นในระยะยาว (Emerging risk)

#### 4. ความเสี่ยงจากการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่าน ไปสู่ยุคดิจิทัล

จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค ผู้ให้บริการในอุตสาหกรรมโทรคมนาคมจำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว ซึ่งหากบริษัทไม่สามารถพัฒนาทักษะหรือความสามารถของพนักงานที่จะให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างทันก่วงที่ บริษัทอาจสูญเสียรายได้เปรียบทางการแข่งขันทางธุรกิจในปัจจุบัน รวมถึงธุรกิจที่จะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคต

เอไอเอสมีกระบวนการจัดการความเสี่ยง ดังนี้

- สรรหาพนักงานที่มีทักษะตรงตามความต้องการของบริษัท รวมถึงการพัฒนาทักษะใหม่เพื่อประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจขององค์กรในอนาคต
- ร่วมมือกับสถาบันระดับโลกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อวางรากฐานพัฒนาความรู้และเตรียมความพร้อมแก่พนักงานเฉพาะกลุ่มในการดำเนินธุรกิจด้านดิจิทัล รวมถึงสืบทอดตำแหน่งที่สำคัญ (Succession plan) พร้อมทั้งการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร (Culture Transformation) ไปสู่ยุคดิจิทัล ซึ่งมีผลกระทบในระยะยาว (Emerging risk)

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยง จากปี 2562
ภาพลักษณ์ชื่อเสียง และส่วนแบ่งการตลาด	ไม่เปลี่ยนแปลง

#### 5. ความเสี่ยงจากการต้องพึ่งพาบุคคลภายนอกในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)

เอไอเอสต้องซื้ออุปกรณ์โครงข่ายและสถานีฐานจากผู้ขายหลักน้อยราย เนื่องจากข้อจำกัดในการพัฒนาทางเทคโนโลยีของผู้ขาย ซึ่งรวมไปถึงการใช้บริการบำรุงรักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์ของสถานีฐาน ทำให้อาจมีความเสี่ยงจากการที่ผู้ขาย/ผู้ให้บริการ ไม่สามารถส่งมอบสินค้าและบริการได้ตามที่ตกลงไว้ ประกอบกับในปีที่ผ่านมาสถานการณ์ข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศสหรัฐอเมริกา มีความตึงเครียดมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านการดำเนินงานของเอไอเอส ในฐานะที่เอไอเอสมีคู่ค้าที่เป็นบริษัทเอกชนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นหลัก ซึ่งบริษัทคู่ค้าดังกล่าวอาจไม่สามารถส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการให้กับเอไอเอสได้ตามที่ตกลงไว้

เอไอเอสมีกระบวนการจัดการความเสี่ยง ดังนี้

- กำหนดนโยบายการจัดซื้อ/จัดจ้าง จากผู้ขาย/ผู้ให้บริการแบบ Multi-vendor สำหรับอุปกรณ์และบริการที่สำคัญ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการพึ่งพาผู้ขาย/ผู้ให้บริการรายใดรายหนึ่งเป็นหลัก
- จัดเตรียมรายชื่อผู้ขาย/ผู้ให้บริการ ที่ผ่านกระบวนการคัดเลือกตามมาตรฐานที่บริษัทกำหนดเพื่อให้สามารถเลือกใช้บริการได้ หากผู้ขาย/ผู้ให้บริการหลักไม่สามารถให้บริการได้
- ควบคุมปริมาณอุปกรณ์สำรอง อะไหล่และ/หรือ สินค้าคงคลัง ให้อยู่ปริมาณที่เหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์/สินค้าหลักที่สำคัญ

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยง จากปี 2562
รายได้ทางการเงิน การหยุดชะงักทาง ธุรกิจและ/หรือภาพลักษณ์ชื่อเสียง	ไม่เปลี่ยนแปลง

#### 6. ความเสี่ยงจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมือง

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัทได้ทั้งในเชิงของโอกาสและอุปสรรค เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานภายในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ที่มีผลกระทบต่อกำลังการซื้อของผู้ใช้บริการ

แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการใช้งานการสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์ไร้สายไม่จำเป็นจะเป็นการสื่อสารผ่านเสียง หรือการสื่อสารผ่านข้อมูลต่างๆ ถือเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนในประเทศ รวมทั้งค่าบริการในการใช้งานที่ผู้ให้บริการกำหนดอยู่ในระดับที่สามารถจับจ่ายได้ (Affordable price) ทำให้บริษัทได้รับผลกระทบจากความเสี่ยงทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองในระดับที่ยอมรับได้

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยง จากปี 2562
รายได้/ ค่าใช้จ่ายทางการเงิน	ไม่เปลี่ยนแปลง

#### 7. ความเสี่ยงจากการหยุดชะงักของระบบการให้บริการโครงข่ายและ ระบบงานสำคัญ

ด้วยบริการโทรคมนาคมเป็นบริการจำเป็นพื้นฐานสำหรับการติดต่อสื่อสารของประชาชนและธุรกิจ หากกรณีเกิดภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ความผิดพลาดต่างๆ ที่ไม่อยู่ในการควบคุมของบริษัท อาจส่งผลให้เกิดการหยุดชะงักของระบบปฏิบัติงานหลักด้านโครงข่าย และเกิดการหยุดชะงักทางธุรกิจ ส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องของการส่งมอบบริการให้ลูกค้าและรายได้ของบริษัท

เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทจะสามารถส่งมอบบริการให้ลูกค้าได้อย่างต่อเนื่อง เอไอเอสมีการสร้างระบบสำรองที่จำเป็นในบางส่วนเพื่อรองรับ (redundancy) ระบบปฏิบัติงานหลักที่สำคัญและจำเป็นในการให้บริการลูกค้า รวมทั้งมีการวางแผนเพื่อลดผลกระทบจากความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากภัยพิบัติ หรือภัยธรรมชาติ เช่น ดำเนินการติดตั้งเสาสัญญาณตามมาตรฐานการออกแบบ EIA-222C ให้สามารถรองรับความแรงลมในระดับที่สูงกว่าข้อมูลความแรงลมที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย การยกความสูงของสถานีฐานโดยใช้ข้อมูลอ้างอิงจากอุกกภัยร้ายแรงสุดในปี 2554 เป็นต้น รวมทั้งกำหนดนโยบายการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management: BCM Policy) ทั้งระดับองค์กรและระดับหน่วยงาน โดยให้มีการซักซ้อมและทบทวนแผนความต่อเนื่องทางธุรกิจอย่างสม่ำเสมอ

นอกเหนือจากนี้ เอไอเอสได้รับการรับรองมาตรฐานสากลด้านการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ ISO 22301:2012 Business Continuity Management System ในฐานะที่ได้พัฒนาระบบการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ พร้อมรับมือกับเหตุการณ์หรือภัยพิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดการบริหารความยั่งยืน (Sustainable Development) ขององค์กรได้อย่างแท้จริง

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยง จากปี 2562
รายได้ ภาพลักษณ์ชื่อเสียง และการดำเนินการไม่ได้ตามแผนงาน	ไม่เปลี่ยนแปลง

## 8. ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) ถือเป็นปัญหาระดับสากล ที่อาจส่งผลกระทบในระยะยาวต่อการดำเนินการทางธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม ตั้งแต่การดูแลรักษาโครงสร้างและอุปกรณ์โครงข่าย ต้นทุนในการให้บริการ ความต่อเนื่องของสินค้าบริการในห่วงโซ่อุปทานของบริษัท รวมถึงผลในเชิงเศรษฐกิจสังคม อันสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิโลกที่กระทบต่อสภาพการอยู่อาศัยและระบบอาหารและเกษตรกรรม นอกจากนี้ การผลักดันของรัฐบาลทั่วโลกและการปรับตัวของธุรกิจเข้าสู่สังคมที่ลดการปล่อยคาร์บอน (Decarbonization) สร้างให้เกิดความเสี่ยงในการเปลี่ยนผ่าน (Transition risk) ซึ่งกระทบทั้งในด้านต้นทุนการทำธุรกิจและมูลค่าของทรัพย์สิน เพื่อลดผลกระทบในระยะยาว เอไอเอสได้ดำเนินการเพื่อลดทอนความเสี่ยงในด้านต่างๆ ดังนี้

- การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยกำหนดเป้าหมายปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม
- การเลือกใช้และปรับปรุงอุปกรณ์ส่วนต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพพลังงานสูงขึ้นและช่วยลดค่าไฟ
- เพิ่มสัดส่วนการใช้งานพลังงานทดแทนของบริษัท เช่น การติดตั้งแผงโซลาร์เพื่อผลิตพลังงานจากแสงอาทิตย์บนอาคารคาตาเซ็นเตอร์และสถานีฐาน
- ดำเนินการกำจัดซากอุปกรณ์โครงข่ายที่หมดอายุอย่างถูกวิธีเพื่อให้เกิดการรีไซเคิล รวมถึงโครงการรวบรวมขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานโทรศัพท์มือถือจากผู้บริโภคเพื่อเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล
- สนับสนุนให้ลูกค้ารับบริการต่างๆ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การรับใบแจ้งหนี้ (e-statement) การชำระค่าบริการ (e-payment) การเติมเงิน (e-top up) และการรับใบเสร็จ (e-receipt)

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยง จากปี 2562
การหยุดชะงักทางธุรกิจ/ค่าบำรุงรักษาอุปกรณ์ และต้นทุนในการดำเนินธุรกิจในระยะยาว	คาดว่าจะมีผลกระทบหรือมีขึ้นเพิ่มขึ้นในระยะยาว (Emerging risk)

## 9. ความเสี่ยงจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปีที่ผ่านมา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในวงกว้าง การใช้ชีวิตในรูปแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ส่งผลให้พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้บริโภคลดลง แต่ความต้องการการใช้งานด้านการสื่อสารและข้อมูลกลับเพิ่มสูงขึ้น บริษัทต้องหาช่องทาง และนำเสนอสินค้าและบริการในรูปแบบใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ทางการเงินของบริษัทโดยตรง นอกเหนือจากนี้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินงานของบริษัท ทำให้รูปแบบการดำเนินงานของบริษัทมีการเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้ชีวิตในรูปแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของพนักงานเป็นหลัก แต่ก็ยังต้องสามารถรักษาระดับการให้บริการสินค้าและบริการของบริษัทเพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุด

เอไอเอสมีกระบวนการจัดการความเสี่ยง ดังนี้

- ให้บริการแก่ลูกค้าด้วยระบบดิจิทัลเต็มรูปแบบ เช่น การเลือกซื้อสินค้าและบริการผ่านระบบออนไลน์ ทดแทนการให้บริการที่หน้าร้านค้า บริการจัดส่งสินค้า ให้บริการข้อมูลผ่าน AI หรือ Chatbot การประยุกต์ใช้กระบวนการทำงานอัตโนมัติโดยหุ่นยนต์ (Robotic Process Automation) ในการให้บริการลูกค้า
- นำเสนอสินค้าและบริการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และดิจิทัลคอนเทนต์ ในรูปแบบใหม่ที่ทำให้มูลค่าเพิ่มเพื่อลดความซับซ้อนและประหยัดค่าใช้จ่ายแก่ลูกค้า และยังเป็นการเพิ่มสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดลูกค้า

- นำเสนอสินค้าและบริการในรูปแบบใหม่ เพื่อตอบสนองการใช้ชีวิตในรูปแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ ที่เหมาะสมกับลูกค้าทั่วไป และลูกค้าองค์กร เช่น การทำงานจากบ้าน (Work from home) การเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์
- พัฒนาระบบโครงข่ายสัญญาณ เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการการใช้งานด้านข้อมูลที่สูงขึ้น
- จัดตั้งศูนย์เฝ้าเหตุ COVID-19 สำหรับภายในบริษัท เพื่อติดตามสถานการณ์รับแจ้งเหตุ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดมาตรฐานในการป้องกัน และรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เช่น จัดให้มีการตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้าอาคาร กำหนดแนวทางการทำความสะอาดจุดที่มีการสัมผัสร่วม กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ที่มาติดต่อจากภายนอก เป็นต้น
- กำหนดแนวทางให้พนักงานของบริษัทปฏิบัติงานจากที่บ้าน (Work from home) ในช่วงที่มีการระบาดของโรค โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของพนักงาน ควบคู่ไปกับการรักษาระดับการให้บริการอย่างต่อเนื่อง

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงจากปี 2562
รายได้ทางการเงิน / การหยุดชะงักทางธุรกิจ / ความปลอดภัยของพนักงาน	ความเสี่ยงใหม่ในปี 2562

## 10. ความเสี่ยงจากสินค้าและบริการทดแทนที่อาจเกิดขึ้น

การเติบโตอย่างรวดเร็วของการบริการส่งผ่านข้อมูลในรูปแบบข้อความ เสียง หรือภาพ ผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต (Over the Top – OTT) ทั้งในแง่ของผู้ให้บริการที่ไม่ต้องลงทุนโครงข่ายสัญญาณเองทำให้มีต้นทุนที่ต่ำกว่าในแง่ของการให้บริการ และในแง่ของผู้บริโภคที่มีทางเลือกในการใช้บริการ หรือรับชมบริการจาก OTT ได้หลากหลายโดยมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการที่ต่ำ หรือบางส่วนสามารถใช้บริการได้ฟรี นอกจากนี้ แนวโน้มการเกิดขึ้นของการให้บริการในรูปแบบใหม่ๆ ที่อาจจะสามารถทดแทนรูปแบบการให้บริการของบริษัท มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น เช่น การให้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียม ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท ที่ต้องมีการลงทุนและพัฒนาด้านโครงข่ายตลอดเวลา รวมทั้งการพัฒนาและนำเสนอสินค้าและบริการที่ยังสามารถสร้างรายได้และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด ทำให้บริษัทมีต้นทุนในการดำเนินการสูงกว่าผู้ให้บริการ OTT และ/หรือ ผู้ให้บริการในรูปแบบใหม่ ซึ่งเอไอเอสมีแผนจัดการความเสี่ยง ดังนี้

- กำหนดกลยุทธ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคและเทคโนโลยี
- พัฒนาระบบโครงข่ายการให้บริการ ระบบการบริการลูกค้าและระบบสนับสนุนให้อยู่บนเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น คลาวด์เทคโนโลยี
- พัฒนาการเติบโตในธุรกิจลูกค้าองค์กร (Corporate) และธุรกิจดิจิทัลคอนเทนต์ (Content) เช่น ขยายการให้บริการเกี่ยวกับ IoT พัฒนาระบบ Cloud Business Ecosystem

- ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรและพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน เพื่อให้พร้อมสำหรับการดำเนินการหรือสนับสนุนกลยุทธ์ของบริษัท
- ศึกษาแนวทางการลงทุน และดำเนินธุรกิจใหม่ๆ เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งรายได้ใหม่ให้กับบริษัท

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงจากปี 2562
รายได้ทางการเงินและขีดความสามารถในการแข่งขัน	คาดว่าจะมีผลกระทบหรือนับเป็นเพิ่มขึ้นในระยะยาว (Emerging risk)

## 11. ความเสี่ยงด้านการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล (Risk of Data Privacy)

เอไอเอสดำเนินธุรกิจที่ให้บริการแก่ลูกค้าทั้งรายบุคคลและลูกค้าธุรกิจจำนวนมาก และจำเป็นต้องมีการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลอย่างรัดกุมเพื่อปกป้องความเสี่ยงจากการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า รวมถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการเปิดเผยข้อมูลที่มีการร้องขอและดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Protection Act: PDPA) และ General Data Protection Regulation (GDPR)

เอไอเอสมีแผนจัดการความเสี่ยง ดังนี้

- จัดตั้ง Data Protection Office (DPO) เพื่อเป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบดูแลและประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทมีกระบวนการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลที่รัดกุม
- กำหนดนโยบายข้อมูลส่วนบุคคลให้สอดคล้องกับกฎหมาย และประกาศจากภาครัฐสืบเนื่องจากกฎหมายต่างๆ
- กำหนดกระบวนการจัดการข้อมูลส่วนบุคคลและการเข้าถึงข้อมูลที่รัดกุม ออกแบบมาตรการควบคุมที่เหมาะสม และมีการสอบทานอย่างสม่ำเสมอ
- ในกรณีที่บริษัทจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่หน่วยงานรัฐตามที่ร้องขอ บริษัทมีกระบวนการตรวจสอบอำนาจทางกฎหมายและพิจารณาเนื้อหาของข้อมูลให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และจะต้องไม่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
- มีกระบวนการรับข้อร้องเรียนจากลูกค้าในกรณีที่ข้อมูลรั่วไหลหรือได้รับผลกระทบ รวมถึงกระบวนการจัดการและเยียวยา

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงจากปี 2562
ภาพลักษณ์ของบริษัท / บทปรับจากหน่วยงานกำกับดูแล	ความเสี่ยงใหม่ในปี 2562

## ความเสี่ยงด้านการเงิน

### ความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

เอไอเอสมีรายรับและรายจ่ายบางส่วนในสกุลเงินต่างประเทศจากการให้บริการข้ามแดนอัตโนมัติ (International Roaming) และจากการซื้ออุปกรณ์โครงข่ายต่างๆ ดังนั้นความผันผวนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจึงอาจส่งผลกระทบต่อรายรับและรายจ่ายของบริษัท

เอไอเอสมีกระบวนการจัดการความเสี่ยง ดังนี้

- การทำสัญญาซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Forward Contract) โดยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าไว้ ณ วันที่ทำสัญญาเพื่อการส่งมอบในอนาคตตามจำนวนเงิน สกุลเงิน ในระยะเวลาที่ระบุไว้
- การชำระค่าสินค้าและบริการที่เป็นสกุลเงินต่างประเทศด้วยการใช้เงินฝากในสกุลเงินตราต่างประเทศที่มีอยู่ (Natural Hedge)

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงดังกล่าว	การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงจากปี 2562
รายได้/ ค่าใช้จ่ายทางการเงิน	ไม่เปลี่ยนแปลง

## รายงานคณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

คณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืนประกอบด้วยกรรมการจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ คุณประสัทธ์ เชื้อพานิช ประธาน, คุณสมประสงค์ บุญยะชัย และ คุณสมชัย เลิศสุภักดิ์ กรรมการ

ในปี 2563 คณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืนมีการประชุมทั้งหมด 4 ครั้ง สำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ในปี 2563 มีดังต่อไปนี้

- คณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืนได้รับบทบาทหน้าที่เพิ่มเติมในการกำกับดูแลและการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของบริษัท
- คณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืนรับทราบความคืบหน้าในการดำเนินโครงการตามกลยุทธ์ด้านการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนซึ่งประกอบไปด้วย 2 โครงการ คือ โครงการอุ่นใจไซเบอร์ ซึ่งดำเนินงานภายใต้กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมความเหมาะสมและปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ต และสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมและปกป้องคนไทยจากความเสี่ยงด้านไซเบอร์ด้วยเครื่องมือดิจิทัลและเพื่อความเชื่อมั่นที่มีต่อไอเอส ด้านความปลอดภัยและการใช้อินเทอร์เน็ต และโครงการ ทั้ง E-Waste กับไอเอส ซึ่งดำเนินงานภายใต้กลยุทธ์ด้านการลดและกำจัดขยะ

อย่างถูกวิธี เพื่อเป็นการลดและใช้ประโยชน์ของเสียจากการดำเนินธุรกิจ และส่งเสริมให้คนไทยร่วมทำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธี โดยมีนโยบายให้ดำเนินโครงการแบบมีกลยุทธ์และมีตัวชี้วัดผลได้ชัดเจน และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

- คณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืนรับทราบผลการคัดเลือกให้ไอเอส เป็นสมาชิกดัชนีความยั่งยืนดาวโจนส์ ในกลุ่มดัชนีโลก (World Index) และดัชนีตลาดเกิดใหม่ (Emerging Market Index) ประจำปี 2563 ในกลุ่มอุตสาหกรรมสื่อสารโทรคมนาคม และมีนโยบายให้นำแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงานในทุกภาคส่วนขององค์กร ทำให้เกิดแรงขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับมาตรฐานสากล



(นายประสัทธ์ เชื้อพานิช)  
ประธานกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน



# การขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อความยั่งยืน

## นโยบายและเป้าหมายการจัดการด้านความยั่งยืน

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและตลาดผู้บริโภค ทำให้เราเผชิญหน้ากับความท้าทายรวมถึงโอกาสในหลายมิติอย่างต่อเนื่อง เช่น การแข่งขันจากธุรกิจในรูปแบบใหม่ที่อาจกระทบการสร้างรายได้ บริการโทรคมนาคมแบบเดิม การรักษาข้อมูลส่วนบุคคลและปกป้องผู้ใช้บริการ จากภัยไซเบอร์ที่ลูกค้ามีความกังวลเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต รวมถึงประเด็นด้านสภาวะภูมิอากาศโลกที่เปลี่ยนแปลงฉับพลัน ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจของเราจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้พลังงานและกระบวนการกำจัดของเสียอย่างเหมาะสม ประเด็นเหล่านี้ทวีความสำคัญขึ้นทั้งแรงผลักดันจากภาครัฐ กลุ่มธุรกิจด้วยตนเอง ผู้บริโภค และเจ้าของแหล่งเงินทุน ทุกวันนี้ การทำธุรกิจให้ยั่งยืนสำหรับเราจึงไม่ใช่ทางเลือกแต่เป็นสิ่งที่เราต้องปฏิบัติให้เกิดผลและสร้างแบบอย่างในฐานะที่เราเป็นผู้ให้บริการรายใหญ่และมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมาก

เอไอเอสได้กำหนดทิศทางการทำธุรกิจอย่างยั่งยืนให้มีประเด็นที่ชัดเจน เพื่อการปฏิบัติให้เกิดผล โดยมองประเด็นต่าง ๆ ทั้งในแง่ความเสี่ยงและโอกาส กำหนดเป็น **“แนวทางกลยุทธ์ 7 ด้าน สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”** ครอบคลุมในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การมุ่งพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล การปกป้องระบบสารสนเทศและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า การพัฒนาและดูแลบุคลากรแบบองค์รวม การสร้างคุณค่าในการเข้าถึงเทคโนโลยีแก่ชุมชน และสังคม การส่งเสริมความเหมาะสมและปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ต และสังคมออนไลน์ การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดปริมาณคาร์บอน รวมถึงการลดและกำจัดขยะอย่างถูกวิธี

เอไอเอสมีคณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน มีหน้าที่พิจารณานโยบาย กลยุทธ์ เป้าหมายการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสู่ความยั่งยืน รวมถึงสอบทานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและกลยุทธ์ด้านการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท เป็นรายไตรมาส (รายละเอียดเพิ่มเติมหน้า 162 หัวข้อ ขอบเขตคณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน)

เอไอเอสให้คำมั่นสัญญาว่าเรา仍将มุ่งมั่นดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างคุณค่าในด้านธุรกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ภายใต้หลักบรรษัทภิบาลที่ดี สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางขององค์การสหประชาชาติ เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศและสร้างคุณค่าแก่สังคมไทยในทุกภาคส่วน มุ่งสู่การเติบโตร่วมกันอย่างยั่งยืน

## การจัดการผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่มูลค่าของธุรกิจ


### ห่วงโซ่มูลค่าของธุรกิจ

การบริหารปัจจัยการผลิต	การปฏิบัติการ	การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ การขาย และช่องทางการจัดจำหน่าย	บริการหลังการขาย	กิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ
<ul style="list-style-type: none"> <li>การจัดการห่วงโซ่มูลค่าที่โปร่งใสและอุปสรรคสื่อสาร และคลื่นความถี่เพื่อให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง</li> <li>การจัดการห่วงโซ่มูลค่าที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ตามมาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยคัดเลือกคู่ค้าที่มีการพัฒนาคุณภาพและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน ผลต่อสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยในการทำงานตามมาตรฐาน</li> <li>การจัดการห่วงโซ่มูลค่าที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานความปลอดภัย เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต และอุปกรณ์กระจายสัญญาณ (router) ในหลากหลายระดับราคา เพื่อให้ลูกค้าทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงสินค้าและบริการได้ทั่วถึง</li> <li>การขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมและใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่จากภาครัฐ (กสทช.)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>การบริหารจัดการระบบโครงข่าย ระบบสารสนเทศ และระบบปฏิบัติการต่างๆ</li> <li>การสรรหาพื้นที่ตั้งสถานีฐานโดยประเมินผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างสถานีฐานและโครงข่ายที่ทนทานต่อภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศจากภาวะโลกร้อน เช่น ภัยน้ำท่วม และพายุ เพื่อให้บริการลูกค้าได้อย่างต่อเนื่อง</li> <li>การวางโครงข่ายให้ครอบคลุมทั่วประเทศ มีคุณภาพที่ดี มีมาตรฐานความปลอดภัยพร้อมจำกัดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้นใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนจากการติดตั้งโซลาร์เซลล์</li> <li>การปกป้องระบบสารสนเทศและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า โดยมีนโยบาย กรอบการดำเนินงานผ่านรับรองมาตรฐาน ISO27001 ด้านระบบบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ และมีกระบวนการเฝ้าระวังและรับมือภัยคุกคามแบบ 24x7</li> <li>การบริหารจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ โดยคัดเลือกคู่ค้าที่ได้รับอนุญาตเพื่อนำขยะอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่กระบวนการกำจัดอย่างถูกวิธี</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>การวิจัยและพัฒนาสินค้าบริการดิจิทัลที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเติบโตของธุรกิจ รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิต และสังคมโดยรวม</li> <li>การร่วมมือกับคู่ค้าในหลากหลายธุรกิจอุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาสินค้าบริการที่ตอบโจทย์การใช้ชีวิตและการทำธุรกิจในยุคดิจิทัล</li> <li>การรักษามาตรฐานและควบคุมความปลอดภัยในงานติดตั้งบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของผู้รับเหมาช่วง</li> <li>การบริหารช่องทางการจัดจำหน่ายให้ลูกค้าได้ใช้บริการอย่างเหมาะสม ทั้งช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพตัวแทนจัดจำหน่าย และมีโครงสร้างค่าตอบแทนที่เป็นธรรม</li> <li>การทำการตลาดและให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการอย่างโปร่งใส ถูกต้องครบถ้วน และกำหนดราคาอย่างเป็นธรรม</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>การให้บริการลูกค้าหลังการขาย เพื่อสร้างความพึงพอใจ โดยมีช่องทางที่หลากหลาย เช่น เอไอเอสช็อป คอลเซ็นเตอร์ และโซเชียลมีเดียต่างๆ</li> <li>การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า โดยมีนโยบายและกระบวนการกำหนดการเข้าถึงและการใช้ข้อมูลลูกค้า พร้อมจัดช่องทางรับข้อร้องเรียนให้แก่ลูกค้า</li> <li>การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า โดยจัดกลุ่มตามการใช้งานและความต้องการ เพื่อนำเสนอสิทธิประโยชน์เน้นสร้างความสัมพันธ์และรักษาฐานลูกค้าได้อย่างเหมาะสม</li> <li>ความรับผิดชอบต่อสินค้าและบริการ โดยการส่งเสริมความรู้ในการป้องกันภัยไซเบอร์ และการกำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้อง</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>การบริหารทรัพยากรบุคคลที่มีความเป็นธรรม และมุ่งส่งเสริมพัฒนาศักยภาพพนักงาน เพื่อสนับสนุนวิสัยทัศน์ในการเติบโตธุรกิจ มีระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม สร้างความปลอดภัยและสุขอนามัยที่ดีในการทำงาน</li> <li>การบริหารระบบบัญชีการเงินที่เป็นที่เชื่อถือได้ มีความถูกต้องโปร่งใส มุ่งเน้นให้เกิดความมั่นคงทางการเงินเพื่อสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจ</li> <li>การกำกับดูแลกิจการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล และจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ</li> </ul>

## การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียในห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	ช่องทางและความถี่	ความคาดหวัง	การตอบสนอง
 <p>ชุมชนและสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>หน่วยงานชุมชนสัมพันธ์ (ทุกวัน)</li> <li>ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน (ทุกวัน)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>บริการสื่อสารโทรคมนาคมที่มีคุณภาพและครอบคลุมในพื้นที่ชุมชน รวมถึงมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนในด้านต่างๆ เช่น อีคอมเมิร์ซ การพัฒนาด้านเกษตรกรรม เป็นต้น</li> <li>ความปลอดภัยต่อสุขภาพจากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่ส่งจากเสาส่งสัญญาณ</li> <li>การได้รับการสนับสนุนหรือรับความช่วยเหลือทั่วไปแก่ชุมชนยามภัยพิบัติ หรือสถานการณ์คับขัน</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ครอบคลุมกว่าร้อยละ 98 ของประชากร และโครงข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ครอบคลุมกว่า 7 ล้านครัวเรือนใน 50 กว่าจังหวัด และมีแพ็คเกจราคาที่เหมาะสม</li> <li>ส่งเสริมคุณภาพชีวิตชุมชน โดยการสร้างคุณค่าในการเข้าถึงเทคโนโลยี ผ่านโครงการ อสม. ส่งเสริมสาธารณสุขไทยและลดการระบาดของโรค ส่งเสริมความรู้และทักษะการใช้งานดิจิทัลเพื่อการตลาดออนไลน์แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน พร้อมส่งเสริมความเหมาะสมและปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์</li> <li>การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชนและผู้นำชุมชน เกี่ยวกับความปลอดภัยต่อสุขภาพจากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่ส่งจากเสาส่งสัญญาณ พร้อมมีกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนเพื่อตอบสนองความต้องการและประเด็นความกังวลได้อย่างเหมาะสม</li> <li>สนับสนุนชุมชนยามเกิดภัยพิบัติ เช่น ภัยน้ำท่วม ภัยหนาว หรือในโอกาสต่างๆ เช่น จัดกิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมในชุมชน เป็นต้น</li> </ul>
 <p>ลูกค้าทั่วไป</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>AIS Call Center เป็นช่องทางหลักในการรับผลประเมินความพึงพอใจจากลูกค้า ความเห็น ข้อเสนอแนะติดต่อการให้บริการของพนักงาน ผ่านระบบอัตโนมัติ IVR และแชทบอท (ทุกวัน)</li> <li>ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน 08-0000-9263 (ทุกวัน)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลอย่างสูงสุด</li> <li>คุณภาพของโครงข่ายและการให้บริการลูกค้า รวมถึงความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อและเข้าถึงบริการได้หลากหลายช่องทาง</li> <li>พนักงานและระบบบริการมีความรู้ ความสามารถ ให้ข้อมูลถูกต้อง แนะนำแก้ไขปัญหา ปฏิบัติตามคำมั่นและติดตามผลจนแล้วเสร็จ ภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด พร้อมแจ้งให้ลูกค้าทราบ</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>มีคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเป็นผู้นำกับดูแลในด้าน การกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ด้านความปลอดภัยไซเบอร์และการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลผ่านคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และแผนกงานป้องกันและรักษาข้อมูลส่วนบุคคล พร้อมจัดอบรมและทดสอบความรู้ของพนักงานเกี่ยวกับรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล จำกัดการเข้าถึงตามลำดับความสำคัญของข้อมูล รวมถึงมีนโยบายกำกับดูแลอย่างโปร่งใส พร้อมกำหนดกลไกที่เกี่ยวข้อง</li> <li>มีกระบวนการตรวจสอบและวัดผลคุณภาพสัญญาณอย่างสม่ำเสมอ พร้อมพัฒนาระบบตอบรับอัตโนมัติ (IVR: Interactive Voice Response) ให้สามารถบริหารจัดการสำรองคิวรอสาย และสามารถรับรู้การสั่งงานด้วยเสียง ได้ตอบ แนะนำสินค้าและบริการด้วยปัญญาประดิษฐ์ รวมถึงให้บริการผ่านช่องทางอีเมล โซเชียลเน็ตเวิร์คต่างๆ เป็นต้น</li> <li>ใช้ระบบ E-learning ถ่ายทอดให้ความรู้แก่พนักงานผ่านช่องทาง online สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา</li> <li>ปรับปรุงกระบวนการทำงาน ลดระยะเวลาดำเนินการ โดยให้ลูกค้าตรวจสอบสถานะการดำเนินการผ่านระบบอัตโนมัติ</li> </ul>

## การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียในห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ (ต่อ)

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	ช่องทางและความถี่	ความคาดหวัง	การตอบสนอง
 <p><b>ลูกค้าองค์กร</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>การประเมินความพึงพอใจของลูกค้าในการติดต่อผ่านช่องทางให้บริการต่างๆ เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายขายกลุ่มลูกค้าองค์กร, AIS Call Center และ ICT Service Desk (ให้คำปรึกษาด้านเทคนิค) รวมถึงช่องทางออนไลน์ เช่น e Business Portal (เดือนละ 1 ครั้ง)</li> <li>ช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนและข้อเสนอแนะ เช่น AIS Call Center และเว็บไซต์ไอเอส บิสซิเนส (ทุกวัน)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>คุณภาพของสินค้าและบริการ อาทิ โครงข่ายที่ครอบคลุม มีความเสถียร และมีความเร็วในการเชื่อมต่อค่าสูง มีโซลูชันทางธุรกิจที่หลากหลายช่วยเสริมศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ มีบริการหลังการขายและแก้ไขปัญหาได้รวดเร็วมีประสิทธิภาพ</li> <li>มีบริการที่หลากหลาย ตรงความต้องการของลูกค้า ตอบโจทย์ New Normal และสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากบริบทการทำธุรกิจที่เปลี่ยนไป</li> <li>การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัด และมีมาตรฐาน</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>พัฒนาโครงข่าย 4G อย่างต่อเนื่องให้มีคุณภาพสูง ตรวจสอบประสิทธิภาพสม่ำเสมอ และนำเทคโนโลยี 5G มาใช้ในปี 2563 พัฒนาระบบการอินเทอร์เน็ต โฟมอร์เพื่อการเชื่อมต่อความเร็วสูง</li> <li>จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการรับมือและเฝ้าระวังภัยคุกคามทางไซเบอร์ 24 x 7 (Cyber Security Operation Center:CSOC) นอกจากนี้ยังได้รับการรับรองมาตรฐานต่างๆ เพื่อตอกย้ำความมุ่งมั่นในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลลูกค้า เช่น ISO27001 Information Security Management System (ISMS) ด้านระบบบริหารจัดการ ความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ PCI DSS (Payment Card Industry Data Security Standard) ด้านความปลอดภัยของข้อมูลของอุตสาหกรรมบัตรชำระเงิน เป็นต้น</li> <li>พัฒนาบริการใหม่ในด้านคลาวด์ ไอซีที ความปลอดภัยไซเบอร์และไอโอที เพื่อตอบสนองความต้องการในการดำเนินธุรกิจที่คล่องตัว ปลอดภัยมากขึ้น</li> <li>โปรโมชันที่คุ้มค่า รวมถึงแอปพลิเคชัน โซลูชัน และอุปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นตัวช่วยในการดำเนินธุรกิจในยุค New Normal รวมถึงมอบสิทธิประโยชน์ที่หลากหลายสำหรับลูกค้าองค์กรโดยเฉพาะ เช่น ส่วนลดค่าสินค้าและบริการจากไอเอสและพันธมิตร ทดลองใช้ฟรีหรือรับส่วนลดภายใต้โครงการ Biz up</li> <li>พัฒนาช่องทางดิจิทัลช่วยในด้านงานขายและงานบริการลูกค้าได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ซื้อสินค้าและบริการออนไลน์ ออกใบแจ้งค่าใช้จ่าย ออกใบเสร็จรับเงินรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการชำระค่าบริการและแต่งตั้งไอเอสเป็นตัวแทนยื่นหักภาษี ณ ที่จ่ายออนไลน์</li> </ul>

## การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียในห่วงโซ่มูลค่าของธุรกิจ (ต่อ)

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย	ช่องทางและความถี่	ความคาดหวัง	การตอบสนอง
 <p>ลูกค้า</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>การประเมินความพึงพอใจของลูกค้า (ปีละ 1 ครั้ง)</li> <li>ตัวแทนพนักงานที่ทำหน้าที่ติดต่อกับลูกค้า (ทุกวัน)</li> <li>แอปพลิเคชันและเว็บไซต์สำหรับช่องทางการจัดจำหน่าย (ทุกวัน)</li> <li>ประชุมประจำปีกับลูกค้า (ปีละ 1-2 ครั้ง)</li> <li>การสัมภาษณ์ (ปีละ 1 ครั้ง)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>เติบโตไปพร้อมกับเอไอเอสในการขยายบริการที่เข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่หลากหลาย</li> <li>คาดหวังให้เอไอเอสมีความเป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจร่วมกัน</li> <li>คาดหวังให้ธุรกิจของเอไอเอสเชื่อมโยงกับด้านสังคมมากขึ้น</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>ส่งเสริมให้ผู้ค้าขยายขีดความสามารถในการจัดจำหน่ายสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ตบนรถแบบดีเพื่อเป็นช่องทางการเพิ่มรายได้ให้แก่ลูกค้า</li> <li>สร้างมาตรฐานในการดำเนินงานร่วมกันอย่างมีคุณภาพ รวมถึงมีโครงสร้างการให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมเป็นธรรม</li> <li>พัฒนาแพลตฟอร์มให้ลูกค้าเชื่อมต่อในการทำธุรกิจร่วมกันกับเอไอเอสได้มีประสิทธิภาพ</li> </ul>
 <p>ผู้ถือหุ้นและนักลงทุน</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>การประชุมผู้ถือหุ้น (ปีละ 1 ครั้ง)</li> <li>งานแถลงผลประกอบการ เช่น งานประชมนักวิเคราะห์ การเดินสายพบปะนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ SET opportunity day (ไตรมาสละ 5-6 ครั้ง)</li> <li>เว็บไซต์นักลงทุนสัมพันธ์ อีเมล investor@ais.co.th</li> <li>ช่องทาง Line@ และเบอร์ติดต่อ (ทุกวัน)</li> <li>การเข้าเยี่ยมชมกิจการ (ปีละ 1 ครั้ง)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>การเติบโตอย่างยั่งยืนทางธุรกิจ</li> <li>การจ่ายผลตอบแทนอย่างต่อเนื่อง</li> <li>การกำกับดูแลกิจการที่ดี การดำเนินงานที่โปร่งใสและเชื่อถือได้</li> <li>การเข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าเทียมกัน</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>คงความสามารถในการแข่งขันในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ พร้อมขยายธุรกิจไปสู่บริการด้านใหม่ๆ เพื่อสร้างการเติบโต เช่น บริการด้านดิจิทัล บริการลูกค้าธุรกิจด้านคลาวด์ ธุรกิจประกันภัย เป็นต้น</li> <li>กำหนดนโยบายจ่ายปันผลที่ร้อยละ 70 และจ่ายปีละสองครั้ง</li> <li>คะแนน Corporate Governance Report ระดับ “ดีเลิศ” จากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย</li> <li>สื่อสารผลการดำเนินงานรายไตรมาสอย่างสม่ำเสมอในทุกช่องทาง โดยเปิดเผยข้อมูลสำคัญอย่างครบถ้วนและทันเวลา ผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมตามประเภทของนักลงทุน/ผู้ถือหุ้น</li> </ul>



## กลยุทธ์ 7 ด้าน สู่การดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน



### 1. มุ่งพัฒนานวัตกรรมด้านดิจิทัล

สร้างสินค้าบริการผ่านนวัตกรรมด้านดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนไทย และเสริมศักยภาพของภาคธุรกิจ



### 3. พัฒนาและดูแลบุคลากรแบบองค์รวม

เสริมสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมต่อการรองรับการขยายตัวโดยเฉพาะธุรกิจทางดิจิทัล

### 6. ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดปริมาณคาร์บอน

ลดปริมาณคาร์บอนจากการกระบวนการดำเนินธุรกิจที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน



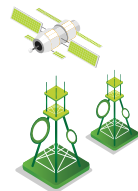
## ด้านเศรษฐกิจ

## ด้านสังคม

## ด้านสิ่งแวดล้อม

### 2. ปกป้องระบบสารสนเทศและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า

พัฒนาระบบการป้องกันภัยไซเบอร์และการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าที่เชื่อถือได้



### 4. สร้างคุณค่าให้แก่สังคมทุกกลุ่ม

ยกระดับคุณภาพความเป็นอยู่ของชุมชนและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมด้วยโครงสร้างพื้นฐานและโซลูชันด้านดิจิทัล



### 5. ส่งเสริมความเหมาะสมและปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์

มุ่งสร้างแบรนด์ที่ส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์อย่างเหมาะสมและปลอดภัยแก่ผู้ใช้งาน

### 7. ลดและกำจัดขยะอย่างถูกวิธี

ลดและรีไซเคิลของเสียจากการดำเนินธุรกิจและส่งเสริมให้คนไทยร่วมกันกำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธี



## เป้าหมายปี 2566



### ด้านเศรษฐกิจ

#### 1. มุ่งพัฒนานวัตกรรมด้านดิจิทัล

- สร้างรายได้จากนวัตกรรมด้านดิจิทัลเป็นมูลค่า 150 ล้านบาท

#### 2. ปกป้องระบบสารสนเทศและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า

- ดำเนินธุรกิจเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามบังคับของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ส่งเสริมศักยภาพในการรักษาความปลอดภัยด้านไซเบอร์เพื่อปกป้องโครงสร้างพื้นฐาน ระบบ และการบริการใหม่ๆ ทั้งในด้านกระบวนการเทคโนโลยีและความพร้อมของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
- เพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในการดำเนินงานด้วยเทคโนโลยี Machine Learning และ Artificial Intelligent สำหรับกระบวนการเฝ้าระวัง วิเคราะห์ ประเมินภัยคุกคาม พร้อมปรับกระบวนการดำเนินการให้กระชับ รวดเร็วด้วยเทคโนโลยี Automation
- ก้าวเป็นหนึ่งในผู้นำในการให้บริการ CSOC สำหรับลูกค้าองค์กร เพิ่มศักยภาพการให้บริการ พัฒนาศักยภาพให้คำปรึกษาด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- พัฒนาและปรับปรุงนโยบายและมาตรฐานทางเทคโนโลยี ความปลอดภัย ไซเบอร์และการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของบริษัท CSL ให้มีมาตรฐานเดียวกับกลุ่มเอไอเอส



### ด้านสังคม

#### 3. พัฒนาและดูแลบุคลากรแบบองค์รวม

- สามารถสรรหาบุคลากรที่มีทักษะใหม่ๆ ทางเทคโนโลยีดิจิทัลได้เพียงพอต่อการเติบโตขององค์กร
- ร้อยละ 85 ของกลุ่มพนักงาน Talent ยังคงทำงานกับองค์กร
- ร้อยละ 85 ของกลุ่มพนักงานปัจจุบันได้รับการอบรม และพัฒนากิจกรรมใหม่ๆ ทางเทคโนโลยีดิจิทัล
- อัตราพนักงานที่เข้าร่วมการสำรวจความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 และคะแนน Employee Engagement Index ไม่ต่ำกว่า 4.10 (ร้อยละ 82)

#### 4. สร้างคุณค่าให้แก่สังคมทุกกลุ่ม

- คนไทย 700,000 ราย มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วยดิจิทัลแพลตฟอร์มของเอไอเอสและพันธมิตร

#### 5. ส่งเสริมความเหมาะสมและปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์

- เป็นแบรนด์ผู้ให้บริการด้านโทรคมนาคมอันดับหนึ่งของประเทศไทยให้ความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัยและการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม
- ส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์อย่างเหมาะสมและปลอดภัยแก่เยาวชนใน 1,500 โรงเรียน และปกป้องคนไทยจากความเสี่ยงด้านไซเบอร์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล 290,000 ราย



### ด้านสิ่งแวดล้อม

#### 6. ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดปริมาณคาร์บอน

- ลดความเข้มข้นในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก คิดจากสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางตรงและทางอ้อม ต่อปริมาณการใช้งานดาต้าลง ร้อยละ 90 เทียบกับปีฐาน 2558
- เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนเป็นร้อยละ 5 ของการใช้พลังงานรวม เทียบกับร้อยละ 0.06 ในปี 2561

#### 7. ลดและกำจัดขยะอย่างถูกวิธี

- รวบรวมขยะอิเล็กทรอนิกส์จากลูกค้าและสาธารณชน เพื่อเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล 360,000 ชิ้น
- ลดสัดส่วนจากกระบวนการรีไซเคิลขยะอิเล็กทรอนิกส์ส่งจากร้อยละ 5 ในปี 2561 เป็นร้อยละ 3
- เป็นแบรนด์ผู้ให้บริการด้านโทรคมนาคมอันดับหนึ่งของไทย ที่ให้ความเชื่อมั่นในด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในเรื่องการบริหารจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์โดยการสร้างการตระหนักรู้ให้คนไทยรวมถึงการรวบรวมขยะอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลอย่างถูกวิธี

# การจัดการความยั่งยืนในมิติเศรษฐกิจ

## มุ่งพัฒนานวัตกรรมด้านดิจิทัล

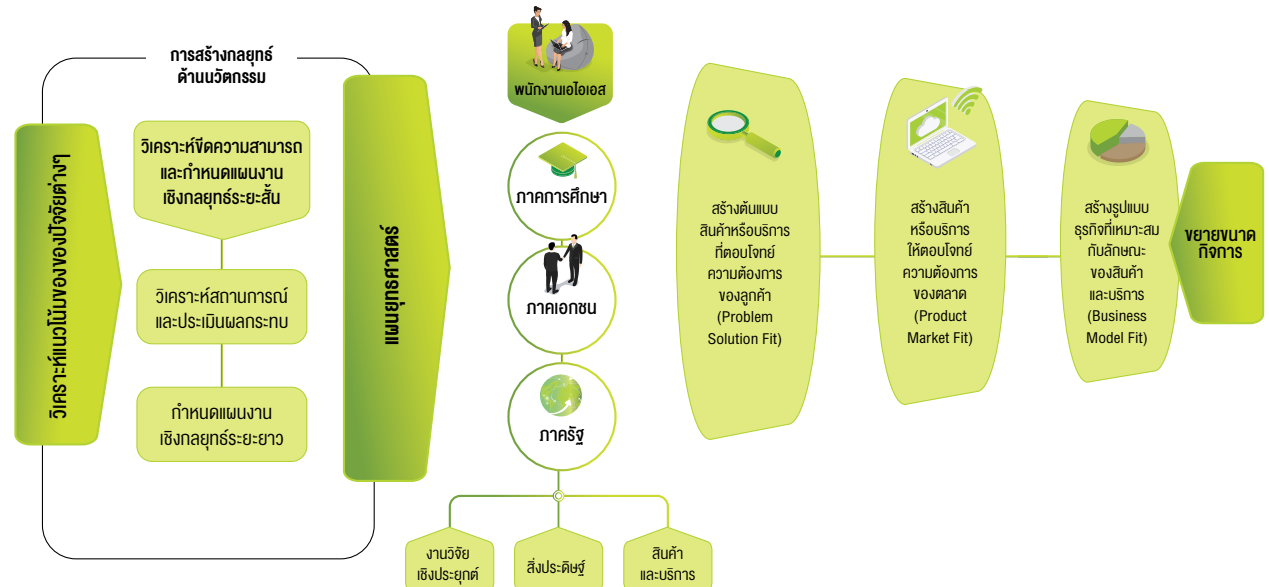
สร้างสินค้าบริการผ่านนวัตกรรมด้านดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนไทยและเสริมศักยภาพของภาคธุรกิจ

การพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทเปลี่ยนแปลงโลกอย่างรวดเร็ว สร้างให้เกิดทั้งสินค้าบริการในรูปแบบใหม่และธุรกิจรูปแบบใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิมทั้งในชีวิตประจำวัน และการทำธุรกิจ พร้อมการเติบโตของธุรกิจดิจิทัลในรูปแบบใหม่ๆ ทั่วโลก ทำให้ผู้ให้บริการโทรคมนาคมต้องเผชิญกับความท้าทายที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็นับเป็นโอกาสสำหรับเอไอเอสที่จะพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล สร้างสรรค์บริการใหม่ๆ เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจและสร้างความสามารถในการแข่งขันในยุคดิจิทัล ตอบโจทย์ความต้องการในอุตสาหกรรมที่หลากหลาย พร้อมส่งเสริมการเติบโตด้านเศรษฐกิจและสร้างคุณค่าแก่สังคม ขณะที่จำกัดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เอไอเอสมุ่งมั่นในพันธกิจในการสร้างนวัตกรรม เพื่อส่งมอบสินค้าและบริการ ที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยและพัฒนาศักยภาพและการเติบโตของธุรกิจ เอไอเอสตั้งเป้าหมายเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นผู้นำในด้านนวัตกรรมแห่งความยั่งยืน โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพในการปรับตัวขององค์กร โดยจัดให้มีฝ่ายงานขับเคลื่อนนวัตกรรม มีหน้าที่ขับเคลื่อนความเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมที่สร้างสรรค์จากทั้งภายในและการร่วมมือกับพันธมิตร ให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน พร้อมสนับสนุนการดำเนินธุรกิจในยุคดิจิทัลและส่งเสริมการเติบโตของแหล่งรายได้ใหม่สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั้งตลาดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของเอไอเอสอย่างใกล้ชิด รวมไปถึงตลาดอื่นๆ ฝ่ายงานขับเคลื่อนนวัตกรรมรายงานตรงต่อหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

โดยมีหน้าที่กำหนดกลยุทธ์และนโยบาย รวมถึงกำกับดูแลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในระยะสั้นและยาวเพื่อให้องค์กรมีศักยภาพและความสามารถทางการแข่งขันในโลกดิจิทัล

**โครงสร้างนวัตกรรมแบบเปิดของเอไอเอส** มีจุดประสงค์เพื่อเป็นแนวทางการขับเคลื่อนและส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมทั้งจากองค์ความรู้ภายในองค์กร และความรู้ภายนอกองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเป้าหมายทางธุรกิจ มีองค์ประกอบ ดังนี้

### โครงสร้างนวัตกรรมแบบเปิดของเอไอเอส



## ผลการดำเนินงานปี 2563

### 1. การส่งเสริมนวัตกรรมภายในองค์กร ในโครงการ AIS InnoJUMP

ส่งเสริมให้พนักงานมีแนวคิดที่ตอบสนองต่อการสร้างนวัตกรรม โดยให้โอกาสในการทดลองและสร้างสิ่งใหม่ๆ ที่จะสร้างโอกาสเติบโตเป็นธุรกิจใหม่ให้กับองค์กร โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้สามารถพัฒนาสินค้าและบริการออกสู่ตลาดได้ เอไอเอสจัดประกวด “INNOJUMP Competition 2020” โดยมีพนักงานที่ส่งแนวคิดทางธุรกิจรวมกว่า 290 โครงการ และโครงการที่ผ่านสู่อันดับสุดท้ายจะได้รับเงินทุนเพื่อทดสอบทดลองและพัฒนาโครงการออกสู่ตลาด

### 2. ความร่วมมือกับพันธมิตรทางธุรกิจเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรม

• ทดสอบบริการ 5G เพื่อสร้างโอกาสและเสริมขีดความสามารถให้แก่ภาคอุตสาหกรรมไทย เอไอเอสร่วมกับพันธมิตรพัฒนาและทดลองเทคโนโลยี 5G เพื่อทดสอบบริการต้นแบบ (use case) พร้อมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยร่วมกับเอสซีจีและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์พัฒนารถยนต์ต้นแบบให้สามารถควบคุมผ่านระยะไกลกรุงเทพไปยังสระบุรี ผ่านเครือข่าย 5G รวมถึงทดสอบการนำเทคโนโลยี 5G มาประยุกต์ใช้ในกิจการท่าเทียบเรือขนส่งสินค้า เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถควบคุมรถยนต์สินค้าได้จากระยะไกล ณ ท่าเทียบเรืออักษิณ พอร์ต ท่าเรือแหลมฉบัง



• โครงการต่างๆ จากการร่วมวิจัยและพัฒนากับหน่วยงานวิชาการและสถาบันการศึกษา เช่น โครงการ IoT satellite เอไอเอสร่วมมือกับ University of Tokyo วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีไอโอที ติดตั้งอุปกรณ์ไอโอทีบริเวณเขตป่าไม้ในพื้นที่ห่างไกลเพื่อตรวจจับและแจ้งเตือนการเกิดไฟป่าไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในปี 2563 ได้ติดตั้งอุปกรณ์ไอโอทีจำนวน 3 จุด และจะติดตั้งเพิ่มเติมอีก 20 จุด ในปี 2564

• โครงการ AIS IoT Alliance Program (AIAP) มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความรู้และความสามารถร่วมกันจากหลากหลายอุตสาหกรรม ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมไปถึงผู้ผลิตอุปกรณ์ ผู้พัฒนาซอฟต์แวร์ เพื่อสร้างโซลูชันด้านไอโอทีที่หลากหลายตอบโจทย์ความต้องการของอุตสาหกรรมต่างๆ และพัฒนาศักยภาพของประเทศ โครงการ AIAP มีสมาชิกรวมกว่า 1,900 ราย ในปี 2563 เอไอเอสพร้อมด้วยพันธมิตรได้ผนึกความร่วมมือกับ เทศบาลนครเกาะสมุย พัฒนาโซลูชันระบบเครือข่าย NB-IoT นวัตกรรมโดรนไฟฟ้าส่องสว่างอัจฉริยะ เสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานด้านแสงสว่าง และอนุรักษ์ทรัพยากร โดยติดตั้งอุปกรณ์แล้วกว่า 5,000 จุดรอบเกาะสมุย

• โครงการ AIS Playground เอไอเอสได้จัดให้มีพื้นที่ซึ่งเป็นศูนย์กลางเพื่อมอบประสบการณ์ ซึ่งเอไอเอสจะช่วยเตรียมความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยี ให้แก่กลุ่มนักศึกษา นักพัฒนา และกลุ่มคนที่มีแนวคิดทางธุรกิจในระยะเริ่มต้นสามารถนำต้นแบบสินค้าของตนเองมาทดสอบด้านเทคนิครวมถึงทดลองเชื่อมต่อกับ API (Application Program Interfaces) ของเอไอเอสเพื่อให้สามารถเชื่อมต่อการให้บริการเชิงพาณิชย์ได้จริง พร้อมจัดเตรียมผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คำแนะนำและให้ความรู้ในเชิงเทคนิค ในปี 2563 มีกลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมทดสอบสินค้าต้นแบบและรับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญประมาณ 638 กลุ่ม ซึ่งกว่า 116 กลุ่มได้นำสินค้าและบริการ

ของตนมาเชื่อมต่อกับเอไอเอส เพื่อสนับสนุนการนำสินค้าออกสู่ตลาดในเชิงพาณิชย์ นอกจากนี้ ยังจัดเวิร์คช็อปและการอบรมที่ AIS Playground เพื่อพัฒนาศักยภาพของครีเอเตอร์และผู้ประกอบการในหลากหลายด้านรวม 5 ครั้งและมีผู้สนใจเข้าร่วมฟังกว่า 400 คน ในปี 2563



### ประยุกต์ใช้นวัตกรรมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ระบาดของ Covid-19

AIS ROBOTIC LAB เอไอเอสสร้างแล็บพัฒนาหุ่นยนต์ 5G ทำหน้าที่เป็น ผู้ช่วยแพทย์ตัวแรกของประเทศไทย เชื่อมต่อระบบปฏิบัติการบนเครือข่าย 5G ได้สำเร็จ โดยเป็นผลงานจากทีมงาน AIS NEXT หน่วยงาน Innovation ที่ทุ่มเทออกแบบระบบ 5G Robot Platform ขึ้น โดยผสมผสานระหว่าง เทคโนโลยี การแพทย์ ออกมาเป็น หุ่นยนต์ทางการแพทย์ 5G ROBOT FOR CARE ที่สามารถปรับรูปแบบการทำงานให้ตอบโจทย์การใช้งานของแต่ละโรงพยาบาล

## การปกป้องระบบสารสนเทศและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า

พัฒนาระบบการป้องกันภัยไซเบอร์และการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าที่เชื่อถือได้

ในฐานะที่เอไอเอสเป็นผู้ให้บริการดิจิทัลมีหน้าที่บริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศจำนวนมาก ทั้งข้อมูลจากกระบวนการดำเนินงานธุรกิจและข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ เอไอเอสตระหนักว่าการปกป้องระบบสารสนเทศและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าให้ปลอดภัย และการกำกับดูแลการดำเนินงานให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะช่วยป้องกันผลกระทบต่อผู้ใช้บริการจากการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงลดความเสี่ยงต่อบริษัทในด้านการเงินและด้านชื่อเสียง นอกจากนี้ เอไอเอายังเล็งเห็นโอกาสที่จะคิดค้นและพัฒนาบริการด้านการรักษาความปลอดภัยไซเบอร์อย่างครบวงจร เพื่อตอบโจทย์การใช้งานและส่งเสริมศักยภาพในการดำเนินธุรกิจให้แก่ลูกค้าองค์กร ดังนั้น เอไอเอสจึงมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ๆ รวมถึงเร่งพัฒนาศักยภาพและความรู้ของบุคลากรให้พร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

เอไอเอสกำกับดูแล กำหนดนโยบาย กระบวนการและระบบบริหารจัดการสำหรับทุกหน่วยงานตลอดทั้งองค์กร เพื่อให้ลูกค้าสามารถไว้วางใจว่าเอไอเอสมีการดำเนินการอย่างโปร่งใสในการปกป้องระบบสารสนเทศและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า รวมถึงระบุให้หัวข้อการปกป้องระบบสารสนเทศและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าไว้ในการจัดการความเสี่ยงขององค์กร โดยมีคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเป็นผู้กำกับดูแลในด้านความเสี่ยง

และในระดับการบริหารงานมีการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ด้านความปลอดภัยไซเบอร์และการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลผ่านคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และแผนงานป้องกันและรักษาข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีหน้าที่รายงานต่อคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเป็นรายไตรมาส นอกจากนี้ เอไอเอสได้บังคับใช้นโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และนโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกับทุกหน่วยงานทั่วทั้งองค์กรตลอดจนองค์กรภายนอกที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกัน บริษัทมีการตรวจสอบภายในอย่างเป็นระบบและอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและการรักษาความปลอดภัยไซเบอร์เป็นไปตามนโยบาย มาตรฐาน และกรอบการทำงานของ บริษัท เพื่อให้มั่นใจว่าเอไอเอสสามารถดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องในภาวะฉุกเฉิน บริษัทได้จัดตั้ง Crisis Management Committee ประกอบด้วยคณะผู้บริหารระดับสูง และคณะหัวหน้าหน่วยงานธุรกิจ รายงานตรงต่อกรรมการผู้อำนวยการและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่รับผิดชอบและอำนาจตัดสินใจในช่วงสภาวะวิกฤติ ตั้งแต่การตอบสนองต่อสถานการณ์การบรรเทาความเสียหาย ตลอดจนการติดตามผล เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างเหมาะสม ลดผลกระทบต่ลูกค้าและชื่อเสียงของบริษัท รวมไปถึงการพิจารณามาตรการเยียวยาให้แก่ลูกค้า รวมถึงกำกับดูแลให้คณะทำงาน Crisis Communication Team ดำเนินการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่จำเป็นทั้งภายในและภายนอกองค์กร ตลอดจนการสื่อสารกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้อง อย่างถูกต้อง เหมาะสมและทันเวลาที่สถานการณ์

### การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า

เอไอเอสมีแผนงานป้องกันและรักษาข้อมูลส่วนบุคคลทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการป้องกันและตรวจสอบด้านการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า ให้แนวทางและนโยบายเพื่อให้องค์กรดำเนินงานอยู่ในกรอบของกฎหมายและข้อ

บังคับที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมทั้งเอไอเอสและบริษัทในเครือ รวมถึงเป็นที่ปรึกษาในการเก็บและการใช้ข้อมูลของลูกค้าให้แก่หน่วยงานต่างๆ ในองค์กร เพื่อเสริมความแข็งแกร่งให้กับการดำเนินธุรกิจ สร้างความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ พร้อมต่อยอดนำไปสู่ธุรกิจใหม่ๆ

เอไอเอสมีแนวทางและกระบวนการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการรักษาข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ กำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ เพื่อชี้แจงให้ผู้ให้บริการเข้าใจระเบียบและข้อปฏิบัติของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กำหนดกระบวนการจัดการข้อมูล (Data Life Cycle Management) เพื่อป้องกันและรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า กำหนดการจัดลำดับชั้นความลับของข้อมูล รวมถึงจำกัดการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ รวมถึงนำเทคนิคการป้องกันข้อมูลที่หลากหลายมาใช้โดยครอบคลุมข้อมูลเฉพาะที่เก็บรักษาในระบบ และวงในที่ใช้งานและส่งต่อข้อมูล เพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล ประยุกต์ใช้หลักการ Privacy by design และหลักการ Privacy by default ในการออกแบบบริการและผลิตภัณฑ์ตามความเหมาะสม จัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับกระบวนการของการเชื่อมต่อข้อมูลในระบบอย่างเป็นขั้นตอนและสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ปฏิบัติตามข้อกำหนด สร้างระบบและปรับปรุงกระบวนการรองรับการร้องขอสิทธิต่างๆ ของลูกค้า ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้ได้ตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ยังมุ่งสร้างความตระหนักและให้ความรู้ความเข้าใจในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าให้กับพนักงานทุกคนในองค์กร รวมถึงลูกค้า และกำหนดกรอบในการสอบทานในเรื่องการปกป้องคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างมีระบบ โดยมีทีมงานตรวจสอบภายในวางแผนการสอบทานต่อเนื่องตลอดทั้งปี ทั้งนี้มีการกำหนดรอบและแนวทางในการสอบทานจะพิจารณาจากหลักการปฏิบัติตามกระบวนการและข้อกำหนดของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แนวทางการดำเนินการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากทางหน่วยงานรัฐ มหาวิทยาลัยและองค์กรที่มี

ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงพิจารณากิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจ โดยมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมที่มีความเสี่ยงและเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลอย่างมีระบบและครอบคลุม ทั้งนี้ เอไอเอสมีหน่วยงานกลางเพื่อตอบสนองต่อประเด็นด้านการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าและภัยคุกคามไซเบอร์ ในกรณีที่เกิดการรั่วไหลต่อข้อมูลส่วนบุคคล (Incident Center) เพื่อให้ตอบสนองต่อประเด็นได้อย่างทันทั่วถึงและเป็นระบบ

## การรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์

- เอไอเอสมีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบและกำหนดข้อปฏิบัติเพื่อบริหารจัดการทดสอบ และเฝ้าระวังในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ โดยส่วนงานรักษาความปลอดภัยไซเบอร์ มีหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะต่อการปกป้องและสร้างความตระหนักถึงการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ขององค์กร บริษัทมีความมุ่งมั่นในการปกป้องระบบเพื่อให้ปลอดภัยจากภัยคุกคามด้านไซเบอร์ โดยดำเนินการปรับปรุงระบบและโครงสร้างพื้นฐานให้ปลอดภัยตามมาตรฐานความปลอดภัยของข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ทำการทดสอบประเมินและตรวจสอบความปลอดภัยก่อนการเปิดใช้ระบบและแอปพลิเคชันจริง และจัดให้มีการทดสอบประเมินด้วยตนเองในกระบวนการของพัฒนาซอฟต์แวร์ รวมถึงนำเทคโนโลยีการทำงานแบบอัตโนมัติมาใช้ในกระบวนการทำงานเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ พร้อมเพิ่มศักยภาพและความรวดเร็วในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ นอกจากนี้ เอไอเอสมีการเฝ้าระวังและรับมือภัยคุกคามไซเบอร์ขององค์กรแบบ 24x7 ผ่านระบบการแจ้งเตือนกลางเพื่อให้มั่นใจว่า สามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้อย่างทันทั่วถึง รวมถึงถือการใช้งานจากอุปกรณ์ต่างๆ ผ่านระบบแจ้งเตือน Security Information and Event Management (SIEM) แบบเรียลไทม์ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพฤติกรรม (User Entity Behavior Analysis: UEBA) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการตรวจจับเหตุผิดปกติและประเมินภัยคุกคามไซเบอร์ได้อย่างทันทั่วถึง รวมถึงจัดทำและปรับปรุงนโยบายและแนวทางการปฏิบัติด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์อย่างสม่ำเสมอให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติสากลรวมถึงข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

- **กรอบและแนวทางการดำเนินงาน** เอไอเอสนำกรอบการดำเนินงานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ หรือ Cyber Security Framework โดยสถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติสหรัฐอเมริกา (National Institute of Standards and Technology: NIST) มาประยุกต์ใช้ในการวางแผนและออกแบบกระบวนการในการป้องกัน ตรวจจับ และตอบสนองต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์ได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบ สำหรับการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์และกระบวนการยกระดับการบริหารจัดการ (escalation process) นั้น เอไอเอสได้ประยุกต์ใช้กรอบการรับมือภัยคุกคามไซเบอร์ หรือ Cyber Incident Response Framework ตามแนวทางของ NIST ในการปฏิบัติงานประจำวัน

- **การทำงานจากภายนอกสำนักงาน (Work from Home)** ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติงานจากสำนักงาน บริษัทจัดให้มีช่องทางเข้าถึงระบบงานเพื่อให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องจากทุกที่อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นความปลอดภัย การควบคุมและเฝ้าระวังในการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจากภายนอกสำนักงาน รวมถึงกำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

สามารถอ่านข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ นโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และ นโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ที่ “นโยบายที่เกี่ยวข้อง” <http://sustainability.ais.co.th/th/sustainability-priorities/data-privacy-cyber-security>

## ผลการดำเนินงานในปี 2563

### 1. ด้านกฎหมายและข้อบังคับ

- **เอไอเอสได้ตรวจทานกรอบการดำเนินงานและนโยบายให้สอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง** เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทมีกรอบการดำเนินงานและนโยบายที่สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมาย รวมถึงปรับปรุงกระบวนการและระบบการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้ปลอดภัยได้มาตรฐานสากลและเป็นไปตามข้อกำหนดในพระราชกำหนดว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2563 เช่น การประชุมผู้ถือหุ้น การประชุมกรรมการบริหาร เป็นต้น

- **แต่งตั้งเจ้าหน้าที่บริหารงานหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ** จ้างกำหนดในพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

- **ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในด้านการปกป้องระบบสารสนเทศและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล** ได้แก่ ร่วมมือเพื่อก่อตั้งศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเทคโนโลยีสารสนเทศภาคอุตสาหกรรมโทรคมนาคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรับมือกับภัยคุกคามด้านไซเบอร์ในภาคอุตสาหกรรมโทรคมนาคม รวมถึงให้มีส่วนร่วมกับภาครัฐในขั้นตอนการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมถึงเตรียมความพร้อมภายในองค์กรโดยส่งเสริมความเข้าใจในขอบเขตบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศตามกรอบที่กำหนดในพระราชบัญญัติดังกล่าวให้กับคณะผู้บริหาร และพนักงานระดับผู้จัดการที่มีหน้าที่ในการวางแผนระบบงานสำคัญต่างๆ



## 2.การพัฒนาความรู้ความสามารถและสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากร

- **พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์และความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล** โดยพนักงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ผ่านการฝึกอบรมและประกาศนียบัตรในด้านต่างๆ เพื่อให้ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน รวมกว่า 23 ใบรับรอง เช่น ด้าน Ethical hackers และ Penetration test เพื่อให้สามารถตรวจสอบความปลอดภัยของระบบ มุ่งเน้นในการตรวจหาช่องโหว่และจุดอ่อนของระบบ ด้าน Incident management และ forensic เพื่อให้มีความสามารถในการรับมือและจัดการภัยคุกคามได้อย่างถูกต้องและทันท่วงที มีความเข้าใจหลักการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางดิจิทัล รวมถึงการอบรมในด้านการบริหารความมั่นคงและปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้มีศักยภาพและได้มาตรฐานสากล เป็นต้น
- **เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักรู้ถึงความสำคัญในประเด็นด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์และความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลอย่างต่อเนื่อง** แก่พนักงานกลุ่มเอไอเอสอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแนวทางได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- **ซักซ้อมแผนรับมือจากการโจมตีทางไซเบอร์** รวมสองครั้งในปี 2563 ได้แก่ การทดลองรับมือเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ตามแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Plan: BCP) ด้านการรับมือภัยคุกคามที่เกิดจาก Ransomware และการซักซ้อมการรับมือภัยคุกคามแบบ Phishing Simulation

## 3.การพัฒนาเทคโนโลยีและกระบวนการการปฏิบัติงาน

### • ปรับปรุงกระบวนการ

- o ขยายการบังคับใช้กรอบการดำเนินงานการจัดชั้นความลับของข้อมูล (Data Classification and Handling Framework) ซึ่งพิจารณาจัดลำดับชั้นความลับของข้อมูลตามความสำคัญของข้อมูล ให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานหลักที่ทำงานเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนตัวของลูกค้าและระบบปฏิบัติการในปี 2563
- o ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์สอดคล้องตาม NIST Cybersecurity Framework และผนวกกระบวนการดังกล่าวเข้ากับแผนรับมือภัยคุกคามระดับวิกฤติขององค์กร โดยฝึกอบรมผู้บริหารระดับสูงและผู้เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์จำลองในเรื่องความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ โดยในปี 2563 เอไอเอสได้จัดทำคู่มือปฏิบัติเพื่อตอบสนองสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (AIS Security Playbook) ที่ใช้สำหรับกระบวนการการสื่อสารข้อมูลเมื่อเกิดสภาวะวิกฤติ และการฝึกซ้อมแผนรับมือ
- o นำ MITRE Attack Framework ซึ่งเป็นฐานความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ทั่วโลกเกี่ยวกับกลยุทธ์ รูปแบบและเทคนิคของฝ่ายตรงข้ามที่มุ่งโจมตีระบบหรือฐานข้อมูล โดยนำฐานความรู้ ATT & CK จาก Framework ดังกล่าวมาเป็นรากฐานสำหรับการพัฒนาปรับปรุงระบบ Security Information and Event Management (SIEM) ของบริษัท ซึ่งจะช่วยสร้างมาตรฐานร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความปลอดภัยไซเบอร์ในการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงใช้เพื่อจัดทำคู่มือปฏิบัติ

เพื่อเตรียมความพร้อมในการตอบสนองสถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับส่วนงานรักษาความปลอดภัยไซเบอร์ในการรับมือกับเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ จัดอันดับความสำคัญของสิ่งที่ต้องปกป้องและค้นหาช่องโหว่ด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ขององค์กร

- o ทบทวนและปรับปรุงมาตรฐานด้านการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ครอบคลุมถึงการทำงานจากภายนอกองค์กร (Work from home) เพื่อให้ในการดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างรัดกุมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น มาตรฐานด้านการใช้งานผ่านระบบ Centralized Remote System (CRS) มาตรฐานด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แบบพกพา การปฏิบัติงานจากภายนอกบริษัท และการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์แบบพกพาส่วนตัวในการปฏิบัติงาน มาตรฐานการควบคุมการเข้าถึงและการบริหารจัดการสิทธิ์
- o ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการรับมือภัยคุกคามทางไซเบอร์โดยการประยุกต์ใช้ระบบอัตโนมัติ ในขั้นตอนการตรวจสอบและตอบสนองต่อภัยคุกคาม ซึ่งเป็นหนึ่งในฟังก์ชันหลักของอุปกรณ์ SOAR (Security Orchestration, Automation and Response) พร้อมปรับปรุงกระบวนการรับแจ้งปัญหาด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยใช้ระบบ TIMS-trouble ticket system ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการแบบครบวงจร
- o พัฒนามาตรฐานความปลอดภัยไซเบอร์ในระบบคลาวด์ ครอบคลุมทั้งการใช้งาน Private Cloud และ Public Cloud ให้สอดคล้องกับนโยบายความปลอดภัยไซเบอร์ของบริษัทและเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติสากล

- ปรับปรุงนโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อให้ชัดเจน ครอบคลุมครอบคลุมถึงคู่ค้าและบุคคลภายนอก เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัลในยุค New Normal เช่น สำนักงานเคลื่อนที่ (mobile office)
- เสริมความปลอดภัยของการปกป้องข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการป้องกัน และการตรวจสอบ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ อัปเดตระบบและพัฒนากระบวนการปฏิบัติการ ตั้งแต่การเก็บข้อมูล การตรวจสอบ การแจ้งเตือน ไปจนถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระบุเหตุการณ์ที่มีแนวโน้มผิดปกติ รวมถึงพัฒนาการตรวจจับภัยคุกคามในรูปแบบที่มุ่งโจมตีแบบเจาะจงเป้าหมาย (Advanced Persistent Threat) โดยติดตั้งเครื่องมือตรวจจับและระบบข้อมูลภัยคุกคามอัจฉริยะ (Threat Intelligence) ที่รวบรวมข้อมูลภัยคุกคามจากแหล่งต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเอไอเอส อีกทั้งนำเทคโนโลยี Automation มาใช้ในกระบวนการทำงาน
- ขยายบริการศูนย์ปฏิบัติการรับมือและเฝ้าระวังภัยคุกคามทางไซเบอร์ 24 x 7 (Cyber Security Operation Center: CSOC) เพื่อให้บริการด้านการเฝ้าระวังภัยคุกคามต่อระบบและเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ลูกค้าองค์กร รวมถึงได้ขยายขอบเขตการรับรองมาตรฐาน ISO27001 ที่มีอยู่ให้ครอบคลุมขอบเขตการให้บริการของ CSOC อีกด้วย



- แลกเปลี่ยนเทคโนโลยี ความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานกับผู้ใช้บริการโทรคมนาคมชั้นนำระดับโลก เช่น Singtel OPTUS และ Globe เพื่อกำหนดแนวทางและข้อปฏิบัติที่เป็นต้นแบบในการดูแลรักษาข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงจากการดำเนินงาน ปกป้องรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและรับมือกับภัยคุกคามไซเบอร์ได้ทันทั่วทั้ง
- การตรวจสอบ ในปี 2563 ผู้ตรวจสอบภายในและผู้ตรวจสอบอิสระได้สอบทานด้านการปกป้องระบบสารสนเทศและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า เช่น การควบคุมระบบสารสนเทศทั่วไป โครงการเพื่อสร้างความตระหนักในความปลอดภัยของข้อมูล การจัดการกับเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยด้านไซเบอร์ การป้องกันความปลอดภัยและการดำเนินการของระบบคลาวด์ เป็นต้น โดยรวมเอไอเอสไม่พบเหตุภัยคุกคามทางไซเบอร์ การละเมิดความเป็นส่วนตัวของข้อมูลหรือข้อมูลสูญหายที่ก่อให้เกิดความพ้องร้องหรือก่อให้เกิดค่าปรับ ในปี 2563

## การจัดการความยั่งยืนในมิติสังคม

### พัฒนาและดูแลบุคลากรแบบองค์รวม

เสริมสร้างและพัฒนาบุคลากรของเอไอเอสให้มีความพร้อมต่อการรองรับการขยายตัวของธุรกิจโดยเฉพาะการดำเนินธุรกิจด้านดิจิทัล

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล เอไอเอสต้องเร่งปรับการดำเนินธุรกิจสู่การเป็นผู้ให้บริการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่มีความหลากหลาย และรักษาความเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมโทรคมนาคม จึงถือเป็นเรื่องท้าทายที่เอไอเอสต้องพัฒนาขีดความสามารถและเตรียมองค์กรให้พร้อมและทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจที่รวดเร็ว

เอไอเอสให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล โดยมีประธานเจ้าหน้าที่บริหารเป็นผู้กำกับดูแลนโยบายในการดำเนินงานและมีหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านทรัพยากรบุคคลเป็นหัวหน้าคณะทำงานในการเพื่อกำหนดกลยุทธ์และดำเนินงานตามแผนการบริหารทรัพยากรบุคคลซึ่งจะอยู่ภายใต้กฎหมายแรงงานและคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งบริหารองค์กรให้เป็นสถานที่ทำงานที่ดีสำหรับพนักงานทุกคน เน้นการเปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความสามารถและศักยภาพอย่างเต็มที่เพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายทางธุรกิจอย่างยั่งยืน โดยสนับสนุนให้พนักงานพัฒนาศักยภาพเพื่อตอบสนองความท้าทายทางธุรกิจแบบดิจิทัลและสื่อสารให้พนักงานเห็นภาพเป้าหมายขององค์กรอย่างชัดเจนร่วมกัน

เอไอเอสได้นำหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนมาเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อขับเคลื่อนองค์กร โดยมีกรอบการดำเนินงานด้านต่างๆ ดังนี้

## 1. การสรรหาบุคลากรที่มีคุณภาพและแผนสืบทอดตำแหน่ง

### 1.1 ยึดมั่นหลักการจ้างงานด้วยความเป็นธรรม

เอไอเอสยึดมั่นในหลักการจ้างที่เป็นธรรมและเป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมาย โดยให้ความสำคัญกับการบริหารงานภายใต้หลักสิทธิมนุษยชน บริษัทมีนโยบายไม่ว่าจ้างแรงงานเด็กหรือแรงงานที่ผิดกฎหมาย อีกทั้งสนับสนุนการจ้างผู้พิการ และนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

### 1.2 การบริหารจัดการบุคลากรที่มีความสามารถโดดเด่นภายในองค์กร (Talent Management)

เอไอเอสวางแนวทางบริหารจัดการบุคลากรที่มีความสามารถโดดเด่นภายในองค์กร โดยจัดให้มีกระบวนการสรรหา, การวางแผนตำแหน่งงานและมอบหมายงานที่เหมาะสม รวมถึงการพัฒนาศักยภาพและรักษาบุคลากรที่มีความสามารถให้อยู่กับองค์กร

### 1.3 การสรรหาบุคลากรที่มีทักษะด้านดิจิทัล

เอไอเอสร่วมมือกับมหาวิทยาลัยชั้นนำทั้งในประเทศและต่างประเทศ จัดกิจกรรมเพื่อแนะนำองค์กรพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่มีความสามารถเฉพาะทางในสาขาวิชาชีพ อาทิ block chain, AI, data analytics ได้เข้าร่วมงานกับเอไอเอส เพื่อช่วยผลักดันธุรกิจให้เติบโตและขยายการให้บริการด้านดิจิทัลในด้านใหม่ๆ อย่างยั่งยืน

### 1.4 การสนับสนุนความก้าวหน้าในสายอาชีพ

เอไอเอสส่งเสริมให้พนักงานวางแผนการเติบโตในองค์กร และสามารถพัฒนาศักยภาพให้สอดคล้องกับสายอาชีพ โดยพนักงานจะได้รับข้อมูลและคำแนะนำจากหัวหน้างาน เพื่อวางแผนการเติบโตในสายอาชีพและสนับสนุนการวางแผนพัฒนาศักยภาพของพนักงานอย่างยั่งยืน

### 1.5 การรักษาบุคลากรที่มีคุณค่าขององค์กร

เอไอเอสดำเนินกิจกรรมเพื่อรักษาและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรที่มีความสามารถอยู่กับองค์กร การกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน รวมไปถึงการให้สวัสดิการที่ดีต่อพนักงานทุกระดับชั้น เช่น ประกันสุขภาพ ศูนย์สุขภาพมาตรฐาน เป็นต้น

### 1.6 การวางแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan)

เอไอเอสจัดทำแผนสืบทอดตำแหน่งให้ครอบคลุมตำแหน่งสำคัญๆ ทั่วทั้งองค์กร โดยกำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถอย่างโปร่งใสและเป็นธรรมเพื่อแต่งตั้งเป็น “ผู้สืบทอดตำแหน่ง” (Successor) โดยเน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีภาวะผู้นำและความพร้อมที่จะดำรงตำแหน่งดังกล่าว

## 2. การพัฒนาศักยภาพของพนักงานด้วยวัฒนธรรมการทำงานและการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบไร้ขีดจำกัด (Lifelong Learning)

### 2.1 การพัฒนาและฝึกอบรมพนักงาน

เอไอเอสจัดหลักสูตรอบรมที่จำเป็นให้พนักงานเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน LearnDi และ ReadDi เพื่อให้พนักงานสามารถเข้าเรียนได้ด้วยตัวเอง ทุกที่ทุกเวลา โดยจัดให้มีหลักสูตรอบรมและความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานรวมถึงและข้อมูลข่าวสารสำคัญต่างๆ และยังเป็นห้องสมุดออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

### 2.2 การกำหนดแผนพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan: IDP)

โดยกำหนดเป้าหมาย แผนการพัฒนา และวัตถุประสงค์ร่วมกับหัวหน้างาน พร้อมทั้งมีการพัฒนาโมเดลในด้านสมรรถนะของพนักงาน (Competency Model) ซึ่งเป็นการวางแผนพัฒนาและวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างพนักงาน หัวหน้างาน และทีมงานบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อวางรากฐานสำหรับทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและการเติบโตในสายอาชีพ (Career Development)

### 2.3 กำหนดให้มีการประเมินผลเพื่อวัดประสิทธิภาพของการฝึกอบรม

เอไอเอสใช้ Kirk Patrick Model ซึ่งมีการวัดผล ห้าระดับ ได้แก่ ความพึงพอใจของการร่วมเรียน การวัดความเข้าใจ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การวัดผลจากการปฏิบัติงาน และการวัดผลตอบแทน

## 3. ดูแลพนักงานแบบองค์รวม (Employee Health and Wellbeing)

นโยบายการบริหารบุคคลของเอไอเอสครอบคลุมการดูแลพนักงานให้มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดีเพื่อผลดีกับตัวพนักงานและสนับสนุนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีในองค์กร โดยแต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (คปภ) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่รวมถึงกำกับและบังคับใช้กฎหมายหรือนโยบายที่เกี่ยวข้องตามมาตรฐานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยมีหลักการดังนี้

- กลยุทธ์การส่งเสริมให้พนักงานมีสุขภาพที่ดี
- การลดระดับความเครียดของพนักงาน
- การรักษาข้อมูลความลับด้านการรักษาพยาบาลของพนักงาน

- การส่งเสริมความปลอดภัยภายในสถานที่ทำงาน
- ความปลอดภัยของผู้รับเหมาและผู้รับเหมาช่วง
- การจัดอบรมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- การประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

#### 4. การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal)

เอไอเอสให้ความสำคัญต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานและการกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรม โดยจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานปีละ 2 ครั้ง โดยแบ่งเป็นสองส่วนหลัก ดังนี้

- การประเมินผลการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดร่วมกันของหัวหน้างานและผู้ใต้บังคับบัญชา
- การประเมินด้านพฤติกรรมการทำงานที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กร ทั้งนี้ ผลการประเมินจะถูกนำไปประกอบการพิจารณาผลตอบแทนและมีการสื่อสารให้พนักงานทราบเพื่อวางแผนงานในการพัฒนาร่วมกันอย่างยั่งยืนต่อไป

#### 5. การกำหนดค่าตอบแทนและสวัสดิการ

##### 5.1 การกำหนดค่าตอบแทน

การกำหนดค่าตอบแทนพนักงานยึดหลักความเท่าเทียมกัน ความสอดคล้องกับผลประโยชน์ขององค์กรและเชื่อมโยงกับผลการปฏิบัติงานของพนักงาน และเป็นธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบ ซึ่งปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของธุรกิจดิจิทัล

#### 5.2 สวัสดิการสำหรับพนักงาน

เอไอเอสจัดให้มีสวัสดิการแก่พนักงานในหลากหลายรูปแบบ เช่น เงินช่วยเหลือกรณีสมรส เงินช่วยเหลือการศึกษาบุตรที่มีผลการศึกษาตามหลักเกณฑ์ เงินช่วยเหลือพนักงานที่ประสบอุบัติเหตุ ค่าเยี่ยมของผู้ป่วย เงินช่วยเหลือจัดงานศพ เงินช่วยเหลือกรณีที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ รางวัลอายุงาน การตรวจสุขภาพและรักษาพยาบาล ประกันชีวิต เป็นต้น

#### 6. การสนับสนุนความหลากหลายและยอมรับความแตกต่างของพนักงานภายในองค์กร

เอไอเอสให้ความสำคัญด้านการบริหารงานท่ามกลางความแตกต่างหลากหลายและสิทธิเท่าเทียมกันของพนักงานภายในองค์กร โดยเปิดโอกาสบุคคลที่ทุกเชื้อชาติ ศาสนา เพศสภาพและช่วงวัยร่วมงานกับเอไอเอสและไม่สนับสนุนให้เกิดการกีดกันภายในองค์กรผ่านมาตรการ “Zero Tolerance” และ “Non-discrimination Practice” ซึ่งครอบคลุมพนักงานทุกคน

#### 7. การนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการบริหารงานบุคคลากร

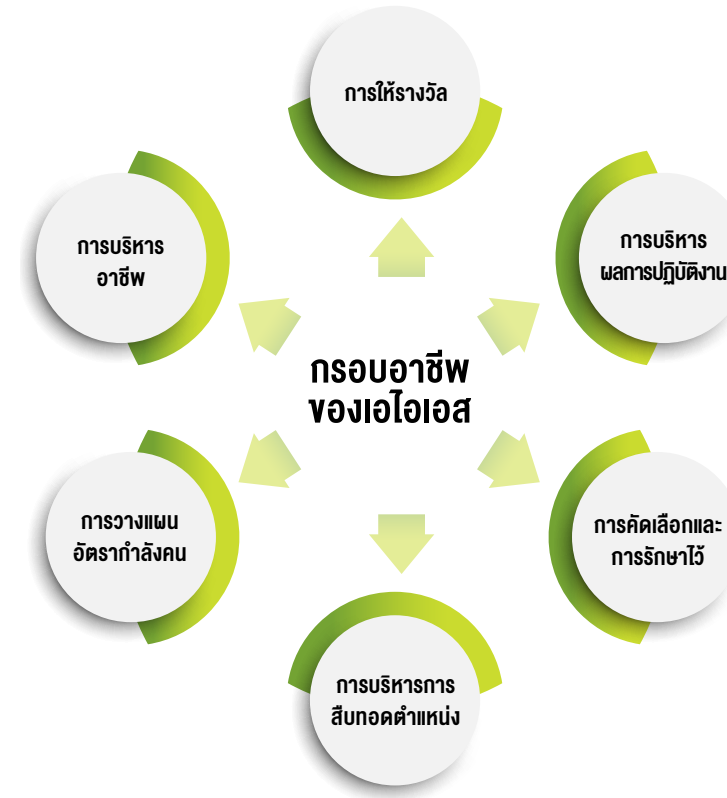
เอไอเอสประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาระบบงานด้านการบริหารบุคคลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพัฒนาระบบแอปพลิเคชันที่รองรับการใช้งานของพนักงานที่หลากหลายซึ่งระบบปฏิบัตินี้พนักงานสามารถเข้าใช้งานได้ตลอดเวลาจากทุกสถานที่ทำงาน เช่น ข้อมูลส่วนตัวและสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง การจัดการตารางเวลาทำงาน ระบบการเสนออุทธรณ์เรื่องต่างๆ การรับทราบข่าวสารหรือประกาศจากบริษัท เป็นต้น ซึ่งช่วยให้เกิดความสะดวกและเน้นความคล่องตัวในการทำงาน

## ผลการดำเนินงานปี 2563

ในปีที่ผ่านมาถือเป็นความท้าทายในการบริหารงานในช่วงระบอบของโรค COVID-19 ทางฝ่ายทรัพยากรบุคคลปรับวิธีการสรรหาบุคลากร โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ เอไอเอสได้ส่งเสริมให้พนักงานทุกระดับ ได้รับโอกาสเข้าร่วมฝึกอบรมพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อเพิ่มศักยภาพ และตอบโจทยความท้าทายและการแข่งขันทางธุรกิจ โดยให้ความสำคัญ ด้านการสร้างทักษะใหม่ๆ ที่ตอบสนองความต้องการในยุคปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

### การสรรหาทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและแผนสืบทอดตำแหน่ง (Talent Attraction, Retention and Succession Plan)

ในปี 2563 เอไอเอสมีการจัดกิจกรรมร่วมกับมหาวิทยาลัย 18 แห่ง เพื่อแนะนำองค์กรและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สมัครงานกับเอไอเอส ซึ่งมีนักศึกษาตอบรับ และเข้าร่วมโครงการ 2,583 คน โดยเอไอเอสคัดเลือกนักศึกษาที่ผ่านหลักเกณฑ์ เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเอไอเอสภายหลังจากการศึกษาและวางแผนการเติบโตในสายอาชีพสำหรับกลุ่มบุคลากรที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ เอไอเอสได้กำหนด ให้มี “AIS Career Framework” ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยแนะนำกระบวนการ และขั้นตอนการทำงานให้แก่พนักงานและหัวหน้างาน เพื่อส่งเสริมในด้านการพัฒนาและการเติบโตในสายอาชีพ และช่วยระบุกลุ่มพนักงานที่มีศักยภาพการทำงานที่สามารถเติบโตไปกับบริษัทในอนาคต



## การพัฒนาศักยภาพของพนักงานด้วยวัฒนธรรมการทำงานและการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบไร้ขีดจำกัด (Lifelong Learning)

ในปี 2563 ที่ผ่านมา AIS Academy เปิดตัวแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนผ่านทางออนไลน์สำหรับคนไทยภายใต้ชื่อ “LearnDi for Thais” เพื่อคนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ได้จัดให้มีองค์ความรู้ในหมวดต่างๆ เช่น ความรู้ทางธุรกิจ ความรู้ทางเทคโนโลยี ความรู้ทางการเงิน เป็นต้น

เอไอเอสจัดหลักสูตรตามแผนพัฒนาศักยภาพบุคคลตลอดทั้งปีเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจขององค์กร

### AIS Academy for Thais

เอไอเอสมีความตั้งใจเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพคนไทยโดยการสนับสนุนทรัพยากรของบริษัทยุติการดำเนินการโครงการ AIS Academy for Thais : Jump Thailand มีเป้าหมายสนับสนุนองค์ความรู้เพื่อคนไทยและเพื่อส่งเสริมให้มีความยั่งยืนด้านการสร้างนวัตกรรม การยกระดับการศึกษา รวมไปถึงการสร้างอาชีพให้แก่คนไทย เพื่อก้าวข้ามวิกฤตไปด้วยกัน แบ่งออกเป็น 3 กิจกรรมดังต่อไปนี้

**1.Jump to Innovation** การคัดเลือกบุคคลหรือคณะทำงานที่นำเสนอการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยเข้าโครงการ JUMP Thailand และร่วมพัฒนาโครงการให้สามารถใช้งานได้จริงในปี 2564

**2.Jump over the Challenge** เอไอเอสเห็นความสำคัญของการสร้างอาชีพให้แก่คนไทยในยุควิกฤตโควิด โดยในปี 2563 ที่ผ่านมาได้จัดโครงการ “อุ่นใจอาสาพัฒนาอาชีพ” ให้ผู้ที่สนใจได้เรียนหลักสูตรวิชาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพและสร้างรายได้ในช่วงเศรษฐกิจตกถอย

**3.Jump with EdTech** เอไอเอสพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ “LearnDi for Thais” เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) โดยร่วมมือกับหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจากภายในและต่างประเทศ เพื่อยกระดับศักยภาพของคนไทย

### ดูแลพนักงานแบบองค์รวม

การดำเนินงานในปี 2563 ที่ผ่านมาทางฝ่ายทรัพยากรบุคคลเน้นการรับมือสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 โดยการยกระดับมาตรการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของเอไอเอส และปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การทำงานและนโยบายโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก ในขณะเดียวกันฝ่ายทรัพยากรบุคคลยังได้พัฒนาการดูแลพนักงานในด้านอื่นๆ ตามรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

### มาตรการป้องกันโรคระบาด COVID-19

- **การจัดให้มีระบบแจ้งเตือนภัยและรายงาน COVID-19 :** เอไอเอสได้จัดให้มีกระบวนการแจ้งเตือนและรายงานสถานการณ์การติดเชื้อ รวมไปถึงในกรณีที่พนักงานติดเชื้อ COVID-19 โดยพนักงานที่ตรวจพบว่าตนติดเชื้อ COVID-19 ให้รายงานผลมายังผู้บังคับบัญชาตามสายงาน และศูนย์รับข้อมูลฉุกเฉินเพื่อดำเนินการแจ้งเรื่องให้ผู้บริหารและส่วนงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและดำเนินการตามมาตรการต่างๆ ที่บริษัทวางเอาไว้ เช่น การสอบสวนผู้สัมผัสใกล้ชิด การปิดพื้นที่เสี่ยงสูงเพื่อทำความสะอาด รวมไปถึงการรายงานไปยังกรมควบคุมโรค การติดตามอาการผู้ป่วย เป็นต้น

### - การบังคับใช้มาตรการเร่งด่วนเพื่อป้องกันโรคระบาดไวรัส COVID-19

- ให้พนักงานงดเดินทางไปต่างประเทศแต่ในกรณีที่พนักงานมีความจำเป็นต้องเดินทางไปต่างประเทศ ให้พนักงานยื่นเรื่องขออนุมัติผู้บริหารระดับสูงเป็นรายกรณี
- ในกรณีที่พนักงานเดินทางกลับจากต่างประเทศที่บริษัทประกาศกำหนดเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงให้พนักงานกักตัวเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 14 วัน และในกรณีที่พนักงานมีความจำเป็นต้องปฏิบัติงานในช่วงเวลาพักตัว ให้พนักงานสามารถทำงานจากที่บ้านได้

- ห้ามมิให้บริษัทลูกค้าจากต่างชาติหรือประเทศที่พบผู้ติดเชื้อไวรัส COVID-19 เข้ามายังพื้นที่บริษัท ยกเว้นในกรณีที่ต้องปฏิบัติงานทางบริษัทลูกค้าต้องนำส่งรายชื่อบุคลากรและข้อมูลการเดินทาง รวมไปถึงผลการตรวจคัดกรองโรค เพื่อยกขออนุมัติจากผู้บริหารเป็นรายกรณี

### - มาตรการลดความหนาแน่นในอาคารสำนักงาน

เอไอเอสได้ประกาศใช้แผนการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (Business Continuity Plan :BCP) โดยแบ่งพนักงานออกเป็นทีม A และ B เพื่อสลับกันเข้าปฏิบัติงานทุก 2 สัปดาห์เพื่อลดความหนาแน่นของพนักงานภายในอาคารตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2563 โดยให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานจากที่บ้านได้ และจัดให้มีมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมภายในพื้นที่บริษัท เช่น ห้องประชุม ห้องสมุด ห้องอาหาร รวมไปถึงลิฟต์โดยสาร

### - การนำระบบเทคโนโลยีสนับสนุนการทำงาน

เอไอเอสจึงได้ประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงาน เช่น ระบบปฏิบัติการประชุมทางออนไลน์เพื่อให้พนักงานสามารถจัดประชุมและดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง และบริษัทได้แจ้งข่าวสารสถานการณ์ผ่านออนไลน์ โดยมีการเชิญผู้บริหารและพนักงานมานำเสนอเรื่องต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

### - มาตรการคัดกรองและรักษาความสะอาดภายในพื้นที่บริษัท

จัดให้มีมาตรการและวิธีการคัดกรองโรคขั้นสูงสุด ได้แก่ การตั้งจุดคัดกรองบุคคลเข้าอาคารในทุกอาคารโดยใช้เครื่องเทอร์โมสแกนเพื่อตรวจสอบอุณหภูมิร่างกายบุคคลที่เข้ามาในอาคาร หากผู้ใดมีอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า 37.5 องศาเซลเซียส ทางบริษัทอาจปฏิเสธมิให้เข้าอาคาร จัดวางเจลล้างมือฆ่าเชื้อในจุดสำคัญพร้อมป้ายประชาสัมพันธ์ รวมถึงติดตั้งเครื่องฟอกอากาศในบริเวณต่างๆ จัดให้มีมาตรการความสะอาดแบบเข้มงวดและเพิ่มความรู้ในการทำความสะอาดจุดสำคัญ เช่น การทำความสะอาดลิฟต์ทุกตัวทุก 30 นาที และการทำความสะอาดอุปกรณ์สำคัญที่มีการสัมผัสบ่อยครั้งโดยใช้น้ำยาฆ่าเชื้อที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยทุกชั่วโมง จัดให้มีการพ่นยาฆ่าเชื้อในห้องเครื่องปรับอากาศ (AHU – Air Handling Unit) เพื่อทำความสะอาดระบบปรับอากาศรวมของอาคารหลังเลิกงาน



## การส่งเสริมและสนับสนุนสวัสดิการเพื่อดูแลพนักงานโดยองค์รวมตามรายละเอียดดังนี้

### - การสนับสนุนทุนการศึกษาบุตรพนักงาน

เอไอเอสให้ทุนการศึกษาบุตรพนักงานอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาทุนการศึกษาบุตรพนักงานที่ผ่านหลักเกณฑ์

### - การส่งเสริมสถาบันครอบครัว

เอไอเอสได้เล็งเห็นความสำคัญและสนับสนุนการสร้างสถาบันครอบครัว เนื่องจากเป็นสถาบันหลักและเป็นพื้นฐานแรกในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ และสามารถสร้างสังคมที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน โดยสนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือให้แก่พนักงานที่เข้าพิธีสมรสสายละ 4,000 บาท

### - การมีส่วนร่วมและความผูกพันของบุคลากร (Employee Engagement)

เอไอเอสจัดการประเมินความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร (Employee Engagement Survey) ทุก 2 ปีเพื่อรับฟังความเห็นของพนักงานในองค์กร และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาทางปรับปรุงการบริหารงานองค์กร และการบริหารบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามในช่วงปี 2563 ที่ผ่านมามีบริษัทได้จัดการประเมินความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ภายในประเทศ ส่งผลให้มีการเลื่อนการเข้าประเมินไปเป็นปี 2564

## การสนับสนุนความหลากหลายและยอมรับความแตกต่างของพนักงานภายในองค์กร (Diversity and Inclusion)

เอไอเอสได้สนับสนุนให้พนักงานได้เข้าร่วมทำกิจกรรมที่ตนเองถนัดและชื่นชอบ โดยมีการสนับสนุนด้านงบประมาณและเปิดกว้างให้พนักงานจากทุกส่วนงานได้เข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมการให้ความเคารพสิทธิส่วนบุคคล และสร้างความเข้าใจเรื่องความแตกต่างของเพื่อนพนักงานด้วยกันอย่างมีเหตุผล เป้าหมายเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานและการทำกิจกรรมที่เป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน

### การนำเทคโนโลยีพัฒนาการบริหารงานบุคลากร

เอไอเอสได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาระบบงานและการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับงานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล โดยเน้นการให้บริการพนักงานที่รวดเร็ว แม่นยำ ยืดหยุ่น และเพิ่มขีดความสามารถของระบบงาน ในด้านการนำข้อมูลของทรัพยากรบุคคลมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการบริหารงาน

### WorkDi

ในปี 2563 บริษัทได้พัฒนาและใช้งานระบบ WorkDi ช่วยให้พนักงานทำรายการต่างๆ ได้ทุกที่ทุกเวลาและรวดเร็ว ได้แก่ การแจ้งลา การยื่นขอ และการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลา การแสดงจำนวนชั่วโมงการเข้าอบรม การรับข้อมูลข่าวสารการแจ้งเตือนต่างๆ ขององค์กร เป็นต้น

## AIS DIGI

ในปี 2563 เอไอเอสได้พัฒนาแอปพลิเคชัน AIS DIGI ที่อำนวยความสะดวกให้พนักงานได้ร่วมกิจกรรมของบริษัท เช่น ระบบ LiFE เพื่อให้พนักงานสามารถร่วมกิจกรรมในรูปแบบสังคมออนไลน์ โดยพนักงานสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามหมวดหมู่ของวัฒนธรรมองค์กร FIT FUN FAIR หรือในกิจกรรมที่สนใจได้ โดยจะสามารถสะสมคะแนน (Token points) การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อใช้เป็นส่วนลดในการซื้อสินค้าและบริการต่างๆ นอกจากนี้ พนักงานสามารถใช้ AIS DIGI เพื่อรับข่าวสาร ติดตามประกาศของ การใช้สิทธิประโยชน์พนักงาน การจองห้องประชุม การเชื่อมระบบปฏิบัติการเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใหม่ๆ (AIS Idea Portal) การเชื่อมต่อกับระบบ e-memo เพื่อการขออนุมัติรายการต่างๆ ได้อย่างสะดวก เป็นต้น

### AIS KinDi (Canteen)

เป็นห้องอาหารที่ให้บริการแก่พนักงาน โดยพนักงานสามารถใช้ App Wallet ชำระค่าอาหารและมีคูปองส่วนลด KinDi เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนลดค่าอาหารใน canteen KinDi อีกด้วย

## การสร้างคุณค่าให้แก่สังคมทุกกลุ่ม

ยกระดับคุณภาพความเป็นอยู่ของชุมชนและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ด้วยโครงสร้างพื้นฐานและโซลูชันด้านดิจิทัล

เอไอเอสมุ่งมั่นในการเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย ด้วยการใช้ทรัพยากรทางเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นเครื่องมือสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาชีวิตคนไทยให้ก้าวทันยุคดิจิทัล ซึ่งเอไอเอสสามารถใช้ความแข็งแกร่งจากการดำเนินธุรกิจและทรัพยากรบุคคลเข้าดำเนินงานเพื่อการพัฒนาสังคมและชุมชนของประเทศผ่านนโยบายและโครงการที่หลากหลายโดยการดำเนินงานจะมีคณะทำงานจากฝ่ายการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน (Business sustainable development) เป็นผู้นำเสนอแนะนโยบายและกลยุทธ์ และจะเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการดำเนินงานให้เกิดการพัฒนาขึ้นจริง และมีหน้าที่รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยมีกลยุทธ์การดำเนินงาน 3 ด้าน ดังนี้

### 1. ขยายโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่ครอบคลุมมากที่สุดเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ พร้อมความก้าวหน้าของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

มุ่งพัฒนาศักยภาพและความครอบคลุมของเทคโนโลยี 5G เพื่อการตอบสนองความต้องการใช้งานในหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการสนับสนุนโครงข่ายเพื่อการพัฒนาของภาคเศรษฐกิจของประเทศและการขยายตัวของภาคครัวเรือน นอกจากนี้ยังคำนึงถึงความต้องการระบบโทรคมนาคมเพื่องานสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐ

### 2. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงอุปกรณ์สื่อสารแบบดิจิทัลในราคาที่เหมาะสม

เอไอเอสมีนโยบายมุ่งส่งเสริมให้คนไทยได้เข้าถึงการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลและการพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการจัดหาและเสนอทางเลือกให้เข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม

### 3. สร้างสรรค์และพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่สังคมไทย

เอไอเอสมีเป้าหมายในการนำศักยภาพด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและระบบดิจิทัลร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาและการสร้างสรรค์เครื่องมือเพื่อส่งเสริมให้คุณภาพชีวิตของคนไทยดียิ่งขึ้น

**ด้านสาธารณสุข :** มุ่งสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพในกระบวนการดำเนินงานด้านสาธารณสุขโดยการสร้างดิจิทัลแพลตฟอร์มที่ส่งเสริมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของบุคลากรด้านสาธารณสุข

**ด้านการลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมความเท่าเทียมกันในสังคม :** สร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่เท่าเทียมโดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ สถาบันครอบครัวและเยาวชนที่ขาดโอกาส รวมถึงการสนับสนุนการสร้างอาชีพให้กับกลุ่มด้อยโอกาสเพื่อเป็นการลดช่องว่างทางสังคมอย่างยั่งยืน

**ด้านการส่งเสริมศักยภาพทางเทคโนโลยีดิจิทัล :** สนับสนุนให้คนไทยเข้าถึงการเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยสนับสนุนทรัพยากรที่มีความจำเป็น เช่น องค์ความรู้และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนไทยและเพื่อสนับสนุนให้เกิดผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

**ด้านการส่งเสริมสิ่งแวดล้อม :** การแสดงความรับผิดชอบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สามารถส่งผลกระทบต่อในเชิงลบกับสังคมชุมชนและประเทศ โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการของเสียและขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ รวมถึงการสร้างความตระหนักให้คนไทยได้รับรู้ถึงภัยอันตรายของขยะอิเล็กทรอนิกส์และร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการรักษาสิ่งแวดล้อมของประเทศ

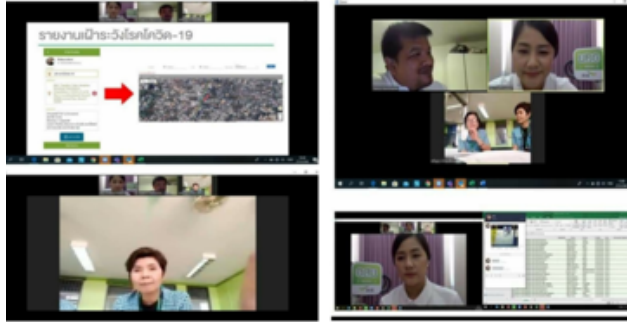
## ผลการดำเนินงานปี 2563

• **พัฒนาศักยภาพและขยายโครงข่ายการใช้งานเทคโนโลยี 5G ให้ครอบคลุมการใช้งานทั่วประเทศ** ปัจจุบันเอไอเอสมีโครงข่ายโทรคมนาคมที่สนับสนุนการเชื่อมต่อข้อมูลด้วยความเร็วสูงผ่านเทคโนโลยี 3G และ 4G ครอบคลุมกว่าร้อยละ 98 ของประชากร และมีโครงข่ายอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ผ่านเทคโนโลยีไฟเบอร์ครอบคลุม 77 จังหวัดทั่วประเทศ รวมถึงเครือข่าย Wifi ที่สนับสนุนทั้งสถาบันการศึกษาและภาคธุรกิจ

### ด้านสาธารณสุข

• **โครงการแอปพลิเคชัน อสม. ออนไลน์ :** แอปพลิเคชัน อสม. ออนไลน์ เปิดให้บริการแก่ชุมชนมาตั้งแต่ปี 2558 โดยมุ่งพัฒนาให้เป็นเครื่องมือสื่อสารหรือช่วยสังคมออนไลน์ที่ใช้ระหว่าง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อความสะดวกรวดเร็วและทำงานแบบเชิงรุกของหน่วยงานบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ

ในปี 2563 ถือเป็นความท้าทายในการดำเนินงานเนื่องจากผลกระทบจากสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 ทางทีมงานเน้นการดำเนินงานด้วยความปลอดภัยและมุ่งมั่นในการส่งเสริมการใช้งานแอปพลิเคชัน อสม. ออนไลน์ เพื่อสนับสนุนงานด้านสาธารณสุขในช่วงสถานการณ์วิกฤติอย่างต่อเนื่องผ่านแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้



1. การใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มบริหารจัดการใช้งานแอปพลิเคชัน อสม. ออนไลน์ เช่น การจัดประชุมร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพื่อบริหารจัดการใช้งานแอปพลิเคชัน อสม. ออนไลน์ ในการรายงานข้อมูลเพื่อเฝ้าระวังโรคโควิด-19 โดยสามารถขยายผลไปยังเครือข่าย อสม. ภายในจังหวัดได้มากกว่า 10,000 คน และการสื่อสารผ่าน อสม.ออนไลน์ Facebook Fan Page Live โดยเฉลี่ย มีผู้ติดตามรับชมมากกว่า 5,000 คนต่อคลิป์

2. การเพิ่มช่องทางในการติดต่อเพื่อประสิทธิภาพการทำงานในช่วงสถานการณ์วิกฤตโรคระบาด โดยเปิดสายด่วนโทร.06 2520 1999 ตั้งแต่เวลา 09.00 – 17.00 น.(วันวันหยุดราชการ) เพื่อให้ อสม.และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ปรึกษาปัญหาหรือข้อสงสัยการใช้งานและยังมีช่องทางการสื่อสารอื่นๆ เช่น Line official @aorsormor ซึ่งมีสมาชิกจำนวน 11,731 คนและ อสม.ออนไลน์ Facebook Fan Page ที่สามารถแจ้งปัญหาการใช้งานและจะมีการตอบกลับเพื่อแก้ไขปัญหภายใน 24 ชั่วโมง

3. การพัฒนาระบบการใช้งานของแอปพลิเคชัน อสม. ออนไลน์ เพื่อตอบสนองสถานการณ์วิกฤต COVID-19 ด้วยการเพิ่มระบบเพื่อการคัดกรองและติดตาม COVID-19

- การเพิ่มระบบเพื่อการคัดกรองและติดตาม COVID-19 โดยเพิ่มแบบสำรวจข้อมูลที่จำเป็นต่อการพิจารณาความเสี่ยงในการติดต่อและแพร่ระบาด

- การเพิ่มระบบเพื่อการคัดกรองสุขภาพจิต โดยความร่วมมือกับกรมสุขภาพจิตและกรมสนับสนุนบริการสุขภาพเพื่อให้ อสม. ช่วยดำเนินการคัดกรองสุขภาพจิตในด้านความเครียด ภาวะซึมเศร้าและภาวะเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายของประชาชนในชุมชน



เอไอเอสร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข สนับสนุนการทำงานเครือข่าย อสม.ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในช่วงสถานการณ์วิกฤตโรคระบาด COVID-19 โดยพัฒนาระบบคัดกรองและติดตามโรค COVID-19 บนแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ และมอบประกันชีวิตเพื่อสนับสนุนการทำงานเชิงรุกแก่ อสม.

เอไอเอส ร่วมกับกรมสุขภาพจิต และ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ลงนามความร่วมมือในการพัฒนาระบบ “รายงานคัดกรองสุขภาพจิต” บนแอปพลิเคชัน อสม. ออนไลน์ เพื่อเป็นเครื่องมือให้ อสม.นำไปคัดกรองและค้นหาประชาชนที่มีปัญหาสุขภาพจิต จากผลกระทบวิกฤตโควิด-19



• **โครงการ AIS 5G สู้ภัย COVID-19** จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เอไอเอสในฐานะองค์กรธุรกิจไทยประกาศโครงการพิเศษในชื่อ “AIS 5G สู้ภัย COVID-19” โดยดำเนินการกิจกรรมเร่งด่วนในการนำศักยภาพของเทคโนโลยี 5G และการพัฒนาโซลูชันทางการแพทย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ใน 3 การกิจ ได้แก่

1) **ติดตั้งเครือข่าย 5G ในโรงพยาบาลรองรับการใช้งานทางการแพทย์** จำนวน 158 โรงพยาบาลแบ่งเป็นในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 150 โรงพยาบาล และต่างจังหวัดจำนวน 8 โรงพยาบาล เพื่อรองรับการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการแพทย์ผ่านนวัตกรรม เทคโนโลยี และโซลูชันทางการแพทย์ที่นำมาใช้เพื่อลดความเสี่ยง อำนวยความสะดวกแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ในการปฏิบัติงานในการรักษาผู้ป่วยโควิด-19 นอกจากนี้ยังสนับสนุนระบบสื่อสาร AIS FIBRE, 4G, AIS Super WiFi และสมาร์ตดีไวซ์เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของโรงพยาบาลในด้านต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น

2) **ตั้งศูนย์เฉพาะกิจ AIS Robotic Lab** สดมนักวิจัยนักพัฒนาที่เชี่ยวชาญด้านดิจิทัลทั้งภายในบริษัทและหน่วยงานภายนอก ในการพัฒนาหุ่นยนต์ทางการแพทย์ 5G telemedicine และโซลูชันงานบริการทางการแพทย์ โดยทำงานร่วมกับโรงพยาบาลเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะของแต่ละแห่ง

3) พัฒนาหุ่นยนต์ทางการแพทย์ 5G telemedicine เวอร์ชันใหม่ robot for care จำนวน 23 ตัว โดยได้ส่งมอบให้กับโรงพยาบาลจำนวน 22 แห่ง ซึ่งเป็นสถานที่รับตรวจและรักษาผู้ป่วยโควิด-19 เพื่อให้หุ่นยนต์ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยหมอ พยาบาล ตรวจคัดกรองคนไข้ด้วย thermoscan, ระบบปรึกษาทางไกลระหว่างคนไข้และหมอผ่าน VDO call โดยสามารถบังคับหุ่นยนต์ให้เคลื่อนที่ผ่าน 5G แบ่งเบาภาระ ลดการแออัด และลดเสี่ยงติดเชื้อมากขึ้นและบุคลากรทางการแพทย์



### ด้านการลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมความเท่าเทียมกันในสังคม (Reduced Inequalities)

**ด้านการศึกษา** ได้แก่ โครงการเอไอเอส คนเก่ง หัวใจแกร่ง ในการสนับสนุนการศึกษาให้เยาวชนที่ขาดทุนทรัพย์ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและมอบโอกาสทางการศึกษาให้แก่เยาวชนไทยเพื่อการมีอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวในอนาคต ซึ่งคัดเลือกจากเยาวชนที่มีฐานะยากจน

และมีความประพฤติดีตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับปริญญาตรี อีกทั้งช่วยเหลือครอบครัวด้วยการทำงานหารรายได้พิเศษโดยตลอดการดำเนินโครงการ 20 ปี เอไอเอสสนับสนุนทุนการศึกษาจนจบในระดับปริญญาตรีให้เยาวชนไปแล้วจำนวน 910 คน

**ด้านการส่งเสริมความเท่าเทียมกันในสังคมและสร้างอาชีพให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาส**  
เอไอเอสเห็นถึงความสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานที่คำนึงถึงด้านสิทธิมนุษยชนและการเข้าถึงโอกาสทางอาชีพอย่างเท่าเทียม โดยเริ่มดำเนินโครงการสร้างอาชีพแก่ผู้พิการตั้งแต่ปี 2550 เน้นพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้พิการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลพร้อมจ้างงานผู้พิการภายใต้ฝ่าย Call center และสนับสนุนให้มีการจัดรูปแบบสภาพแวดล้อมและอุปกรณ์ในการทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับพนักงานผู้พิการได้มีความสะดวกและปลอดภัย รวมถึงให้คำตอบแทนและสวัสดิการต่างๆ ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันกับพนักงานทั่วไป



### ด้านการส่งเสริมศักยภาพทางเทคโนโลยีดิจิทัล

โครงการ SDG Lab โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และเอไอเอส เอไอเอสร่วมมือกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินโครงการ “SDG Lab by Thammasat & AIS” โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติจริง ที่เปิดโอกาสและเชื่อมโยงนวัตกรรม นักพัฒนา และนักประดิษฐ์



จากทั่วโลกที่มีจุดมุ่งหมายในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม หรือต้องการสร้างนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืนได้เข้าร่วมสร้างนวัตกรรมต้นแบบที่ตอบโจทย์และแก้ไขปัญหาได้จริง

โครงการระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน เอไอเอสเห็นความสำคัญของปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการใช้งานดิจิทัลเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ห่างไกลซึ่งปัจจัยหลักมาจากการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ห่างไกลซึ่งจะเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารและช่วยเปิดโลกทัศน์เสริมสร้างจินตนาการเพื่อการประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์



## ความเหมาะสมและปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์

มุ่งสร้างแบรนด์ที่ส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์อย่างเหมาะสมและปลอดภัยแก่ผู้ใช้งาน

**“ความเหมาะสมและปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์”** เป็นหนึ่งในประเด็นที่มีนัยสำคัญต่อการทำธุรกิจอย่างยั่งยืนของเอไอเอส ในฐานะผู้ให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมซึ่งสังคมมองว่าเป็นสื่อกลางที่นำพาดิจิทัลเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตสู่ผู้คน จึงมีส่วนเกี่ยวข้องที่ควรสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อบริการที่ส่งแก่ผู้บริโภค เอไอเอสเห็นว่าการส่งเสริมความเหมาะสมและปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์ จะช่วยส่งเสริมการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้คนให้มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม สร้างทักษะของคนไทยในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ลดทอนปัญหาภัยร้ายในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้ธุรกิจโทรคมนาคมมีการเติบโตที่แข็งแกร่ง ช่วยลดความเสี่ยงในด้านชื่อเสียงต่อบริษัท และส่งเสริมความผูกพันของผู้บริโภคต่อแบรนด์เอไอเอส นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสในการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยให้แก่คนไทยในสังคมออนไลน์

บริษัทมีคณะทำงานเพื่อส่งเสริมความเหมาะสมและปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์ รายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ซึ่งคณะทำงานประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านการบริหารภาพลักษณ์องค์กรและการพัฒนาอย่างยั่งยืน และชุมชนสัมพันธ์ ด้านการ

บริหารแบรนด์ขององค์กร ด้านการพัฒนาบริการและการตลาด ด้านวิศวกรรมระบบ ด้านการปกป้องระบบสารสนเทศและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า โดยมีการประชุมอย่างต่ำเดือนละครั้งเพื่อพัฒนาและขยายผลของโครงการอย่างต่อเนื่อง เอไอเอสมีความมุ่งมั่นที่จะปกป้องคนไทยจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ พร้อมส่งเสริมสังคมออนไลน์ที่ปลอดภัย โดยเน้นกลุ่มเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูง ผ่านกลยุทธ์ 3 ด้าน ภายใต้โครงการ “อุ่นใจ CYBER” ได้แก่ การส่งเสริมทักษะความฉลาดทางดิจิทัล และการป้องกันภัยไซเบอร์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล พร้อมสร้างความตระหนักถึงอันตรายและผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีที่อาจเกิดขึ้น

## ผลการดำเนินงานในปี 2563

เอไอเอสต่อยอดส่งเสริมความเหมาะสมและปลอดภัยในการใช้อินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ภายใต้โครงการ “อุ่นใจ CYBER” ดังนี้

- ส่งเสริมทักษะความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Literacy) เอไอเอสร่วมมือกับสถาบัน DQ (DQ Institute) จัดทำหลักสูตร DQ (Digital Intelligence Quotient) ภาควิชาไทย ซึ่งเป็นแบบทดสอบและบทเรียนออนไลน์เพื่อวัดความรู้เบื้องต้นและเสริมสร้าง 8 ทักษะความฉลาดทางดิจิทัล สำหรับเด็กวัย 8-12 ปี เพื่อให้มีความรู้เท่าทันโลกออนไลน์และใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์
- ป้องกันความเสี่ยงจากการใช้งานอินเทอร์เน็ต (Cyber Security) เอไอเอสให้บริการ AIS Secure Net ที่ปกป้องลูกค้าจากภัยด้านไซเบอร์ผ่านโครงข่าย

โทรคมนาคม ซึ่งช่วยเอไอเอสเข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่อภัยด้านไซเบอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากสามารถใช้งานได้ทันทีโดยไม่ต้องลงแอปพลิเคชัน นอกจากนี้ยังร่วมเป็นพันธมิตรกับ Google เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมการใช้งานแอปพลิเคชัน Family Link ที่ให้ผู้ปกครองสามารถดูแลและฝึกการใช้อินเทอร์เน็ตของบุตรหลานอย่างเหมาะสม

ในปี 2563 เอไอเอสเดินหน้าสร้างความตระหนักและส่งเสริมความรู้ในการรับมือกับภัยไซเบอร์ให้กับเยาวชนไทย ผ่านเนื้อหาจากบทเรียน DQ พร้อมสนับสนุนการใช้งานเครื่องมือดิจิทัลเพื่อป้องกันภัยไซเบอร์ทั้ง AIS Secure Net และ AIS Family Link ทั้งนี้ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid-19 ส่งผลให้โรงเรียนเลื่อนกำหนดเปิดโรงเรียน พร้อมหันมาจัดการเรียนการสอนผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อป้องกันการระบาดดังกล่าว เอไอเอสจึงได้ปรับกลยุทธ์การสร้างความตระหนักและประชาสัมพันธ์โครงการอุ่นใจ CYBER ผ่านช่องทางดิจิทัลแทน ได้แก่ แอปพลิเคชัน MyAIS และช่องทาง AIS PLAY รวมถึง Facebook มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายจากทุกเครือข่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครอบครัว คุณครู เพื่อร่วมบ่มเพาะทักษะและสร้างภูมิคุ้มกันการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัลให้แก่เยาวชนไทย ที่ต้องใช้เวลาไม่น้อยจากมาตรการป้องกันโรคระบาดดังกล่าว แทนการเข้าไปถึงแต่ละโรงเรียนเพื่อจัดการอบรมหลักสูตรดังกล่าวให้แก่คุณครูเพียงอย่างเดียว เพื่อให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์และช่วยให้เยาวชนได้รับความรู้กันทั่วถึง ทั้งนี้ เอไอเอสยังได้จัดการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อให้คุณครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวบทเรียน DQ พร้อมส่งทีมงานชุมชนสัมพันธ์เข้าทำงานร่วมกับคุณครูในการออกแบบกิจกรรมและรูปแบบในการนำบทเรียน DQ เข้าไปบรรจุในแผนการเรียนการสอน รวมถึงสร้างชุมชนออนไลน์

ที่ประกอบไปด้วยคุณครูจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ร่วมแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ของคุณครูแต่ละท่านจากการนำบทเรียนดังกล่าวไปปรับใช้ นอกจากนี้โอไอเอสยังร่วมมือกับคณะครุศาสตร์ อดิศาสกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี แนะนำแบบทดสอบทักษะทางดิจิทัล DQ ให้กับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เพื่อเป็นเครื่องมือให้คุณครูนำไปใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ ในการเสริมสร้างความฉลาดทางดิจิทัลและพัฒนาทักษะการใช้งานดิจิทัลอย่างรู้เท่าทันแก่เด็กไทยอีกด้วย

ณ สิ้นปี 2563 มีเยาวชนเข้ารับรู้จากบทเรียน DQ รวมกว่า 35,000 คน จาก 114 โรงเรียน และผู้ใช้ AIS Secure Net กว่า 124,600 ราย ขณะเดียวกันโอไอเอสได้เดินทางขยายขอบเขตการป้องกันภัยไซเบอร์จากบริการอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่สู่อินเทอร์เน็ตบ้านความเร็วสูง โดยทดสอบบริการ AIS Secure Net สำหรับบริการอินเทอร์เน็ตบ้าน ขณะที่ยังคงคุณภาพและความเร็วในการเชื่อมต่อเพื่อส่งมอบประสบการณ์ใช้งานเหนือระดับ พร้อมปกป้องผู้ใช้บริการจากภัยไซเบอร์ คาดว่าจะเปิดให้บริการได้ในปี 2564

นอกจากนี้โอไอเอสยังคงมุ่งมั่นที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงให้สังคมในวงกว้างให้ตระหนักถึงการแก้ปัญหาเรื่อง cyberbullying อย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน โดยจัดสัมมนาออนไลน์ให้กับบุคคลทั่วไป สามารถรับชมผ่านทาง Facebook และ YouTube ในหัวข้อ “Empathy is the key ใจเขา ใจเรา คิดถึงความรู้สึกคนอื่น และไม่ด่วนตัดสินใคร” จากกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มาร่วมถ่ายทอดประสบการณ์และมุมมองจากการถูกกลั่นแกล้ง เพื่อร่วมกันส่งต่อแนวคิดที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะเพื่อรับมือกับ cyberbullying ในระยะยาว โดยมียอดการรับชมขณะถ่ายทอดสดกว่า 85,000 ครั้ง



## การจัดการความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อม

### การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดปริมาณคาร์บอน

ลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน

ประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีความสำคัญและเร่งด่วนมากขึ้นทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ซึ่งทั้งองค์กรระหว่างประเทศ ภาครัฐ เอกชน และกลุ่มผู้บริโภคต่างส่งเสริมความร่วมมือและผลักดันมาตรการในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งภาวะโลกร้อนเป็นผลมาจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งภาคธุรกิจและภาคประชาชน โดยส่วนสำคัญมาจากภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมและการขนส่งซึ่งหลัก ๆ ยังคงต้องใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลในการผลิต ขนส่ง หรือให้บริการ แม้เอไอเอสจะไม่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จะก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกทางตรงจากกระบวนการผลิตแต่การให้บริการของเอไอเอสก็ต้องใช้พลังงานไฟฟ้าซึ่งใช้เชื้อเพลิงจากพลังงานฟอสซิลเป็นหลักทั้งจากก๊าซธรรมชาติและถ่านหิน

ในฐานะผู้ให้บริการดิจิทัลไลฟ์ บริษัทตระหนักในบทบาทความรับผิดชอบต่อสังคมที่จะใช้ขีดความสามารถของบริษัทและการพัฒนาวัฒนธรรมร่วมจัดการปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เอไอเอสมีพันธกิจในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ปรับปรุงประสิทธิภาพในการใช้พลังงานอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ทั้งในกระบวนการดำเนินงานและการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ รวมถึงส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ คู่ค้าและผู้ผลิตอุปกรณ์ต่างๆ ได้มีส่วนร่วมดำเนินธุรกิจอย่างที่ยั่งยืน ทั้งนี้ เอไอเอสได้ตั้งเป้าหมายเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยมีหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านเทคโนโลยีมีหน้าที่รับผิดชอบ

โครงการและการบริหารด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับทั้งองค์กร ซึ่งรวมทั้งสายงานธุรกิจหลักและสายงานสนับสนุน นอกจากนี้ ทีมผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมที่รายงานเป็นรายไตรมาสต่อหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านเทคโนโลยี ทำหน้าที่ด้านปฏิบัติการ เช่น กำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน รวมถึงติดตามกฎระเบียบมาตรการ และแนวโน้มเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการสิ่งแวดล้อม ติดตามและรายงานผล โดยจะมีการรายงานความคืบหน้าของการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมต่อคณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืนและคณะกรรมการบริษัทอย่างต่ำปีละครั้ง เอไอเอสมีนโยบายสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการบริษัท มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมความยั่งยืนในด้านสิ่งแวดล้อม อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับนโยบายสิ่งแวดล้อมที่ <http://sustainability.ais.co.th/storage/sustainability-priorities/emissions/ais-environmental-policy-th-2018.pdf>

### ผลการดำเนินงานปี 2563

เอไอเอสยึดมั่นในพันธกิจเพื่อมีส่วนร่วมในการลดปัญหาโลกร้อน โดยดำเนินโครงการหลักอย่างต่อเนื่องในด้านการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน รวมถึงลดการใช้กระดาษ โดยมีโครงการหลักๆ ดังต่อไปนี้

#### • การส่งเสริมประสิทธิภาพพลังงาน

o ย้ายการติดตั้งอุปกรณ์วิทยุสถานีฐานแบบใช้งานร่วมกันได้หลายเทคโนโลยี เช่น 2G 3G และ 4G (Multi-mode) เพื่อประหยัดพลังงาน เมื่อเทียบกับการติดตั้งชุดอุปกรณ์วิทยุแยกสำหรับแต่ละเทคโนโลยีในสถานีฐานเดียวกัน ในปี 2563 ได้ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์ดังกล่าวเพิ่มอีก 63,880 ชุด สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ 99.7 tCO<sub>2</sub>e ต่อปี

o ปรับปรุงเครื่องจ่ายกระแสไฟฟ้า (rectifier) ที่สถานีฐานให้มีประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้นและมีการสูญเสียพลังงานต่ำลง ช่วยปรับปรุงการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อมจากการผลิตกระแสไฟฟ้าลดลง ทั้งนี้ ในปี 2563 บริษัทได้ติดตั้งและทดแทนเครื่องจ่ายกระแสไฟฟ้าดังกล่าวกว่า 1,299 เครื่อง สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้เพิ่ม 227 tCO<sub>2</sub>e ต่อปี

o ย้ายการติดตั้งระบบ virtual machine server ระบบปฏิบัติการที่ทำให้สามารถใช้ซอฟต์แวร์บนคลาวด์โดยจำลองการทำงานของอุปกรณ์เซิร์ฟเวอร์ รวมถึงได้ทยอยปิดการใช้งานอุปกรณ์เซิร์ฟเวอร์บางส่วนที่ไม่จำเป็น นอกจากจะช่วยให้ใช้งานทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดต้นทุนอุปกรณ์แล้ว ยังลดการใช้พลังงานไฟฟ้าในศูนย์ข้อมูลทั้งจากเซิร์ฟเวอร์และจากระบบทำความเย็นที่ต้องหล่อเลี้ยงอุปกรณ์เหล่านั้น ส่งผลให้ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวม 12,421 tCO<sub>2</sub>e ต่อปี

• **การใช้พลังงานทดแทน** ในปี 2563 เอไอเอสดำเนินโครงการพลังงานทดแทน ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งกับสถานีฐาน 2,747 สถานี โดยมี 12 สถานีที่ได้ติดตั้งแผงพลังงานแสงอาทิตย์แบบพิเศษที่มี Micro-converter ซึ่งช่วยลดผลกระทบจากเงาหรือสิ่งกีดขวาง ซึ่งได้ร่วมวิจัยทดสอบประสิทธิภาพของโครงการดังกล่าวร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ นอกจากนี้ยังติดตั้งแผงพลังงานแสงอาทิตย์ที่ศูนย์ข้อมูลคอมพิวเตอร์เพิ่มอีก 2 แห่ง นับตั้งแต่เริ่มโครงการในปี 2543 เอไอเอสติดตั้งแผงพลังงานแสงอาทิตย์ที่ศูนย์ข้อมูลคอมพิวเตอร์และชุมสายรวมแล้ว 4 แห่ง และ 2,809 สถานีฐาน ได้กำลังการผลิตพลังงานไฟฟ้า 6,018 เมกะวัตต์-ชั่วโมง ส่งผลให้ลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ 3,503 tCO<sub>2</sub>e



- **การพัฒนากระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อม** (Environmental Management System: EMS) และได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO14001:2015 ซึ่งเป็นมาตรฐานระบบจัดการสิ่งแวดล้อมระดับสากลโดยผู้ตรวจสอบอิสระ ในพื้นที่ศูนย์ข้อมูลคอมพิวเตอร์รวม 2 แห่ง นอกจากนั้นยังทำการตรวจสอบภายในสำหรับศูนย์คอมพิวเตอร์ที่เหลืออยู่ทั้งหมดของบริษัทโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้รับการอบรมและได้รับประกาศนียบัตร ISO14001 ทั้งนี้ เอไอเอสได้ดำเนินการตามมาตรฐานดังกล่าวเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น การบริหารพลังงาน การจัดการน้ำ และของเสีย สอดคล้องกับกฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ตามแนวทางการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน

- **การลดการใช้กระดาษ** เอไอเอสนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำธุรกรรมต่างๆ ทั้งในการดำเนินงานภายในองค์กร การดำเนินงานกับพันธมิตรทางธุรกิจ รวมไปถึงงานบริการลูกค้า ผ่านคอนเซ็ปต์ Full-E ประกอบด้วย 4 บริการหลัก ได้แก่ 1) แอปพลิเคชัน My AIS ที่ให้ลูกค้าตรวจสอบค่าบริการ จ่ายบิล สมัครและตรวจสอบแพ็คเกจได้ด้วยตนเอง 2) บริการแสดงใบแจ้งค่าบริการแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Bill) 3) บริการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Receipt) และ 4) บริการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ซึ่งนอกจากจะช่วยลดการใช้กระดาษและการเดินทางแล้ว ยังส่งเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมถึงอำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าที่รับ

บริการอีกด้วย โดย ณ สิ้นปี 2563 มีผู้ใช้งาน My AIS เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องที่ 8.1 ล้านคน หรือร้อยละ 20 ของลูกค้าทั้งหมด ขณะที่ลูกค้าที่เปลี่ยนจากการรับแจ้งค่าบริการผ่านทางโปสทีย์เป็นแบบอิเล็กทรอนิกส์ 6.7 ล้านบัญชี และรวมถึงมีการออกใบกำกับภาษีแบบอิเล็กทรอนิกส์ 84.6 ล้านรายการ รวมแล้วช่วยลดกระดาษซึ่งเทียบเท่ากับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 1,865 tCO<sub>2</sub>e ต่อปี

โดยรวมแม้ปริมาณการใช้พลังงานยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการขยายบริการโครงข่ายและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการใช้งานดาต้าอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามเอไอเอสยังสามารถควบคุมความเข้มข้นในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเมื่อเทียบกับปริมาณการใช้งานดาต้าแสดงให้เห็นถึงการออกแบบและใช้งานเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมส่งเสริมการสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียน โดยในปี 2563 บริษัทสามารถลดความเข้มข้นในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อปริมาณการใช้งานดาต้าลงร้อยละ 82 เทียบกับปีฐาน 2558 ขณะเดียวกันก็สามารถเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนเป็นร้อยละ 0.49 ของการใช้พลังงานรวม เทียบกับร้อยละ 0.08 ในปี 2562

## การลดและกำจัดขยะอย่างถูกวิธี

ลดและรีไซเคิลของเสียจากการดำเนินธุรกิจและส่งเสริมให้คนไทยร่วมกำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธี

เอไอเอสในฐานะผู้ให้บริการโทรคมนาคมและจำหน่ายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวกับการใช้งานโทรศัพท์มือถือรายใหญ่ที่สุดของประเทศมีความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการของเสียที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนากระบวนการดำเนินงานเพื่อลดของเสียและเพิ่มอัตราการรีไซเคิลขยะ รวมถึงมีเป้าหมายในการส่งเสริมให้คนไทยได้เข้าใจภัยอันตรายของขยะอิเล็กทรอนิกส์และเข้าใจการทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธีเพื่อเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลหรือทำลาย

อย่างถูกต้อง โดยได้กำหนดขอบเขตการดำเนินงานเรื่อง การบริหารจัดการขยะออกเป็น 4 ด้าน คือ

**การจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Procurement)** เอไอเอสได้ผนวกเรื่องการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อสร้างกลไกในการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและลดการปล่อยของเสีย มลพิษ และก๊าซเรือนกระจก พร้อมสนับสนุนให้หน่วยงานภายในองค์กรได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วย

**การบริหารจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์จากการดำเนินธุรกิจ** ได้แก่ อุปกรณ์โครงข่าย, อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในสำนักงาน และอุปกรณ์มือถือ โดยมีชุดคณะกรรมการพิจารณาตัดจำหน่ายอุปกรณ์โครงข่ายและทรัพย์สิน ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการและพิจารณาการตัดจำหน่ายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง กำหนดเป้าหมายเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน เมื่ออุปกรณ์ดังกล่าวหมดอายุการใช้งานก็จะมีกระบวนการในการตรวจคัดแยกว่าจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์อีกครั้ง (Reuse) หรือนำไปปรับปรุงใช้งานต่อไปในกระบวนการทำงานที่เหมาะสม (Refurbish) หากไม่สามารถดำเนินการตามทั้ง 2 ข้อดังกล่าวได้จะถูกนำเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล (Recycle) เพื่อสามารถนำแร่ธาตุส่วนประกอบกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยเอไอเอสคัดเลือกคู่ค้าที่ได้รับอนุญาตให้มีความสามารถบริหารจัดการและรับซากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ไปจัดการอย่างเหมาะสม โดยเปิดประมูลภายใต้ข้อกำหนดในการจัดการของเสียโดยวิธีรีไซเคิลที่มีกระบวนการจัดการที่ถูกต้องและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นกระบวนการที่สามารถรีไซเคิลซากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวให้ได้มากที่สุด และส่วนที่เหลือจากกระบวนการกำจัดดังกล่าว (Non-recyclable or Residue) ต้องนำไปฝังกลบอย่างถูกวิธี โดยตั้งเป้าหมายให้เหลือร้อยละ 3 ในปี 2566

**การบริหารจัดการขยะจากอาคารสำนักงาน** มุ่งส่งเสริมให้มีการปรับปรุงกระบวนการคัดแยกขยะภายในอาคารสำนักงานและนำส่งเข้าสู่กระบวนการกำจัดหรือรีไซเคิลให้มากที่สุดและด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง รวมถึงเน้นสร้างความตระหนักกับพนักงานถึงความสำคัญในการคัดแยกขยะและส่งเสริมให้พนักงานเอไอเอสเข้าใจวิธีการคัดแยกขยะอย่างถูกต้องเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

**การส่งเสริมให้ลูกค้าและประชาชนทั่วไปเข้าใจและทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธี** ผ่านโครงการ “คนไทยไร้ E-Waste” เปิดคู่มือทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์ 5 ประเภท คือ 1.โทรศัพท์มือถือหรือแท็บเล็ต 2.สายชาร์จ 3.หูฟัง 4.แบตเตอรี่มือถือ 5.พาวเวอร์แบงก์ เพื่อรวบรวมนำส่งเข้ากระบวนการกำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธี รวมถึงเน้นสร้างความตระหนักถึงภัยอันตรายของขยะอิเล็กทรอนิกส์และเข้าใจการทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธีเพื่อเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลหรือทำลายอย่างถูกต้อง

## ผลการดำเนินงานปี 2563

### ด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Procurement)

เอไอเอสมุ่งเน้นในการดำเนินงานร่วมกับคู่ค้าโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านความยั่งยืนและการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีในระยะยาว โดยกำหนดนโยบายและกลยุทธ์เพื่อกำกับดูแลการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจและมาตรฐานในการดำเนินงานร่วมกับคู่ค้า อีกทั้งยังให้ความสำคัญปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคมและบรรษัทภิบาลในทุกกระบวนการบริหารทั้งคู่ค้ารายใหม่และคู่ค้าที่มีอยู่เดิม ถือเป็นจรรยาบรรณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของเอไอเอสที่ต้องปฏิบัติตามแนวทางการบริหารงาน

โดยในปี 2563 เอไอเอสได้พิจารณาบทกวนนโยบายและการปฏิบัติงานในด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Procurement) โดยกำหนดคุณสมบัติด้านสิ่งแวดล้อมเป็นข้อกำหนดบังคับของการประกวดราคา

หรือเป็นข้อกำหนดพึงประสงค์ รวมทั้งมีแผนที่จะจัดทำข้อกำหนดการจัดซื้อที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยังมีการพัฒนานโยบายในการดำเนินงานด้านการบริหารห่วงโซ่อุปทาน อาทิ พัฒนาและปรับปรุงคู่มือเพื่อการจัดซื้ออย่างยั่งยืน(Sustainable Procurement Management Manual) การจัดทำรายงานวิเคราะห์คู่ค้าหลัก(Spend Analysis) เป็นต้น สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <https://sustainability.ais.co.th/th/supply-chain-management>

**การกำจัดซากและรีไซเคิลขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ** เอไอเอสได้กำหนดประเภทขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจ คือ อุปกรณ์โครงข่าย อาทิเช่น แบตเตอรี่, อุปกรณ์จ่ายพลังงาน, อุปกรณ์สถานีฐาน, สายเคเบิล เป็นต้น โดยคณะทำงานเพื่อส่งเสริมการจัดการขยะและของเสียอย่างยั่งยืนจะทำหน้าที่กำกับการดำเนินงานโดยมุ่งลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างครบวงจร (Life Cycle Perspective) ในปีที่ผ่านมาเอไอเอสได้ดำเนินการกำจัดซากขยะอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลโดยคัดเลือกผู้รับซากที่มีใบอนุญาตถูกต้องจากกรมโรงงาน สามารถแสดงถึงกระบวนการและแหล่งกำจัดที่ชัดเจน และมีสัดส่วนที่เหลือจากกระบวนการกำจัดดังกล่าว (Non-recyclable or Residue) ร้อยละ 0.01

**การบริหารจัดการขยะจากอาคารสำนักงาน** ในปีที่ผ่านมาเอไอเอสได้ปรับปรุงพื้นที่คัดแยกขยะให้มีการแบ่งประเภทขยะที่ชัดเจน เพื่อให้ขยะสามารถเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลได้ง่าย รวมถึงได้มีการปรับปรุงเพิ่มประเภทถังขยะเพื่ออำนวยความสะดวกให้พนักงานได้ทิ้งขยะอย่างถูกวิธีตั้งแต่ต้นทาง

จากการดำเนินงานในปี 2563 ปริมาณขยะทั้งหมดจำนวน 548 กิโลกรัม ลดลงร้อยละ 32 จากปี 2562 โดยจำแนกได้เป็นขยะทั่วไป (Non-hazardous Waste) ร้อยละ 45 ซึ่งเป็นขยะทั่วไปในสำนักงานและอาคารปฏิบัติการต่างๆ และเป็นของเสียอันตราย (Hazardous waste) ร้อยละ 55 ซึ่งเป็นขยะอิเล็กทรอนิกส์จากการดำเนินธุรกิจและขยะอันตรายอื่นๆ ภายในสำนักงาน

### การส่งเสริมคนไทยเข้าใจและทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธี ผ่านโครงการ “คนไทยไร้ E-waste”

ในปี 2563 เอไอเอสดำเนินโครงการคนไทยไร้ E-waste โดยเน้นการขยายความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้การดำเนินโครงการและอำนวยความสะดวกในการทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างสะดวกมากขึ้น นอกจากนี้ยังมุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้คนไทยรับรู้ถึงอันตรายที่อาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายหากเก็บขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่หมดอายุการใช้งานไว้ที่บ้าน หรือการนำไปทิ้งไม่ถูกวิธี รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการรีไซเคิล และการกำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธี เพื่อหวังผลให้คนไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากขยะอิเล็กทรอนิกส์ผ่านการทำงานดังนี้

#### • การขยายความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อยขยายผลการดำเนินงานโครงการ “คนไทยไร้ E-waste”

สร้างการมีส่วนร่วมผ่านความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เห็นความสำคัญของการแก้ปัญหาขยะอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน จนสามารถขยายจุดรับทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์ได้กว่า 2,400 จุดทั่วประเทศอำนวยความสะดวกให้คนไทยสามารถทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์ได้ง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น

- 28 พฤษภาคม 2563 : เอไอเอสร่วมกับกลุ่มเซ็นทรัล ขยายจุดรับทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์ในศูนย์การค้าหรือเซ็นทรัล 37 แห่งทั่วประเทศและอาคารคือออฟฟิศ แอท เซ็นทรัลเวิลด์ พร้อมเชิญชวนคนไทย คัด แยก ทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์ ให้ถูกที่เพื่อร่วมกันรักษา สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- 1 มิถุนายน 2563: เอไอเอสร่วมมือกับประชานิยมขยายจุดรับทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์ ณ ที่ทำการประชานิยม 160 แห่งทั่วประเทศ
- 1 มิถุนายน 2563 : เอไอเอสร่วมมือเครือข่ายเพื่อความยั่งยืนแห่งประเทศไทย หรือ Thailand Responsible Business Network โดยมีบริษัทสมาชิกซึ่งเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 9 องค์กร คือ บางกอกแอร์เวย์ส, ไทยออฟฟิศคอล, อีสท์ วอเตอร์,

การบินไทย, ยูนิเซฟ, เอสซี แอสเสท, ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และ สิงห์ เอสเตท ร่วมรณรงค์และบอกต่อการทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธีให้แพร่หลายไปยังครอบครัวและคนรอบข้าง ได้ตระหนักรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง พร้อมทั้งขยายจุดรับทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์ ไปวางที่สำนักงานของบริษัทต่างๆ

- 14 กรกฎาคม 2563 : เอไอเอสร่วมเป็นภาคีเครือข่าย “กรีนพลอยอิน” เชิญ 13 องค์กรบนถนนเส้นพลอยอิน ร่วมทำภารกิจครั้งสำคัญเพื่อสิ่งแวดล้อมไทย “E-Waste The Battle ทั่วกรุงเทพฯ...มาทิ้งแถมกัน” แฉงันรวบรวมขยะอิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี
- 15 สิงหาคม 2563 : เอไอเอส ร่วมมือกับธนาคารออมสิน ร่วมรณรงค์สร้างการตระหนักรู้ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และบอกต่อการทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธี
- 3 ธันวาคม 2563 : เอไอเอสร่วมมือกับบริษัท เอ็ม บี เค จำกัด (มหาชน) และบริษัท คิดคิด จำกัด เชิญชวนคนไทยร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ด้วยการคัดแยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ นำไปทิ้งในจุดรับทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์ ในโครงการ “คนไทยไร้ E-Waste” ได้ที่ 4 ศูนย์การค้าในเครือเอ็ม บี เค ได้แก่ ศูนย์การค้าเอ็ม บี เค เซ็นเตอร์, ศูนย์การค้าพาราไดซ์ พาร์ค, ศูนย์การค้าพาราไดซ์เพลส และ ศูนย์การค้าเดอะไนน์ เซ็นเตอร์ พระราม 9
- 16 ธันวาคม 2563 : เอไอเอส และ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมพลังสร้างเครือข่าย คนไทยไร้ E-Waste ทั่วประเทศ สร้างการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมด้วยช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ผ่าน 2 ความร่วมมือหลัก คือ 1.ขยายจุดวางถังรับขยะอิเล็กทรอนิกส์ ณ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด หรือ ทสจ. ทั่วประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนที่ต้องการทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกวิธี และ 2.ร่วมมือกับอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน หรือ ทสม. เพื่อเป็นตัวแทนสื่อสารสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บและทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้อง

• **ส่งเสริมภารกิจรณรงค์เพื่อสนับสนุนการร่วมโครงการ “คนไทยไร้ E-waste” อย่างต่อเนื่อง** เช่น กิจกรรม Challenge ขององค์กรเครือข่าย กรีนพลอยอิน และคอนโดที่อยู่อาศัยต่างๆ, แคมเปญ AIS E-Waste ทั้งรับพอยท์, แคมเปญ AIS E-Waste ทั้งรับไซเค เป็นต้น เพื่อกระตุ้นและตอกย้ำให้คนไทยได้ตระหนักรู้ และเชิญชวนให้มีส่วนร่วมในการนำขยะอิเล็กทรอนิกส์มาทิ้งอย่างถูกวิธี จนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์ให้ถูกวิธีของคนไทยในท้ายที่สุด เพื่อร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืนต่อไป

- 2 กันยายน 2563: เอไอเอสมุ่งสร้างการตระหนักรู้ และรวบรวมขยะอิเล็กทรอนิกส์ทั่วประเทศในโครงการ “คนไทยไร้ E-waste” เปิดแคมเปญ “AIS E-Waste ทั้งรับพอยท์” แทนคำขอบคุณลูกค้าที่ร่วมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีไปด้วยกัน เพียงคัดแยกและนำขยะอิเล็กทรอนิกส์ทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ/แท็บเล็ต, แบตเตอรี่มือถือ, สายชาร์จ, หูฟัง และพาวเวอร์แบงก์ ไปทิ้งที่เอไอเอสช็อปใกล้บ้าน รับฟรีทันที AIS Points ขั้นละ 5 คะแนน
- 11 ธันวาคม 2563: กิจกรรม “AIS E-Waste ทั้งรับไซเค” เชิญชวนลูกค้าเอไอเอส และเอไอเอส ไฟเบอร์ ทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์กันอย่างถูกวิธีที่ AIS Shop ทุกสาขาทั่วประเทศและมีสิทธิ์ลุ้นของรางวัล โดยขยะอิเล็กทรอนิกส์ 1 ชิ้น = 1 สิทธิ์ (1 หมายเลข/10สิทธิ์/โครงการ)

#### ผลการดำเนินงานโครงการ “คนไทยไร้ E-waste” (1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2563)

ประเภทของขยะอิเล็กทรอนิกส์	จำนวนชิ้น
เครื่องโทรศัพท์มือถือและแท็บเล็ต	8,950
อุปกรณ์เสริม	20,204
แบตเตอรี่	18,073
อื่นๆ	67,573
ยอดรวม	114,801

## การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน

เอไอเอสตระหนักถึงความสำคัญและการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน อันเป็นคุณธรรมพื้นฐานของการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยได้กำหนดนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนหนึ่งในจริยธรรมธุรกิจ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (United Nations Universal Declaration of Human Rights – UNDHR) และปฏิญญาว่าด้วยหลักการและสิทธิพื้นฐานในการทำงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (The International Labor Organization – ILO) ซึ่งคณะกรรมการบริษัทได้มอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืนในการกำกับดูแล ผ่านคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งมีหน้าที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติใช้ร่วมกับคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงเพื่อระบุประเด็นความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน รวมถึงกำหนดกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไข และป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนในด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นตลอดห่วงโซ่มูลค่าทางธุรกิจ (Business Value Chain) โดยมีการสื่อสารนโยบายให้กับพนักงาน ตัวแทน ตัวกลางทางธุรกิจ ผู้ส่งมอบสินค้าและบริการ ผู้รับเหมา คู่ค้า และพันธมิตรทางธุรกิจ รวมถึงผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจให้รับทราบ เข้าใจ รวมถึงมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจอย่างมีคุณธรรมตามหลักสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ บริษัทยังได้กำหนดนโยบายการให้ข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต การสอบสวน และการคุ้มครองข้อมูล (Whistle Blower Policy) เพื่อปกป้องดูแลพนักงานกรณีรายงานเมื่อพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยให้ความมั่นใจว่าจะไม่มีพนักงานคนใดต้องถูกลดตำแหน่ง ลงโทษ หรือได้รับผลกระทบใดๆ จากการแจ้งร้องเรียนทุกที่เกี่ยวกับการถูกข่มขู่ การถูกเลือกปฏิบัติ การถูกละเมิดสิทธิ ทั้งนี้สามารถศึกษารายละเอียดนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนฉบับเต็มได้จาก QR code ที่ปรากฏด้านล่าง

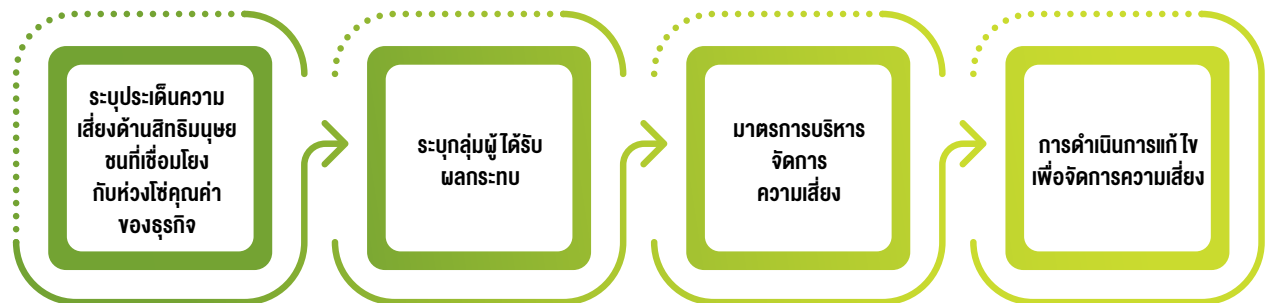


เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานของบริษัทจะไม่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนตลอดห่วงโซ่มูลค่า เอไอเอสจึงได้กำหนดกระบวนการประเมินความเสี่ยงทางด้านสิทธิมนุษยชนตลอดห่วงโซ่มูลค่าทางธุรกิจ รวมถึงมีกระบวนการตรวจสอบคู่ค้าและประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนในการดำเนินธุรกิจของเอไอเอสและคู่ค้า ซึ่งครอบคลุมถึงแผนงานและกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ดังนี้

- 1) ระบุประเด็นความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งเชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าของธุรกิจ
- 2) ระบุกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ
- 3) มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยง
- 4) การดำเนินการเพื่อจัดการกับความเสี่ยง

ในปี 2563 บริษัทได้มีการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนที่ครอบคลุมทุกการดำเนินธุรกิจหลักของบริษัท โดยพบประเด็นความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนคิดเป็น 47.8% ของกิจกรรมตลอดห่วงโซ่มูลค่าธุรกิจ ทั้งนี้ บริษัทได้มีมาตรการและดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนครบถ้วน 100%

บริษัทได้จัดให้คู่ค้าในกลุ่ม Critical Tier 1 Supplier ต้องทำแบบประเมินตนเองในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลกิจการ พร้อมนำส่งให้ฝ่ายจัดซื้อจัดจ้างเพื่อสอบทานข้อมูล สำหรับคู่ค้าที่ประเมินแล้วหากพบว่ามีความเสี่ยงสูงในประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน บริษัทจะมีการแจ้งเพื่อให้ดำเนินการจัดการกับความเสี่ยง พร้อมทั้งเข้าพบคู่ค้าเพื่อหาแนวทางแก้ไขประเด็นความเสี่ยงดังกล่าว



ทั้งนี้ จากการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนพบประเด็นที่มีความเสี่ยง 5 รายการ ดังนี้

ประเด็นความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน	กลุ่มที่ได้รับผลกระทบ	ความเสี่ยง	มาตรการและการดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง
1) สภาพแวดล้อมในการทำงาน	บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการขายและด้านวิศวกรรมภาคสนาม	เนื่องจากพนักงานต้องมีการเดินทางปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ และต่างสถานที่ อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานเป็นเวลานาน หรือยานพาหนะไม่ปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> <li>- เน้นย้ำมาตรฐานด้านความปลอดภัย โดยจัดหลักสูตรการอบรมด้านความปลอดภัย และอนุญาตเฉพาะผู้ที่ผ่านการอบรมและมีคุณสมบัติครบถ้วนเท่านั้น</li> <li>- สำหรับความปลอดภัยด้านการเดินทาง บริษัทจัดให้มีตารางการตรวจสอบยานพาหนะ และมีการติดตามดูแลอายุการใช้งานอย่างเหมาะสม</li> <li>- ลดระยะทางการเดินทางปฏิบัติงาน ด้วยการวางแผนพื้นที่การทำงานให้มีระยะทางสั้นลง เพื่อสุขภาพและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน</li> </ul>
2) ปกป้องระบบสารสนเทศและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า	ลูกค้าทั่วไป	ความเสี่ยงจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล แม้จะมีมาตรการดูแลความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของข้อมูลของบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> <li>- จัดตั้งแผนกงานป้องกันและรักษาข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อติดตามดูแลและตรวจสอบด้านการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า</li> <li>- สร้างความตระหนักและความเข้าใจให้กับบุคลากร</li> <li>- มีกระบวนการประเมินผลกระทบต่อข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อกำหนดและจัดการความเสี่ยงดังกล่าวในการให้บริการใหม่ๆ</li> <li>- จำกัดการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ (Sensitive Information) รวมถึงการนำเทคนิคการป้องกันข้อมูลที่หลากหลายมาใช้โดยครอบคลุมข้อมูลขณะที่เก็บรักษาในระบบ และขณะใช้งาน และส่งต่อข้อมูลเพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล</li> <li>- จัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับกระบวนการของการเชื่อมต่อข้อมูลในระบบ (Data Flow) อย่างเป็นขั้นตอนและสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ปฏิบัติตามข้อกำหนด</li> <li>- สามารถอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมด้านจัดการข้อมูลส่วนบุคคลได้ที่รายงานพัฒนาความยั่งยืน 2563 หน้า 35-36</li> </ul>



ประเด็นความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน	กลุ่มที่ได้รับผลกระทบ	ความเสี่ยง	มาตรการและการดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยง
3) ความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์และบริการ	ลูกค้าทั่วไป	ประเด็นความเสี่ยงด้านคุณภาพของสินค้า เช่น อุปกรณ์ที่ใช้ติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ต (Fixed Broadband Customer Premises Equipment) และความปลอดภัยของอุปกรณ์ ถึงแม้ว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้นน้อยแต่มีผลกระทบค่อนข้างสูง	<ul style="list-style-type: none"> <li>- มีการควบคุมเพื่อให้เกิดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ด้วยการคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่จะติดตั้งให้กับลูกค้า ตาม UL94-V0 standard plastic รวมถึงการทดสอบ surge protection จากหน่วยงานภาครัฐ</li> <li>- สำหรับโทรศัพท์และอุปกรณ์เสริมที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ตราสินค้าของบริษัท (House Brand) จะต้องได้รับการตรวจสอบจาก Acceptable Quality Limit (AQL)</li> </ul>
4) สภาพแวดล้อมการทำงานตลอดห่วงโซ่อุปทาน	ผู้รับเหมาธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	ผู้รับเหมาบางรายยังไม่มีมาตรฐานความปลอดภัยการทำงานที่เหมาะสม กรณีผู้รับเหมารายสำคัญของบริษัททางเอไอเอสจะมีมาตรการเพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้รับเหมารายดังกล่าวมีมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานเป็นไปตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> <li>- กำหนดมาตรการด้านมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับผู้รับเหมา/คู่ค้า โดยเริ่มจากขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง จัดให้มีหลักสูตรการอบรมที่จำเป็น รวมถึงการออกใบรับรองให้กับผู้ผ่านการอบรม</li> </ul>
5) เสรีภาพในการแสดงออก/การแสดงความคิดเห็น	ลูกค้าทั่วไป	บริษัทได้รับคำร้องขอจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อจำกัดการเข้าถึงบางเว็บไซต์ ซึ่งอาจเกิดความเสี่ยงที่จะละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเสรีภาพในการแสดงออกหรือการแสดงความคิดเห็น	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออก/แสดงความคิดเห็น โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนภายใต้ขอบเขตแห่งรัฐ</li> <li>- คำนึงถึงผลกระทบด้านลบด้วยการบริหารจัดการขั้นตอนภายในให้มีประสิทธิภาพเพื่อควบคุมการเข้าถึงข้อมูลที่จำกัด ยกเว้นเป็นการเข้าถึงข้อมูลที่ถูกร้องขออย่างเป็นทางการตามขั้นตอนทางกฎหมาย</li> </ul>

ทั้งนี้ สามารถศึกษารายละเอียดการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนได้ที่เว็บไซต์ของบริษัท <https://sustainability.ais.co.th/th/respect-to-human-rights>

# คำอธิบายและวิเคราะห์ของฝ่ายจัดการ

## ภาพรวมโดยสรุป

### ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่หดตัว และการแข่งขันด้านราคาของบริการค่าตัว

สภาพเศรษฐกิจของประเทศและภาคธุรกิจประสบการกับชะลอตัวในปี 2563 จากผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ซึ่งเริ่มส่งผลตั้งแต่ต้นปี 2563 และได้เริ่มมีการระบาดระลอกใหม่ในปลายไตรมาส 4 ของปี ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ได้รับผลกระทบจากการหดตัวของเศรษฐกิจ ประกอบกับการแข่งขันด้านราคาในแพ็คเกจค่าตัวแบบใช้งานไม่จำกัด โดยรายได้ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ปี 2563 ลดลงร้อยละ 6.5 จากการปรับลดค่าใช้จ่ายของผู้บริโภคและรายได้จากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่หายไป

### ธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้านเติบโตสูงจากความต้องการที่เพิ่มขึ้นในสถานการณ์โรคระบาด

เอไอเอสไฟเบอร์ ซึ่งดำเนินธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้านมีการเติบโตสูงจากความต้องการที่สูงขึ้นจากกระแสการทำงานจากที่บ้านด้วยจำนวนลูกค้าที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 29 สูงกว่าการเติบโตโดยรวมของตลาดที่ร้อยละ 10-12 การเติบโตของเอไอเอสไฟเบอร์ เน้นขยายฐานลูกค้าจากธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ และขยายพื้นที่การให้บริการครอบคลุมครบทั้ง 77 จังหวัด ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายจำนวนลูกค้า 1.3 ล้านราย และครองส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 12 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10 ในปี 2562 ทั้งนี้จากการแข่งขันด้านราคาที่ยืดหยุ่น ส่งผลให้ ARPU ปรับลดลงร้อยละ 11 โดยรวมแล้วรายได้ธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้านเติบโตร้อยละ 22 และมีสัดส่วนร้อยละ 5.3 ของรายได้จากการให้บริการหลัก

### ธุรกิจบริการลูกค้าองค์กรเติบโตตามกระแสเทคโนโลยีดิจิทัล และเริ่มพัฒนาบริการ 5G

จากสถานการณ์โรคระบาดซึ่งเป็นปัจจัยเร่งให้ภาคธุรกิจต้องปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อปรับเปลี่ยนการดำเนินธุรกิจ โดยมีการเติบโตของรายได้จากบริการ Cloud และ Enterprise solution ในอัตราที่สูงถึงสองหลัก ในขณะที่บริการ Enterprise Data Service มีรายได้ที่ลดลงชั่วคราวจากการขอปรับแพ็คเกจลงในช่วงสถานการณ์โรคระบาด โดยรวมธุรกิจบริการลูกค้าองค์กรนอกเหนือจากบริการโทรศัพท์เติบโตร้อยละ 6 เทียบกับปีก่อน และคิดเป็นร้อยละ 2.7 ของรายได้จากให้บริการหลัก ด้านบริการ 5G สำหรับลูกค้าองค์กรได้เริ่มพัฒนาความร่วมมือกับนิคมอุตสาหกรรมเพื่อให้บริการโครงข่าย 5G เพื่อต่อยอดสร้างโซลูชัน 5G สำหรับภาคอุตสาหกรรมในอนาคต

### บริการ 5G สร้างฐานผู้ใช้งานได้สูงกว่าเป้าหมาย โดยแพ็คเกจ 5G มีระดับ ARPU เพิ่มขึ้นร้อยละ 10-15

เอไอเอสเปิดให้บริการ 5G บนย่านความถี่ 2600 เมกะเฮิรตซ์ในเดือนกุมภาพันธ์ และเปิดให้บริการแพ็คเกจ 5G อย่างเป็นทางการในเดือนตุลาคม 2563 โดยในช่วงเริ่มต้นของเทคโนโลยี 5G ผู้ใช้บริการยังคงอยู่ในวงจำกัด เนื่องจากจำนวนรุ่นของอุปกรณ์ที่รองรับ 5G ยังมีน้อย ซึ่ง ณ สิ้นปี 2563 มีจำนวนผู้ให้บริการแพ็คเกจ 5G รวมทั้งสิ้น 239,300 เลวหมาย หรือคิดเป็นร้อยละ 2.4 ของจำนวนลูกค้าระบบรายเดือน ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายจำนวน 100,000 เลวหมายที่วางไว้ 2 เท่า ทั้งนี้ด้วยการนำเสนอปริมาณค่าตัวที่สูงขึ้น ประกอบกับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยบริการเสริมสมัครฟรี จึงช่วยยกระดับ ARPU ของบริการ 5G ในกลุ่มผู้ใช้งานได้ร้อยละ 10-15

### ผลการดำเนินงานปี 2563 เป็นไปตามคาดการณ์จากการบริหารจัดการต้นทุนที่ดี

โดยสรุปในปี 2563 ผลการดำเนินงานของบริษัทเป็นไปตามที่ฝ่ายบริหารได้คาดการณ์ไว้ โดยรายได้การให้บริการหลักอยู่ที่ 129,594 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 5.1 ด้าน EBITDA (pre-TFRS16) เท่ากับ 76,619 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 2.7 จากการบริหารจัดการต้นทุน ในขณะที่กำไรสุทธิ (ไม่รวมผลจาก TFRS16) อยู่ที่ 28,423 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 8.9 และงบลงทุนรวมสำหรับการขยายโครงข่าย 5G และ 4G รวมถึงอินเทอร์เน็ตบ้านรวมทั้งปีเท่ากับ 35,000 ล้านบาท ซึ่งโดยรวมตัวเลขเป็นไปตามคาดการณ์

สำหรับปี 2564 เอไอเอสมุ่งที่จะเสริมความแข็งแกร่งของความเป็นผู้นำในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยบริการ 5G เพื่อจับกลุ่มตลาดที่มีมูลค่าสูงทั้งสำหรับผู้บริโภคและลูกค้าองค์กร อีกทั้งด้วยสินค้าและบริการที่แตกต่างจากคู่แข่ง และเน้นกลยุทธ์รักษาฐานลูกค้าที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้านธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้านมีเป้าหมายเพิ่มผู้ใช้งานเป็น 1.6 ล้านราย โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นฐานลูกค้าโทรศัพท์เคลื่อนที่ ประตอบความต้องการเชื่อมต่อจากบ้านที่สูงขึ้น ด้านธุรกิจลูกค้าองค์กร นอกเหนือจากบริการโทรศัพท์เน้นบริการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงองค์กรเข้าสู่กระบวนการดิจิทัลด้วยโครงสร้างพื้นฐานและบริการ อาทิ Cloud, Cyber security และ ICT solution ทั้งนี้ เอไอเอสได้คาดการณ์ผลการดำเนินงานสำหรับปี 2564 โดยทั้งรายได้จากการให้บริการหลัก และ EBITDA จะเติบโตในอัตราเลขตัวเดียวระดับต่ำ ส่วนงบประมาณการลงทุนสำหรับโครงข่าย 5G และ 4G รวมถึงธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้านรวมทั้งสิ้นประมาณ 25,000-30,000 ล้านบาท

## เหตุการณ์สำคัญในปี 2563

1. ในไตรมาส 1/2563 เอไอเอสได้เริ่มใช้มาตรฐานบัญชีฉบับที่ 9 (เครื่องมือทางการเงิน) และฉบับที่ 16 (สัญญาเช่า) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563

TFRS 9: เครื่องมือทางการเงิน

มาตรฐานกำหนดให้จำแนกประเภทสินทรัพย์ทางการเงินออกเป็น 3 ประเภท ในการวัดมูลค่า คือ การวัดด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย ด้วยมูลค่ายุติธรรม ผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ("FVOCI") และด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน ("FVTPL") การจัดประเภทรายการขึ้นอยู่กับโมเดลธุรกิจของกลุ่มบริษัทสำหรับการบริหารเครื่องมือทางการเงินและลักษณะของกระแสเงินสดของสินทรัพย์ทางการเงิน

TFRS 16: สัญญาเช่า (แทน TAS17: สัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาเช่าการเงิน)

ในวันที่ 1 มกราคม 2563 สัญญาเช่าดำเนินงานถูกรับรู้เป็น "สินทรัพย์สิทธิการใช้" และ "หนี้สินตามสัญญาเช่า" ที่มูลค่าปัจจุบันของค่าเช่าที่ต้องชำระตามระยะเวลาการเช่าที่เหลืออยู่ โดยสัญญาเช่ารวมถึง สัญญาเช่าเสาโทรคมนาคม การเช่าพื้นที่, อาคารและสำนักงาน และค่าเช่าระบบของคลื่น 2100 เมกะเฮิรตซ์จากทีโอที

โดยบทวิเคราะห์ฉบับนี้ ได้แสดงงบกำไรขาดทุนที่ไม่รวมผลกระทบของมาตรฐานบัญชีฉบับใหม่ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของปี 2562 ได้

2. ในไตรมาส 4/2563 ตามที่พระราชกฤษฎีกาฯ ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 695) ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2563 ได้กำหนดให้มีการยกเว้นภาษีเงินได้ 2.5 เท่า สำหรับรายจ่ายเพื่อการลงทุนในเครื่องจักร ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2563 - 31 ธันวาคม 2563 โดยเงื่อนไขของเครื่องจักรประกอบด้วย 1) สิ่งประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้น 2) เครื่องจักรสำหรับใช้ก่อกำเนิดพลังงาน เปลี่ยนหรือแปลงสภาพพลังงาน ซึ่งสิทธิประโยชน์ทางภาษีนี้จะทยอยรับรู้เป็นระยะเวลา 5 ปี เริ่มตั้งแต่ปี 2563 ซึ่งในไตรมาส 4/2563 มีการรับรู้สิทธิประโยชน์ทางภาษีมูลค่า 246 ล้านบาท และส่วนของสิทธิประโยชน์ในอีก 4 ปีข้างหน้า จะมีมูลค่าโดยประมาณใกล้เคียงกับปี 2563

## สถานะตลาดและการแข่งขัน

ปี 2563 นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการวางโครงข่ายและการให้บริการ 5G ในประเทศไทย ซึ่งถือเป็นหนึ่งในประเทศกลุ่มแรกที่ได้เริ่มเปิดให้บริการพร้อมกับประเทศพัฒนาแล้วอื่นๆ โดยผู้ให้บริการโทรคมนาคมเริ่มเปิดให้บริการ 5G ในพื้นที่สำคัญของแต่ละจังหวัด โดยเน้นขยายครอบคลุมพื้นที่ซึ่งมีการใช้งานหนาแน่นเป็นหลัก เพื่อดึงดูดลูกค้ากลุ่มแรกที่เป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง ทั้งนี้เนื่องจากโทรศัพท์เคลื่อนที่รองรับ 5G ยังมีจำนวนจำกัด และมีราคาเริ่มต้นสูงกว่า 10,000 บาท จึงส่งผลให้อัตราการใช้งาน 5G ในปี 2563 ยังอยู่ในระดับที่จำกัด

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดที่ยืดเยื้อส่งผลต่อการใช้จ่ายของผู้บริโภคที่อ่อนตัวลง ผู้ให้บริการจึงยังคงเสนอแพ็คเกจดาต้าแบบใช้งานไม่จำกัด (Unlimited data) ให้กับทั้งลูกค้าระบบเติมเงินและระบบรายเดือน เพื่อเป็นกลยุทธ์ในการดึงดูดกลุ่มลูกค้าที่มองหาบริการที่คุ้มค่า ซึ่งแพ็คเกจดาต้า

แบบใช้งานไม่จำกัด ได้รับความนิยมมากขึ้นในกลุ่มผู้ใช้งานที่ระมัดระวังในการใช้จ่าย ซึ่งถือเป็นอุปสรรคของผู้ให้บริการในการสร้างรายได้จากการใช้งานดาต้าที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แม้ผู้ให้บริการสามารถเพิ่มราคาแพ็คเกจดาต้าแบบใช้งานไม่จำกัด เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับ ARPU แต่ยังคงมีการลดราคาด้วยแพ็คเกจขนาดเล็กด้วยความเร็วที่ต่ำลงในพื้นที่เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อน้อยในภาวะที่กำลังการใช้จ่ายของผู้บริโภคอ่อนตัว

ความต้องการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตภายในบ้านเร่งตัวสูงขึ้น จากกระแสการทำงานจากที่บ้าน (Work from home) และเรียนจากที่บ้าน (Learn from home) ผลักดันให้อัตราส่วนครัวเรือนที่มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 51 จากร้อยละ 47 ในปี 2562 อย่างไรก็ตาม การแข่งขันในตลาดมีความรุนแรงขึ้น เนื่องจากผู้ให้บริการยังคงใช้กลยุทธ์ด้านราคาเพื่อดึงดูดลูกค้าใหม่ และเพื่อตอบสนองต่อสภาวะกำลังซื้อของผู้บริโภคในระดับต่ำ โดยนำเสนอแพ็คเกจราคาต่ำเริ่มต้นที่ 399 บาท/เดือน สำหรับความเร็วมาตรฐาน 100 เมกะบิตต่อวินาที ซึ่งลดลงจากราคา 599 บาท/เดือนในปีก่อน ดังนั้น ARPU ของอุตสาหกรรมจึงลดต่ำลง ในขณะที่ผู้ให้บริการที่มีบริการที่หลากหลายได้นำเสนอแพ็คเกจที่รวมหลายบริการ (Convergence) รวมถึงการเสนอบริการเสริมอื่นๆ เช่น การเพิ่มความเร็วเน็ต การอัพเกรดอุปกรณ์ให้กับลูกค้า และคอนเทนต์ เพื่อสร้างความแตกต่างและเพิ่มรายได้

## สรุปผลการดำเนินงานในปี 2563

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งมีผลต่อภาวะเศรษฐกิจและกำลังซื้อของผู้บริโภค รวมถึงการลดลงของกลุ่มนักท่องเที่ยว ได้ส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยฐานลูกค้าระบบเติมเงินมีจำนวนลดลง 1.7 ล้านเลขหมาย หรือลดลงร้อยละ 5 เทียบกับปีก่อน ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการลดลงของจำนวนลูกค้ากลุ่มนักท่องเที่ยว ประกอบกับกระแสการย้ายบริการจากระบบเติมเงินไปยังระบบรายเดือนที่ยังมีต่อเนื่อง อันเป็นผลจากแคมเปญส่วนลดเครื่องโทรศัพท์ฯ ในขณะที่กระแสการย้ายบริการดังกล่าวเป็นปัจจัยหนุนให้ลูกค้าระบบรายเดือนเติบโตสูงถึงร้อยละ 12 เทียบกับปีก่อน โดยเพิ่มเป็นร้อยละ 25 ของฐานลูกค้ารวม จากร้อยละ 22 ในไตรมาส 4/2562 แม้จำนวนผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ณ สิ้นปี 2563 จะลดลงมาอยู่ที่ 41.4 ล้านเลขหมาย หรือลดลงร้อยละ 1.4 จากปีก่อน แต่เอไอเอสยังคงรักษาความเป็นผู้นำในตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่ ด้วยส่วนแบ่งทางการตลาดเชิงผู้ใช้บริการและเชิงรายได้อันดับ 1 ทั้งนี้จากผลกระทบของกำลังซื้อที่อ่อนตัวของผู้บริโภคได้กดดัน ARPU เฉลี่ยลดลงเป็น 234 บาท โดยลดลงร้อยละ 7 เทียบกับปีก่อน

การเติบโตของผู้ใช้บริการเอไอเอสไฟเบอร์ ได้รับแรงหนุนจากความต้องการเชื่อมต่อภายในบ้านที่สูงในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด ในปี 2563 มีจำนวนผู้ใช้บริการสุทธิเพิ่มขึ้น 299,300 ราย รวมเป็นจำนวนผู้ใช้บริการทั้งสิ้น 1,336,900 ราย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 29 เทียบกับปีก่อน ซึ่งเติบโตอย่างมีนัยสำคัญ เหนืออัตราการเติบโตของอุตสาหกรรมโดยเฉลี่ยร้อยละ 10-12 โดยประมาณ อย่างไรก็ตาม ด้วยการแข่งขันด้านราคาที่สูงแรงตลอดทั้งปี โดยผู้ให้บริการต่างนำเสนอส่วนลดและแพ็คเกจในระดับราคาต่ำ ส่งผลให้ ARPU ลดลงเป็น 476 บาท จาก 533 บาทในไตรมาส 4/2562

ธุรกิจมือถือ	ไตรมาส 4/2562	ไตรมาส 3/2563	ไตรมาส 4/2563	%YoY	%QoQ
<b>จำนวนผู้ใช้บริการ</b>					
ระบบรายเดือน	9,107,400	9,771,500	10,192,400	12%	4.3%
ระบบเติมเงิน	32,906,400	31,170,000	31,244,400	-5.1%	0.2%
<b>รวมจำนวนผู้ใช้บริการ</b>	<b>42,013,800</b>	<b>40,941,500</b>	<b>41,436,800</b>	<b>-1.4%</b>	<b>1.2%</b>
<b>จำนวนผู้ใช้บริการที่เพิ่มขึ้น</b>					
ระบบรายเดือน	105,700	235,100	420,900	298%	79%
ระบบเติมเงิน	350,000	-313,400	74,400	-79%	-124%
<b>รวมจำนวนผู้ใช้บริการ</b>	<b>455,700</b>	<b>-78,300</b>	<b>495,300</b>	<b>8.7%</b>	<b>-733%</b>
<b>ARPU (บาท/เลขหมาย/เดือน)</b>					
ระบบรายเดือน	537	498	486	-9.4%	-2.3%
ระบบเติมเงิน	173	157	154	-11%	-1.9%
<b>เฉลี่ย</b>	<b>252</b>	<b>237</b>	<b>234</b>	<b>-7.0%</b>	<b>-1.2%</b>
<b>MOU (นาที/เลขหมาย/เดือน)</b>					
ระบบรายเดือน	212	189	187	-12%	-1.6%
ระบบเติมเงิน	92	78	79	-15%	0.9%
<b>เฉลี่ย</b>	<b>118</b>	<b>104</b>	<b>105</b>	<b>-11%</b>	<b>0.5%</b>
<b>VOU (กิกะไบต์/เลขหมายที่ใช้อินเทอร์เน็ต/เดือน)</b>					
ระบบรายเดือน	16.6	19.8	21.6	30%	8.9%
ระบบเติมเงิน	11.1	16.1	16.5	47%	2.4%
<b>เฉลี่ย</b>	<b>12.7</b>	<b>17.2</b>	<b>18.0</b>	<b>42%</b>	<b>5.0%</b>
<b>อัตราการใช้เครื่องโทรศัพท์</b>					
โทรศัพท์มือถือ 4G	71%	76%	77%	-	-

ธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้าน	ไตรมาส 4/2562	ไตรมาส 3/2563	ไตรมาส 4/2563	%YoY	%QoQ
<b>จำนวนผู้ใช้บริการ</b>	<b>1,037,600</b>	<b>1,255,500</b>	<b>1,336,900</b>	<b>29%</b>	<b>6.5%</b>
<b>จำนวนผู้ใช้บริการที่เพิ่มขึ้น</b>	<b>100,600</b>	<b>52,900</b>	<b>81,400</b>	<b>-19%</b>	<b>54%</b>
<b>ARPU (บาท/ราย/เดือน)</b>	<b>533</b>	<b>484</b>	<b>476</b>	<b>-11%</b>	<b>-1.6%</b>

## สรุปผลประกอบการไตรมาส 4/2563

ในไตรมาส 4/2563 เศรษฐกิจไทยยังคงชะลอตัว ประกอบกับการระบาดของโควิดระลอกใหม่ในเดือนธันวาคม ยิ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่าฐานผู้ใช้บริการจะเริ่มฟื้นตัวไตรมาส 4/2563 แต่การแข่งขันด้านราคายังคงเป็นปัจจัยหลักที่กดดันให้รายได้ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ลดลงร้อยละ 8.7 เทียบกับปีก่อน และคงที่เทียบกับไตรมาสก่อน อย่างไรก็ตามความต้องการอินเทอร์เน็ตภายในบ้านที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลดีต่อธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้าน โดยรายได้เติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 17 เทียบกับปีก่อน และร้อยละ 3.7 เทียบกับไตรมาสก่อนหน้า และมีผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นสุทธิ 81,400 ราย สำหรับธุรกิจลูกค้าองค์กรในส่วนที่นอกเหนือจากบริการโทรศัพท์มีการเติบโตของรายได้ร้อยละ 8 เทียบกับปีก่อน และเติบโตร้อยละ 6 เทียบกับไตรมาสก่อน จากความต้องการที่สูงขึ้นของบริการ Cloud, Data center และ Enterprise Solution ตามแนวโน้มการเปลี่ยนผ่านในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมรายได้จากการให้บริการหลักในไตรมาส 4/2563 เท่ากับ 32,090 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 7.2 เทียบกับปีก่อน และคงที่เทียบกับไตรมาสก่อน นอกจากนี้รายได้จากการขายเครื่องมือถือเพิ่มขึ้นร้อยละ 72 เทียบกับไตรมาสก่อนจากการเปิดตัวของ iPhone 12 และมาตรการกระตุ้นการใช้จ่ายของรัฐบาลทั้งนี้รายได้ส่วนนี้ลดลงร้อยละ 3 เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนจากการที่ iPhone 12 เปิดตัวล่าช้ากว่าปีก่อนหน้า

ในส่วนของต้นทุนและค่าใช้จ่าย แม้ว่ารายได้จะชะลอตัวลงตั้งแต่ช่วงต้นปี 2563 แต่โอเอเอสยังคงดำเนินแผนการลงทุนเพื่อคงความเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายโครงข่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 เทียบกับปีก่อน และคงที่เทียบกับไตรมาสก่อน ในขณะที่ต้นทุนบางส่วนที่แปรผันกับรายได้ปรับลดลง เช่น ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าคอมมิชชั่นระบบเติมเงินที่ลดลงตามรายได้ ส่งผลให้ต้นทุนการให้บริการลดลงร้อยละ 1.5

เทียบกับปีก่อน และคงที่เทียบกับไตรมาสก่อน ค่าใช้จ่ายทางการตลาดลดลงร้อยละ 33 เทียบกับปีก่อนหน้าจากกิจกรรมทางการตลาดที่ลดลง ในขณะที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 9 เทียบกับไตรมาสก่อนซึ่งเป็นผลจากฤดูกาลและแคมเปญในการเปิดตัว 5G ค่าใช้จ่ายในการบริหารและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ลดลงร้อยละ 22 เทียบกับปีก่อนจากการสำรองหนี้เสียที่ลดลงและการบริหารต้นทุนที่มีประสิทธิภาพ และลดลงร้อยละ 3 เทียบกับไตรมาสก่อน

โดยสรุป กำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษีและค่าเสื่อมราคา (ไม่รวมผลจาก TFRS 16) หรือ EBITDA ลดลงร้อยละ 1.7 เทียบกับปีก่อนจากรายได้หลักจากการให้บริการที่ลดลง แต่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 เทียบกับไตรมาสก่อนจากการควบคุมค่าใช้จ่ายการวางและการบริหาร ทั้งนี้ กำไรสุทธิ (ไม่รวมผลจาก TFRS 16) เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 เทียบกับปีก่อน และร้อยละ 9.7 เทียบกับไตรมาสก่อนจากผลประโยชน์จากมาตรการทางภาษีของรัฐบาลจำนวน 246 ล้านบาท และกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน

## สรุปงบการเงินประจำปี 2563 (ไม่รวมผลจาก TFRS 16)

### รายได้

ในปี 2563 โอเอเอสมีรายได้รวม 172,890 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 4.4 เทียบกับปีก่อน จากระยะรายได้จากการให้บริการหลักที่ลดลง ซึ่งเป็นผลของโควิด-19 และการแข่งขันที่สูง

**รายได้จากการให้บริการหลัก** (ไม่รวมค่าเชื่อมโยงโครงข่ายและรายได้จากการเป็นพันธมิตรกับทีโอที) อยู่ที่ 129,594 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 5.1 เทียบกับปีก่อนจากรายได้ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งลดลง ขดเชยกับการเติบโตสูงของธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้านและการเติบโตอย่างต่อเนื่องของธุรกิจบริการลูกค้าองค์กร

- รายได้จากธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ เท่ากับ 118,082 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 6.5 เทียบกับปีก่อน จากการชะลอตัวของเศรษฐกิจและการแข่งขันด้านราคารวมถึงรายได้กลุ่มนักท่องเที่ยวที่หายไป ทั้งนี้รายได้ลูกค้าระบบรายเดือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 ส่วนทางกับรายได้ลูกค้าระบบเติมเงินที่ปรับตัวลดลงร้อยละ 12 เทียบกับปีก่อน ซึ่งเป็นจากผลของการย้ายจากระบบเติมเงินเป็นระบบรายเดือนอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการสูญเสียรายได้จากกลุ่มนักท่องเที่ยว ทั้งนี้จากการแข่งขันด้านราคายังคงรุนแรงตลอดทั้งปี และการปรับลดค่าใช้จ่ายของผู้บริโภคส่งผลให้ ARPU เฉลี่ยลดลงจาก 252 บาท เป็น 234 บาท
- รายได้จากธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง อยู่ที่ 6,959 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 22 จากจำนวนลูกค้าที่เพิ่มสูงขึ้นตามความต้องการทำงานจากบ้านตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม โดยโอเอเอสไฟเบอร์มีฐานลูกค้าเพิ่มขึ้นสุทธิ 299,000 ราย เป็นจำนวนรวมกว่า 1.3 ล้านราย อย่างไรก็ตามการแข่งขันด้านราคาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ ARPU ลดลงจาก 533 บาท เป็น 476 บาท
- รายได้การให้บริการอื่นๆ อยู่ที่ 4,552 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 เทียบกับปีก่อน เนื่องจากความต้องการของลูกค้าองค์กรในบริการด้านดาต้าและ ICT ที่เพิ่มขึ้นตามแนวโน้มการเปลี่ยนผ่านในยุคดิจิทัล ขดเชยกับรายได้ที่ลดลงชั่วคราวในช่วงไตรมาส 2/2563 จากผลกระทบของโควิด-19 ทั้งนี้บริการคลาวด์และไอซีทีโซลูชันเติบโตสูงในอัตราเลขสองหลักเมื่อเทียบกับปีก่อนจากฐานรายได้ที่ต่ำ ในขณะที่รายได้จากการให้บริการดาต้าสำหรับลูกค้าองค์กร (EDS) ซึ่งเป็นรายได้หลักของธุรกิจลูกค้าองค์กรในส่วนที่นอกเหนือจากบริการโทรศัพท์อยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีก่อนจากความต้องการที่ลดลงในช่วงสถานการณ์การระบาดในไตรมาส 2/2563

**รายได้จากค่าเชื่อมโยงโครงข่าย (IC) และรายได้จากการเป็นพันธมิตรกับทีโอที** อยู่ที่ 13,722 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2 เทียบกับปีก่อน โดยส่วนใหญ่เป็นผลจากความผันผวนของค่าเชื่อมโยงโครงข่าย

**รายได้จากการขายเครื่องมือมือถือและซิม** อยู่ที่ 29,574 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 3.9 เทียบกับปีก่อน จากการปิดศูนย์บริการในช่วงครึ่งปีแรก ประกอบกับการเปิดตัว iPhone 12 ที่ล่าช้าเมื่อเทียบกับปีก่อน อัตรากำไรจากการขายซิมและอุปกรณ์อยู่ที่ร้อยละ 0.9 ทรงตัวเมื่อเทียบกับร้อยละ 1.1 ของปีก่อน

### ต้นทุนและค่าใช้จ่าย

**ต้นทุนการให้บริการ** สำหรับปี 2563 อยู่ที่ 81,641 ล้านบาท คงที่เมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องจากค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าคอมมิชชั่นระบบเติมเงินลดลงตามรายได้ที่อ่อนตัว ชดเชยกับต้นทุนโครงข่ายที่สูงขึ้น

- ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต อยู่ที่ 5,309 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 8.3 เทียบกับปีก่อน เป็นผลจากรายได้จากการให้บริการที่ลดลงและรายการพิเศษการลดหย่อนค่าธรรมเนียม USO ในไตรมาส 2/2563 ต้นทุนค่าธรรมเนียมใบอนุญาตต่อรายได้การให้บริการหลักอยู่ที่ร้อยละ 4.1 ในปี 2563 คงที่เมื่อเทียบกับปีก่อน
- ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย อยู่ที่ 38,601 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 เทียบกับปีก่อน จากใบอนุญาตคลื่นความถี่ย่าน 2600 เมกะเฮิรตซ์ ที่รับมอบในไตรมาส 1/2563 และการขยายโครงข่าย 4G/5G ชดเชยกับค่าเสื่อมราคาที่ลดลงของอุปกรณ์โครงข่าย 3G ซึ่งบันทึกค่าเสื่อมเพิ่มจำนวนแล้ว
- ต้นทุนโครงข่ายและค่าใช้จ่ายการเป็นพันธมิตรกับโอที (หลังหักรายรับค่าเช่าจากโอที) อยู่ที่ 18,642 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 2.3 เมื่อเทียบกับปีก่อน จากการลดลงของค่าเช่าอุปกรณ์โครงข่ายจากการเป็นพันธมิตรกับโอทีตั้งแต่เดือนกันยายน 2562 ชดเชยกับต้นทุนที่สูงขึ้นจากการขยายโครงข่าย 4G/5G
- ต้นทุนการให้บริการอื่นๆ อยู่ที่ 7,905 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 18 เทียบกับปีก่อน จากการลดลงของค่าเชื่อมโยงโครงข่าย และค่าคอมมิชชั่นระบบเติมเงินที่ลดลงตามรายได้ลูกค้านระบบเติมเงิน

**ค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ** อยู่ที่ 24,381 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 12 เทียบกับปีก่อน เป็นผลจากค่าใช้จ่ายทางการตลาดที่ลดลงและการควบคุมต้นทุนจากสถานการณ์โควิด-19

- ค่าใช้จ่ายทางการตลาด อยู่ที่ 6,598 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 16 เทียบกับปีก่อน เนื่องจากการชะลอตัวของกิจกรรมทางการตลาดช่วงสถานการณ์โควิด
- ค่าใช้จ่ายในการบริหารและค่าใช้จ่ายอื่นๆ อยู่ที่ 17,782 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 11 เทียบกับปีก่อน จากการควบคุมค่าใช้จ่าย รวมถึงมีรายจ่ายพิเศษในปี 2562 จากการสำรองเงินชดเชยพนักงานและค่าใช้จ่ายในการระงับข้อพิพาทกับ TOT

**ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ** อยู่ที่ 2 ล้านบาท สอดคล้องกับปีก่อน ที่มีผลกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิเท่ากับ 308 ล้านบาท เป็นผลจากค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลงเทียบกับดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้โอไอเอสมีนโยบายลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนโดยทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เพื่อให้ครอบคลุมส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายการลงทุนค้างจ่าย (CAPEX payable)

**ต้นทุนทางการเงิน** อยู่ที่ 4,522 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 5.3 เทียบกับปีก่อน จากอัตราดอกเบี้ยที่ลดลงชดเชยกับหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ต้นทุนเงินกู้ยืมเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 2.5 ต่อปี ลดลง 0.5 จุด เมื่อเทียบกับปีก่อน ขณะที่หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นจาก 94,200 ล้านบาท เป็น 99,600 ล้านบาท เพื่อรองรับการชำระค่าใบอนุญาตคลื่นความถี่ในปี 2563

**ภาษีเงินได้** อยู่ที่ 5,336 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 14 จากกำไรก่อนหักภาษีที่ลดลงและสิทธิประโยชน์ทางภาษีจำนวน 246 ล้านบาท ส่งผลให้อัตรากำไรลดลงเป็นร้อยละ 15.8

### กำไร

ในปี 2563 โอไอเอสมี EBITDA (ไม่รวมผลจาก TFRS 16) เท่ากับ 76,619 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 2.7 เทียบกับปีก่อน เป็นผลจากรายได้ที่อ่อนตัวชดเชยด้วยการควบคุมต้นทุนที่ดี ด้านอัตรากำไร EBITDA อยู่ที่ร้อยละ 44.3 เทียบกับร้อยละ 43.5 ในปีก่อนหน้า กำไรสุทธิ (ไม่รวมผลจาก TFRS 16) เท่ากับ 28,423

ล้านบาท ลดลงร้อยละ 8.9 เทียบกับปีก่อน เป็นผลจากค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายที่สูงขึ้นจากการได้รับใบอนุญาตคลื่นความถี่เพิ่มเติมและการลงทุนโครงข่ายส่งผลให้อัตรากำไรสุทธิลดลงจากร้อยละ 17.2 ในปี 2562 เป็นร้อยละ 16.4 ในปี 2563 รายงานกำไรสุทธิ (รวมผลจาก TFRS 16) อยู่ที่ 27,434 ล้านบาท ลดลง 989 ล้านบาท เมื่อเทียบกับกำไรสุทธิที่ไม่รวมผลจาก TFRS 16 ทั้งนี้อัตรากำไรสุทธิ (รวมผลจาก TFRS 16) อยู่ที่ร้อยละ 15.9

### ฐานะการเงิน (รวมผลจาก TFRS 9 & 16)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 โอไอเอสมีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น 350,171 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 เทียบกับปีก่อน จากการปรับใช้มาตรฐานบัญชีไทยฉบับที่ 16 (TFRS 16) ซึ่งบันทึกรายการสินทรัพย์สิทธิการใช้ (Right-of-use) จำนวน 58,723 ล้านบาท ประกอบกับมูลค่าใบอนุญาตคลื่นความถี่จำนวน 110,219 ล้านบาท ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.9 จากปีก่อน จากการได้รับใบอนุญาตคลื่นความถี่ 2600 เมกะเฮิรตซ์ ในไตรมาส 1/2563 นอกจากนี้ สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอยู่ที่ 7,123 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 30 เทียบกับปีก่อน โดยมีสาเหตุหลักมาจากการพัฒนาซอฟต์แวร์ต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของธุรกิจ ในขณะที่สินค้าคงเหลือลดลงร้อยละ 51 จาก iPhone 12 ที่เปิดตัวล่าช้าในปี

หนี้สินรวม ณ สิ้นปี 2563 เท่ากับ 274,481 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 เทียบกับปีก่อน จากการบันทึกหนี้สินตามสัญญาเช่า (Lease liabilities) จำนวน 58,363 ล้านบาท ตามการปรับใช้มาตรฐานบัญชีไทยฉบับที่ 16 และการเพิ่มของหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยมาอยู่ที่ 99,600 ล้านบาท เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2562 ที่ 94,200 ล้านบาท เพื่อรองรับการชำระค่าใบอนุญาตคลื่นความถี่ ในขณะที่ค่าใบอนุญาตค้างจ่ายอยู่ที่ 53,449 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 13 จาก การชำระค่าใบอนุญาตชดเชยด้วยการได้รับใบอนุญาตคลื่นความถี่ใหม่ สำหรับส่วนของผู้ถือหุ้นรวมอยู่ที่ 75,689 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.1 เทียบกับปีก่อน จากกำไรสะสมที่เพิ่มขึ้น ชดเชยกับการปรับใช้มาตรฐานบัญชีไทยฉบับที่ 9



### กระแสเงินสด (รวมผลจาก TFRS 9 & 16)

ในปี 2563 เอไอเอสมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (หลังหักภาษี) เท่ากับ 85,629 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 12 จากปีก่อน โดยมีสาเหตุหลักมาจากการจัดกลุ่มใหม่ของค่าใช้จ่ายหนี้สินตามสัญญาเช่า จำนวน 11,754 ล้านบาท ตามการปรับใช้มาตรฐานบัญชีไทยฉบับที่ 16 (TFRS 16) ซึ่งหลังจากหักค่าใช้จ่ายหนี้สินตามสัญญาเช่า กระแสเงินสดจากการดำเนินงานลดลงร้อยละ 3.6 จากปีก่อน เนื่องจาก EBITDA ที่ลดลง อย่างไรก็ตาม กระแสเงินสดจากการดำเนินงานยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เพียงพอต่อการลงทุนในโครงข่ายจำนวน 28,057 ล้านบาท และการจ่ายชำระค่าใบอนุญาตคลื่นความถี่จำนวน 26,835 ล้านบาท โดยสรุป เอไอเอสมีกระแสเงินสดอิสระ (กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน หักการลงทุนในโครงข่ายและการจ่ายค่าใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม) อยู่ที่ 30,738 ล้านบาท และมีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดสิ้นปี 2563 เท่ากับ 18,421 ล้านบาท

### อัตราส่วนทางการเงิน (ไม่รวมผลจาก TFRS 16)

ความสามารถในการทำกำไร: เอไอเอสยังคงความสามารถในการทำกำไรในระดับที่ดี ด้วยอัตรากำไร EBITDA ที่ร้อยละ 44.3 จากการบริหารจัดการต้นทุนที่ดีท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาด อัตรากำไรสุทธิอยู่ที่ร้อยละ 16 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่อัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 49 ในปี 2562 มาอยู่ที่ร้อยละ 47 และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ลดลงจากร้อยละ 11 ในปี 2562 มาอยู่ที่ร้อยละ 8.9 เนื่องจากกำไรที่ลดลง แต่ฐานสินทรัพย์เพิ่มขึ้นจากการลงทุนอย่างต่อเนื่องในโครงข่ายและใบอนุญาตคลื่นความถี่

สภาพคล่องและโครงสร้างการเงิน: สภาพคล่องยังคงแข็งแกร่ง โดยมีอัตราส่วนสภาพคล่องอยู่ที่ 0.45 เท่า ใกล้เคียงกับปีก่อน และเอไอเอสรักษาสถานะทางการเงินที่แข็งแกร่ง โดยมีอัตราเงินกู้สุทธิต่อ EBITDA ในระดับต่ำที่ 1 เท่า และอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย (Interest Coverage) อยู่ในระดับที่เหมาะสมที่ 14 เท่า

การหมุนของสินทรัพย์: เอไอเอสบริหารสินค้าคงเหลือได้ดี ด้วยระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ยลดลงจาก 51 วัน เป็น 44 วัน เนื่องจากคลังสินค้าโทรศัพท์เคลื่อนที่ลดลง สำหรับระยะเวลาชำระหนี้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย จาก 65 วันมาอยู่ที่ 72 วัน ตามสินเชื่อจากคู่ค้า (Vendor financing) ที่เพิ่มขึ้นจากการขยายโครงข่าย

### เครดิตเทอมและระยะเวลาการเก็บหนี้

ระยะเครดิตเทอมที่เอไอเอสให้กับลูกค้าอยู่ระหว่าง 14-120 วัน ขึ้นอยู่กับประเภทของบริการและประเภทของลูกค้า สำหรับลูกค้าทั่วไปซึ่งส่วนใหญ่ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เอไอเอสให้เครดิตเทอมเป็นระยะเวลา 30 วันสำหรับบริการประเภทรายเดือน ในขณะที่ธุรกิจสำหรับลูกค้าองค์กร เอไอเอสให้ระยะเวลาเครดิตเทอมที่ยาวกว่าโดยอยู่ระหว่าง 30-120 วัน ขึ้นอยู่กับประเภทของการบริการ ทั้งนี้ระยะเวลาการเก็บหนี้เฉลี่ยสำหรับปี 2563 อยู่ที่ 38 วัน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 36 วันของปีก่อน แม้ว่าเอไอเอสได้มีการผ่อนปรนการชำระหนี้สำหรับลูกค้าทั่วไปและลูกค้าองค์กรในช่วงสถานการณ์โรคระบาดในไตรมาส 2/2563 แต่ได้ดำเนินการเก็บหนี้ตามนโยบายปกติตั้งแต่ไตรมาส 3/2563

งบกำไรขาดทุน (ล้านบาท)	ไม่รวมผลจาก TFRS 16							
	ไตรมาส 4/2562	ไตรมาส 3/2563	ไตรมาส 4/2563	%YoY	%QoQ	2562	2563	%YoY
รายได้ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่	31,770	29,197	29,015	-8.7%	-0.6%	126,341	118,082	-6.5%
รายได้ธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	1,579	1,785	1,852	17%	3.7%	5,722	6,959	22%
รายได้การให้บริการอื่นๆ	1,213	1,148	1,223	0.9%	6.6%	4,509	4,552	1.0%
<b>รายได้การให้บริการหลัก</b>	<b>34,562</b>	<b>32,130</b>	<b>32,090</b>	<b>-7.2%</b>	<b>-0.1%</b>	<b>136,572</b>	<b>129,594</b>	<b>-5.1%</b>
รายได้ค่าเชื่อมโยงโครงข่ายและการเป็นพันธมิตรกับทีโอที	3,443	3,494	3,499	1.6%	0.2%	13,557	13,722	1.2%
<b>รายได้การให้บริการ</b>	<b>38,005</b>	<b>35,624</b>	<b>35,589</b>	<b>-6.4%</b>	<b>-0.1%</b>	<b>150,129</b>	<b>143,316</b>	<b>-4.5%</b>
รายได้จากการขายซิมและอุปกรณ์	10,813	6,091	10,485	-3.0%	72%	30,765	29,574	-3.9%
<b>รวมรายได้</b>	<b>48,818</b>	<b>41,715</b>	<b>46,074</b>	<b>-5.6%</b>	<b>10%</b>	<b>180,894</b>	<b>172,890</b>	<b>-4.4%</b>
ต้นทุนค่าธรรมเนียม	1,459	1,355	1,265	-13%	-6.7%	5,792	5,309	-8.3%
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	9,600	9,592	9,690	0.9%	1.0%	36,598	38,601	5.5%
ค่าใช้จ่ายด้านโครงข่าย	7,293	7,517	7,531	3.3%	0.2%	29,399	29,826	1.4%
ต้นทุนการให้บริการอื่นๆ	2,401	1,913	1,954	-19%	2.1%	9,699	7,904	-18%
<b>รวมต้นทุนการให้บริการ</b>	<b>20,752</b>	<b>20,377</b>	<b>20,440</b>	<b>-1.5%</b>	<b>0.3%</b>	<b>81,487</b>	<b>81,641</b>	<b>0.2%</b>
ต้นทุนการขายซิมและอุปกรณ์	10,656	6,164	10,360	-2.8%	68%	30,412	29,314	-3.6%
<b>รวมต้นทุน</b>	<b>31,408</b>	<b>26,541</b>	<b>30,800</b>	<b>-1.9%</b>	<b>16%</b>	<b>111,899</b>	<b>110,955</b>	<b>-0.8%</b>
<b>กำไรขั้นต้น</b>	<b>17,410</b>	<b>15,174</b>	<b>15,274</b>	<b>-12%</b>	<b>0.7%</b>	<b>68,994</b>	<b>61,935</b>	<b>-10%</b>
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	8,100	6,040	6,032	-26%	-0.1%	27,740	24,381	-12%
ค่าใช้จ่ายการตลาด	2,523	1,552	1,684	-33%	8.5%	7,861	6,598	-16%
ค่าใช้จ่ายในการบริหารและอื่นๆ	5,577	4,487	4,348	-22%	-3.1%	19,879	17,782	-11%
<b>กำไรจากการดำเนินงาน</b>	<b>9,310</b>	<b>9,135</b>	<b>9,242</b>	<b>-0.7%</b>	<b>1.2%</b>	<b>41,254</b>	<b>37,555</b>	<b>-9.0%</b>
กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน	16	-181	256	n/m	-242%	308	-2	-101%
รายได้ (ค่าใช้จ่าย) อื่น	214	195	136	-37%	-30%	616	731	19%
ค่าใช้จ่ายทางการเงิน	1,171	1,104	1,023	-13%	-7.4%	4,777	4,522	-5.3%
ภาษีเงินได้	1,303	1,278	1,191	-8.6%	-6.8%	6,209	5,336	-14%
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	-1	-2	-1	-26%	-70%	-3	-3	-1.8%
<b>กำไรสุทธิ</b>	<b>7,065</b>	<b>6,764</b>	<b>7,419</b>	<b>5.0%</b>	<b>9.7%</b>	<b>31,190</b>	<b>28,423</b>	<b>-8.9%</b>
ค่าใช้จ่ายโครงข่ายและค่าใช้จ่ายจากการเป็นพันธมิตรกับทีโอที (หลังหักรายได้)	4,730	4,676	4,605	-2.6%	-1.5%	19,073	18,642	-2.3%

EBITDA (ล้านบาท)	ไตรมาส 4/2562	ไตรมาส 3/2563	ไตรมาส 4/2563	%YoY	%QoQ	2562	2563	%YoY
กำไรจากการดำเนินงาน	9,310	9,135	9,242	-0.7%	1.2%	41,254	37,555	-9.0%
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	9,758	9,749	9,844	0.9%	1.0%	37,229	39,218	5.3%
(กำไร)/ขาดทุนจากการขายสินทรัพย์	332	25	6	-98%	-77%	372	30	-92%
ค่าตอบแทนผู้บริหาร	-33	-43	-45	37%	3.4%	-144	-168	16%
ค่าใช้จ่ายการเงินอื่นๆ	0	-4	-4	n/m	-0.6%	0	-17	n/m
<b>EBITDA</b>	<b>19,366</b>	<b>18,861</b>	<b>19,043</b>	<b>-1.7%</b>	<b>1.0%</b>	<b>78,710</b>	<b>76,619</b>	<b>-2.7%</b>
อัตรากำไร EBITDA margin (%)	39.7%	45.2%	41.3%			43.5%	44.3%	

ฐานะการเงิน (ล้านบาท/ร้อยละของสินทรัพย์รวม)	ไตรมาส 4/2562		TFRS 9&16 ไตรมาส 4/2563	
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	19,637	6.8%	18,421	5.3%
เงินลงทุนระยะสั้น	1,989	0.7%	1,921	0.5%
ลูกหนี้การค้า	16,277	5.6%	16,579	4.7%
สินค้าคงเหลือ	4,828	1.7%	2,372	0.7%
อื่นๆ	4,411	1.5%	3,132	0.9%
<b>รวมสินทรัพย์หมุนเวียน</b>	<b>47,142</b>	<b>16%</b>	<b>42,155</b>	<b>12%</b>
ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่	103,074	36%	110,219	31%
โครงข่าย ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	125,510	43%	122,518	35%
สินทรัพย์สิทธิการใช้	0	0%	58,723	17%
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	5,468	1.9%	7,123	2.0%
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี	3,491	1.2%	4,120	1.2%
อื่นๆ	4,984	1.7%	5,312	1.5%
<b>สินทรัพย์รวม</b>	<b>289,669</b>	<b>100%</b>	<b>350,171</b>	<b>100%</b>

ฐานะการเงิน (ล้านบาท/ร้อยละของสินทรัพย์รวม)	ไตรมาส 4/2562		TFRS 9&16 ไตรมาส 4/2563	
เจ้าหนี้การค้า	22,037	7.6%	22,382	6.4%
ส่วนของเงินกู้ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	24,872	8.6%	18,748	5.4%
ส่วนของหนี้สินตามสัญญาเช่าถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	0	0%	10,213	2.9%
ผลตอบแทนค้างจ่าย	5,248	1.8%	5,248	1.5%
ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ค้างจ่ายถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	24,490	8.5%	10,538	3.0%
อื่นๆ	28,608	9.9%	26,684	7.6%
<b>รวมหนี้สินหมุนเวียน</b>	<b>105,255</b>	<b>36%</b>	<b>93,813</b>	<b>27%</b>
หุ้นกู้และเงินกู้ระยะยาว	69,172	24%	79,301	23%
หนี้สินตามสัญญาเช่า	0	0%	48,150	14%
ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ค้างจ่าย	37,299	13%	42,911	12%
อื่นๆ	8,549	3.0%	10,306	2.9%
<b>รวมหนี้สิน</b>	<b>220,275</b>	<b>76%</b>	<b>274,481</b>	<b>78%</b>
กำไรสะสม	44,226	15%	51,382	15%
อื่นๆ	25,169	8.7%	24,307	6.9%
<b>รวมส่วนของผู้ถือหุ้น</b>	<b>69,394</b>	<b>24%</b>	<b>75,689</b>	<b>22%</b>

อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ	ไตรมาส 4/2562	TFRS 9&16	
		ไตรมาส 3/2563	ไตรมาส 4/2563
เงินกู้ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	1.4	1.6	1.3
เงินกู้สุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	1.0	1.3	1.0
เงินกู้สุทธิต่อ EBITDA	0.9	1.0	0.9
เงินกู้สุทธิต่อหนี้สินตามสัญญาเช่าและใบอนุญาต ให้ใช้คลื่นความถี่ค่าจ่ายต่อ EBITDA	1.7	2.3	2.1
อัตราส่วนสภาพคล่อง	0.4	0.4	0.4
Interest Coverage	12.6	13.4	14.0
Debt Service Coverage Ratio	2.2	2.2	3.3
ผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)	43%	37%	40%

ตัวเลขจากงบกำไรขาดทุนเป็นตัวเลขตั้งแต่ต้นปี เทียบให้เป็นเดิมนปี

ตารางการชำระหนี้			ตารางชำระค่าใบอนุญาตคลื่นความถี่			
ล้านบาท	หุ้นกู้	เงินกู้	1800 เมกะเฮิร์ตซ์	900 เมกะเฮิร์ตซ์	2600 เมกะเฮิร์ตซ์	700 เมกะเฮิร์ตซ์
2564	1,776	12,079	3,128	7,565	-	1,758
2565	-	14,040	-	7,565	-	1,758
2566	7,820	7,483	-	7,565	-	1,758
2567	6,638	6,417	-	7,565	-	1,758
2568	-	7,367	-	7,565	2,934	1,758
2569	7,180	5,083	-	-	2,934	1,758
2570	9,000	4,550	-	-	2,934	1,758
2571	-	3,750	-	-	2,934	1,758
2572	-	-	-	-	2,934	1,758

\*ใบอนุญาตคลื่น 700 เมกะเฮิร์ตซ์ (2x5 เมกะเฮิร์ตซ์) ส่วนที่ได้รับจากการประมูลยังไม่ถูกจัดสรรอย่างเป็นทางการ และคาดว่าจะการชำระเงินงวดแรกจำนวน 1,715 ล้าน จะเริ่มในเดือนเมษายน 2564

\*การชำระค่าใบอนุญาตคลื่น 26 กิกะเฮิร์ตซ์ จำนวน 5,345 ล้านบาท มีกำหนดชำระภายใน 1 ปี หลังจากการประกาศผลการประมูลอย่างเป็นทางการ (กุมภาพันธ์ 2563)

อันดับเครดิต	
Fitch	National rating: AA+ (THA), แนวโน้ม: คงที่
S&P	BBB+, แนวโน้มอันดับเครดิต: คงที่

แหล่งที่มาและแหล่งใช้ไปของเงินทุนประจำปี 2563 (ล้านบาท)			
แหล่งที่มาของเงินทุน		แหล่งใช้ไปของเงินทุน	
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	92,104	เงินลงทุนในโครงข่ายและสินทรัพย์ถาวร	28,057
เงินรับจากการขายสินทรัพย์	109	ชำระใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม	26,835
ดอกเบี้ยรับ	326	ภาษีเงินได้ และชำระต้นทุนทางการเงิน	10,719
เงินกู้สุทธิ	4,071	ชำระหนี้สินตามสัญญาเช่า	11,754
เงินปันผลรับ	9	เงินปันผลจ่าย	20,219
		เงินลงทุนในการร่วมค้าเพิ่มขึ้นและอื่นๆ	252
เงินสดลดลง	1,216		
<b>Total</b>	<b>97,835</b>		<b>97,835</b>

## มุมมองของผู้บริหารต่อแนวโน้มและกลยุทธ์ในปี 2564

คาดการณ์ผลกระทบการรวมผลกระทบบจาก TFRS 16	
รายได้จากการให้บริการหลัก	• เติบโตในอัตราเฉพาะตัวด้วยระดับต่ำ
กำไร EBITDA	• เติบโตในอัตราเฉพาะตัวด้วยระดับต่ำ
งบประมาณการลงทุน (ไม่รวมคลื่นความถี่)	• 25,000-30,000 ล้านบาท

## รายได้จากการให้บริการหลักฟื้นตัวและเติบโตอัตรา เลขตัวเดียวระดับต่ำ

การเติบโตของเศรษฐกิจในปี 2564 ยังคงมีความไม่แน่นอนจากการระบาดระลอกใหม่ของโควิด-19 ที่เริ่มในช่วงปลายปี 2563 ในขณะที่ภาคธุรกิจยังคงไม่ฟื้นตัวสู่ระดับเดิมในช่วงก่อนการระบาด โดยคาดว่าจะการใช้จ่ายของผู้บริโภคยังมีแนวโน้มที่อ่อนตัวจากผลกระทบของการระบาดที่ยังคงยืดเยื้อและส่งผลกระทบต่อรายได้ของทั้งภาคธุรกิจและการจ้างงานที่ลดลง รวมถึงระดับหนี้ภาคครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้การฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวและการส่งออก ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยยังขึ้นอยู่กับการเข้าถึงวัคซีนของทั้งคนไทยและในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจขนาดใหญ่ ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจจะเป็นปัจจัยกดดันต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมและการเติบโตของรายได้จากการให้บริการหลักของบริษัท อีกทั้งยังคาดการณ์ว่าระดับการแข่งขันในตลาดยังคงอยู่ในระดับสูงด้วยการใช้กลยุทธ์ทางด้านราคาเพื่อจับกลุ่มลูกค้าที่มองหาสินค้าและบริการที่มีความคุ้มค่าเพื่อชดเชยกำลังซื้อที่อ่อนลง เอไอเอสจึงมุ่งเน้นในการสร้างความแตกต่างด้วยสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์ลูกค้าแต่ละกลุ่ม อีกทั้งยังยกระดับประสิทธิภาพการรักษาคู่มือสัมพันธ์กับลูกค้า รวมทั้งการนำกระบวนการดิจิทัลมาปรับใช้ ทั้งสำหรับกระบวนการภายในและสร้างช่องทางออนไลน์ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดในระดับที่เหมาะสมและขยายการเติบโตในธุรกิจใหม่

• **การฟื้นตัวของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่** เอไอเอสมุ่งมั่นในการเป็นผู้นำบริการ 5G โดยเน้นสร้างประสบการณ์การใช้งาน 5G ที่เหนือกว่าเพื่อจับตลาดกลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อสูงและเพิ่มส่วนแบ่งตลาดเชิงรายได้ อีกทั้งเรายังมุ่งเสริมความแข็งแกร่งของโปรแกรมการรักษาฐานลูกค้าและใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก เพื่อรักษาฐานรายได้ในภาวะที่มีการแข่งขันด้านราคาที่สูง

• **คงการเติบโตของธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้านในระดับที่สูงกว่าอุตสาหกรรม** ด้วยกระแสความต้องการอินเทอร์เน็ตบ้านที่เพิ่มสูงขึ้นจากสถานการณ์โควิด-19 เอไอเอสได้วางแผนในการขยายความครอบคลุมของบริการในพื้นที่รอบนอกของเมืองหลักที่มีแนวโน้มการเติบโตที่สูง โดยอาศัยการต่อยอดจากฐานลูกค้าโทรศัพท์เคลื่อนที่และตั้งเป้าหมายลูกค้าจำนวน 1.6

ล้านคน ภายในปี 2564 ทั้งนี้ด้วยการแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงท่ามกลางกำลังซื้อที่อ่อนตัว เอไอเอสได้โฟกัสมุ่งเน้นนำเสนอบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ด้วยแพ็คเกจแบบรวมบริการที่หลากหลายเพื่อเพิ่มรายได้ต่อครัวเรือน (ARPH: Average Revenue per Household) และเพื่อสร้างระดับราคาที่เหนือกว่าคู่แข่งในตลาด

• **คาดการณ์อัตราการเติบโตของธุรกิจบริการลูกค้าองค์กรในระดับสองหลัก** ด้วยความต้องการที่เพิ่มขึ้นของภาคธุรกิจต่างๆ ที่เร่งปรับเปลี่ยนการดำเนินงานด้วยกระบวนการดิจิทัลเพื่อเข้าสู่ New normal เอไอเอสจึงคาดว่าธุรกิจลูกค้าองค์กรจะสามารถเติบโตได้สูงด้วยความแข็งแกร่งของโครงสร้างพื้นฐานและบริการด้าน ICT อีกทั้งด้วยโซลูชัน 5G ซึ่งเป็นเทคโนโลยีใหม่และเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ

## ลงทุนอย่างต่อเนื่องในโครงข่าย 5G/4G เพื่อรักษา ศักยภาพของผู้นำ

เอไอเอสวางแผนการลงทุนอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมศักยภาพของความเป็นผู้นำในระยะยาว โดยวางแผนการลงทุนสำหรับปี 2564 ประมาณ 25,000-30,000 ล้านบาท ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างโครงข่ายเพื่อความเป็นผู้นำในบริการ 5G ยกระดับคุณภาพบริการ 4G ขยายบริการธุรกิจอินเทอร์เน็ตบ้าน และลงทุนในแพลตฟอร์มสำหรับธุรกิจดิจิทัลและบริการลูกค้าองค์กร โดยวางแผนขยายโครงข่าย 5G บนคลื่นความถี่ทั้งย่านต่ำและกลาง เพื่อให้บริการด้วยคุณภาพที่เหนือกว่าผู้ให้บริการรายอื่น โดยเน้นในพื้นที่ซึ่งมีอัตราการใช้งานมือถือ 5G ที่สูง ทั้งนี้เอไอเอสมุ่งเน้นคุณภาพของบริการ 5G เพื่อประสบการณ์ที่ดีที่สุดสำหรับลูกค้า ประกอบกับการขยายโครงข่ายที่ครอบคลุมตามการเติบโตของการใช้งานมือถือ 5G

## คงความสามารถในการทำกำไรโดยเน้นการบริหาร จัดการต้นทุน

เพื่อรักษากระแสเงินสดจากการดำเนินงานและความสามารถในการทำกำไร

ภายใต้ความไม่แน่นอนในปี 2564 เอไอเอสวางแผนในการบริหารต้นทุนโดยให้ความสำคัญใน 3 ด้าน ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การยกระดับประสิทธิภาพ และการวางแผนจัดลำดับโครงการให้เหมาะสม โดยจะมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการปรับลดต้นทุนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การปรับกระบวนการปฏิบัติงานในรูปแบบอัตโนมัติ (Automation) การปรับช่องทางจำหน่ายและบริการผ่านทางออนไลน์ การปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Transformation) เพื่อให้การพัฒนาสินค้าและบริการสู่ตลาดได้อย่างรวดเร็วและปรับกระบวนการทำงานภายในที่คล่องตัว รวมถึงการปรับปรุงระบบบริหารจัดการโครงข่ายซึ่งจะช่วยให้การลงทุนในโครงข่ายมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้คาดการณ์การเติบโตของ EBITDA ปี 2564 ในอัตราเลขตัวเดียวระดับต่ำ

## นโยบายการจ่ายเงินปันผล: จ่ายไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของกำไรสุทธิ

เอไอเอสมุ่งมั่นในการสร้างการเติบโตของธุรกิจในระยะยาวและส่งเสริมผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นมาอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เอไอเอสจึงให้ความสำคัญต่อการรักษาสถานะทางการเงินให้แข็งแกร่งและมีความคล่องตัวเพื่อสร้างการเติบโตในอนาคต นโยบายการจ่ายเงินปันผลจะจ่ายไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของกำไรสุทธิ โดยนโยบายการจ่ายเงินปันผลนี้จะทำให้เอไอเอสมีกระแสเงินสดเพื่อเพิ่มความคล่องตัวทางการเงินซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเป็นผู้นำตลาดความสามารถในการแข่งขัน และโอกาสในการเติบโตของธุรกิจ รวมถึงพร้อมรับต่อสภาวะการณ์ต่างๆ ที่อาจเปลี่ยนแปลง

เอไอเอสยังคงการจ่ายเงินปันผลปีละสองครั้งจากผลการดำเนินงานบริษัท และทำโรสสมทบงบการเงินเฉพาะกิจการ ทั้งนี้การจ่ายเงินปันผลในทุกกรณีจะขึ้นอยู่กับกระแสเงินสดและแผนการลงทุน รวมถึงความจำเป็นและความเหมาะสมอื่นๆ ในอนาคตของบริษัทและ/หรือบริษัทย่อย และการจ่ายเงินปันผลดังกล่าวจะต้องไม่ทำโรสสมทบที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัทและ/หรือมีผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานปกติของบริษัทและบริษัทย่อย

## ภาคผนวก

งบกำไรขาดทุน (ล้านบาท)	รวมผลจาก TFRS 16					
	ไตรมาส 1/2563	ไตรมาส 2/2563	ไตรมาส 3/2563	ไตรมาส 4/2563	%QoQ	2563
รายได้ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่	30,334	29,536	29,197	29,015	-0.6%	118,082
รายได้ธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	1,640	1,683	1,785	1,852	3.7%	6,959
รายได้การให้บริการอื่นๆ	1,116	1,066	1,148	1,223	6.6%	4,552
<b>รายได้การให้บริการหลัก</b>	<b>33,090</b>	<b>32,285</b>	<b>32,130</b>	<b>32,090</b>	<b>-0.1%</b>	<b>129,594</b>
รายได้ค่าเชื่อมโยงโครงข่ายและการเป็นพันธมิตรกับโอที	3,290	3,439	3,494	3,499	0.2%	13,722
<b>รายได้การให้บริการ</b>	<b>36,380</b>	<b>35,724</b>	<b>35,624</b>	<b>35,589</b>	<b>-0.1%</b>	<b>143,316</b>
รายได้จากการขายซิมและอุปกรณ์	6,465	6,532	6,091	10,485	72%	29,574
<b>รวมรายได้</b>	<b>42,845</b>	<b>42,256</b>	<b>41,715</b>	<b>46,074</b>	<b>10%</b>	<b>172,890</b>
ต้นทุนค่าธรรมเนียม	1,409	1,281	1,355	1,265	-6.7%	5,309
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	12,586	12,484	12,545	12,596	0.4%	50,210
ค่าใช้จ่ายด้านโครงข่าย	4,253	4,683	4,551	4,622	1.6%	18,109
ต้นทุนการให้บริการอื่นๆ	2,090	1,948	1,913	1,954	2.1%	7,905
<b>รวมต้นทุนการให้บริการ</b>	<b>20,338</b>	<b>20,396</b>	<b>20,364</b>	<b>20,437</b>	<b>0.4%</b>	<b>81,534</b>
ต้นทุนการขายซิมและอุปกรณ์	6,419	6,372	6,164	10,360	68%	29,314
<b>รวมต้นทุน</b>	<b>26,757</b>	<b>26,767</b>	<b>26,528</b>	<b>30,796</b>	<b>16%</b>	<b>110,848</b>
<b>กำไรขั้นต้น</b>	<b>16,088</b>	<b>15,489</b>	<b>15,187</b>	<b>15,277</b>	<b>0.6%</b>	<b>62,042</b>
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	6,273	6,010	6,022	6,026	0.1%	24,331
ค่าใช้จ่ายการตลาด	1,762	1,600	1,552	1,684	8.5%	6,598
ค่าใช้จ่ายในการบริหารและอื่นๆ	4,511	4,410	4,470	4,342	-2.9%	17,733
<b>กำไรจากการดำเนินงาน</b>	<b>9,815</b>	<b>9,478</b>	<b>9,165</b>	<b>9,252</b>	<b>0.9%</b>	<b>37,711</b>
กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน	-430	350	-181	263	-245%	2
รายได้ (ค่าใช้จ่าย) อื่น	271	129	195	136	-30%	731
ค่าใช้จ่ายทางการเงิน	1,564	1,546	1,449	1,358	-6.3%	5,917
ภาษีเงินได้	1,335	1,411	1,215	1,128	-7.2%	5,089
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	1	1	-2	-1	-70%	-3
<b>กำไรสุทธิ</b>	<b>6,756</b>	<b>7,001</b>	<b>6,513</b>	<b>7,164</b>	<b>10%</b>	<b>27,434</b>
<b>EBITDA</b>	<b>22,777</b>	<b>22,297</b>	<b>22,091</b>	<b>22,234</b>	<b>0.6%</b>	<b>89,398</b>



# ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

## งบการเงิน

### รายงานการสอบบัญชี

จากรายงานของผู้สอบบัญชีในช่วงระยะเวลา 3 ปี (2561 – 2563) ที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยมีความเห็นว่างบการเงินรวมของบริษัทฯ และบริษัทย่อย และงบการเงินของบริษัทฯ แสดงฐานะการเงินรวมและฐานะการเงินเฉพาะของบริษัทฯ ผลการดำเนินงานรวมและผลการดำเนินงานเฉพาะของบริษัทฯ และกระแสเงินสดรวมและกระแสเงินสดเฉพาะของบริษัทฯ โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

## งบแสดงฐานะการเงินรวม

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม

หน่วย : พันบาท

	2561		2562		2563	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
<b>สินทรัพย์</b>						
<b>สินทรัพย์หมุนเวียน</b>						
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	9,066,888	3.12	19,636,627	6.78	18,420,769	5.26
เงินฝากธนาคารที่สามารถใช้เป็นการเฉพาะ	2,220,542	0.77	1,989,089	0.69	1,909,701	0.55
เงินฝากสถาบันการเงินที่ติดภาระค้ำประกัน	-	-	-	-	11,200	-
ลูกหนี้การค้า และลูกหนี้หมุนเวียนอื่น	19,241,654	6.62	18,297,896	6.32	17,781,190	5.08
สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา	-	-	1,868,738	0.64	1,448,323	0.41
สินค้าคงเหลือ	3,822,986	1.32	4,828,456	1.66	2,372,086	0.68
สินทรัพย์ภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบัน	116,987	0.04	317,087	0.11	1,092	-
สินทรัพย์ทางการเงินหมุนเวียนอื่น	5,772	-	-	-	-	-
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	429,844	0.15	204,259	0.07	211,038	0.06
<b>รวมสินทรัพย์หมุนเวียน</b>	<b>34,904,673</b>	<b>12.02</b>	<b>47,142,152</b>	<b>16.27</b>	<b>42,155,398</b>	<b>12.04</b>

หน่วย : พันบาท

	2561		2562		2563	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
<b>สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน</b>						
เงินลงทุนในบริษัทร่วม	17,793	0.01	24,613	0.01	31,588	0.01
เงินลงทุนในการร่วมค้า	735,996	0.25	635,509	0.22	799,045	0.23
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	59,976	0.02	67,032	0.02	-	-
สินทรัพย์ทางการเงินไม่หมุนเวียนอื่น	-	-	-	-	110,031	0.03
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	130,211,974	44.82	125,510,307	43.33	122,517,638	34.99
สินทรัพย์สิทธิการใช้	-	-	-	-	58,722,695	16.77
ค่าความนิยม	2,881,700	0.99	2,881,700	0.99	2,881,700	0.82
ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม	111,749,059	38.47	103,074,017	35.58	110,219,201	31.48
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่นนอกจากค่าความนิยม	5,091,829	1.75	5,468,376	1.89	7,122,853	2.03
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี	3,210,340	1.10	3,490,522	1.21	4,120,355	1.18
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	1,641,645	0.57	1,374,894	0.48	1,490,073	0.42
<b>รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน</b>	<b>255,600,312</b>	<b>87.98</b>	<b>242,526,970</b>	<b>83.73</b>	<b>308,015,179</b>	<b>87.96</b>
<b>รวมสินทรัพย์</b>	<b>290,504,985</b>	<b>100.00</b>	<b>289,669,122</b>	<b>100.00</b>	<b>350,170,577</b>	<b>100.00</b>

## งบแสดงฐานะการเงินรวม (ต่อ)

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม

หน่วย : พันบาท

	2561		2562		2563	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
<b>หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น</b>						
<b>หนี้สินหมุนเวียน</b>						
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	5,900,000	2.03	-	-	4,900,000	1.40
เจ้าหนี้การค้า และเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น	37,679,695	12.97	41,376,820	14.28	40,570,675	11.59
ประมาณการสำหรับผลประโยชน์ตอบแทนจ่าย	5,361,819	1.85	5,248,417	1.81	5,248,417	1.50
รายได้ค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รับส่งหน้า	3,963,531	1.36	4,189,025	1.44	4,348,674	1.24
เงินรับส่งหน้าจากลูกค้า	2,220,541	0.76	1,989,089	0.69	1,909,701	0.54
ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	11,203,599	3.86	24,871,789	8.59	13,848,369	3.95
ส่วนของใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมค้างจ่าย ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	3,971,753	1.37	24,490,135	8.45	10,538,021	3.01
ส่วนของหนี้สินตามสัญญาเช่าที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	-	-	-	-	10,212,817	2.92
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	2,412,565	0.83	2,892,324	1.00	1,867,303	0.53
หนี้สินทางการเงินหมุนเวียนอื่น	-	-	140,659	0.05	297,202	0.09
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	50,953	0.02	57,042	0.02	72,246	0.02
<b>รวมหนี้สินหมุนเวียน</b>	<b>72,764,456</b>	<b>25.05</b>	<b>105,255,300</b>	<b>36.33</b>	<b>93,813,424</b>	<b>26.79</b>

หน่วย : พันบาท

	2561		2562		2563	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
<b>หนี้สินไม่หมุนเวียน</b>						
หนี้สินระยะยาว	92,029,626	31.68	69,171,920	23.88	79,301,185	22.65
หนี้สินตามสัญญาเช่า	-	-	-	-	48,150,497	13.75
ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	2,253,764	0.78	2,859,529	0.99	3,179,944	0.91
ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมค้างจ่าย	63,516,141	21.86	37,298,912	12.88	42,911,011	12.25
ส่วนปรับมูลค่าใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมรอรับรู้	-	-	3,283,533	1.13	3,283,533	0.94
หนี้สินทางการเงินไม่หมุนเวียนอื่น	-	-	-	-	1,225,258	0.35
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	2,272,418	0.78	2,405,758	0.83	2,616,358	0.75
<b>รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน</b>	<b>160,071,949</b>	<b>55.10</b>	<b>115,019,652</b>	<b>39.71</b>	<b>180,667,786</b>	<b>51.60</b>
<b>รวมหนี้สิน</b>	<b>232,836,405</b>	<b>80.15</b>	<b>220,274,952</b>	<b>76.04</b>	<b>274,481,210</b>	<b>78.39</b>
<b>ส่วนของผู้ถือหุ้น</b>						
ทุนที่ออกจำหน่ายและชำระแล้วเต็มมูลค่า	2,973,095	1.02	2,973,179	1.03	2,973,554	0.85
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	22,372,276	7.70	22,386,070	7.73	22,446,531	6.41
ส่วนต่างจากการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการถือหุ้นในบริษัทย่อย	(668,455)	(0.23)	(669,657)	(0.23)	(669,657)	(0.19)
กำไรสะสม :						
จัดสรรแล้ว - สำรองตามกฎหมาย	500,000	0.17	500,000	0.17	500,000	0.14
ยังไม่ได้จัดสรร	32,005,108	11.02	43,725,576	15.10	50,882,428	14.53
องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	339,016	0.12	350,931	0.12	(568,872)	(0.16)
<b>รวมส่วนของผู้ถือหุ้นเฉพาะบริษัท</b>	<b>57,521,040</b>	<b>19.80</b>	<b>69,266,099</b>	<b>23.92</b>	<b>75,563,984</b>	<b>21.58</b>
ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	147,540	0.05	128,071	0.04	125,383	0.03
<b>รวมส่วนของผู้ถือหุ้น</b>	<b>57,668,580</b>	<b>19.85</b>	<b>69,394,170</b>	<b>23.96</b>	<b>75,689,367</b>	<b>21.61</b>
<b>รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น</b>	<b>290,504,985</b>	<b>100.00</b>	<b>289,669,122</b>	<b>100.00</b>	<b>350,170,577</b>	<b>100.00</b>

## งบกำไรขาดทุนรวม

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม

หน่วย : พันบาท

	2561		2562		2563	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
<b>รายได้</b>						
รายได้จากการให้บริการและให้เช่าอุปกรณ์	144,004,927	84.78	150,128,820	82.99	143,315,889	82.89
รายได้จากการขาย	25,850,920	15.22	30,764,865	17.01	29,574,376	17.11
<b>รวมรายได้</b>	<b>169,855,847</b>	<b>100.00</b>	<b>180,893,685</b>	<b>100.00</b>	<b>172,890,265</b>	<b>100.00</b>
<b>ต้นทุน</b>						
ต้นทุนการให้บริการและให้เช่าอุปกรณ์	(76,700,067)	(45.16)	(81,487,210)	(45.05)	(81,534,058)	(47.16)
ต้นทุนขาย	(26,755,622)	(15.75)	(30,412,235)	(16.81)	(29,314,265)	(16.96)
<b>รวมต้นทุน</b>	<b>(103,455,689)</b>	<b>(60.91)</b>	<b>(111,899,445)</b>	<b>(61.86)</b>	<b>(110,848,323)</b>	<b>(64.11)</b>
<b>กำไรขั้นต้น</b>	<b>66,400,158</b>	<b>39.09</b>	<b>68,994,240</b>	<b>38.14</b>	<b>62,041,942</b>	<b>35.89</b>
ต้นทุนในการจัดจำหน่าย	(9,549,510)	(5.62)	(7,861,312)	(4.35)	(6,598,244)	(3.82)
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	(16,745,333)	(9.86)	(19,879,238)	(10.99)	(17,732,641)	(10.26)
รวมค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหาร	(26,294,843)	(15.48)	(27,740,550)	(15.34)	(24,330,885)	(14.07)
<b>กำไรจากการขาย ให้บริการ และการให้เช่าอุปกรณ์</b>	<b>40,105,315</b>	<b>23.61</b>	<b>41,253,690</b>	<b>22.80</b>	<b>37,711,057</b>	<b>21.81</b>
รายได้จากดอกเบี้ยและเงินปันผล	164,949	0.10	197,603	0.11	319,969	0.18
รายได้อื่น	695,878	0.41	648,897	0.36	648,697	0.38
ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม และการร่วมค้า	(122,974)	(0.07)	(85,868)	(0.05)	(70,306)	(0.04)

หน่วย : พันบาท

	2561		2562		2563	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา – สุทธิ	118,631	0.07	308,410	0.17	140,201	0.08
ขาดทุนจากการวัดมูลค่าสุทธิของตราสารอนุพันธ์	-	-	-	-	(138,621)	(0.08)
ค่าตอบแทนผู้บริหาร	(177,470)	(0.10)	(144,365)	(0.08)	(167,773)	(0.10)
ต้นทุนทางการเงิน	(5,147,685)	(3.04)	(4,776,605)	(2.64)	(5,917,383)	(3.42)
<b>กำไรก่อนภาษีเงินได้</b>	<b>35,636,644</b>	<b>20.98</b>	<b>37,401,762</b>	<b>20.67</b>	<b>32,525,841</b>	<b>18.81</b>
ภาษีเงินได้	(5,922,539)	(3.49)	(6,209,242)	(3.43)	(5,088,586)	(2.94)
<b>กำไรสำหรับปี</b>	<b>29,714,105</b>	<b>17.49</b>	<b>31,192,520</b>	<b>17.24</b>	<b>27,437,255</b>	<b>15.87</b>
ส่วนของกำไร :						
ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัท	29,682,178	17.47	31,189,571	17.24	27,434,361	15.87
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	31,927	0.02	2,949	-	2,894	-
<b>กำไรสำหรับปี</b>	<b>29,714,105</b>	<b>17.49</b>	<b>31,192,520</b>	<b>17.24</b>	<b>27,437,255</b>	<b>15.87</b>
<b>กำไรสุทธิต่อหุ้นพื้นฐาน (บาท)</b>	<b>9.98</b>		<b>10.49</b>		<b>9.23</b>	
<b>กำไรสุทธิต่อหุ้นปรับลด (บาท)</b>	<b>9.98</b>		<b>10.49</b>		<b>9.23</b>	

## งบกระแสเงินสดรวม

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม

หน่วย : พันบาท

	2561	2562	2563
<b>กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน</b>			
ทำกำไรสำหรับปี	29,714,105	31,192,520	27,437,255
รายการปรับปรุง			
ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย	33,879,091	37,228,820	51,841,589
รายได้จากการดอกเบี้ยและเงินปันผล	(164,949)	(197,603)	(319,969)
ต้นทุนทางการเงิน	5,147,685	4,776,605	5,917,383
ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น/ หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ	2,174,515	2,520,819	2,875,761
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	38,776	25,793	17,627
กลับรายการค่าเผื่อสินค้าล้าสมัย การลดมูลค่าของ สินค้า และตัดจำหน่ายสินค้าคงเหลือ	(151,790)	(15,611)	(42,416)
ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์	2,255	177,909	37,609
ค่าเผื่ออุปกรณที่ยกเลิกการใช้งาน	635,294	952,434	700,429
ขาดทุนจากการยกเลิกสินทรัพย์ตามสัญญา	-	746,805	524,573
ขาดทุนจากเงินลงทุนระยะยาวอื่น	-	1,000	-
(กำไร) ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยน ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง	201,914	(416,415)	(144,400)
ส่วนแบ่งขาดทุนจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม และการร่วมค้า	122,974	85,868	70,306
ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงาน	188,449	844,013	196,970
ภาษีเงินได้	5,922,539	6,209,242	5,088,586
<b>เงินสดได้มาจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลง     ในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน</b>	<b>77,710,858</b>	<b>84,132,199</b>	<b>94,201,303</b>

หน่วย : พันบาท

	2561	2562	2563
<b>การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน</b>			
เงินฝากธนาคารที่สามารถใช้เป็นการเฉพาะ	422,091	231,453	79,388
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น	(3,889,749)	(1,602,313)	(3,371,745)
สินทรัพย์ตามสัญญา	-	(920,605)	(104,157)
สินค้าคงเหลือ	307,111	(989,859)	2,498,786
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	7,246	342,465	307,586
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	260,385	266,751	(361,375)
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น	1,344,423	1,904,590	(1,062,140)
ประมาณการสำหรับผลประโยชน์ตอบแทนจ่าย	-	(113,402)	-
รายได้ค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รับล่วงหน้า	553,849	225,494	159,648
เงินรับล่วงหน้าจากลูกค้า	(422,091)	(231,453)	(79,388)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	3,450	6,089	15,204
สินทรัพย์ (หนี้สิน) ทางการเงินอื่น	(401,038)	146,431	(99,684)
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	23,411	(3,588)	(23,427)
<b>เงินสดได้มาจากการดำเนินงาน</b>	<b>75,919,946</b>	<b>83,394,252</b>	<b>92,159,999</b>
จ่ายผลประโยชน์พนักงาน	(25,552)	(45,601)	(56,432)
จ่ายภาษีเงินได้	(6,762,700)	(6,721,409)	(6,474,175)
<b>เงินสดสุทธิได้มาจากการดำเนินงาน</b>	<b>69,131,694</b>	<b>76,627,242</b>	<b>85,629,392</b>

## งบกระแสเงินสดรวม (ต่อ)

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม

หน่วย : พันบาท

	2561	2562	2563
<b>กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน</b>			
ซื้อที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ และสินทรัพย์ ไม่มีตัวตนอื่น	(20,197,788)	(23,029,007)	(28,056,506)
จำหน่ายอุปกรณ์	847,167	76,691	108,663
จ่ายชำระใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม	(20,535,811)	(4,020,000)	(26,834,979)
เงินลงทุนเพิ่มในการร่วมค้า	(787,499)	-	(246,900)
เงินลงทุนอื่น (เพิ่มขึ้น) สุทธิ	(577)	(8,056)	-
เงินสดจ่ายสุทธิในการซื้อธุรกิจ	(3,375,340)	-	-
รับเงินปันผล	-	7,800	9,000
รับดอกเบี้ย	173,094	188,219	326,271
<b>เงินสดสุทธิ (ใช้ไป) ในกิจกรรมลงทุน</b>	<b>(43,876,754)</b>	<b>(26,784,353)</b>	<b>(54,694,451)</b>
<b>กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน</b>			
จ่ายต้นทุนทางการเงิน	(3,290,108)	(3,106,140)	(4,218,327)
จ่ายต้นทุนทางการเงินอื่น	(17,105)	-	-
จ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่า	-	-	(11,753,610)
จ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงิน	(55,686)	(56,226)	-
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(850,000)	(5,900,000)	4,900,000
การเพิ่มเงินในหนี้สินระยะยาว	3,000,000	2,000,000	24,000,000
จ่ายชำระหนี้สินระยะยาว	(2,887,954)	(11,153,580)	(24,828,560)
เงินสดจ่ายเพื่อซื้อบริษัทย่อยจากส่วนได้เสียที่ไม่มี อำนาจควบคุม	(879,085)	(22,301)	(4,631)
จ่ายเงินปันผล	(21,852,479)	(21,050,238)	(20,218,750)
<b>เงินสดสุทธิ (ใช้ไป) ในกิจกรรมจัดหาเงิน</b>	<b>(26,832,417)</b>	<b>(39,288,485)</b>	<b>(32,123,878)</b>

หน่วย : พันบาท

	2561	2562	2563
ผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนของเงินตรา ต่างประเทศ	(6,042)	15,335	(26,921)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(1,583,519)	10,569,739	(1,215,858)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 1 มกราคม	10,650,407	9,066,888	19,636,627
<b>เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม</b>	<b>9,066,888</b>	<b>19,636,627</b>	<b>18,420,769</b>

## ตารางแสดงอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม

	2561	2562	2563
<b>อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)</b>			
อัตราส่วนสภาพคล่อง (เท่า)	0.48	0.45	0.45
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว (เท่า)	0.35	0.34	0.37
อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด (เท่า)	0.95	0.73	0.91
อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า (เท่า)	11	11	11
ระยะเวลากลับหนี้เฉลี่ย (วัน)	32	32	34
อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (เท่า)	7	7	8
ระยะเวลายาขายสินค้าเฉลี่ย (วัน)	52	51	44
อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้ (เท่า)	6	6	5
ระยะเวลารับหนี้ (วัน)	58	65	72
วงจรเงินสด (วัน)	27	19	6
<b>อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหาทำกำไร (Profitability Ratio)</b>			
อัตรากำไรขั้นต้น (%)	39%	38%	36%
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (%)	24%	23%	22%
อัตรากำไรอื่น (%)	0.5%	0.5%	0.6%
อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร (%)	63%	121%	82%
อัตรากำไรสุทธิ (%)	17%	17%	16%
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น เฉลี่ย (%)	55%	49%	38%
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นสุด	51%	45%	36%

	2561	2562	2563
<b>อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Efficiency Ratio)</b>			
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (%)	10%	11%	9%
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร (%) <sup>/1</sup>	22%	23%	17%
อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (เท่า)	0.59	0.62	0.54
<b>อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (Financial Policy Ratio)</b>			
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	4.04	3.17	3.63
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย (เท่า)	11.94	13.00	13.50
อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน (เท่า)	2.90	2.25	3.33
อัตราการจ่ายเงินปันผล (%)	71%	70%	75%
<b>ข้อมูลต่อหุ้น</b>			
มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น (บาท)	19.40	23.34	25.46
กำไรสุทธิต่อหุ้น (บาท)	9.98	10.49	9.23
เงินปันผลต่อหุ้น (บาท)	7.08	7.34	6.92
<b>อัตราการเติบโต</b>			
สินทรัพย์รวม (%)	2.3%	-0.3%	21%
หนี้สินรวม (%)	-0.3%	-5.4%	25%
รายได้จากการขายหรือบริการ (%)	7.7%	6.5%	-4.4%
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (%)	4.9%	5.5%	-12%
กำไรสุทธิ (%)	-1.3%	5.1%	-12%

<sup>/1</sup> ไม่รวมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม



## สูตรการคำนวณอัตราส่วนทางการเงิน

อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)	
อัตราส่วนสภาพคล่อง (เท่า)	สินทรัพย์หมุนเวียน / หนี้สินหมุนเวียน
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว (เท่า)	(เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด + เงินลงทุนระยะสั้น + ลูกหนี้การค้า) / หนี้สินหมุนเวียน
อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด (เท่า)	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน / สินทรัพย์หมุนเวียน
อัตราส่วนหนี้เงินลูกหนี้การค้า (เท่า)	รายได้รวม / ลูกหนี้การค้าเฉลี่ย
ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย (วัน)	360 / อัตราส่วนหนี้เงินลูกหนี้การค้า
อัตราส่วนหนี้เงินสินค้างเหลือ (เท่า)	ต้นทุนขาย / สินค้างคลงเฉลี่ย
ระยะเวลาวางสินค้าเฉลี่ย (วัน)	360 / อัตราส่วนหนี้เงินสินค้างเหลือ
อัตราส่วนหนี้เงินเจ้าหนี้ (เท่า)	ต้นทุนรวม / เจ้าหนี้การค้าเฉลี่ย
ระยะเวลารับหนี้ (วัน)	360 / อัตราส่วนหนี้เงินเจ้าหนี้
วงจรเงินสด (วัน)	ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย + ระยะเวลาวางสินค้าเฉลี่ย - ระยะเวลาชำระหนี้
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)	
อัตรากำไรขั้นต้น (ร้อยละ)	กำไรขั้นต้น / รายได้รวม
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (ร้อยละ)	กำไรจากการดำเนินงาน / รายได้รวม
อัตรากำไรอื่น (ร้อยละ)	(รายได้จากการลงทุน + รายได้จากการดำเนินงานอื่นๆ) / รายได้รวม
อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร (ร้อยละ)	(เงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน +/- เงินสดสุทธิจากกิจกรรมลงทุน) / กำไรจากการดำเนินงาน
อัตรากำไรสุทธิ (ร้อยละ)	กำไรสุทธิ / รายได้รวม
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นเฉลี่ย (ร้อยละ)	กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นสุด (ร้อยละ)	กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นสุด

อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Efficiency Ratio)	
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ร้อยละ)	กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวมเฉลี่ย
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร (ร้อยละ) <sup>1</sup>	กำไรสุทธิ / (ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ + สินทรัพย์สิทธิการใช้ + สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่นนอกจากราคาความนิยม)
อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (เท่า)	รายได้รวม / สินทรัพย์รวมเฉลี่ย
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (Financial Policy Ratio)	
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้นรวม
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย (เท่า)	กำไรจากการดำเนินงาน / ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย
อัตราส่วนความสามารถชำระการผูกพัน (เท่า)	EBITDA สุทธิจากภาษี / (ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย + หนี้สินที่ต้องชำระใน 1 ปี)
อัตราการจ่ายเงินปันผล (%)	เงินปันผลต่อหุ้น / กำไรต่อหุ้น
ข้อมูลต่อหุ้น (Data on per Share Capital)	
มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น (บาท)	ส่วนของผู้ถือหุ้นรวม / จำนวนหุ้น
กำไรสุทธิต่อหุ้น (บาท)	กำไรสุทธิ / จำนวนหุ้น
อัตราการเติบโต (Percentage Growth)	
สินทรัพย์รวม (ร้อยละ)	(สินทรัพย์รวมปีล่าสุด - สินทรัพย์รวมปีก่อน) / สินทรัพย์รวมปีก่อน
หนี้สินรวม (ร้อยละ)	(หนี้สินรวมปีล่าสุด - หนี้สินรวมปีก่อน) / หนี้สินรวมปีก่อน
รายได้จากการขายหรือบริการ (ร้อยละ)	(รายได้รวมปีล่าสุด - รายได้รวมปีก่อน) / รายได้รวมปีก่อน
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (ร้อยละ)	(ค่าใช้จ่ายดำเนินงานปีล่าสุด - ค่าใช้จ่ายดำเนินงานปีก่อน) / ค่าใช้จ่ายดำเนินงานปีก่อน
กำไรสุทธิ (ร้อยละ)	(กำไรสุทธิปีล่าสุด - กำไรสุทธิปีก่อน) / กำไรสุทธิปีก่อน

<sup>1</sup> ไม่รวมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม

# ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น

## 1 ข้อมูลทั่วไปของบริษัท

ชื่อบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	: บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
ชื่อย่อหลักทรัพย์	: ADVANC
วันที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์	: 5 พฤศจิกายน 2534
มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด	: 523,346 ล้านบาท (ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2563)
ทุนจดทะเบียน	: 4,997,459,800 บาท
ทุนจดทะเบียนชำระแล้ว	: 2,973,554,313 บาท
จำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด	: 50,065 (ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2563 วันกำหนด Record Date ล่าสุดเพื่อสิทธิในการได้รับเงินปันผล)
สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อย (Free float)	: 36.23%
ประเภทธุรกิจ	: ให้บริการสื่อสารโทรคมนาคม โดยรวมถึงธุรกิจให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ธุรกิจอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ธุรกิจดิจิทัลเซอร์วิส

ที่ตั้งสำนักงานใหญ่	: เลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
เลขทะเบียนบริษัท	: 0107535000265
เว็บไซต์	: <a href="http://www.ais.co.th">http://www.ais.co.th</a>
เว็บไซต์นักลงทุนสัมพันธ์	: <a href="http://investor.ais.co.th/">http://investor.ais.co.th/</a>
โทรศัพท์	: (66) 2029 5000 American Depositary Receipt
ชื่อย่อของหลักทรัพย์	: AVIFY
วิธีการซื้อขาย	: ซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์ (Over the Counter: OTC)
นายทะเบียน	: The Bank of New York Mellon
อัตราส่วน (ADR to ORD)	: 1:1
หมายเลข ADR CUSIP	: 00753G103

## 2 ข้อมูลทั่วไปของบริษัทย่อย บริษัทร่วม กิจกรรมร่วมค้า และบริษัทที่เข้าร่วมลงทุน

ลำดับ	บริษัทย่อย	ประเภทธุรกิจ	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น (บาท)	ทุนชำระแล้ว (ล้านบาท)	สัดส่วน การถือหุ้น (%)
1	<b>บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด (เอดับบลิวเอ็น)</b> สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019	ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	13.5	100	1,350	99.99
2	<b>บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ตเวิร์ค คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (เอดีซี)</b> (บริษัทย่อยโดยอ้อมผ่าน ดีพีซี) สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019 เว็บไซต์ : www.adc.co.th (อยู่ระหว่างการชำระบัญชี)	ให้บริการสื่อสารข้อมูลผ่านเครือข่ายสายโทรศัพท์ และสาย Optical Fiber	95.75	10	957.52	51.00 <sup>1)</sup>
3	<b>บริษัท ดิจิตอล โฟน จำกัด (ดีพีซี)</b> สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019	ปัจจุบันยุติการให้บริการ เนื่องจากสิ้นสุดระยะเวลา ตามสัญญาให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ Digital PCN 1800	91.39	10	913.86	98.55
4	<b>บริษัท แอดวานซ์ เอ็มपी จำกัด (เอเอ็มพี)</b> สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019	ให้บริการการชำระเงินค่าสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ และบัตรเครดิต	30	10	300	99.99

ลำดับ	บริษัทย่อย	ประเภทธุรกิจ	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น (บาท)	ทุนชำระแล้ว (ล้านบาท)	สัดส่วน การถือหุ้น (%)
5	<b>บริษัท ซุปเปอร์ บรอดแบนด์ เน็ตเวิร์ค จำกัด (เอสบีเอ็น)</b> สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019 เว็บไซต์ : www.sbn.co.th	ให้บริการโทรคมนาคม และบริการโครงข่ายโทรคมนาคม เช่น บริการอินเทอร์เน็ต (ISP) บริการอินเทอร์เน็ตระหว่าง ประเทศและบริการซุมสายอินเทอร์เน็ต บริการโครงข่าย โทรคมนาคม ระหว่างประเทศ (IPLC & IP VPN) บริการเสียงผ่าน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Voice over IP) และบริการโทรทัศน์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (IP Television)	3	100	300	99.99
6	<b>บริษัท แอดวานซ์ คอนแทคเซ็นเตอร์ จำกัด (เอชซี)</b> สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019	ให้บริการศูนย์ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์	27.2	10	272	99.99
7	<b>บริษัท แอดวานซ์ ดิจิทัล ดิสทริบิวชัน จำกัด (เอ็ดดี)</b> สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท จังหวัดกรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5157 โทรสาร : (66) 2029 5019	ประกอบธุรกิจนายหน้าประกันวินาศภัย และนายหน้าประกันชีวิตโดยตรง	0.05	100	5	99.99
8	<b>บริษัท แอดวานซ์ เมจิกการ์ด จำกัด (เอเอ็มซี)</b> สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019	จำหน่ายบัตรเงินสดอิเล็กทรอนิกส์	25	10	250	99.99
9	<b>บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด (มหาชน) (ทีเอ็มซี)<sup>2)</sup></b> (บริษัทย่อยโดยอ้อมผ่าน ซีโอเอสแอล) สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2262 8888 โทรสาร : (66) 2262 8899 เว็บไซต์ : ww.teleinfomedia.co.th	ให้บริการจัดทำระบบและบริหารบุคลากรคอลเซ็นเตอร์ (Outsourced Contact Center) อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ISO 9001 และให้บริการคำให้คำปรึกษาและจัด ทำการตลาดดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มโฆษณาดิจิทัล สำหรับ ผู้ประกอบการทั้งรายย่อยและขนาดใหญ่	15.65	10	156.54	99.99

ลำดับ	บริษัทย่อย	ประเภทธุรกิจ	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น (บาท)	ทุนชำระแล้ว (ล้านบาท)	สัดส่วน การถือหุ้น (%)
10	<b>บริษัท ซีเอส ล็อกซ์อินโฟ จำกัด (มหาชน) (ซีเอสแอล) <sup>2)</sup></b> (บริษัทย่อยโดยอ้อมผ่าน เอดับบลิวเอ็น) สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2263 8000 โทรสาร : (66) 2263 8132 เว็บไซต์ : www.csloxinfo.com	ให้บริการด้านอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ และการสื่อสารแบบครบวงจร	594.51	0.25	148.63	99.67
11	<b>บริษัท เอไอเอ็น โกลบอลคอม จำกัด (เอไอเอ็น)</b> สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019 เว็บไซต์ : www.ain.co.th	ให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ	2	100	100	99.99
12	<b>บริษัท แอดวานซ์ บรอดแบนด์ เน็ตเวิร์ค จำกัด (เอบีเอ็น)</b> สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019	ให้บริการจัดอบรมแก่บริษัทในกลุ่ม	1	100	100	99.99
13	<b>บริษัท ไรร์เลส ดีไวซ์ ซัพพลาย จำกัด (ดับบลิวดีเอส)</b> สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019	นำเข้าและจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ และอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่	0.5	100	50	99.99
14	<b>บริษัท ไมโมเทค จำกัด (เอ็มเอ็มที)</b> สำนักงานเลขที่ 1291/1 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019	พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ (IT) บริการรวบรวม ข้อมูลสำหรับบริการเสริมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Content Aggregator) และให้บริการในการเรียกเก็บ และรับชำระเงินจากลูกค้า	0.5	100	50	99.99

ลำดับ	บริษัทย่อย	ประเภทธุรกิจ	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น (บาท)	ทุนชำระแล้ว (ล้านบาท)	สัดส่วน การถือหุ้น (%)
15	<b>บริษัท เอดี เวบเจอร์ จำกัด (มหาชน) (เอดีวี) <sup>2)</sup></b> <b>(บริษัทย่อยโดยอ้อมผ่าน ชีเอสแอล)</b> สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2262 8888 โทรสาร : (66) 2262 8877 เว็บไซต์ : www.shinee.com	ให้บริการให้คำปรึกษาและบริหารจัดการสื่อโฆษณาดิจิทัล ออกแบบ วิเคราะห์และวางแผนสื่อทั้งระบบ (Digital Marketing) รับพัฒนาเว็บไซต์และแอปพลิเคชันมือถือรองรับทั้ง IOS และ Android (Web and Mobile Application Development) และเป็นผู้ให้บริการศูนย์รวมข่าวสาร สาระความบันเทิง ผ่านระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Content Provider)	1.07	10	10.75	99.99
16	<b>บริษัท แฟกซ์ โลว์ จำกัด (เอฟอีแอล)</b> สำนักงานเลขที่ 1291/1 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019	ให้เช่าและบริการพื้นที่ ที่ดินและอาคาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	0.01	100	1	99.98
17	<b>บริษัท เอลโล เพจเจอร์ คอมเมอร์ส จำกัด (วายพีซี) <sup>2)</sup></b> <b>(บริษัทย่อยโดยอ้อมผ่าน ทีเอ็มซี)</b> เลขที่ 1126/2 อาคารวานิช 2 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2262 8888 โทรสาร : (66) 2262 8823	ประกอบกิจการเกี่ยวกับการโฆษณาและเผยแพร่ธุรกิจ กิจกรรม ของบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคลและหน่วยงาน ของรัฐ โดยใช้สื่อโฆษณาทุกประเภท และประกอบกิจการ จำหน่าย จัดหา เป็นตัวแทนจำหน่าย ตัวแทนจัดหา งานโฆษณาประชาสัมพันธ์ ทางธุรกิจโดยสื่อโฆษณา ทุกประเภท	0.01	10	0.1	99.94
18	<b>บริษัท เลิร์นดี จำกัด (แอลดีไอ) <sup>3)</sup></b> สำนักงานเลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2029 5000 โทรสาร : (66) 2029 5019	ประกอบกิจการจัดฝึกอบรมและสัมมนาความรู้ ผ่านการเรียนการสอนทางออนไลน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์	0.1	10	1	99.99

หมายเหตุ:

<sup>1)</sup> สัดส่วนการถือหุ้นในเอดีวี ที่เหลืออีกร้อยละ 49 ถือโดยบุคคลอื่นที่ไม่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างกัน

<sup>2)</sup> เอ็ดบับลิวอินเข้าถือหุ้นในชีเอสแอลผ่านการนำเสนองานขอซื้อหลักทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 99.67 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดของชีเอสแอล เป็นผลให้ ทีเอ็มซี, เอดีวี และวายพีซี มีสถานะเป็นบริษัทย่อยโดยอ้อมผ่านชีเอสแอล

<sup>3)</sup> บริษัท เลิร์นดี จำกัด จัดตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2563



ลำดับ	บริษัทร่วม	ประเภทธุรกิจ	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น (บาท)	ทุนชำระแล้ว (ล้านบาท)	สัดส่วน การถือหุ้น (%)
1	<b>บริษัท อินโฟรเมชั่น ไฮเวย์ จำกัด (ไอเอช)</b> 52/1 หมู่ที่ 5 ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โทรศัพท์ : (66) 2029 5055 โทรสาร : (66) 2029 5019	ให้เช่าอุปกรณ์โครงข่ายสื่อสารสัญญาณโทรคมนาคม	0.5	100	50	29.00

ลำดับ	กิจการร่วมค้า	ประเภทธุรกิจ	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น (บาท)	ทุนชำระแล้ว (ล้านบาท)	สัดส่วน การถือหุ้น (%)
1	<b>บริษัท อมตะ เน็ทเวอร์ค จำกัด (เอเอ็น)</b> 700/2 หมู่ที่ 1 ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โทรศัพท์ : (66) 2029 5055 โทรสาร : (66) 2029 5019	ให้บริการโครงข่ายเส้นใยแก้วนำแสง ภายในนิคมอุตสาหกรรมอมตะ	1	100	100	60.00
2	<b>บริษัท แรบบิก-ไลน์ เพย์ จำกัด (อาร์แอลพี)</b> 127 อาคารเกษรทาวเวอร์ ชั้น18 ห้อง A,B ถนนราชดำริ แขวง ลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2026 3779	บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์และการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์	6	100	600	33.33
3	<b>บริษัท สห แอดวานซ์ เน็ทเวอร์ค จำกัด (เอสเอเอ็น)<sup>4)</sup></b> 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร	ให้บริการโครงข่ายเส้นใยแก้วนำแสงภายใน นิคมอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์	0.3	100	70	70
4	<b>บริษัท ดิจิทัล เกมส์ อินเตอร์เนชั่นแนล พิกซ์ อัลเกอิดี (ดีจีไอ)<sup>5)</sup></b> 31 Exeter Road, Comcentre ประเทศสิงคโปร์	ประกอบธุรกิจให้บริการแพลตฟอร์มคอนเทนต์เกมส์	30	1 เหรียญสิงคโปร์	30 ล้านเหรียญสิงคโปร์	33.33

หมายเหตุ:

<sup>4)</sup> เอสเอเอ็น เป็นกิจการร่วมค้าระหว่าง เอบีเอ็น กับ บริษัท สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่วันที่ 13 กรกฎาคม 2563 ณ สิ้นปี 2563 ยังไม่ประกอบธุรกิจ

<sup>5)</sup> ดีจีไอ เป็นกิจการร่วมค้าระหว่างดับบลิวดีเอส กับ บริษัท เอส เค เทเลคอม จำกัด และ บริษัท ดิจิตอล เกมมิ่ง อินเวสเม้นท์ พิกซ์ อัลเกอิดี ตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม 2563

ลำดับ	กิจการร่วมค้า	ประเภทธุรกิจ	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	มูลค่าที่ตราไว้ต่อหุ้น (บาท)	ทุนชำระแล้ว (ล้านบาท)	สัดส่วน การถือหุ้น (%)
1	<b>บริษัท บริดจ์ โมบาย พิกซ์ แอลทีดี (บีเอ็มบี)</b> 750 Chai Chee Road, #03-02/03, Technopark @ Chai Chee, ประเทศสิงคโปร์ โทรศัพท์ : (65) 6424 6270 โทรสาร : (65) 6745 9453	ให้บริการเกี่ยวกับเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในภาคพื้นเอเชีย แปซิฟิก เพื่อให้บริการเครือข่ายโทรคมนาคมระหว่างประเทศ	9	1 เหรียญสหรัฐ	9 ล้าน เหรียญสหรัฐ	10.00
2	<b>บริษัท ศูนย์ให้บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์ จำกัด (ซีแอลเอช)<sup>6)</sup></b> สำนักงานเลขที่ 98 อาคารสารกร สแควร์ ออฟฟิศ ทาวเวอร์ ห้องเลขที่ 403 ชั้นที่ 4 ถนนสารกรเหนือ แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ : (66) 2646 2523 โทรสาร : (66) 2168 7744	ศูนย์ให้บริการระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลกลาง ประสานงานการโอนย้ายผู้ให้บริการโทรคมนาคม เพื่อการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์ (Mobile Number Portability: MNP)	0.02	100	2	20.00

หมายเหตุ:

<sup>6)</sup> สัดส่วนการถือหุ้นในซีแอลเอช เป็นการถือหุ้นผ่านเอไอเอสร้อยละ 10 และถือผ่านเอดับบลิวเอ็นร้อยละ 10

## ข้อมูลของบุคคลอ้างอิงอื่นๆ

### นายทะเบียนหลักทรัพย์หุ้นสามัญ

บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด  
อาคารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย  
เลขที่ 93 ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง  
กรุงเทพมหานคร 10400  
โทรศัพท์ : (66) 2009 9383  
โทรสาร : (66) 2009 9476

### ผู้สอบบัญชี

ดร. ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล  
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขที่ 3356  
บริษัท ดีลอยท์ กูช โทมัส ไซยส สอบบัญชี จำกัด  
อาคาร เอไอเอส สานก ทาวเวอร์ ชั้น 23-27  
11/1 ถนนสารกรใต้ แขวงยานนาวา เขตสาทร  
กรุงเทพมหานคร 10120  
โทรศัพท์ : (66) 2034 0000  
โทรสาร : (66) 2034 0100

## ข้อพิพาททางกฎหมาย

ในอดีตเอไอเอสเป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบ 900 เมกะเฮิรตซ์ ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Cellular Mobile Telephone) (“สัญญาอนุญาต 900”) กับ ทีโอที เป็นระยะเวลา 25 ปี นับตั้งแต่วันที่เริ่มเปิดให้บริการ (1 ตุลาคม 2533 - 30 กันยายน 2558) ขณะที่ดีพีซี บริษัทย่อย เป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบ 1800 เมกะเฮิรตซ์ ตามสัญญาให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ Digital PCN (Personal Communication Network) 1800 (“สัญญาให้ดำเนินการ 1800”) กับ กสท. ตั้งแต่วันที่ 19 พฤศจิกายน 2539 ถึง 15 กันยายน 2556 ซึ่งตลอดระยะเวลาดำเนินการ เอไอเอสและดีพีซีมีหน้าที่ลงทุนจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการให้บริการและส่งมอบให้เป็นกรรมสิทธิ์ของทีโอที/กสท. และต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราร้อยละของรายได้ตามที่กำหนดไว้

ต่อมาการจัดตั้งคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กกท.”) ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ

กระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 และคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ในที่นี้เรียกรวมกันว่า “พรบ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่” การให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการโทรคมนาคมอื่นๆ ของบริษัท รวมถึงของบริษัทย่อยต่างๆ จึงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กกท. และ กสทช. ตามลำดับ

ทั้งนี้ จากการดำเนินงานภายใต้สัญญาอนุญาต 900 สัญญาให้ดำเนินการ 1800 พรบ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และพรบ.การประกอบกิจการโทรคมนาคม เอไอเอสและบริษัทย่อยมีข้อพิพาทที่เป็นสาระสำคัญดังตารางด้านล่าง ทั้งนี้ บริษัทได้มีการพิจารณากรณีเกิดผลกระทบด้านลบจากการพิจารณาข้อพิพาทต่อผลการดำเนินธุรกิจของบริษัท โดยสามารถศึกษาข้อมูลได้จากหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 39

## กรณีข้อพิพาททางกฎหมายจากการดำเนินงานภายใต้สัญญาอนุญาต 900

ข้อ	ข้อคดี	คู่ความ	วันเริ่มคดีและผู้พิจารณาตัดสินคดี	ข้อพิพาท	ผลการพิจารณา	ความคืบหน้าคดี
1	เงินผลประโยชน์ตอบแทนจากการทำสัญญาการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมตามประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ("กทช.")	เอไอเอส และ ทีโอที	9 มี.ค. 2554 , 23 ส.ค.2559 สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระบวนพิจารณา ศาลยุติธรรม 7 พ.ย. 2561 ศาลปกครองกลาง 11 พ.ย. 2561 ศาลปกครองกลาง 3 ส.ค. 2561 ศาลปกครองกลาง	<u>เอไอเอสเป็นผู้ยื่นข้อพิพาท</u> - 9 มี.ค.2554 เอไอเอสยื่นคำเสนอข้อพิพาทให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดว่าทีโอทีไม่มีสิทธิเรียกร้องเงินผลประโยชน์ตอบแทนตามสัญญาอนุญาต 900 จากรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมของปีดำเนินการที่ 17-20 เป็นเงินรวม 17,803 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 ต่อเดือน เนื่องจากเหตุที่เอไอเอสนำค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมที่ถูกผู้ประกอบการรายอื่นเรียกเก็บมาหักออกก่อนคำนวณส่วนแบ่งรายได้ให้แก่ทีโอที - 23 ส.ค. 2559 เอไอเอสได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดว่าทีโอทีไม่มีสิทธิเรียกร้องเงินผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมจากรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมของปี 23-25 เป็นจำนวนเงิน 8,367.90 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 ต่อเดือน  <u>ทีโอทีเป็นผู้ยื่นข้อพิพาท</u> 29 ก.ค. 2557 ทีโอทีได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้เอไอเอสชำระผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมสำหรับปีดำเนินการที่ 21-22 เป็นจำนวนเงิน 9,984 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือน	- 17 ส.ค. 2561 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้ยกข้อเรียกร้องของทีโอทีที่ให้เอไอเอสชำระเงินผลประโยชน์ตอบแทนจากรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมของปีดำเนินการที่ 17-20 กรณีปีดำเนินการที่ 21-22 ให้ยกคำเสนอข้อพิพาทของทีโอที และชี้ขาดให้ทีโอทีชำระคืนผลประโยชน์ตอบแทนจากกรณีพิพาทนี้ที่เอไอเอสชำระเกินไว้เป็นจำนวนเงิน 110.08 ล้านบาท ภายใน 60 วันนับแต่ได้รับคำชี้ขาด - 30 เม.ย. 2562 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้เอไอเอสชำระผลประโยชน์ตอบแทนจากรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมของปีดำเนินการที่ 23-25 แบบสุทธิ จำนวน 224.42 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ย ซึ่งเอไอเอสได้ชำระให้ทีโอทีโดยนำส่วนแบ่งรายได้ของค่าเชื่อมต่อโครงข่ายที่เอไอเอสได้ชำระไว้เกินในข้อพิพาทปีดำเนินการที่ 17-20 กรณีปีดำเนินการที่ 21-22 จำนวน 111 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยมาหักลบกับเงินที่เอไอเอสต้องชำระให้แก่ทีโอที คงเหลือจำนวนต้องชำระ 144 ล้านบาท โดยเอไอเอสได้นำเงินไปวางต่อสำนักงานวางทรัพย์แล้ว เนื่องจากทีโอทีปฏิเสธการรับเงิน	7 พ.ย. 2561 , 16 พ.ย. 2561 และ 25 ก.ค.2562 ทีโอที ได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทของปีดำเนินการที่ 17-20 และ 21-22 และ ปีที่ 23-25 ตามลำดับ ขณะนี้คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง
2	เงินส่วนแบ่งรายรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ	เอไอเอส และ ทีโอที	16 ม.ค. 2556 สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระบวนพิจารณา ศาลยุติธรรม 17 ก.ค. 2560 ศาลปกครองกลาง	เอไอเอสยื่นคำเสนอข้อพิพาทให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้ทีโอทีชำระเงินส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศตามข้อตกลงต่อกัน สัญญาอนุญาต 900 ครั้งที่ 3 และครั้งที่ 4 พร้อมดอกเบี้ย ซึ่งทีโอทีผิดนัดชำระให้แก่บริษัทตั้งแต่วันที่ 1 พ.ย. 2551 - ก.ย. 2555 รวมเป็นเงิน 1,528 ล้านบาท	วันที่ 1 พ.ค. 2560 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำวินิจฉัยให้ทีโอทีชำระเงินส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศในช่วงเดือน พ.ย. 2551 - ก.ย. 2555 เป็นเงินรวม 1,354 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี หากพ้นกำหนดเวลา 60 วันนับแต่ได้รับคำชี้ขาดและให้ทีโอทีชำระเงินส่วนแบ่งรายได้ฯ ตั้งแต่วันที่ 1 พ.ค. 2555 เป็นต้นไป จนกว่าจะหมดภาระผูกพันตามสัญญาอนุญาต 900 และเมื่อวันที่ 17 ก.ค. 2560 ทีโอที ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดต่อศาลปกครองกลาง วันที่ 22 มกราคม 2564 ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษายกคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของ ทีโอที ด้วยเหตุผลว่าการดำเนินการของหน่วยงานของคณะอนุญาโตตุลาการชอบด้วยกฎหมายและคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทดังกล่าวไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งนี้ ทีโอทีมีภาระผูกพันคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษา	วันที่ 23 พ.ค.62 เอไอเอสยื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลางขอให้บังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ซึ่งชี้ขาดให้ทีโอทีชำระเงินส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศในช่วงเดือน พ.ย. 2551 - ก.ย. 2555 คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

ข้อ	ข้อคดี	คู่ความ	วันเริ่มคดีและผู้พิจารณาคดี	ข้อพิพาท	ผลการพิจารณา	ความคืบหน้าคดี
3	กรณีผู้ใช้บริการในระบบ 900 MHz โอนย้ายไปใช้บริการในระบบ 3G 2100 MHz ของเอดับบลิวเอเอ็น	ทีโอที และ เอไอเอส	1. 25 ก.ย. 2557 สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนัก ระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม 2. 15 พ.ค. 2562 ศาลปกครองกลาง	ทีโอทียื่นคำเสนอข้อพิพาทให้คณะอนุญาโตตุลาการ มีคำชี้ขาดให้อีไอเอสหยุดการให้ลูกค้าย้ายผู้ให้ บริการไปยังเอดับบลิวเอเอ็น โดยวิธีการ กค *988* เนื่องจากการเป็นกรณีสัญญาอนุญาต และเรียกค่า เสียหาย 9,126 ล้านบาท (ตั้งแต่ พ.ค. 2556 - บ.ย. 2557) พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี ในวันที่ 25 มี.ค. 2559 ทีโอทีได้ยื่นคำร้องขอแก้ไข จำนวนค่าเสียหายใหม่ โดยคำนวณตั้งแต่ พ.ค. 2556 จนถึง วันสิ้นสุดสัญญาอนุญาต 900 (30 ก.ย. 2558) เป็นเงินจำนวน 32,813 ล้านบาท	วันที่ 14 ก.พ. 2562 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำ ชี้ขาดให้ยกคำเสนอข้อพิพาทของทีโอที ทั้งหมด โดยเห็นว่าอีไอเอสมีได้ปฏิบัติตามสัญญาอนุญาต 900 ตามที่ทีโอที กล่าวอ้าง	วันที่ 15 พ.ค.2562 ทีโอทียื่นคำร้องเพื่อขอเพิก ถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ คดีอยู่ ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง
4	กรณีการเรียกร้องผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติม จากการทำข้อตกลงต่อกฎสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ("สัญญาอนุญาต") ครั้งที่ 6 และ 7	ทีโอที และ เอไอเอส	30 ก.ย. 2558 สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม	เอไอเอสยื่นคำเสนอข้อพิพาทให้คณะอนุญาโตตุลาการ มีคำชี้ขาดให้อีไอเอสตกลงต่อกฎสัญญาอนุญาต 900 ให้ดำเนินการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ครั้งที่ 6 และ ครั้งที่ 7 ผลิตผูกพันอีไอเอสและทีโอที และอีไอเอสไม่มี หน้าที่ต้องชำระผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมของปีดำเนินการ ที่ 11 ถึงปีที่ 25 จำนวน 72,036 ล้านบาท ตามที่ ทีโอทีกล่าวอ้างว่าข้อตกลงต่อกฎสัญญาดังกล่าว กระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการแก้ไข ในสาระสำคัญที่ทำให้ทีโอทีได้ผลประโยชน์ตอบแทน ต่ำกว่าที่กำหนดในสัญญาหลัก	วันที่ 29 มกราคม 2563 เอไอเอสได้รับคำชี้ขาดของ คณะอนุญาโตตุลาการลงวันที่ 23 มกราคม 2563 ชี้ขาดด้วยคะแนนเสียงข้างมาก ให้อีไอเอสชำระเงิน ผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมของปีดำเนินการที่ 20 ถึงปีดำเนินการที่ 25 จำนวน 31,076 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 ต่อเดือนนับตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2558 ให้แก่ ทีโอที จนกว่าจะ ชำระแล้วเสร็จ	วันที่ 22 เม.ย.2563 เอไอเอสยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำ ชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่ให้อีไอเอสชำระเงิน ผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมจำนวน 31,076 ล้าน บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 ต่อเดือนนับตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2558 ให้แก่ ทีโอที จนกว่าจะ ชำระแล้วเสร็จ วันที่ 23 เม.ย.2563 ทีโอทียื่นคำร้องขอเพิกถอนคำ ชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการต่อศาลปกครองกลาง เฉพาะประเด็นที่คณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดว่า อีไอเอสชำระผลประโยชน์ตอบแทนไม่ครบตามสัญญา ขาดหายไปตั้งแต่ปีที่ 11 ถึงปีที่ 19 (จำนวน 31,698 ล้านบาท) คดีทั้งสองอยู่ระหว่างการพิจารณาของ ศาลปกครองกลาง
5	ผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมจากรายได้ค่าเช่า ระบบสื่อสารสัญญาณ	ทีโอที และ เอไอเอส	15 ส.ค. 2560 และ 12 ม.ค. 2561 สถาบันอนุญาโตตุลาการ กระทรวงยุติธรรม	ทีโอทียื่นคำเสนอข้อพิพาทให้คณะอนุญาโตตุลาการ มีคำชี้ขาดให้อีไอเอสชำระผลประโยชน์ตอบแทน เพิ่มเติมจากรายได้ค่าเช่าเคเบิลใยแก้วและค่าเช่า วงจรที่อีไอเอสได้รับจากผู้ประกอบการต่างๆ ตามข้อ ตกลงต่อกฎสัญญาอนุญาตฯ ครั้งที่ 5 ในช่วงไตรมาส ที่ 1 ของปี 2554 ถึงไตรมาสที่ 3 ของปี 2555 รวม เป็นเงิน 19.54 ล้านบาท และในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2555 ถึงไตรมาสที่ 3 ของปี 2558 โดยคำนวณจาก อัตราค่าเช่าของทีโอทีที่สูงกว่าอัตราที่อีไอเอสเรียกเก็บ รวมเป็นเงิน 1,121.91 ล้านบาท พร้อมภาษีมูลค่าเพิ่ม และดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 ต่อเดือน	13 ก.พ.2563 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาด เสียงข้างมาก ให้ยกคำเสนอข้อพิพาทของทีโอทีให้ อีไอเอสชำระเงินค่าส่วนแบ่งรายได้ค่าเช่าเคเบิล ใยแก้วและค่าเช่าวงจรค่าเช่าช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2554 ถึงไตรมาสที่ 3 ปี 2555 รวม 7 ไตรมาส และภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นเงินจำนวน 19.54 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 ต่อเดือน เป็นเงิน 13.7 ล้านบาท รวมเป็นเงินจำนวน 33.2 ล้านบาท  สำหรับกรณีที่ทีโอทีเรียกร้องให้อีไอเอสชำระเงิน ค่าส่วนแบ่งรายได้ค่าเช่าเคเบิลใยแก้วและค่าเช่าวงจร ค่าเช่าช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2555 ถึงไตรมาส ที่ 3 ของปี 2558 โดยคำนวณจากอัตราค่าเช่าของ ทีโอทีที่สูงกว่าอัตราที่อีไอเอสเรียกเก็บ รวมเป็น เงิน 1,121.91 ล้านบาท พร้อมภาษีมูลค่าเพิ่มและ ดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 ต่อเดือน ยังอยู่ในกระบวนการ พิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ	14 พ.ค.2563 ทีโอทีได้ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำ ชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่วินิจฉัยชี้ขาดให้ ยกคำร้องของทีโอทีที่กรณีเรียกร้องให้ อีไอเอสชำระเงินค่าส่วนแบ่งรายได้ค่าเช่าเคเบิล ใยแก้วและค่าเช่าวงจรค่าเช่าช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2554 ถึงไตรมาสที่ 3 ปี 2555 รวม 7 ไตรมาส และ ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นเงินจำนวน 19.54 ล้านบาท พร้อม ดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 ต่อเดือน เป็นเงิน 13.7 ล้าน บาท รวมเป็นเงินจำนวน 33.2 ล้านบาท คดีอยู่ระหว่าง การพิจารณาของศาลปกครองกลาง

ข้อ	ข้อคดี	คู่ความ	วันเริ่มคดีและผู้พิจารณาตัดสินคดี	ข้อพิพาท	ผลการพิจารณา	ความคืบหน้าคดี
6	ค่าใช้บริการร่วมใช้เสาอากาศ ค่าบริการพื้นที่ และค่าเช่าใช้อุปกรณ์ในช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการ	ทีโอที และ เอไอเอส	15 ก.พ. 2561 สถาบันอนุญาโตตุลาการ กระทรวงยุติธรรม 30 มิ.ย.2563 ศาลปกครองกลาง	ทีโอทียื่นคำเสนอข้อพิพาทให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้อีเอสชำระเงินค่าใช้พื้นที่และทรัพย์สินของทีโอที ในช่วงระยะเวลา (30 กันยายน 2558 – 30 มิถุนายน 2559) งบประมาณการคุ้มครองผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 900 MHz เป็นเงินจำนวน 171.48 ล้านบาท พร้อมภาษีมูลค่าเพิ่มและดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 ต่อเดือน	-	13 ก.พ.2563 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำสั่งอนุญาตให้ทีโอที ถอนคำร้องขอคำเสนอข้อพิพาทตามที่ทีโอทีร้องขอ เพื่อที่ทีโอทีจะนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครอง  30 มิ.ย.2563 ทีโอทีได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางให้อีเอสชำระเงินค่าใช้พื้นที่และทรัพย์สินของทีโอที ในช่วงระยะเวลา (30 กันยายน 2558 – 30 มิถุนายน 2559) งบประมาณการคุ้มครองผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ 900 MHz เป็นเงินจำนวน 171.48 ล้านบาท พร้อมภาษีมูลค่าเพิ่มและดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 ต่อเดือน เป็นเงิน 233.45 ล้านบาท ข้อพิพาทอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง
7	ผลประโยชน์ตอบแทนจากการให้บริการเครือข่ายร่วม	ทีโอที และ เอไอเอส	27 ก.ย. 2561 สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานสืบสวนคดี 8 พ.ค. 2563 ศาลปกครองกลาง	ทีโอทียื่นคำเสนอข้อพิพาทให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้อีเอสชำระผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมจากการให้คลื่นมือถืออื่น ใช้บริการเครือข่ายร่วมซึ่งให้ส่วนลดค่าร่วมเครือข่ายโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากทีโอทีก่อน ในช่วงเดือน ก.ค. 2556 ถึงเดือน ก.ย. 2558 รวมเป็นเงิน 16,252.66 ล้านบาท พร้อมภาษีมูลค่าเพิ่มและดอกเบี้ย	4 ก.พ. 2563 AIS ได้รับคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ มีคำวินิจฉัยชี้ขาดเสียงข้างมากให้ยกคำเสนอข้อพิพาทของทีโอทีทั้งหมด	8 พ.ค.2563 ทีโอทียื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลางขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ข้อพิพาทอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

## กรณีข้อพิพาททางกฎหมายจากการดำเนินงานภายใต้สัญญาให้ดำเนินการ 1800

ข้อ	ข้อคดี	คู่ความ	วันเริ่มคดีและผู้พิจารณาตัดสิน	ข้อพิพาท	ผลการพิจารณา	ความคืบหน้าคดี
1	กรณีการนำภาษีสรรพสามิตมาหักออกจากเงินส่วนแบ่งรายได้	กสท และ ดีพีซี	9 ม.ค. 2551 สถาบันอนุญาโตตุลาการสำหรับกรณีข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม 3 มิ.ย. 2554 ศาลปกครองกลาง 3 ก.ย. 2558 ศาลปกครองสูงสุด	กสท ยื่นคำเสนอข้อพิพาทเรียกร้องให้ดีพีซี ชำระค่าผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมจากการนำภาษีสรรพสามิตมาหักออกจากผลประโยชน์ตอบแทนตามสัญญาให้ดำเนินการ 1800 จำนวน 2,449 ล้านบาท พร้อมเรียกเบี้ยปรับร้อยละ 1.25 ต่อเดือนของจำนวนเงินที่ค้างชำระในแต่ละปี นับตั้งแต่วันที่ผิดนัดจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น รวมเป็นเงิน 3,949 ล้านบาท โดยดีพีซีโต้แย้งว่า เงินส่วนแบ่งรายได้ดังกล่าวเป็นจำนวนเดียวกับภาษีสรรพสามิตที่ดีพีซีได้นำส่งไปแล้วตั้งแต่ 16 ก.ย. 2546 - 15 ก.ย. 2550 และได้นำภาษีหักออกจากรายได้บางส่วนได้ อันเป็นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 ก.พ. 2546	วันที่ 1 มี.ค. 2554 คณะอนุญาโตตุลาการ มีคำวินิจฉัยชี้ขาดให้ยกคำเสนอข้อพิพาททั้งหมด เนื่องจากเห็นว่า การชำระหนี้เดิมเสร็จสิ้นและระงับไปแล้ว ดีพีซีจึงไม่เป็นคู่กรณีสัญญา วันที่ 3 มิ.ย. 2554 กสท ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าวต่อศาลปกครองกลาง วันที่ 28 ก.ค. 2558 ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษายกคำร้องของ กสท เนื่องจากเห็นว่า กสท เป็นผู้ยื่นข้อเรียกร้องความประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การชำระเงินส่วนแบ่งรายได้จากการชำระภาษีสรรพสามิตตามมติคณะรัฐมนตรี และได้ยอมรับเงินส่วนแบ่งรายได้คงเหลือพร้อมกับคืนหนังสือคำประกันให้แก่ดีพีซีมาโดยตลอด โดยมิได้กักตังแต่อย่างใด คำวินิจฉัยของคณะอนุญาโตตุลาการจึงเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและข้อสัญญา	วันที่ 25 ส.ค. 2558 กสท ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด
2	กรณีปรับลดอัตราค่าใช้จ่ายรายวัน (Roaming)	กสท และ ดีพีซี	7 เม.ย. 2553 สถาบันอนุญาโตตุลาการสำหรับกรณีข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม 3 ก.ค. 2562 ศาลปกครองกลาง	ดีพีซียื่นคำเสนอข้อพิพาทให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้ กสท ยกเลิกการกล่าวหาว่าดีพีซีเป็นฝ่ายผิดสัญญา อันเนื่องมาจากการทำสัญญาการใช้โครงข่ายระหว่างเอไอเอส - ดีพีซีที่ไม่ได้รับความยินยอมจาก กสท พร้อมทั้งชดเชยค่าเสียหายแก่ดีพีซีเป็นเงินจำนวน 50 ล้านบาท โดยในวันที่ 15 ก.ค. 2553 กสท ยื่นคำเสนอข้อพิพาทเรียกร้องให้ดีพีซีชำระผลประโยชน์ตอบแทนส่วนเพิ่มปีดำเนินการที่ 10-12 ที่เกิดจากการปรับลดอัตราค่าใช้จ่ายรายวัน (Roaming) ระหว่างดีพีซี - เอไอเอส จาก 2.10 บาทต่อนาที เป็น 1.10 บาทต่อนาที ในช่วงระหว่างวันที่ 1 เม.ย. 2550 - 31 ธ.ค. 2551 โดยไม่ได้รับอนุมัติจาก กสท ก่อน ซึ่งคิดเป็นเงินจำนวน 1,640 ล้านบาท พร้อมเรียกร้องที่จำนวนถึงเดือนมี.ค. 2553 อีก 365 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,000 ล้านบาท และเรียกร้องให้อัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือน นับแต่เดือน เม.ย. 2553 เป็นต้นไป และเมื่อวันที่ 12 ก.ย. 2554 กสท ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทเพิ่มเติมในกรณีดังกล่าวในส่วนปีดำเนินการที่ 12 (1 เม.ย. 2552 - 15 มิ.ย. 2552) เป็นเงิน 113 ล้านบาท	วันที่ 28 มี.ค. 2562 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้ดีพีซีชำระผลประโยชน์ตอบแทนส่วนเพิ่มของงวดปีดำเนินการที่ 10-12 ให้แก่ กสท เนื่องจากเห็นว่า ข้อตกลงเรื่องผลประโยชน์ตอบแทนการให้บริการโครงข่ายรายวัน (Roaming) (อัตรา 2.10 บาท) ชอบด้วยกฎหมาย การปรับลดอัตราค่า Roaming เป็นอำนาจและสิทธิของ กสท	วันที่ 3 ก.ค. 2562 ดีพีซียื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดต่อศาลปกครองกลาง ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง



ข้อ	ข้อคดี	คู่ความ	วันเริ่มคดีและผู้พิจารณาตัดสินคดี	ข้อพิพาท	ผลการพิจารณา	ความคืบหน้าคดี
3	ค่าเสียหายจากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ	กลศ และ ดีพีซี	8 เม.ย. 2554 สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักแรงงานศาลยุติธรรม 6 ก.ย. 2556 ศาลปกครองกลาง 27 พ.ค. 2563 ศาลปกครองสูงสุด	กลศ ยื่นคำเสนอข้อพิพาทเรียกร้องให้ดีพีซีชำระเงิน จำนวน 33 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปีของเงินต้นดังกล่าว รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 35 ล้าน บาท โดย กลศ อ้างว่า ดีพีซีผิดสัญญาให้ดำเนินการ 1800 เนื่องจากสัญญาเข้าใช้บริการวิทยุคมนาคมระบบ เซลลูลาร์ระหว่างดีพีซีกับผู้ใช้บริการในระหว่างปี 2540 - 2546 จำนวน 1,209 เลขหมาย มีการปลอมแปลง เอกสาร/ลายมือชื่อ เป็นเหตุให้ กลศ ได้รับความเสีย หายเนื่องจากไม่สามารถเรียกเก็บค่าบริการระหว่าง ประเทศได้ เมื่อเลขาธิการดังกล่าวใช้บริการโทรศัพท์ ระหว่างประเทศของ กลศ	28 พ.ค. 2556 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำวินิจฉัย ชี้ขาดให้ยกคำเสนอข้อพิพาททั้งหมดของ กลศ เนื่องจากเห็นว่าข้อพิพาทในคดีนี้เป็นเรื่องพิพาท ทางละเมิด มิได้เป็นการกระทำอันเกิดจากการผิด สัญญาให้ดำเนินการ 1800 ดังนั้นข้อพิพาทในคดี นี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ  9 เม.ย.2563 ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้ ยกคำร้องของ กลศ.ที่ขอเพิกถอนคำชี้ขาดของ คณะอนุญาโตตุลาการที่ชี้ขาดให้ยกคำเสนอข้อพิพาท ทั้งหมดของ กลศ	27 พ.ค.2563 กลศ. อุดหนุนคำพิพากษาของศาล ปกครองกลาง กรณีที่มีคำสั่งยกคำร้องที่ กลศ. ขอ เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครอง สูงสุด
4	ผลประโยชน์ตอบแทนจากรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่าย โทรคมนาคม	กลศ และ ดีพีซี	24 ส.ค. 2555 และ 1 เม.ย 57 สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักแรงงานศาลยุติธรรม 17 ธ.ค. 2562 ศาลปกครองกลาง	กลศ ยื่นคำเสนอข้อพิพาทเพื่อให้มีคำชี้ขาดให้ดีพีซี ชำระ ผลประโยชน์ตอบแทนส่วนเพิ่มปีดำเนินการที่ 10-14 เพิ่มเติมจากรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม (IC) ที่ได้รับทั้งหมด (วาร์บ) ก่อนหักค่า IC ที่จ่ายออกไปเป็น จำนวน 183 ล้านบาท พร้อมเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือน ต่อมา ในวันที่ 1 เม.ย.2557 กลศ. เรียกร้องให้ ชำระผลประโยชน์ตอบแทนส่วนเพิ่มปีดำเนินการที่ 15 เพิ่มเติม เป็นจำนวน 114 ล้านบาท และปีดำเนินการที่ 16 จำนวน 88.80 ล้านบาท พร้อมเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อ เดือน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 324 ล้านบาท	วันที่ 26 ก.ย. 2562 และวันที่ 10 ต.ค.2562 คณะ อนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาด ยกคำเสนอข้อพิพาท ของ กลศ	วันที่ 17 และ 25 ธ.ค.2562 กลศ ยื่นคำร้อง ขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ฉบับนี้ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครอง กลาง
5	การงอกขึ้นหนังสือคำประกันการชำระผลประโยชน์ตอบแทน เงินค่า	ดีพีซี และ กลศ	8 ต.ค. 2555 สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักแรงงานศาลยุติธรรม 15 ก.ย. 2558 ศาลปกครองกลาง 11 ต.ค.2561 ศาลปกครองสูงสุด	ตามสัญญาให้ดำเนินการ 1800 กลศ มีหน้าที่ต้องคืน หนังสือคำประกันในแต่ละปีดำเนินการให้แก่ดีพีซีคืนที่ ที่ดีพีซีได้ชำระรายได้และเงินเพิ่มให้แก่ กลศ. เนื่องจาก กลศ ไม่ส่งคืนหนังสือคำประกันผลประโยชน์ตอบแทนเงินค่า ปีดำเนินการที่ 10-14 ให้แก่ดีพีซี รวมเป็นเงิน 2,606 ล้าน บาท โดยอ้างว่าดีพีซี ชำระเงินผลประโยชน์ตอบแทนไม่ครบ ถ้วนจากการนำเงินค่าภาษีสรรพสามิตนำหักออกจาก เงินผลประโยชน์ตอบแทนและกรณีรายได้ค่าเชื่อมต่อ โครงข่ายและกรณีปรับลดอัตราค่า roaming ซึ่งเป็นข้อ พิพาทอยู่ ดีพีซีจึงยื่นคำเสนอข้อพิพาทเรียกร้องให้ กลศ คืนหนังสือคำประกันผลประโยชน์ ต่อแทนเงินค่า ปีดำเนินการที่ 10-14 และห้ามมิให้เรียกร้องเงินใดๆ จากธนาคาร พร้อมทั้งชำระค่าเสียหายในส่วนเงินค่า ธรรมเนียมหนังสือคำประกัน และค่าเสียหายจากความเสีย หายแก่ชื่อเสียงและเครดิตทางการเงิน อีก 109 ล้านบาทให้กับดีพีซี	วันที่ 28 พ.ค. 2558 คณะอนุญาโตตุลาการ มีคำวินิจฉัยชี้ขาดให้ กลศ คืนหนังสือคำประกันและ ชดใช้ค่าธรรมเนียมธนาคารแก่ดีพีซี  วันที่ 15 ก.ย. 2558 กลศ ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำ ชี้ขาดดังกล่าวต่อศาลปกครองกลาง ต่อมาในวันที่ 13 ก.ย. 2561 ศาลปกครองกลาง มีคำพิพากษายกคำร้องของ กลศ	วันที่ 11 ต.ค.2561 กลศ ยื่นอุทธรณ์ต่อศาล ปกครองสูงสุด คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของ ศาลปกครองสูงสุด

ข้อ	ข้อคดี	คู่ความ	วันเริ่มคดีและผู้พิจารณาคดี	ข้อพิพาท	ผลการพิจารณา	ความคืบหน้าคดี
6	การแก้ไขข้อความหนังสือคำประกันการชำระผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำ	กสท และ ดีพีซี	28 ส.ค. 2556 สททบัญญัติศาลปกครองกลาง สำนักงานศาลยุติธรรม 8 ร.ค. 2560 ศาลปกครองกลาง	ตามสัญญาให้ดำเนินการ 1800 ดีพีซีจะต้อง ส่งมอบหนังสือคำประกันผลประโยชน์ตอบแทนขั้น ต่ำในแต่ละปีดำเนินการให้แก่ กสท ซึ่งในปีดำเนินการ ที่ 15-16 ดีพีซีได้ปรับปรุงแก้ไขข้อความในหนังสือ คำประกันจากเดิมให้สอดคล้องกับการหน้าที่ของการ ชำระผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำในแต่ละปี ตามเงื่อนไข แห่งสัญญาให้ดำเนินการ 1800 แต่กสท ยื่นคำเสนอ ข้อพิพาทเรียกร้องให้ดีพีซี ส่งมอบหนังสือคำประกัน ผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำปีดำเนินการที่ 15 - 16 ฉบับ ใหม่ โดยอ้างว่าหนังสือคำประกันที่ดีพีซีส่งมอบให้นั้น มี ข้อความไม่ถูกต้องและไม่เป็นไปตามสัญญาให้ดำเนินการ การ 1800	วันที่ 30 ส.ค. 2560 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำ ชี้ขาดให้ยกคำเสนอข้อพิพาทของ กสท ต่อมาเมื่อ วันที่ 8 ร.ค.2560 กสท ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำ ชี้ขาดต่อศาลปกครองกลาง	วันที่ 2 ร.ค. 2563 ศาลปกครองกลางมีคำ พิพากษายกคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของ กสท ดังกล่าว กสท มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครอง กลางต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายใน 30 วัน
7	การเรียกค่าใช้จ่าย/ค่าตอบแทนจากการใช้เครื่องและอุปกรณ์ โทรคมนาคมและโครงข่ายโทรคมนาคมช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้ ใช้บริการเป็นการชั่วคราว	กสท และ ดีพีซี	20 พ.ค. 2558 ศาลปกครองกลาง	กสท ยื่นฟ้องสำนักงาน กสทช. กทค. กสทช. ทรูฟ และดี พีซี ต่อศาลปกครองกลาง ให้ชำระค่าใช้จ่าย/ ค่าตอบแทนจากการใช้เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมและ โครงข่ายโทรคมนาคมของ กสท ช่วงระยะเวลาคุ้มครอง นับแต่วันที่ 16 ก.ย. 2556 ถึง 15 ก.ย. 2557 ตาม ประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการคุ้มครอง ผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราวในกรณีสิ้นสุดการ อนุญาตสับเปลี่ยนหรือสัญญาการให้บริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ โดยในส่วนที่ดีพีซี ร่วมกับ สำนักงาน กสทช. กทค. และ กสทช. จำนวน 6,083 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี วันที่ 11 ก.ย. 2558 กสท ได้ยื่นคำฟ้องให้ผู้ถูกฟ้อง ชำระค่าใช้จ่าย/ค่าตอบแทนจากการใช้เครื่องและอุปกรณ์ โทรคมนาคมและโครงข่ายโทรคมนาคมของ กสท นับ แต่วันที่ 16 ก.ย. 2557 ถึง 17 ก.ค. 2558 เพิ่มขึ้น โดย ในส่วนที่ดีพีซี ร่วมกับ สำนักงาน กสทช. กทค. และ กสทช. จำนวน 1,635 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี วันที่ 27 พ.ค. 2559 กสท ได้ยื่นคำฟ้องให้ผู้ถูกฟ้อง ชำระค่าใช้จ่าย/ค่าตอบแทนจากการใช้เครื่องและอุปกรณ์ โทรคมนาคมและโครงข่ายโทรคมนาคมของ กสท นับแต่ วันที่ 18 ก.ค. 2558 ถึงวันที่ 25 พ.ย. 2558 เพิ่มขึ้น โดยในส่วนที่ดีพีซี ร่วมกับ สำนักงาน กสทช.กทค. และ กสทช. จำนวน 673 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี วันที่ 24 ก.ย.2562 กสท ได้ยื่นคำร้องขอแก้ไขคำขอ ท้ายฟ้อง โดยลดจำนวนเงินที่เรียกร้องถึง 3 ช่วงเวลา จากเดิม 6,083 ล้านบาท 1,635 ล้านบาท และ 673 ล้านบาท เป็น 1,457 ล้านบาท 1,223 ล้านบาท และ 522 ล้านบาท ตามลำดับ	-	คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

ข้อ	ข้อคดี	คู่ความ	วันเริ่มคดีและผู้พิจารณาคดี	ข้อพิพาท	ผลการพิจารณา	ความคืบหน้าคดี
8	กรณีการติดตั้งอุปกรณ์โทรคมนาคมของเอไอเอสบนสถานีฐานของดีพีซี โดยไม่ได้รับอนุญาต	กสท และ เอไอเอส	19 มี.ค. 2561 ศาลแพ่ง	กสท ยื่นคำฟ้องต่อศาลแพ่งเรียกร้องให้เอไอเอส ชำระค่าเสียหายจากกรณีที่ไม่ติดตั้งอุปกรณ์โทรคมนาคมของเอไอเอส ณ สถานีฐานของดีพีซี จำนวน 95 แห่ง ซึ่งได้ส่งมอบเป็นกรรมสิทธิ์ให้แก่ กสท ตามสัญญาให้ดำเนินการฯ โดยมิได้รับความยินยอมจาก กสท ตั้งแต่เดือนม.ค. 2556 - เม.ย. 2559 เป็นเงิน 125.52 ล้านบาท และค่าเสียหายนับแต่วันฟ้องอีกเดือนละ 2.83 ล้านบาท จนกว่าจะมีการรื้อถอนอุปกรณ์ออกไป	-	21 ส.ค.2563 กสท.ยื่นคำร้องขอถอนข้อพิพาท สืบเนื่องจากทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญายุติข้อพิพาทระหว่างกันแล้ว ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง จำหน่ายคดีจากสารบบความ
9	กรณีการติดตั้งอุปกรณ์โทรคมนาคมของเอดับบลิวเอเอ็นบนสถานีฐานของดีพีซี โดยไม่ได้รับอนุญาต	กสท และ เอดับบลิวเอเอ็น และ กสท	19 มี.ค. 2561 ศาลแพ่ง	กสท ยื่นฟ้องต่อศาลแพ่งให้เอดับบลิวเอเอ็นชำระค่าเสียหายจากกรณีที่ไม่ติดตั้งอุปกรณ์โทรคมนาคมของเอดับบลิวเอเอ็น ณ สถานีฐานของดีพีซี จำนวน 67 แห่งที่ได้ส่งมอบเป็นกรรมสิทธิ์ให้แก่ กสท ตามสัญญาให้ดำเนินการ 1800 โดยมิได้รับความยินยอมจาก กสท ตั้งแต่เดือน ม.ค. 2556 - มี.ย. 2559 เป็นเงินจำนวน 57.531 ล้านบาท รวมดอกเบี้ยผิดนัดจำนวน 5.205 ล้านบาท เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 62.736 ล้านบาท และค่าเสียหายนับแต่วันฟ้องอีกเดือนละ 2 ล้านบาท จนกว่าจะมีการรื้อถอนอุปกรณ์ออกไป	-	21 ส.ค.2563 กสท.ยื่นคำร้องขอถอนข้อพิพาท สืบเนื่องจากทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญายุติข้อพิพาทระหว่างกันแล้ว ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง จำหน่ายคดีจากสารบบความ
10	การนำเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการฯ ไปให้ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รายอื่นร่วมใช้	กสท และ ดีพีซี	30 มี.ย. 2559 สถาบันอนุญาโตตุลาการสำนักระงับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม	กสท ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทเพื่อให้มีคำชี้ขาดให้ ดีพีซีรื้อถอนอุปกรณ์โทรคมนาคมของเอไอเอสและเอดับบลิวเอเอ็น บริษัทย่อยของเอไอเอส ที่ติดตั้งอยู่บนโครงข่ายของดีพีซี ที่ได้ส่งมอบเป็นกรรมสิทธิ์ให้แก่ กสท ตามสัญญาให้ดำเนินการ 1800 จำนวน 97 แห่ง โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก กสท ตั้งแต่เดือน ม.ค. 2556 ถึงเดือนมี.ย. 2559 และเรียกร้องให้ชำระค่าเสียหาย รวมเป็นเงิน 175.19 ล้านบาท	-	21 ส.ค.63 กสท.ยื่นคำร้องขอถอนข้อพิพาท สืบเนื่องจากทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญายุติข้อพิพาทระหว่างกันแล้ว -26 ส.ค.2563 ประธานคณะอนุญาโตตุลาการมีคำสั่งอนุญาตและจำหน่ายข้อพิพาทออกจากสารบบความ

ข้อ	ข้อคดี	คู่ความ	วันเริ่มคดีและผู้พิจารณาตัดสินคดี	ข้อพิพาท	ผลการพิจารณา	ความคืบหน้าคดี
11	การส่งมอบเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคม ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ 1800	กสท และ ดีพีซี	28 มี.ค. 2561 สถาบันอนุญาตตุลาการสำนักทะเบียนข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม	กสท ยื่นคำเสนอข้อพิพาทเพื่อให้มีคำชี้ขาดให้ ดีพีซี ส่งมอบเสาโทรคมนาคมจำนวน 4,657 ต้น ตู้ container จำนวน 3,012 ตู้ ระบบ Call Center, ระบบจ่ายไฟ และระบบงานคงสิทธิเลขหมายที่ดีพีซี ขอใช้งานร่วมกับเอไอเอส เนื่องจากเห็นว่าดีพีซีไม่ปฏิบัติตามสัญญาให้ดำเนินการ 1800 ที่กำหนดให้ดีพีซี ต้องจัดหาและส่งมอบทรานสมิเตอร์เครื่องและอุปกรณ์ เพื่อให้การให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้แก่ กสท หากส่งมอบไม่ได้ให้ชดใช้เป็นเงินและชำระค่าเสียหาย ค่าเสียหายโอกาสทางธุรกิจรวมเป็นเงิน 13,431.45 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยผิดนัดร้อยละ 7.5 ต่อปี	วันที่ 11 มี.ค. 2564 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้ยกคำเสนอข้อพิพาทของ กสท. ทั้งหมด	กสท มีสิทธิยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่อศาลปกครองได้ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้ขาด
12	การส่งมอบเสาโทรคมนาคมและตู้คอนเทนเนอร์ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการฯ	กสท และ ดีพีซี	(1) 15ก.ค.2557 และ (2) 31 ต.ค. 2561 สถาบันอนุญาตตุลาการ สำนักทะเบียนข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม	(1) ดีพีซีขอเรียกคืนเสาโทรคมนาคมจำนวน 155 ต้น ที่เคยส่งมอบให้แก่ กสท โดยเห็นว่าเสาโทรคมนาคมมีใช้เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับให้บริการ ตามสัญญาให้ดำเนินการ 1800 (2) กสท จึงยื่นคำเสนอข้อพิพาทเพื่อให้มีคำชี้ขาดให้ ดีพีซี ส่งมอบเสาโทรคมนาคมดังกล่าว หากส่งมอบไม่ได้ให้ชดใช้เป็นเงินและชำระค่าเสียหาย ค่าเสียหายโอกาสทางธุรกิจรวมเป็นเงิน 501.42 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยผิดนัดร้อยละ 7.5 ต่อปี	(1) 8 เม.ย. 2563 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้ยกคำเสนอข้อพิพาทของดีพีซี ทั้งหมด	(1) 11 ส.ค.2563 ดีพีซี ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่อศาลปกครองกลาง 21 ส.ค.2563. ดีพีซี ยื่นคำร้องขอถอนคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าว เนื่องจากทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญายุติข้อพิพาทระหว่างกัน และในวันที่ 26 ส.ค.2563 ศาลปกครองกลาง มีคำสั่งให้ถอนคำร้องและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ (2) 21 ส.ค. 2563 กสท ยื่นคำร้องขอถอนคำเสนอข้อพิพาทเนื่องจากทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญายุติข้อพิพาทระหว่างกัน 26 ส.ค.2563 ประธานคณะอนุญาโตตุลาการ มีคำสั่งอนุญาตและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

## กรณีข้อพิพาททางกฎหมายจากการดำเนินงานภายใต้ พรบ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ และ พ.ร.บ.การประกอบกิจการโทรคมนาคม

ข้อ	ข้อคดี	คู่ความ	วันเริ่มคดีและผู้พิจารณาคดี	ข้อพิพาท	ผลการพิจารณา	ความคืบหน้าคดี
1	การฟ้องเพิกถอนมติและคำสั่งที่ให้ออเอสดำเนินการจัดเก็บข้อมูลผู้ใช้บริการระบบเติมเงิน (Pre-Paid)	เอไอเอส กสทช. และ เลขาธิการ กสทช.	13 ก.ย. 2554 ศาลปกครองกลาง 18 ธ.ค. 2558 ศาลปกครองสูงสุด	กทช. (ปัจจุบัน คือ กสทช.) และเลขาธิการ กทช. (ปัจจุบัน คือ เลขาธิการ กสทช.) มีคำสั่งให้ออเอสจัดเก็บข้อมูลผู้ใช้บริการระบบเติมเงิน (Pre-Paid) ย้อนหลังก่อนวันที่ประกาศ กทช. เรื่องหลักเกณฑ์การจัดสรรและบริหารเลขหมายโทรคมนาคม พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 24 ต.ค. 2551 เอไอเอสยื่นฟ้อง กทช. และเลขาธิการ กทช. ต่อศาลปกครองกลางให้ มีคำพิพากษาเพิกถอนมติและคำสั่ง ที่ให้ออเอสดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ผู้ใช้บริการระบบเติมเงิน (Pre-Paid) ที่ให้บริการอยู่ก่อนวันที่ประกาศ กทช. เรื่องหลักเกณฑ์การจัดสรรและบริหารเลขหมายโทรคมนาคม พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 24 ต.ค. 2551 ทั้งหมดให้แล้วเสร็จภายใน 180 วันนับตั้งแต่วันที่ประกาศ กทช. ฉบับดังกล่าวมีผล ใช้บังคับ และคำสั่งที่กำหนดให้ออเอสชำระค่าปรับทางปกครองวันละ 80,000 บาท เริ่มตั้งแต่วันที่ 6 ก.ค. 2555 จนกว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จ	ในวันที่ 19 พ.ย. 2558 ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาเพิกถอนมติและคำสั่งของ กทช. ตามข้อเรียกร้องของเอไอเอส เนื่องจากเห็นว่า เป็นการบังคับให้ผู้ประกอบการต้องจัดเก็บข้อมูลผู้ใช้บริการย้อนหลัง ซึ่งผู้ใช้บริการจะต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยที่ กทช. มิได้มีมาตรการบังคับให้ผู้ประกอบการระงับหรือยกเลิกบริการได้อีกทั้งจำนวนผู้ใช้บริการมีมาก ดังนั้น หากไม่ได้รับความร่วมมือจะดำเนินการได้ยาก และคำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเป็นการใช้ดุลยพินิจในการกำกับดูแลเกินขอบเขตความจำเป็น และเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ประกอบการ	ในวันที่ 18 ธ.ค. 2558 กสทช. ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด
2	การฟ้องเพิกถอนคำสั่ง กทช.กรณีไม่ให้เอไอเอสมีเงื่อนไขเกี่ยวกับหมวดอายุการใช้งาน (Validity) ในแบบสัญญา	เอไอเอส และ กสทช.	27 พ.ค. 2554 ศาลปกครองกลาง 9 ธ.ค. 2559 ศาลปกครองสูงสุด	กทช. (ปัจจุบัน คือ กสทช.) มีคำสั่งห้ามมิให้ออเอสกำหนดระยะเวลาการใช้งาน(Validity) โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบจ่ายเงินล่วงหน้า (Pre-paid) โดยให้ออเอสแก้ไขแบบร่างสัญญาให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบจ่ายเงินล่วงหน้าระหว่างเอไอเอสกับผู้ใช้บริการ ห้ามมิให้มิมีเงื่อนไขเกี่ยวกับหมวดอายุการใช้งาน (Validity) เอไอเอสยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางให้ มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่ง กทช. ที่ให้ออเอสแก้ไขแบบร่างสัญญาให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบจ่ายเงินล่วงหน้า (Pre-paid) โดยที่ห้ามมิให้มิมีเงื่อนไขเกี่ยวกับหมวดอายุการใช้งาน (Validity)	ในวันที่ 10 พ.ย. 2559 ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษายกฟ้องเอไอเอส เนื่องจากเห็นว่า เป็นการนำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาฟ้องคดี และการที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องล่าช้าดังกล่าว ไม่ได้เกิดจากเหตุจำเป็นอื่นและไม่เป็นการฟ้องเพื่อประโยชน์สาธารณะ หากแต่เป็นการฟ้องเพื่อประโยชน์ของเอไอเอสเอง และเนื่องจากประกาศดังกล่าวยังคงมีผลบังคับใช้มิได้ถูกยกเลิกเพิกถอน ดังนั้น คำสั่งที่ออกตามประกาศดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว	วันที่ 9 ธ.ค. 2559 เอไอเอสยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

ข้อ	ข้อคดี	คู่ความ	วันเริ่มคดีและผู้พิจารณาตัดสินคดี	ข้อพิพาท	ผลการพิจารณา	ความคืบหน้าคดี
3	กรณีฟ้องเพิกถอนประกาศ กสทช. ที่ห้ามเอไอเอสเรียกเก็บค่าบริการเกินกว่าอัตราพื้นฐาน	เอไอเอส กสทช. และ เลขาธิการ กสทช.	2 ก.ค. 2555 ศาลปกครองกลาง 21 เม.ย. 2560 ศาลปกครองสูงสุด	เอไอเอสยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางให้มีคำพิพากษาเพิกถอนประกาศ กสทช. เรื่องอัตราฐานสูงของค่าบริการโทรคมนาคมสำหรับการประเภทย่อยภายในประเทศ พ.ศ. 2555 ที่ให้เรียกเก็บค่าบริการประเภทเสียงภายในประเทศได้ไม่เกิน 0.99 บาทต่อนาที โดยมีผลบังคับใช้เฉพาะกับผู้ที่มีอำนาจเหนือตลาดอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากเห็นว่าเป็นคำสั่งที่มีข้อบกพร่องและเป็นทางเลือกปฏิบัติ	24 มี.ค. 2560 ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษายกฟ้อง 21 เม.ย. 2560 เอไอเอสยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด	ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด
4	การฟ้องเพิกถอนประกาศ กสทช. กรณีให้เอไอเอสนำส่งรายได้ขึ้นค่าจากการให้บริการในช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราว	เอไอเอส และ กสทช.	18 ธ.ค. 2558 ศาลปกครองกลาง 11 ต.ค. 2562 ศาลปกครองสูงสุด	เอไอเอส ยื่นฟ้อง กสทช. ต่อศาลปกครองกลาง ขอให้เพิกถอนประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการคุ้มครองผู้ใช้บริการชั่วคราว (ฉบับที่ 2) ภายหลังสิ้นสุดสัญญาสัมปทาน ในส่วนที่กำหนดเพิ่มเติมให้ต้องนำส่งรายได้ในช่วงคุ้มครอง อย่างน้อย ไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินส่วนแบ่งรายได้ตามสัญญาอนุญาต 900 เพราะเป็นประกาศที่ไม่เป็นธรรมและเลือกปฏิบัติ เนื่องจากประกาศฉบับก่อนหน้าได้มีข้อกำหนดในเรื่องดังกล่าว	วันที่ 11 ก.ย. 2562 ศาลปกครองกลาง มีคำพิพากษาให้เพิกถอนประกาศ กสทช. ฉบับดังกล่าวในส่วนของการกำหนดให้ต้องนำส่งเงินรายได้ขึ้นค่าไม่น้อยกว่าจำนวนเงินส่วนแบ่งรายได้ตามสัญญาอนุญาต 900	วันที่ 11 ต.ค. 2562 กสทช. ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด
5	การฟ้องเพิกถอนมติคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม ("กทค.") ที่มีคำสั่งให้นำส่งรายได้จากการให้บริการในช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราว	เอไอเอส และสำนักงาน กสทช. กสทช. กทค.	1 พ.ค. 2560 ศาลปกครองกลาง	เอไอเอส ยื่นฟ้องสำนักงาน กสทช. กสทช. และ กทค. ต่อศาลปกครองกลาง ขอให้เพิกถอนหนังสือสำนักงาน กสทช. และ กทค. ที่มีคำสั่งให้เอไอเอส นำส่งรายได้ในช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการภายหลังสิ้นสุดสัญญาสัมปทานระหว่างวันที่ 1 ต.ค. 2558 - 30 มิ.ย. 2559 ตามประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการคุ้มครองผู้ใช้บริการชั่วคราวเป็นจำนวนเงิน 7,221 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยผิดนัดจนถึงวันฟ้องจำนวน 36.74 ล้านบาท เนื่องจากเห็นว่าบริษัทฯ มีรายได้มากกว่ารายได้ในช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการคลื่นความถี่ 900 เมกะเฮิรตซ์ จึงไม่มีรายได้คงเหลือที่จะต้องนำส่งให้แก่สำนักงาน กสทช. แต่อย่างใด	12 มิ.ย. 2563 ศาลปกครองกลาง มีคำพิพากษาเพิกถอนมติคณะกรรมการ กสทช. ด้วยเหตุผลว่า ในช่วงเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการคลื่น 900 MHz เอไอเอส มีรายได้จากการให้บริการมากกว่ารายได้ที่ได้รับ	8 ก.ค. 2563 กสทช. ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

ข้อ	ชื่อคดี	คู่ความ	วันเริ่มคดีและผู้พิจารณาคดี	ข้อพิพาท	ผลการพิจารณา	ความคืบหน้าคดี
6	การฟ้องเพิกถอนมติคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (“กทค”) ที่มีคำสั่งให้นำส่งรายได้จากการให้บริการในช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราว	ดีพีซี และสำนักงาน กสทช. กทค. และ กสทช.	16 พ.ย. 2558 ศาลปกครองกลาง	ดีพีซียื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางให้เพิกถอนมติและคำสั่ง ที่ให้ดีพีซีดำเนินการส่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการ นับแต่วันที่ทำสู่มมาตรการคุ้มครองผู้ใช้บริการ ตามประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราวฯ พ.ศ. 2556 ช่วงระหว่างวันที่ 16 ก.ย. 2556 - 17 ก.ค. 2557 เป็นเงินจำนวน 628 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยที่คิดขึ้น	-	วันที่ 16 ก.ย. 2559 คณะกรรมการ กสทช. และเลขาธิการ กสทช. ได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองกลางให้ดีพีซีนำส่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการ นับแต่วันที่ทำสู่มมาตรการคุ้มครองผู้ใช้บริการ ตามประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราวฯ พ.ศ. 2556 จนถึงวันที่มีคำสั่ง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ช่วงระหว่างวันที่ 16 ก.ย. 2556 - 17 ก.ค. 2557 จำนวน 628 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ย วันที่ 12 ก.ค.2562 กสทช.ยื่นคำร้องขอแก้ไขคำฟ้อง โดยเรียกร้องให้ดีพีซีนำส่งรายได้ ในช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการทั้งหมด (16 ก.ย.2556 – 25 พ.ย.2558) เป็นเงินรวม 869.51 ล้านบาท ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง
7	การฟ้องเพิกถอนมติคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (“กทค”) ที่มีคำสั่งให้นำส่งรายได้จากการให้บริการในช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราว	ดีพีซี และสำนักงาน กสทช. และ กสทช.	7 ธ.ค. 2561 ศาลปกครองกลาง	ดีพีซียื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางให้เพิกถอนมติและคำสั่ง ที่ให้ดีพีซีนำส่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการ นับแต่วันที่ทำสู่มมาตรการคุ้มครองผู้ใช้บริการ ตามประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราวฯ พ.ศ. 2556 ช่วงระหว่างวันที่ 16 ก.ย. 2556 - 25 พ.ย. 2558 เป็นเงินจำนวน 869.51 ล้านบาท โดยที่ กสทช. ได้เคยมีคำสั่งให้ ดีพีซี นำส่งรายได้ช่วงหนึ่ง (16 ก.ย. 2556 – 17 ก.ค.57) เป็นจำนวน 627.63 บาท ไปแล้ว จึงมีเงินรายได้ที่ต้องนำส่งเพิ่มเติมเป็นเงิน 241.87 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยที่คิดขึ้น	-	ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง
8	การฟ้องเพิกถอนคำสั่งกำหนดมาตรการบังคับทางปกครอง กรณีฝ่าฝืนคำสั่งให้แก้ไขการโอนย้ายผู้ใช้บริการ	เอดับบลิวเอ็น และสำนักงาน กสทช. เลขาธิการ กสทช. กทค. และ กสทช.	21 ส.ค.2560 ศาลปกครองกลาง และ 25 ก.ย.2563 ศาลปกครองสูงสุด 10 ก.ย. 2563 ศาลปกครองกลาง	เอดับบลิวเอ็นยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลาง ให้เพิกถอนคำสั่งกำหนดมาตรการบังคับทางปกครอง กรณี เออดับบลิวเอ็นฝ่าฝืนคำสั่ง ให้แก้ไขการโอนย้ายผู้ใช้บริการให้ถูกต้อง (1) ระหว่างวันที่ 18 ก.ย.2558 – 29 ต.ค.2558 จำนวน 41 วัน และ (2) ระหว่างวันที่ 18 ก.ย.2558-7 ม.ค.2259 จำนวน 112 วัน วันละ 5.4 ล้านบาท รวมเป็นเงิน 221.4 ล้านบาท และ 604.87 ล้านบาท ตามลำดับ	(1) 26 ส.ค.2563 ศาลปกครองกลางพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ในส่วนที่เกินกว่า 20,000 บาท ต่อวัน (2) 24 และ 25 ก.ย.2563 กสทช. และ เออดับบลิวเอ็นยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด	(1) คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด (2) คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง



## กรณีข้อพิพาททางกฎหมายอื่นๆ

ข้อ	ข้อคดี	คู่ความ	วันเริ่มคดีและผู้พิจารณาตัดสินคดี	ข้อพิพาท	ผลการพิจารณา	ความคืบหน้าคดี
1	กรณีกรมสรรพากรมีคำสั่งให้เอไอเอสชำระเงินเพิ่ม	เอไอเอส และ กรมสรรพากร	10 พ.ย. 2559 ศาลภาษีอากรกลาง 10 ก.ค. 2562 ศาลฎีกา	เอไอเอส ยื่นฟ้องกรมสรรพากรต่อศาลภาษีอากรกลางขอให้เพิกถอนการประเมินของเจ้าพนักงานประเมิน และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ และลดหรืองดเงินเพิ่มทั้งหมดกรณีที่เจ้าพนักงานประเมินมีคำสั่งให้เอไอเอสชำระเงินเพิ่มจำนวนรวมทั้งหมด 128.21 ล้านบาท เนื่องจากหักและนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่ายจากเงินผลประโยชน์ตอบแทนที่ต้องจ่ายให้ที่ไอทีไม่ถูกต้อง โดยนำภาษีสรรพสามิตไปหักออกก่อนตามมติคณะรัฐมนตรี	29 ก.ย.2560 ศาลภาษีอากรกลางพิพากษายกฟ้อง 11 มี.ค. 2562 ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้อง ศาลภาษีอากรกลางยื่นให้ยกฟ้อง 10 ก.ค.2562 เอไอเอสยื่นฎีกาต่อศาลฎีกา	7 ธ.ค. 2563 ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกาเป็นผลให้คดีถึงที่สุด 29 ธ.ค.2563 เอไอเอสชำระเงินเพิ่มจำนวน 128.21 ล้านบาทแก่กรมสรรพากรคดีเป็นที่สิ้นสุด
2	กรณีเรียกร้องให้ชำระค่าเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคม ค่าบริการระบบสื่อสารสัญญาณในอาคารและค่าร่วมใช้ไฟฟ้าในทรัพย์สินตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการฯ	เอดับบลิวเอเอ็น และ ทีโอที	31 ม.ค. 2560 ศาลแพ่ง	ทีโอทีได้ยื่นฟ้องเอดับบลิวเอเอ็นต่อศาลแพ่ง เรียกร้องให้เอดับบลิวเอเอ็นชำระค่าใช้เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคม ค่าบริการระบบสื่อสารสัญญาณในอาคาร และค่าร่วมใช้ไฟฟ้าในระหว่างวันที่ 1 ต.ค.2558 ถึงวันที่ 30 มิ.ย. 2559 เป็นเงินจำนวน 559.62 ล้านบาท และดอกเบี้ยผิดนัดร้อยละ 7.5 ต่อปี วันที่ 31 พ.ค. 2561 ศาลแพ่งมีคำพิพากษาให้เอดับบลิวเอเอ็น ชำระเงินให้แก่ ทีโอที ตามฟ้องพร้อมดอกเบี้ยผิดนัด	วันที่ 31 พ.ค. 2561 ศาลแพ่งมีคำพิพากษาให้เอดับบลิวเอเอ็น ชำระเงินให้แก่ ทีโอที ตามฟ้องพร้อมดอกเบี้ยผิดนัด	2 ต.ค.2562 เอดับบลิวเอเอ็นได้ยื่นคำร้องขอถอนอุทธรณ์ที่ได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแพ่งไว้เมื่อวันที่ 19 พ.ย.61 เนื่องจากทีโอทีและเอดับบลิวเอเอ็น ได้ทำสัญญารับข้อพิพาทดังกล่าวโดยเอดับบลิวเอเอ็นได้ชำระค่าใช้เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ทีโอทีตามคำพิพากษาของศาลแพ่ง และทีโอทีไม่คัดค้านการถอนอุทธรณ์ 23 ม.ค.2563 ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งอนุญาตให้ถอนอุทธรณ์ และจำหน่ายคดีจากสารบบความศาลอุทธรณ์ คดีเป็นที่สิ้นสุด
3	กรณีเรียกร้องให้ชำระค่าเสียหายจากการบอกเลิกสัญญาจ้างพิมพ์งาน	บริษัท เปเปอร์เมก (ประเทศไทย) จำกัด และ โนโม่ทศ	26 ก.พ. 2562 ศาลแพ่ง	บริษัท เปเปอร์เมก (ประเทศไทย) จำกัด ยื่นฟ้องโนโม่ทศต่อศาลแพ่ง เรียกร้องค่าเสียหายจากการที่โนโม่ทศได้บอกเลิกสัญญาจ้างพิมพ์งานเนื่องจากนำบุคคลภายนอกเข้าสถานที่ปฏิบัติงานโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยเรียกค่าเสียหายและค่าทนายได้เป็นเงินจำนวน 280 ล้านบาท	28 ม.ค. 64 ศาลแพ่งมีคำพิพากษาให้ยกฟ้องบริษัท เปเปอร์เมก (ประเทศไทย) จำกัด เนื่องจากเป็นฝ่ายปฏิบัติผิดสัญญา จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย	ขณะนี้เสร็จสิ้นการพิจารณาคดี และกำหนดนัดฟังคำพิพากษาในวันที่ 28 มกราคม 2564

หมายเหตุ : บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) หรือ TOT และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) หรือ CAT ได้ดำเนินการควบรวมกิจการเป็นบริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) (National Telecom Public Company Limited :NT) เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2564

# การกำกับดูแลกิจการ

## รายงานคณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ

คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการประกอบด้วยกรรมการจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ คุณสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ ประธาน คุณไกรฤกษ์ อุชุกานนท์ชัย และ คุณ จิน ไล เจริญ จง กรรมการ

ในปี 2563 คณะกรรมการมีการประชุมทั้งหมด 5 ครั้ง โดยกรรมการทุกท่านเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ทั้งนี้คณะกรรมการได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนครบถ้วนตามกฎหมาย โดยมีสาระสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

### 1.ด้านการกำกับดูแลการปฏิบัติตามและการทบทวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการ

คณะกรรมการได้มีส่วนในการสร้างความตระหนักของพนักงานในการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมธุรกิจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายกำกับดูแลกิจการ โดยผ่านคลิปวิดีโอและสื่อต่างๆ คณะกรรมการได้ทบทวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการ โดยคณะกรรมการเห็นว่าเพื่อส่งเสริมให้คณะกรรมการบริษัทสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในปี 2563 คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการได้พิจารณาเสนอให้คณะกรรมการบริษัทอนุมัตินโยบายการกำกับดูแลการปฏิบัติงานองค์กรเพื่อให้บุคลากรของบริษัทได้ยึดมั่นเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานส่งเสริมให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนตระหนักและบริหารจัดการความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งอาจส่งผลให้บริษัทได้รับความเสียหายและ/หรือเสื่อมเสียชื่อเสียงได้ นอกจากนี้

คณะกรรมการได้พิจารณาเห็นชอบให้แก้ไขนโยบายนโยบายการซื้อขายหลักทรัพย์ของ กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน โดยให้เปลี่ยนแปลงการรายงานข้อมูลการถือครองหลักทรัพย์ของกรรมการและผู้บริหารชี้แจงรายการผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

### 2.ด้านการกำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์และการสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เพื่อเสนอแต่งตั้งเป็นกรรมการบริษัท

ในการสรรหากรรมการคณะกรรมการได้เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นสามารถเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับพิจารณาเลือกตั้งเป็นกรรมการ ในระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2563 - 31 ธันวาคม 2563 เพื่อนำมารวมกับรายชื่อบุคคลที่เหมาะสมจากแหล่งอื่นก่อนพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับพิจารณาเลือกตั้งเป็นกรรมการอย่างรอบคอบ ทั้งนี้ ในปี 2563 คณะกรรมการได้มีการพิจารณาอนุมัติแก้ไขโดยให้เพิ่มเติมตารางคุณสมบัติและทักษะประสบการณ์ของกรรมการ (Board Skill Matrix) ในด้าน ความปลอดภัยทางไซเบอร์และข้อมูลส่วนบุคคล การค้าปลีก และเทคโนโลยี ก่อนเสนอชื่อบุคคลที่เห็นว่ามีความเหมาะสมให้คณะกรรมการบริษัทและที่ประชุมผู้ถือหุ้นพิจารณา



(นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์)  
ประธานกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ

# รายงานคณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน

คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนประกอบด้วย กรรมการจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ คุณกานต์ ตระกูลฮุน ประธาน คุณแอลเลน ลิว ยง เคียง และคุณเชราร์โด ซี. อนุสาชา จูเนียร์ กรรมการ

ในปี 2563 คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน มีการประชุมทั้งหมด 7 ครั้ง ทั้งนี้คณะกรรมการได้ปฏิบัติหน้าที่ของตน ครบถ้วนตามกฎหมาย โดยมีสาระสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ในปี 2563 ดังต่อไปนี้

## 1.ด้านการพิจารณานโยบายค่าตอบแทน (Compensation)

### ค่าตอบแทนของกรรมการและผู้บริหารระดับสูง

พิจารณาและเห็นชอบนโยบายค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหารระดับสูง โดยพิจารณาศึกษา วิเคราะห์ เปรียบเทียบค่าตอบแทนของกรรมการและผู้บริหารระดับสูงให้อยู่ในระดับที่เทียบเคียงได้กับบริษัทจดทะเบียนที่มี ขนาดใกล้เคียงกันและบริษัทอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน เพื่อจูงใจและรักษา กรรมการและผู้บริหารระดับสูงที่มีคุณภาพไว้กับบริษัท

### ค่าตอบแทนของพนักงาน

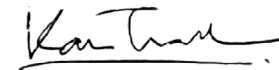
พิจารณาและเห็นชอบภาพรวมของการจ่ายค่าตอบแทนของพนักงาน โดยพิจารณาข้อมูลค่าตอบแทนพนักงานของบริษัทชั้นนำอื่นที่มีขนาด ใกล้เคียงกันหรือในอุตสาหกรรมเดียวกัน

## 2.ด้านการพัฒนาความเป็นผู้นำ (Leadership Development)

คณะกรรมการผลักดันการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารบริษัท เพื่อนำพา ธุรกิจโทรคมนาคมของบริษัทที่กำลังเผชิญสภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและพฤติกรรมของผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว ไปสู่ความสำเร็จ โดยการสนับสนุนให้พนักงานและผู้บริหารได้มีโอกาสศึกษา เรียนรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อสร้างเสริม ศักยภาพในการบริหารจัดการและเตรียมความพร้อมองค์กรและทรัพยากร บุคคลเพื่อรับมือกับความท้าทายใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ

## 3.ด้านการวางแผนสืบทอดตำแหน่งของผู้บริหาร (Executive Succession Plan)

คณะกรรมการพิจารณาและผลักดันแผนการสืบทอดตำแหน่งของผู้บริหาร ระดับสูง เพื่อบริหารความเสี่ยงจากการสูญเสียบุคลากรในตำแหน่งสำคัญของ บริษัทจนสามารถที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงตั้งแต่ หัวหน้าฝ่ายงานของบริษัทหลายตำแหน่งในปี 2563 ได้อย่างราบรื่น



(นายกานต์ ตระกูลฮุน)

ประธานกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน

## การกำกับดูแลกิจการ

### ความสำเร็จในปี 2563

- ได้รับคัดเลือกเป็นหนึ่งในสมาชิกดัชนีความยั่งยืนดาวโจนส์ (DJSI) ทั้งในระดับโลก (DJSI World) และกลุ่มตลาดเกิดใหม่ (DJSI emerging market)
- คะแนน Corporate Governance Report ระดับ “ดีเลิศ” จากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย
- รางวัลบริษัทจดทะเบียนด้านนักลงทุนสัมพันธ์ดีเด่น จากงาน SET Awards 2563
- ได้รับคะแนนเต็ม 100 คะแนน จากการประเมินคุณภาพการจัดประชุมสามัญผู้ถือหุ้น โดยสมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย
- ได้รับคัดเลือกให้เป็นหนึ่งใน “หุ้นยั่งยืน” จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อเนื่องเป็นปีที่ 6

### นโยบายกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงานด้านการกำกับดูแลกิจการ

นโยบายกำกับดูแลกิจการของบริษัทยึดถือการปฏิบัติตามกฎหมายเป็นพื้นฐาน และพัฒนาให้มีความโปร่งใส น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับตามแนวทางการดำเนินธุรกิจที่ยอดเยียม ด้วยธรรมาภิบาลและการเติบโตอย่างยั่งยืนทั้งในระดับประเทศและระดับสากล โดยครอบคลุมแนวปฏิบัติ 5 หมวด

1. คณะกรรมการบริษัท
2. สิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้นและบทบาทต่อผู้มีส่วนได้เสีย
3. การเปิดเผยสารสนเทศและความโปร่งใส
4. การควบคุมและบริหารความเสี่ยง
5. ประมวลจริยธรรมธุรกิจ

นอกจากนี้ นโยบายกำกับดูแลกิจการยังจัดทำขึ้นตามแนวทางของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2560 (CG Code)

การกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนไทยโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (CGR) ASEAN Corporate Governance Scorecard (ASEAN CG Scorecard) และดัชนีความยั่งยืนดาวโจนส์ (DJSI) และมีกระบวนการกำกับดูแล ดังนี้

- กำกับดูแลโดยคณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ
- อนุมัติโดยคณะกรรมการบริษัท
- บังคับใช้กับ กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานของเอไอเอส และบริษัทในเครือทุกแห่ง
- ทบทวนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ท่านสามารถศึกษานโยบายเพิ่มเติมได้ที่ <http://advanc-th.listedcompany.com> ภายใต้หัวข้อธรรมาภิบาล

# รายงานการปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการในปีที่ผ่านมา

## หมวด 1 คณะกรรมการบริษัท

1. คณะกรรมการบริษัทเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ในการมุ่งมั่นให้กลุ่มเอไอเอสเป็นผู้ให้บริการเทคโนโลยีดิจิทัลที่ได้รับการยอมรับสูงสุด โดยกำหนดให้เป็นวิสัยทัศน์ และพันธกิจของบริษัท เพื่อส่งต่อให้ฝ่ายจัดการนำไปกำหนดเป็นกลยุทธ์และตั้งเป้าหมายในระยะยาว และมีการทบทวนและติดตามความคืบหน้าเป็นประจำทุกปี คณะกรรมการบริษัทได้ติดตามดูแลให้มีการนำกลยุทธ์ของบริษัทไปปฏิบัติ โดยในการประชุมคณะกรรมการบริษัททุกไตรมาสทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทได้ติดตามผลการดำเนินงานของฝ่ายจัดการ โดยกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานและผลประกอบการของบริษัท โดยเฉพาะในส่วนองเป้าหมายทางการเงินและแผนงานต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ในปี 2563 คณะกรรมการบริษัทได้พิจารณา ทบทวนวิสัยทัศน์ การกิจ และกลยุทธ์ของบริษัท (Strategic direction) เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและการดำเนินธุรกิจของบริษัท เพื่อรับมือกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อ โควิด เมื่อ วันที่ 16 กรกฎาคม 2563.

2 องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัทมีความหลากหลายทั้งทางด้านประสบการณ์ทำงาน การศึกษา เพศ เชื้อชาติ สัญชาติถิ่นกำเนิด รวมถึงมีสัดส่วนกรรมการอิสระ และกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหารมากกว่าทั้งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระในฐานะตัวแทนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด และเป็นการถ่วงดุลอำนาจในการบริหารงานที่ดี

กรรมการอิสระ



กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร



กรรมการหญิง



## องค์ประกอบของคณะกรรมการบริษัท

การเงิน บัญชี และเศรษฐกิจศาสตร์	กฎหมาย กฎระเบียบ นโยบายสาธารณะ	ทรัพยากรบุคคล
5	4	3
ธุรกิจสตาร์ทอัพ	การตรวจสอบ	การขนส่งสาธารณะ
3	3	2
กลยุทธ์ และการปรับโครงสร้างฯ	การกำกับดูแลกิจการ	ตลาดทุน
3	7	1
คอมพิวเตอร์สารสนเทศ	การตลาด	อุตสาหกรรมโทรคมนาคม
6	4	9
การบริหารความเสี่ยง และภาวะวิกฤติ	สิ่งแวดล้อม	ปกป้องระบบสารสนเทศ และคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
10	1	2
ความรับผิดชอบต่อสังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน	ธุรกิจต่างประเทศ	ธุรกิจค้าปลีก
3	7	5

3. ประธานกรรมการบริษัท คือ คุณกานต์ ตระกูลสุน เป็นกรรมการอิสระและไม่ใช่นุคคลคนเดียวกับประธานเจ้าหน้าที่บริหารรวมถึงไม่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตหรือทางธุรกิจจะหว่างกัน และมีการแบ่งแยกการดำรงตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่บริหารอย่างชัดเจนไว้ในนโยบายการกำกับดูแลกิจการ

เอไอเอสยังกำหนดให้มีการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการบริษัทกับฝ่ายจัดการ และสงวนสิทธิในการพิจารณาเรื่องที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท ตามรายละเอียดที่ปรากฏในหน้า 159-160 อย่างไรก็ดีตาม คณะกรรมการบริษัทสนับสนุนให้กรรมการและฝ่ายจัดการมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันผ่านการสร้างวัฒนธรรมการเคารพบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย และการทำงานร่วมกันตามหลักธรรมาภิบาล

4. คุณสมบัติของกรรมการอิสระได้กำหนดให้มีความเข้มงวดกว่าหลักเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด อาทิ ต้องถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 0.5 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท บริษัทใหญ่ บริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือ บิติดบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง โดยให้นับรวมการถือหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้จึงกำหนดเรื่องคุณสมบัติกรรมการอิสระศึกษาได้จาก <http://advanc-th.listedcompany.com> ภายใต้หัวข้อบริษัทกิบาล “นโยบายบริษัทกิบาลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบริษัท”

5. วันประชุมคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า และส่วนงานเลขานุการบริษัทจะจัดส่งหนังสือเชิญประชุมพร้อมเอกสารประกอบให้กรรมการแต่ละท่านล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน เพื่อให้กรรมการมีเวลาศึกษา ประธานกรรมการทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุม และได้ดำเนินการให้แต่ละวาระมีการจัดสรรเวลาอย่างเพียงพอ เปิดโอกาสให้กรรมการแต่ละท่านแสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ผู้บริหารระดับสูงเข้าร่วม

ประชุมเพื่อรับทราบข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการทุกครั้ง ในขณะที่ลงมตินั้น กรรมการจะต้องอยู่ในที่ประชุมสองในสามของจำนวนกรรมการที่เข้าร่วมประชุม อีกทั้ง กรรมการท่านใดที่อาจมีข้อขัดแย้งทางผลประโยชน์ในการประชุมใด จะไม่เข้าร่วมพิจารณาและลงมติในวาระดังกล่าว

เอไอเอสได้นำเทคโนโลยีการประชุมทางไกลผ่านวิดีโอ (Video conference) และการพัฒนาช่องทางการส่งเอกสารการประชุมผ่านระบบ Board portal ที่มีความปลอดภัยสูง เข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประชุมและอำนวยความสะดวกให้กรรมการ สำหรับในเดือนใดที่ไม่ได้มีการจัดประชุม ส่วนงานเลขานุการบริษัทจะจัดส่งรายงานสรุปผลการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อยให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบ

6. เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2563 กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารได้ประชุมร่วมกันอย่างเป็นอิสระโดยไม่มีกรรมการที่เป็นผู้บริหารและฝ่ายจัดการเข้าร่วม โดยมีการอภิปรายประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางงานดำเนินงานในระยะกลางและการพัฒนาแผนสืบทอดตำแหน่งของผู้บริหารระดับสูง ซึ่งภายหลังการประชุมได้มีการรายงานผลการประชุมให้คณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารระดับสูงรับทราบ

7. กรรมการและผู้บริหารมีการรายงานให้บริษัททราบส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของบริษัทหรือบริษัทย่อยเมื่อเข้าดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือผู้บริหาร และรายงานเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลดังกล่าว เพื่อให้บริษัทมีข้อมูลประกอบการดำเนินการตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งนี้ ส่วนงานเลขานุการบริษัทจะนำเสนอรายงานการเปลี่ยนแปลงส่วนได้เสีย รวมถึงการถือครองหลักทรัพย์ของคณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารให้ที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทรับทราบในทุกไตรมาสและทุกครั้งที่กรรมการหรือผู้บริหารได้รายงานการมีส่วนได้เสียของตน



8. คณะกรรมการกำหนดให้มีแผนการสืบทอดตำแหน่งของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และผู้บริหารระดับสูงของบริษัท ตั้งแต่ระดับหัวหน้าฝ่ายงาน เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทจะสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้หากตำแหน่งสำคัญดังกล่าวว่างลง โดยมอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และจัดทำแผนการสืบทอดดังกล่าว และรายงานให้คณะกรรมการบริษัททราบ รวมทั้งให้มีการทบทวนเป็นประจำทุกปี

นอกเหนือจากกรรมการและผู้บริหาร ฝ่ายทรัพยากรบุคคลยังมีการจัดทำแผนและกลยุทธ์ในการบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคลสำหรับบุคลากรที่มีศักยภาพสูง (Talent) ร่วมกับการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการปฏิบัติงาน (Corporate KPI) รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนการสืบทอดตำแหน่ง สามารถศึกษาได้จากรายงานการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนหัวข้อ <http://sustainability.ais.co.th/th/sustainability-priorities/human-capital-development> หน้า 50 และ 53

9. เอไอเอสมอบหมายให้ส่วนงานเลขานุการบริษัท เป็นตัวกลางในการติดต่อระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ หรือคณะกรรมการกับผู้ถือหุ้น และกำหนดให้ส่วนงานตรวจสอบภายใน เป็นตัวกลางในการติดต่อระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงกับฝ่ายจัดการ อย่างไรก็ตาม เอไอเอสไม่มีการปิดกั้นการเข้าถึงและติดต่อสื่อสารระหว่างกรรมการและฝ่ายจัดการโดยตรง ซึ่งที่ผ่านมา ได้เปิดให้ทั้งสองฝ่ายมีเวลาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก่อน/หรือหลังการประชุม โดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการเข้าไปแทรกแซงการดำเนินธุรกิจปกติหรือก้าวล่วงขอบเขตอำนาจหน้าที่ระหว่างกัน

10. คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท ในการพิจารณานโยบายและโครงสร้างการจ่ายค่าตอบแทนของกรรมการก่อนนำเสนอให้ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นอนุมัติ โดยนโยบายและโครงสร้างค่าตอบแทนของกรรมการ จะพิจารณาจากหน้าที่ความรับผิดชอบ ระดับการจ่ายค่าตอบแทนของบริษัทในอุตสาหกรรม

เดียวกันและบริษัทที่มีขนาดใกล้เคียงกัน ผลประกอบการของบริษัท เป้าหมายและผลการปฏิบัติงานของกรรมการรายบุคคล รายละเอียดเพิ่มเติมสามารถศึกษาได้จาก หัวข้อหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร หน้า 155-156

11. กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่จะได้รับการปฐมนิเทศเพื่อรับทราบข้อมูลทั่วไปและภาพรวมข้อมูลการดำเนินงานที่สำคัญและสรุปการดำเนินงานของแต่ละสายธุรกิจ การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เช่น บทบาทหน้าที่ของกรรมการในบริษัทจดทะเบียน นโยบายการซื้อขายหลักทรัพย์ของเอไอเอส และนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้กรรมการได้รับทราบ โดยผู้บริหารระดับสูง เป็นผู้นำเสนอ รวมถึงจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องของบริษัทรให้กรรมการใหม่ได้รับทราบ

12. เอไอเอสส่งเสริมให้กรรมการ เลขาณูการบริษัท และผู้บริหารให้เข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องและในหลากหลายรูปแบบ โดยเอไอเอสจะเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด โดยในปี 2563 มีกิจกรรมและหลักสูตรฝึกอบรมที่กรรมการและผู้บริหารเข้าร่วม รวมถึงเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยายพิเศษแก่กรรมการและผู้บริหาร ดังนี้

ชื่อหลักสูตร/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ที่เข้าร่วม
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ (workshop) ณ บริษัทเอไอเอส โดยมีบริษัท หัวเว่ย เคลต้า เอพีเอส และสตาร์ทอัพ	เพื่อให้กรรมการได้เรียนรู้การพัฒนาเทคโนโลยีและแนวโน้มการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับโทรศัพท์เคลื่อนที่	กรรมการและผู้บริหาร ดังนี้ คุณกานต์ ตระกูลสุน คุณสมประสงค์ บุญยชัย คุณจีน โล เจียน จง คุณเอก พนาภิชน
สัมมนา Chairman Forum ในหัวข้อ Leading Boardroom Through Disruption: What Directors should know? จัดโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย	เพื่อส่งเสริมให้ ประธานกรรมการ ในฐานะ ผู้นำ คณะกรรมการ ได้กำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทให้เป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี	คุณกานต์ ตระกูลสุน
หลักสูตร Board Nomination and Compensation Program (BNCP 9/2020) จัดโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย	เพื่อให้กรรมการได้เรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางในการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทนให้กับกรรมการและประธานเจ้าหน้าที่บริหารอย่างเหมาะสม	คุณประสิทธิ์ เชื้อพานิช
สัมมนา พัฒนาบิลลี่ 2563 เรื่อง มาตรฐานการรายงานทางการเงินไป TFRS 9 TFRS 15 และ TFRS 16 จัดโดยบริษัทไฟรชวอเกอร์เฮาส์กรุ๊ปเอช เอบีเอส จำกัด (จำนวนชั่วโมง CPD : 7 ชั่วโมง)	เพื่อพัฒนาความรู้ด้านบัญชี หลักการและผลกระทบของมาตรฐานบัญชีที่มีในปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารด้านการเงินและหัวหน้าฝ่ายบัญชี ดังนี้ คุณธีร์ สัมพรโรจน์ คุณเตชะหทัย เหมกุล
สัมมนาหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง สถาบันวิทยาการตลาดทุน (วตท. 30) จัดโดยหน่วยงานภายใต้การสนับสนุนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านตลาดทุน	เจ้าหน้าที่บริหารด้านการเงิน คุณธีร์ สัมพรโรจน์

13. คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยทุกชุด ซึ่งประกอบไปด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ คณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน และคณะกรรมการบริหาร (Board Self-Assessment) โดยแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ กล่าวคือ

- แบบที่ 1 การประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทเป็นรายบุคคลและทั้งคณะด้วยตนเองเป็นประจำทุกปี
- แบบที่ 2 การประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทโดยที่ปรึกษาภายนอกทุกๆ 3 ปี

#### การประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทด้วยตนเอง

การประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทเป็นรายบุคคลและทั้งคณะด้วยตนเอง ครอบคลุมการประเมินทั้งเรื่องโครงสร้างและคุณสมบัติของกรรมการ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ การเข้าร่วมประชุม การปฏิบัติหน้าที่ การพัฒนาตนเอง และความสัมพันธ์กับฝ่ายจัดการ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อช่วยให้มีการพิจารณากบวณผลงาน ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ในปีที่ผ่านมา
- 2) เพื่อใช้ในการพัฒนาการทำงานของคณะกรรมการให้มีประสิทธิภาพและตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนได้อย่างชัดเจน
- 3) เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคณะกรรมการบริษัทกับฝ่ายจัดการ

#### ขั้นตอนในการประเมิน

1. ส่วนงานเลขาธุรการบริษัทจะเป็นผู้จัดส่งแบบประเมินประจำปี ผ่าน Board Portal ให้กรรมการทุกท่านประเมินทุกปี

2. รวบรวมแบบประเมินและผลคะแนน รวมถึงจัดทำรายงานผลการประเมินดังกล่าวเสนอต่อประธานกรรมการ และประธานกรรมการชุดย่อยแต่ละชุด เพื่อศึกษา วิเคราะห์ผลการประเมินร่วมกัน และกำหนดวิธีการพัฒนาการปฏิบัติงานของกรรมการต่อไป

การประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทโดยที่ปรึกษาภายนอก  
คณะกรรมการบริษัทได้เห็นชอบนโยบายให้ที่ปรึกษาภายนอกดำเนินการประเมินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อย เป็นรายบุคคลและทั้งคณะ ซึ่งประกอบไปด้วยการประเมินในด้านโครงสร้างและคุณสมบัติของกรรมการ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ การบริหารจัดการข้อมูล ความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย การบริหารจัดการผลประโยชน์ของกรรมการ บริษัท แผนสืบทอดตำแหน่งและการประเมินการปฏิบัติงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นต้น

#### ขั้นตอนในการประเมิน

1. การตอบแบบสอบถาม (Questionnaires)
2. การสัมภาษณ์กรรมการ รวมถึงผู้บริหารเป็นรายบุคคล (One-on-one interview)
3. ประเมินผลและวิเคราะห์ผลคะแนนและผลการสัมภาษณ์ และให้คำแนะนำและแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาต่อไป

ทั้งนี้ ในปี 2563 บริษัทได้ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยทุกคณะ เป็นรายบุคคลและทั้งคณะ ซึ่งผลประเมินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อย คณะกรรมการเห็นว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ และเป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

14. การประเมินผลการปฏิบัติงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนเป็นผู้ประเมินและกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานประจำปีและเป้าหมายระยะยาว ซึ่งผลของการประเมินจะถูกนำมาใช้ประกอบการพิจารณาค่าตอบแทนของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ทั้งนี้ โครงสร้างค่าตอบแทนสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากหัวข้อค่าตอบแทนผู้บริหาร หน้า 157-158

## หมวด 2 สิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น

เอไอเอสเคารพสิทธิและให้ความเท่าเทียมกับผู้ถือหุ้นทุกราย ทั้งสิทธิในการอนุมัติและรับเงินปันผลในอัตราจ่ายต่อหุ้นที่เท่าเทียมกัน การให้สิทธิในการซื้อ ขาย โอน รับโอน หลักทรัพย์ที่ตนถืออยู่อย่างเป็นอิสระ การไม่เข้าแทรกแซงธุรกรรมในตลาด ซื้อขายหลักทรัพย์ การให้สิทธิในการเสนอซื้อ แต่งตั้งและถอดถอนกรรมการ การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีอิสระและกำหนดค่าสอบบัญชีประจำปี การแสดงความเห็นในที่ประชุมผู้ถือหุ้นอย่างเป็นอิสระ และการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมตัดสินใจและอนุมัติธุรกรรมที่มีนัยสำคัญต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของเอไอเอส โดยนอกเหนือจากสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าวแล้ว เอไอเอสยังดำเนินกิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้ผู้ถือหุ้นมีการใช้สิทธิของตน และกิจกรรมอื่นๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นได้ทำหน้าที่ในฐานะเจ้าของกิจการ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

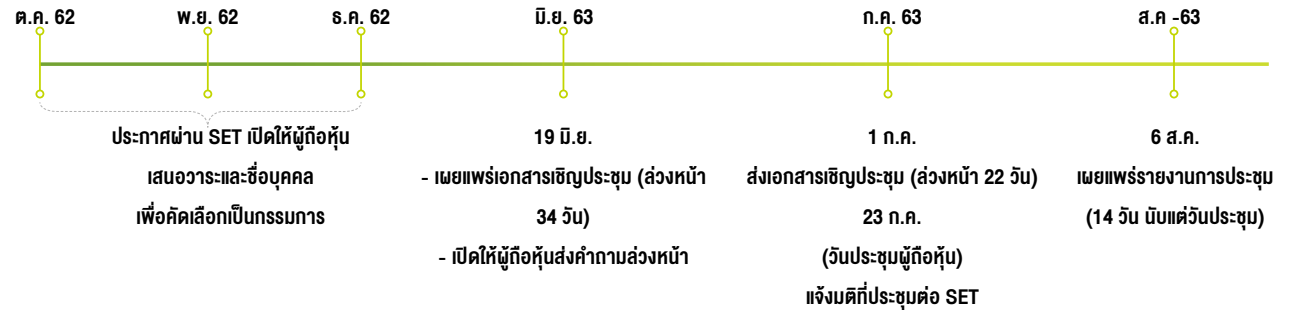
1. เผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานและการเข้าทำธุรกรรมต่างๆ ข้อมูลประกอบการรายไตรมาสและประจำปี ผ่านเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเว็บไซต์บริษัท เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ถือหุ้นสามารถเข้าถึงข้อมูลผลการดำเนินงานของบริษัทได้หลากหลายช่องทางและทันเวลา
2. จัดตั้งส่วนงานนักลงทุนสัมพันธ์เพื่อเป็นศูนย์กลางการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ถือหุ้นกับบริษัท เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นทั้ง ผู้ถือหุ้นรายย่อย และผู้ถือหุ้น

สถาบัน สามารถสอบถามและเสนอแนะเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน ไปยังฝ่ายจัดการ รวมถึงให้ข้อมูลการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา ตัดสินใจลงทุนของผู้ถือหุ้น รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมบริษัทจดทะเบียน พบผู้ลงทุนซึ่งจัดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทุกไตรมาส เพื่อพบปะ และนำเสนอผลประกอบการกับ ผู้ถือหุ้นรายย่อย และเดินสายพบนักลงทุน สถาบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. จัดทำ “นโยบายการซื้อขายหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหาร และ พนักงาน” เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน และป้องกันการนำข้อมูลภายในที่ยังไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองและ/หรือ บุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยนโยบายฉบับนี้ ครอบคลุมถึงหลักทรัพย์ของเอไอเอสและบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (อินทัช) ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของเอไอเอส

นอกจากนี้ ยังกำหนดบุคคลที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งสามารถล่วงรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในได้มากกว่าพนักงานทั่วไป (Designated person) ให้ถือว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยง จึงห้ามซื้อขาย โอน และรับโอนหลักทรัพย์ ของเอไอเอสและอินทัชในช่วงเวลา 30 วัน ก่อนการเปิดเผยงบการเงินประจำ ไตรมาสและประจำปี และช่วงเวลาอื่นที่จะกำหนดเป็นครั้งคราว รวมทั้งให้มีการรายงานการถือครองและการเปลี่ยนแปลงหลักทรัพย์ของเอไอเอสและอินทัชของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อส่วนงานกำกับดูแล การปฏิบัติงาน (Compliance Department) ทุกครั้ง ภายใน 3 วันทำการ นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

#### 4. การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประชุมสามัญผู้ถือหุ้น



4.1 หนังสือเชิญประชุมและเอกสารประกอบการประชุมจัดทำขึ้นทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้ถือหุ้นทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูล ได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเอกสารประกอบการประชุมที่เป็นคำชี้แจง เกี่ยวกับเอกสารและหลักฐานซึ่งผู้ถือหุ้นจะต้องนำมาในวันประชุม หรือเตรียมเพื่อประกอบการมอบฉันทะ เอไอเอสได้จัดทำเนื้อหาในรูปแบบ ที่เข้าใจง่าย โดยจำแนกเป็นการมาด้วยตนเองและมอบฉันทะ และจำแนก เป็นกรณีบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ข้อกำหนดเรื่องเอกสารหลักฐาน ที่ต้องนำมาแสดงเป็นไปตามแนวทางที่กฎหมายกำหนด เพื่อไม่ให้ ไปจำกัดสิทธิหรือเป็นการต่อผู้ถือหุ้นจนเกินความจำเป็น

4.2 แต่งตั้งกรรมการอิสระที่จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ คุณไกรฤกษ์ อุชุกานนท์ ชัย และคุณสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ และคุณประสิทธิ์ เชื้อพานิช เพื่อเป็นผู้ รับมอบอำนาจแทนผู้ถือหุ้นที่ไม่สะดวกมาเข้าร่วมประชุมด้วยตนเอง แต่ด้วยในปี 2563 มีกรรมการอิสระสองในสามท่านดังกล่าวได้หมด วาระลง เพื่อความโปร่งใสในการดำเนินกิจการ จึงแต่งตั้งกรรมการอิสระ เพียง 1 ท่านที่ไม่ได้หมดวาระในปี 2563 คือ คุณสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ เพื่อเป็นผู้รับมอบอำนาจแทนผู้ถือหุ้นที่ไม่สะดวกมาเข้าร่วมประชุม ด้วยตนเอง

4.3 จัดให้มีกระบวนการตรวจสอบเอกสารและลงคะแนนล่วงหน้า ให้กับผู้ถือหุ้นสถาบันและนักลงทุน เพื่ออำนวยความสะดวกเนื่องจาก กลุ่มบุคคลดังกล่าว มีปริมาณผู้ถือหุ้นที่อยู่ภายใต้การดำเนินงาน เป็นจำนวนมาก โดยหากมีการมอบฉันทะให้กรรมการอิสระ จะมีการ ส่งสำเนาใบมอบฉันทะที่มีลายเซ็นของกรรมการอิสระผู้รับมอบ กลับไป ให้ผู้ถือหุ้นหลังจากการประชุมเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการ ตรวจสอบผู้ถือหุ้นของหน่วยงานกำกับดูแลภายหลัง

4.4 เอไอเอสใช้ระบบบาร์โค้ดในการลงคะแนนและการนับคะแนนเพื่อ ความรวดเร็วและแม่นยำ และจัดให้มีการแบ่งจุดลงคะแนนระหว่าง ผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและผู้ถือหุ้นสถาบันแยกออกจากกัน โดยได้เตรียมบุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกไว้อย่างเพียงพอ อาทิ เครื่องถ่ายเอกสาร อ่างารแสดงปี และป้ายชี้แจงขั้นตอนการ ลงทะเบียนโดยละเอียด รวมถึงจัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของ ผู้ถือหุ้นต่อคุณภาพการจัดประชุม เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาในปีถัดไป

4.5 เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในปี 2563 คณะกรรมการกำหนดวันประชุมเป็น วันที่ 23 กรกฎาคม 2563 เวลา 14:00 น. ซึ่งไม่ตรงกับวันหยุด

สุดสัปดาห์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลาในการประชุมมีความเหมาะสม โดยได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของราชการที่กำหนดมาตรการการประชุม ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) อย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ บริษัทฯ ได้ขอความร่วมมือให้ผู้ถือหุ้น มอบฉันทะให้แก่กรรมการอิสระของบริษัทฯ พร้อมส่งคำถามล่วงหน้า แทนการเข้าร่วมประชุมด้วยตนเอง ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นหรือผู้รับมอบฉันทะประสงค์จะเข้าร่วมการประชุมด้วยตนเองที่โรงแรม เซ็นทาราแกรนด์ เซ็นทรัลเวิลด์ อาคารชาเลนเจอร์ 2 กรุงเทพมหานคร เพื่อให้แจ้งความประสงค์ล่วงหน้าเนื่องจากสถานที่ประชุมอันจำกัด พร้อมผ่านขั้นตอนการตรวจคัดกรองและปฏิบัติตามมาตรการในการจัดประชุมอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ สถานที่ดังกล่าว มีความสะดวกต่อการเดินทาง เนื่องจากมีระบบขนส่งมวลชนที่หลากหลาย ราคาสมเหตุสมผล และมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถือหุ้นครบครัน

- 4.6 ประธานกรรมการบริษัท และประธานกรรมการชุดย่อยทุกชุด รวมถึงหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน และผู้บริหารระดับสูงจากทุกสายงานหลัก เข้าร่วมประชุมเพื่อตอบข้อซักถามต่างๆ ของผู้ถือหุ้น
- 4.7 ประธานกรรมการบริษัท ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมได้ดำเนินการประชุมตามลำดับวาระและเรื่องที่ได้ระบุไว้ในหนังสือเชิญประชุม โดยไม่มีการเพิ่มเติมและแก้ไข พร้อมทั้งจัดสรรเวลาสำหรับการซักถามของผู้ถือหุ้นในแต่ละวาระอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อการลงมติ
- 4.8 เลขาธิการบริษัท ในฐานะโฆษกของการประชุม ได้แจ้งจำนวนและสัดส่วนของผู้ถือหุ้นที่เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองและมอบฉันทะ ขั้นตอนและวิธีการประชุม การออกเสียงลงคะแนน และการนับคะแนนให้ผู้ถือหุ้นทราบก่อนเริ่มประชุม
- 4.9 ในการลงคะแนนเสียง เอไอเอสได้จัดเตรียมบัตรลงคะแนนสำหรับทุกวาระ และสำหรับวาระเลือกตั้งกรรมการจัดให้มีการลงคะแนน

เป็นรายบุคคล รวมทั้งได้แต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายอิสระให้ทำหน้าที่ตรวจสอบการนับคะแนนเสียง เพื่อความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ

- 4.10 ประธานที่ประชุมเป็นผู้แจ้งผลการลงคะแนนและมติของที่ประชุมในแต่ละวาระ แบ่งเป็นคะแนนเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย งดออกเสียง และบัตรเสีย โดยพบว่าไม่มีผู้ถือหุ้นคัดค้านหรือไม่เห็นด้วยกับมติดังกล่าว
- 4.11 เลขาธิการบริษัทได้จัดทำรายงานการประชุม เพื่อนำส่งให้หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่บนเว็บไซต์บริษัทรวมถึงแจ้งผ่านช่องทางตลาดหลักทรัพย์ภายใน 14 วัน หลังจากวันประชุม โดยมีการบันทึกรายละเอียดและสาระสำคัญไว้อย่างครบถ้วนตามแนวทางของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของตลาดหลักทรัพย์ เช่น รายชื่อกรรมการและผู้บริหารที่เข้าร่วม มติที่ประชุม ประเด็นคำถามและข้อเสนอแนะของผู้ถือหุ้นและคำอธิบายของกรรมการ/ผู้บริหาร

5. เอไอเอสเปิดช่องทางให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถสอบถาม เสนอแนะความคิดเห็น หรือร้องเรียนในเรื่องต่างๆ ต่อคณะกรรมการบริษัท ผ่านช่องทาง ดังนี้

ผู้รับผิดชอบ	ช่องทาง
ส่วนงานเลขาธิการบริษัทและกำกับดูแลกิจการองค์กร	414 ชั้น 28 อาคารเอไอเอส 1 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400 โทรศัพท์ (66) 2029 5274 โทรสาร (66) 2029 5108 อีเมล: companysecretary@ais.co.th

โดยส่วนงานเลขาธิการบริษัทฯ จะรวบรวมและส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการรายงานให้ฝ่ายจัดการหรือคณะกรรมการรับทราบ และแจ้งผล

กลับไปยังผู้มีส่วนได้เสีย หากเป็นกรณีการกระทำผิดการทุจริต และการละเมิดจริยธรรมในการดำเนินงาน จะนำเข้าสู่กระบวนการสอบสวนและคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสตามนโยบายการให้ข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต การสอบสวน และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล

สำหรับเรื่องอื่นๆ เอไอเอสได้จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อเป็นตัวกลางระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสีย อาทิ ส่วนงานชุมชนสัมพันธ์ ทำหน้าที่รับฟังข้อเสนอแนะและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับชุมชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร ส่วนงานธุรกิจสัมพันธ์และพัฒนา ทำหน้าที่เป็นตัวกลางและเป็นกระบอกเสียงระหว่างบริษัทกับหน่วยงานกำกับดูแลทางด้านการจัดการโทรคมนาคม

6. เอไอเอสตระหนักถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นลูกค้า คู่ค้า พนักงาน ชุมชน สังคม หรือสิ่งแวดล้อม จึงกำหนดนโยบายให้มีแนวทางปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียตามสิทธิแห่งกฎหมายและตามแนวทางของการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน ไว้ในกลยุทธ์การพัฒนาย่างยั่งยืน ประมวลจริยธรรมธุรกิจ นโยบายการบริหารบุคคล ตลอดจนนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้กำหนดให้มีแนวปฏิบัติและระบบการควบคุมภายในที่ดี รวมถึงนโยบายการต่อต้านการให้สินบนและการคอร์รัปชัน เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรและตอบสนองผลประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย โดยรายละเอียดการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากรายงานหมวดที่ 5 ประมวลจริยธรรมธุรกิจ และรายงานพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน

## หมวด 3 การเปิดเผยสารสนเทศและความโปร่งใส

1. เอไอเอสมุ่งมั่นที่จะเปิดเผยสารสนเทศ ทั้งข้อมูลทางการเงินและที่มีใช้ทางการเงินแก่ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุน เช่น จอบบังคับบริษัท หนังสือ

บริษัท สนธิ นโยบายการบริหารความเสี่ยง ข้อมูลงบการเงิน และบทวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ฯลฯ อย่างถูกต้อง เพียงพอ ทันเวลา เท่าเทียม และเป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นของผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนเกี่ยวกับความเชื่อถือได้และข้อตรงของเอไอเอส “นโยบายการเปิดเผยสารสนเทศ” ของเอไอเอส ให้ความสอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนไป โดยเอไอเอสยึด 3 หลักการในการเปิดเผยสารสนเทศ กล่าวคือ

- 1.1 การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศ
- 1.2 ความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการเปิดเผยสารสนเทศ
- 1.3 ความเป็นธรรมและเท่าเทียมในการเข้าถึงสารสนเทศ

2. ส่วนงานนักลงทุนสัมพันธ์เพื่อเป็นศูนย์กลางประชาสัมพันธ์และเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศของบริษัทที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ผ่านช่องทางต่างๆ ให้เป็นไปตามนโยบายการเปิดเผยข้อมูลและจรรยาบรรณนักลงทุนสัมพันธ์ ที่ต้องเปิดเผยข้อมูลอย่างถูกต้อง เพียงพอ ทันเวลา และสม่ำเสมอ รวมทั้งต้องไม่เปิดเผยหรือบอกกล่าวสารสนเทศที่เป็นความลับหรือข้อมูลภายในให้แก่บุคคลใดก่อนการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะผ่านช่องทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏในหัวข้อ “ความสัมพันธ์กับผู้ลงทุน” หน้า 142

3. เอไอเอสกำหนดให้มีช่วงเวลาติดต่อสื่อสารกับนักวิเคราะห์และนักลงทุน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลประกอบการ (Silent period) เป็นระยะเวลา 1 เดือน ก่อนการประกาศผลประกอบการในทุกไตรมาส และห้ามผู้บริหารและพนักงานที่เข้าข่ายอาจเข้าถึงหรือล่วงรู้ข้อมูลภายในของบริษัท ชื่อ ขาย โอน หรือรับโอนหลักทรัพย์ของบริษัท ในระหว่างช่วงเวลา 30 วัน ก่อนที่บริษัทจะประกาศผลประกอบการรายไตรมาสหรือผลประกอบการประจำปี และต้องจัดทำรายงานการถือครองหลักทรัพย์ของบริษัทของตน คู่สมรส บุตรที่ยัง

ไม่บรรลุนิติภาวะ และผู้ที่อยู่กึ่งด้วยกันอันสามภรรยา (คู่สมรสที่ไม่ได้จดทะเบียน) รวมถึงจัดทำรายงานทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงการถือครองหลักทรัพย์ดังกล่าว ส่งให้ส่วนงานการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ภายใน 3 วันทำการ

4. คณะกรรมการบริษัทกำหนดให้มี “หลักเกณฑ์และวิธีการรายงานการมีส่วนได้เสียของกรรมการและผู้บริหาร” มาตั้งแต่ปี 2551 เพื่อให้เอไอเอสมีข้อมูลที่ใช้ในการติดตามดูแลการมีส่วนได้เสียและรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของกรรมการและผู้บริหาร ซึ่งจะช่วยให้บริษัท กรรมการและผู้บริหาร สามารถทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ระมัดระวัง ซื่อสัตย์สุจริต และป้องกันมิให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ โดยกรรมการและผู้บริหารต้องเปิดเผยส่วนได้เสียของตนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เมื่อตกลงจะทำการใดๆ กับเอไอเอสและบริษัทย่อย และจะไม่สามารถให้ความเห็นและออกเสียงได้เมื่อมีการพิจารณาการทำการดังกล่าว

5. คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของเอไอเอส ถือเป็นแนวปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลการถือครองหลักทรัพย์ของตน คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะและผู้ที่อยู่กึ่งด้วยกันอันสามภรรยา (คู่สมรสที่ไม่ได้จดทะเบียน) ไว้ในรายงานประจำปีทุกครั้ง

6. ในการทำการรายงานระหว่างกัน เอไอเอสยึดถือหลักปฏิบัติตามแนวทางของคณะกรรมการกำกับตลาดทุนและการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและมาตรฐานการบัญชี เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง การทำรายงานเป็นไปอย่างโปร่งใส สมเหตุสมผล และคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญเสมือนกับการทำการกับบุคคลภายนอก (Arm's length basis) รวมทั้งสอดคล้องตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี คณะกรรมการบริษัทจึงได้อนุมัติ “นโยบายการทำการกับดูแลกิจการที่ดี คณะกรรมการบริษัทจึงได้อนุมัติ “นโยบายการทำการกับดูแลกิจการที่ดี” และมอบหมายให้ส่วนงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน เป็นผู้รับผิดชอบ

ในการสื่อสาร กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตาม และเปิดเผยข้อมูลเมื่อมีการทำการต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเปิดเผยข้อมูลไว้ในรายงานประจำปี ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในหัวข้อหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร หน้า 157-158

## หมวด 4 การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

คณะกรรมการบริษัทเห็นถึงความสำคัญของการมีระบบควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน และการบริหารความเสี่ยงที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นในการปกป้องเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นและทรัพย์สินของบริษัท จึงได้กำหนดให้มีนโยบาย มาตรการ และหน่วยงานกำกับดูแล ในปี 2561 คณะกรรมการบริษัทได้อนุมัติให้คณะกรรมการตรวจสอบขยายขอบเขตการทำงานให้ครอบคลุมงานในด้านการบริหารความเสี่ยง โดยเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง โดยผู้ถือหุ้นสามารถดูรายละเอียดได้ที่หัวข้อ “การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน” หน้า 167-174

### การกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

คณะกรรมการบริษัทได้กำกับการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ในเงินลงทุนของเอไอเอส ดังนี้

1. ส่งเสริมให้บริษัทย่อยและบริษัทร่วมนำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาปฏิบัติ
2. คณะกรรมการบริษัทคัดเลือกบุคคลเป็นตัวแทนของบริษัทเข้าไปเป็นกรรมการ และผู้บริหารในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมตามสัดส่วนของการถือหุ้น เพื่อควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อย ตามสัดส่วนการถือครองหุ้นของบริษัท
3. กำกับดูแลโดยผ่านกรรมการตัวแทนและผู้บริหาร และนโยบายที่กำหนดโดยเอไอเอส
4. พิจารณาเรื่องที่มีความสำคัญ เช่น กลยุทธ์ แผนธุรกิจ การเพิ่มทุนหรือลดทุน การเลิกบริษัท รวมทั้งนโยบายที่สำคัญต่างๆ

5. ติดตามผลการดำเนินงาน โดยฝ่ายบริหาร คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการบริษัทของเอไอเอส
6. ดูแลให้บริษัทย่อย และบริษัทร่วมปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานกำกับดูแล ได้แก่ การทำรายการระหว่างกัน การได้มา และจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอและทันเวลา รวมทั้งดูแลให้มีการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินถูกต้องตามที่ควร ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป
7. การพิจารณาทำธุรกรรมใดๆ ของบริษัทย่อยที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจหรือฐานะการเงินของเอไอเอส ได้กำหนดให้ธุรกรรมดังกล่าวต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของเอไอเอสทุกครั้ง
8. ตรวจสอบโดยหน่วยงานตรวจสอบภายใน เพื่อให้มั่นใจว่ามีการควบคุมภายในที่กำหนดไว้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ
9. การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทย่อย เอไอเอสได้ว่าจ้างผู้สอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกันเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลทางการเงินและที่ใช้ทางการเงินมาเปิดเผยในงบการเงินรวมของเอไอเอส
10. สื่อสารจริยธรรมธุรกิจและนโยบายต่อต้านการรับและให้สินบนไปยังบริษัทย่อยและบริษัทกิจการร่วมค้า

ทั้งนี้ รายละเอียดของการดำรงตำแหน่งของกรรมการและผู้บริหารในบริษัทย่อย ปรากฏตามเอกสารแนบ 1 บนเว็บไซต์ของบริษัทตามลิงค์ <https://investor-th.ais.co.th/misc/shareholder-meeting/agm-2021/advanc-agm-2021-enc-01-th.pdf>

## หมวด 5 ประมวลจริยธรรมธุรกิจ

เพื่อให้การดำเนินงานของเอไอเอสและการปฏิบัติหน้าที่ของทุกคนในองค์กรเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ตรงไปตรงมา และเพียบพร้อม

ด้วยคุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน คณะกรรมการบริษัทจึงกำหนดให้มี “ประมวลจริยธรรมธุรกิจ” ที่ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 12 หมวด ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องความรับผิดชอบ ต่อผู้มีส่วนได้เสีย การป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ การเคารพสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ และจัดให้มีคณะกรรมการจริยธรรม ซึ่งมีประธานเจ้าหน้าที่บริหารเป็นประธาน และมีผู้บริหารระดับสูงจากสายงานหลักเป็นคณะกรรมการ รับผิดชอบในการขับเคลื่อนและกำกับดูแลจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร โดยท่านสามารถศึกษาประมวลจริยธรรมธุรกิจได้จาก [http://advanc-th.listedcompany.com/governance\\_policy.html](http://advanc-th.listedcompany.com/governance_policy.html)

เอไอเอสจัดให้มีช่องทางลับสำหรับพนักงานและบุคคลภายนอก เพื่อแจ้งเรื่องการกระทำที่อาจจะเข้าข่ายการละเมิดจริยธรรมต่อคณะกรรมการบริษัท โดยมีกระบวนการสอบสวนและมาตรการคุ้มครองผู้แจ้งข้อมูลตาม “นโยบายการให้ข้อมูลการกระทำผิดและการทุจริต การสอบสวน และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล” โดยคณะกรรมการบริษัท ได้มอบหมายให้คณะกรรมการจริยธรรม สื่อสารนโยบายให้ทุกคนทุกฝ่ายรับทราบผ่านช่องทางและกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น อีเมล อินทราเน็ต แผ่นป้ายประกาศ และการรณรงค์ภายใน

การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดจริยธรรมในการประกอบธุรกิจในปี 2563 สรุปได้ดังนี้

1. ปรับปรุงแนวปฏิบัติการรับทรัพย์สินของผู้บริหารและพนักงานจากคู่ค้าหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจ แก้ไขประกาศแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินจากคู่ค้าหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัทโดยให้มีกระบวนการตรวจสอบการเพื่อความโปร่งใส เป็นต้น รวมทั้งได้จัดทำสรุปแนวปฏิบัติการรับทรัพย์สินฉบับที่ได้นำไปอย่างสิ้น

และง่ายต่อการเข้าใจ และประชาสัมพันธ์เป็นสื่อในรูปแบบต่างๆ ให้ผู้บริหารและพนักงานได้รับทราบผ่านช่องทาง ของบริษัท เช่น Social Intranet, E-mail, AIS LearnDi, AIS Doodi, Poster และ Desktop

2. การดูแลการสร้างจิตสำนึกและการอบรมพนักงานให้มีความรู้ความเข้าใจในจริยธรรมธุรกิจและเสริมสร้างให้พนักงานทุกคนยึดถือและปฏิบัติและให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัทรับทราบ

### + สร้างให้เกิดการตระหนักรู้ในตนเอง

เอไอเอสยังคงต่อยอดแนวคิดในการสร้างจิตสำนึกในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย 3 คำถามที่พนักงานควรตั้งคำถามกับตัวเองทุกครั้งว่า ควรหรือไม่ก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการบางอย่าง ดังนี้ (ก) ถ้า....ถ้าลงไปแล้วจะเกิดความเสียหายกับบริษัทหรือไม่ (ข) ถ้า....ถ้าลงไปแล้วคนอื่นจะตำหนิฉันดูหมิ่นในทางไม่ดีหรือไม่ (ค) ถ้า....ถ้าลงสิ่งนี้ไปแล้วจะทำให้ฉันทุกข์ใจหรือกังวลใจในภายหลังหรือไม่ หากพนักงานไม่แน่ใจแม้แต่ข้อเดียว ไม่ควรลงมือกระทำทั้งหมด

สำหรับสื่อต่างๆ ในการประชาสัมพันธ์ ในปี 2563 บริษัทได้ยังคงจัดทำสื่อหลากหลายรูปแบบผ่านทางช่องทางต่างๆ อาทิ Social Intranet, E-mail, AIS LearnDi, AIS Doodi, Desktop, SMS และ People Champion โดยการดำเนินการสร้างความตระหนักใน 5 เรื่องดังต่อไปนี้

- การทำธุรกิจส่วนตัวทั้งทางตรงและทางอ้อมกับบริษัท
- แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการดูงาน สัมมนา หรือทัศนศึกษาของผู้บริหารและพนักงาน
- แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินของผู้บริหารและพนักงาน จากคู่ค้าหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท
- การใช้ข้อมูลภายใน และการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท
- ความรับผิดชอบต่อลูกค้า คู่ค้า และเจ้าหน้าที่

+ คณะกรรมการได้จัดกิจกรรมไพบูลย์ทางจริยธรรมธุรกิจ (Ethics Workshop) และบทกวีเล่าเรื่อง (Nokweed) โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม คือ เพื่อให้ผู้บริหารและพนักงานได้ร่วมกันทำความเข้าใจต่อหลักสำคัญของประมวลจริยธรรมธุรกิจและนโยบายการต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชันและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง นอกจากนี้ ยังได้มีการอธิบายและยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่ได้มีการกระทำที่ฝ่าฝืนจริยธรรมธุรกิจของบริษัทที่เคยเกิดขึ้น รับฟังความคิดเห็นและมุมมองต่างๆ ของพนักงานต่อคำถามและคำตอบ รวมถึงวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงประมวลจริยธรรมธุรกิจให้เหมาะสม การจัดกิจกรรมได้เชิญพนักงานระดับผู้บริหารและผู้จัดการซึ่งยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อเจตนารมณ์ของนโยบายดังกล่าวมาเข้าร่วมกิจกรรม online ผ่านระบบ Microsoft Teams เป็นรอบๆ ครอบคลุมพนักงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

+ การประเมินความเข้าใจของพนักงาน คู่ธุรกิจ และบริษัทร่วมทุนในเรื่องจริยธรรมธุรกิจและนโยบาย ต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน

สำหรับปี 2563 นั้น พนักงานทุกคน คู่ค้า คู่ธุรกิจ และบริษัทร่วมทุน ได้รับการฝึกอบรมและทบทวนความรู้ ความเข้าใจในจริยธรรมธุรกิจด้วยวิธีการให้เข้าร่วมการประเมินความเข้าใจในจริยธรรมธุรกิจและนโยบายการต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน ผ่านช่องทางต่างๆ ที่หลากหลายรวมถึงช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ (LearnDi และ Doodi) เพื่ออำนวยความสะดวก สามารถเข้าถึงแบบประเมินได้ทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ เพื่อป้องกันการกระทำที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต บริษัทส่งเสริมให้กรรมการ ผู้บริหารและพนักงาน จะต้องสื่อสารทำความเข้าใจให้บุคคลในครอบครัวของตน (เช่น บิดา มารดา คู่สมรส ผู้ที่อยู่ด้วยกันอันสามีภรรยา บุตรรวมถึงบุตรบุญธรรม) ได้รับทราบเจตนารมณ์ แนวคิด และหลักสำคัญของประมวลจริยธรรมธุรกิจและนโยบายการต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน อีกด้วย

ทั้งนี้ ในปี 2563 ผลประเมินความเข้าใจของพนักงาน คู่ค้า บริษัทย่อยและบริษัทร่วมทุน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

	จำนวนพนักงาน/บริษัท ที่ได้รับการสื่อสารหรือฝึกอบรม (ร้อยละ)		
	การแจ้งผ่านจดหมายหรือสื่อประชาสัมพันธ์	การเข้าร่วมฝึกอบรมทั้งออนไลน์และออฟไลน์	การสื่อสารผ่านช่องทางอื่นๆ อาทิ การแจ้งผ่านตัวแทนที่ติดต่อกับคู่ค้า
พนักงานเอไอเอส	100	98.96	-
บริษัทคู่ค้า	100	88.89	ผ่านตัวแทนที่ต้องติดต่อกับคู่ค้าเป็นประจำ
บริษัทย่อย	100	98.96	
บริษัทร่วม*	100	100	-

หมายเหตุ : \*บริษัทร่วมที่เอไอเอสถือหุ้นร้อยละ 10 ขึ้นไป

3. คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจเปิดโอกาสให้พนักงานสามารถสอบถามข้อสงสัยต่างๆ ที่ตนได้พบเห็นในระหว่างการปฏิบัติงานซึ่งเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมธุรกิจของบริษัท ผ่านอีเมล ethicclinic@ais.co.th ทั้งนี้ ในปีที่ผ่านมา พบว่ามีการกระทำที่เข้าข่ายละเมิดจริยธรรมธุรกิจ 3 ด้านดังนี้

ผู้รับผิดชอบ	ช่องทาง
1. ความผิดเกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว โดยทุจริตต่อหน้าที่	หน่วยงานตรวจสอบภายใน หน่วยงานกฎหมาย และหน่วยงานบริหารทรัพยากรบุคคล ร่วมกันสอบสวน และเมื่อปรากฏว่าเป็นจริง จึงได้มีการลงโทษทางวินัยกับพนักงานผู้กระทำผิดตามระเบียบข้อบังคับของบริษัท ด้วยการตักเตือนด้วยวาจาและเป็นลายลักษณ์อักษร การเลิกจ้าง โดยไม่จ่ายค่าชดเชย
2. ความผิดที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interest)	หน่วยงานตรวจสอบภายใน หน่วยงานกฎหมาย และหน่วยงานบริหารทรัพยากรบุคคล ร่วมกันสอบสวน และเมื่อปรากฏว่าเป็นจริง จึงได้มีการลงโทษทางวินัยกับพนักงานผู้กระทำผิดตามระเบียบข้อบังคับของบริษัท ด้วยการตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร การเลิกจ้างโดยไม่จ่ายค่าชดเชย
3. ความผิดที่เกี่ยวข้องกับการไปปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับ	หน่วยงานตรวจสอบภายใน หน่วยงานกฎหมาย และหน่วยงานบริหารทรัพยากรบุคคล ร่วมกันสอบสวน และเมื่อปรากฏว่าเป็นจริง จึงได้มีการลงโทษทางวินัยกับพนักงานผู้กระทำผิดตามระเบียบข้อบังคับของบริษัท ด้วยการตักเตือนด้วยวาจา ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร และพ้นสภาพการเป็นพนักงาน



## นโยบายด้านสิทธิมนุษยชน

เอไอเอสตระหนักถึงความสำคัญและเคารพต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียมกันของบุคคลทุกคน อันเป็นคุณธรรมพื้นฐานของการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงานของเอไอเอส คู่ค้า และผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่คุณค่าทางธุรกิจ (Business value chain) ครอบคลุมทั้งเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลแต่ละกลุ่ม การปฏิบัติต่อพนักงาน การใช้แรงงานที่ถูกกฎหมาย การไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำใดๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างเด็ดขาด และการกำหนดแนวปฏิบัติเรื่องการตรวจสอบกิจกรรมดำเนินงานและการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนในการดำเนินธุรกิจ

นโยบายด้านสิทธิมนุษยชนของเอไอเอสสอดคล้องตามปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (United Nations Universal Declaration of Human Rights - UNDHR) และปณิญาว่าด้วยหลักการและสิทธิพื้นฐานในการทำงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (The International Labor Organization - ILO) โดยสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ <http://sustainability.ais.co.th/th/respect-to-human-rights>

ในปี 2563 บริษัทได้ดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ➕ คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจได้ดำเนินการรับผิดชอบในการนำนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนไปปฏิบัติ วิเคราะห์กระบวนการปฏิบัติงานที่สำคัญของบริษัทและกำหนดประเด็นการพัฒนาด้านสิทธิมนุษยชน รวมถึงร่วมกับคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงเพื่อระบุประเด็นความเสี่ยง รวมทั้งวางแผนและดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนไปยังตัวแทน คู่ค้า คู่ธุรกิจ ตลอดสายห่วงโซ่ธุรกิจของบริษัท

- เพื่อเป็นการส่งเสริมและให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัทได้ตระหนักถึงความสำคัญ ในประเด็นด้านบรรษัทภิบาล สิทธิมนุษยชน และอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน Corporate Governance Labour and Human Rights, Work Health & Safety (WHS) ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบริษัทอย่างแท้จริง ในปี 2563 บริษัทฯ ได้ดำเนินการจัดทำแบบสำรวจในประเด็นดังกล่าวให้แก่คู่ธุรกิจของบริษัทโดยได้รวบรวมไว้ในแบบประเมินความเข้าใจในจริยธรรมธุรกิจและนโยบายการต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน ในการนี้ได้รับความร่วมมือและการตอบกลับจากคู่ธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 88.89 ของจำนวนแบบประเมินที่ได้ส่งออกไปทั้งหมด นอกจากนี้ คณะทำงานฯ ยังได้นำผลการตอบแบบสอบถามและข้อเสนอแนะมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงรวมถึงการกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้รับเหมา เพื่อดำเนินการวางแผน กำหนดแนวทางแก้ไขและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนในด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจของบริษัทฯ ต่อไป

## นโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน

บริษัทยึดมั่นที่จะดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส และเป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี บริษัทต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ ด้วยตระหนักดีว่าการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชันนั้นเป็นภัยร้ายแรงที่ทำลายการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม รวมทั้งก่อให้เกิดความเสียหายต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทได้ตระหนักถึงความสำคัญและพิจารณากำหนดนโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน เพื่อเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการปฏิบัติงานของกรรมการผู้บริหาร และพนักงานของบริษัท ให้เป็นไปตามกฎหมายและแนวปฏิบัติ อีกทั้งเพื่อป้องกันมิให้บริษัทฯ อันรวมไปถึงกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และผู้เกี่ยวข้อง ฝ่าฝืนกฎหมาย ต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน

โดยได้เผยแพร่นโยบายไว้ใน [http://advanc-th.listedcompany.com/anti\\_bribery.html](http://advanc-th.listedcompany.com/anti_bribery.html)

เอไอเอสได้รับการรับรองต่ออายุการรับรองเป็นสมาชิกโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต (Thailand's Private Sector Collective Action Coalition Against Corruption: CAC) เป็นที่เรียบร้อยเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2561 โดยใบรับรองดังกล่าวจะมีอายุ 3 ปี นับจากวันที่มีมติให้การรับรอง ทั้งนี้ การรับรองเป็นสมาชิกดังกล่าวเป็นการตอกย้ำและแสดงถึงว่าบริษัทและกลุ่มบริษัทได้นำขั้นตอนและหลักการสำคัญของแนวปฏิบัติของนโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชันไปปฏิบัติใช้ได้ทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมกระบวนการดำเนินงานต่างๆ อย่างจริงจัง เช่น การบริจาคเพื่อการกุศลและการเป็นผู้ให้การสนับสนุน การบริหารทรัพยากรบุคคล เป็นต้น

นอกจากนี้ เอไอเอส ได้สื่อสารตามนโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบน และการคอร์รัปชันไปยังบริษัทย่อย บริษัทร่วมทุน บริษัทอื่นใดที่มีอำนาจในการควบคุม คู่ค้าทางธุรกิจและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมทั้งสาธารณชน ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น จดหมาย อีเมล เว็บไซต์ Social Intranet การจัดนิทรรศการ การนำไปบรรจุเป็นวาระหนึ่งในการประชุมคณะกรรมการบริษัท หรือนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทในทุกๆ ปี เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มรับทราบและนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวทางที่บริษัทกำหนด

เอไอเอส ได้จัดให้มีการสื่อสารและฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องแก่บุคลากร เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับมาตรการต่อต้านการคอร์รัปชัน ความคาดหวังของบริษัทฯ และบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานนี้ เช่น การอบรมหัวข้อการต่อต้านการให้หรือรับสินบน และการคอร์รัปชันแก่พนักงาน

ที่เข้าใหม่และเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการปฐมนิเทศ การจัดอบรมหลักสูตรทางจริยธรรมธุรกิจผ่านสื่อสารสนเทศ (LearnDi) รวมทั้งจัดให้มีการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมธุรกิจและการต่อต้านการให้หรือรับสินบน และการคอร์รัปชันกับลูกค้า ผู้บริหาร และพนักงานเป็นประจำทุกปี

เอไอเอสได้ประกาศแนวปฏิบัติ “งดรับของขวัญ (No Gift Guideline)” ในเทศกาลปีใหม่ รวมถึงได้ปรับปรุงและประกาศใช้นโยบายการต่อต้านการให้หรือรับสินบน และการคอร์รัปชัน แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินของผู้บริหารและพนักงาน จากลูกค้าหรือผู้ที่เกี่ยวข้องับธุรกิจของบริษัทเพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานที่ดีในการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยมุ่งหวังให้บุคลากรทุกระดับปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถโดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทนและเป็นการตอกย้ำการปฏิบัติตามหลักการทำกับดูแลกิจการที่ดี

เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนและแจ้งเบาะแสการทุจริตต่อหน้าที่ (Whistleblowing) ให้มีความเหมาะสมและเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งองค์กร อีกทั้งมีมาตรการคุ้มครองและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียน หรือผู้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเบาะแสที่เกี่ยวข้องด้วย โดย Whistleblowing จะเป็นเครื่องมือในแง่ของการเป็นสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าและเป็นช่องทางในการปราบปรามการทุจริตเนื่องจากจะช่วยแก้ไขปัญหาล่วงหน้าได้ทัน่วงทีก่อนที่จะลุกลามบานปลายและอาจเกิดผลกระทบต่อภาพพจน์และฐานะทางการเงินขององค์กรอย่างรุนแรงในภายหลังได้

ในปี 2563 เพื่อแสดงเจตนารมณ์ของบริษัท ภายใต้แนวคิด “Zero Tolerance” ผู้บริหารและพนักงานของบริษัทได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) รัฐบาลไทย และสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ในวันที่ 6 กันยายน 2563 และ 9 ธันวาคม 2563 ผ่านทางออนไลน์ ตามลำดับ

## นโยบายการเปิดเผยสารสนเทศ

ในฐานะที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เอไอเอสมุ่งมั่นเปิดเผยสารสนเทศ ทั้งที่เป็นสารสนเทศทางการเงินและมิใช่ทางการเงิน ให้แก่ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนอย่างถูกต้อง เพียงพอ ทันเวลา เท่าเทียม และเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นของผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนเกี่ยวกับความเชื่อถือได้และชื่อตรงของบริษัท

นโยบายการเปิดเผยสารสนเทศ ตั้งอยู่บนหลักสำคัญ 3 ประการ คือ การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการเปิดเผยสารสนเทศ และความเป็นธรรมและเท่าเทียมในการเข้าถึงสารสนเทศ โดยสาระสำคัญของนโยบายกำหนดตั้งแต่บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารในฐานะโฆษกผู้รับมอบอำนาจ (spokespersons) แนวทางในการเปิดเผยสารสนเทศที่มีสาระสำคัญ การเก็บรักษาความลับของข้อมูล การดำเนินการเมื่อมีข่าวลือหรือการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผิดไปจากสถานะปกติ การขอหยุดพักการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นการชั่วคราว การกำหนดช่วงระยะเวลาห้ามเผยแพร่สารสนเทศก่อนประกาศผลประกอบการ และการสื่อสารกับผู้ลงทุนในประเด็นต่างๆ รวมถึงกำหนดกลไกขบวนการพิจารณาฝ่าฝืนนโยบาย

## นโยบายการทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน

เพื่อให้การทำรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทหรือบริษัทย่อยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทเป็นไปตามกฎหมาย ประกาศ ข้อกำหนด และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานกำกับดูแล ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใสและคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญ เอไอเอสจึงกำหนดให้มี

นโยบายการทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน โดยมีผลบังคับใช้กับการทำรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทหรือบริษัทย่อยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันของบริษัท สำหรับรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทหรือบริษัทย่อยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันของบริษัท ย่อย ให้มีแนวปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายและระเบียบปฏิบัติการจัดซื้อและประมวลจริยธรรมธุรกิจของบริษัท

โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ ส่วนงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน มีหน้าที่พิจารณาความเหมาะสมผลของการทำรายการและกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย และกำหนดให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำรายการหรือที่อาจจะรับทราบการเกิดขึ้นของรายการต้องมีหน้าที่แจ้งข้อมูลต่อหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติงานก่อนตกลงเข้าทำรายการ

สาระสำคัญของนโยบายมุ่งเน้นให้ในการตกลงเข้าทำรายการที่เกี่ยวข้องกันบริษัทและบริษัทย่อยต้องกระทำโดยถือเสมือนการตกลงทำรายการกับบุคคลภายนอกภายใต้เงื่อนไขการค้าทั่วไป (Arm's length Basis) เพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการพิจารณาการเข้าทำรายการที่เกี่ยวข้องกัน และข้อห้ามกรรมการและผู้บริหารที่มีส่วนได้เสียหรือมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์เข้าร่วมพิจารณาการทำรายการที่เกี่ยวข้องกันซึ่งตนมีส่วนได้เสีย และ/หรือเป็นผู้ดูแลรายการดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้กรรมการและผู้บริหาร มีหน้าที่รายงานการมีส่วนได้เสียของตนตามหลักเกณฑ์และวิธีการรายงานส่วนได้เสียของกรรมการและผู้บริหารเป็นประจำทุกปี และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

## นโยบายการซื้อขายหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน

คณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาและอนุมัตินโยบายการซื้อขายหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดำรงความเชื่อมั่นของผู้ถือหุ้นและนักลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทและบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ นโยบายฉบับนี้มีหัวใจสำคัญหลักคือการห้ามมิให้บุคลากรของบริษัทอาศัยข้อมูลภายใน เพื่อประโยชน์ในการซื้อขายหลักทรัพย์ของเอไอเอสและบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการสอดคล้องกับข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับแก้ไขล่าสุด) รวมไปถึงประกาศฉบับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่กำหนดครอบคลุมกลุ่มบุคคลต่างๆ ได้แก่ กรรมการ ผู้บริหาร พนักงานนอกจากนี้ยังระบุหน้าที่พิเศษให้กลุ่มบุคคลที่บริษัทกำหนดไว้โดยเฉพาะ ได้แก่ กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานที่โดยตำแหน่งหน้าที่สามารถเข้าไปข้อมูลภายในได้ต้องเปิดเผยการถือครองหลักทรัพย์ของเอไอเอสและบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ต่อฝ่ายกำกับดูแลการปฏิบัติงาน รวมถึงรายงานการเปลี่ยนแปลงการถือครองหลักทรัพย์ ทุกครั้งที่มีการซื้อขายหรือโอนหลักทรัพย์ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลและความโปร่งใส นอกจากนี้ กลุ่มบุคคลที่บริษัทกำหนดไว้โดยเฉพาะดังกล่าวยังห้ามซื้อขายหลักทรัพย์ ในช่วงเวลา สามสิบวัน (30) วัน ก่อนวันที่เปิดเผยงบการเงินประจำปีรายไตรมาสและประจำปี (Blackout Period)

ในปี 2563 คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการและคณะกรรมการบริษัทได้พิจารณาแก้ไขนโยบายดังกล่าวในประเด็นของการแจ้งการรายงานการถือครองหลักทรัพย์จากเดิมเป็นการรายงานในรูปแบบที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนด

ท่านสามารถดูรายละเอียดของนโยบายการซื้อขายหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ได้ที่ [http://advanc-th.listedcompany.com/governance\\_policy.html](http://advanc-th.listedcompany.com/governance_policy.html)

## แนวปฏิบัติการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์

การพัฒนาเทคโนโลยีได้เปลี่ยนแปลงวิธีการสื่อสารของคนในสังคมปัจจุบัน คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจจึงได้เห็นชอบแนวปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แก่พนักงานในการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ หัวใจหลักของแนวปฏิบัตินี้คือการตระหนักถึงผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ในกิจส่วนตัว และในหน้าที่การงานโดยปราศจากความระมัดระวัง รวมถึงการหลีกเลี่ยงการละเมิดกฎหมายคอมพิวเตอร์ฉบับใหม่ด้วย เช่น พนักงานต้องใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ โดยเคารพในทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น เป็นต้น

## การปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีในเรื่องอื่นๆ

บริษัทพิจารณาการนำหลักปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนหรือ Corporate Governance Code (CG Code) ที่ออกโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มาปรับใช้ตามความเหมาะสมของธุรกิจของเอไอเอสแล้ว โดยปี 2563 มีเรื่องที่ยังไม่ได้นำปฏิบัติและมีมาตรการทดแทนที่เหมาะสมและได้บันทึกไว้เป็นส่วนหนึ่งของมติคณะกรรมการบริษัทเพื่อให้มีการทบทวนเป็นประจำทุกปี ดังต่อไปนี้

- บริษัทมีกรรมการอิสระ 1 ท่านที่ดำรงตำแหน่งต่อเนื่องเกิน 9 ปี โดยคณะกรรมการได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากรรมการอิสระคนดังกล่าวเป็นกรรมการซึ่งมีคุณสมบัติเป็นกรรมการอิสระที่สามารถให้ความเห็นได้อย่างเป็นอิสระและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นกรรมการที่ได้นำประสบการณ์ความรู้ และความเชี่ยวชาญมาให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินธุรกิจของบริษัท

## ความสัมพันธ์กับผู้ลงทุน

ฝ่ายงานนักลงทุนสัมพันธ์ (Investor Relations) ของเอไอเอส เป็นศูนย์กลางประชาสัมพันธ์และเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ ของบริษัทที่สำคัญเพื่อประกอบการตัดสินใจของนักลงทุนและ นักวิเคราะห์ มีเป้าหมายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจ ที่ถูกต้องต่อการดำเนินงานของบริษัทแก่นักลงทุนเพื่อสะท้อนมูลค่าของบริษัทอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อการดำเนินงานที่โปร่งใส เป็นธรรม และส่งเสริมความน่าเชื่อถือของนักลงทุนต่อบริษัท ฝ่ายงานนักลงทุนสัมพันธ์ ได้กำหนดนโยบายการเปิดเผย ข้อมูลและจรรยาบรรณนักลงทุนสัมพันธ์ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

### นโยบายการเปิดเผยข้อมูลและจรรยาบรรณนักลงทุนสัมพันธ์

#### การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

- 1.เปิดเผยข้อมูลให้เป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- 2.เปิดเผยข้อมูลที่มีสาระสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนอย่างถูกต้อง เพียงพอทันเวลา และสม่ำเสมอ
- 3.ปฏิบัติต่อผู้ลงทุนและนักวิเคราะห์ทุกคนอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่เลือกปฏิบัติ

#### การป้องกันการรั่วไหลข้อมูลภายใน

- 1.ไม่เปิดเผยหรือบอกกล่าวสารสนเทศที่เป็นความลับหรือข้อมูลภายในให้แก่บุคคลใดก่อนการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะผ่านช่องทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 2.กำหนดช่วงเวลางดรับนัดการประชุมหรือตอบคำถามเกี่ยวกับผลประกอบการ (Silent Period) เป็นระยะเวลา 1 เดือนก่อนการประกาศผลประกอบการในทุกไตรมาส
- 3.กำหนดห้ามผู้บริหารและพนักงานที่เข้าข่ายอาจเข้าถึงหรือล่วงรู้ข้อมูลภายในของบริษัท ชื้อขาย โอนหรือรับโอนหลักทรัพย์ของบริษัท ในระหว่างช่วงเวลา 30 วัน ก่อนที่บริษัทจะประกาศผลประกอบการรายไตรมาส
- 4.กำหนดให้ผู้บริหารและพนักงานที่เข้าข่ายอาจเข้าถึงหรือล่วงรู้ข้อมูลภายในของบริษัทต้องจัดทำรายงานการถือครองหลักทรัพย์ของบริษัทของตน คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ และผู้ที่อยู่ด้วยกันฉันสามีภรรยา รวมถึงรายงานการเปลี่ยนแปลงการถือครองหลักทรัพย์ภายใน 3 วันทำการ

บริษัทจัดให้มีการเปิดเผยและสื่อสารข้อมูลที่มีสาระสำคัญทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อันได้แก่ รายงานประจำปี รายงานผลประกอบการรายไตรมาส รวมถึงวารสารนักลงทุนและข่าวประชาสัมพันธ์ โดยจัดสรรช่องทางการเปิดเผย

ข้อมูลที่หลากหลายเพื่อความสะดวกของนักลงทุนแต่ละกลุ่ม ได้แก่ เว็บไซต์นักลงทุนสัมพันธ์ <http://investor.ais.co.th/> การจัดประชุมแถลงผลประกอบการรายไตรมาส การเข้าร่วมงานวันบริษัทจดทะเบียนพบผู้ลงทุน (Opportunity Day) ของตลาดหลักทรัพย์ซึ่งมีสื่อมวลชนเข้าร่วมการจัดประชุมและเดินทางพบนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศทุกไตรมาส ซึ่งผู้บริหารระดับสูงของบริษัทให้ความสำคัญกับการเข้าพบนักลงทุนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งช่องทางอีเมลและ LINE Business เป็นต้น

นอกจากนี้ ฝ่ายงานนักลงทุนสัมพันธ์ ได้มีการเก็บข้อมูลความพึงพอใจของนักลงทุน (Investor Feedback) เป็นประจำทุกปีเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาและปรับปรุงงานนักลงทุนสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นักลงทุนและนักวิเคราะห์สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่นักลงทุนสัมพันธ์ ได้โดยตรงผ่านทางโทรศัพท์หมายเลข 02 029 3112/4443

ทางอีเมล [investor@ais.co.th](mailto:investor@ais.co.th)

ทาง LINE@ ชื่อ @ais\_ir

หรือดาวน์โหลด QR Code ด้านขวามือ



## ประวัติกรรมการและผู้บริหาร



### นายทนต์ ตระกูลสุน

อายุ 65 ปี

- ประธานกรรมการบริษัท
- กรรมการอิสระ
- ประธานกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดคำตอบแทน

วันที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	3 สิงหาคม 2558
วันที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ	8 พฤศจิกายน 2559
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ:	5 ปี 4 เดือน
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

#### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาตรีบัณฑิตศึกษาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปริญญาโทวิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตศึกษาศาสตร์ วิศวกรรมการผลิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

#### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

##### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- Director Certification Program (DCP) รุ่น 29/2546

#### ตำแหน่งในบริษัท

2559 - ปัจจุบัน	ประธานกรรมการ ประธานกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดคำตอบแทน บมจ. แอควาเน็กซ์ อินโฟร เซอร์วิส
2558 - ปัจจุบัน	กรรมการอิสระ บมจ. แอควาเน็กซ์ อินโฟร เซอร์วิส
2558 - 2560	ประธานกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน บมจ. แอควาเน็กซ์ อินโฟร เซอร์วิส

#### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

2560 - ปัจจุบัน	กรรมการอิสระ ประธานกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดคำตอบแทน กรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน กรรมการกลยุทธและโครงสร้างองค์กร และกรรมการความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์ กรรมการอิสระ บมจ. กรุงทพดุสิตเวชการ
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการอิสระ ประธานกรรมการสรรหาค่าตอบแทน และบรรษัทภิบาล และกรรมการบริหาร บมจ. ธนาคารไทยพาณิชย์
2559 - ปัจจุบัน	กรรมการ บมจ. ปูนซิเมนต์ไทย

#### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

2563 - ปัจจุบัน	กรรมการ บจ. เอสซีบี เท็นเอ็กซ์
2563 - ปัจจุบัน	กรรมการ สภานโยบายผู้ทรงคุณวุฒิในสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)
2563 - ปัจจุบัน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระบบสุขภาพระดับชาติ
2561 - ปัจจุบัน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
2561 - ปัจจุบัน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการขับเคลื่อนและประสานงานการลงทุนที่ปรึกษา Kubota Corporation (Japan)

ประวัติการกำกับตามกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา ไม่มี



### นายสมประสงค์ บุญยะชัย

อายุ 65 ปี

- รองประธานกรรมการ
- กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร
- กรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

วันที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	28 มีนาคม 2537
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ:	26 ปี 9 เดือน
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

#### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาโท วิศวกรรมศาสตร์, สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย

#### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

##### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- Role of the Chairman Program (RCP) รุ่น 21/2552
- Directors Certification Program (DCP) รุ่น 65/2548
- Directors Accreditation Program ((DAP) รุ่น 30/2547

#### ตำแหน่งในบริษัท

2562 - ปัจจุบัน	กรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน บมจ. แอควาเน็กซ์ อินโฟร เซอร์วิส
2551 - ปัจจุบัน	รองประธานกรรมการ บมจ. แอควาเน็กซ์ อินโฟร เซอร์วิส
2537 - ปัจจุบัน	กรรมการ บมจ. แอควาเน็กซ์ อินโฟร เซอร์วิส
2551 - 2562	กรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดคำตอบแทน บมจ. แอควาเน็กซ์ อินโฟร เซอร์วิส

#### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

2550 - ปัจจุบัน	กรรมการ บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์
2549 - ปัจจุบัน	กรรมการ บมจ. ไทยคม
2561 - ปัจจุบัน	รองประธานกรรมการและกรรมการอิสระ บมจ. ไอศกสภา
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการ บมจ. บีอีซี เวลต์
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการ บมจ. ศุภิสรา
2545 - ปัจจุบัน	กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ บมจ. เพาเวอร์ไลน์ เอ็นจิเนียริง
2559 - 2560	ประธานกรรมการบริหาร บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์
2552 - 2554	ประธานกรรมการบริหาร บมจ. ไทยคม

#### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

2561 - ปัจจุบัน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ 2560 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพและทรัพยากรมนุษย์
2559 - 2561	กรรมการ บจ. ไอศกสภา
2559	กรรมการอิสระ บมจ. พุกกาษา เรย์ลอสเตก
2547 - 2559	กรรมการ บจ. โรงพยาบาลพระรามเก้า

ประวัติการกำกับตามกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา ไม่มี



## นายประสิทธิ์ เชื้อพานิช

อายุ 68 ปี

- กรรมการอิสระ
- กรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง
- ประธานกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

วันที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	30 มีนาคม 2560
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	3 ปี 9 เดือน
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	0.00007
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาตรี  
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี (เกียรตินิยมอันดับ 2),  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

#### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- Director Certification Program (DCP) รุ่น 119/2552
- Financial Institution Governance Program (FGP) รุ่น 6/2556

### ตำแหน่งในบริษัท

2561 - ปัจจุบัน	ประธานกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบและกำกับ ความเสี่ยง บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

2563 - ปัจจุบัน	ประธานกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน บมจ. เฮอร์ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย)
2562 - ปัจจุบัน	กรรมการอิสระและประธานกรรมการตรวจสอบ บมจ. เฮอร์ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย)
2556 - ปัจจุบัน	กรรมการอิสระ ประธานกรรมการตรวจสอบ บมจ. ธนาคารไทยพาณิชย์
2556 - ปัจจุบัน	กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ ประธานกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน บมจ. ไทย โซลาร์ เอ็นเนอร์ยี
2559 - 2562	กรรมการอิสระ ประธานกรรมการตรวจสอบ บมจ. พีทีที โกลบอล เคมิคอล

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

2563 - ปัจจุบัน	ที่ปรึกษา คณะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี
2563 - ปัจจุบัน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการพัฒนาและ ส่งเสริมองค์กรมหาชน
2563 - ปัจจุบัน	กรรมการ คณะกรรมการกำกับการประเมิน ประสิทธิภาพและผลการปฏิบัติงานราชการ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
2563 - ปัจจุบัน	กรรมการ สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย รัฐวิสาหกิจ
2562 - ปัจจุบัน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านบัญชี กรรมการ ตรวจสอบและประธานคณะกรรมการด้าน ธรรมาภิบาลและค่าตอบแทน สำนักงาน ก.ส.ศ.
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านบัญชี คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ
2560 - ปัจจุบัน	ประธานกรรมการ สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย
2559 - 2563	กรรมการสถาบันวิทยาการประกันภัยระดับสูง สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริม การประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
2557 - ปัจจุบัน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านบัญชี คณะกรรมการ พิจารณาการคุ้มครองและดูแลผู้ถือหุ้น กระทรวงพาณิชย์

ประวัติการดำเนินทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา ไม่มี



## นายสุทธศักดิ์ วาจาสิทธิ์

อายุ 67 ปี

- กรรมการอิสระ
- กรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง
- ประธานกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ

วันที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	10 พฤษภาคม 2549
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	14 ปี 7 เดือน
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- เบติบัณฑิต  
สำนักลินคอล์น อินน์ ประเทศอังกฤษ

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

#### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- หลักสูตร Director Accreditation Program (DAP) รุ่น 29/2547

### ตำแหน่งในบริษัท

2557 - ปัจจุบัน	ประธานกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2551 - ปัจจุบัน	กรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2549 - ปัจจุบัน	กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ และกำกับความเสี่ยง บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

-ไม่มี-

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

2559 - ปัจจุบัน	กรรมการ บมจ. ศรีไทยประกันภัย จำกัด (มหาชน)
2557 - ปัจจุบัน	Managing Partner R&T Asia (Thailand) Limited
2548 - 2557	ผู้บริหาร บจ.อินตัน แอนด์ วิลเลียมส์ (ไทยแลนด์)
2540 - 2551	กรรมการ บจ. ไทยกาสิโน แอนด์ ออเลย์

ประวัติการดำเนินทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา ไม่มี



## นางสาวจิ้น โล เจริญ จ

อายุ 60 ปี

- กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร
- กรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ

วันที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	27 มีนาคม 2556
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ:	7 ปี 9 เดือน
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาตรี  
บัญชี, National University of Singapore

การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม  
ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

-

### ตำแหน่งในบริษัท

2556 - ปัจจุบัน	กรรมการ กรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
-----------------	--

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

2559 - ปัจจุบัน	กรรมการ บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์
-----------------	-------------------------------

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

2558 - ปัจจุบัน	Group Chief Corporate Officer Singapore Telecommunications Ltd.
2551 - 2558	Group Chief Financial Officer Singapore Telecommunications Ltd.

ประวัติการกำกับตามกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา	ไม่มี
--	-------



## นายแอลเลน ลิว ยง เคียง

อายุ 65 ปี

- ประธานกรรมการบริหาร
- กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร
- กรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน

วันที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	20 มีนาคม 2549
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ:	14 ปี 9 เดือน
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาโท Science (Management)  
Massachusetts Institute of Technology, สหรัฐอเมริกา

การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม  
ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

-

### ตำแหน่งในบริษัท

2551 - ปัจจุบัน	ประธานกรรมการบริหาร กรรมการพัฒนา ความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2549 - ปัจจุบัน	กรรมการ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2549 - 2551	กรรมการบริหาร บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

-ไม่มี-

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

2563 - ปัจจุบัน	Chief Executive Officer, Group Strategy and Business Development and Country Chief Officer Thailand Singapore Telecommunications Ltd.
2557 - 2562	Chief Executive Officer, Consumer Australia and Chief Executive Officer Optus Pty Limited
2555 - 2557	Chief Executive Officer, Group Digital Life and Country Chief Officer Singapore Telecommunications Ltd.
2549 - 2555	Chief Executive Officer (Singapore) Singapore Telecommunications Ltd.

ประวัติการกำกับตามกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา	ไม่มี
--	-------





## นายไกรฤกษ์ อุชुकานนท์ชัย

อายุ 65 ปี

- ประธานกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง
- กรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ
- กรรมการอิสระ

วันที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	26 มีนาคม 2557
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ:	6 ปี 9 เดือน
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาโท บริหารธุรกิจ  
North Texas State University, สหรัฐอเมริกา

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- หลักสูตร Direct Certificate Program (DCP) รุ่น 59/2548
- หลักสูตร Role of the Chairman Program (RCP) รุ่น 16/2550

### ตำแหน่งในบริษัท

2557 - ปัจจุบัน	ประธานกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง กรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ กรรมการอิสระ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
-----------------	--

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

2561 – พ.ย. 63	ประธานกรรมการ บมจ. ปตท.
2558 - ปัจจุบัน	รองประธานกรรมการธนาคาร ประธานกรรมการบริหาร ประธานกรรมการกำกับดูแลความเสี่ยง บมจ. ธนาคารกรุงไทย
2554 - 2555	กรรมการและกรรมการตรวจสอบ บมจ. ปตท.
2549 - 2555	ประธานกรรมการ ประธานคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง บมจ. หลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

2563 – ปัจจุบัน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเงิน คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมธุรกิจการ ประกันภัย (คปภ.)
2541 - ปัจจุบัน	ประธานกรรมการ บจ. วี กรุ๊ป ฮอนด้าคาร์ส์
2560 - 2562	ประธานกรรมการ การรถไฟฟ้ามหานครแห่งประเทศไทย

ประวัติการทำผิดทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา ไม่มี



## นายสมชัย เลิศสุทธีวงศ์

อายุ 58 ปี

- กรรมการที่เป็นผู้บริหาร
- กรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน
- กรรมการบริหาร
- ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร/กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม
- รักษาการหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านธุรกิจสัมพันธ์และองค์กร (1 ตุลาคม 2563)

วันที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	27 มิถุนายน 2557
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ:	6 ปี 9 เดือน
วันที่ดำรงตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหาร	1 กรกฎาคม 2557
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	0.0040
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาโท บริหารธุรกิจ สาขาการตลาด, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- หลักสูตร Director Certification Program (DCP) รุ่น 107/2552

### ตำแหน่งในบริษัท

2563-ปัจจุบัน	รักษาการหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านธุรกิจสัมพันธ์ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2557 – ปัจจุบัน	กรรมการ กรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน กรรมการบริหาร ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2555 - 2557	กรรมการ หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการตลาด บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2550 - 2555	รองกรรมการผู้อำนวยการ สายงานการตลาด บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2547 - 2550	ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการ ส่วนงานธุรกิจบริการสื่อสารไร้สาย บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

-ไม่มี-

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

-ไม่มี-

ประวัติการทำผิดทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา ไม่มี



## นายเชรชฌาโด ซี. อบลาคา จูเนียร์

อายุ 67 ปี

- กรรมการอิสระ
- กรรมการบริหาร
- กรรมการการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน

วันที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	27 เมษายน 2560
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ:	3 ปี 7 เดือน
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาจิตศาสตร์  
De La Salle University, Manila

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

#### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- หลักสูตร Director Accreditation Program (DAP) รุ่น 146/2561
- หลักสูตร Advanced Corporate Governance Training,  
Makati City, Philippines

### ตำแหน่งในบริษัท

2562 - ปัจจุบัน	กรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการอิสระ กรรมการบริหาร บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2561 - 2562	กรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

-ไม่มี-

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

2562 - ปัจจุบัน	กรรมการ	iPeople Inc.
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการ	BPI Family Bank
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการ	BPI Capital Corporation
2553 - ปัจจุบัน	กรรมการ	Manila Water Company Inc.
2541 - ปัจจุบัน	กรรมการ	Ayala Foundation Inc.
2555 - ปัจจุบัน	กรรมการ	AC Energy Holding Inc.
2555 - 2560	กรรมการผู้อำนวยการ	ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร Manila Water Company Inc.
2541 - 2552	กรรมการผู้อำนวยการ	ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร Globe Telecom Inc.

ประวัติการกำหนดทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา      ไม่มี



## นายสุทัย เว้ง ชอง

อายุ 65 ปี

- กรรมการที่เป็นผู้บริหาร
- กรรมการผู้อำนวยการ
- หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านปฏิบัติการ
- กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม

วันที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	27 กรกฎาคม 2560
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ:	3 ปี 5 เดือน
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, University of Southern California สหรัฐอเมริกา

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

#### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- Director Certification Program (DCP) รุ่นที่ 230/2559

### ตำแหน่งในบริษัท

2560 - ปัจจุบัน	กรรมการและกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2559 - ปัจจุบัน	กรรมการผู้อำนวยการ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2556 - ปัจจุบัน	หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านปฏิบัติการ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2552 - 2553	หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านปฏิบัติการ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2549 - 2552	รองกรรมการผู้อำนวยการ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

-ไม่มี-

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

2553 - 2556	CEO International Singapore Telecommunications Ltd.
-------------	--

ประวัติการกำหนดทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา      ไม่มี



## นายเอนก พนาภิชน

อายุ 55 ปี

- กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร
- กรรมการบริหาร
- กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม

วันที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ	21 มกราคม 2562
จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งกรรมการ:	1 ปี 11 เดือน
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาโท บริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

#### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- Director Certification Program (DCP) รุ่น 111/2551

### ตำแหน่งในบริษัท

2563 - ปัจจุบัน	กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม บมจ. แอควาเนซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2562 - ปัจจุบัน	กรรมการและกรรมการบริหาร บมจ. แอควาเนซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

2563 - ปัจจุบัน	กรรมการกำหนดค่าตอบแทน กรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา กรรมการ พัฒนารัฐกิจใหม่ บมจ. ไทยคม
2562 - ปัจจุบัน	ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการ กรรมการความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน, กรรมการทบทวน กลยุทธ์และโครงสร้างองค์กร บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์
2561 - ปัจจุบัน	ประธานกรรมการบริหาร บมจ. ไทยคม
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการ บมจ. ไทยคม
2553 - ปัจจุบัน	กรรมการบริหาร บมจ. ไทยคม

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

2560 - ปัจจุบัน	ประธานกรรมการ บจก. ไอ ซีโอปปิง
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการ บจก. อินทัช มีเดีย
2560 - ปัจจุบัน	กรรมการ บจก. กังทิว
2558 - ปัจจุบัน	กรรมการ บจก. ไอ ซีโอปปิง ทิว
2558 - ปัจจุบัน	กรรมการ บจก. โอ.ที.แอฟฟลิเคชันส์ แอนด์ เซอร์วิส

ประวัติการฝ่าฝืนทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา	ไม่มี
---	-------



## นายธีร์ สีสัมพรโรจน์

อายุ 44 ปี

- หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน

ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่	1 ตุลาคม 2561
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาโท Management Science and Engineering Stanford University, สหรัฐอเมริกา

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

#### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- หลักสูตร Director Certification Program (DCP) 257/2561
- หลักสูตร Director Accreditation Program (DAP) 113/2557
- สัมมนาของบริษัท ไทวอร์ชคอร์ปอเรชันส์ 2563 เรื่อง มาตรฐาน  
รายงานทางการเงิน TFRS9, TFRS15 และ TFRS16  
จำนวนชั่วโมง CPD : 7 ชั่วโมง
- สัมมนาหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง สถาบันวิทยาการตลาดทุน  
(วตท.30)

### ตำแหน่งในบริษัท

2561 - ปัจจุบัน	หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน บมจ. แอควาเนซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2560 - 2561	รองหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน บมจ. แอควาเนซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2559 - 2560	หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน บจ. เดอะมอลล์กรุ๊ป
2556 - 2559	หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน บมจ. ไทย ไชลาร์ เอ็นเนอร์ยี

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

-ไม่มี-

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

-ไม่มี-

ประวัติการฝ่าฝืนทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา	ไม่มี
---	-------



## นางสาวกานติมา เลอเลิศยุติธรรม

อายุ 50 ปี

- หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านทรัพยากรบุคคล

ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่	16 กรกฎาคม 2558
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	0.0001
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาโท Psychology Counseling Services Rider University รัฐนิวเจอร์ซีย์, สหรัฐอเมริกา

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

#### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- หลักสูตร Director Certification Program (DCP) 244/2560
- หลักสูตร Board Nomination and Compensation Program (BNCP) 9/2562
- หลักสูตร Ethical Leadership Program (ELP) 21/2564

### ตำแหน่งในบริษัท

2564 – ปัจจุบัน	กรรมการ บจก. โคนิเคิล
2559 - ปัจจุบัน	หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านทรัพยากรบุคคลกลุ่มอินทัช บมจ. อินทัช โฮลดิ้งส์
2558 - ปัจจุบัน	หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านทรัพยากรบุคคล บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2556 - 2558	รองประธานเจ้าหน้าที่บริหารสายปฏิบัติการ บมจ. แม็คกรุ๊ป
2554 - 2556	ประธานเจ้าหน้าที่บริหารสายทรัพยากรบุคคล บมจ. พรุฒินันท์ ประกันชีวิต (ประเทศไทย)
2550 - 2554	ผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรบุคคล บจ. เซ็นทรัล วัตสัน (ประเทศไทย)
2547 - 2550	ผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรบุคคล บจ. โมโครซอฟท์ (ประเทศไทย)

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

-ไม่มี-

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

-ไม่มี-

ประวัติการดำเนินทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา	ไม่มี
---	-------

## นายชวิน ชัยวัชรารณ

อายุ 48 ปี

- เลขาธิการบริษัทและหัวหน้าหน่วยงานกำกับดูแลกิจการองค์กร

ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่	3 มกราคม 2556
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาโท กฎหมาย, มหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย, สหรัฐอเมริกา

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

#### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- หลักสูตร C-Seminar-Anti Corruption, Seminar 1/2559
- หลักสูตร Role of the Compensation Committee (RCC 19/2557)
- หลักสูตร Director Certification Program (DCP 192/2557)
- หลักสูตร Company and Board Reporting Program (CRP 6/2556, BRP 11/2556)
- หลักสูตรการต่อต้านการทุจริต สำหรับผู้บริหาร (ACEP 10/2557)
- หลักสูตรผู้ปฏิบัติงานเลขาธิการ บริษัท (FPCS 29/2557)
- หลักสูตรเลขาธิการบริษัท (CSP) รุ่น 51/2556

### ตำแหน่งในบริษัท

2562 – ปัจจุบัน	หัวหน้าหน่วยงานกำกับดูแลกิจการองค์กร บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2556 - ปัจจุบัน	เลขาธิการบริษัท บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2553 - 2556	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2546 - 2553	Associate บจ. อินตัน แอนด์ วิลเลียม

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

-ไม่มี-

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

-ไม่มี-

ประวัติการกำหนดทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา	ไม่มี
--	-------

## นางสุวิมล กุลาลักษณ์

อายุ 60 ปี

- หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน

ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่	1 มกราคม 2542
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	0.0012
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาโท MBA Track Management Information System, Oklahoma City University, สหรัฐอเมริกา
- คุณวุฒิทางวิชาชีพ
  - Certified Public Accountant (2528)
  - Certified Internal Auditor (2543)
  - Certificate in Risk Management Assurance (2556)

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

#### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- หลักสูตร Director Certification Program (DCP) รุ่น 136/2553

### ตำแหน่งในบริษัท

2542 - ปัจจุบัน	หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2542 - ปัจจุบัน	วิทยากรด้านตรวจสอบภายใน ระบบการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์
2552 - ปัจจุบัน	อาจารย์พิเศษด้านตรวจสอบภายใน มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

-ไม่มี-

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

-ไม่มี-

ประวัติการกำหนดทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา	ไม่มี
--	-------

## นางสาวนิจิยา พัวพงศกร

อายุ 45 ปี

- หัวหน้าฝ่ายงานนักลงทุนสัมพันธ์และกำกับดูแลการปฏิบัติงาน

ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่	1 เมษายน 2556
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	0.0003
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาโท Technology Management, Washington State University, สหรัฐอเมริกา
- ปริญญาโท การเงิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

#### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

-

### ตำแหน่งในบริษัท

2560 - ปัจจุบัน	หัวหน้าฝ่ายงานนักลงทุนสัมพันธ์ และกำกับดูแลการปฏิบัติงาน บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2558 - 2560	ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการ ส่วนงานนักลงทุนสัมพันธ์และกำกับดูแลการปฏิบัติงาน บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2556 - 2558	ผู้อำนวยการสำนักนักลงทุนสัมพันธ์ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2554 - 2556	รักษาการผู้อำนวยการสำนักลงทุนสัมพันธ์ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
2551 - 2554	ผู้จัดการฝ่ายนักลงทุนสัมพันธ์ บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

-ไม่มี-

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

-ไม่มี-

ประวัติการกำหนดทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา	ไม่มี
--	-------

## นายเตชะหทัย เหมะกุล

อายุ 46 ปี

- หัวหน้าฝ่ายงานบัญชี

ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่	1 มกราคม 2558
สัดส่วนการถือหุ้น (%)	ไม่มี
ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร	ไม่มี

### คุณวุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาโท บริหารธุรกิจ, สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์

### การผ่านหลักสูตรอบรมของสมาคม

#### ส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

- หลักสูตร Risk Management Program 2019
- สัมนาของบริษัท ไซเบอร์เทรอสตี้ 2563 เรื่อง มาตรฐานรายงานทางการเงิน TFRS9 , TFRS15 และ TFRS16 จำนวนชั่วโมง CPD : 7 ชั่วโมง
- สัมนาของบริษัท NYC Management Co., Ltd. 2563 เรื่องปัญหาหัก ณ ที่จ่ายปี 63 และ e-withholding tax จำนวนชั่วโมง CPD : 7 ชั่วโมง

### ตำแหน่งในบริษัท

2558 - ปัจจุบัน	หัวหน้าฝ่ายงานบัญชี บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส
-----------------	--

### ตำแหน่งในบริษัทจดทะเบียนอื่น

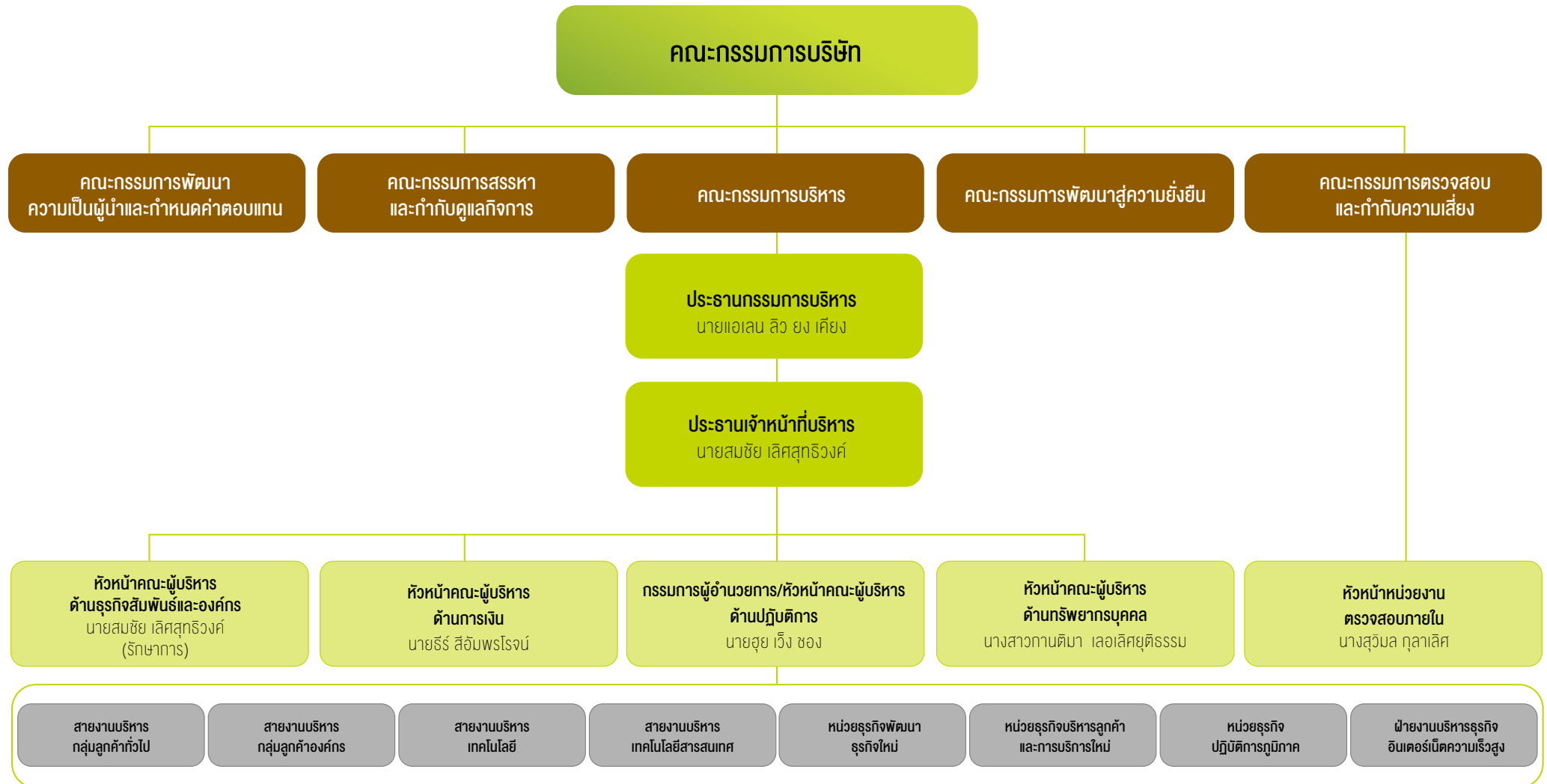
-ไม่มี-

### ตำแหน่งในบริษัทอื่น/หน่วยงานอื่น

-ไม่มี-

ประวัติการกำหนดทางกฎหมายในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา	ไม่มี
--	-------

## โครงสร้างการจัดการ



## ข้อมูลคณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อย

รายชื่อ	คณะกรรมการบริษัท	คณะกรรมการชุดย่อย				
		คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง	คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ	คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน	คณะกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืน	คณะกรรมการบริหาร
นายกานต์ ตระกูลสุน	ประธานกรรมการบริษัทและกรรมการอิสระ	-	-	ประธานและกรรมการอิสระ	-	-
นายสมประสงค์ บุญยะชัย <sup>1)</sup>	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-	-	-	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-
นายประสิทธิ์ เชื้อพานิช <sup>2)</sup>	กรรมการอิสระ	กรรมการอิสระ	-	-	ประธานและกรรมการอิสระ	-
นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ <sup>1)</sup>	กรรมการอิสระ	กรรมการอิสระ	ประธานและกรรมการอิสระ	-	-	-
นางสาวจิน ไล เจียบ จง <sup>1) 2)</sup>	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-	-	-
นายแอลเลน ลิว ยง เคียง <sup>1)</sup>	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-	-	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-	ประธานและกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร
นายไกรฤกษ์ อุชุกานนท์ชัย <sup>1) 2)</sup>	กรรมการอิสระ	ประธานและกรรมการอิสระ	กรรมการอิสระ	-	-	-
นายเชราร์โด ซี. อบลาลา จูเนียร์ <sup>1) 2)</sup>	กรรมการอิสระ	-	-	กรรมการอิสระ	-	กรรมการอิสระ
นายสมชัย เลิศสุทธีวงศ์ <sup>1)</sup>	กรรมการที่เป็นผู้บริหาร	-	-	-	กรรมการที่เป็นผู้บริหาร	กรรมการที่เป็นผู้บริหาร
นายสุย เว็ง ซอง <sup>1)</sup>	กรรมการที่เป็นผู้บริหาร	-	-	-	-	-
นายเอนก พนาภิชน <sup>1) 2)</sup>	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร	-	-	-	-	กรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร

### หมายเหตุ

- 1) นายสมประสงค์ บุญยะชัย นายแอลเลน ลิว ยง เคียง นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ นางสาวจิน ไล เจียบ จง นายไกรฤกษ์ อุชุกานนท์ชัย นายเชราร์โด ซี. อบลาลา จูเนียร์ นายเอนก พนาภิชน นายสมชัย เลิศสุทธีวงศ์ และ นายสุย เว็ง ซอง เป็นกรรมการที่มีประสบการณ์ด้านกิจการโทรคมนาคม รายละเอียดปรากฏตามประวัติคณะกรรมการและผู้บริหาร
- 2) นายประสิทธิ์ เชื้อพานิช นายไกรฤกษ์ อุชุกานนท์ชัย นายเชราร์โด ซี. อบลาลา จูเนียร์ นางสาวจิน ไล เจียบ จง และ นายเอนก พนาภิชน เป็นกรรมการที่มีประสบการณ์ด้านบัญชีและการเงิน รายละเอียดปรากฏตามหัวข้อประวัติคณะกรรมการและผู้บริหาร
- 3) ผู้ลงนามสามารถศึกษาคุณสมบัติของกรรมการอิสระได้ที่ <https://advanc-th.listedcompany.com/misc/cg/20171122-advanc-qualification-independent-th.pdf> โดยไอเอสกำหนดคุณสมบัติของกรรมการอิสระเข้มงวดกว่าที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด





## ข้อมูลสรุปการเข้าร่วมประชุมของกรรมการ

รายชื่อ	คณะกรรมการบริษัท	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม/จำนวนครั้งที่จัดประชุม <sup>1)</sup>					
		คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง	คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ	คณะกรรมการพัฒนาความยั่งยืนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	คณะกรรมการการพัฒนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	คณะกรรมการบริหาร	การประชุมสามัญผู้ถือหุ้น
นายทนต์ ตรีภูมิกุล	11/11	-	-	7/7	-	-	1/1
นายสมประสงค์ บุญยะชัย	11/11	-	-	-	4/4	-	1/1
นายประสิทธิ์ เชื้อพานิช	10/11	13/13	-	-	4/4	-	1/1
นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์	11/11	13/13	5/5	-	-	-	1/1
นางสาวจิน ไล เจียบ จง	11/11	-	5/5	-	-	-	-
นายแอล สิว ยง เคียง	9/11	-	-	7/7	-	12/12	-
นายไกรฤกษ์ อุชุกานนท์ชัย	11/11	13/13	5/5	-	-	-	1/1
นายเชราร์โด ซี. อบลาลา จูเนียร์	11/11	-	-	7/7	-	12/12	-
นายสมชัย เลิศสุภกิจวงศ์	11/11	-	-	-	4/4	12/12	1/1
นายอู๋ เวียง ซอง	11/11	-	-	-	-	-	1/1
นายเอนก พนาภิชน	11/11	-	-	-	-	12/12	1/1

หมายเหตุ

1) จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม นับรวมถึงเข้าร่วมด้วยการประชุมทางไกลผ่านโทรศัพท์และผ่านวิดีโอ

## ผู้บริหาร

นอกจากคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยแล้ว เอไอเอสกำหนดให้มีผู้บริหารระดับสูงเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัท ดังรายชื่อต่อไปนี้

1.นายสมชัย เลิศสุภักดิ์	ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร และ รักษาการหัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านธุรกิจสัมพันธ์และองค์กร
2.นายสุย เวียง ชอง	กรรมการผู้อำนวยการ หัวหน้า คณะผู้บริหารด้านปฏิบัติการ
3.นายธีร สีสัมพรโรจน์	หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านการเงิน
4.นางสาวกานติมา เลอเลิศยุติธรรม	หัวหน้าคณะผู้บริหาร ด้านทรัพยากรบุคคล

## หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร

เอไอเอสมีนโยบายในการกำหนดค่าตอบแทนให้กรรมการ โดยสอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ และเมื่อเทียบกับบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกันและบริษัทที่มีขนาดใกล้เคียงกันแล้ว ค่าตอบแทนดังกล่าวอยู่ในระดับที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะจูงใจและรักษากรรมการที่มีคุณภาพไว้ และจะคำนึงถึงความเป็นธรรมและเหมาะสมสำหรับการจ่ายค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร โดยสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของกรรมการและผู้บริหารแต่ละท่าน

คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน เป็นผู้พิจารณา กำหนดค่าตอบแทนที่จำเป็นและเหมาะสมทั้งที่เป็นตัวเงินและมีใช้ตัวเงิน ให้แก่กรรมการบริษัท กรรมการชุดย่อย ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร รวมถึงผู้บริหารระดับสูงที่มีหน้าที่รายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหาร โดยในการพิจารณา นอกจากนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว จะมีการนำผลสำรวจค่าตอบแทนกรรมการที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทยมาประกอบการพิจารณา

ทั้งนี้ สำหรับค่าตอบแทนกรรมการและกรรมการชุดย่อย คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนจะนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทเพื่อขอมติเห็นชอบ และที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเพื่อขออนุมัติเป็นประจำปี

## ค่าตอบแทนคณะกรรมการ

ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินสำหรับประธานกรรมการ กรรมการอิสระ และกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารจำนวน 6 ราย รวมจำนวนเงิน 28.42 ล้านบาท โดยจ่ายจากผลการปฏิบัติงานที่ของกรรมการแต่ละท่าน และมีการพิจารณาจัดสรรตามนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนและกรอบวงเงิน 36 ล้านบาท ซึ่งได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี 2563 เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2563 ทั้งนี้ นโยบายการจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าว บริษัทใช้หลักเกณฑ์เดิมตั้งแต่ปี 2558 และค่าตอบแทนที่จัดสรรอยู่ภายในกรอบวงเงิน อันประกอบด้วย ค่าตอบแทนรายเดือน ค่าเบี้ยประชุมและโบนัส

## นโยบายการจ่ายตอบแทนคณะกรรมการประจำปี 2563

กรรมการ	ค่าตอบแทนในรูปตัวเงิน (บาท)		
	ค่าตอบแทนรายเดือน	ค่าเบี้ยประชุม	โบนัส
<b>คณะกรรมการ</b>			
• ประธานกรรมการบริษัท	300,000	x	✓
• กรรมการ	75,000	25,000	✓
<b>คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง/คณะกรรมการบริหาร</b>			
• ประธานกรรมการ	25,000	25,000	✓
• กรรมการ	x	25,000	✓
<b>คณะกรรมการชุดย่อยอื่นๆ</b>			
• ประธานกรรมการ	10,000	25,000	✓
• กรรมการ	x	25,000	✓

หมายเหตุ :

- 1) กรรมการที่เป็นผู้บริหาร / พนักงานของบริษัท หรือของบริษัทผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนในฐานะกรรมการ หรือกรรมการชุดย่อย
- 2) ประธานกรรมการไม่ได้รับค่าตอบแทนรายเดือน หรือเบี้ยประชุม ในฐานะประธานในคณะกรรมการชุดย่อย

## ค่าตอบแทนกรรมการบริษัทเป็นรายบุคคลที่ได้รับในฐานะกรรมการบริษัทจำนวน 6 ราย ในปี 2563 มีดังนี้

ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง	ค่าตอบแทนรายเดือน (บาท)	ค่าเบี้ยประชุม (บาท)	โบนัส (บาท)	ค่าตอบแทนอื่นๆ
นายกานต์ ตระกูลสุน	- กรรมการอิสระ - ประธานกรรมการ - ประธานกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน	3,600,000	-	3,160,000	-
นายสมประสงค์ บุณยะชัย	- รองประธานกรรมการ - กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร - กรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน	900,000	600,000	2,253,600	-
นายไกรฤทธิ์ อุชุกานนท์ชัย	- กรรมการอิสระ - ประธานกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง - กรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ	1,200,000	1,125,000	3,160,000	-
นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์	- กรรมการอิสระ - ประธานกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ - กรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง	1,020,000	1,075,000	2,299,000	-
นายประสิทธิ์ เชื้อพานิช	- กรรมการอิสระ - ประธานกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน - กรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง	1,020,000	800,000	2,299,000	-
นายเพชรโด ช อบอุ่นา จูเนียร์	- กรรมการอิสระ - กรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน - กรรมการบริหาร	900,000	750,000	2,263,600	-
รวม <sup>1)</sup>		8,640,000	4,350,000	15,435,200	-

### หมายเหตุ

1) ค่าตอบแทนกรรมการที่ปรากฏตามตารางข้างต้นเป็นรายการที่เกิดขึ้นในปี 2563 รวมถึงโบนัสจากผลปฏิบัติงานระหว่างปี 2563 ที่จ่ายในเดือนกุมภาพันธ์ 2564 ด้วย

2) ค่าตอบแทนอื่นๆ คือ ค่าเบี้ยเลี้ยงซึ่งกรรมการได้รับจากการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ให้กับบริษัท

## คำตอบแทนผู้บริหาร

ปรัชญาในการจ่ายคำตอบแทนของบริษัท มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ตอบแทนความสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ของบริษัท และตอบแทนผลงานที่ผู้บริหารได้สร้างให้กับบริษัท และตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทคณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดคำตอบแทนได้ทำการทบทวนและอนุมัตินโยบายคำตอบแทนผู้บริหารเป็นประจำทุกปี โดยการกำหนดระบบบริหารคำตอบแทนจะพิจารณาถึงด้านต่างๆ ดังนี้

### การบริหารคำตอบแทน โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติงาน

- คำตอบแทนของผู้บริหาร จะแปรผันตรงกับการบรรลุผลสำเร็จของเป้าหมายตามกลยุทธ์ของบริษัท
- การประเมินผลการปฏิบัติงานจะอยู่บนพื้นฐานของตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงาน (Balanced Scorecard) ซึ่งประกอบไปด้วยตัวชี้วัดทางด้านผลตอบแทนทางการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และเติบโต

### การบริหารคำตอบแทน ให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ถือหุ้น

- การคัดเลือกระบบการวัดผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับแผนการดำเนินงานของบริษัททั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ของบริษัท และการสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างต่อเนื่องให้กับผู้ถือหุ้น
- การสร้างเชื่อมั่นว่าตัวชี้วัดความสำเร็จที่ตั้งขึ้น มีความเหมาะสมกับขีดความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท เป้าหมายของบริษัท และระดับผลการปฏิบัติงานที่มากขึ้น

### การบริหารคำตอบแทน ให้สามารถแข่งขันได้

- การบริหารคำตอบแทนให้สามารถแข่งขันได้ในกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าบริษัทสามารถที่จะดึงดูด และรักษาพนักงานที่ดี มีฝีมือ ให้มาทำงาน และอยู่สร้างผลงานให้กับบริษัทอย่างต่อเนื่อง
- การเชื่อมโยงสัดส่วนระหว่างคำตอบแทนและผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับทั้งผลตอบแทนรายปี และผลตอบแทนระยะยาว

### โครงสร้างการจ่ายคำตอบแทนของบริษัท

คำตอบแทนซึ่งจ่ายให้กับประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหาร โดยผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทจะประกอบด้วยสามองค์ประกอบ ดังนี้

คำตอบแทนและผลประโยชน์แบบคงที่	
เงินเดือน	ผลประโยชน์
+	
คำตอบแทนตามผลปฏิบัติงาน	
โบนัสตามผลงาน	คำตอบแทนระยะยาว

### เงินเดือน

ระดับของคำตอบแทนที่ได้รับ เป็นไปตามหน้าที่ ความรับผิดชอบตามตำแหน่งงาน ประสบการณ์และทักษะความชำนาญเฉพาะตัวบุคคล ซึ่งทำการจ่ายเป็นเงินสดเข้าบัญชีเงินเดือน โดยจะมีการทบทวนเป็นประจำทุกปี จากการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน และอัตราการเงินเดือนในตลาดแรงงาน

### ผลประโยชน์อื่นและผลประโยชน์พิเศษ

วัตถุประสงค์หลักของการให้ผลประโยชน์อื่น และผลประโยชน์พิเศษคือการสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้กับพนักงาน และช่วยเหลือในกรณีพนักงานสูงอายุ ประสบปัญหาด้านสุขภาพ ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิต โดยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ แผนประกันสุขภาพ และสวัสดิการต่างๆ สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในตลาดแรงงาน และตามที่กฎหมายกำหนด

### โบนัสตามผลงาน

เป็นรางวัลตอบแทนที่แปรผันตามความสำเร็จของผลงานในระยะสั้น เมื่อเทียบกับแผนงานประจำปีที่ได้กำหนดไว้ โดยเทียบเคียงกับคำตอบแทนในตลาดแรงงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เงินโบนัสตามผลงานนี้จะผูกกับดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI) ประจำปี ซึ่งเป็นผลรวมจากตัววัดผลที่หลากหลาย และมีการถ่วงน้ำหนักตามความสำคัญของแต่ละปัจจัย โดยเป็นการตัดสินผลการปฏิบัติงานโดยรวมของบริษัทและของพนักงานรายบุคคล

### คำตอบแทนระยะยาว

คำตอบแทนระยะยาว เป็นรูปแบบคำตอบแทนที่ส่งเสริมการสร้างการเติบโตของธุรกิจอย่างยั่งยืนและสร้างมูลค่าแก่ผู้ถือหุ้น รวมถึงเป็นการรักษาตำแหน่งผู้บริหารที่สำคัญโดยเน้นให้เกิดผลประโยชน์ที่ดีของบริษัทและมีการตัดสินใจทางธุรกิจที่คำนึงถึงผลประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้น การให้ผลตอบแทนจะพิจารณาจากมูลค่าทางเศรษฐกิจของบริษัท(Economic Profit) มูลค่าผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นทั้งในเชิงมูลค่ารวม (Absolute total shareholder return) และมูลค่าในเชิงเปรียบเทียบ (Relative total shareholder return)การคำนวณผลตอบแทนจะพิจารณาจากผลการดำเนินงานในรอบเวลา 3 ปี และทยอยจ่ายผลตอบแทนออกไปอีก 3 ปี ทั้งนี้ การจ่ายผลตอบแทนอาจมีการเรียกคืนหรือคงจ่าย (Clawback policy) ในกรณีที่มีการกระทำผิดทางวินัยการลาออกหรือการเลิกจ้าง

## การจ่ายค่าตอบแทนของบริษั

	CEO	ผู้บริหาร	พนักงานทุก คน	รูปแบบการจ่าย	จุดประสงค์และการเชื่อมโยงกับหลักการค่าตอบแทน
เงินเดือน (Base Salary)	/	/	/	เงินสด แก่พนักงานทุกคน	จูงใจและรักษาพนักงานที่มีความรู้ความสามารถ และตอบสนองการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และความรับผิดชอบตามตำแหน่งงาน
ผลประโยชน์ (benefits)	/	/	/	กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ประกันภัยและประกันชีวิต	สร้างความมั่นคงปลอดภัยให้กับพนักงาน
เงินโบนัสตามผลงาน (Performance Bonus)	/	/	/	เงินสด แก่พนักงานทุกคน	เพื่อเป็นรางวัลตอบแทนตามความสำเร็จของผลงานที่ได้กำหนดไว้ประจำปี
ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินและหุ้น (Value-Sharing Cash/Equity)	/	/		เงินสด แก่ผู้บริหาร  ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญแก่ผู้บริหาร	ผลักดันให้เกิดผลงานที่เป็นรากฐานของบริษั โดยยึดหลัการร่วมทางเศรษฐกิจของบริษั ซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้บริหารและถือหุ้น เพื่อเป็นแรงเสริมให้บริษัเกิดการเจริญเติบโตที่ยั่งยืน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ถือหุ้น

ค่าตอบแทนรวมของคณะผู้บริหารจำนวน 4 ราย เท่ากับ 74.96\* ล้านบาท ประกอบด้วยเงินเดือน โบนัสตามผลงาน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และผลประโยชน์อื่นๆ

\*ค่าตอบแทน 74.96 ล้านบาท รวมค่าตอบแทนคุณวรัญฉัตร เกียรติพงษ์ถาวร ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้บริหารด้านธุรกิจสัมพันธ์และองค์กร ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 - 30 กันยายน 2563

## ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ

บริษัได้ออกใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ (Performance Share Plan) ตามโครงการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้บริหารเป็นจำนวน 5 ครั้ง ในระหว่างปี 2556 – 2560 โดยผู้บริหารตามคำนิยามของสำนักงาน กสท. ได้รับใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญมีรายชื่อและจำนวนใบสำคัญแสดงสิทธิที่ได้รับดังต่อไปนี้

		ปี 2560	%	ปี 2559	%	ปี 2558	%	ปี 2557	%	ปี 2556	%	รวม
1. นายสมชัย เลิศสุริวงค์	จำนวน	88,700	6.3	56,800	6.87	51,600	5.92	29,816	4.38	19,824	4.89	246,740
2. นายวิรัชฉัตร เกียรติพงษ์ถาวร	จำนวน	44,300	3.1	30,200	3.65	30,174	3.46	27,116	3.99	19,864	4.90	151,654
3. นางสาวกานทิมา เลอเลิศยุติธรรม	จำนวน	44,300	3.1	33,200	4.01	0	n/a	0	n/a	0	n/a	77,500

หมายเหตุ : % เป็นสัดส่วนของจำนวนใบสำคัญแสดงสิทธิที่ออกทั้งหมด

## กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม

นายสมชัย เลิศสุทธีวงศ์ นายเอนก พนาภิชน นายสุย เวียง ชอง กรรมการ  
สองในสามคนนี้ ลงลายมือชื่อร่วมกันและประทับตราสำคัญของบริษัท

## ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการ ชุดย่อย

### คณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัทเป็นตัวแทนผู้ถือหุ้นโดยรวมมิใช่เป็นตัวแทนผู้ถือหุ้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และกำหนดนโยบายให้มีจำนวนกรรมการที่เป็นไปตามสัดส่วนอย่างยุติธรรมของเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นซึ่งมีอำนาจควบคุม (Controlling shareholders) โดยมีขอบเขตหน้าที่ดังนี้

1. ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของบริษัท ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของบริษัท
2. กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และทิศทางการดำเนินงานของบริษัท และกำกับดูแลให้ฝ่ายบริหารดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อเพิ่มมูลค่าสูงสุดให้แก่บริษัทและผู้ถือหุ้น
3. พิจารณานโยบายที่สำคัญ เช่น โครงการลงทุนธุรกิจใหม่ การซื้อขายทรัพย์สิน ฯลฯ และการดำเนินการใดๆ ที่กฎหมายกำหนด
4. พิจารณานโยบายและ/หรือให้ความเห็นชอบต่อรายการที่เกี่ยวข้องกันของบริษัทและบริษัทย่อยให้เป็นไปตามประกาศ ข้อกำหนด และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานที่กำกับดูแล
5. ประเมินผลงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารระดับสูงอย่าง

สม่ำเสมอ และกำหนดค่าตอบแทน

6. รับผิดชอบต่อผลประโยชน์และการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารด้วยความตั้งใจและความระมัดระวังในการปฏิบัติงาน
7. ดำเนินการให้ฝ่ายบริหารจัดให้มีระบบบัญชี การรายงานทางการเงิน และการสอบบัญชีที่เชื่อถือได้ รวมทั้งดูแลให้มีกระบวนการในการประเมินความเหมาะสมของการควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารจัดการความเสี่ยง การรายงานทางการเงิน และการติดตามผล
8. ดูแลไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท
9. กำกับดูแลกิจการให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรม
10. ทบทวนนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
11. รายงานความรับผิดชอบของตนในการจัดทำรายงานทางการเงิน โดยแสดงควบคู่กับรายงานของผู้สอบบัญชีไว้ในรายงานประจำปี และครอบคลุมในเรื่องสำคัญๆ ตามนโยบายเรื่องข้อพึงปฏิบัติที่ดีสำหรับกรรมการบริษัทจดทะเบียนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

### การสงวนสิทธิเรื่องที่เป็นอำนาจอนุมัติของคณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัทสงวนสิทธิเรื่องที่มีความสำคัญไว้เป็นอำนาจอนุมัติของคณะกรรมการบริษัท เพื่อรักษาประโยชน์สูงสุดต่อ เอไอเอสและผู้ถือหุ้น อาทิ

- กลยุทธ์ แผนธุรกิจ และงบประมาณประจำปี
- ค่าใช้จ่ายฝ่ายทุน และค่าใช้จ่ายที่เกินกว่าวงเงินที่คณะกรรมการชุดย่อย หรือผู้บริหารได้รับมอบหมายให้อนุมัติได้

- การลงทุนในธุรกิจใหม่ และการขายเงินลงทุน
- นโยบายที่สำคัญ
- การตกลงเจ้าทำสัญญาที่สำคัญ
- การฟ้องร้อง และดำเนินคดีที่สำคัญ
- นโยบายการจ่ายเงินปันผล

### การแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการบริษัทและฝ่ายบริหาร

คณะกรรมการบริษัทมีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์และข้อบังคับของบริษัท มติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น และนโยบายการกำกับดูแลกิจการของเอไอเอส ทั้งนี้ ในการกำกับดูแล กรรมการจะต้องใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจในทางธุรกิจ และปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองเชื่ออย่างมีเหตุผลว่าจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเอไอเอสและผู้ถือหุ้น ขณะที่ฝ่ายบริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการนำกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ของเอไอเอสไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ตลอดจนบริหารจัดการงานประจำวันและธุรกิจขององค์กร ทั้งนี้ ประธานกรรมการเป็นกรรมการอิสระ และไม่มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท

### การแบ่งแยกตำแหน่งประธานกรรมการบริษัทและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

ประธานกรรมการบริษัทและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ และคุณสมบัติที่เหมาะสม โดยต้องไม่เป็นบุคคลเดียวกัน เพื่อให้มีการถ่วงดุลอำนาจที่เหมาะสม



บทบาทและหน้าที่ของประธานกรรมการบริษัท	บทบาทหน้าที่ของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
<ul style="list-style-type: none"> <li>เป็นผู้นำของคณะกรรมการบริษัท</li> <li>ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการบริษัท การประชุมผู้ถือหุ้น และการประชุมของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร</li> <li>ร่วมกับประธานเจ้าหน้าที่บริหารและเลขาธิการบริษัทกำหนดวาระการประชุมของคณะกรรมการบริษัท</li> <li>สนับสนุนให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่มีจริยธรรม และการกำกับดูแลกิจการที่ดี</li> <li>สนับสนุนให้กรรมการได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ระหว่างการประชุม</li> <li>เป็นผู้ประสานระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายบริหาร เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>กำหนดและจัดทำวสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ แผนธุรกิจงบประมาณ และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานประจำปีเสนอให้ คณะกรรมการบริษัท พิจารณานุมัติ ตลอดจนติดตามความคืบหน้าเปรียบเทียบกับงบประมาณและแผนงาน และรายงานให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบความก้าวหน้าเป็นประจำ</li> <li>บริหารและควบคุมธุรกิจของบริษัทให้เป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ แผนธุรกิจของบริษัท</li> <li>แสวงหาโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และทิศทางกลยุทธ์ของบริษัท</li> <li>เสริมสร้างศักยภาพและรักษาทีมผู้บริหารที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกลยุทธ์และเป้าหมายของบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนระบุและสรรหาบุคคลที่มีความสามารถ เพื่อให้การสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ</li> <li>ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริษัท</li> </ul>

## คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง

1. สอบทานให้บริษัทมีรายงานทางการเงินถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่กฎหมายกำหนด และมีการเปิดเผยอย่างเพียงพอ
2. พิจารณาคุณสมบัติ ความเป็นอิสระ และผลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี รวมถึงการหมุนเวียนผู้สอบบัญชี พร้อมทั้งเสนอขออนุมัติการแต่งตั้งเลือกกลับมาใหม่ เลิกจ้าง และกำหนดค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชีของบริษัทจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น รวมถึงพิจารณาตัดสินใจในกรณีที่ฝ่ายจัดการและผู้สอบบัญชีมีความเห็นไม่ตรงกันเกี่ยวกับรายงานทางการเงิน หรือมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานสอบบัญชี
3. ประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชีโดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วมประชุมด้วยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4. พิจารณานโยบายของบริษัทเกี่ยวกับการใช้บริการอื่นที่มีใช้การสอบบัญชีจากสำนักงานสอบบัญชีเดียวกัน
5. สอบทานให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายใน (Internal Control) การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และพิจารณาความเป็นอิสระของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ตลอดจนให้ความเห็นชอบในการพิจารณาแต่งตั้ง โยกย้าย เลิกจ้าง และการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน ความดีความชอบของหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน รวมถึงประชุมกับหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในโดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วมเพื่อสอบถามถึงข้อจำกัดในการปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบภายในที่อาจมีผลกระทบต่อความเป็นอิสระ

6. สอบทานและอนุมัติกฎบัตรของหน่วยงานตรวจสอบภายใน แผนงานตรวจสอบภายในประจำปี การปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ตลอดจนประสานงานกับผู้สอบบัญชี
7. จัดให้มีการสอบทานคุณภาพของระบบการตรวจสอบภายในโดยผู้ประเมินอิสระจากภายนอกองค์กรอย่างน้อยทุก 5 ปี (Independent Quality Assessment Review)
8. สอบทานให้บริษัทมีระบบบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนคณะกรรมการบริษัทในการกำกับดูแลความเสี่ยงของบริษัทในภาพรวม โดยดำเนินการดังต่อไปนี้
  - (ก) กลั่นกรองกรอบโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงขององค์กร (Enterprise Risk Management Framework) ที่สำคัญได้แก่ นโยบาย ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) ความสามารถในการรับความเสี่ยง (Risk Capacity) และช่วงความเบี่ยงเบนของผลการปฏิบัติงานที่ยอมรับได้ (Tolerance) รวมถึงแนวทางการบริหารความเสี่ยงในภาพรวม ตลอดจนทบทวนความเพียงพอของนโยบายและแนวทางการบริหารความเสี่ยง ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Committee) ก่อนนำเสนอคณะกรรมการบริษัท
  - (ข) กลั่นกรองและให้คำปรึกษาต่อคณะกรรมการบริษัทในการกำกับดูแลความเสี่ยงในภาพรวม ให้มีการประเมิน ติดตาม และรายงานความเสี่ยงรวมทั้งให้มีการควบคุมความเสี่ยงที่เหมาะสม โดยให้ความเห็นและข้อเสนอแนะอย่างเป็นอิสระ
  - (ค) ประเมินความเพียงพอ เหมาะสม ของการนำความเสี่ยงไปบริหารในเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้บริษัทพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนถาวร โดยการกำกับดูแลให้การดำเนินงานและความเสี่ยงของบริษัทสอดคล้องกัน รวมทั้งให้พิจารณาความเสี่ยงต่อผู้มีส่วนได้เสียและผู้เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน

9. สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์  
ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท
10. พิจารณารายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทาง  
ผลประโยชน์ ให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล  
ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่ารายการดังกล่าวสมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์สูงสุด  
ต่อบริษัท
11. สอบทานให้บริษัทปฏิบัติตามนโยบายการให้ข้อมูลการทุจริต การกระทำ  
ผิด และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล และพิจารณาข้อร้องเรียนรวมถึงพิจารณา  
ผลการสอบสวนของบริษัททุกไตรมาส อีกทั้งเป็นช่องทางหนึ่งของบริษัทใน  
การรับแจ้งข้อร้องเรียนตามนโยบายการให้ข้อมูลการทุจริต การกระทำผิด  
และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล รวมถึงพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อการ  
จัดทำและปรับปรุงแก้ไขแนวปฏิบัติการให้ข้อมูลการทุจริต การกระทำผิด  
และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล
12. กำกับดูแลนโยบายและมาตรการต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการ  
คอร์รัปชัน เพื่อให้มั่นใจว่า บริษัทได้ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ตามกฎหมาย  
และจริยธรรมที่กำหนดไว้
13. จัดทำรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงโดยเปิด  
เผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งรายงานดังกล่าวต้องลงนามโดย  
ประธานกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงและต้องประกอบด้วย  
ข้อมูลอย่างน้อยดังต่อไปนี้
  - (ก) ความเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นที่เชื่อถือได้ของรายงาน  
ทางการเงินของบริษัท
  - (ข) ความเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอของระบบควบคุมภายใน และ  
ประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงโดยภาพรวมของบริษัท
  - (ค) ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และ  
ตลาดหลักทรัพย์ ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ หรือ กฎหมาย  
ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท

- (ง) ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้สอบบัญชี
  - (จ) ความเห็นเกี่ยวกับรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์
  - (ฉ) จำนวนการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง  
และการเข้าร่วมประชุมของกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง  
แต่ละท่าน
  - (ช) ความเห็นหรือข้อสังเกตโดยรวมที่คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับ  
ความเสี่ยงได้รับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (charter)
  - (ฌ) รายการอื่นที่เห็นว่าผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทั่วไปควรทราบภายใต้ขอบเขต  
หน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท
14. ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี เกี่ยวกับ  
พฤติกรรมอันควรสงสัยว่ากรรมการ ผู้จัดการ หรือ บุคคล ซึ่งรับผิดชอบ  
ในการดำเนินงานของบริษัทได้กระทำผิดตามที่กฎหมายว่าด้วย  
หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนด และให้คณะกรรมการตรวจสอบ  
และกำกับความเสี่ยงรายงานผลการตรวจสอบในเบื้องต้นให้แก่สำนักงาน  
คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และผู้สอบบัญชี  
ทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี
15. รายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง  
และเสนอข้อเสนอนี้ที่จำเป็นให้คณะกรรมการบริษัททราบอย่างน้อยปีละ  
4 ครั้ง โดยในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับ  
ความเสี่ยง หากพบหรือมีข้อสงสัยว่ามีรายการหรือการกระทำดังต่อไปนี้  
ซึ่งอาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน  
ของบริษัท ให้คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง รายงานต่อ  
คณะกรรมการของบริษัทเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในเวลาที่  
คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเห็นสมควร
- (1) รายการที่เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์
  - (2) การทุจริตหรือมีสิ่งผิดปกติหรือมีความบกพร่องที่สำคัญในระบบ  
ควบคุมภายใน

- (3) การฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์  
ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ  
หากคณะกรรมการของบริษัทหรือผู้บริหารไม่ดำเนินการให้มีการ  
ปรับปรุงแก้ไขภายในเวลาตามวรรคหนึ่ง กรรมการตรวจสอบและกำกับ  
ความเสี่ยงรายใดรายหนึ่งอาจรายงานว่ามีรายการหรือการกระทำนั้น  
ต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือ  
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
16. ในการปฏิบัติงานตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการตรวจสอบและ  
กำกับความเสี่ยง มีอำนาจเชิญให้ฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร หรือพนักงานของ  
บริษัทที่เกี่ยวข้องมาให้ความเห็น ร่วมประชุม หรือส่งเอกสารตามที่เห็นว่า  
เกี่ยวข้องจำเป็น
17. ในการปฏิบัติงานตามขอบเขต อำนาจ หน้าที่ ให้คณะกรรมการตรวจสอบ  
และกำกับความเสี่ยง มีอำนาจว่าจ้างที่ปรึกษา หรือเชิญบุคคลที่มีความรู้  
ความสามารถ เพื่อให้ความเห็น หรือคำแนะนำ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน  
ตามความจำเป็น
18. พิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับ  
ความเสี่ยง ด้วยตนเองทั้งในภาพรวมเป็นรายคณะและรายบุคคลเป็นประจำ  
ทุกปี
19. พิจารณาสอบทานของกฏบัตรนี้เป็นประจำทุกปีและเสนอต่อคณะกรรมการ  
บริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติเปลี่ยนแปลงหากมีความจำเป็น
20. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย ด้วยความเห็นชอบ  
จากคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง

### คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทน

1. กำหนดค่าตอบแทนที่จำเป็นและเหมาะสม ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน  
ของกรรมการ กรรมการชุดย่อย และผู้บริหารระดับสูงของบริษัทในแต่ละปี  
เพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นของบริษัทโดยรวม

2. จัดทำหลักเกณฑ์และนโยบายในการกำหนดค่าตอบแทนของคณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารระดับสูง เพื่อเสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติและ/หรือนำเสนอต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นอนุมัติตามแต่กรณี
3. พิจารณาสอบทานและอนุมัติผลการดำเนินงานของบริษัท เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินโบนัสประจำปีตามผลตัวชี้วัดการปฏิบัติงานและพิจารณาปรับเพิ่มเงินเดือนประจำปี
4. พิจารณาและอนุมัติโครงการค่าตอบแทนระยะยาว (Long Term Incentive Plan) รวมถึงแนวทางปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. พิจารณาและอนุมัติโครงการประเมินการปฏิบัติงานเพื่อกำหนดเงินโบนัสประจำปี การปรับขึ้นเงินเดือนประจำปี และค่าตอบแทนระยะยาว (Long Term Incentive Plan) ให้แก่ประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงซึ่งรายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารดังกล่าว
6. พิจารณาและอนุมัติการจ่ายเงินโบนัสประจำปีให้กับกรรมการของบริษัท
7. รายงานนโยบายด้านค่าตอบแทนกรรมการ หลักการ/เหตุผล และวัตถุประสงค์ของนโยบายเปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี
8. ร่วมกับประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท ประเมินและกำหนดผู้สืบทอดตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงซึ่งรายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารดังกล่าว และรายงานแผนการสืบทอดตำแหน่งของผู้บริหารระดับสูงให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำทุกปี
9. ร่วมกับประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัทจัดทำนโยบายแผนการสืบทอดตำแหน่งสำหรับตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงซึ่งรายงานตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารดังกล่าว
10. กำหนาดูแลกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารระดับสูง
11. ว่าจ้างที่ปรึกษาหรือนุคคลที่มีความเป็นอิสระ เพื่อให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาความเป็นผู้นำ

12. คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริษัทและมีหน้าที่ให้คำชี้แจงตอบคำถามใดๆ เกี่ยวกับค่าตอบแทนในที่ประชุมผู้ถือหุ้น
13. พิจารณากบวณและประเมินความเพียงพอของกฎบัตรและเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาอนุมัติเปลี่ยนแปลง
14. รายงานผลการปฏิบัติงานที่สำคัญให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำ รวมทั้งประเด็นสำคัญต่างๆ ที่คณะกรรมการบริษัทควรได้รับทราบ
15. มีอำนาจเชิญฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร หรือนุคคลใดที่เกี่ยวข้องของบริษัทมาให้ความเห็น เข้าร่วมประชุม หรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
16. ดำเนินการอื่นๆ ใดหรือตามอำนาจและความรับผิดชอบ ตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมายหน้าที่ให้เป็นคราวๆ ไป

### คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ

1. กำหนดหลักเกณฑ์และนโยบายในการสรรหาคณะกรรมการและกรรมการชุดย่อยของบริษัท
2. กำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท พิจารณากบวณนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท ทุกๆ ปี รวมทั้งเสนอปรับปรุงแก้ไขนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทให้คณะกรรมการพิจารณา
3. พิจารณาสรรหากรรมการและกรรมการชุดย่อย โดยพิจารณาบุคคลที่เหมาะสมที่จะมาดำรงตำแหน่งกรรมการ เพื่อเสนอคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ และ/หรือเสนอขออนุมัติต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้น แล้วแต่กรณี
4. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย

### คณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

1. พิจารณานโยบาย กลยุทธ์ เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณที่เพียงพอ ตลอดจนการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทอนุมัติ

2. เสนอประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อบริษัท อันเนื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณา
3. สอบทานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและกลยุทธ์ด้านการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้
4. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนประธานเจ้าหน้าที่บริหารอันเนื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสู่ความยั่งยืน
5. รายงานผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาสู่ความยั่งยืนต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท
6. สอบทานและให้ความเห็นชอบต่อรายงานการพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติ
7. กำกับดูแลปฏิบัติงานตามนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน
8. การปฏิบัติอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมาย

### คณะกรรมการบริหาร

1. กำหนดทิศทางกลยุทธ์ โครงสร้างการบริหารงาน แผนธุรกิจ และงบประมาณประจำปีของบริษัท เพื่อเสนอให้คณะกรรมการบริษัทอนุมัติ
2. บริหารการดำเนินธุรกิจใดๆ ของบริษัทให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางไว้
3. กำกับและติดตามผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัท และรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินให้แก่กรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำทุกเดือน
4. แสวงหาและประเมินโอกาสในการลงทุนในธุรกิจใหม่ๆ
5. พิจารณาและให้ความเห็นแก่คณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท
6. พิจารณาสอบทานและอนุมัติรายการเกี่ยวกับการลงทุนและจำหน่ายทรัพย์สิน การบริหารทรัพยากรบุคคล การเงินและการบริหารเงิน การบริหารงานทั่วไป และรายการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท ภายในขอบเขตอำนาจที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท

7. พิจารณาและให้ความเห็นต่อเรื่องที่ต้องผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท ยกเว้นในกิจกรรมใดๆ ซึ่งคณะกรรมการบริษัทได้มอบหมายให้คณะกรรมการชุดย่อยอื่นเป็นผู้ดำเนินการไว้แล้ว
8. คณะกรรมการบริหารอาจมอบอำนาจช่วงให้ผู้บริหารหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจในการดำเนินการในเรื่องใด เรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องตามที่คณะกรรมการบริหารพิจารณาเห็นสมควรได้ การอนุมัติรายการของคณะกรรมการบริหารและ/หรือการมอบอำนาจช่วงต้องไม่เป็นการอนุมัติรายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์หรือรายการที่คณะกรรมการบริหารมีส่วนได้เสียตามที่กำหนดในข้อบังคับของบริษัท และตามที่กำหนดโดยคณะกรรมการบริษัทและหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง
9. ว่าจ้างที่ปรึกษาหรือบุคคลที่มีความเป็นอิสระ เพื่อให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามความเป็น
10. มีอำนาจเชิญฝ่ายจัดการ ผู้บริหาร หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องของบริษัทมาให้ความเห็น เข้าร่วมประชุม หรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามที่จำเป็น
11. รายงานผลการปฏิบัติงานที่สำคัญของคณะกรรมการบริหารให้คณะกรรมการบริษัทรับทราบเป็นประจำทุกไตรมาสในวาระการรายงานของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
12. ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและประเมินความเพียงพอของกฎบัตรเป็นประจำทุกปี ซึ่งอาจทำพร้อมกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการชุดย่อยอื่น โดยอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ
13. ดำเนินการอื่นๆ ใด หรือตามอำนาจและความรับผิดชอบ ตามที่คณะกรรมการบริษัทมอบหมายหน้าที่ให้เป็นคราวๆ ไป

## การสรรหากรรมการและผู้บริหารระดับสูง

### หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการ

1. คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการมีหน้าที่ในการสรรหา คัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และเสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาแต่งตั้งหรือเสนอขอแต่งตั้งต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นตามข้อบังคับของบริษัท
2. คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ พิจารณาองค์ประกอบความเหมาะสมประกอบด้วยคุณสมบัติของกรรมการทั้งปัจจุบันและอนาคต, ความหลากหลาย ในเรื่องเพศ อายุ และประสบการณ์, ประวัติการกระทำผิดทางกฎหมาย, องค์ประกอบของความเป็นอิสระ, ทิศทางการดำเนินธุรกิจ, และองค์ประกอบโดยรวมของคณะกรรมการบริษัท เพื่อเปรียบเทียบกับทิศทางในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันและอนาคต โดยจัดทำเป็นตาราง Board Skill Matrix เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการสรรหากรรมการที่ต้องการเป็นประจำทุกปี ในการทบทวนดังกล่าว คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการยังได้พิจารณาถึงความหลากหลายจากที่มาในการเสนอชื่อ อาทิ การเสนอแนะจากกรรมการบริษัท, การเสนอชื่อบุคคลโดยผู้ถือหุ้น, บริษัทที่ปรึกษาภายนอก, และฐานข้อมูลกรรมการของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย เป็นต้น
3. ในการพิจารณาแต่งตั้งกรรมการเดิมเป็นกรรมการต่ออีกวาระหนึ่ง คณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการจะพิจารณาปัจจัยต่างๆ ซึ่งรวมถึง ผลการปฏิบัติงาน ประวัติการเข้าร่วมและการมีส่วนร่วมในการประชุม และการสนับสนุนในกิจกรรมของคณะกรรมการบริษัท โดยหากเป็นกรรมการอิสระ จะพิจารณาถึงความเป็นอิสระของกรรมการท่านดังกล่าวด้วย
4. การแต่งตั้งกรรมการให้เป็นไปตามข้อบังคับบริษัทและข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องมีความโปร่งใสและชัดเจน และดำเนินการโดยผ่านคณะกรรมการสรรหาและกำกับดูแลกิจการ โดยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งกรรมการในการประชุมผู้ถือหุ้น ดังนี้

- (1) ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งมีคะแนนเสียงเท่ากับจำนวนหุ้นที่ถือ คือ หนึ่งหุ้นเท่ากับหนึ่งเสียง
- (2) ผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะใช้คะแนนเสียงที่มีอยู่ทั้งหมดตาม (1) เลือกตั้งบุคคลคนเดียวหรือหลายคนเป็นกรรมการก็ได้ ในกรณีที่เลือกตั้งบุคคลหลายคนเป็นกรรมการ จะแบ่งคะแนนเสียงให้แก่ผู้ใดมากที่สุดเพียงใดไม่ได้
- (3) บุคคลซึ่งได้รับคะแนนเสียงสูงสุดตามลำดับลงมา เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการทำจำนวนกรรมการที่จะพึงมีหรือจะพึงเลือกตั้งในครั้งนั้น ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับการเลือกตั้งในลำดับถัดลงมา มีคะแนนเสียงเท่ากันเกินจำนวนกรรมการที่จะพึงมีหรือจะพึงเลือกตั้งในครั้งนั้น ให้ผู้เป็นประธานเป็นผู้ออกเสียงชี้ขาด

กรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงเนื่องจากสาเหตุอื่นนอกจากการครบวาระออกจากตำแหน่งกรรมการ ให้คณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายเข้าเป็นกรรมการแทนในการประชุมคณะกรรมการ เว้นแต่วาระของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งเหลือน้อยกว่า 2 เดือน โดยบุคคลที่เข้าเป็นกรรมการแทนจะอยู่ในตำแหน่งกรรมการได้เพียงเท่าวาระที่ยังเหลืออยู่ของกรรมการที่แทนแทน ทั้งนี้ มติการแต่งตั้งบุคคลเข้าเป็นกรรมการแทนดังกล่าวต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนกรรมการที่ยังเหลืออยู่

ทั้งนี้ เอไอเอสเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นมีส่วนร่วมในการเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการคัดเลือกเป็นกรรมการได้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 เดือนก่อนวันสิ้นสุดรอบปีบัญชี โดยแจ้งผ่านระบบข่าวของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเว็บไซต์ของเอไอเอส โดยในปี 2563 ไม่มีผู้ถือหุ้นรายใดเสนอชื่อบุคคลเพื่อรับการเลือกตั้งเป็นกรรมการบริษัทแต่อย่างใด

## การสรรหาประธานเจ้าหน้าที่บริหารและผู้บริหารระดับสูง

คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนเป็นผู้พิจารณาสรรหาบุคคลที่เหมาะสมทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงจัดทำแผนการสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) โดยมีหลักในการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกองค์กร และอาจพิจารณาว่าจ้างที่ปรึกษาอิสระเพื่อเข้ามาช่วยในการสรรหาดังกล่าว

แผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง (Succession Plan) รองรับผู้บริหารตั้งแต่ระดับหัวหน้าแผนกงานขึ้นไป โดยมีกระบวนการที่จะทำหน้าที่แทน พร้อมทั้งจัดให้มีกระบวนการพัฒนาบุคลากรในลำดับรองลงมาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการขึ้นไปดำรงตำแหน่งดังกล่าวด้วย

เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2563 ที่ผ่านมา คณะกรรมการพัฒนาความเป็นผู้นำและกำหนดค่าตอบแทนได้นำเสนอแผนสืบทอดตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทพิจารณาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

## วาระการดำรงตำแหน่ง

### วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการบริษัท

- (1) ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 และข้อบังคับบริษัทกำหนดให้ในการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีทุกครั้ง ให้กรรมการออกจากตำแหน่ง 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด ถ้าจำนวนกรรมการที่จะแบ่งออกให้ตรงสามส่วนไม่พอดี ให้ออกจำนวนใกล้เคียงที่สุดกับส่วน 1 ใน 3 โดยกรรมการคนที่อยู่ในตำแหน่งนานที่สุดเป็นผู้ออกจากตำแหน่ง และกรรมการที่ออกจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งใหม่อีกได้
- (2) กรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงเนื่องจากสาเหตุอื่นนอกจากการครบวาระออกจากตำแหน่งกรรมการ ให้คณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งบุคคล

ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย มาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 เข้าเป็นกรรมการแทนในการประชุมคณะกรรมการ โดยบุคคลที่เข้าเป็นกรรมการแทนจะอยู่ในตำแหน่งกรรมการได้เพียงเท่าวาระที่ยังเหลืออยู่ของกรรมการที่แทนแทน

### วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง

- (1) คราวละไม่เกิน 3 ปี กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระมีสิทธิได้รับเลือกกลับมาใหม่ได้ ทั้งนี้ สำหรับผู้ที่ได้ดำรงตำแหน่งมาแล้วเป็นระยะเวลา 9 ปี หรือ 3 วาระติดต่อกัน คณะกรรมการบริษัทจะทบทวนความเป็นอิสระของกรรมการท่านนั้นเป็นประจำทุกปี
  - (2) กรรมการที่ประสงค์จะลาออกก่อนครบวาระต้องยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการบริษัท โดยจะมีผลตั้งแต่วันที่ในลาออกมาถึงที่บริษัท ทั้งนี้ การพิจารณาแต่งตั้งกรรมการอื่นที่มีคุณสมบัติครบถ้วนทดแทนกรรมการที่ลาออก กำหนดให้ดำรงตำแหน่งเท่าวาระที่ยังเหลืออยู่ของกรรมการที่มาปฏิบัติหน้าที่แทน และคณะกรรมการบริษัทจะต้องแต่งตั้งกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงให้ครบถ้วนภายใน 90 วัน นับแต่วันที่กรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงคนนั้นลาออก
- ในกรณีที่กรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะเพราะเหตุอื่นนอกจากขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย ให้คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงที่พ้นจากตำแหน่งยังคงต้องอยู่รักษาการในตำแหน่งเพียงเท่าที่จำเป็นจนกว่าคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่

### วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการชุดย่อยอื่นๆ

- (1) ให้กรรมการชุดย่อยอื่นๆ มีวาระอยู่ในตำแหน่งตามวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการ และกรรมการชุดย่อยอื่นๆ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ก็ได้

- (2) นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตาม (1) กรรมการชุดย่อยอื่นๆ พ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการชุดย่อย หรือ คณะกรรมการบริษัทมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

## บุคลากร

สำหรับปี 2563 บริษัทและบริษัทย่อย มีการบันทึกค่าตอบแทนรวมของบุคลากรประกอบด้วยเงินเดือนโบนัสและเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ จำนวนทั้งสิ้น 8,445 ล้านบาท โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 บริษัทและบริษัทย่อย มีพนักงานทั้งสิ้น 14,103 คน (รวมพนักงานสัญญาจ้าง) โดยมีสัดส่วนพนักงานที่เข้าร่วมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพคิดเป็นร้อยละ 52.43 ต่อจำนวนพนักงานทั้งหมด โดยสามารถแบ่งตามสายงานหลักได้ดังนี้

สายงานหลัก	จำนวนพนักงาน
สายงานปฏิบัติการภูมิภาค	3,382
สายงานลูกค้าสัมพันธ์	3,155
สายงานเทคโนโลยีโครงข่ายและสารสนเทศ	2,306
สายงานลูกค้าทั่วไป	1,850
สายงานลูกค้าองค์กร	2,020
สายงานธุรกิจฟิชชบริดจ์แบรนด์	441
สายงานการเงิน	408
สายงานทรัพยากรบุคคล	239
สายงานพัฒนาธุรกิจใหม่	109
สายงานอื่นๆ	193
<b>รวม</b>	<b>14,103</b>

บริษัทและบริษัทย่อย มีแนวทางการสรรหาและรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยชั้นนำทั้งไทยและต่างประเทศ จัดกิจกรรมเดินสายแนะนำองค์กร เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่มีความสามารถเฉพาะทางเข้าร่วมงานกับเอไอเอสเพื่อฝึกงานและเรียนรู้ธุรกิจใหม่ๆ และเพื่อรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ เอไอเอสให้ความสำคัญกับการวางแผนการเติบโตในสายอาชีพสำหรับกลุ่มบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยพนักงานจำเป็นที่จะได้รับคำแนะนำจากหัวหน้างานและกำหนดเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาบุคลากรกลุ่มนั้นเพื่อให้เข้ากับ “AIS career framework”

### การพัฒนาบุคลากร

ในส่วนของการพัฒนาบุคลากร เอไอเอสได้จัดให้มีส่วนงาน เอไอเอสอะคาเดมี่ (AIS Academy) และ Technical Knowledge Management (“TKM”) เพื่อสร้างและพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบออนไลน์ (LearnDi platform) และออฟไลน์ (Conventional Classroom) รวมไปถึงการส่งเสริมการอ่านของพนักงานผ่าน (ReadDi platform) โดยมีการปรับกลยุทธ์การเรียนรู้ใหม่ๆ ตลอดทั้งปี โดยเน้นการ Reskill และ Up-skill บุคลากรภายในองค์กร ดังนี้ 1. จัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมที่หลากหลาย (i.e. RPA, 5G, ISO 22301: Business Continuity Management System (“BCMS”)) เพื่อตอบโจทย์ธุรกิจใหม่ๆ ของบริษัทและพัฒนาขีดความสามารถใหม่ๆ (New Abilities) ของพนักงาน 2. กำหนดให้พนักงานมีแผนการพัฒนาตัวเอง 3. กำหนดแผนการพัฒนาผู้นำในตำแหน่งที่สำคัญๆ 4. ร่วมมือกับองค์กรภายนอกพัฒนาหลักสูตรใหม่ๆ เพื่อยกระดับความรู้และพัฒนาทักษะ (i.e. หลักสูตร 5G แบบ Technical & Non-technical) รวมไปถึง

พัฒนามาตรฐานการทำงานให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล (i.e. ISO 27001: 2013 - Information Security Management System) 5. กำหนดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้และผลการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน ชัดเจนและเชื่อถือได้ ทั้งนี้ ข้อมูล “การพัฒนาและดูแลบุคลากรแบบองค์รวม” สามารถศึกษาได้จากรายงานการพัฒนาความยั่งยืนปี 2563

### ค่าตอบแทนและสวัสดิการพนักงาน

ในด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ บริษัทกำหนดให้มียกยาด้านค่าตอบแทนที่ชัดเจนตั้งแต่ระดับกรรมการ ผู้บริหารและพนักงานเพื่อให้สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานและผลการดำเนินงานของบริษัท โดยบริษัทมีการพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม เป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานและสามารถแข่งขันได้ภายในอุตสาหกรรม นอกจากนี้ บริษัทได้จัดให้มีสวัสดิการแก่กรรมการ ผู้บริหารและพนักงาน อาทิเช่น ทุนการศึกษาบุตรพนักงาน เงินช่วยเหลือกรณีพิพาท เงินช่วยเหลือกรณีสมรส เงินช่วยเหลือภัยพิบัติ เป็นต้น

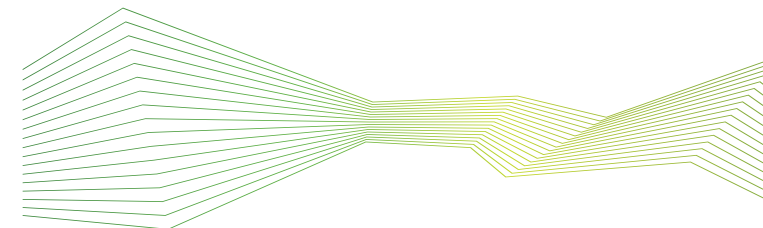
### การสื่อสารและการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับพื้นฐานระหว่างพนักงาน

นอกจากนี้ บริษัทได้ส่งเสริมให้พนักงานทุกระดับชั้นมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ผ่านการสื่อสารและส่งเสริมให้มีความเป็นธรรมภายในองค์กร โดยในปีที่ผ่านมาบริษัทและบริษัทย่อยได้จัดให้มีระบบสื่อสารภายในที่มีคุณภาพและมีช่องทาง (i.e. MS Team) เพียงพอต่อการเข้าถึง สื่อสารของพนักงานทุกระดับ อาทิเช่น AIS DiGi, Pod Cast, สารถึงพนักงาน “From the Desk of CEO”, help me please รวมไปถึงการสื่อสารข้อมูลผ่านทาง SMS อีเมล หรือตัวแทนการสื่อสารข้อมูล (People Champion) ของแต่ละหน่วยงาน เป็นต้น

**เลขาธิการบริษัท** คือ นายชวน ชัยวัชรารัตน์ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 89/15 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ รวมถึงเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่กรรมการในการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการประสานงานให้มีการปฏิบัติตามมติคณะกรรมการตลอดจนปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลกิจกรรมของคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

**หัวหน้าหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน** คือ นางสาวนิจิยา พัวพงษ์พร ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลในฐานะบริษัทจดทะเบียนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) รวมทั้งกฎหมายบริษัทมหาชนจำกัด

ทั้งนี้ข้อมูลประวัติและรายละเอียดของเลขาธิการบริษัท และหัวหน้าหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ปรากฏตามหัวข้อประวัติกรรมการและผู้บริหาร



## ค่าตอบแทนผู้สอบบัญชี

ในปี 2563 บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชี ดังนี้

### ค่าสอบบัญชีของบริษัท

ค่าสอบบัญชีของบริษัท (บาท)	1,714,000
ค่าสอบบัญชีงบการเงินรวมประจำปีและค่าสอบทานงบการเงินรวมรายไตรมาสของบริษัท (บาท)	712,000
รวม (บาท)	2,426,000

ค่าสอบบัญชีปี 2563 จ้างต้นไม่รวมค่าบริการอื่น (Non-audit fee) ซึ่งจ่ายเป็นค่าสอบทานมูลค่าใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ ครั้งที่ 5 จำนวน 30,000 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกินตามจริง (Out of pocket expense) จำนวน 195,002 บาท

### ค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อย

ค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อย (บาท)	8,913,900
จำนวนบริษัทย่อย (บริษัท)	18

\*ระหว่างปี 2563 มีการจดทะเบียนเลิกบริษัทย่อยชื่อ บริษัท แอควาเนซ คาตาเน็กเวอร์ค คอมมูนิตีเคชั่นส์ จำกัด (ADC) และมีการจัดตั้งบริษัท เสิร์บดี จำกัด จึงมีค่าสอบบัญชี 18 บริษัท

ค่าสอบบัญชีของบริษัทย่อยปี 2563 จ้างต้นไม่รวมค่าบริการอื่น (Non-audit fee) ซึ่งจ่ายเป็นค่าตรวจสอบรายงานบัญชีแยกประเภทในกิจการไตรมาสและอื่นๆ รวม 961,000 บาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกินตามจริง (Out of pocket expense) จำนวน 491,429 บาท ให้แก่สำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชี



## การควบคุมภายใน

เอไอเอสสร้างระบบการควบคุมภายในขึ้นอย่างรัดกุมตามกรอบการควบคุมภายในแบบบูรณาการ หรือ COSO Internal Control - Integrated Framework 2013 (COSO 2013) ของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ และ 17 หลักการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้บริษัทบรรลุวัตถุประสงค์ที่สำคัญด้านการดำเนินงาน การรายงานทางการเงินและการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง สามารถสนับสนุนและปรับปรุงผลการดำเนินงานให้ดีขึ้น และปกป้องเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นและทรัพย์สินของบริษัท

ในการประชุมคณะกรรมการบริษัทครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2564 โดยมีกรรมการอิสระ 5 ท่าน ซึ่งเป็นกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง 3 ท่าน เข้าร่วมประชุมด้วย คณะกรรมการบริษัทได้ประเมินระบบการควบคุมภายในของเอไอเอสตามแบบประเมินของสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ที่ฝ่ายจัดการจัดทำเอกสารหลักฐานของกิจกรรมการควบคุมภายในประกอบไว้แล้ว รวมถึงได้พิจารณาจากรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง สรุปได้ว่าการประเมินระบบการควบคุมภายในของบริษัทและบริษัทย่อยในด้านต่างๆ 5 องค์ประกอบ คือ การควบคุมภายในองค์กร การประเมินความเสี่ยง การควบคุมการปฏิบัติงาน ระบบสารสนเทศและ การสื่อสารข้อมูล และระบบการติดตาม คณะกรรมการบริษัทเห็นว่า ระบบการควบคุมภายในของเอไอเอสมีความเพียงพอและเหมาะสม โดยเอไอเอสได้จัดให้มีบุคลากรอย่างเพียงพอที่จะดำเนินการตามระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งบริษัทมีระบบควบคุมภายในในเรื่องการติดตามควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยให้สามารถป้องกัน

ทรัพย์สินของบริษัทและบริษัทย่อยจากการที่กรรมการหรือผู้บริหารนำไปใช้โดยมิชอบหรือโดยไม่มีอำนาจ รวมถึงการทำธุรกรรมกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งและบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน อย่างเพียงพอแล้ว สำหรับการควบคุมภายในในหัวข้ออื่น คณะกรรมการบริษัทเห็นว่าบริษัทมีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้วเช่นกัน

นอกจากนี้ ในการปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงินของบริษัทในกลุ่มเอไอเอส สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 ของผู้สอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี รวมถึงระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงินไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงผลข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน รวมทั้งได้ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของกลุ่มเอไอเอส จากการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไขต่องบการเงิน

โดยในปี 2563 การดำเนินกิจกรรมควบคุมภายในสามารถสรุปได้ดังนี้

### สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

- **เอไอเอสยึดมั่นในคุณค่าความซื่อตรงและจริยธรรม โดยคณะกรรมการบริษัทได้กำหนด นโยบายการกำกับดูแลกิจการ ประมวลจริยธรรมธุรกิจ และ นโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน** เพื่อให้กรรมการผู้บริหาร พนักงาน ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใส ตรงไปตรงมา เป็นไปตามกฎหมาย โดยยึดถือประโยชน์ร่วมกันของคู่ค้า ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงทำหน้าที่กำกับดูแลนโยบายและมาตรการต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน และมอบหมายให้คณะกรรมการจริยธรรมธุรกิจ ซึ่งมีประธานเจ้าหน้าที่บริหารเป็นประธาน ทำหน้าที่รณรงค์ เผยแพร่ และสร้างความเข้าใจให้ผู้บริหารพนักงาน และผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงพนักงาน Outsource และกลุ่มคู่ค้า อีกทั้งได้จัดให้มีการประเมินความรู้ความเข้าใจเรื่องการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมธุรกิจ และนโยบายต่อต้านการให้หรือรับสินบนและการคอร์รัปชัน เป็นประจำทุกปีติดต่อกันเป็นปีที่ 9 และ 5 ตามลำดับ

นอกจากนี้ นับตั้งแต่ปี 2553 คณะกรรมการบริษัทได้อนุมัติ นโยบายการให้ข้อมูลการทุจริต การกระทำผิด และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล (เดิมชื่อ “นโยบายการรับแจ้งข้อมูลการกระทำผิดและการทำทุจริต การสอบสวนและการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล”) รวมทั้งบริษัทได้กำหนดแนวปฏิบัติการให้ข้อมูลการทุจริต การกระทำผิด และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายดังกล่าว โดยผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง เพื่อกำหนดช่องทางการแจ้งเรื่องร้องเรียน และเป็นแนวปฏิบัติในการรับแจ้งข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ การคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล รวมถึงการสอบข้อเท็จจริง และการลงโทษผู้กระทำผิด

• **คณะกรรมการบริษัท กำหนดให้กำกับดูแลฝ่ายจัดการ ซึ่งมีความเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ** ประกอบด้วยกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถที่หลากหลาย โดยประธานกรรมการเป็นกรรมการอิสระ และมีองค์คณะที่ประกอบด้วยกรรมการอิสระมากกว่า 1 ใน 3 หรือคิดเป็นร้อยละ 46 ของกรรมการทั้งคณะ ซึ่งท่านสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากหัวข้อการกำกับดูแลกิจการ หน้า 130 นอกจากนี้ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการชดเชย เพื่อช่วยกำกับดูแลการปฏิบัติงานของฝ่ายจัดการในเรื่องการตรวจสอบภายใน การบริหารความเสี่ยง การพัฒนาอย่างยั่งยืน การกำกับดูแลกิจการที่ดี การพัฒนาและกำหนดค่าตอบแทนของกรรมการ โดยให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการบริษัททุกไตรมาส รายละเอียดสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากหัวข้อโครงสร้างการจัดการ หน้า 151

• **ฝ่ายจัดการกำหนดโครงสร้างและสายการรายงานของบริษัทที่เหมาะสมต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ด้านต่างๆ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริษัท** โดยเน้นการสร้างสมดุล รอบคอบ และความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน สอดคล้องต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่

และความรับผิดชอบบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถของพนักงานแต่ละคน การกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่มีความชัดเจน มีการแบ่งแยกหน้าที่งาน เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลระหว่างกัน บุคลากรทุกคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายใน โดยมีหน่วยงานตรวจสอบภายในซึ่งมีความเป็นอิสระ โดยมีสายการรายงานในด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในขึ้นตรงกับคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอย่างเหมาะสมภายในบริษัท

• **เอไอเอสให้ความสำคัญต่อบุคลากรเป็นอย่างยิ่ง โดยกำหนดเป็นพันธกิจหลักในการผลักดันให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรเป็น FIT FUN FAIR** โดยเน้นให้พนักงานมีความรู้ความสามารถ มีการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพเหมือนเป็นเจ้าของกิจการ สร้างสรรค์วิธีการปฏิบัติงานที่ทันสมัย เพื่อให้มีความสมดุลในชีวิตการทำงาน เป็นการจูงใจให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กร และรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมุ่งเน้นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บริษัทเกิดความยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้พนักงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อสร้างเอไอเอสให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ผ่านการสื่อสาร การจัดกิจกรรมและการสนับสนุนจากผู้บริหาร ซึ่งรายละเอียดเพิ่มเติมสามารถศึกษาได้จากรายงานการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน หัวข้อ “การบริหารจัดการนวัตกรรม และการสร้างนวัตกรรมในองค์กร” <http://sustainability.ais.co.th/th/sustainability-priorities/human-capital-development> หน้า 54 โดยมีหน่วยงานเอไอเอส อะคาเดมี่ รับผิดชอบการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการและสร้างความเป็นผู้นำที่เป็นมาตรฐานทั่วทั้งองค์กร โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาชั้นนำของโลก ในการออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของบริษัท และส่งผลสูงสุดต่อการพัฒนาศักยภาพของพนักงานทุกระดับ เพื่อให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ การพัฒนานุคลากรได้จัดทำ

ในรูปแบบต่างๆ เช่น การเรียนรู้ผ่านห้องเรียน การเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติงาน การจัดสัมมนาทั้งภายในและภายนอก และการสร้างบทเรียนออนไลน์ และอื่นๆ อีกทั้งยังมีการกำหนดเชิงนโยบาย ให้พนักงานและหัวหน้างานรับผิดชอบกำหนด Individual Development Plan (IDP) ของพนักงานในทุกๆ ปี เพื่อให้พนักงานมีความรู้ ทักษะ และศักยภาพที่เหมาะสมกับตำแหน่งงานในปัจจุบันและอนาคต เพื่อสนับสนุนการเติบโตในสายอาชีพของพนักงาน โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมขององค์กรและค่านิยมในการทำงาน เพื่อให้องค์กรเป็นสถานที่ทำงานที่มีความสุข เกิดการเรียนรู้ สร้างความสำเร็จแก่พนักงาน และเกิดความภาคภูมิใจในองค์กร อันจะช่วยให้บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจไปสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

• **คณะกรรมการบริษัทได้จัดทำนโยบายและการวางแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan)** เพื่อเตรียมหาผู้สืบทอดตำแหน่งรับมือหมาย ความรับผิดชอบ ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง เช่น ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร หรือ หัวหน้าหน่วยงานธุรกิจหลัก ซึ่งได้มีการจัดทำแผนและกระบวนการสรรหา ผู้สืบทอดตำแหน่งที่สำคัญและแผนการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้บริหาร รวมถึงให้คำแนะนำสำหรับผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งนั้น โดยว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาอิสระภายนอกเข้ามาช่วยจัดหาเครื่องมือและคิดค้นกระบวนการที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยในปี 2563 ได้จัดทำแผนและกระบวนการสรรหา ผู้สืบทอดตำแหน่งเพิ่มเติม สำหรับระดับผู้จัดการขึ้นไป เพื่อเตรียมความพร้อมพนักงานในการสืบทอดตำแหน่ง นอกจากนี้ยังได้พิจารณาหน้าที่งานที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะงานพัฒนาระบบด้านวิศวกรรม และระบบสารสนเทศ ซึ่งมีการว่าจ้างผู้ให้บริการภายนอกดำเนินการ โดยได้กำหนดมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และระบบการจัดเก็บเอกสารของการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยให้การส่งมอบงานเป็นไปอย่างราบรื่น

- **ในแต่ละปี คณะกรรมการบริษัทร่วมกับผู้บริหารระดับสูงเพื่อกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายขององค์กร (Balanced Scorecard)** โดยเชื่อมโยงเป้าหมายกับมาตรวัดผลที่เกิดขึ้นจริง เพื่อสนับสนุนการกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนด นอกจากนี้ ได้กำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร พนักงานประจำ พนักงานชั่วคราว และ Outsource โดยให้น้ำหนักทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพอย่างเหมาะสม ซึ่งหัวหน้างานมีการชี้แจงให้พนักงานทราบผลการประเมินทั้งด้านเชิงบวกและเชิงลบเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น โดยแบ่งการประเมินผลเป็น การประเมินการปฏิบัติงานตามเป้าหมายงาน และการประเมินคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคลากรที่สอดคล้องตามวัฒนธรรมองค์กร รวมถึงพิจารณาการปฏิบัติตาม Code of Conduct ทั้งนี้ผู้บริหารระดับสูงได้มอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาของแต่ละสายงานต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันกับผู้ใต้บังคับบัญชาของตน

## การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- **เอไอเอสให้ความสำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยจัดให้มีการบริหารความเสี่ยงทั้งในระดับองค์กรและระดับปฏิบัติงาน** ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและการประสานงานของหน่วยงานบริหารความเสี่ยง ซึ่งรายละเอียดเพิ่มเติมสามารถศึกษาได้จากหัวข้อ “การบริหารความเสี่ยง” หน้า 044-049 ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 คณะกรรมการบริษัทได้มอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงทำหน้าที่กลั่นกรองกรอบโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงขององค์กร (Enterprise Risk Management Framework) ที่สำคัญได้แก่ นโยบายระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) ความสามารถในการรับความเสี่ยง (Risk Capacity) และช่วงความเบี่ยงเบนของผลการปฏิบัติงานที่ยอมรับได้ (Tolerance) รวมถึงแนวทางการบริหารความเสี่ยงในภาพรวม ตลอดจนทบทวนความเพียงพอของนโยบายการบริหารความเสี่ยง ซึ่งกำหนด

โดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Committee) ก่อนนำเสนอคณะกรรมการบริษัท อีกทั้ง มีหน้าที่กลั่นกรองและให้คำปรึกษาต่อคณะกรรมการบริษัทในการกำกับดูแลความเสี่ยงในภาพรวม และประเมินความเสี่ยงพอ เหมาะสมของการนำความเสี่ยงไปบริหารในเชิงกลยุทธ์

## กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

- **เอไอเอสกำหนดมาตรการควบคุมที่เป็นลายลักษณ์อักษร ให้เหมาะสมกับความเสี่ยงและคุณลักษณะเฉพาะขององค์กร** โดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ความซับซ้อน ลักษณะและขอบเขตการปฏิบัติงาน ครอบคลุมกระบวนการต่างๆ เช่น นโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงานด้านการเงิน การจัดซื้อ การทำรายการระหว่างกัน การซื้อขายหลักทรัพย์ของกรรมการ ผู้บริหารและพนักงาน เป็นต้น ตลอดจนกำหนดอำนาจอนุมัติในการทำรายการของฝ่ายจัดการแต่ละระดับ โดยมีการผสมผสานกิจกรรมควบคุมทั้งประเภทที่ปฏิบัติโดยบุคลากร (Manual Control) และ ระบบอัตโนมัติ (Automated Control) ทั้งในเชิงป้องกัน (Preventive Control) และ เชิงตรวจหารายการความเสี่ยง (Detective Control) รวมถึงการแบ่งแยกหน้าที่งานการบันทึก รายการ การอนุมัติให้ความเห็นชอบ และการจัดการดูแลทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการตรวจสอบซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ นโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงานต่างๆ มีการทบทวนให้เหมาะสมอยู่เสมอ
- **เอไอเอสคัดเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมด้วยระบบเทคโนโลยีที่เหมาะสม** เพื่อให้ระบบสารสนเทศสามารถประมวลผลได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และต่อเนื่อง มีความปลอดภัยจากผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีการจัดหา พัฒนา และบำรุงรักษาระบบสารสนเทศอย่างเหมาะสม โดยมีหน่วยงานกลางรับผิดชอบต่อโครงสร้างระบบสารสนเทศและซอฟต์แวร์ นอกจากนี้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Managing Personal Data and Cyber Security Committee) เพื่อกำหนดนโยบาย ทิศทาง หลักการ และกรอบของข้อกำหนดในการ

บริหารจัดการด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้พนักงานปฏิบัติตามนโยบาย มาตรฐาน กรอบการดำเนินงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน คำแนะนำ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้ระบบคอมพิวเตอร์และข้อมูลสารสนเทศของบริษัท โดนบุกรุก รั่วไหล ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือโจรสลัดในรูปแบบต่างๆ ที่อาจจะสร้างความเสียหายต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท ตลอดจน เพื่อปกป้องข้อมูลส่วนตัวของลูกค้าให้มีความปลอดภัยสอดคล้องตามข้อกำหนดของกฎหมาย โดยรายละเอียดเพิ่มเติม ศึกษาได้จากรายงานการพัฒนารูปร่างอย่างยั่งยืน หัวข้อ “การปกป้องระบบสารสนเทศและการควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า” หน้า 30-45 นอกจากนี้ มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงระบบสารสนเทศที่สำคัญ เช่น ระบบเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และระบบฐานข้อมูล เป็นแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน รวมถึงจัดให้มีหน่วยงานเฉพาะในการติดตามตรวจจับการละเมิดสิทธิ การบุกรุกใช้ระบบต่างๆ ด้วยเครื่องมือลักษณะอัตโนมัติเพื่อให้มีการติดตามได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการแจ้งเหตุให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบและดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

- **คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร และหัวหน้างาน มีหน้าที่ชี้แจงจุดมุ่งหมายและวิธีการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมต่างๆ ให้อำนาจหน้าที่รับผิดชอบรับทราบและนำไปปฏิบัติ** นอกจากนี้ มีการนำหลักการควบคุมภายในตามแนวทางโมเดลสามด้าน (Three Lines Model) ที่เอื้อต่อการกำกับดูแลและการบริหารความเสี่ยงที่แข็งแกร่งให้กับบริษัท มาใช้กับทุกหน่วยงานในฐานะบทบาทในด้านที่ 1 (First Line Roles) ด้านที่ 2 (Second Line of Defense) และ หน่วยงานตรวจสอบภายใน ในฐานะปราการด้านที่ 3 (Third Line of Defense) เพื่อมุ่งเน้นให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ ส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในและลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้อย่างทันเวลา

## สารสนเทศและการสื่อสาร (information & Communication)

- **เอไอเอสให้ความสำคัญต่อสารสนเทศที่มีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน** โดยระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลสามารถรวบรวมและประมวลข้อมูลที่ต้องการได้อย่างถูกต้องครบถ้วนและทันเวลารวมทั้งจัดให้มีระบบเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ ทันสมัย และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการประมวลข้อมูลจำนวนมากเป็นข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ใช้ได้ ทันเวลา และ ทันต่อการแข่งขัน (Big Data Analysis) โดยคำนึงถึงต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ
- **เอไอเอสจัดทำรายงานข้อมูลที่สำคัญเสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาอย่างเพียงพอสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจ** หรือ พิจารณาก่อนการประชุม คณะกรรมการบริษัทล่วงหน้าตามที่กฎหมายกำหนดอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งจัดให้มีรายงานการประชุมคณะกรรมการบริษัทที่มีรายละเอียดตามสมควร และจัดเก็บเอกสารสำคัญโดยเลขาธิการบริษัท เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้
- **เอไอเอสจัดให้มีระบบการสื่อสารภายในบริษัทที่มีคุณภาพ** โดยมีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบด้านการสื่อสารการกำหนดกลยุทธ์ และบริหารการสื่อสารภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ ผ่านช่องทางที่หลากหลาย อาทิ ช่องทาง AIS DooDi Web Portal แอปพลิเคชันระบบ Microsoft Teams การสื่อสารผ่าน SMS หรือ อีเมล และผ่านตัวแทนกลุ่มพนักงาน (People Champion) เพื่อนำข้อมูลข่าวสารไปเผยแพร่ สร้างความเข้าใจภายใน รวมทั้งมีช่องทางพิเศษเพิ่มเติม อาทิ การจัดสถานีอุโมงค์ Podcast เพื่อเป็นช่องทางให้พนักงานได้ใกล้ชิดผู้บริหารผ่านระบบ AIS LearnDi และการจัด Town Hall ในโอกาสพิเศษผ่านกิจกรรม หรือ ถ่ายทอดสด

ให้พนักงานทั้งองค์กรได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่สำคัญโดยทั่วกัน เพื่อให้มีการแบ่งปันและได้รับข้อมูลที่จำเป็นทั่วทั้งองค์กร นอกจากนี้ ยังจัดให้มีช่องทางการสื่อสารผ่านระบบ Board Portal และหน่วยงานเลขาธิการบริษัท ให้กับคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการชุดย่อย

- **เมื่อกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน หรือ ผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท รวมถึงบุคคลภายนอก พบเห็นการกระทำความผิดและการทำทุจริต สามารถแจ้งข้อมูลผ่านช่องทางต่างๆ** ที่บริษัทกำหนดในนโยบายการให้ข้อมูลการทุจริต การกระทำความผิด และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล หรือแจ้งไปยังคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงที่ AuditandRiskCommittee@ais.co.th หรือ ประธานเจ้าหน้าที่บริหารตามที่อยู่บริษัทหรือ หัวหน้าคณะผู้บริหารด้านทรัพยากรบุคคล e-mail: HR-Nokweed@ais.co.th หรือ หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน e-mail: nokweed@ais.co.th หรือ เลขาธิการบริษัท ที่ Company secretary@ais.co.th และ Nokweed Hotline หมายเลข 020293333 ซึ่งผู้แจ้งข้อมูลจะได้รับการคุ้มครองภายใต้นโยบายการให้ข้อมูลการทุจริต การกระทำความผิด และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้ เอไอเอสมีการสื่อสารเรื่องราวเป็นการต่อนของการกระทำความผิดและการทุจริตที่เกิดขึ้นพร้อมบทลงโทษโดยไม่ได้ระบุชื่อผู้กระทำความผิด เพื่อให้พนักงานตระหนักถึงผลของการกระทำความผิดและการทุจริต
- **เอไอเอสจัดให้มีกระบวนการสื่อสารข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร** ผ่านหน่วยงานเลขาธิการบริษัท และ หน่วยงานนักลงทุนสัมพันธ์ รวมถึงมีช่องทางให้สามารถสอบถาม เสนอแนะความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ต่อคณะกรรมการบริษัท ซึ่งท่านสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก หน้า 135 และหน้า 142

## กิจกรรมการติดตามผล (Monitoring Activities)

- **ฝ่ายจัดการและหัวหน้างานของเอไอเอสมีหน้าที่กำหนดกลไกต่างๆ ในการติดตามประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายใน** เช่น การประชุมติดตามการสอบทานข้อมูลที่เกิดขึ้น รวมถึงการประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง (Control Self-Assessment) โดยมีหน่วยงานตรวจสอบภายในทำหน้าที่ตรวจสอบประเมินประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในอย่างเป็นอิสระ และ รายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเป็นประจำทุกเดือน โดยคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการบริษัทรับทราบ รวมทั้งประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชี เพื่อประเมินความเพียงพอและประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในเป็นประจำทุกไตรมาส
- **เมื่อพบข้อบกพร่องของระบบการควบคุมภายในที่มีสาระสำคัญ ฝ่ายจัดการจะมีการวิเคราะห์หาสาเหตุของข้อบกพร่อง และกำหนดผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการแก้ไขอย่างทันทั่วถึง** โดยคณะกรรมการบริษัทได้กำหนดเกณฑ์ของระดับความผิดปกติที่ฝ่ายจัดการและหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องสื่อสารให้คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงทราบทันทีไว้อย่างชัดเจน เช่น ประเด็นที่มีมูลค่าความเสียหายจำนวนมาก กระบอบต่อชื่อเสียงของบริษัท การฝ่าฝืนกฎหมาย การไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานควบคุมที่สำคัญ หรือประเด็นที่อาจเกิดจากการทุจริต เป็นต้น โดยหน่วยงานตรวจสอบภายใน และหน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมีหน้าที่ติดตามความคืบหน้าการแก้ไขของฝ่ายจัดการต่อความผิดปกติที่ตรวจพบ และรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงจนกว่าจะมีการแก้ไขเสร็จสิ้นการแก้ไขเสร็จสิ้น

## การตรวจสอบภายใน

นางสุวิมล กุลเลศ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน (Chief Audit Executive) เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2542 โดยเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในกิจกรรมและการดำเนินงานของบริษัทเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การพิจารณาและอนุมัติ แต่งตั้ง ถอดถอน โยกย้าย ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง

โดยคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในปรากฏในหัวข้อประวัติกรรมการและผู้บริหาร หน้า 150

### หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในและหน่วยงานตรวจสอบภายใน

1. หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในรายงานตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง ซึ่งกำกับดูแลให้หน่วยงานตรวจสอบภายในปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระ เที่ยงธรรม มีจรรยาบรรณ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพ ตามมาตรฐานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน และรายงานต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารในด้านการงานบริหารหน่วยงาน
2. หน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นหน่วยงานที่มีความอิสระ โดยปฏิบัติงานภายใต้กฎบัตรของหน่วยงานตรวจสอบภายใน ซึ่งได้กำหนดภารกิจ ขอบเขต การปฏิบัติงาน อำนาจ และหน้าที่ความรับผิดชอบ และแนวทางการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน โดยมีการทบทวนให้เหมาะสมอยู่เสมอ
3. หน่วยงานตรวจสอบภายในทำหน้าที่ให้ความเชื่อมั่น (Assurance Service) และให้คำปรึกษา (Consulting Service) โดยการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายใน ระบบการบริหารความเสี่ยง และการกำกับดูแลกิจการ เพื่อสนับสนุนให้บริษัทสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางธุรกิจ

4. หน่วยงานตรวจสอบภายในจัดทำแผนงานตรวจสอบภายในประจำปี สอดคล้องกับทิศทางกลยุทธ์ของบริษัท ระดับความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นไปตามหลักการใช้ความเสี่ยงเป็นพื้นฐาน (Risk-based approach) ที่มุ่งเน้นความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ วัตถุประสงค์และกลยุทธ์ของบริษัท โดยในปี 2563 แผนงานตรวจสอบภายในมุ่งเน้นตรวจประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานที่เป็นจุดควบคุมที่สำคัญในเชิงป้องกัน การตรวจสอบด้านการป้องกันการทุจริต ตลอดจนเน้นบทบาทการให้คำปรึกษาโดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งเพิ่มคุณค่าของงานตรวจสอบโดยแผนงานตรวจสอบได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง และหน่วยงานตรวจสอบภายในมีหน้าที่รายงานผลการตรวจสอบและติดตามผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่พบจากการตรวจสอบให้แก่คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง เพื่อพิจารณาอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน

5. นอกจากนี้ หน่วยงานตรวจสอบภายในยังปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง เพื่อสนับสนุนให้คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง สามารถดำเนินการตามที่คณะกรรมการบริษัทได้มอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่ในการรับข้อร้องเรียนการกระทำผิดและการทำทุจริตจากพนักงานภายในและบุคคลภายนอก ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตรวจสอบข้อเท็จจริงเป็นไปตามนโยบายการให้ข้อมูลการทุจริต การกระทำผิด และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล และรายงานผลให้คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงพิจารณาทุกเดือน

6. นอกเหนือจากกิจกรรมการตรวจสอบภายใน หัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในยังปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ เช่น การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ฝ่ายจัดการในด้านการควบคุมภายใน ด้านจริยธรรมธุรกิจ ด้านความปลอดภัยของระบบสารสนเทศ เป็นต้น ทั้งนี้คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่นอกเหนือจากการตรวจสอบภายในของหัวหน้าคณะผู้บริหารงานตรวจสอบภายในเพื่อป้องกันการบั่นทอนความเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ

7. หน่วยงานตรวจสอบภายในประสานงานกับผู้สอบบัญชีภายนอก เพื่อให้ขอบเขตของงานตรวจสอบครอบคลุมทุกความเสี่ยงที่มีสาระสำคัญอย่างเหมาะสม

8. หน่วยงานตรวจสอบภายในยึดถือกรอบโครงสร้างการปฏิบัติงานวิชาชีพตรวจสอบภายในตามมาตรฐานสากล และมีการทบทวนกฎบัตรและคู่มือการปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการประเมินคุณภาพการตรวจสอบภายใน โดยการประเมินด้วยตนเองเป็นประจำทุกปี และได้รับการประเมินโดยผู้ประเมินอิสระจากภายนอกทุก 5 ปี ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบว่าหน่วยงานได้ปฏิบัติงานเพิ่มมูลค่าให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียและพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืน โดยส่งเสริมให้บริษัทมีระบบการควบคุมภายใน ระบบการบริหารความเสี่ยง และระบบการกำกับดูแลที่ดี ซึ่งผลการประเมินรอบล่าสุดจากผู้ประเมินอิสระภายนอก สรุปได้ว่าหน่วยงานตรวจสอบภายในของเอไอเอสได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานสากล และมีคุณภาพในระดับมาตรฐานเมื่อเทียบกับหน่วยงานตรวจสอบภายในอื่นทั่วโลกที่เป็นมืออาชีพ

### กิจกรรมตรวจสอบภายในในปีที่ผ่านมาและแผนงานในอนาคต

#### 1. การสนับสนุนฝ่ายจัดการนำระบบการควบคุมภายในมาปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพและกระตุ้นให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

หน่วยงานตรวจสอบภายในส่งเสริมให้เอไอเอสและบริษัทย่อยมีความเข้าใจ และสามารถนำระบบการควบคุมภายในตามแนวทาง COSO 2013 และแนวทางโมเดลสามด้าน (Three Line of Defense) มาปรับใช้อย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ร่วมกับฝ่ายจัดการเพื่อหาแนวทางจัดการประเด็นข้อบกพร่องของระบบการควบคุมภายในเป็นการสนับสนุนให้ฝ่ายจัดการเป็นผู้ตรวจสอบการปฏิบัติงานด้วยตนเอง (Self-Business Audit) รวมทั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในได้พัฒนาเครื่องมือ โดยสร้าง Second Line Roles Website เพื่อให้ฝ่ายจัดการใช้ในการตรวจสอบได้ด้วยตนเอง ตามหลักการการประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง (Control Self-Assessment)

## 2. การส่งเสริมการตระหนักรู้ทางด้านจริยธรรมธุรกิจและความเสี่ยงด้านทุจริต ให้พนักงานในองค์กร

ในปี 2563 หน่วยงานตรวจสอบภายในร่วมส่งเสริมให้พนักงานได้ตระหนัก และมีความเข้าใจในเรื่องจริยธรรมธุรกิจและความเสี่ยงด้านทุจริต เพื่อให้ปฏิบัติตามได้สอดคล้องตามประมวลจริยธรรมธุรกิจและนโยบายการให้ข้อมูล การทุจริต การกระทำผิด และการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูล โดยการจัดให้ความรู้เชิง ปฏิบัติการ (Workshop) ให้กับกลุ่มผู้บริหารที่ได้รับการปรับตำแหน่ง และจัดทำหลักสูตร e-learning เรื่อง Fraud Awareness ซึ่งเป็นหลักสูตรบังคับ ให้พนักงานทุกคนต้องเข้าเรียนและทำแบบทดสอบ โดยผลจากการดำเนินการ ดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารและพนักงานมีความเข้าใจต่อประมวลจริยธรรมธุรกิจ และ ตระหนักถึงความเสี่ยงด้านทุจริตมากขึ้น

## 3. ปรับเปลี่ยนกระบวนการตรวจสอบภายในเพื่อปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล

หน่วยงานตรวจสอบภายในได้เริ่มพัฒนาระบบการตรวจสอบโดยใช้กระบวนการ ทำงานแบบอัตโนมัติ (Robotic Process Automation: RPA) ตั้งแต่ปี 2561 เพื่อเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ ของบริษัทแทน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน รวมทั้งใช้ Data Analytics Tool เช่น เข้ามา ผสมผสาน เพื่อให้กิจกรรมการตรวจสอบภายในมีความรวดเร็วและแม่นยำ มากยิ่งขึ้น รวมทั้ง ช่วยเตือนภัยทางธุรกิจล่วงหน้าให้กับบริษัทฯ เมื่อพบ ข้อบ่งชี้ความเสี่ยงและข้อบกพร่องของระบบการควบคุมภายใน นอกจากนี้ ได้พัฒนาระบบ Automated Audit Platform (AAP) เพื่อช่วยในการ บริหารจัดการงานตรวจสอบภายในทุกขั้นตอนโดยใช้ดิจิทัล ตั้งแต่การระบุ และประเมินความเสี่ยง การจัดทำแนวการตรวจสอบ (Audit Program) การใช้ RPA เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลแบบอัตโนมัติ การจัดทำและจัดส่งรายงาน การตรวจสอบในรูปแบบ e-Report และการสำรวจความพึงพอใจต่อหน่วยงาน ตรวจสอบภายในในรูปแบบ electronic โดยในปี 2563 ได้พัฒนาระบบ เพิ่มเติมเพื่อช่วยลดขั้นตอนการจัดทำรายงานการตรวจสอบและการติดตาม ผลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ได้ปรับปรุงรูปแบบการทำงานตรวจสอบ

ภายในให้รองรับกับช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 โดยแบ่งพนักงานเป็น 2 ทีม เพื่อสลับการทำงานแบบ Work from Home และ นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้สามารถทำงานในรูปแบบ Online ได้ทุกที่ทุกเวลา เช่น การประชุมทางไกลผ่านระบบ Microsoft Teams การส่ง Memo Online ด้วยระบบ eMemo หรือ การเข้าถึงข้อมูลและโปรแกรมระบบงาน ต่างๆ จากระยะทางไกล เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่ติดขัด โดยพนักงานตรวจสอบภายในทุกคนต้องปฏิบัติตามกรอบการดำเนินงานการ รักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security Framework) และ กรอบการดำเนินงานการจัดชั้นความลับของข้อมูล (Data Classification Framework) อย่างเคร่งครัด

## 4. ปรับเปลี่ยนบทบาทสู่การเป็น Trusted Advisor

ตั้งแต่ปี 2561 หน่วยงานตรวจสอบภายใน ให้ความสำคัญกับลักษณะงาน ให้คำปรึกษามากขึ้น ครอบคลุมการสอบทานให้ครบทุกระบบงานทั้งด้าน ประกันรายได้ (Revenue Assurance) ด้านรายจ่าย รวมถึงการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของบังคับของหน่วยงานกำกับดูแล เช่น ระบบงานขายและการตลาด ระบบการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ระบบการจัดเก็บเงิน ระบบงานวิศวกรรม ระบบงานกฎหมาย เป็นต้น โดยการใช้ RPA เป็น เครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุน และสร้างความเข้มแข็งให้กับบทบาทใน ด้านที่ 2 ขององค์กร (Second Line Roles) ให้เป็นพื้นฐานการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น เพื่อมุ่งไปสู่การเป็น Trusted Advisor ตาม Internal Audit Roadmap

## การฝึกอบรมและพัฒนาด้านการตรวจสอบภายใน

### 1. ติดตามความรู้ แนวปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานสากลที่ทันสมัย ที่มีการประกาศ ใหม่นำมาปรับใช้ในการทำงาน

เพื่อพัฒนาวิชาชีพงานตรวจสอบภายในของบริษัทให้ทันสมัย หน่วยงานตรวจสอบ ภายในจึงได้มีการติดตามแนวปฏิบัติด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ระบบ การควบคุมภายใน ระบบการบริหารความเสี่ยง ระบบการกำกับดูแลที่ดี และ

แนวปฏิบัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท ของสถาบันวิชาชีพชั้นนำทั้งใน และต่างประเทศ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบของบริษัท ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและทันสมัย

### 2. ส่งเสริมการปฏิบัติงานแบบบูรณาการ (Integrated Audit) และคำนึงการสร้างสรรคแนวทางการตรวจสอบรูปแบบใหม่ๆ

หน่วยงานตรวจสอบภายในส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของทีมงานตรวจสอบ ภายในให้สามารถตรวจสอบได้ทุกด้าน (Integrated Audit) และมีการมุ่งเน้น พัฒนาให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในมีค่านิยมในการสร้างสรรค์แนวทางการ ตรวจสอบรูปแบบใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอยู่เสมอ

### 3. การพัฒนาตนเองตามกรอบแนวทางการพัฒนาความรู้ความสามารถด้าน ตรวจสอบภายใน

หน่วยงานตรวจสอบภายในสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ที่จำเป็นสอดคล้องกับ การปฏิบัติงาน ในปีที่ผ่านมา ได้จัดทำแผนพัฒนาพนักงานตามบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของงานตรวจสอบภายใน อ้างอิงตามกรอบการ พัฒนาความรู้และความสามารถ ของ The Institute of Internal Auditors (The IIA) แบ่งเป็น

- 3.1 ความรู้ความสามารถพื้นฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบ Core Competency
- 3.2 ความรู้ความสามารถเฉพาะบทบาทหน้าที่ Essential Competency

โดยตั้งเป้าหมายให้พนักงานแต่ละคนได้รับการอบรมเฉลี่ยปีละ 11 วัน ตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้

#### 4. การได้รับวุฒิบัตรวิชาชีพตรวจสอบหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างมืออาชีพด้านงานตรวจสอบภายใน

นอกจากนี้การกระตุ้นและสนับสนุนให้พนักงานเกิดความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพตรวจสอบภายในเชิงมืออาชีพด้วยการสอบวุฒิบัตรทางวิชาชีพตรวจสอบหรือวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง ในปี 2563 กำหนดเป้าหมายให้พนักงานได้รับวุฒิบัตรวิชาชีพเป็น ร้อยละ 50 ของจำนวนพนักงานในหน่วยงาน ปัจจุบันบริษัทมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน 14 คน จากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในทั้งหมด 52 คน คิดเป็นร้อยละ 27 ที่มีวุฒิบัตรทางวิชาชีพต่างๆ รวม 32 วุฒิบัตร ดังนี้

วุฒิบัตร	รายละเอียดหลักสูตรโดยสังเขป	จำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในที่ได้รับการรับรอง (คน)
ผู้ตรวจสอบภายในรับอนุญาตสากล (Certified Internal Auditor :CIA) ประเทศสหรัฐอเมริกา	เป็นวุฒิบัตรวิชาชีพด้านการตรวจสอบภายใน ซึ่งทดสอบความรู้ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน และความเข้าใจในงานตรวจสอบภายใน ความเสี่ยง และเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน	7
ผู้ตรวจสอบระบบสารสนเทศสากล (Certified Information System Auditor:CISA) ประเทศสหรัฐอเมริกา	เป็นวุฒิบัตรสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพด้านการตรวจสอบ ควบคุม และรับรองระบบการรักษาความปลอดภัยของระบบสารสนเทศ ที่ต้องการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพให้เป็นที่รับรู้ต่อบุคคลในวงการในระดับสากล	4
ผู้เชี่ยวชาญระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัย ข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Certified Information Systems Security Professional:CISSP) ประเทศสหรัฐอเมริกา	เป็นวุฒิบัตรสำหรับผู้ที่มีความเข้าใจศาสตร์ด้านการรักษาความปลอดภัยทั้ง 10 ด้าน เรียกว่า CBK หรือ “Common Body of Knowledge” ได้แก่ Access Control, Telecom & Network Security, Application & System Development Security, Security Management, Cryptography, Security Management, Operation Security, Business Continuity Planning & Disaster Recovery Planning, Law Investigation & Ethic และ Physical Security	1
ผู้เชี่ยวชาญให้ความเชื่อมั่นด้านการบริหารความเสี่ยง (Certification in Risk Management Assurance:CRMA)ประเทศสหรัฐอเมริกา	วุฒิบัตรที่ออกแบบสำหรับผู้ตรวจสอบภายในหรือเจ้าหน้าที่บริหารความเสี่ยงที่มีหน้าที่รับผิดชอบและประสบการณ์ในการให้ความเชื่อมั่นด้านการบริหารความเสี่ยง กระบวนการกำกับดูแล การให้ความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ หรือการประเมินการควบคุมด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลองค์กร และการประเมินความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร รวมถึงการให้คำปรึกษาและการให้ความเชื่อมั่นในเรื่องดังกล่าว	8



วุฒิบัตร	รายละเอียดหลักสูตรโดยสังเขป	จำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในที่ได้รับการรับรอง (คน)
ผู้ตรวจสอบภายในของประเทศไทย (Certified Professional Internal Audit of Thailand:CPIAT)	ประกาศนียบัตรผู้ตรวจสอบภายในของประเทศไทย เพื่อพัฒนาความรู้ทักษะด้านการตรวจสอบภายใน	1
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (Certified Public Accountant:CPA) ประเทศไทย	ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาต เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านวิชาการบัญชี การสอบบัญชี กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ความรู้เรื่องระบบสารสนเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำ และตรวจสอบบัญชี	4
ผู้สอบบัญชีภาษีอากร (Tax Auditor:TA) ประเทศไทย	เป็นผู้ที่มีความรู้วิชาการบัญชี วิชาการสอบบัญชี และความรู้เกี่ยวกับประมวลรัษฎากร ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	1
ผู้ตรวจ/ผู้นำการตรวจมาตรฐาน ISO/IEC 27001:2013 ระบบการจัดการความมั่นคงปลอดภัยสำหรับสารสนเทศ (Information Security Management Systems Auditor/Lead Auditor: ISO/IEC 27001:2013)	วุฒิบัตรรับรองมาตรฐานสำหรับผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนดในมาตรฐานระบบการจัดการความมั่นคงปลอดภัยสำหรับสารสนเทศ ISO/IEC 27001:2013 รวมถึงหลักการปฏิบัติเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยสำหรับสารสนเทศ และหลักการพื้นฐานของการตรวจประเมินต่างๆ เพื่อดำเนินการตรวจสอบกระบวนการตามมาตรฐาน ISO27001:2013	3
ผู้ตรวจ/ผู้นำการตรวจมาตรฐาน ISO/IEC 22301:2012 ระบบการจัดการความต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management System Auditor/Lead Auditor : ISO 22301:2012)	วุฒิบัตรรับรองมาตรฐานสำหรับผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจและจัดลำดับความสำคัญภัยคุกคามต่อธุรกิจตามมาตรฐานสากล เพื่อความต่อเนื่องทางธุรกิจ และเพื่อดำเนินการตรวจสอบกระบวนการตามมาตรฐาน ISO 22301:2012	2
ผู้ตรวจ/ผู้นำการตรวจมาตรฐาน ISO/IEC 14001:2015 ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (CQI and IRCA Certified ISO 14001:2015 Lead Auditor)	วุฒิบัตรรับรองมาตรฐานสำหรับผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในระดับผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำการบริหารจัดการเพื่อปกป้องสิ่งแวดล้อม ป้องกันมลภาวะ และปฏิบัติตามพันธกิจต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานสากล ISO14001:2015	1

โดยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในอีกจำนวนหนึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาให้ได้รับวุฒิบัตร CIA CISA และ CFE (Certified Fraud Examiners) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนงานตรวจสอบภายในแบบมืออาชีพตามมาตรฐานสากล

# ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง ต่อการทำรายการระหว่างกัน ประจำปี 2563

ที่ AIS-ARC 006/2564

8 กุมภาพันธ์ 2564

เรื่อง ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงต่อการทำรายการระหว่างกัน ประจำปี 2563

เรียน เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดการทำรายการระหว่างกัน

ข้าพเจ้า ผู้มีนามข้างท้ายนี้ ในฐานะคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงของบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) “บริษัท” ขอแจ้งให้ท่านทราบว่า ตามที่บริษัทได้มีการทำรายการระหว่างกันกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรือรายการที่เกี่ยวข้องกันสำหรับปี 2563 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 ตามรายละเอียดที่แนบนั้น

คณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า ฝ่ายจัดการได้ทำรายการดังกล่าวเพื่อประโยชน์ของบริษัทเป็นสำคัญดังเช่นที่ทำกับบุคคลภายนอกทั่วไป มีเงื่อนไขการค้าปกติ ด้วยราคาที่สมเหตุสมผล และมีการเปรียบเทียบกับราคากลางของตลาดในธุรกิจนั้นๆ แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ



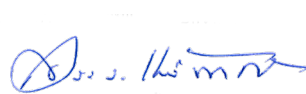
(นายไตรภพ ฤกษ์งามนันทชัย)

ประธานกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง



(นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์)

กรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง



(นายประสิทธิ์ เชื้อพานิช)

กรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง

## รายการระหว่างกัน

บริษัทและบริษัทย่อยได้มีการตกลงเข้าทำรายการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน โดยรายการดังกล่าวเป็นรายการตามธุรกิจปกติของบริษัทและบริษัทย่อย และเป็นไปตามเงื่อนไขการค้าทั่วไป

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2551) มาตรา 89/12 (1) คณะกรรมการบริษัทได้อนุมัติในหลักการเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2551 ให้ฝ่ายจัดการมีอำนาจเข้าทำรายการระหว่างกันที่มีเงื่อนไขการค้าทั่วไปหากธุรกรรมเหล่านั้นมีข้อตกลงทางการค้าในลักษณะเดียวกับที่วิญญูชนจะพึงกระทำกับคู่สัญญาทั่วไปในสถานการณ์เดียวกัน ด้วยอำนาจต่อรองทางการค้าที่ปราศจากอิทธิพลในการที่ตนมีสถานะเป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการอนุมัติการทำรายการระหว่างกันนั้น บริษัทจะยึดแนวปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการทำรายการอื่นๆ ทั่วไป โดยมีการกำหนดอำนาจของผู้มีสิทธิอนุมัติตามวงเงินที่กำหนด นอกจากนั้น คณะกรรมการตรวจสอบยังทำหน้าที่เป็นผู้สอบทานการทำรายการระหว่างกันของบริษัทและบริษัทย่อยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันเป็นประจำทุกไตรมาส เพื่อจัดความขัดแย้งทางผลประโยชน์อย่างรอบคอบ โดยยึดถือประโยชน์ของบริษัทโดยรวมเป็นสำคัญ

รายการระหว่างกันของบริษัทในอนาคตจะเป็นรายการที่ดำเนินการตามปกติทางการค้า โดยใช้นโยบายซื้อขายต่อรองกันตามกลไกราคาตลาดของธุรกิจ ไม่มีการถ่ายเทผลประโยชน์ระหว่างบริษัทกันกับกิจการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน

สำหรับงวดบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 บริษัทและบริษัทย่อยมีรายการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน โดยผู้ตรวจสอบบัญชีของบริษัทได้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินที่ตรวจสอบและคณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่สอบทานแล้ว และมีความเห็นว่ารายการระหว่างกันทุกรายการเป็นการทำรายการอย่างสมเหตุสมผลและเป็นไปในการการค้าปกติ โดยบริษัทได้คิดราคาซื้อ-ขายสินค้า และบริการกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกันด้วยราคาที่สมเหตุสมผล มีการเปรียบเทียบกับราคากลางของตลาดในธุรกิจนั้นๆ แล้ว โดยมีเงื่อนไขต่างๆ ตามปกติธุรกิจโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2562 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2563 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
<b>1. บริษัท อินทrix โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (อินทrix)/</b> เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัทในสัดส่วนร้อยละ 40.45 - กรรมการบริษัทร่วมกัน: 1. นายสมประสงค์ บุญยะชัย 2. นางสาวจิน ไล เรียบ จง 3. นายกานต์ ตระกูลอุณ	บริษัทย้อยมีการชำระค่าบริการและชำระดอกเบี้ยจ่ายจากรายการหุ้นกู้ระยะยาวแก่อินทrix ขณะที่บริษัทย้อยได้ให้บริการและจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่อินทrix  <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. รายได้อื่น 3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น  <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น 3. ดอกเบี้ยจ่าย 4. หุ้นกู้	1.20 0.01 0.11	3.09 0.13 0.60	1.20 0.38 0.44	7.01 0.43 3.86	1.20 - 0.11	3.24 - 1.12	บริษัทย้อยเรียกเก็บค่าบริการและจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป  บริษัทย้อยชำระค่าบริการและชำระดอกเบี้ยจ่ายแก่อินทrixในอัตราเดียวกันกับการจ่ายให้ผู้ให้บริการรายอื่น
<b>2. บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) (ไทยคม)/</b> มีอินทrixเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ในสัดส่วนร้อยละ 41.13 - กรรมการบริษัทร่วมกัน: นายสมประสงค์ บุญยะชัย	บริษัทย้อยต้องชำระค่าตอบแทนในอัตรา 1,400,000 USD/ปี สำหรับเช่าช่องสัญญาณดาวเทียม (Transponder) บนดาวเทียมไทยคม 7 จากไทยคม สัญญามีผลถึงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2563 และมีการใช้บริการอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียม และพื้นที่สำหรับติดตั้งอุปกรณ์ดาวเทียม ขณะที่บริษัทย้อยมีการให้บริการโทรศัพท์ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ รวมถึงได้จำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ไทยคม  <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. รายได้อื่น 3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น  <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น 3. ดอกเบี้ยจ่าย 4. หุ้นกู้ 5. ซื้อสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่น	- - -	4.27 0.33 1.92	- 0.19 0.17	6.63 0.96 2.56	- - -	8.01 - 2.21	ไทยคมเป็นผู้ให้บริการเช่าช่องสัญญาณดาวเทียมรายเดียวในประเทศไทย  บริษัทย้อยเรียกเก็บค่าบริการและจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่ไทยคมในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป  บริษัทย้อยชำระค่าบริการให้แก่ไทยคมในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2562 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2563 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
<b>3. บริษัท โอ.ที. แอปพลิคชั่นส์ แอนด์ เซอร์วิส จำกัด (โอทีเอส)/</b> มีอันทิเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ร้อยละ 100	บริษัทย้อยว่าจ้างโอทีเอสในการดูแลจัดการ และพัฒนาระบบ SAP ขณะที่บริษัทย้อยให้บริการโทรศัพท์แก่ โอทีเอส  <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ - 1.51 2. รายได้อื่น - 0.17 3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น - 0.21  <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น - 109.90 2. ซื้อสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่น - 10.21 3. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น - 23.08							โอทีเอสให้บริการเกี่ยวกับการพัฒนา โปรแกรม และการดูแลจัดการระบบ SAP รวมถึงคำบำรุงรักษา มีบริการที่ดี รวดเร็ว และ ราคาสมเหตุสมผล  บริษัทย้อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป  บริษัทย้อยชำระค่าที่ปรึกษาให้แก่โอทีเอสโดย อัตราค่าบริการขึ้นอยู่กับลักษณะงาน และระดับของที่ปรึกษาโดยเป็นอัตราเดียวกัน กับราคาของบริษัทที่ปรึกษาแบบ SAP รายอื่น
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ - 191.91 2. รายได้อื่น - 0.67 3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น 0.42 151.46  <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น - 268.53 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น 19.69 60.79 3. ดอกเบี้ยจ่าย - - 4. หนี้สินสัญญาเช่า - -							การทำสัญญาให้บริการ ซึ่งเป็นราคาที่ ต่างฝ่ายต่างกำหนดในการเรียกเก็บจากลูกค้า ซึ่งบริษัทย้อยคิดจากผู้ให้บริการรายอื่น  บริษัทย้อยเรียกเก็บค่าบริการ IR และค่า บริการเสริม (Content) ในอัตราเดียวกัน กับผู้ให้บริการรายอื่น  บริษัทย้อยชำระค่า IPLC, ค่า IR, ค่าบริการ เสริม (Content) ในอัตราเดียวกันกับผู้ให้ บริการรายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2562 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2563 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
<b>5. บริษัท ไทย แอควาเนซ อินโนเวชัน จำกัด (ทีเอชเอไอเอไอ)/</b> มีอันกัชเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยทางอ้อม	บริษัทย่อยว่าจ้างให้ทีเอชเอไอเอไอเป็นสื่อโฆษณาผ่าน ช่องสัญญาณจานดาวเทียม ขณะที่บริษัทย่อยมีการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ แก่ทีเอชเอไอเอไอ							ทีเอชเอไอเอไอมีความชำนาญในการบริการสื่อ โฆษณา บริการขายเนื้อหา (Content) ผ่านช่องสัญญาณจานดาวเทียม รวมถึง เป็นผู้จำหน่ายอุปกรณ์รับสัญญาณ ดาวเทียม
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>							บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	0.04	-	0.04	-	0.95	
	2. รายได้อื่น	-	-	-	0.03	-	-	
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.01	-	0.03	-	0.82	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>							บริษัทย่อยจ่ายค่าบริการโฆษณาให้ทีเอชเอไอเอไอ ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	-	-	2.31	-	3.00	
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	-	-	2.60	-	0.08	
<b>6. บริษัท ลาว เทเลคอมมูนีเคชันส์ จำกัด (แอลทีซี)/</b> มีอันกัชเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยทางอ้อม	บริษัทย่อยร่วมกับแอลทีซีในการให้บริการข้ามแดน อินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ (IR)							แอลทีซีดำเนินการธุรกิจโทรคมนาคมในประเทศลาว ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่ บริการอินเทอร์เน็ต และบริการข้ามแดน อินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ โดยอัตราค่าโรมมิ่งที่ คิดเป็นอัตราเทียบเคียงได้กับราคาตลาด
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u>							บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการ IR ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	26.81	-	26.71	-	17.91	
	2. รายได้อื่น	-	-	-	-	-	5.25	
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	2.23	-	2.91	-	4.90	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u>							บริษัทย่อยชำระค่า IR ให้แก่แอลทีซีในอัตรา เดียวกันกับการจ่ายให้ผู้ให้บริการรายอื่น
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	3.73	-	5.04	-	3.74	
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	0.37	-	0.52	-	0.27	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2562 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2563 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
<b>7. บริษัท อีคิว จำกัด (อีคิว)/</b> มีอันทิเป็นผู้ถือหุ้น โดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 20.94	บริษัทย้อยว่าจ้างอีคิวสำหรับการให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ผ่านบนสมาร์ตโฟนหรือแท็บเล็ต โดยชำระค่าบริการเป็นรายเดือน ขณะที่บริษัทย้อยให้บริการโทรศัพท์แก่อีคิว							อีคิวดำเนินการธุรกิจนำเสนอสิ่งตีพิมพ์ดิจิทัล (Digital Publication) และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เช่น หนังสือ วิทยาสาร หรือ หนังสือพิมพ์บนสมาร์ตโฟน, แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	- -	1.29 0.19	- -	0.93 0.12	- -	0.66 0.04	บริษัทย้อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	- -	4.27 1.17	- -	0.43 1.72	0.02 -	4.33 0.74	บริษัทย้อยชำระค่าบริการสตรีม (Content) ให้แก่อีคิว ในอัตราร้อยละของรายได้ที่บริษัทได้รับ ซึ่งเป็นอัตราเดียวกันกับผู้ที่ให้บริการข้อมูลประเภทเดียวกัน
<b>8. บริษัท อินฟอเมชั่น ไฮเวย์ จำกัด (ไอเอช)/</b> มีไอเอชเป็นผู้ถือหุ้นโดยทางอ้อม	ไอเอช ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ภายใต้สัญญาเช่าทางการเงินและโครงสร้างสัญญาณ โทรคมนาคมแก่บริษัทย้อยขณะที่บริษัทย้อยให้บริการโทรศัพท์แก่ไอเอช							ไอเอชให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ภายใต้สัญญาเช่าทางการเงินและโครงสร้างสัญญาณโทรคมนาคม
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการบริการ	-	0.04	-	0.05	-	0.05	บริษัทย้อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น 3. ดอกเบี้ยจ่าย 4. เจ้าหนี้ตามสัญญาเช่าการเงิน 5. หนี้สินสัญญาเช่า	- - - - -	88.61 33.95 4.63 53.58 -	- - - - -	82.31 10.22 2.77 29.41 -	- - - - -	80.51 6.56 12.84 - 459.31	บริษัทย้อยชำระค่าบริการโครงสร้างสัญญาณโทรคมนาคมแก่ไอเอชในอัตราเดียวกันโดยเป็นอัตราที่เทียบเคียงได้กับผู้ที่ให้บริการรายอื่น



บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2562 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2563 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
<b>9.บริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)</b> <b>(เคทีบี)/</b> - กรรมการบริษัทร่วมกัน: นายไกรฤกษ์ อุชุกานนท์ชัย	ธนาคารกรุงไทยให้บริการทางการเงินแก่บริษัทย่อย ขณะที่บริษัทย่อยมีการให้บริการโทรศัพท์แก่ ธนาคารกรุงไทย							ธนาคารกรุงไทยประกอบธุรกิจให้บริการ ทางการเงิน เช่น ด้านการรับฝากเงิน การให้สินเชื่อ เป็นตัวกลางการชำระเงิน และบริการอื่นๆ
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. รายได้อื่น 3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	17.50	-	24.26	-	35.31	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการและจัดจำหน่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้า ทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. เงินฝากธนาคารและดอกเบี้ยรับ 2. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 3. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น 4. หุ้นกู้ 5. เงินกู้ยืมระยะยาวและดอกเบี้ยจ่าย	0.87	167.37	0.88	177.87	0.93	136.64	บริษัทย่อยรับดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารจาก เคทีบีและดอกเบี้ยจ่ายจากการกู้ยืมโดยเป็น อัตราที่เทียบเคียงได้กับธนาคารพาณิชย์อื่น
		-	0.10	-	0.11	-	0.26	
		-	27.18	-	40.39	-	84.34	
		-	-	-	20.00	-	20.00	
		-	3,040.68	-	3,188.81	-	15,212.61	
<b>10. บริษัท โฮ ซีอปปิง จำกัด</b> <b>(โฮ ซีอปปิง)/</b> มีอันกซ์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยทางอ้อม	บริษัทย่อยมีการให้บริการและจำหน่ายโทรศัพท์ เคลื่อนที่แก่ โฮ ซีอปปิง							โฮ ซีอปปิงประกอบธุรกิจทางด้าน ดิจิทัลคอนเทนต์ที่นำเสนอให้ผู้บริโภค เข้าถึงรายละเอียดของสินค้าและบริการ โดยใช้สื่อทีวี โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต และช่องทางสื่อโฆษณาอื่น
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	3.33	-	6.20	-	4.18	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการและจัดจำหน่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้า ทั่วไป
		-	0.88	-	0.31	-	0.35	
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	0.03	-	-	-	-	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2562 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2563 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
<b>11.บริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด (ทีซีบี)/</b> มีอันกซ์เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่โดยทางอ้อม	ทีซีบีให้บริการอุปกรณ์ระบบดาวเทียมและสัญญาณ โทรทัศน์แก่บริษัทย่อย							บริษัทย่อยชำระค่าบริการอุปกรณ์ระบบ ดาวเทียมและสัญญาณโทรทัศน์แก่ทีซีบี ในอัตราเดียวกันกับการจ่ายให้ผู้ให้บริการ รายอื่น
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหน้าที่การค้าและเจ้าหน้าที่อื่น	-	12.01	-	5.58	-	6.62	
		-	0.49	-	0.50	-	1.55	
<b>12.บริษัท กอล์ฟดิกท์ จำกัด</b> <b>(กอล์ฟดิกท์)/</b> มีอันกซ์เป็นผู้ถือหุ้น โดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 25.00	บริษัทย่อยมีการให้บริการโทรศัพท์แก่ กอล์ฟดิกท์							กอล์ฟดิกท์เป็นผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม การจองสนามกอล์ฟผ่านแอปพลิเคชัน บนสมาร์ตโฟน
	<u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.09	-	0.12	-	0.78	
		-	0.02	-	-	-	0.03	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหน้าที่การค้าและเจ้าหน้าที่อื่น	-	-	-	0.17	-	-	
		-	0.42	-	0.26	-	0.10	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2562 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2563 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
<b>13.บริษัท อมตะ เน็ทเวอร์ค จำกัด (เอเอ็น)/</b> มีเอไอเอสเป็นผู้ถือหุ้นโดยทางอ้อม	เอเอ็นให้บริการค่าเช่าวงจรโทรคมนาคมแก่บริษัทย่อย ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการด้านการบริหารงานและ มีการให้บริการโทรศัพท์แก่เอเอ็น							เอเอ็นเป็นผู้ให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคม ภายในนิคมอุตสาหกรรมบ่อตะ
	ขายสินค้าและบริการ							
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	0.29	-	1.81	-	0.16	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์
	2. รายได้อื่น	-	6.00	-	5.95	-	6.49	เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.56	-	1.14	-	0.59	และให้บริการการบริหารงานในอัตราที่ตกลงกัน
	4. ขายสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่น	-	-	-	-	-	-	
	ซื้อสินค้าและบริการ							
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	16.11	-	26.38	-	37.66	บริษัทย่อยชำระค่าบริการเช่าวงจร
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	1.96	-	8.11	-	5.72	โทรคมนาคมแก่เอเอ็นในอัตราเดียวกัน
	3. ดอกเบี้ยจ่าย	-	-	-	-	-	0.18	กับการจ่ายให้ผู้ให้บริการรายอื่น
	4. หนี้สินสัญญาเช่า	-	-	-	-	-	6.62	
<b>14.บริษัท วงใน มีเดีย จำกัด (วงใน)/</b> มีอินทกซ์เป็นผู้ถือหุ้น โดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 9.54	บริษัทย่อยว่าจ้างวงในเพื่อให้บริการสร้างและออกแบบ เว็บไซต์บนสมาร์ตโฟน ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการ โทรศัพท์แก่วงใน							วงในเป็นผู้ให้บริการแอปพลิเคชันบนสมาร์ต โฟนเกี่ยวกับร้านอาหาร ความสวยงามงาน และสปา ในประเทศไทย
	ขายสินค้าและบริการ							
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	0.02	-	0.28	-	2.19	บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์
	2. รายได้อื่น	-	-	-	0.09	-	0.58	เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	ซื้อสินค้าและบริการ							
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	3.36	-	4.71	-	2.28	บริษัทย่อยชำระค่าบริการ ค่าโฆษณาและค่า
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	-	-	0.27	-	0.13	ส่งเสริมการตลาดแก่วงในในอัตราเดียวกันกับ
								การจ่ายให้ผู้ให้บริการรายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2562 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2563 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
<b>15.บริษัท ดิจิโอ (ประเทศไทย) จำกัด (ดิจิทัล)</b> บริษัทเป็นผู้ออกหุ้นโดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 8.05	บริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์แก่ดิจิทัล  <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น  <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น							ดิจิโอเป็นผู้ให้บริการในการชำระเงินผ่านบัตรเครดิต โดยใช้อุปกรณ์เชื่อมต่อผ่านบนสมาร์ตโฟน  บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
		-	1.41	-	5.88	-	6.94	
		-	0.81	-	0.58	-	0.90	
		-	-	-	-	-	1.80	
<b>16.บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย (บีอีซี)</b> - กรรมการบริษัทร่วมกัน: นายสมประสงค์ บุญยะชัย	บริษัทย่อยว่าจ้างบีอีซีในการให้บริการเสริมของโทรศัพท์เคลื่อนที่ ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์แก่บีอีซี  <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. รายได้อื่น 3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น  <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น							บริษัทย่อยของบีอีซีเวิลด์ ได้ให้บริการรายการโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตบนแท็บเล็ตผ่านแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟน  บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป  บริษัทย่อยชำระค่าบริการเสริม (Content) ให้แก่บีอีซี ในอัตราร้อยละของรายได้ที่บริษัทได้รับ ซึ่งเป็นอัตราเดียวกันกับผู้ให้บริการข้อมูลประเภทเดียวกัน
		-	8.56	-	6.26	-	4.92	
		-	-	-	0.07	-	-	
		-	1.65	-	0.49	-	0.51	
		-	9.35	-	6.52	-	5.58	
		-	0.98	-	1.02	-	1.08	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2562 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2563 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
<b>17.บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย (เอสซีจี)/</b> - กรรมการบริษัทร่วมกัน: นายกานต์ ตระกูลอุน	เอสซีจีให้บริการให้เช่าแก่บริษัทย่อย ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์ และจัดจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่แก่เอสซีจี  <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ - 50.81 2. รายได้อื่น - - 3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น - 6.37							กลุ่มบริษัทเอสซีจีเป็นบริษัทปูนซิเมนต์และ วัสดุก่อสร้างที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยและใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น - 0.09 2. ดอกเบี้ยจ่าย - 7.96 3. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น - 2.39 4. หุ้นกู้ - 255.00 5. หนี้สินสัญญาเช่า - -							บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการและจัดจำหน่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้า ทั่วไป  บริษัทย่อยชำระค่าบริการเช่า (ค่าเช่าพื้นที่ สถานีฐานและค่าไฟ) ให้แก่เอสซีจี ในอัตรา เดียวกันกับผู้เช่ารายอื่น
<b>18.บริษัท แสบบิก – โน้ต เปย์ จำกัด (อาร์แอลพี)/</b> มีเอไอเอสเป็นผู้ถือหุ้นโดยทางอ้อม  * วันที่ 5 มีนาคม 2561 บริษัท แอดวานซ์ เอ็มเปย์ จำกัด ได้ลงทุนบริษัท แสบบิก-โน้ต เปย์ จำกัด มีสัดส่วนการถือหุ้นร้อยละ 33.33	อาร์แอลพีให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์แก่บริษัทย่อย ขณะที่บริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ แก่อาร์แอลพี  <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ - 1.55 2. รายได้อื่น - - 3. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น - 1.45							อาร์แอลพีให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อรองรับการให้บริการแก่ลูกค้า ในเศรษฐกิจแบบดิจิทัล
	<u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น - 18.30 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น - 17.79							บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป  บริษัทย่อยชำระค่าบริการ (เงินอิเล็กทรอนิกส์, ระบบการจ่ายเงินอิเล็กทรอนิกส์) ให้แก่ อาร์แอลพีในอัตราเดียวกันกับผู้ให้บริการ รายอื่น

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2562 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2563 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
<b>19.บริษัท ไอสอท จำกัด (มหาชน)</b> <b>(ไอเอสพี)/</b> - กรรมการบริษัทร่วมกัน: นายสมประสงค์ บุญยะชัย	บริษัทย้อยให้บริการโทรศัพท์แก่ ไอเอสพี ในกรณีที่ไอเอสพีให้บริการพื้นที่เช่ากับบริษัทย้อย							ไอเอสพีประกอบธุรกิจสินค้าอุปโภคบริโภค โดยเน้นทางด้านผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มที่ไม่ผสม แอลกอฮอล์และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ส่วนบุคคล บางชนิด
	ขายสินค้าและบริการ							บริษัทย้อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	5.07	-	9.35	-	11.41	
	2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.68	-	2.44	-	3.90	
	ซื้อสินค้าและบริการ							
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	0.20	-	0.16	-	0.31	บริษัทย้อยชำระค่าบริการเช่า (ค่าเช่าพื้นที่ สถานีฐานและค่าไฟ) ให้แก่ไอเอสพี
	2. ดอกเบี้ยจ่าย	-	-	-	0.03	-	0.02	ในอัตราเดียวกันกับผู้ที่เช่ารายอื่น
	3. หนี้สินสัญญาเช่า	-	-	-	-	-	0.06	
<b>20.บริษัท อินทัช มีเดีย จำกัด (ไอทีเอ็มซี)/</b> - มีอินทัชเป็นผู้ถือหุ้น โดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 100	ไอทีเอ็มซีให้บริการอบรมกับบริษัทและบริษัทย้อย							ไอทีเอ็มซีเป็นผู้ให้บริการด้านการฝึกอบรม ภายในกลุ่มบริษัทอินทัชกรุ๊ป
	ขายสินค้าและบริการ							
	1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น	-	-	-	-	7.03	33.63	บริษัทย้อยจ่ายค่าบริการอบรมให้ไอทีเอ็มซี ด้วยอัตราค่าบริการเดียวกับลูกค้าทั่วไป
	2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	-	-	-	-	0.18	
<b>21.บริษัท ซิเอกโก การ์ด จำกัด (ซีเอชไอซีโอ)/</b> - มีอินทัชเป็นผู้ถือหุ้น โดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 20.70	บริษัทย้อยให้บริการโทรศัพท์แก่ซีเอชไอซีโอ							ซีเอชไอซีโอเป็นผู้ให้บริการด้านการตลาด แบบดิจิทัลและเทคโนโลยี โซเชียลมีเดีย
	ขายสินค้าและบริการ							
	1. รายได้จากการให้บริการ	-	0.06	-	0.18	-	0.18	บริษัทย้อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
	2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	-	0.02	-	0.02	-	0.04	

บริษัทที่เกี่ยวข้อง/ ความสัมพันธ์กับบริษัท	ลักษณะรายการ	มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2561 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2562 (ล้านบาท)		มูลค่ารายการระหว่างกันสำหรับงวด สิ้นสุด 31 ธันวาคม 2563 (ล้านบาท)		เหตุผลและความจำเป็น ของการทำรายการ
		งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะ	งบการเงินรวม	
<b>22.บริษัท วายดีเอ็ม (ไทยแลนด์) จำกัด (วายดีเอ็ม) /</b> - มีอันกซ์เป็นผู้ถือหุ้น โดยทางตรง ในสัดส่วนร้อยละ 8.11	บริษัทย่อยให้บริการโทรศัพท์แก่ วายดีเอ็ม  <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ	-	-	-	0.02	-	0.02	วายดีเอ็มเป็นผู้ให้บริการด้านการ ตลาดแบบดิจิทัลในรูปแบบอีโคซิสเต็ม  บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป
<b>23.บริษัท สห แอดวานซ์ เน็ทเวอร์ค จำกัด (เอสเอเอ็น) /</b> - มีเอไอเอสเป็นผู้ถือหุ้นโดยทางอ้อม	บริษัทย่อยให้บริการโทรศัพท์แก่เอสเอเอ็น ขณะที่เอสเอเอ็นให้บริการเช่าอุปกรณ์แก่บริษัทย่อย  <u>ขายสินค้าและบริการ</u> 1. รายได้จากการให้บริการ 2. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น  <u>ซื้อสินค้าและบริการ</u> 1. ค่าเช่าและค่าบริการอื่น 2. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	-	-	-	-	-	1.10 0.18	เอสเอเอ็นเป็นผู้ให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคม ภายในนิคมอุตสาหกรรม สหพัฒนา  บริษัทย่อยเรียกเก็บค่าบริการจัดการในอัตรา ค่าบริการที่เหมาะสม  บริษัทย่อยจ่ายค่าเช่าอุปกรณ์ ในอัตราเดียวกันกับลูกค้าทั่วไป



# งบการเงิน

## รายงานความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทต่อรายงานทางการเงิน

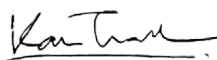
คณะกรรมการบริษัทเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเงินของบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และงบการเงินรวมของบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย รวมถึงข้อมูลสารสนเทศทางการเงินที่ปรากฏในรายงานประจำปี งบการเงินดังกล่าวจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป โดยเลือกใช้นโยบายบัญชีที่เหมาะสม และถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และใช้ดุลยพินิจอย่างระมัดระวัง และประมาณการที่ดีที่สุดในการจัดทำ รวมทั้งให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญอย่างเพียงพอในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้น และนักลงทุนทั่วไปอย่างโปร่งใส

คณะกรรมการบริษัทได้จัดให้มีระบบบริหารความเสี่ยง และให้มีและดำรงรักษาไว้ซึ่งระบบควบคุมภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มั่นใจได้อย่างมีเหตุผลว่าข้อมูลทางบัญชีมีความถูกต้องครบถ้วน และเพียงพอที่จะดำรงรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สิน ตลอดจนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต หรือการดำเนินการที่ผิดปกติดังมีสาระสำคัญ

ในการนี้ คณะกรรมการบริษัทได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงซึ่งประกอบด้วยกรรมการอิสระ เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลสอบทานคุณภาพของรายงานทางการเงิน ระบบการควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน ระบบการบริหารความเสี่ยง ตลอดจนพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลรายการระหว่างกัน โดยความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงเกี่ยวกับเรื่องนี้ปรากฏในรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยง ซึ่งแสดงไว้ในรายงานประจำปีแล้ว

งบการเงินของบริษัทฯ และงบการเงินรวมของบริษัทฯ และบริษัทย่อย ได้รับการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีของบริษัทฯ คือบริษัท ดีลรอยท์ กูซ โรนิกส์ ไซยศ สอบบัญชี จำกัด ในการตรวจสอบนั้นทางคณะกรรมการบริษัทได้สนับสนุนข้อมูลและเอกสารต่างๆ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบ และแสดงความเห็นได้ตามมาตรฐานการสอบบัญชี โดยความเห็นของผู้สอบบัญชีได้ปรากฏในรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งแสดงไว้ในรายงานประจำปีแล้ว

คณะกรรมการมีความเห็นว่าระบบการควบคุมภายในของบริษัทฯ โดยรวมอยู่ในระดับดีเป็นที่น่าพอใจและสามารถสร้างความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลได้ว่างบการเงินของบริษัทฯ แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และ งบการเงินรวมของบริษัทฯ แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2563 มีความเชื่อถือได้ โดยถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป และปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง



นายทนต์ ตระกูลสุน  
ประธานกรรมการ



นายสมชัย เลิศสุริวงค์  
ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

## รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอผู้ถือหุ้นและคณะกรรมการ

บริษัท แอควานซ์ อินโฟร เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)

### ความเห็น

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท แอควานซ์ อินโฟร เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย (“กลุ่มบริษัท”) และงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท แอควานซ์ อินโฟร เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (“บริษัท”) ซึ่งประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินรวมและเฉพาะกิจการ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 และงบกำไรขาดทุนรวมและเฉพาะกิจการ งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นรวมและเฉพาะกิจการ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นรวมและเฉพาะกิจการและงบกระแสเงินสดรวมและเฉพาะกิจการสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมและเฉพาะกิจการ รวมถึงสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของบริษัท แอควานซ์ อินโฟร เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และของบริษัท แอควานซ์ อินโฟร เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 และผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

### เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ ในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากกลุ่มบริษัทตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดเหล่านี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้า ได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

### ข้อมูลและเหตุการณ์ที่เห็น

โดยมิได้เป็นการแสดงความเห็นที่เปลี่ยนแปลงไป ข้าพเจ้าขอให้สังเกตหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 2.4 บริษัท แอควานซ์ อินโฟร เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ได้นำมาตรฐานกลุ่มเครื่องมือทางการเงิน และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับรอบ

ระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 มาถือปฏิบัติ โดยกลุ่มบริษัทเลือกใช้วิธีรับรู้ผลกระทบสะสมย้อนหลังจากการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวเป็นรายการปรับปรุงกำไรสะสมและองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้นต้นงวดของงวดปัจจุบัน

### เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบคือเรื่องต่างๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพของข้าพเจ้าในการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการสำหรับงวดปัจจุบัน ข้าพเจ้าได้นำเรื่องเหล่านี้มาพิจารณาในบริบทของการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการโดยรวมและในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ทั้งนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้แสดงความเห็นแตกต่างหากสำหรับเรื่องเหล่านี้

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบที่ใช้เพื่อตอบสนอง
<p><b>การรับรู้รายได้</b></p> <p>รายได้ของกลุ่มบริษัทมีความเสี่ยงเกี่ยวกับการบันทึกรายได้ให้ถูกต้องภายใต้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความซับซ้อนและมีผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของรายการรวมทั้งมาตรฐานบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายได้ของกลุ่มบริษัทมีความซับซ้อน</p> <p>ข้าพเจ้าได้ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบรายได้ในประเด็นดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>การบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายได้ในระหว่างปี</li> <li>ความถูกต้องของการรับรู้รายได้</li> </ul> <p>นโยบายการบัญชีสำหรับการรับรู้รายได้ได้แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.17</p>	<p>วิธีการตรวจสอบที่สำคัญ รวมถึง</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>ประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการออกแบบการควบคุมรวมถึงการทดสอบประสิทธิภาพของการควบคุมซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้และบันทึกรายได้ นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้ใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบการควบคุมที่เป็นอัตโนมัติ และการควบคุมการถ่ายโอนข้อมูลระหว่างโปรแกรม การใช้งานในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ</li> <li>ประเมินกระบวนการควบคุมภายในในการอนุมัติการเปลี่ยนแปลงอัตราค่าบริการ การเริ่มต้นของแผนงานใหม่ และการนำเข้าข้อมูลนั้นในระบบเรียกเก็บเงิน ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบกระบวนการควบคุมเรื่องการเข้าถึงข้อมูลและการจัดการการควบคุมการเปลี่ยนแปลงข้อมูลในระบบดังกล่าว</li> <li>เลือกการตรวจสอบความถูกต้องของใบแจ้งหนี้ของลูกค้านและตรวจสอบตัวอย่างการลดยอดและการให้ส่วนลดในระบบเรียกเก็บเงิน รวมถึงตรวจสอบตัวอย่างการรับชำระเงินกลับไปยังใบแจ้งหนี้</li> <li>ตรวจสอบการกระทบยอดที่สำคัญโดยผู้บริหารจากระบบทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องไปยังระบบเรียกเก็บเงินและบัญชีแยกประเภท เพื่อประเมินความถูกต้องและครบถ้วนของรายได้</li> <li>ตรวจสอบหลักฐานการบันทึกบัญชีที่จัดทำขึ้นด้วยมือและบันทึกเข้าบัญชีรายได้ เพื่อบรรณาการที่ผิดปกติ</li> <li>ตรวจสอบกับข้อสมมติฐานและการประมาณการที่สำคัญของผู้บริหารที่ใช้ในการบันทึกรายได้ที่เกิดขึ้นในระหว่างปี แต่ยังไม่มีการออกไปแจ้งหนี้ และรายการที่ได้รับเงินแล้ว แต่ยังมีการผูกพันที่จะให้บริการแก่ลูกค้าในอนาคต</li> <li>ตรวจสอบความถูกต้องของการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 เรื่อง “รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า” มาใช้</li> </ul>

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	วิธีการตรวจสอบที่ใช้เพื่อตอบสนอง
<p><b>ข้อพิพาททางการค้าและคดีความที่สำคัญ</b></p> <p>กลุ่มบริษัทมีความเสี่ยงที่จะฟ้องร้องทางกฎหมายและข้อพิพาททางการค้า ซึ่งทำให้ต้องใช้จ่ายฟุ่มเฟือยของผู้บริหารในการตั้งประมาณการหนี้สิน</p> <p>การที่กลุ่มบริษัทประกอบกิจการภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งหาก กสทช. มีความเปลี่ยนแปลงและ/หรือเพิ่มเติมข้อบังคับในการประกอบกิจการ โทรคมนาคม อาจส่งผลกระทบต่อกลุ่มบริษัท ข้อพิพาท ซึ่งอาจได้รับความเสียหายจากการจ่ายค่าชดเชยได้นอกจากนั้น กลุ่มบริษัทมีการทำงานร่วมกับรัฐวิสาหกิจ เช่น บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) จึงมีความเสี่ยงในการเกิดการขัดแย้งระหว่างบริษัทด้านการตีความเนื้อหาและเงื่อนไขตามสัญญาที่แตกต่างกัน</p> <p>เหตุการณ์สำคัญ ข้อพิพาททางการค้าและคดีความที่สำคัญได้แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 40</p>	<p>วิธีการตรวจสอบที่สำคัญ รวมถึง</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>ออกแบบและทำการตรวจสอบเพื่อที่จะระบุคดีความและข้อพิพาทที่อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงที่มีสาระสำคัญต่อกลุ่มบริษัทรวมถึงวิธีการต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> <li>- สอบถามผู้บริหาร รวมถึงฝ่ายกฎหมายของกลุ่มบริษัทเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ ข้อพิพาททางการค้าและคดีความที่สำคัญ</li> <li>- สอบทานรายงานการประชุมของผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล</li> <li>- สังเกตหมายถึงที่ปรึกษาทางกฎหมายภายนอกเกี่ยวกับสถานะของคดีความที่สำคัญ</li> <li>- สอบทานค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบริการทางกฎหมาย</li> </ul> </li> <li>พิจารณาการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของกลุ่มบริษัทต่อไปนี <ul style="list-style-type: none"> <li>- ทำความเข้าใจในกลุ่มบริษัทและสภาพแวดล้อมของกลุ่มบริษัทในเรื่องดังต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> <li>- กรอบของกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้สำหรับกลุ่มบริษัทและอุตสาหกรรมหรือภาคธุรกิจที่กลุ่มบริษัทประกอบธุรกิจอยู่ และ</li> <li>- วิธีการที่กลุ่มบริษัทจะปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายและข้อบังคับนั้น</li> </ul> </li> <li>- สอบถามผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลว่า กลุ่มบริษัทปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับแล้วหรือไม่ และตรวจสอบจดหมายติดต่อกับผู้มีอำนาจทางกฎหมาย เช่น กสทช. (ถ้ามี)</li> </ul> </li> <li>ขอให้ผู้บริหารออกหนังสือรับรองว่า คดีความและข้อเรียกร้องที่เกิดขึ้นหรือมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นทั้งหมดนั้นมีการพิจารณาผลกระทบ เพื่อมันที่บัญชีและเปิดเผยในการจัดทำงบการเงินเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน</li> </ul>

## ข้อมูลอื่น

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อข้อมูลอื่น ข้อมูลอื่นประกอบด้วยข้อมูลซึ่งรวมอยู่ในรายงานประจำปี ซึ่งคาดว่าจะถูกจัดเตรียมให้ข้าพเจ้าภายหลังวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี

ความเห็นของข้าพเจ้าต่อการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่นและข้าพเจ้าไม่ได้ให้ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลอื่น

ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการคือการอ่านและพิจารณาว่าข้อมูลอื่นมีความขัดแย้งที่มีสาระสำคัญกับงบการเงินหรือกับความรู้ที่ได้รับจากการตรวจสอบของข้าพเจ้า หรือปรากฏว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านรายงานประจำปี หากข้าพเจ้าสรุปได้ว่าการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องสื่อสารเรื่องดังกล่าวกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเพื่อดำเนินการแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

## ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต่องบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการเหล่านี้ โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของกลุ่มบริษัทและบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่อง การเปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่อง (ตามความเหมาะสม) และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกกลุ่มบริษัทและบริษัท หรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของกลุ่มบริษัท

## ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อการค้นไ้ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกระายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้ซึ่งงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของข้าพเจ้ารวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในการเงินรวม และงบการเงินเฉพาะกิจการ ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อ เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจจะเว้นการแสดงผล ข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไมตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของกลุ่มบริษัทและบริษัท
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
- สรุปร่วมกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหาร และจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปร่วมว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของกลุ่มบริษัทและบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าโดยให้สังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องในงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ หรือถ้าการเปิดเผยดังกล่าวไม่เพียงพอความเห็นของข้าพเจ้าจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กลุ่มบริษัทและบริษัทต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง
- ประเมินการนำเสนอโครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ โดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่างงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่
- ได้รับหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของกิจการภายในกลุ่มหรือกิจกรรมทางธุรกิจภายในกลุ่มบริษัทเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินรวม ข้าพเจ้ารับผิดชอบต่อการกำหนดแนวทาง การควบคุมดูแล และการปฏิบัติงานตรวจสอบกลุ่มบริษัท ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบ แต่เพียงผู้เดียวต่อความเห็นของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ และประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบรวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ให้คำรับรองแก่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลว่าข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระและได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทั้งหมด ตลอดจนเรื่องอื่นซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่ามีเหตุผลที่บุคคลภายนอกอาจพิจารณาว่ากระทบต่อความเป็นอิสระของข้าพเจ้าและมาตรการที่ข้าพเจ้าใช้เพื่อป้องกันไม่ให้ข้าพเจ้าขาดความเป็นอิสระ

จากเรื่องที่สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ข้าพเจ้าได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญมากที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการในงวดปัจจุบันและกำหนดเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ข้าพเจ้าได้อธิบายเรื่องเหล่านี้ในรายงานของผู้สอบบัญชีเว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับไม่ให้เปิดเผยต่อสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว หรือในสถานการณ์ที่อาจที่จะเกิดขึ้น ข้าพเจ้าพิจารณาว่าไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของข้าพเจ้าเพราะการกระทำดังกล่าวสามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะมีผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ต่อส่วนได้เสียสาธารณะจากการสื่อสารดังกล่าว



ดร. สุกมิตร์ เฉษมนตรีกุล

กรุงเทพมหานคร

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2564

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขทะเบียน 3356

บริษัท ดิลอยท์ ฮูซ โรมัทสு ไชยเขต สอบบัญชี จำกัด

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

รายงานประจำปี 2563 | บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)193

## งบแสดงฐานะการเงิน (ต่อ)

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : บาท

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่
		31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
		2563	2562	2563	2562
<b>หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น (ต่อ)</b>					
<b>ส่วนของผู้ถือหุ้น</b>					
ทุนเรือนหุ้น	22				
ทุนจดทะเบียน					
หุ้นสามัญ 4,997 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 1.00 บาท		4,997,459,800	4,997,459,800	4,997,459,800	4,997,459,800
หุ้นที่ออกและชำระแล้ว					
หุ้นสามัญ 2,974 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 1.00 บาท					
ชำระครบแล้ว	22, 24	2,973,554,313	2,973,178,632	2,973,554,313	2,973,178,632
<b>ส่วนเกินมูลค่าหุ้น</b>					
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	22	22,446,531,121	22,386,069,897	22,446,531,121	22,386,069,897
ส่วนต่ำกว่าทุนอื่น					
ส่วนค่าจากการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการถือหุ้นในบริษัทย่อย		(669,657,282)	(669,657,282)	-	-
กำไรสะสม					
จัดสรรแล้ว					
ทุนสำรองตามกฎหมาย	23	500,000,000	500,000,000	500,000,000	500,000,000
ยังไม่ได้จัดสรร		50,882,427,533	43,725,576,066	50,882,427,533	43,725,576,066
องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	24	(568,871,723)	350,931,793	(568,871,723)	350,931,793
<b>รวมส่วนของผู้ถือหุ้นเฉพาะบริษัท</b>		<b>75,563,983,962</b>	<b>69,266,099,106</b>	<b>76,233,641,244</b>	<b>69,935,756,388</b>
ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม		125,383,375	128,070,516	-	-
<b>รวมส่วนของผู้ถือหุ้น</b>		<b>75,689,367,337</b>	<b>69,394,169,622</b>	<b>76,233,641,244</b>	<b>69,935,756,388</b>
<b>รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น</b>		<b>350,170,577,386</b>	<b>289,669,121,728</b>	<b>89,896,551,052</b>	<b>83,253,826,908</b>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

## งบกำไรขาดทุน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : บาท

	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2563	2562	2563	2562
<b>รายได้</b>					
รายได้จากการให้บริการและให้เช่าอุปกรณ์	26, 35	143,315,889,147	150,128,820,094	1,959,785,000	1,727,511,000
รายได้จากการขาย	35	29,574,376,140	30,764,865,144	-	-
<b>รวมรายได้</b>		<b>172,890,265,287</b>	<b>180,893,685,238</b>	<b>1,959,785,000</b>	<b>1,727,511,000</b>
<b>ต้นทุน</b>					
ต้นทุนการให้บริการและให้เช่าอุปกรณ์	30, 35	(81,534,057,465)	(81,487,209,457)	(1,265,622,961)	(1,341,462,262)
ต้นทุนขาย		(29,314,263,327)	(30,412,235,356)	-	-
<b>รวมต้นทุน</b>		<b>(110,848,322,792)</b>	<b>(111,899,444,813)</b>	<b>(1,265,622,961)</b>	<b>(1,341,462,262)</b>
<b>กำไรขั้นต้น</b>		<b>62,041,942,495</b>	<b>68,994,240,425</b>	<b>694,162,039</b>	<b>386,048,738</b>
<b>ต้นทุนในการจัดจำหน่ายและค่าใช้จ่ายในการบริหาร</b>					
ต้นทุนในการจัดจำหน่าย	30	(6,598,243,894)	(7,861,311,589)	(1,893,176)	(1,710,419)
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	30	(17,732,641,307)	(19,879,238,500)	(92,678,460)	(192,516,104)
<b>รวมต้นทุนในการจัดจำหน่ายและค่าใช้จ่ายในการบริหาร</b>		<b>(24,330,885,201)</b>	<b>(27,740,550,089)</b>	<b>(94,571,636)</b>	<b>(194,226,523)</b>
<b>กำไรจากการให้บริการ การให้เช่าอุปกรณ์และการขาย</b>		<b>37,711,057,294</b>	<b>41,253,690,336</b>	<b>599,590,403</b>	<b>191,822,215</b>
รายได้ทางการเงิน	27, 35	319,969,373	197,602,961	387,390,405	610,340,003
รายได้อื่น	28, 35	648,697,303	648,896,450	66,567,628	67,516,380
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) ของบริษัทย่อย การร่วมค้า และบริษัทร่วม					
ที่ถือหุ้นได้เสีย	9, 10	(70,306,065)	(85,867,508)	26,757,273,522	30,590,075,960
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนสุทธิ		140,200,640	308,410,189	207,672	2,786,812
ขาดทุนจากการวัดมูลค่าดีดรวมของตราสารอนุพันธ์		(138,620,912)	-	-	-
ค่าตอบแทนผู้บริหาร	35	(167,773,760)	(144,365,024)	(167,723,760)	(144,335,024)
ต้นทุนทางการเงิน	31, 35	(5,917,382,740)	(4,776,605,533)	(56,935,975)	(72,649,111)
<b>กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้</b>		<b>32,525,841,133</b>	<b>37,401,761,871</b>	<b>27,586,369,895</b>	<b>31,245,557,235</b>
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	32	(5,088,586,512)	(6,209,242,358)	(152,009,552)	(55,986,548)
<b>กำไรสำหรับปี</b>		<b>27,437,254,621</b>	<b>31,192,519,513</b>	<b>27,434,360,343</b>	<b>31,189,570,687</b>



## งบกำไรขาดทุน (ต่อ)

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
การแบ่งปันกำไร				
ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัท	27,434,360,343	31,189,570,687	27,434,360,343	31,189,570,687
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	2,894,278	2,948,826	-	-
<b>กำไรสำหรับปี</b>	<b>27,437,254,621</b>	<b>31,192,519,513</b>	<b>27,434,360,343</b>	<b>31,189,570,687</b>
กำไรต่อหุ้น (บาท)	33			
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน	9.23	10.49	9.23	10.49
กำไรต่อหุ้นปรับลด	9.23	10.49	9.23	10.49

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการเงินนี้

รายงานประจำปี 2563 | บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)

## งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
<b>กำไรสำหรับปี</b>	<b>27,437,254,621</b>	<b>31,192,519,513</b>	<b>27,434,360,343</b>	<b>31,189,570,687</b>
<b>กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น</b>				
<b>รายการที่จะถูกจัดประเภทใหม่ไว้ในกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง</b>				
ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยนเนื่องจากการแปลงทางการเงิน	2,921,382	-	-	-
ผลขาดทุนจากการป้องกันความเสี่ยงกระแสเงินสด	36 (251,241,472)	-	-	-
ส่วนแบ่งขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นในบริษัทย่อยที่ผู้ใช้มีส่วนได้เสีย	10 -	-	(198,071,795)	-
ภาษีเงินได้ของรายการที่จะอาจถูกจัดประเภทใหม่ไว้ในกำไรหรือขาดทุน				
ในภายหลัง	32 50,248,294	-	-	-
<b>รวมรายการที่จะถูกจัดประเภทใหม่ไว้ในกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง</b>	<b>(198,071,796)</b>	<b>-</b>	<b>(198,071,795)</b>	<b>-</b>
<b>รายการที่จะไม่ถูกจัดประเภทใหม่ไว้ในกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง</b>				
ผลขาดทุนจากเงินลงทุนในตราสารทุนที่กำหนดให้วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม				
ผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	(2,622,066)	-	(157,370)	-
ผลกำไร(ขาดทุน)จากการวัดมูลค่าใหม่ของผลประโยชน์พนักงานที่กำหนดไว้	21 (112,095,664)	279,643,232	(30,800,812)	34,893,915
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน)เบ็ดเสร็จอื่นในบริษัทย่อย	10 -	-	(67,175,569)	195,825,589
ภาษีเงินได้ของรายการที่จะไม่ถูกจัดประเภทใหม่ไว้ในกำไรหรือขาดทุน				
ในภายหลัง	32 22,752,663	(55,778,079)	6,191,636	(6,978,783)
<b>รวมรายการที่จะไม่ถูกจัดประเภทใหม่ไว้ในกำไรหรือขาดทุนในภายหลัง</b>	<b>(91,965,067)</b>	<b>223,865,153</b>	<b>(91,942,115)</b>	<b>223,740,721</b>
<b>กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี - สุทธิจากภาษีเงินได้</b>	<b>(290,036,863)</b>	<b>223,865,153</b>	<b>(290,013,910)</b>	<b>223,740,721</b>
<b>กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี</b>	<b>27,147,217,758</b>	<b>31,416,384,666</b>	<b>27,144,346,433</b>	<b>31,413,311,408</b>
<b>การแบ่งปันกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม</b>				
ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นของบริษัท	27,144,346,433	31,413,311,408	27,144,346,433	31,413,311,408
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	2,871,325	3,073,258	-	-
<b>กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี</b>	<b>27,147,217,758</b>	<b>31,416,384,666</b>	<b>27,144,346,433</b>	<b>31,413,311,408</b>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการเงินนี้

## งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบการเงินรวม

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : บาท

หมายเหตุ			ส่วนต่ำกว่าทุนอื่น	กำไรสะสม		องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น					
			ส่วนค่าจาก			สำรองสำหรับ			รวมส่วนของ ผู้ถือหุ้น ของบริษัท	ส่วนของ	รวมส่วนของ
	ทุนเรือนหุ้น		การเปลี่ยนแปลง	จัดสรรแล้ว		การจ่ายโดย	กำไรจาก	รวมองค์ประกอบ		ส่วนได้เสีย	
	ที่ออกและ ชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่า หุ้นสามัญ	ตัดส่วนการถือหุ้น ในบริษัทย่อย	ทุนสำรองตาม กฎหมาย	ยังไม่ได้ จัดสรร	ใช้หุ้น เป็นเกณฑ์	การลดตัดส่วน ของเงินลงทุน	อื่นของส่วนของ ผู้ถือหุ้น		ที่ไม่มีอำนาจ ควบคุม	
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2562	2,973,095,330	22,372,276,085	(668,455,415)	500,000,000	33,361,025,048	177,829,523	161,186,663	339,016,186	58,876,957,234	147,574,630	59,024,531,864
<b>รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น</b>											
<b>เงินทุนที่ได้รับจากการจัดสรรส่วนทุนให้ผู้ถือหุ้น</b>											
การเพิ่มขึ้นของทุนเรือนหุ้น	22	83,302	13,793,812	-	-	-	(13,877,114)	-	(13,877,114)	-	-
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	24	-	-	-	-	-	25,792,721	-	25,792,721	25,792,721	-
เงินปันผลจ่าย	34, 35	-	-	-	-	(21,048,760,390)	-	-	(21,048,760,390)	(1,477,858)	(21,050,238,248)
<b>รวมเงินทุนที่ได้รับจากการจัดสรรส่วนทุนให้ผู้ถือหุ้น</b>		<b>83,302</b>	<b>13,793,812</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(21,048,760,390)</b>	<b>11,915,607</b>	<b>-</b>	<b>11,915,607</b>	<b>(21,022,967,669)</b>	<b>(21,024,445,527)</b>
<b>การเปลี่ยนแปลงส่วนได้เสียของบริษัทย่อย</b>											
การเปลี่ยนแปลงส่วนได้เสียของบริษัทย่อย		-	-	(1,201,867)	-	-	-	-	(1,201,867)	(21,099,514)	(22,301,381)
<b>รวมการเปลี่ยนแปลงส่วนได้เสียของบริษัทย่อย</b>		<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(1,201,867)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(1,201,867)</b>	<b>(21,099,514)</b>	<b>(22,301,381)</b>
<b>รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น</b>		<b>83,302</b>	<b>13,793,812</b>	<b>(1,201,867)</b>	<b>-</b>	<b>(21,048,760,390)</b>	<b>11,915,607</b>	<b>-</b>	<b>11,915,607</b>	<b>(21,024,169,536)</b>	<b>(22,577,372)</b>
<b>กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี</b>											
กำไรสำหรับปี		-	-	-	-	31,189,570,687	-	-	31,189,570,687	2,948,826	31,192,519,513
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		-	-	-	-	223,740,721	-	-	223,740,721	124,432	223,865,153
<b>รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี</b>		<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>31,413,311,408</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>31,413,311,408</b>	<b>3,073,258</b>	<b>31,416,384,666</b>
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562		2,973,178,632	22,386,069,897	(669,657,282)	500,000,000	43,725,576,066	189,745,130	161,186,663	350,931,793	69,266,099,106	128,070,516

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการงบการเงินนี้

## งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (ต่อ) งบการเงินรวม

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : บาท														
หมายเหตุ	ส่วนต่ำกว่าทุนอื่น		กำไรสะสม		องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น							ส่วนของผู้ถือหุ้น		
	ส่วนต่ำกว่า													
	ทุนเรือนหุ้น	การเปลี่ยนแปลง	จัดสรรแล้ว		การจ่ายโดย	กำไรจาก			สำรอง	รวมองค์ประกอบ	รวมส่วนของ	ส่วนที่ได้เสีย		
	ที่ออกและ	ส่วนเกินมูลค่า	ัดส่วนการถือหุ้น	ทุนสำรองทด	ยังไม่ได้	ใช้หุ้น	การลดสัดส่วน	การแปลงค่า	สำรองรายการ	การเปลี่ยนแปลง	อื่นของส่วนของ	ผู้ถือหุ้น	ที่ไม่มีอำนาจ	รวมส่วนของ
ชำระแล้ว	หุ้นสามัญ	ในบริษัทย่อย	กฎหมาย	จัดสรร	เป็นเกณฑ์	ของเงินลงทุน	งบการเงิน	ป้องกันความเสี่ยง	ในมูลค่ายุติธรรม	ผู้ถือหุ้น	ของบริษัท	ควบคุม	ผู้ถือหุ้น	
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 - ตามมาตรฐาน														
การรายงานทางการเงินเดิม	2,973,178,632	22,386,069,897	(669,657,282)	500,000,000	43,725,576,066	189,745,130	161,186,663	-	-	-	350,931,793	69,266,099,106	128,070,516	69,394,169,622
ผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9	-	-	-	-	30,159,105	-	-	-	(721,880,941)	45,456,631	(676,424,310)	(646,265,205)	-	(646,265,205)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 - ตามมาตรฐาน														
การรายงานทางการเงินใหม่	2,973,178,632	22,386,069,897	(669,657,282)	500,000,000	43,755,735,171	189,745,130	161,186,663	-	(721,880,941)	45,456,631	(325,492,517)	68,619,833,901	128,070,516	68,747,904,417
รายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น														
เงินทุนที่ได้รับจากและการจัดสรรส่วนทุนให้ผู้ถือหุ้น														
เพิ่มทุนจดทะเบียน	22	375,681	60,461,224	-	-	(60,836,905)	-	-	-	-	(60,836,905)	-	-	-
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	24	-	-	-	-	17,627,148	-	-	-	-	17,627,148	17,627,148	-	17,627,148
เงินปันผลจ่าย	34, 35	-	-	-	-	(20,217,823,520)	-	-	-	-	-	(20,217,823,520)	(927,026)	(20,218,750,546)
รวมเงินทุนที่ได้รับจากและการจัดสรรส่วนทุนให้ผู้ถือหุ้น		375,681	60,461,224	-	-	(20,217,823,520)	(43,209,757)	-	-	-	(43,209,757)	(20,200,196,372)	(927,026)	(20,201,123,398)
การเปลี่ยนแปลงส่วนได้เสียของบริษัทย่อย														
การเปลี่ยนแปลงส่วนได้เสียของบริษัทย่อย		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4,631,440)	(4,631,440)
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4,631,440)	(4,631,440)
รวมรายการกับผู้ถือหุ้นที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น		375,681	60,461,224	-	-	(20,217,823,520)	(43,209,757)	-	-	-	(43,209,757)	(20,200,196,372)	(5,558,466)	(20,205,754,838)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี														
กำไรสำหรับปี	-	-	-	-	27,434,360,343	-	-	-	-	-	-	27,434,360,343	2,894,278	27,437,254,621
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	-	-	-	-	(89,844,461)	-	-	2,921,382	(200,993,177)	(2,097,654)	(200,169,449)	(290,013,910)	(22,953)	(290,036,863)
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี	-	-	-	-	27,344,515,882	-	-	2,921,382	(200,993,177)	(2,097,654)	(200,169,449)	27,144,346,433	2,871,325	27,147,217,758
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563	2,973,554,313	22,446,531,121	(669,657,282)	500,000,000	50,882,427,533	146,535,373	161,186,663	2,921,382	(922,874,118)	43,358,977	(568,871,723)	75,563,983,962	125,383,375	75,689,367,337

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการงบการเงินนี้

## งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบการเงินเฉพาะกิจ

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : บาท

	หมายเหตุ	กำไรสะสม				องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น			
		ทุนเรือนหุ้น		จัดสรรแล้ว		สำรองสำหรับ	กำไรจาก	รวมองค์ประกอบ	รวมส่วนของ ผู้ถือหุ้น
		ที่ออกและ	ส่วนเกินมูลค่า	ทุนสำรองตาม	ยังไม่ได้	การจ่ายโดย	การลดสัดส่วน	อื่นของส่วนของ	
		ชำระแล้ว	หุ้นสามัญ	กฎหมาย	จัดสรร	ใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	ของเงินลงทุน	ผู้ถือหุ้น	
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2562		2,973,095,330	22,372,276,085	500,000,000	33,361,025,048	177,829,523	161,186,663	339,016,186	59,545,412,649
รายการกับเจ้าของที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น									
การเพิ่มขึ้นของทุนเรือนหุ้น	22	83,302	13,793,812	-	-	(13,877,114)	-	(13,877,114)	-
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	24	-	-	-	-	25,792,721	-	25,792,721	25,792,721
เงินปันผลจ่าย	34, 35	-	-	-	(21,048,760,390)	-	-	-	(21,048,760,390)
รวมรายการกับเจ้าของที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น		83,302	13,793,812	-	(21,048,760,390)	11,915,607	-	11,915,607	(21,022,967,669)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี									
กำไรสำหรับปี		-	-	-	31,189,570,687	-	-	-	31,189,570,687
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น		-	-	-	223,740,721	-	-	-	223,740,721
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี		-	-	-	31,413,311,408	-	-	-	31,413,311,408
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562		2,973,178,632	22,386,069,897	500,000,000	43,725,576,066	189,745,130	161,186,663	350,931,793	69,935,756,388

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการงบการเงินนี้

## งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (ต่อ) งบการเงินเฉพาะกิจ

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : บาท

หมายเหตุ	กำไรสะสม				องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น					
	ทุนเรือนหุ้น		จัดสรรแล้ว		สำรองสำหรับ		ส่วนแบ่งขาดทุน		รวมองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	รวมส่วนของผู้ถือหุ้น
	ที่ออกและชำระแล้ว	ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	ทุนสำรองตามกฎหมาย	ยังไม่ได้จัดสรร	การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	กำไรจาก	สำรอง	เบ็ดเสร็จอื่น		
						ของเงินลงทุน	ในมูลค่ายุติธรรม	ที่วิธีส่วนได้เสีย		
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 - ตามมาตรฐาน										
การรายงานทางการเงินเดิม	2,973,178,632	22,386,069,897	500,000,000	43,725,576,066	189,745,130	161,186,663	-	-	350,931,793	69,935,756,388
ผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9	-	-	-	30,159,105	-	-	16,682,006	(693,106,316)	(676,424,310)	(646,265,205)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 - ตามมาตรฐาน										
การรายงานทางการเงินใหม่	2,973,178,632	22,386,069,897	500,000,000	43,755,735,171	189,745,130	161,186,663	16,682,006	(693,106,316)	(325,492,517)	69,289,491,183
รายการกับเจ้าของที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น										
การเพิ่มขึ้นของทุนเรือนหุ้น	22	375,681	60,461,224	-	-	(60,836,905)	-	-	(60,836,905)	-
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	24	-	-	-	-	17,627,148	-	-	17,627,148	17,627,148
เงินปันผลจ่าย	34, 35	-	-	-	(20,217,823,520)	-	-	-	-	(20,217,823,520)
รวมรายการกับเจ้าของที่บันทึกโดยตรงเข้าส่วนของผู้ถือหุ้น		375,681	60,461,224	-	(20,217,823,520)	(43,209,757)	-	-	(43,209,757)	(20,200,196,372)
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี										
กำไรสำหรับปี	-	-	-	27,434,360,343	-	-	-	-	-	27,434,360,343
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	-	-	-	(89,844,461)	-	-	(125,896)	(200,043,553)	(200,169,449)	(290,013,910)
รวมกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปี	-	-	-	27,344,515,882	-	-	(125,896)	(200,043,553)	(200,169,449)	27,144,346,433
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563	2,973,554,313	22,446,531,121	500,000,000	50,882,427,533	146,535,373	161,186,663	16,556,110	(893,149,869)	(568,871,723)	76,233,641,244

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการงบการเงินนี้



งบกระแสเงินสด

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : บาท					
หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ		
	2563	2562	2563	2562	
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน					
กำไรสำหรับปี		27,437,254,621	31,192,519,513	27,434,360,343	31,189,570,687
รายการปรับปรุง					
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	12, 13, 15, 16, 30	51,841,589,128	37,228,819,712	152,237,335	68,980,994
รายได้ทางการเงิน	27, 35	(319,969,373)	(197,602,961)	(387,390,405)	(610,340,003)
ต้นทุนทางการเงิน	31, 35	5,917,382,740	4,776,605,533	56,935,975	72,649,111
(ถลับรายการ) ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น /					
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	6	2,875,760,943	2,520,818,756	(1,600,000)	(200,000)
การจ่ายดอกเบี้ยเป็นเงินสด	24	17,627,148	25,792,721	17,627,148	25,792,721
ถลับรายการขาดทุนจากสินค้าเข้ามือ การลดมูลค่าของสินค้า					
และตัดจำหน่ายสินค้าคงเหลือ	8	(42,416,084)	(15,611,282)	-	-
ขาดทุนจากอุปกรณ์ที่ออกเลิกการใช้งาน		700,428,653	952,433,692	-	-
ขาดทุนจากการยกเลิกสิทธิบัตรสัญญา	7	524,572,869	746,805,695	-	-
ขาดทุนจากการค้อยค่าเงินลงทุนระยะยาวอื่น	11	-	1,000,000	-	1,000,000
(กำไร) ขาดทุนจากการขาย และตัดจำหน่ายสินทรัพย์		37,609,387	177,909,650	(6,855,734)	35,557,433
(กำไร) ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้น และ(กำไร) ขาดทุน					
จากการวัดมูลค่าธุรกรรมของตราสารอนุพันธ์		(144,399,835)	(416,414,806)	128,415	(499,486)
ส่วนแบ่ง (กำไร) ขาดทุน ของบริษัทย่อย การร่วมค้า และบริษัทร่วม					
ที่ไว้ซื้อส่วนได้เสีย	9, 10	70,306,065	85,867,508	(26,757,273,522)	(30,590,075,960)
ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงาน		196,970,421	844,012,892	39,769,635	110,446,463
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	32	5,088,586,512	6,209,242,358	152,009,552	55,986,548
เงินสดได้มาจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลง					
ในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน		94,201,303,195	84,132,198,981	699,948,742	358,868,508
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน					
เงินฝากธนาคารที่สามารถใช้ได้ในการเฉพาะ		79,388,152	231,453,135	-	-
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น		(3,371,745,566)	(1,602,313,048)	(14,436,684)	10,954,645
สินทรัพย์ถาวรสัญญา		(104,157,529)	(920,605,134)	-	-
สินค้าคงเหลือ		2,498,786,035	(989,858,916)	-	-
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น		307,586,354	342,464,732	59,967,648	63,090,360
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น		(361,374,979)	266,751,157	(35,767,906)	215,178,101
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น		(1,062,139,696)	1,904,589,590	(159,990,297)	53,326,532
ประมาณการสำหรับผลประโยชน์ตอบแทนจ่าย		-	(113,401,922)	-	(113,401,922)
รายได้ค่าบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่รับล่วงหน้า		159,648,093	225,494,559	-	(105)
เงินรับล่วงหน้าจากลูกค้า		(79,388,152)	(231,453,135)	-	-
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		15,204,180	6,089,356	160,281	(3,539,189)
สินทรัพย์ (หนี้สิน) ทางการเงินอื่น		(99,683,652)	146,431,280	-	-
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น		(23,427,027)	(3,588,355)	-	-
เงินสดได้มาจากการดำเนินงาน					
		92,159,999,408	83,394,252,280	549,881,784	584,476,930
จ่ายผลประโยชน์พนักงาน		(56,432,164)	(45,600,833)	(12,991,839)	(20,273,104)
จ่ายภาษีเงินได้		(6,474,175,466)	(6,721,408,874)	(49,730,533)	(60,345,445)
เงินสดสุทธิได้มาจากการดำเนินงาน					
		85,629,391,778	76,627,242,573	487,159,412	503,858,381

ข้อมูลการดำเนินงานที่สำคัญ

ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

การประกอบธุรกิจและผลการดำเนินงาน

การกำกับดูแลกิจการ

งบการเงิน



หน่วย : บาท					
	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2563	2562	2563	2562
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน					
รับดอกเบี้ย		326,271,472	188,219,053	473,476,282	560,321,637
ซื้อที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น		(28,056,506,397)	(23,029,006,645)	(21,444,506)	(10,934,441)
จำหน่ายอุปกรณ์		108,662,577	76,690,654	3,493,657	62,118,468
จ่ายชำระใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม	20	(26,834,978,550)	(4,020,000,000)	-	-
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันเพิ่มขึ้นสุทธิ	35	-	-	(2,044,000,000)	(1,830,000,000)
เงินลงทุนในการร่วมค้าเพิ่มขึ้น	9	(246,899,800)	-	-	-
เงินลงทุนในบริษัทอู่ต่อเพิ่มขึ้น	10	-	-	(25,999,970)	(1,000,000)
เงินลงทุนระยะยาวอื่นเพิ่มขึ้นสุทธิ		-	(8,056,000)	-	-
รับเงินปันผล		8,999,970	7,799,974	19,963,915,443	26,373,181,453
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไป) กิจการลงทุน		(54,694,450,728)	(26,784,352,964)	18,349,440,906	25,153,687,117
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน					
จ่ายต้นทุนทางการเงิน		(4,218,326,797)	(3,106,139,500)	(47,017,478)	(63,706,504)
จ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาเช่า	18	(11,753,609,774)	-	(125,361,385)	-
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	18	4,900,000,000	(5,900,000,000)	-	(2,900,000,000)
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกันเพิ่มขึ้นสุทธิ	18, 35	-	-	160,000,000	-
รับเงินกู้ยืมระยะยาว	18	24,000,000,000	2,000,000,000	-	-
จ่ายชำระหนี้สินระยะยาว	18	(24,828,560,000)	(11,153,580,000)	-	-
เงินสหรับจากการออกหุ้น		-	-	33,188,038	7,844,796
จ่ายชำระหนี้สินตามสัญญาทางการเงิน	18	-	(56,226,064)	-	(8,205,362)
เงินสดจ่ายเพื่อซื้อบริษัทต่อจากส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม		(4,631,440)	(22,301,381)	-	-
จ่ายเงินปันผล		(20,218,750,546)	(21,050,238,248)	(20,217,823,520)	(21,048,760,390)
เงินสดสุทธิใช้ไปในการจัดหาเงิน		(32,123,878,557)	(39,288,485,193)	(20,197,014,345)	(24,012,827,460)
ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนของยอดคงเหลือ					
ในสกุลเงินตราต่างประเทศ		(26,921,103)	15,334,694	(36)	(768)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ		(1,215,858,610)	10,569,739,110	(1,360,414,063)	1,644,717,270
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 1 มกราคม		19,636,627,466	9,066,888,356	1,975,219,680	330,502,410
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม	4	18,420,768,856	19,636,627,466	614,805,617	1,975,219,680
ข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับงบกระแสเงินสด					
รายการที่ไม่ใช่เงินสด					
ยอดหนี้ค้างชำระจากการลงทุนในรายจ่ายค่าทุน ใบอนุญาตให้ใช้					
คลื่นความถี่โทรคมนาคม และหนี้สินตามสัญญาเช่า					
		127,598,345,017	76,777,034,340	236,525,552	1,261,780

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการเงินนี้

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### หมายเหตุ สารบัญ

1. การดำเนินงานและข้อมูลทั่วไปของบริษัท
2. เกณฑ์การจัดทำและนำเสนองบการเงิน
3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ
4. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด
5. เงินฝากธนาคารที่สามารถใช้เป็นการเฉพาะ
6. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น
7. สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา
8. สินค้าคงเหลือ
9. เงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้า
10. เงินลงทุนในบริษัทย่อย
11. สินทรัพย์ทางการเงินไม่หมุนเวียนอื่นและเงินลงทุนระยะยาวอื่น
12. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
13. สินทรัพย์สิทธิการใช้
14. ค่าความนิยม
15. ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม
16. สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่นนอกจากค่าความนิยม
17. สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี
18. หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย
19. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น
20. ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมค้างจ่าย
21. ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงาน
22. ทุนเรือนหุ้น
23. ทุนสำรองตามกฎหมาย
24. องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น
25. ข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานและการจำแนกรายได้
26. รายได้จากการให้บริการและให้เช่าอุปกรณ์
27. รายได้ทางการเงิน
28. รายได้อื่น

### หมายเหตุ สารบัญ

29. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
30. ค่าใช้จ่ายตามลักษณะ
31. ต้นทุนทางการเงิน
32. ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้
33. กำไรต่อหุ้น
34. เงินปันผล
35. บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน
36. เครื่องมือทางการเงิน
37. ภาระผูกพันกับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน
38. ประมาณการหนี้สินจากภาษีหัก ณ ที่จ่าย
39. เหตุการณ์สำคัญ ข้อพิพาททางการเงินและคดีความที่สำคัญ
40. เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงาน
41. การอนุมัติงบการเงิน



## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### 1. การดำเนินงานและข้อมูลทั่วไปของบริษัท

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (“บริษัท”) เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย และที่จดทะเบียนตั้งอยู่เลขที่ 414 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

บริษัทจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2534

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ได้แก่ บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ถือหุ้นร้อยละ 40.45 (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 : ร้อยละ 40.45) ของทุนจดทะเบียนของบริษัทและเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย และ Singtel Strategic Investments Pte Ltd. ถือหุ้นร้อยละ 23.32 (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 : ร้อยละ 23.32) ของทุนจดทะเบียนของบริษัทและเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นในประเทศสิงคโปร์

การประกอบธุรกิจของบริษัท คือ ให้บริการที่ปรึกษาและบริหารงานให้กับบริษัทย่อย และการประกอบธุรกิจที่สำคัญของบริษัทและบริษัทย่อย (“กลุ่มบริษัท”) สรุปได้ดังนี้

- 1) การเป็นผู้ดำเนินการและให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้คลื่นความถี่ 2.1 GHz โดย บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด (“AWN”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ให้เป็นผู้ดำเนินการและให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้ช่วงคลื่นความถี่วิทยุคมนาคมระหว่าง 1950 MHz - 1965 MHz และ 2140 MHz - 2155 MHz ตามใบอนุญาตเลขที่ NBTC/FREQ/TEL/55/1 (“ใบอนุญาต”) ลงวันที่ 7 ธันวาคม 2555 โดย AWN ได้รับสิทธิตามใบอนุญาตดังกล่าว เริ่มตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม 2555 ถึงวันที่ 6 ธันวาคม 2570 AWN มีภาระผูกพันจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ และจ่ายค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในใบอนุญาต

ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคมภายใต้คลื่นความถี่ 1800 MHz

เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2558 AWN ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ให้เป็นผู้ดำเนินการและให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้ช่วงคลื่นความถี่วิทยุคมนาคมระหว่าง 1725 MHz - 1740 MHz และ 1820 MHz - 1835 MHz ตามใบอนุญาตเลขที่ NBTC/FREQ/TEL/55/1 (เพิ่มเติมครั้งที่ 1) (“ใบอนุญาต”) ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2558 โดย AWN ได้รับสิทธิตามใบอนุญาตดังกล่าว เริ่มตั้งแต่วันที่ 26 พฤศจิกายน 2558 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2576 AWN มีภาระผูกพันจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ และจ่ายค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในใบอนุญาต

ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคมภายใต้คลื่นความถี่ 900 MHz

เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2559 AWN ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ให้เป็นผู้ดำเนินการและให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้ช่วงคลื่นความถี่วิทยุคมนาคมระหว่าง 895 MHz - 905 MHz และ 940 MHz - 950 MHz ตามใบอนุญาตเลขที่ NBTC/FREQ/TEL/55/1 (เพิ่มเติมครั้งที่ 2) (“ใบอนุญาต”) ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2559 ด้วยราคาประมูลรวมทั้งสิ้น 75,654 ล้านบาท โดย AWN ได้รับสิทธิตามใบอนุญาตดังกล่าว เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2559 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2574 AWN มีภาระผูกพันจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ และจ่ายค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาตามที่กำหนดในใบอนุญาต

ตามเงื่อนไขและข้อกำหนดที่ระบุไว้ในการประมูลเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2559 AWN ได้ชำระเงินงวดแรกเป็นจำนวนร้อยละ 11 ของราคาประมูลและภาษีมูลค่าเพิ่มรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 8,603 ล้านบาท พร้อมวางหนังสือค้ำประกันจากธนาคารเพื่อค้ำประกันการชำระเงินในส่วนที่เหลือให้กับ กสทช. โดยเงินงวดที่ 2 และ 3 อีกร้อยละ 5 รวมภาษีมูลค่าเพิ่มจะชำระในปีที่สองและปีที่สามนับจากวันจ่ายชำระครั้งแรก และส่วนที่เหลือจะชำระในปีที่สี่

เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2562 คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 4/2562 ให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) พิจารณาแบ่งชำระเงินจากการประมูลคลื่นความถี่ทั้งหมดที่ผู้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ 890-915 MHz/935-960 MHz ต้องชำระออกเป็นสิบงวด ปีละงวด งวดละเท่า ๆ กัน โดยให้ผู้รับใบอนุญาตที่ไม่สามารถชำระเงินจากการประมูลคลื่นความถี่ได้ตามเงื่อนไขการชำระเงินเดิมแจ้งความจำเป็นในการขอแบ่งชำระดังกล่าวไปยัง กสทช. ภายใน 30 วันนับแต่วันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ อย่างไรก็ตาม การขอแบ่งชำระอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องประสงค์ที่จะเข้าร่วมขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ 700 MHz ที่ กสทช. จะพิจารณาจัดสรรด้วย

เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2562 AWN ได้ยื่นหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“สำนักงาน กสทช.”) เพื่อแจ้งความประสงค์ขอแบ่งชำระเงินประมูลคลื่นความถี่ 900 MHz

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

### บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2562 AWN ได้เข้าร่วมขอรับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรคมนาคม 700 MHz ต่อสำนักงาน กสทช. และเป็นผู้ได้รับจัดสรรคลื่นความถี่ 700 MHz จำนวน 1 ชุด ซึ่งต่อมา AWN ได้รับหนังสือจาก กสทช. ยืนยันว่า AWN ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของคำสั่ง กสทช. ที่ 4/2562 ส่งผลให้ AWN ได้รับสิทธิในการแบ่งชำระเงินประมูลคลื่นความถี่ 900 MHz ตามเงื่อนไขใหม่ที่ระบุในคำสั่ง กสทช. ที่ 4/2562 ดังกล่าว และแจ้งข้อมูลการแบ่งชำระเงินออกเป็นสิบงวด งวดละเท่า ๆ กัน ทั้งนี้ AWN ได้ทำการวัดมูลค่าใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมค้างจ่ายของคลื่นความถี่ 900 MHz โดยพิจารณาระยะเวลาการชำระหนี้ที่เปลี่ยนแปลงไปและการเข้าร่วมรับการจัดสรรคลื่นความถี่ 700 MHz ผลต่างที่เกิดขึ้นจากการวัดมูลค่าใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมค้างจ่ายของคลื่นความถี่ 900 MHz ตามเงื่อนไขเดิมและเงื่อนไขใหม่ ระบุเป็นส่วนปรับมูลค่าใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมรอรับรู้ในงบแสดงฐานะการเงินรวมโดยจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนการได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ 700 MHz เมื่อ AWN ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ 700 MHz

ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคมภายใต้คลื่นความถี่ 1800 MHz

เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2561 AWN ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ให้เป็นผู้ดำเนินการและให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้ช่วงคลื่นความถี่วิทยุคมนาคมระหว่าง 1740 MHz - 1745 MHz และ 1835 MHz - 1840 MHz ตามใบอนุญาตเลขที่ NBTC/FREQ/TEL/55/1 (เพิ่มเติมครั้งที่ 3) (“ใบอนุญาต”) ลงวันที่ 21 กันยายน 2561 โดย AWN ได้รับสิทธิตามใบอนุญาตดังกล่าวเริ่มตั้งแต่วันที่ 24 กันยายน 2561 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2576 AWN มีภาระผูกพันจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ และจ่ายค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาตามที่กำหนดในใบอนุญาต

การจัดสรรใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคมภายใต้คลื่นความถี่ 700 MHz

เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2562 AWN ได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่ 700 MHz จากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ภายใต้ช่วงคลื่นความถี่วิทยุคมนาคมระหว่าง 723 MHz - 733 MHz และ 778 MHz - 788 MHz กำหนดระยะเวลา 15 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 หรือจนกว่าจะกำหนดเป็นอย่างอื่น ด้วยราคารวมทั้งสิ้น 17,584 ล้านบาท ตามเงื่อนไขและข้อกำหนดที่ระบุไว้ในประกาศ กสทช. ลงวันที่ 5 มิถุนายน 2562 AWN มีภาระผูกพันจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ และจ่ายค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาตามที่กำหนดในใบอนุญาต AWN จะเริ่มชำระงวดแรกไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันเริ่มดำเนินการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ 700 MHz สำหรับงวดที่ 1 ชำระเงินค่าคลื่นความถี่ร้อยละ 10 ของราคาการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ ราคารวมภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นเงินทั้งสิ้น 1,881 ล้านบาท พร้อมหนังสือค้ำประกันจากธนาคารเพื่อค้ำประกันการชำระเงินในส่วนที่เหลือให้กับ กสทช. จำนวนที่เหลือจะชำระในปีที่สองถึงปีที่สิบ งวดละเท่า ๆ กัน พร้อมหนังสือค้ำประกันจากธนาคารเพื่อค้ำประกันค่าคลื่นความถี่ส่วนที่เหลือ

ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขก่อนการรับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ฯ ให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วให้ถือว่า ผู้ขอรับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ฯ ที่ได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่ดังกล่าวนี้สิ้นสิทธิที่จะได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ฯ ตลอดจนต้องชดเชยค่าเสียหายเบื้องต้นเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า 2,638 ล้านบาท และค่าเสียหายอื่นที่เกิดจากการดำเนินการเรียกคืนคลื่นความถี่ รวมถึงการไม่ได้รับสิทธิการแบ่งชำระเงินตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง กสทช. ที่ 4/2562 โดยจะต้องกลับไปชำระเงินตามเงื่อนไขการชำระเงินประมูลคลื่นความถี่ 900 MHz และเงินประมูลคลื่นความถี่ส่วนเพิ่มตามหลักเกณฑ์ที่ระบุในประกาศของ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรคมนาคม 895 MHz - 905 MHz และ 940 MHz - 950 MHz ตามเงื่อนไขเดิม

สำหรับเงื่อนไขการชำระเงินค่าคลื่นความถี่ฯ สำนักงาน กสทช. ประกาศเรื่อง การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรคมนาคมย่าน 703 MHz - 733 MHz และ 758 MHz - 788 MHz ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2563 กำหนดใหม่ให้ชำระเงินค่าคลื่นความถี่งวดที่ 1 ตามจำนวนที่กำหนดในประกาศฯ ดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 13 มกราคม 2564 ดังนั้น คลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรคมนาคมย่าน 723 MHz - 733 MHz และ 778 MHz - 788 MHz เริ่มตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2564 กำหนดระยะเวลา 15 ปี

ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคมภายใต้คลื่นความถี่ 2600 MHz

เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 AWN ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ให้เป็นผู้ดำเนินการและให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้ช่วงคลื่นความถี่วิทยุคมนาคมระหว่าง 2500 MHz - 2600 MHz ตามใบอนุญาตเลขที่ NBTC/FREQ/TEL/55/1 (เพิ่มเติมครั้งที่ 4) (“ใบอนุญาต”) ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563 โดย AWN ได้รับสิทธิตามใบอนุญาตดังกล่าวเริ่มตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563 ถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2578 AWN มีภาระผูกพันจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ และจ่ายค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาตามที่กำหนดในใบอนุญาต

การประมูลคลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรคมนาคม ย่าน 700 MHz

เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 AWN ได้รับแจ้งผลการประมูลคลื่นความถี่ย่าน 700 MHz จากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) โดย AWN เป็นผู้ชนะการประมูลคลื่นความถี่ย่าน 700 MHz ช่วงคลื่นความถี่วิทยุ 733 MHz - 738 MHz คู่กับ 788 MHz - 793 MHz ระยะเวลาการอนุญาต 15 ปี ด้วยมูลค่าการประมูลรวมทั้งสิ้น 17,154 ล้านบาท AWN มีภาระผูกพันจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการดำเนินการก่อนรับใบอนุญาตตามที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรคมนาคมเคลื่อนที่สากล ย่าน 700 MHz 1800 MHz 2600 MHz และ 26 GHz

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

### บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

AWN ชำระเงินประมูลคลื่นความถี่ฯ งวดแรก มูลค่าร้อยละ 10 ของราคาการประมูลสูงสุดรวมภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นเงินจำนวน 1,835 ล้านบาท ในวันที่ 13 มกราคม 2564 พร้อมหนังสือค้ำประกันจากธนาคารเพื่อค้ำประกัน การชำระเงินประมูลในส่วนที่เหลือให้กับ สำนักงาน กสทช. เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันเริ่มต้น การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ย่าน 700 MHz จำนวนที่เหลือจะชำระในปีที่สองถึงปีที่สิบ งวดละเท่า ๆ กัน พร้อมหนังสือค้ำประกันจากธนาคารเพื่อค้ำประกันค่าคลื่นความถี่ส่วนที่เหลือ ทั้งนี้ ประกาศฯ กำหนดวัน เริ่มต้นอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ย่าน 700 MHz เป็นวันที่ 1 เมษายน 2564 หรือจนกว่า กสทช. จะกำหนด เป็นอย่างอื่น สำนักงาน กสทช. จะมีหนังสือแจ้งวันเริ่มต้นการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ย่าน 700 MHz ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

#### การประมูลคลื่นความถี่สำหรับกิจการ โทรคมนาคม ย่าน 26 GHz

เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 AWN ได้รับแจ้งผลการประมูลคลื่นความถี่ย่าน 26 GHz จากคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ชุดความถี่ที่ 10 - 21 ช่วงความถี่วิทยุ 25.2 GHz - 26.4 GHz ระยะเวลาการอนุญาต 15 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต ด้วยมูลค่า การประมูลรวมทั้งสิ้น 5,345 ล้านบาท AWN มีภาระผูกพันจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการดำเนินการ ก่อนรับใบอนุญาตตามที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการ โทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับกิจการ โทรคมนาคม เคลื่อนที่สากล ย่าน 700 MHz 1800 MHz 2600 MHz และ 26 GHz

AWN มีกำหนดต้องชำระเงินประมูลคลื่นความถี่ฯ ทั้งหมด เป็นเงินจำนวนรวมภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นเงิน ทั้งสิ้น 5,719 ล้านบาท ภายในหนึ่งปีนับจากวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 ซึ่งเป็นวันที่ AWN ได้รับหนังสือ แจ้งเป็นคู่ชนะการประมูลจาก สำนักงาน กสทช.

- 2) บริษัท ซุปเปอร์ บรอดแบนด์ เน็ตเวิร์ค จำกัด (“SBN”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้รับอนุญาตจาก คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) สำหรับ ใบอนุญาตกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ เพื่อให้บริการ โครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ที่ไม่ใช่ คลื่นความถี่ ระดับชาติ ตามใบอนุญาตเลขที่ B1-N21331-0001-60 (“ใบอนุญาต”) ลงวันที่ 20 มีนาคม 2560 โดยมีกำหนดสิ้นสุดวันที่ 19 มีนาคม 2575 นอกจากนี้ SBN ได้รับใบอนุญาตจาก กสทช. สำหรับ ให้บริการการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ แต่ละฉบับมีระยะเวลา 1 - 8 ปี ทั้งนี้ SBN มีภาระผูกพัน จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดต่างๆ และจ่ายค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาตามที่กำหนดในใบอนุญาต

- 3) บริษัท ซีเอส ล็อกอิน โฟ จำกัด (มหาชน) (“CSL”) บริษัทย่อยทางอ้อม ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) สำหรับใบอนุญาต ด้านอินเทอร์เน็ต ประเภท 2 และ ด้านโทรคมนาคมประเภท 1 และประเภท 3 เพื่อดำเนินการและให้บริการ เกี่ยวกับศูนย์ข้อมูลอินเทอร์เน็ต บริการอินเทอร์เน็ต บริการรับ - ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมเพื่อการสื่อสาร ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และจำหน่ายอุปกรณ์อินเทอร์เน็ต

ตามข้อกำหนดของ กสทช. หากผู้ได้รับใบอนุญาตมิได้กระทำการที่จัดต่อเนื่องในใบอนุญาตโดยผิด ในลักษณะที่สำคัญหรือเป็นความคิดที่ร้ายแรง กสทช. จะพิจารณาการต่อใบอนุญาตตามขั้นตอนปกติ

รายละเอียดของบริษัทย่อย บริษัทร่วมและการร่วมค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

ชื่อกิจการ	ลักษณะธุรกิจ	ประเทศที่ กิจการจัดตั้ง	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ (ร้อยละ)	
			2563	2562
บริษัทย่อย				
บริษัท แอดวานซ์ คอนเท็ค เซ็นเตอร์ จำกัด	ผู้ให้บริการข้อมูลทางโทรศัพท์	ไทย	99.99	99.99
บริษัท ดิจิตอล โฟน จำกัด	หุดให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	ไทย	98.55	98.55
บริษัท แอดวานซ์ เมจิกการ์ด จำกัด	ผู้ให้บริการเครือข่ายชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์	ไทย	99.99	99.99
บริษัท แอดวานซ์ เอ็มเปย์ จำกัด	ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์และการชำระเงินทาง อิเล็กทรอนิกส์และบัตรเงินสด	ไทย	99.99	99.99
บริษัท เอไอเอ็น โกลบอลคอม จำกัด	ผู้ให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ	ไทย	99.99	99.99
บริษัท แอดวานซ์ ไรต์เลส เน็ตเวิร์ค จำกัด	ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และให้บริการ โทรศัพท์ระหว่างประเทศ ให้บริการ โทรคมนาคมบริการโครงข่ายโทรคมนาคม และให้บริการอินเทอร์เน็ต	ไทย	99.99	99.99

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ชื่อกิจการ	ลักษณะธุรกิจ	ประเทศที่ กิจการจัดตั้ง	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ (ร้อยละ)	
			2563	2562
บริษัทย่อย (ต่อ)				
บริษัท จูเปอร์ บรอดแบนด์ เน็ตเวิร์ค จำกัด	ผู้ให้บริการโครงข่ายโทรคมนาคม บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ และให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ช่องต่างๆ	ไทย	99.99	99.99
บริษัท ไวร์เลส ดีไวซ์ ซัพพลาย จำกัด	ผู้นำเข้าและจัดจำหน่าย โทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์	ไทย	99.99	99.99
บริษัท เฟรช ไลต์ จำกัด	ผู้ให้บริการพื้นที่ ที่ดินและอาคาร รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	ไทย	99.98	99.98
บริษัท ไม โมเทค จำกัด	ผู้พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ (IT) บริการรวบรวมข้อมูลสำหรับบริการเสริมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Content Aggregator) และให้บริการในการเรียกเก็บและรับชำระเงินจากลูกค้า	ไทย	99.99	99.99
บริษัท แอดวานซ์ บรอดแบนด์ เน็ตเวิร์ค จำกัด	ผู้ให้บริการจัดอบรมแก่บริษัทในกลุ่ม	ไทย	99.99	99.99
บริษัท แอดวานซ์ ดิจิทัล ดิสทริบิวชัน จำกัด	ผู้ให้บริการขายหน้าประกันภัย	ไทย	99.99	99.99
บริษัท เลิร์นดิ จำกัด	ผู้ให้บริการจัดอบรม	ไทย	99.99	-
บริษัทย่อยทางอ้อม				
บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ตเวิร์ค คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด	อยู่ระหว่างการชำระบัญชี	ไทย	51.00 <sup>1,2</sup>	51.00 <sup>1</sup>
บริษัท ซิเอส ล็อกซอิน จำกัด (มหาชน)	ผู้ให้บริการศูนย์ข้อมูลอินเทอร์เน็ตและบริการรับ-ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมเพื่อการสื่อสาร และจำหน่ายอุปกรณ์อินเทอร์เน็ต	ไทย	99.67 <sup>1,3</sup>	99.58 <sup>1</sup>
บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด (มหาชน)	ผู้ให้บริการด้านการจัดพิมพ์และโฆษณาสมุดราชานามผู้ใช้โทรศัพท์มือถือธุรกิจ	ไทย	99.99 <sup>1</sup>	99.99 <sup>1</sup>
บริษัท เอดี เวเนเจอร์ จำกัด (มหาชน)	ให้บริการผ่านระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่และพัฒนาแอปพลิเคชัน	ไทย	99.99 <sup>1</sup>	99.99 <sup>1</sup>
บริษัท เอลโอ เทเลเจส คอมมูนิเคชั่น จำกัด	ผู้ให้บริการธุรกิจสื่อโฆษณาออนไลน์	ไทย	99.94 <sup>1</sup>	99.94 <sup>1</sup>
บริษัทร่วม				
บริษัท อินฟอร์เมชั่น ไฮเวย์ จำกัด	ผู้ให้บริการโครงข่ายสื่อสารสัญญาณโทรคมนาคม	ไทย	29.00 <sup>1</sup>	29.00 <sup>1</sup>
การร่วมค้า				
บริษัท อดดะ เน็ตเวิร์ค จำกัด	ผู้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโครงข่ายใยแก้วนำแสง	ไทย	60.00 <sup>1</sup>	60.00 <sup>1</sup>
บริษัท แรบบิท - ไลน์ เพย์ จำกัด	ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์และการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์	ไทย	33.33 <sup>1</sup>	33.33 <sup>1</sup>
Digital Games International Private Limited	ผู้ให้บริการเกมออนไลน์	สิงคโปร์	33.33 <sup>1</sup>	-
บริษัท สท แอดวานซ์ เน็ตเวิร์ค จำกัด	ปัจจุบันยังไม่ประกอบธุรกิจ	ไทย	70.00 <sup>1</sup>	-

<sup>1</sup> สัดส่วนความเป็นเจ้าของในบริษัทย่อยทางอ้อม บริษัทร่วมและการร่วมค้า แสดงโดยสัดส่วนของความเป็นเจ้าของที่ถือโดยบริษัทย่อย

<sup>2</sup> วันที่ 1 กันยายน 2563 บริษัท แอดวานซ์ ดาต้าเน็ตเวิร์ค คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด (“ADC”) ได้จดทะเบียนเลิกกิจการกับกระทรวงพาณิชย์โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ADC มีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด 89 ล้านบาทรวมอยู่ในรายการเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดของงบแสดงฐานะการเงินรวม สำหรับรายการที่เหลือไม่เป็นรายการสำคัญในงบแสดงฐานะการเงินรวม

<sup>3</sup> ในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 AWN ได้ซื้อหุ้นสามัญของ CSL เพิ่มเดิมจำนวน 526,300 หุ้น มูลค่าในราคาหุ้นละ 8.80 บาท รวมเป็นเงิน 5 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนการถือหุ้นร้อยละ 0.09 ของหุ้นสามัญทั้งหมดที่ออกและชำระแล้วทั้งหมดของ CSL ผลจากการดังกกล่าว AWN ถือหุ้นสามัญของ CSL จำนวน 592,524,524 หุ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 99.67 ของหุ้นที่ออกและชำระแล้วทั้งหมดของ CSL

กลุ่มบริษัทและบริษัทมีรายการและความสัมพันธ์อย่างมีสาระสำคัญกับบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน ดังนั้น งบการเงินนี้จึงอาจไม่แสดงถึงเงื่อนไขที่อาจมีอยู่หรือผลการดำเนินงานซึ่งอาจเกิดขึ้นในกรณีที่เกิดกับบริษัทและบริษัทได้ดำเนินงานโดยปราศจากความสัมพันธ์ดังกล่าว

### การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (“COVID-19”) ที่ปัจจุบันได้ขยายวงกว้างขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการชะลอตัวของเศรษฐกิจ และมีผลกระทบต่อธุรกิจและอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ สถานการณ์ดังกล่าวอาจนำมาซึ่งความไม่แน่นอนและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของการดำเนินธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ฝ่ายบริหารของกลุ่มบริษัทจะติดตามความคืบหน้าของสถานการณ์ดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและจะประเมินผลกระทบทางการเงินเกี่ยวกับมูลค่าของสินทรัพย์ ประมาณการหนี้สินและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

## 2. เกณฑ์การจัดตั้งและนำเสนองบการเงิน

2.1 กลุ่มบริษัทและบริษัทจัดทำบัญชีเป็นเงินบาทและจัดทำงบการเงินตามกฎหมายเป็นภาษาไทยตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่รับรองทั่วไปในประเทศไทย

2.2 งบการเงินของกลุ่มบริษัทและบริษัทได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 เรื่อง “การนำเสนอ งบการเงิน” ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มใน หรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป และตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2560 เรื่อง “การจัดทำและส่งงบการเงินและรายการเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน พ.ศ. 2560” และตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง “กำหนดรายการข้อที่ต้องมีในงบการเงิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562” ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2562

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

2.3 งบการเงินนี้ได้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิมในการวัดมูลค่าขององค์ประกอบของงบการเงิน ยกเว้นตามที่เปิดเผยในนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ดูหมายเหตุข้อ 3)

2.4 มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่มีผลต่อการรายงานและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินสำหรับงวดบัญชีปัจจุบัน

ในระหว่างปี กลุ่มบริษัทและบริษัทได้นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุงและฉบับใหม่ รวมถึงแนวปฏิบัติทางบัญชีที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งมีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 มาถือปฏิบัติ มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวได้รับการปรับปรุงหรือจัดทำขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาเท่าเทียมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงถ้อยคำและคำศัพท์ การตีความและการให้แนวปฏิบัติทางการบัญชีกับผู้ใช้มาตรฐาน การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมาถือปฏิบัตินี้ไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินของกลุ่มบริษัทและบริษัท อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่ซึ่งมีผลบังคับใช้ในรอบระยะเวลาบัญชีนี้และการเปลี่ยนแปลงในหลักการสำคัญ มีดังนี้

2.4.1 มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน (“IFRS 9”)

มาตรฐานกลุ่มเครื่องมือทางการเงิน

เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2561 สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกประกาศเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการรายงานทางการเงินและการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และจะมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป ดังนี้

**มาตรฐานการบัญชี**

ฉบับที่ 32 การแสดงรายการสำหรับเครื่องมือทางการเงิน

**มาตรฐานการรายงานทางการเงิน**

ฉบับที่ 7 การเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน

ฉบับที่ 9 เครื่องมือทางการเงิน

**การตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน**

ฉบับที่ 16 การป้องกันความเสี่ยงของเงินลงทุนสุทธิในหน่วยงานต่างประเทศ

ฉบับที่ 19 การชำระหนี้สินทางการเงินด้วยตราสารทุน

ผู้บริหารของกลุ่มบริษัทได้นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินกลุ่มนี้มาใช้โดยรับรู้ผลกระทบสะสมย้อนหลังจากการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้เป็นรายการปรับปรุงกำไรสะสมและองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้นต้นงวดของงวดปัจจุบัน

มาตรฐานกลุ่มเครื่องมือทางการเงินนำเสนอข้อกำหนดใหม่สำหรับรายการดังนี้

- 1) การจัดประเภทรายการและการวัดมูลค่าสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงิน
- 2) การด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน และ
- 3) การบัญชีป้องกันความเสี่ยง

ตารางต่อไปนี้จะแสดงผลกระทบของการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 มาใช้ต่องบการเงินของกลุ่มบริษัท

หน่วย : ล้านบาท					
การแสดงรายการ	วิธีการรับรู้รายการตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินเดิม	วิธีการรับรู้รายการตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินใหม่	งบการเงินรวม		
			ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินเดิม	ผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 9	ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินใหม่
			เดิม		
<b>สินทรัพย์</b>					
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น	ราคาทุนหักขาดทุนจากการด้อยค่า	ราคาทุนตัดจำหน่าย	18,298	(12)	18,286
สินทรัพย์ทางการเงินหมุนเวียนอื่น	เกณฑ์คงค้าง	มูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน	-	1	1
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	ราคาทุนหักขาดทุนจากการด้อยค่า	-	67	(67)	-
สินทรัพย์ทางการเงินไม่หมุนเวียนอื่น	ราคาทุนตัดจำหน่าย	มูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	-	124	124
สินทรัพย์ถาวร	ราคาทุนตัดจำหน่าย	ราคาทุนตัดจำหน่าย			
สินทรัพย์ถาวร	เกณฑ์คงค้าง	เกณฑ์คงค้าง	3,491	195	3,686
สินทรัพย์ถาวร	การตัดบัญชี				

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

งบการเงินรวม					
การแสดงผลการ	วิธีการรับรู้รายการ	วิธีการรับรู้รายการ	ยอดคงเหลือ ณ วันที่	ผลกระทบจากการ	ยอดคงเหลือ ณ วันที่
	ตามมาตรฐานการ	ตามมาตรฐานการ	1 มกราคม 2563	ใช้มาตรฐานการ	1 มกราคม 2563 ตาม
	รายงานทางการเงินเดิม	รายงานทางการเงินใหม่	ตามมาตรฐานการ	รายงาน	มาตรฐานการรายงาน
			รายงานทางการเงินเดิม	ทางการเงินฉบับที่ 9	ทางการเงินใหม่
หนี้สิน					
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้	เกณฑ์คงค้าง	ราคาทุนคิดจำหน่าย	41,377	(47)	41,330
หมุนเวียนอื่น					
หนี้สินทางการเงิน	เกณฑ์คงค้าง	มูลค่าสุทธิรวมผ่าน	141	120	261
หมุนเวียนอื่น		กำไรหรือขาดทุน			
		มูลค่าสุทธิรวมผ่าน			
		กำไรขาดทุน			
		เบ็ดเสร็จอื่น			
หนี้สินทางการเงินไม่	เกณฑ์คงค้าง	มูลค่าสุทธิรวมผ่าน	-	814	814
หมุนเวียนอื่น		กำไรขาดทุน			
		เบ็ดเสร็จอื่น			
ส่วนของผู้ถือหุ้น					
กำไรสะสม - ยังไม่ได้			43,726	30	43,756
จัดสรร					
องค์ประกอบอื่นของ			351	(676)	(325)
ส่วนของผู้ถือหุ้น					

หน่วย : ล้านบาท					
การแสดงผลรายการ	งบการเงินเฉพาะกิจการ				
	วิธีการรับรู้รายการตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินเดิม	วิธีการรับรู้รายการตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินใหม่	ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินเดิม	ผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 9	ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินใหม่
สินทรัพย์					
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	วิธีส่วนได้เสีย	วิธีส่วนได้เสีย	27,928	(663)	27,265
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	ราคาทุนหักขาดทุนจากการด้อยค่า	-	47	(47)	-
สินทรัพย์ทางการเงินไม่หมุนเวียนอื่น	-	มูลค่าสุทธิรวมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	-	68	68
สินทรัพย์ภายใต้เงินได้รอการคิดบัญชี	เกณฑ์คงค้าง	เกณฑ์คงค้าง	550	(4)	546
ส่วนของผู้ถือหุ้น					
กำไรสะสม - ยังไม่ได้จัดสรร			43,726	30	43,756
องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น			351	(676)	(325)

### 2.4.2 มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (“IFRS 16”)

ผู้บริหารของกลุ่มบริษัทนำ IFRS 16 มาถือปฏิบัติโดยปรับปรุงยอดคงค้างกับกำไรสะสม ดังนี้

- กำหนดให้กลุ่มบริษัทรับรู้ผลกระทบสะสมจากการนำ IFRS 16 มาปฏิบัติใช้ครั้งแรกเป็นรายการปรับปรุงกำไรสะสมต้นงวด ณ วันที่นำ IFRS 16 มาใช้ครั้งแรก
- ไม่ปรับย้อนหลังข้อมูลเปรียบเทียบกับและยังคงนำเสนอข้อมูลเปรียบเทียบตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (“IAS 17”) และการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 เรื่อง การประเมินว่าข้อตกลงประกอบด้วยสัญญาเช่าหรือไม่ (“IFRIC 4”)

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ผลกระทบทางการเงินจากการนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า มาปฏิบัติใช้เป็นครั้งแรก

กลุ่มบริษัทและบริษัทรับรู้หนี้สินตามสัญญาเช่าที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าที่ก่อนหน้าถูกจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานตามหลักการมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า สินทรัพย์สิทธิการใช้วัสดุค่าด้วยจำนวนเท่ากับหนี้สินตามสัญญาเช่า ปรับปรุงด้วยจำนวนเงินของการจ่ายชำระตามสัญญาเช่าที่จ่ายล่วงหน้าหรือค้างจ่ายซึ่งเกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าที่รับรู้ในงบแสดงฐานะการเงินก่อนวันที่นำมาปฏิบัติใช้ครั้งแรก หนี้สินตามสัญญาเช่าวัดมูลค่าด้วยมูลค่าปัจจุบันของการจ่ายชำระตามสัญญาเช่าที่เหลืออยู่คิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมส่วนเพิ่มของกลุ่มบริษัท อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมส่วนเพิ่มของผู้เช่าด้วยเฉลี่ยที่นำมาใช้กับหนี้สินตามสัญญาเช่าที่รับรู้ในงบแสดงฐานะการเงินรวมและงบแสดงฐานะการเงินเฉพาะกิจการ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563 คือ ร้อยละ 2.06 และร้อยละ 2.35 ตามลำดับตามระยะเวลาของสัญญา

สำหรับสัญญาเช่าที่เคยจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าทางการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 กลุ่มบริษัทและบริษัทรู้มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สินตามสัญญาเช่าดังกล่าวก่อนวันนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 มาถือปฏิบัติเป็นมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่า ณ วันที่นำมาปฏิบัติใช้ครั้งแรก

ตารางต่อไปนี้นำแสดงการปรับปรุงของงบการเงินแต่ละรายการที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติใช้ TFRS 16

งบแสดงฐานะการเงินรวม ณ วันที่ 1 มกราคม 2563

	หน่วย : ล้านบาท		
	งบการเงินรวม		
	ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563	ผลกระทบจากการใช้ มาตรฐานการรายงาน ทางการเงินฉบับที่ 16	ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563
	ตามมาตรฐาน การรายงาน ทางการเงินเดิม	ตามมาตรฐาน การรายงาน ทางการเงินใหม่	
<b>สินทรัพย์</b>			
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น	18,298	(990)	17,308
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	125,510	(101)	125,409
สินทรัพย์สิทธิการใช้	-	66,758	66,758
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	1,375	(318)	1,057
<b>หนี้สิน</b>			
ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระ			
ภายในหนึ่งปี	24,872	(53)	24,819
ส่วนของหนี้สินตามสัญญาเช่าภายในหนึ่งปี	-	10,443	10,443
หนี้สินระยะยาว	69,172	(28)	69,144
หนี้สินตามสัญญาเช่า	-	54,987	54,987

งบแสดงฐานะการเงินเฉพาะกิจการ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563

หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินเฉพาะกิจการ		
	ยอดคงเหลือ ณ วันที่	ผลกระทบจากการใช้	ยอดคงเหลือ ณ วันที่
	1 มกราคม 2563	มาตรฐานการรายงาน	1 มกราคม 2563
	ตามมาตรฐาน	ทางการเงินฉบับที่ 16	ตามมาตรฐาน
	การรายงาน		การรายงาน
	ทางการเงินเดิม		ทางการเงินใหม่

#### สินทรัพย์

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น	1,825	(1)	1,824
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	70	(17)	53
สินทรัพย์สิทธิการใช้	-	37	37
<b>หนี้สิน</b>			
ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระ			
ภายในหนึ่งปี	15,327	(15)	15,312
ส่วนของหนี้สินตามสัญญาเช่าภายในหนึ่งปี	-	27	27
หนี้สินระยะยาว	15,423	(16)	15,407
หนี้สินตามสัญญาเช่า	-	23	23

ตารางต่อไปนี้นำแสดงการผูกพันจากสัญญาเช่าดำเนินงานที่เปิดเผยมตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 โดยคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมส่วนเพิ่ม ณ วันที่นำมาปฏิบัติใช้ครั้งแรก และหนี้สินตามสัญญาเช่ารับรู้ในงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่นำมาปฏิบัติใช้ครั้งแรก

หน่วย : ล้านบาท		
	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะกิจการ
ภาระผูกพันสัญญาเช่าดำเนินงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	49,453	278
รายการปรับปรุง		
บวก รับรู้หนี้สินตามสัญญาเช่าทางการเงินตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	81	31
บวก (หัก) ผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16	23,063	(257)
	72,597	52
หัก ดอกเบี้ยรอตัดบัญชี	(5,859)	(1)
หนี้สินตามสัญญาเช่าภายในหนึ่งปี	66,738	51
หัก ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	(990)	(1)
หัก ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี	(318)	-
<b>หนี้สินตามสัญญาเช่า ณ วันที่ 1 มกราคม 2563</b>	<b>65,430</b>	<b>50</b>



## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

แนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง มาตรการผ่อนปรนชั่วคราวสำหรับทางเลือกเพิ่มเติมทางบัญชีเพื่อรองรับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้ให้เป็นทางเลือกสำหรับทุกกิจการที่ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ เนื่องจากการจัดทางการเงินในช่วงเวลาที่ COVID-19 ยังคงอยู่ในสถานการณ์ความไม่แน่นอนสูง ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน อาจเป็นผลให้ฝ่ายบริหารของกิจการต้องใช้ดุลยพินิจอย่างมากในการประมาณการ หรือในการวัดมูลค่าและรับรู้รายการทางบัญชี แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อลดผลกระทบในบางเรื่องจากการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินบางฉบับ และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในวิธีปฏิบัติทางบัญชีในช่วงเวลาที่ยังมีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับสถานการณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ กิจการสามารถใช้แนวปฏิบัติทางการบัญชีฉบับนี้สำหรับการจัดทางการเงินที่มีรอบระยะเวลารายงานสิ้นสุดภายในช่วงเวลาระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2563 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2563

กลุ่มบริษัทเลือกใช้มาตรการผ่อนปรนชั่วคราวที่จะไม่นำการลดค่าเช่าตามสัญญาจากผู้ให้เช่ามาถือเป็นการเปลี่ยนแปลงสัญญาเช่า โดยทยอยปรับลดหนี้สินตามสัญญาเช่าที่ครบกำหนดแต่ละงวดตามสัดส่วนที่ได้ส่วนลด พร้อมทั้งกลับรายการค่าเสื่อมราคาจากสินทรัพย์สิทธิการใช้และดอกเบี้ยจากหนี้สินตามสัญญาเช่าที่ยังคงรับรู้ในแต่ละงวดตามสัดส่วนของค่าเช่าที่ลดลง และบันทึกผลต่างที่เกิดขึ้นในกำไรหรือขาดทุน

อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากการนำแนวปฏิบัติทางการบัญชีดังกล่าวมาใช้ไม่ได้มีผลกระทบอย่างมีสาระสำคัญต่อการเงินรวมและเฉพาะกิจการ

### 2.5 การปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า

TFRS 16 ได้มีการปรับปรุงสำหรับการอินชอมลดค่าเช่าที่เกี่ยวข้องกับ COVID-19 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2563 ทั้งนี้อนุญาติให้กิจการถือปฏิบัติก่อนวันที่มีผลบังคับใช้ได้ การปรับปรุงนี้เพื่อเป็นการผ่อนปรนในทางปฏิบัติสำหรับผู้เช่า โดยไม่จำเป็นต้องประเมินว่าการอินชอมลดค่าเช่าที่เกิดขึ้นอันเป็นผลโดยตรงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และเข้าเงื่อนไขตามทีระบุไว้ ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงสัญญาเช่าหรือไม่ โดยให้บันทึกการอินชอมลดค่าเช่านั้นเสมือนว่าไม่ใช้การเปลี่ยนแปลงสัญญาเช่า นอกจากนี้ TFRS 16 ฉบับปรับปรุง ได้เพิ่มข้อกำหนดสำหรับข้อยกเว้นชั่วคราวที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูปอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง โดยกิจการต้องถือปฏิบัติตามการปรับปรุงดังกล่าวกับงบการเงินประจำปีสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2565 เป็นต้นไป ทั้งนี้อนุญาติให้กิจการถือปฏิบัติก่อนวันที่มีผลบังคับใช้ได้ ซึ่ง TFRS 16 ฉบับปรับปรุงนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2564

### 2.6 มาตรฐานการรายงานทางการเงินซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว แต่ยังไม่ีผลบังคับใช้

สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกประกาศเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการรายงานทางการเงิน การตีความมาตรฐานการบัญชี และการตีความมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2564 เป็นต้นไป มาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวได้รับการปรับปรุงหรือจัดทำขึ้นเพื่อให้มีเนื้อหาเท่าเทียมกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงการอ้างอิงกรอบแนวคิดในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ยกเว้นการปรับปรุงคำนิยามและข้อกำหนดทางการบัญชีดังต่อไปนี้

#### คำนิยามของธุรกิจ

มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 3 เรื่อง การรวมธุรกิจ ที่ปรับปรุงใหม่ ได้อธิบายให้ชัดเจนขึ้นถึงคำนิยามของธุรกิจ และเพิ่มทางเลือกการทดสอบการกระจุกตัว โดยกลุ่มกิจกรรมและสินทรัพย์ที่ได้มาจะถูกพิจารณาว่าไม่ใช่ธุรกิจหากมูลค่าคิดรวมส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ขั้นต้นที่ได้มานั้นกระจุกตัวอยู่ในสินทรัพย์ที่สามารถระบุตัวตนได้รายการเดียวหรือกลุ่มของสินทรัพย์ที่คล้ายคลึงกัน มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้กำหนดให้ใช้วิธีเปลี่ยนต้นที่เป็นต้นไปสำหรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และสามารถถือปฏิบัติก่อนวันที่มีผลบังคับใช้

#### คำนิยามของความมีสาระสำคัญ

การปรับปรุงคำนิยามของความมีสาระสำคัญ ทำให้เกิดการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน และมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด รวมทั้งมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับอื่นที่อ้างอิงถึงความมีสาระสำคัญ โดยการปรับปรุงนี้เพื่อให้คำนิยามเป็นแนวทางเดียวกันกับกรอบแนวคิด โดยให้ใช้วิธีเปลี่ยนต้นที่เป็นต้นไปสำหรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และสามารถถือปฏิบัติก่อนวันที่มีผลบังคับใช้

#### การปฏิรูปอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง

เนื่องจากการปฏิรูปอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง ทำให้มีการปรับปรุงข้อกำหนดของการบัญชีป้องกันความเสี่ยง โดยเฉพาะในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 7 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเครื่องมือทางการเงิน



## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน

กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุง ประกอบด้วย การปรับปรุงคำนิยามและเกณฑ์ การรับรู้สินทรัพย์และหนี้สิน รวมทั้งการเพิ่มแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดมูลค่า การตัดรายการสินทรัพย์ และหนี้สิน การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูล นอกจากนี้ กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินฉบับนี้ ยังได้อธิบายให้ชัดเจนขึ้นถึงความสามารถของฝ่ายบริหาร ในการดูแลรักษาทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจของการ ความระมัดระวัง และความไม่แน่นอนในการวัดมูลค่าของข้อมูลทางการเงิน

ผู้บริหารของกลุ่มบริษัท จะนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องมาเริ่มถือปฏิบัติกับงบการเงินของกลุ่มบริษัท เมื่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมีผลบังคับใช้ โดยผู้บริหารของกลุ่มบริษัท อยู่ระหว่างประเมินผลกระทบของมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวที่มีต่องบการเงินของกลุ่มบริษัท ในงวดที่จะเริ่มถือปฏิบัติ

### 3. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

ยกเว้นหมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อ 2.4 งบการเงินนี้ ได้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิมในการวัดมูลค่าขององค์ประกอบของงบการเงิน ยกเว้นตามที่ได้เปิดเผยในนโยบายการบัญชีที่สำคัญดังต่อไปนี้

#### 3.1 เกณฑ์ในการทางการเงินรวม

งบการเงินรวมประกอบด้วยงบการเงินของบริษัทและบริษัทย่อย (รวมกันเรียกว่า “กลุ่มบริษัท”) และส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัทในบริษัทร่วมและการร่วมค้า

การรวมธุรกิจ

กลุ่มบริษัทและบริษัท บันทึกรับซื้อสำหรับการรวมธุรกิจตามวิธีซื้อ เมื่อการควบคุมถูกโอนไปยังกลุ่มบริษัท ยกเว้นในกรณีที่เป็นการรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกัน

การควบคุม หมายถึงอำนาจในการกำหนดนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานของกิจการเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์จากกิจกรรมของกิจการนั้น ในการพิจารณาอำนาจในการควบคุม กลุ่มบริษัทและบริษัทต้องนำสิทธิในการออกเสียงที่เกิดขึ้นมารวมในการพิจารณา วันที่ซื้อกิจการคือ วันที่อำนาจในการควบคุมนั้น ได้ถูกโอนไปยังผู้ซื้อ การกำหนดวันที่ซื้อกิจการและการระบุเกี่ยวกับการโอนอำนาจควบคุมจากฝ่ายหนึ่งไปยังอีกฝ่ายหนึ่งต้องใช้ดุลยพินิจเข้ามาเกี่ยวข้อง

ค่าความนิยม วัดมูลค่าจากมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่โอนให้ซึ่งรวมถึงการรับรู้จำนวนส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมในผู้ถูกซื้อ หักด้วยมูลค่าสุทธิ (มูลค่ายุติธรรม) ของสินทรัพย์ที่ระบุได้ที่ได้มาและหนี้สินที่รับมาซึ่งวัดมูลค่า ณ วันที่ซื้อ

สิ่งตอบแทนที่โอนให้ ต้องวัดด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่โอนไป หนี้สินที่กลุ่มบริษัทและบริษัทก่อขึ้นเพื่อจ่ายชำระให้แก่เจ้าของเดิม และส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของที่ออกโดยกลุ่มบริษัทและบริษัท ทั้งนี้สิ่งตอบแทนที่โอนให้ยังรวมถึงมูลค่ายุติธรรมของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นและมูลค่าของโครงการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ที่ออกแทนโครงการของผู้ถูกซื้อเมื่อรวมธุรกิจ หากการรวมธุรกิจมีผลให้สิ้นสุดความสัมพันธ์ของโครงการเดิมระหว่างกลุ่มบริษัทและบริษัทและผู้ถูกซื้อ ให้ใช้ราคาที่ต่ำกว่าระหว่าง มูลค่าจากการยกเลิกสัญญาตามที่ระบุในสัญญา และมูลค่าองค์ประกอบนอกตลาด ไปหักจากสิ่งตอบแทนที่โอนให้ และรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายอื่น

หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นของบริษัทที่ถูกซื้อที่รับมาจากการรวมธุรกิจ รับรู้เป็นหนี้สินหากมีภาระผูกพันในปัจจุบันซึ่งเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ในอดีต และสามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างน่าเชื่อถือ

กลุ่มบริษัทและบริษัทวัดมูลค่าส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมตามอัตราส่วนได้เสียในสินทรัพย์สุทธิที่ได้มาจากผู้ถูกซื้อ

ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อของกลุ่มบริษัทและบริษัทที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากการรวมธุรกิจ เช่น ค่าที่ปรึกษากฎหมาย ค่าธรรมเนียมวิชาชีพและค่าที่ปรึกษาอื่นๆ ถือเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น

การรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกัน

การรวมธุรกิจของกิจการหรือการรวมธุรกิจภายใต้การควบคุมเดียวกันบันทึกบัญชีโดยใช้วิธีเสมือนว่าเป็นวิธีการรวมส่วนได้เสีย และตามแนวปฏิบัติที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชีในระหว่างปี 2552

บริษัทย่อย

บริษัทย่อยเป็นกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มบริษัท การควบคุมเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มบริษัทเปิดรับหรือมีสิทธิในผลตอบแทนแปรจากการเกี่ยวข้องกับกิจการนั้นและมีความสามารถในการใช้อำนาจเหนือกิจการนั้นทำให้เกิดผลกระทบต่อจำนวนเงินผลตอบแทนของกลุ่มบริษัท งบการเงินของบริษัทย่อยได้รวมอยู่ในงบการเงินรวม นับแต่วันที่มีการควบคุมจนถึงวันที่การควบคุมสิ้นสุดลง

การสูญเสียการควบคุม

เมื่อกลุ่มบริษัทสูญเสียการควบคุมในบริษัทย่อย กลุ่มบริษัทตัดรายการสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทย่อยนั้นออก รวมถึงส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมและส่วนประกอบอื่นในส่วนของเจ้าของที่เกี่ยวข้องกับบริษัทย่อยนั้น ถ้าไรขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียการควบคุมในบริษัทย่อยรับรู้ในงบกำไรขาดทุนและงบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ส่วนได้เสียในบริษัทย่อยเดิมที่ยังคงเหลืออยู่ให้วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่สูญเสียการควบคุม

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ส่วนได้เสียในเงินลงทุนที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสีย

ส่วนได้เสียในเงินลงทุนของกลุ่มบริษัทที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสีย ประกอบด้วยส่วนได้เสียในบริษัทร่วมและการร่วมค้า

ส่วนได้เสียในเงินลงทุนของบริษัทที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสีย ประกอบด้วยส่วนได้เสียในบริษัทย่อย

บริษัทร่วมเป็นกิจการที่กลุ่มบริษัทมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีอำนาจเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเงินและการดำเนินงานแต่ไม่ถึงระดับที่จะควบคุมหรือควบคุมร่วมในนโยบายดังกล่าว

การร่วมค้า เป็นการร่วมการงานซึ่งผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำงานนั้นมีสิทธิในสินทรัพย์สุทธิของการร่วมการงานนั้น เงินลงทุนในการร่วมค้าบันทึกในงบการเงินรวม โดยใช้วิธีส่วนได้เสีย และรับรู้รายการเริ่มแรกด้วยราคาทุน

ส่วนได้เสียในบริษัทร่วม บริษัทย่อยและการร่วมค้าบันทึกบัญชีตามวิธีส่วนได้เสีย โดยรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกด้วยราคาทุนซึ่งรวมถึงต้นทุนการทำรายการ ภายหลังการรับรู้รายการเริ่มแรก ส่วนแบ่งกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของเงินลงทุนที่บันทึกตามวิธีส่วนได้เสียของกลุ่มบริษัทและบริษัทจะถูกบันทึกในงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการจนถึงวันที่กลุ่มบริษัทสูญเสียความมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ หรือการควบคุมร่วม

การตัดรายการในงบการเงินรวม

ยอดคงเหลือและรายการบัญชีระหว่างกิจการในกลุ่ม รวมถึงรายได้หรือค่าใช้จ่ายที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงซึ่งเป็นผลมาจากรายการระหว่างกิจการในกลุ่ม ถูกตัดรายการในการจัดทำงบการเงินรวม กำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงซึ่งเป็นผลมาจากรายการกับบริษัทร่วมและกิจการที่ควบคุมร่วมกันถูกตัดรายการกับเงินลงทุนเท่าที่กลุ่มบริษัทมีส่วนได้เสียในกิจการที่ถูกลงทุนนั้น ขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงถูกตัดรายการในลักษณะเดียวกับกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง แต่เท่าที่เมื่อไม่มีหลักฐานการค้ำค่าเกิดขึ้น

### 3.2 เงินตราต่างประเทศ

รายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

รายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศแปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มบริษัท (สกุลเงินบาท) โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ

สินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นตัวเงินและเป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันที่รายงาน แปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงาน โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันนั้น กำไรหรือขาดทุนจากการแปลงค่าบันทึกรับรู้ในงบกำไรขาดทุน

สินทรัพย์และหนี้สินที่ไม่เป็นตัวเงินซึ่งเกิดจากรายการบัญชีที่เป็นเงินตราต่างประเทศซึ่งบันทึกตามเกณฑ์ราคาทุนเดิม แปลงค่าเป็นสกุลเงินที่ใช้ในการดำเนินงานโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่เกิดรายการ

### 3.3 เครื่องมือทางการเงิน

ก) นโยบายที่ปฏิบัติใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563

สินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงินรับรู้ในงบแสดงฐานะการเงินรวมของกลุ่มบริษัทและงบแสดงฐานะการเงินเฉพาะกิจการของบริษัท เมื่อกลุ่มบริษัทและบริษัทเป็นคู่สัญญาตามข้อกำหนดของสัญญาของเครื่องมือทางการเงิน

สินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงินรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรม ต้นทุนการทำรายการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการซื้อ การออกตราสารสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงิน (นอกจากสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงินที่วัดมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน) เพิ่มหรือหักจากมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินหรือหนี้สินทางการเงินตามความเหมาะสม เมื่อรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรก ต้นทุนการทำรายการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการซื้อสินทรัพย์ทางการเงินหรือหนี้สินทางการเงินด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน รับรู้ทันทีในกำไรหรือขาดทุน

#### สินทรัพย์ทางการเงิน

สินทรัพย์ทางการเงินที่รับรู้ทั้งหมดวัดมูลค่าภายหลังด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายหรือมูลค่ายุติธรรมขึ้นอยู่กับการจัดประเภทรายการของสินทรัพย์ทางการเงิน

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

การจัดประเภทรายการของสินทรัพย์ทางการเงิน

ตราสารหนี้ที่เข้าเงื่อนไขดังต่อไปนี้ ถูกวัดมูลค่าภายหลังด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย

- สินทรัพย์ทางการเงินที่ถือครองตามโมเดลธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์การถือครองสินทรัพย์ทางการเงินเพื่อรับกระแสเงินสดตามสัญญา และ
- ข้อกำหนดตามสัญญาของสินทรัพย์ทางการเงิน ซึ่งทำให้เกิดกระแสเงินสดซึ่งเป็นการจ่ายเพียงเงินต้นและดอกเบี้ยจากยอดคงเหลือของเงินต้นในวันที่กำหนดไว้

โดยปกติ สินทรัพย์ทางการเงินอื่นทั้งหมดวัดมูลค่าภายหลังด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน

เว้นแต่ที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ กลุ่มบริษัทและบริษัทอาจปฏิบัติดังต่อไปนี้กับสินทรัพย์ทางการเงินเมื่อเลือกรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกแล้วไม่สามารถยกเลิกได้

- กลุ่มบริษัทและบริษัทอาจเลือกให้แสดงการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นภายหลังกับตราสารทุนในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น หากเข้าเงื่อนไข (2) ด้านล่าง และ
- กลุ่มบริษัทและบริษัทอาจเลือกกำหนดให้ตราสารหนี้ที่เข้าเงื่อนไขขาดทุนตัดจำหน่ายหรือมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน หากการปฏิบัติดังกล่าวช่วยจัดหรือลดการจับคู่ไม่เหมาะสมทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ดู (3) ด้านล่าง

### (1) ราคาทุนตัดจำหน่ายและวิธีดอกเบี้ยที่แท้จริง

วิธีดอกเบี้ยที่แท้จริงเป็นวิธีการคำนวณราคาทุนตัดจำหน่ายของตราสารหนี้และปันส่วนดอกเบี้ยรับตลอดช่วงระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง

ดอกเบี้ยรับ ได้รับในกำไรหรือขาดทุนและรวมในรายการ “รายได้ทางการเงิน”

### (2) ตราสารทุนที่เลือกกำหนดให้แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ณ วันที่รับรู้รายการเมื่อเริ่มแรก กลุ่มบริษัทและบริษัทอาจเลือกให้เงินลงทุนในตราสารทุนแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (เป็นรายตราสาร) ทั้งนี้เมื่อเลือกแล้วไม่สามารถยกเลิกได้ การเลือกกำหนดให้แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นไม่สามารถปฏิบัติได้ หากตราสารทุนเป็นการถือไว้เพื่อค้าหรือหากเป็นสิ่งที่ตอบแทนที่คาดว่าจะต้องจ่ายที่รับรู้โดยผู้ซื้อในการรวมธุรกิจ

เงินลงทุนในตราสารทุนที่แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรมรวมต้นทุนการทำรายการ

รายการดังกล่าววัดมูลค่าภายหลังด้วยมูลค่ายุติธรรมกับกำไรและขาดทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมที่รับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นและสำรองการวัดมูลค่าเงินลงทุนสะสม ผลสะสมกำไรหรือขาดทุนจะไม่ถูกจัดประเภทรายการใหม่เป็นกำไรหรือขาดทุนเมื่อตัดจำหน่ายเงินลงทุนในตราสารทุน รายการดังกล่าวจะโอนไปกำไรสะสมแทน

กลุ่มบริษัทและบริษัทเลือกกำหนดให้เงินลงทุนในตราสารทุนทั้งหมดที่ไม่ใช่ถือไว้เพื่อการค้าแสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ณ วันที่นำ TFRS 9 มาปฏิบัติใช้ครั้งแรก (ดูหมายเหตุข้อ 2.4)

### (3) สินทรัพย์ทางการเงินที่แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน

สินทรัพย์ทางการเงินที่ไม่เข้าเงื่อนไขสำหรับการวัดมูลค่าด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายหรือด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (ดู (1) ถึง (2) ด้านบน) วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน

สินทรัพย์ทางการเงินที่แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุนวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นรอบของแต่ละรอบระยะเวลาขงานกับกำไรหรือขาดทุนจากมูลค่ายุติธรรมใด ๆ ที่รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน ครบเท่าที่สินทรัพย์ทางการเงินนั้นไม่เป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยงที่เลือกกำหนดไว้ (ดูนโยบายการบัญชี การป้องกันความเสี่ยง) กำไรหรือขาดทุนสุทธิรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน และรวมอยู่ในรายการ “กำไร (ขาดทุน) จากการวัดมูลค่ายุติธรรมของตราสารอนุพันธ์” มูลค่ายุติธรรมประเมินตามข้ออธิบายไว้ในหมายเหตุข้อ 2.4

การค้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน

กลุ่มบริษัทและบริษัทรับรู้ค่าเผื่อผลขาดทุนสำหรับผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับลูกหนี้การค้า และสินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา จำนวนเงินของผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจะถูกวัดมูลค่าใหม่ทุกวันที่รายงานเพื่อให้สะท้อนการเปลี่ยนแปลงของความเสี่ยงด้านเครดิตจากที่เคยรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกของเครื่องมือทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มบริษัทและบริษัทต้องรับรู้ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุเสมอสำหรับลูกหนี้การค้าและสินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับสินทรัพย์ทางการเงินเหล่านี้ ประมาณการโดยใช้ตารางการตั้งสำรองขึ้นอยู่กับข้อมูลผลขาดทุนด้านเครดิตจากประสบการณ์ในอดีตของกลุ่มบริษัทและบริษัทปรับปรุงด้วยปัจจัยเฉพาะของผู้กู้ยืมสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจทั่วไป และการประเมินทิศทางทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ณ วันที่รายงานรวมถึงมูลค่าเงินตามเวลาตามความเหมาะสม

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุแสดงถึงผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ปฏิบัติสัญญาที่มีความเป็นไปได้ว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุของเครื่องมือทางการเงินที่คาดไว้ในทางกลับกันผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน 12 เดือนข้างหน้าแสดงถึงสัดส่วนของผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุที่คาดว่าจะเกิดจากเหตุการณ์ปฏิบัติสัญญาของเครื่องมือทางการเงินที่มีความเป็นไปได้ว่าจะเกิดขึ้นภายใน 12 เดือนหลังจากวันที่รายงาน

### (1) นโยบายการตัดรายการ

กลุ่มบริษัทและบริษัทตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินเมื่อมีข้อมูลที่บ่งชี้ว่าลูกหนี้มีปัญหาด้านการเงินอย่างร้ายแรงและไม่มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับคืน สินทรัพย์ทางการเงินที่ถูกตัดรายการอาจขึ้นอยู่กับวิธีการบังคับภายใต้กระบวนการทวงถามของกลุ่มบริษัทและบริษัท โดยใช้คำปรึกษาทางกฎหมายตามความเหมาะสม เงินที่ได้รับคืนรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน

### (2) การวัดมูลค่าและการรับรู้รายการผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

การวัดมูลค่าของผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเป็นการคำนวณความน่าจะเป็นของการปฏิบัติสัญญา ร้อยละของความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ปฏิบัติสัญญา และยอดหนี้เมื่อลูกหนี้ปฏิบัติสัญญา การประเมินคำนวณความน่าจะเป็นของการปฏิบัติสัญญาและร้อยละของความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ปฏิบัติสัญญาขึ้นอยู่กับข้อมูลในอดีตปรับปรุงด้วยการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคต สำหรับยอดหนี้เมื่อลูกหนี้ปฏิบัติสัญญาของสินทรัพย์ทางการเงินแสดงโดยมูลค่าตามบัญชีขั้นต้นของสินทรัพย์ ณ วันที่รายงาน

หากกลุ่มบริษัทและบริษัทวัดมูลค่าของค่าเผื่อผลขาดทุนของเครื่องมือทางการเงินด้วยจำนวนเงินที่เท่ากับค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุในรอบระยะเวลารายงานก่อน แต่ ณ วันที่รายงานปัจจุบัน พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ต้องถือปฏิบัติ กลุ่มบริษัทและบริษัทต้องวัดมูลค่าของค่าเผื่อผลขาดทุนด้วยจำนวนเงินที่เท่ากับผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน 12 เดือนข้างหน้า ณ วันที่รายงานปัจจุบัน เว้นแต่สินทรัพย์เหล่านั้นใช้วิธีการอย่างง่าย

### หนี้สินทางการเงิน

หนี้สินทางการเงินทั้งหมดวัดมูลค่าภายหลังด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายโดยใช้วิธีดอกเบี้ยที่แท้จริงหรือด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน

หนี้สินทางการเงินที่แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน ณ วันที่รับรู้รายการเมื่อเริ่มแรก หากเข้าเงื่อนไขดังนี้

- การกำหนดดังกล่าวช่วยขจัดหรือลดความไม่สอดคล้องในการวัดมูลค่าหรือการรับรู้รายการอย่างมีนัยสำคัญที่จะเกิดขึ้น
- หนี้สินทางการเงินเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสินทรัพย์ทางการเงินหรือหนี้สินทางการเงินหรือทั้งสองแบบที่มีการบริหารและประเมินผลการดำเนินงานด้วยเกณฑ์มูลค่ายุติธรรมซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง หรือกลยุทธ์การลงทุนของกลุ่มบริษัทและบริษัทที่เป็นลายลักษณ์อักษร และข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มดังกล่าวมีการนำเสนอเป็นการภายใน

หนี้สินทางการเงินที่วัดมูลค่าภายหลังด้วยราคาทุนตัดจำหน่าย

วิธีดอกเบี้ยที่แท้จริงเป็นวิธีการคำนวณราคาทุนตัดจำหน่ายของหนี้สินทางการเงินและเป็นส่วนดอกเบี้ยจ่ายตลอดช่วงระยะเวลาที่เกี่ยวข้อง อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงคืออัตราที่ใช้ในการคิดลดประมาณการเงินสดจ่ายในอนาคต (รวมถึงค่าธรรมเนียมและต้นทุนในการรับและจ่ายทั้งหมด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ต้นทุนการทำรายการ และส่วนเกินหรือส่วนลดมูลค่าอื่นๆ) ตลอดอายุที่คาดไว้ของหนี้สินทางการเงินหรือ (ตามความเหมาะสม) ระยะเวลาที่สั้นกว่า เพื่อให้ได้ราคาทุนตัดจำหน่ายของหนี้สินทางการเงิน

### ตราสารอนุพันธ์ทางการเงิน

กลุ่มบริษัทและบริษัทเข้าทำสัญญาตราสารอนุพันธ์ทางการเงินหลายประเภทเพื่อบริหารความเสี่ยงกับอัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยนต่างประเทศ รวมถึงสัญญาฟอเรจเวิร์ดเงินตราต่างประเทศ และสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย

อนุพันธ์รับรู้รายการเมื่อเริ่มแรกด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่เข้าทำสัญญาอนุพันธ์และวัดมูลค่าใหม่ในภายหลังด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นรอบของแต่ละรอบระยะเวลารายงาน ผลกำไรหรือขาดทุนรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนทันที เว้นแต่อนุพันธ์ดังกล่าวถูกเลือกกำหนดให้เป็นเครื่องมือที่ใช้ป้องกันความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพในเหตุการณ์ที่ช่วงเวลาของการรับรู้รายการกำไรหรือขาดทุนขึ้นอยู่กับลักษณะความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยง

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

อนุพันธ์ที่มูลค่ายุติธรรมเป็นบวกรับรู้เป็นสินทรัพย์ทางการเงิน ตรงกันข้ามอนุพันธ์ที่มูลค่ายุติธรรมเป็นลบรับรู้เป็นหนี้สินทางการเงิน อนุพันธ์จะไม่หักกลับในงบการเงิน อนุพันธ์แสดงเป็นสินทรัพย์ที่ไม่หมุนเวียนหรือหนี้สินไม่หมุนเวียน หากระยะเวลาที่เหลืออยู่ของอนุพันธ์มีมากกว่า 12 เดือนและไม่คาดว่าจะถูกรับรู้หรือจ่ายภายใน 12 เดือน อนุพันธ์อื่นแสดงเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนหรือหนี้สินหมุนเวียน

### การบัญชีป้องกันความเสี่ยง

กลุ่มบริษัทเลือกกำหนดให้อนุพันธ์ที่เข้าเงื่อนไขเป็นเครื่องมือที่ใช้ป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงอัตราดอกเบี้ยในการป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสด

ณ การเริ่มต้นของความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยง กลุ่มบริษัทจัดทำเอกสารซึ่งระบุถึงความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยงระหว่างเครื่องมือที่ใช้ป้องกันความเสี่ยงและรายการที่มีการป้องกันความเสี่ยง และวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยงสำหรับรายการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความเสี่ยง นอกจากนี้ ณ วันที่เริ่มต้นป้องกันความเสี่ยงและต่อเนื่องไป กลุ่มบริษัทจัดทำเอกสารว่า เครื่องมือที่ใช้ป้องกันความเสี่ยงมีประสิทธิผลในการหักกลับการเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสดของรายการที่มีการป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่มีการป้องกันความเสี่ยง เมื่อความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยงเข้าเงื่อนไขความมีประสิทธิภาพในการป้องกันความเสี่ยงทุกข้อดังต่อไปนี้

- มีความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างรายการที่มีการป้องกันความเสี่ยงและเครื่องมือที่ใช้ป้องกันความเสี่ยง
- ผลกระทบของความเสี่ยงด้านเครดิตไม่เหนือกว่าการเปลี่ยนแปลงมูลค่าอันเกิดจากความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และ
- อัตราส่วนการป้องกันความเสี่ยงของความสัมพันธ์ของการป้องกันความเสี่ยงเท่ากับอัตราส่วนของปริมาณของรายการที่มีการป้องกันความเสี่ยงซึ่งกลุ่มบริษัท ได้ป้องกันความเสี่ยงต่อปริมาณของเครื่องมือที่ใช้ป้องกันความเสี่ยงซึ่งกลุ่มบริษัท ได้ใช้ป้องกันความเสี่ยงสำหรับปริมาณของรายการที่มีการป้องกันความเสี่ยงดังกล่าว

การป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสด

ส่วนที่มีประสิทธิผลของการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของอนุพันธ์และเครื่องมือที่ใช้ป้องกันความเสี่ยงที่เข้าเงื่อนไขอื่นที่เลือกกำหนดและเข้าเงื่อนไขเป็นการป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสดรับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ข) นโยบายที่ปฏิบัติใช้ก่อนวันที่ 1 มกราคม 2563

กลุ่มบริษัทได้ใช้เครื่องมือทางการเงิน เพื่อลดความเสี่ยงจากการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและอัตราดอกเบี้ย เครื่องมือทางการเงินเหล่านี้ประกอบด้วยสัญญาแลกเปลี่ยนล่วงหน้า และสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย ซึ่งบันทึกในงบการเงิน ณ วันที่ตามสัญญา วัตถุประสงค์ของเครื่องมือทางการเงินเหล่านี้คือการลดความเสี่ยง

สัญญาแลกเปลี่ยนและสัญญาซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าป้องกันความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน โดยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนที่จะใช้ในการชำระหนี้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ รายการซื้อขายเงินตราต่างประเทศบันทึกเป็นสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินอื่น ณ วันที่ตามสัญญา สัญญาแลกเปลี่ยนและสัญญาซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าจะถูกแปลงค่าตามอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน กำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศดังกล่าวจะถูกบันทึกรับรู้ในงบกำไรขาดทุน ส่วนเกินหรือส่วนลดที่เกิดขึ้นในการทำสัญญาจะถูกคิดจำหน่ายในงบกำไรขาดทุนตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุของสัญญา

สัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย ผลต่างที่จะได้รับหรือต้องจ่ายชำระตามสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยได้บันทึกเป็นส่วนหนึ่งของรายได้หรือค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยตลอดอายุของสัญญา กำไรขาดทุนจากการยกเลิกสัญญาหรือการชำระคืนเงินกู้ยืมก่อนกำหนดได้บันทึกรับรู้ในงบกำไรขาดทุน

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### 3.4 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดประกอบด้วย เงินสด เงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน ออมทรัพย์ และฝากประจำไม่เกิน 3 เดือน โดยไม่รวมเงินฝากธนาคารที่มีการผูกพัน และเงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงและมีอายุคงเหลือนับแต่วันออกตราสารจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลาสามเดือนหรือต่ำกว่า

### 3.5 ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น

ก) นโยบายที่ปฏิบัติใช้ก่อนวันที่ 1 มกราคม 2563

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่นแสดงในราคาทุนสุทธิหลังจากหักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญประเมินโดยการวิเคราะห์ประวัติการชำระหนี้ และการคาดการณ์เกี่ยวกับการชำระหนี้ในอนาคตของลูกค้า ลูกหนี้จะถูกตัดจำหน่ายจากบัญชีเมื่อทราบว่าเป็นหนี้สูญ

ข) นโยบายที่ปฏิบัติใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น แสดงในราคาทุนสุทธิหักค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเปิดเผยไว้หมายเหตุข้อ 3.3

### 3.6 สินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือประกอบด้วย โทรศัพท์เคลื่อนที่ ซิมการ์ด และอะไหล่ที่ใช้ในการซ่อมแซมและการให้บริการ

สินค้าคงเหลือแสดงในราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า ราคาทุนของสินค้าคงเหลือของกลุ่มบริษัทและบริษัทค้าขาย โดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเคลื่อนที่

ต้นทุนของสินค้าประกอบด้วยต้นทุนที่ซื้อ ต้นทุนแปลงสภาพและต้นทุนอื่นเพื่อให้สินค้าอยู่ในสถานที่และสภาพปัจจุบัน

มูลค่าสุทธิที่จะได้รับเป็นการประมาณราคาที่จะขายได้จากการดำเนินการธุรกิจปกติหักด้วยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการขาย

ค่าเผื่อสินค้าเสื่อม และการลดมูลค่าของสินค้าคงเหลือจะถูกบันทึกสำหรับสินค้าเสื่อมคุณภาพเสียหาย ล้าสมัยและค้างงาน

### 3.7 เงินลงทุน

เงินลงทุนในบริษัทร่วม บริษัทย่อยและการร่วมค้า

เงินลงทุนในบริษัทย่อยในงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัทและเงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้าในงบการเงินรวมบันทึกบัญชีโดยใช้วิธีส่วนได้เสีย

เงินลงทุนในเงินฝากธนาคารประเภทเงินฝากประจำ ตราสารหนี้และตราสารทุนอื่น

เงินฝากธนาคารประเภทเงินฝากประจำที่จัดประเภทเป็นเงินลงทุนระยะสั้น มีอายุครบกำหนดมากกว่าสามเดือนแต่ไม่เกินหนึ่งปี

นโยบายที่ปฏิบัติใช้ก่อนวันที่ 1 มกราคม 2563

ตราสารหนี้ซึ่งกลุ่มบริษัทและบริษัทตั้งใจและสามารถถือจนครบกำหนดจัดประเภทเป็นเงินลงทุนที่จะถือจนครบกำหนด เงินลงทุนที่จะถือจนครบกำหนด แสดงในราคาทุนตัดจำหน่ายหักด้วยขาดทุนจากการด้อยค่าของเงินลงทุน ผลต่างระหว่างราคาทุนที่ซื้อตามมูลค่าได้ถอนของตราสารหนี้จะถูกตัดจ่ายโดยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงตลอดอายุของตราสารหนี้ที่เหลือ

ตราสารหนี้และตราสารทุนซึ่งเป็นหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด นอกเหนือจากที่ถือไว้เพื่อค้าหรือตั้งใจถือไว้จนครบกำหนดจัดประเภทเป็นเงินลงทุนเพื่อขาย ภายหลังการรับรู้มูลค่าในครั้งแรก เงินลงทุนเพื่อขายแสดงในมูลค่ายุติธรรม และการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ใช่ผลขาดทุนจากการด้อยค่าและผลต่างจากสกุลเงินตราต่างประเทศของรายการที่เป็นตัวเงิน บันทึกในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ส่วนผลขาดทุนจากการด้อยค่าและผลต่างจากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศบันทึกไว้ในกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น เมื่อมีการจำหน่ายเงินลงทุน จะรับรู้ผลกำไรหรือขาดทุนสะสมที่เกยบันทึกในส่วนของผู้ถือหุ้น โดยตรงข้างกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ในกรณีที่เป็นเงินลงทุนประเภทที่มีดอกเบี้ย จะต้องบันทึกดอกเบี้ยในกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นโดยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

เงินลงทุนในตราสารทุนซึ่งไม่ใช่หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดแสดงในราคาทุนหักขาดทุนจากการด้อยค่า

มูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงินสำหรับหลักทรัพย์เพื่อค้าและหลักทรัพย์เพื่อขายจะใช้ราคาเสนอซื้อ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

การจำหน่ายเงินลงทุน

เมื่อมีการจำหน่ายเงินลงทุน ผลต่างระหว่างจำนวนเงินสุทธิที่ได้รับและมูลค่าตามบัญชีและรวมถึงกำไรขาดทุนจากการตราหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องที่เคชบันทึกในส่วนของผู้ถือหุ้น จะถูกบันทึกไว้ที่กำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ในกรณีที่กลุ่มบริษัทและบริษัทจำหน่ายบางส่วนของเงินลงทุนที่ถืออยู่ การคำนวณต้นทุนสำหรับเงินลงทุนที่จำหน่ายไปและเงินลงทุนที่ยังถืออยู่ใช้วิธีเข้าก่อนออกก่อนปรับใช้กับมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนที่เหลืออยู่ทั้งหมด

3.8 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์  
การรับรู้และการวัดมูลค่า

สินทรัพย์ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของกิจการ

ที่ดิน แสดงในราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อจากการด้อยค่า (ถ้ามี)

อาคารและอุปกรณ์แสดงด้วยราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อจากการด้อยค่า

ราคาทุนรวมถึงต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการได้มาของสินทรัพย์ ต้นทุนของการก่อสร้างสินทรัพย์ที่กิจการก่อสร้างเอง รวมถึงต้นทุนของวัสดุ แรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ ต้นทุนในการรื้อถอน การขนย้าย การบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์และต้นทุนการกู้ยืม สำหรับเครื่องมือที่ควบคุมโดยลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ซึ่งไม่สามารถทำงานได้โดยปราศจากลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์นั้น ให้ถือว่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของอุปกรณ์

ส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีอายุการให้ประโยชน์ไม่เท่ากันต้องบันทึกแต่ละส่วนประกอบที่มีนัยสำคัญแยกต่างหากจากกัน

กำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ คือผลต่างระหว่างสิ่งตอบแทนสุทธิที่ได้รับจากการจำหน่ายกับมูลค่าตามบัญชีของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ โดยรับรู้สุทธิในงบกำไรขาดทุน

สินทรัพย์ที่เช่า

การเช่าซึ่งกลุ่มบริษัทและบริษัทได้รับความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการครอบครองส่วนใหญ่ของทรัพย์สินที่เช่านั้นๆ ให้จัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงิน ส่วนที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่ได้มาโดยทำสัญญาเช่าการเงินบันทึกเป็นสินทรัพย์ด้วยมูลค่าชดเชยหรือมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า หักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสมและค่าเผื่อการด้อยค่า ค่าเช่าที่ชำระจะแยกเป็นส่วนที่เป็นต้นทุนทางการเงิน และส่วนที่จะหักจากหนี้ตามสัญญา เพื่อให้อัตราดอกเบี้ยแต่ละงวดเป็นอัตราคงที่สำหรับยอดคงเหลือของหนี้สิน ต้นทุนทางการเงินจะบันทึกโดยตรงในงบกำไรขาดทุน

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง

ต้นทุนในการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ถ้ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กลุ่มบริษัทและบริษัทจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือขึ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแปลงจะถูกจัดจำหน่ายตามมูลค่าตามบัญชี ต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุงที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจะรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเมื่อเกิดขึ้น

ค่าเสื่อมราคา

ค่าเสื่อมราคาคำนวณจากมูลค่าเสื่อมสภาพของรายการอาคาร และอุปกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยราคาทุนของสินทรัพย์หรือต้นทุนในการเปลี่ยนแปลงอื่น หักด้วยมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์

ค่าเสื่อมราคบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามเกณฑ์อายุการใช้งานโดยประมาณของส่วนประกอบของสินทรัพย์แต่ละรายการ ประมาณการอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์แสดงได้ดังนี้

อาคารและส่วนปรับปรุงอาคาร	5 - 30 ปี
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	5 - 10 ปี
คอมพิวเตอร์ เครื่องมือและอุปกรณ์	3 - 20 ปี
เครื่องตกแต่ง ดัดตั้ง และอุปกรณ์สำนักงาน	2 - 18 ปี
อุปกรณ์การสื่อสารเพื่อให้เช่า	5 ปี
ยานพาหนะ	5 ปี



## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

กลุ่มบริษัทและบริษัท ไม่คิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดินและสินทรัพย์ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างและคิดตั้งวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา อาศัยการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์และมูลค่าคงเหลือ ถูกทบทวนอย่างน้อยที่สุดทุกสิ้นรอบปีบัญชี และปรับปรุงตามความเหมาะสม

### 3.9 สินทรัพย์สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่า

กลุ่มบริษัทและบริษัท นำ TFRS 16 มาใช้ โดยใช้วิธีปรับปรุงกับกำไรสะสม และไม่ปรับย้อนหลังกับข้อมูลเปรียบเทียบที่แสดงตาม TAS 17 ทั้งนี้รายละเอียดนโยบายการบัญชีตาม TAS 17 และ TFRS 16 มีดังต่อไปนี้

ก) นโยบายที่ปฏิบัติใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563

กลุ่มบริษัทและบริษัทที่เป็นผู้เช่า

กลุ่มบริษัทและบริษัท ประเมินว่าสัญญาเป็นสัญญาเช่าหรือประกอบด้วยสัญญาเช่าหรือไม่ ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า กลุ่มบริษัทและบริษัท รับรู้สินทรัพย์สิทธิการใช้และหนี้สินตามสัญญาเช่าที่เกี่ยวข้องกับทุกข้อตกลงสัญญาเช่าที่เป็นสัญญาเช่า ยกเว้นสัญญาเช่าระยะสั้น (อายุสัญญาเช่า 12 เดือนหรือน้อยกว่า) และสัญญาเช่าซึ่งสินทรัพย์มีมูลค่าต่ำ สัญญาเช่าเหล่านี้ กลุ่มบริษัทและบริษัทรับรู้การจ่ายชำระตามสัญญาเช่าเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานด้วยวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า เว้นแต่กรณีที่เป็นการเช่าที่ดินกว่าซึ่งเป็นตัวแทนของรูปแบบเวลาที่แสดงถึงประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากการใช้สินทรัพย์ที่เช่า

หนี้สินตามสัญญาเช่าวัดมูลค่าเริ่มแรกด้วยมูลค่าปัจจุบันของการจ่ายชำระตามสัญญาเช่าที่ยังไม่ได้จ่ายชำระ ณ วันนั้น โดยคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยค่านายของสัญญาเช่า แต่หากอัตรานั้น ไม่สามารถกำหนดได้ กลุ่มบริษัทและบริษัท ใช้อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมส่วนเพิ่ม

การจ่ายชำระตามสัญญาเช่าที่รวมอยู่ในการวัดมูลค่าของหนี้สินตามสัญญาเช่า ประกอบด้วย

- การจ่ายชำระคงที่ (รวมถึง การจ่ายชำระคงที่โดยเนื้อหา) หักลูกหนี้สิ่งจูงใจตามสัญญาเช่าใดๆ
- การจ่ายชำระค่าเช่าขั้นแปรที่ขึ้นอยู่กับดัชนีหรืออัตรา ซึ่งการวัดมูลค่าเริ่มแรกใช้ดัชนีหรืออัตรา ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล
- จำนวนเงินที่คาดว่าจะจ่ายชำระภายใต้การรับประกันมูลค่าคงเหลือ
- ราคาใช้สิทธิของสิทธิเลือกซื้อ หากมีความแน่นอนอย่างสมเหตุสมผลที่ผู้เช่าจะใช้สิทธิเลือกนั้น และ
- การจ่ายชำระค่าปรับเพื่อการยกเลิกสัญญาเช่า หากข้อกำหนดสัญญาเช่าแสดงให้เห็นว่าผู้เช่าจะใช้สิทธิเลือกในการยกเลิกสัญญาเช่า

หนี้สินตามสัญญาเช่าแยกแสดงบรรทัดในงบแสดงฐานะการเงินรวมและเฉพาะกิจการ

การวัดมูลค่าภายหลังของหนี้สินตามสัญญาเช่า โดยการเพิ่มมูลค่าตามบัญชีเพื่อสะท้อนดอกเบี้ยจากหนี้สินตามสัญญาเช่า (ใช้วิธีดอกเบี้ยที่แท้จริง) และลดมูลค่าตามบัญชีเพื่อสะท้อนการชำระการจ่ายชำระตามสัญญาเช่าที่จ่ายชำระ

กลุ่มบริษัทและบริษัท วัดมูลค่าหนี้สินตามสัญญาเช่าใหม่ (โดยการปรับปรุงสินทรัพย์สิทธิการใช้ที่เกี่ยวข้อง) เมื่อเกิดเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

- มีการเปลี่ยนแปลงอายุสัญญาเช่า หรือมีเหตุการณ์สำคัญ หรือการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ที่ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในการประเมินสิทธิเลือกในการซื้อสินทรัพย์อ้างอิง ในกรณีดังกล่าวหนี้สินตามสัญญาเช่าวัดมูลค่าใหม่โดยคิดลดการจ่ายชำระตามสัญญาเช่าที่ปรับปรุงโดยใช้อัตราคิดลดที่ปรับปรุง
- มีการเปลี่ยนแปลงการจ่ายชำระตามสัญญาเช่า เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงดัชนีหรืออัตรา หรือการเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินที่คาดว่าจะจ่ายชำระภายใต้การรับประกันมูลค่าคงเหลือ ในกรณีดังกล่าวหนี้สินตามสัญญาเช่าวัดมูลค่าใหม่โดยคิดลดการจ่ายชำระตามสัญญาเช่าที่ปรับปรุงโดยใช้อัตราคิดลดเดิม (เว้นแต่การเปลี่ยนแปลงการจ่ายชำระตามสัญญาเช่าเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยลอยตัว ในกรณีดังกล่าวใช้อัตราคิดลดที่ปรับปรุง)
- มีการเปลี่ยนแปลงสัญญาเช่าหรือและการเปลี่ยนแปลงสัญญาเช่าไม่บันทึกเป็นสัญญาเช่าแยกต่างหาก ในกรณีนี้หนี้สินตามสัญญาเช่าวัดมูลค่าใหม่ขึ้นอยู่กับอายุสัญญาเช่าของสัญญาเช่าที่เปลี่ยนแปลง โดยคิดลดการจ่ายชำระตามสัญญาเช่าที่ปรับปรุงด้วยอัตราคิดลดที่ปรับปรุง ณ วันที่การเปลี่ยนแปลงสัญญาเช่ามีผล

สินทรัพย์สิทธิการใช้ประกอบด้วย การวัดมูลค่าเริ่มแรกกับหนี้สินตามสัญญาเช่าที่เกี่ยวข้อง การจ่ายชำระตามสัญญาเช่าใด ๆ ที่จ่ายชำระ ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผลหรือก่อนวันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผลหักสิ่งจูงใจตามสัญญาเช่าที่ได้รับใด ๆ และต้นทุนทางตรงเริ่มแรกใด ๆ การวัดมูลค่าภายหลังของสินทรัพย์สิทธิการใช้โดยใช้ราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสมและผลขาดทุนจากการด้อยค่าสะสม

เมื่อกลุ่มบริษัทและบริษัท มีประมาณการต้นทุนที่จะเกิดขึ้นในการรื้อและการขนย้ายสินทรัพย์อ้างอิง การบูรณะสถานที่ตั้งของสินทรัพย์อ้างอิงหรือการบูรณะสินทรัพย์อ้างอิงให้อยู่ในสภาพตามที่กำหนดไว้ในข้อตกลงและเงื่อนไขของสัญญาเช่า ประมาณการดังกล่าวรับรู้และวัดมูลค่าตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 37 เรื่อง ประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น เพื่ออธิบายต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์สิทธิการใช้ ต้นทุนรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์สิทธิการใช้ที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่ต้นทุนเหล่านั้นเกิดขึ้นเพื่อผลิตสินค้าคงเหลือ

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

สินทรัพย์สิทธิการใช้คิดค่าเสื่อมราคาตลอดช่วงเวลาที่ยาวกว่าของอายุสัญญาเช่าและอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์สิทธิการใช้ หากสัญญาเช่าโอนความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์อ้างอิงหรือราคาทุนของสินทรัพย์สิทธิการใช้ สะท้อนว่า กลุ่มบริษัทและบริษัท จะใช้สิทธิเลือกซื้อ สินทรัพย์สิทธิการใช้ที่เกี่ยวข้องคิดค่าเสื่อมราคาตลอดอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์สิทธิการใช้ การคิดค่าเสื่อมราคาเริ่ม ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล

ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์สิทธิ การใช้คำนวณจากราคาทุนของสินทรัพย์โดยวิธีเส้นตรงตามอายุของสัญญาเช่า ดังต่อไปนี้

ที่ดินและอาคาร	1 - 11 ปี
คลื่นความถี่โทรคมนาคม	6 ปี
เสาเสตาฐาน	9 ปี
อุปกรณ์โทรคมนาคม	1 - 12 ปี
อาคารสำนักงาน	1 - 5 ปี
ยานพาหนะ	1 - 5 ปี

สินทรัพย์สิทธิการใช้แยกแสดงบรรทัดในงบแสดงฐานะการเงินรวมและเฉพาะกิจการ

กลุ่มบริษัทและบริษัท ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ เพื่อประเมินว่าสินทรัพย์สิทธิการใช้ด้อยค่าหรือไม่และบันทึกสำหรับผลขาดทุนจากการด้อยค่าใด ๆ ที่ระบุได้ตามที่กล่าวในนโยบายเรื่อง “ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์”

ค่าเช่าผันแปรที่ไม่ขึ้นอยู่กับดัชนีหรืออัตราไม่ถูกรวมในการวัดมูลค่าของหนี้สินตามสัญญาเช่าและสินทรัพย์สิทธิการใช้ การจ่ายชำระที่เกี่ยวข้องรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับงวดที่มีเหตุการณ์หรือเงื่อนไขการจ่ายชำระเหล่านั้นเกิดขึ้นและรวมอยู่ในบรรทัด “ค่าใช้จ่ายอื่น” ในกำไรหรือขาดทุน

ข้อผ่อนปรนในทางปฏิบัติตาม TFRS 16 อนุญาตให้ผู้เช่าไม่แยกส่วนประกอบที่ไม่เป็นการเช่าและบันทึกสัญญาเช่าใด ๆ และส่วนประกอบที่ไม่เป็นการเช่าที่เกี่ยวข้องเป็นข้อตกลงเดียวกัน กลุ่มบริษัทและบริษัท ใช้ข้อผ่อนปรนในทางปฏิบัติดังกล่าว

กลุ่มบริษัทที่เป็นผู้ให้เช่า

กลุ่มบริษัทเข้าทำข้อตกลงสัญญาเช่าเป็นผู้ให้เช่าที่เกี่ยวข้องกับการให้เช่าพื้นที่และอุปกรณ์

สัญญาเช่าซึ่งกลุ่มบริษัท เป็นผู้ให้เช่าจัดประเภทรายการเป็นสัญญาเช่าการเงินหรือดำเนินการ เมื่อเงื่อนไขของสัญญาเช่าโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนเกือบทั้งหมดของความเป็นเจ้าของให้แก่ผู้เช่า สัญญาเช่าจัดประเภทรายการเป็นสัญญาเช่าการเงิน สัญญาเช่าอื่น ๆ ทั้งหมดจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน

เมื่อกลุ่มบริษัทเป็นผู้ให้เช่าช่วง รายการดังกล่าวบันทึกสัญญาเช่าหลักและสัญญาเช่าช่วงเป็นสองสัญญาแยกจากกัน ผู้ให้เช่าช่วงจัดประเภทสัญญาเช่าช่วงเป็นสัญญาเช่าการเงินหรือสัญญาเช่าดำเนินงาน โดยอ้างอิงกับสินทรัพย์สิทธิการใช้ที่เกิดขึ้นจากสัญญาเช่าหลัก

รายได้ค่าเช่าจากสัญญาเช่าดำเนินงานรับรู้ด้วยวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่าที่เกี่ยวข้อง ต้นทุนทางตรงเริ่มแรกที่เกิดขึ้นจากการเจรจาและเข้าทำสัญญาเช่าดำเนินงานถูกรวมเป็นมูลค่าความบัญชีของสินทรัพย์ที่เช่าและรับรู้ด้วยวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า

จำนวนเงินที่จะได้รับจากผู้เช่าภายใต้สัญญาเช่าการเงินรับรู้เป็นลูกหนี้ด้วยจำนวนที่เท่ากับเงินลงทุนสุทธิตามสัญญาเช่า รายได้จากสัญญาเช่าการเงินเป็นส่วนลดคงค้างบัญชีเพื่อสะท้อนถึงอัตราผลตอบแทนรายงวดคงที่ของเงินลงทุนสุทธิตามสัญญาเช่าของกลุ่มบริษัทที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า

เมื่อสัญญาที่ประกอบด้วยส่วนประกอบที่เป็นการเช่าและส่วนประกอบที่ไม่เป็นการเช่า กลุ่มบริษัทนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้านำไปเป็นส่วนข้อพิจารณาภายใต้สัญญากับแต่ละส่วนประกอบ

ข) นโยบายที่ปฏิบัติใช้ก่อนวันที่ 1 มกราคม 2563

สัญญาเช่าดำเนินงาน

สัญญาเช่าระยะยาวเพื่อเช่าสินทรัพย์โดยที่ความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้ให้เช่าจะจัดเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน เงินที่ต้องจ่ายภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงาน (สุทธิจากสิ่งตอบแทนจูงใจที่ได้รับจากผู้ให้เช่า) จะบันทึกในงบกำไรขาดทุนโดยใช้วิธีเส้นตรงตลอดอายุของสัญญาเช่านั้น

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการยกเลิกสัญญาเช่าดำเนินงานก่อนหมดอายุเช่า เช่น เบี้ยปรับที่ต้องจ่ายให้กับผู้ให้เช่า จะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในระยะเวลาบัญชีที่การยกเลิกนั้นเกิดขึ้น

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### สัญญาเช่าการเงิน

สัญญาเช่าซึ่งกลุ่มบริษัทและบริษัทได้รับ โอนผลตอบแทนและความเสี่ยงส่วนใหญ่ของการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ยกเว้นกรรมสิทธิ์ทางกฎหมายถือเป็นสัญญาเช่าทางการเงิน กลุ่มบริษัทและบริษัทบันทึกสินทรัพย์ที่เช่าในมูลค่าขุดธรรม ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่าหรือมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่จะต้องจ่ายตามสัญญาเช่าแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่เช่าคำนวณโดยวิธีเส้นตรงตลอดอายุการใช้งานโดยประมาณของสินทรัพย์ ดอกเบี้ยหรือค่าใช้จ่ายทางการเงินคำนวณโดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงตลอดระยะเวลาของสัญญา ดอกเบี้ยหรือค่าใช้จ่ายทางการเงินและค่าเสื่อมราคารับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

#### 3.10 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

##### ค่าความนิยม

ค่าความนิยมที่เกิดจากการซื้อกิจการของบริษัทที่ยอมรับรู้ในสินทรัพย์ไม่มีตัวตน การรับรู้มูลค่าเริ่มแรกของค่าความนิยม ได้อธิบายในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3.1 ภายหลังจากการรับรู้เริ่มแรก ค่าความนิยมจะถูกวัดมูลค่าด้วยวิธีราคาทุนหักขาดทุนจากการด้อยค่า การบัญชีด้านผู้ลงทุนมูลค่าตามบัญชีของค่าความนิยมรวมอยู่ในมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุน และผลขาดทุนจากการด้อยค่าในเงินลงทุนต้องไม่ถูกบันทึกในสินทรัพย์ใด ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนรวมถึงค่าความนิยม

ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม

ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมแสดงถึงมูลค่าเทียบเท่าเงินสดตามมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินที่จะจ่ายชำระ ผลต่างระหว่างจำนวนเงินที่ต้องจ่ายชำระกับมูลค่าเทียบเท่าเงินสดบันทึกเป็นต้นทุนทางการเงินตามระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมการได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม ซึ่งจะเริ่มตัดจำหน่ายเมื่อวันที่ใบอนุญาตมีผลบังคับใช้

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น ประกอบด้วยมูลค่าความสัมพัทธ์และสัญญาที่มีกับลูกค้าที่มาจากความร่วมมือทางธุรกิจ ค่าสิทธิในการใช้โครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงปลายทาง และค่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ ที่กลุ่มบริษัทและบริษัทซื้อและมียออายุใช้งานจำกัด แสดงในราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า (ถ้ามี)

รายการภายหลังการรับรู้รายการ

รายการภายหลังการรับรู้รายการจะรับรู้เป็นสินทรัพย์เมื่อก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต โดยรวมเป็นสินทรัพย์ที่สามารถระบุได้ที่เกี่ยวข้องนั้น ค่าใช้จ่ายอื่นรวมถึงค่าความนิยมและตราผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นภายในงบกำไรขาดทุน

### ค่าตัดจำหน่าย

ค่าตัดจำหน่ายคำนวณจากราคาทุนของสินทรัพย์หรือจำนวนอื่นที่ใช้แทนราคาทุนหักด้วยมูลค่าคงเหลือ

ค่าตัดจำหน่ายรับรู้ในงบกำไรขาดทุนโดยวิธีเส้นตรงซึ่งโดยส่วนใหญ่จะสะท้อนรูปแบบที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ในอนาคตจากสินทรัพย์นั้นตามระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์ไม่มีตัวตนซึ่งไม่รวมค่าความนิยม โดยเริ่มตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนเมื่อสินทรัพย์นั้นพร้อมที่จะให้ประโยชน์

ระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์แสดงได้ดังนี้

ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม	อายุใบอนุญาต
มูลค่าความสัมพัทธ์ที่มีกับลูกค้า	5 ปี
มูลค่าสัญญาที่มีกับลูกค้า	5 ปี
ค่าสิทธิในการใช้โครงข่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงปลายทาง	ไม่เกินอายุที่เหลือของสัญญา
ค่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์	3 - 10 ปี

กลุ่มบริษัทและบริษัทไม่คิดค่าตัดจำหน่ายสำหรับสินทรัพย์ระหว่างติดตั้ง

วิธีการตัดจำหน่าย ระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ และมูลค่าคงเหลือ จะได้รับการทบทวนทุกสิ้นรอบปีบัญชีและปรับปรุงตามความเหมาะสม

#### 3.11 สินทรัพย์อื่น

##### ค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี

ค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี ประกอบด้วยต้นทุนของการเข้าสถานที่ตั้งสถานีฐานระยะยาว ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการขยายกำลังการใช้ไฟฟ้าที่สถานีฐาน และค่าเช่าวงจรระหว่างประเทศ และแสดงด้วยราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสมและขาดทุนจากการด้อยค่า (ถ้ามี)

##### ค่าตัดจำหน่าย

ค่าตัดจำหน่ายคำนวณจากราคาทุนของสินทรัพย์หรือจำนวนอื่นที่ใช้แทนราคาทุนหักด้วยมูลค่าคงเหลือ

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

คำตัดจำหน่ายขั้นต้นที่รับรู้ในงบกำไรขาดทุนโดยวิธีเส้นตรงซึ่งโดยส่วนใหญ่จะสะท้อนรูปแบบที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ในอนาคตจากสินทรัพย์นั้นตามระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์ ไม่มีตัวตนซึ่งไม่รวมค่าความนิยม โดยเริ่มตัดจำหน่ายสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนเมื่อสินทรัพย์นั้นพร้อมที่จะให้ประโยชน์ ระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์สำหรับปีปัจจุบันและปีเปรียบเทียบแสดงได้ดังนี้

ต้นทุนของการเข้าสถานที่ตั้งสถานีสถานะยาว	อายุสัญญาเช่า
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการขยายกำลังการใช้ไฟฟ้าที่สถานีสถานะยาว	ไม่เกินอายุที่เหลือของสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ
ค่าเช่าวงจรระหว่างประเทศ	อายุการใช้งาน

### 3.12 การด้อยค่า

นโยบายที่ปฏิบัติใช้ก่อนวันที่ 1 มกราคม 2563

ยอดสินทรัพย์ตามบัญชีของกลุ่มบริษัทและบริษัทได้รับการทบทวน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาที่รายงานว่ามีข้อบ่งชี้เรื่องการด้อยค่าหรือไม่ ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้จะทำการประมาณมูลค่าสินทรัพย์ที่คาดว่าจะได้รับคืน สำหรับค่าความนิยมและสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนที่มีอายุการให้ประโยชน์ไม่ทราบแน่นอนหรือยังไม่พร้อมใช้งาน จะประมาณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนทุกปี ในช่วงเวลาเดียวกัน

ขาดทุนจากการด้อยค่ารับรู้เมื่อมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ หรือมูลค่าตามบัญชีของหน่วยสินทรัพย์ ที่ก่อให้เกิดเงินสดสูงกว่ามูลค่าที่จะได้รับคืน ขาดทุนจากการด้อยค่าบันทึกในงบกำไรขาดทุน

เมื่อมีการลดลงในมูลค่าสุทธิของสินทรัพย์ทางการเงินเพื่อขาย ซึ่งได้บันทึกในส่วนของผู้ถือหุ้นและมีความชัดเจนว่าสินทรัพย์ดังกล่าวมีการด้อยค่า ยอดขาดทุนซึ่งเคยบันทึกในส่วนของผู้ถือหุ้นจะถูกบันทึกในงบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น โดยไม่ต้องปรับกับยอดสินทรัพย์ทางการเงินดังกล่าว ยอดขาดทุนที่บันทึกในงบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเป็นผลต่างระหว่างราคาทุนที่ซื้อกับมูลค่าสุทธิในบัญชีของสินทรัพย์ หักขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงินนั้นๆ ซึ่งเคยรับรู้แล้วในงบกำไรขาดทุน

การคำนวณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน

มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ทางการเงินสำหรับหลักทรัพย์เพื่อขาย คำนวณโดยอ้างอิงถึงมูลค่ายุติธรรม

มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงิน หมายถึง มูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์หรือมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์หักต้นทุนในการขายแล้วแต่มูลค่าใดจะสูงกว่า ในการประเมินมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์ ประมาณการกระแสเงินสดที่จะได้รับในอนาคตจะคิดลดเป็นมูลค่าปัจจุบัน โดยใช้อัตราคิดลดก่อนคำนึงภาษีเงินได้เพื่อให้สะท้อนมูลค่าที่อาจประเมินได้ในตลาดปัจจุบัน ซึ่งแปรไปตามเวลาและความเสี่ยงที่มีต่อสินทรัพย์ สำหรับสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดกระแสเงินสดโดยอิสระจากสินทรัพย์อื่น จะพิจารณามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนรวมกับหน่วยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดเงินสดที่สินทรัพย์นั้นเกี่ยวข้องด้วย

การปรับลดการด้อยค่า

ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงินจะถูกปรับลด เมื่อมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนเพิ่มขึ้นในภายหลัง และการเพิ่มขึ้นนั้นสัมพันธ์โดยตรงกับขาดทุนจากการด้อยค่าที่เคยรับรู้ในงบกำไรขาดทุน สำหรับสินทรัพย์ทางการเงินที่บันทึกโดยวิธีราคาทุนตัดจำหน่ายและตราสารหนี้และตราสารทุนที่จัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย การปรับลดการด้อยค่าจะถูกบันทึกในงบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ส่วนสินทรัพย์ทางการเงินที่เป็นตราสารทุนที่จัดประเภทเป็นหลักทรัพย์เพื่อขาย การปรับลดจะถูกรับรู้โดยตรงในงบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ขาดทุนจากการด้อยค่าของค่าความนิยมจะไม่มีการปรับลด ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงินอื่นๆ ที่เคยรับรู้ในงวดก่อนจะถูกประเมิน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานว่ามีข้อบ่งชี้เรื่องการด้อยค่าหรือไม่ ขาดทุนจากการด้อยค่าจะถูกปรับลด หากมีการเปลี่ยนแปลงประมาณการที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน ขาดทุนจากการด้อยค่าจะถูกปรับลดเพียงเท่าที่มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ไม่เกินกว่ามูลค่าตามบัญชีภายหลังหักค่าเสื่อมราคาหรือคำตัดจำหน่าย เสมือนหนึ่งไม่เคยมีการบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่ามาก่อน

### 3.13 หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย

หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยบันทึกเริ่มแรกในมูลค่ายุติธรรมหักค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเกิดหนี้สิน ภายหลังจากการบันทึกหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยจะบันทึกต่อมาโดยวิธีราคาทุนตัดจำหน่าย ผลต่างระหว่างยอดหนี้เริ่มแรกและยอดหนี้เมื่อครบกำหนดไถ่ถอน จะบันทึกในงบกำไรขาดทุนผลดออายุการกู้ยืม โดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

- 3.14 เจ้าหน้าที่การค้าและเจ้าหน้าที่หมุนเวียนอื่น  
เจ้าหน้าที่การค้าและเจ้าหน้าที่หมุนเวียนอื่นแสดงในราคาทุน

- 3.15 ผลประโยชน์พนักงาน  
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ  
กลุ่มบริษัทและบริษัทจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งเป็นลักษณะของแผนการจ่ายสมทบตามที่  
ได้กำหนดการจ่ายสมทบไว้แล้ว สินทรัพย์ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพได้แยกออกไปจากสินทรัพย์ของ  
กลุ่มบริษัทและบริษัทและได้รับการบริหาร โดยผู้จัดการกองทุนภายนอก กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ  
ดังกล่าวได้รับเงินสะสมเข้ากองทุนจากพนักงานและเงินสมทบจากกลุ่มบริษัทและบริษัท เงินจ่าย  
สมทบของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เกิด  
รายการนั้น

ผลประโยชน์พนักงานหลังจากออกจากงานและผลประโยชน์จากการให้บริการระยะยาว  
ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงานหลังจากออกจากงานที่ต้องชดเชยตามกฎหมายแรงงาน  
และผลประโยชน์จากการให้บริการระยะยาว กลุ่มบริษัทและบริษัทรับรู้ในงบการเงินด้วยวิธีคิดลดแต่  
ละหน่วยที่ประมาณการไว้ซึ่งคำนวณโดยใช้หลักคณิตศาสตร์ประกันภัย

กลุ่มบริษัทและบริษัทรับรู้ผลกำไรขาดทุนจากการวัดมูลค่าใหม่ของผลประโยชน์พนักงานที่กำหนด  
ไว้ทั้งหมดซึ่งเกิดขึ้นจากการรับรู้ค่าใช้จ่ายของการประมาณการหนี้สินผลประโยชน์พนักงานใน  
งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น และรับรู้ค่าใช้จ่ายของผลประโยชน์พนักงานในงบกำไร  
ขาดทุน

ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้าง  
ผลประโยชน์เมื่อเลิกจ้างรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน เมื่อกลุ่มบริษัทและบริษัทแสดงเจตนาผูกพัน  
อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการเลิกจ้าง และ ไม่มีความเป็นไปได้ที่จะยกเลิก มีรายละเอียดอย่างเป็นทางการทั้ง  
การเลิกจ้างก่อนวันเกษียณตามปกติ หรือเมื่อกลุ่มบริษัทและบริษัทเสนอให้มีการออกจากงานโดย  
สมัครใจ และมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับการตอบรับข้อเสนออื่น และสามารถประมาณจำนวนของการ  
ยอมรับข้อเสนอดังกล่าวอย่างสมเหตุสมผล มีการคิดลดกระแสเงินสดหากระยะเวลาการจ่ายผลประโยชน์เกิน  
กว่า 12 เดือนนับจากวันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

ผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงาน  
ภาระผูกพันผลประโยชน์ระยะสั้นของพนักงานวัดมูลค่าโดยมิได้คิดลดกระแสเงินสดและรับรู้เป็น  
ค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเมื่อพนักงานทำงานให้

หนี้สินรับรู้ด้วยมูลค่าที่คาดว่าจะจ่ายชำระสำหรับการจ่ายโบนัสเป็นเงินสละระยะสั้นหรือการปันส่วนกำไร  
หากกลุ่มบริษัทและบริษัทมีการผูกพันตามกฎหมายหรือภาระผูกพัน โดยอนุมาณที่จะต้องจ่าย  
อันเป็นผลมาจากการที่พนักงานได้ทำงานให้ออกคิดและภาระผูกพันนี้สามารถประมาณได้อย่าง  
สมเหตุสมผล

การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์  
กลุ่มบริษัทวัดมูลค่าการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ของโครงการ โดยอ้างอิงกับมูลค่ายุติธรรมของ  
ตราสารทุนที่ออกให้ ณ วันที่ให้สิทธิ

รายจ่ายของโครงการ จะถูกรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนและบันทึกเป็นส่วนเพิ่มในรายการ  
“สำรองสำหรับการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์” ในส่วนของผู้ออกหุ้น ตลอดระยะเวลาที่การให้บริการ  
และ/หรือผลงานที่กำหนดไว้ในโครงการเป็นไปตามเงื่อนไข

- 3.16 ประมาณการหนี้สิน  
ประมาณการหนี้สินจะรับรู้ที่ต่อเมื่อกลุ่มบริษัทและบริษัทมีภาระหนี้สินตามกฎหมายที่เกิดขึ้นใน  
ปัจจุบันหรือที่ก่อตัวขึ้นอันเป็นผลมาจากเหตุการณ์ในอดีต และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่า  
ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจะต้องถูกจ่ายไปเพื่อชำระภาระหนี้สินดังกล่าว ประมาณการหนี้สินพิจารณา  
จากการคิดลดกระแสเงินสดที่จะจ่ายในอนาคต โดยใช้อัตราคิดลดในตลาดปัจจุบันก่อนคำนึงถึงภาษี  
เงินได้ เพื่อให้สะท้อนจำนวนที่อาจประเมินได้ในตลาดปัจจุบันซึ่งแปรไปตามเวลาและความเสี่ยงที่มี  
ต่อหนี้สิน ประมาณการหนี้สินส่วนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากเวลาที่ผ่านไปรับรู้เป็นต้นทุนทางการเงิน

- 3.17 การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่าย  
การรับรู้รายได้  
รายได้วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมของราคาขายแบบเอกเทศของแต่ละภาระที่ต้องปฏิบัติตามสัญญา  
รายได้จากการขายรับรู้ในงบกำไรขาดทุน เมื่อการควบคุมสินค้าถูกโอนให้แก่ผู้ซื้อแล้ว  
รายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตและบริการอื่นๆ รับรู้เมื่อมีการส่งมอบบริการให้แก่ลูกค้า  
รายได้ค่าบริการตามสัญญาออกแบบและติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์และการสื่อสาร (“ไอซีที”)  
รับรู้ตามขั้นความสำเร็จของงาน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานและในงวดบัญชีที่มีการให้บริการ

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

รายได้จากสัญญาที่มีหลายองค์ประกอบถูกบันทึกเป็นส่วนตามสัดส่วนโดยเป็นส่วนด้วยมูลค่ายุติธรรมของราคาขายแบบเบ็ดเสร็จ ตามภาระที่ต้องปฏิบัติ กรณีที่สัญญามีภาระที่ต้องปฏิบัติ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และตลอดช่วงเวลาหนึ่ง ผลต่างจากการรับรู้รายได้ และภาระที่ต้องปฏิบัติ ณ วันเริ่มต้นสัญญา รับรู้เป็นสินทรัพย์หรือหนี้สินตามสัญญา และทยอยรับรู้ตลอดระยะเวลาของสัญญา

สินทรัพย์ตามสัญญาแสดงด้วยมูลค่าสุทธิหลังจากค่าเผื่อจากการยกเลิกสัญญา

ค่าเผื่อจากการยกเลิกสัญญาโดยส่วนใหญ่ประเมินจากการวิเคราะห์ประวัติการชำระหนี้ การคาดการณ์เกี่ยวกับการชำระหนี้ในอนาคตของลูกค้า และข้อมูลการยกเลิกสัญญาในอดีต สินทรัพย์ตามสัญญาจะถูกตัดจำหน่ายเมื่อมีการยกเลิกสัญญา

ต้นทุนในการได้มาซึ่งสัญญา

ต้นทุนในการได้มาซึ่งสัญญา คือ ค่าขนานหน้าที่จ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งสัญญาที่ทำกับลูกค้าบันทึกเป็นสินทรัพย์ แสดงด้วยมูลค่าสุทธิหลังจากค่าเผื่อจากการด้อยค่า (ถ้ามี) โดยทยอยรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายอย่างเป็นระบบตลอดระยะเวลาของสัญญาซึ่งสอดคล้องกับการรับรู้รายได้ตามสัญญา ในกรณีที่ระยะเวลาของการตัดจำหน่ายต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการได้มาซึ่งสัญญามีระยะเวลาน้อยกว่า 1 ปี กลุ่มบริษัทและบริษัทจะบันทึกต้นทุนในการได้มาซึ่งสัญญาดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดรายการ

รายได้ค่าเช่า

รายได้ค่าเช่าจากอุปกรณ์รับรู้ในงบกำไรขาดทุน โดยวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า ค่าใช้จ่ายเริ่มแรกที่เกิดขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อให้เกิดสัญญาเช่ารับรู้เป็นส่วนหนึ่งของค่าเช่าทั้งเส้นตามสัญญา

รายได้ดอกเบี้ย

รายได้ดอกเบี้ยบันทึกในงบกำไรขาดทุนตามเกณฑ์คงค้าง

ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายบันทึกในงบกำไรขาดทุนตามเกณฑ์คงค้าง

### 3.18 ต้นทุนทางการเงิน

ต้นทุนทางการเงินประกอบด้วยดอกเบี้ยจ่ายของเงินกู้ยืมและประมาณการหนี้สินส่วนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากเวลาที่ผ่านไป และสิ่งตอบแทนที่คาดว่าจะต้องจ่าย ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ทางการเงินที่ถือไว้เพื่อขาย ขาดทุนจากมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินที่รับรู้ในงบกำไรขาดทุน หรือขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงิน (นอกเหนือลูกหนี้การค้า) และขาดทุนจากเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงรับรู้ในงบกำไรขาดทุน

ต้นทุนการกู้ยืมที่ไม่ได้เกี่ยวกับการได้มา การก่อสร้างหรือการผลิตสินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไขรับรู้ในงบกำไรขาดทุน โดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

### 3.19 ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้

ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้สำหรับปีประกอบด้วยภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีรับรู้ในงบกำไรขาดทุนเว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับรายการที่เกี่ยวข้องในการรวมธุรกิจ หรือรายการที่รับรู้โดยตรงในส่วนของผู้ถือหุ้นหรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น

ภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันได้แก่ภาษีที่คาดว่าจะจ่ายชำระหรือได้รับชำระ โดยคำนวณจากกำไรหรือขาดทุนประจำปีที่ต้องเสียภาษี โดยใช้อัตราภาษีที่ประกาศใช้ ตลอดจนการปรับปรุงทางภาษีที่เกี่ยวข้องรายการในปีก่อนๆ

ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีบันทึกโดยคำนวณจากผลแตกต่างชั่วคราวที่เกิดขึ้นระหว่างมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สินและจำนวนที่ใช้เพื่อความมุ่งหมายทางภาษี ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจะไม่ถูกรับรู้เมื่อเกิดจากผลแตกต่างชั่วคราวดังต่อไปนี้ การรับรู้ค่าความนิยมในครั้งแรก การรับรู้สินทรัพย์หรือหนี้สินในครั้งแรกซึ่งเป็นรายการที่ไม่ใช่การรวมธุรกิจและรายการนั้น ไม่มีผลกระทบต่อกำไรขาดทุนทางบัญชีหรือภาษี และผลแตกต่างที่เกี่ยวข้องกับเงินลงทุนในบริษัทย่อย หากเป็นไปได้ว่าจะไม่มีการกลับรายการในอนาคตอันใกล้

การวัดมูลค่าของภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีต้องพิจารณาถึงผลกระทบทางภาษีที่จะเกิดจากลักษณะวิธีการที่กลุ่มบริษัทและบริษัทคาดว่าจะได้รับผลประโยชน์จากสินทรัพย์หรือจะจ่ายชำระหนี้สินตามมูลค่าตามบัญชี ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีวัดมูลค่าโดยใช้อัตราภาษีที่คาดว่าจะใช้กับผลแตกต่างชั่วคราวเมื่อมีการปรับปรุงโดยใช้อัตราภาษีที่ประกาศใช้หรือที่คาดว่าจะมีผลบังคับใช้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

ในการกำหนดมูลค่าของภาษีเงินได้ของปีปัจจุบันและภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี กลุ่มบริษัทและบริษัทต้องคำนึงถึงผลกระทบของสถานการณ์ทางภาษีที่ไม่แน่นอนและอาจทำให้จำนวนภาษีที่ต้องจ่ายเพิ่มขึ้นและมีดอกเบี้ยที่ต้องชำระ กลุ่มบริษัทและบริษัท เชื่อว่าได้ตั้งภาษีเงินได้ค้างจ่ายเพียงพอสำหรับภาษีเงินได้ที่จะต้องจ่ายในอนาคต ซึ่งเกิดจากการประเมินผลกระทบจากหลายปัจจัย รวมถึงการตีความทางกฎหมายภาษี และจากประสบการณ์ในอดีต การประเมินนี้อยู่บนพื้นฐานการประมาณการและข้อสมมติฐาน และอาจจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคต ข้อมูลใหม่ อาจจะทำให้กลุ่มบริษัทและบริษัทเปลี่ยนการตัดสินใจโดยขึ้นอยู่กับความเพียงพอของภาษีเงินได้ค้างจ่ายที่มีอยู่ การเปลี่ยนแปลงในภาษีเงินได้ค้างจ่ายจะกระทบต่อค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในรอบระยะเวลารายงานที่เกิดการเปลี่ยนแปลง

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

สินทรัพย์ภายใต้การควบคุมและหนี้สินภายใต้การควบคุมสามารถหักกลบได้เมื่อมีการมีสิทธิตามกฎหมายที่จะนำสินทรัพย์ภายใต้ของปีปัจจุบันมาหักลบกับหนี้สินภายใต้ของปีปัจจุบันและภายใต้หนี้ประเมินโดยหน่วยงานจัดเก็บภาษีหน่วยงานเดียวกันสำหรับหน่วยภาษีเดียวกันหรือหน่วยภาษีต่างกัน สำหรับหน่วยภาษีต่างกันนั้นกิจการมีความตั้งใจจะชำระหนี้สินและสินทรัพย์ภายใต้ของปีปัจจุบันด้วยยอดสุทธิหรือตั้งใจจะรับคืนสินทรัพย์และจ่ายชำระหนี้สินในเวลาเดียวกัน

สินทรัพย์ภายใต้การควบคุมจะบันทึกต่อเมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่ากำไรเพื่อเสียภาษีในอนาคตจะมีจำนวนเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์จากผลแตกต่างชั่วคราวดังกล่าว สินทรัพย์ภายใต้การควบคุมจะถูกทบทวน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานและจะถูกปรับลดลงเท่าที่ประโยชน์ทางภาษีจะมีโอกาสถูกใช้จริง

### 3.20 กำไรต่อหุ้น

กลุ่มบริษัทและบริษัท แสดงกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานและกำไรต่อหุ้นปรับลดสำหรับหุ้นสามัญ กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานคำนวณโดยการหารกำไรหรือขาดทุนของผู้ถือหุ้นสามัญของกลุ่มบริษัทและบริษัทด้วยจำนวนหุ้นสามัญเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักที่ออกจำหน่ายระหว่างปีปรับด้วยจำนวนหุ้นสามัญที่ซื้อคืน กำไรต่อหุ้นปรับลดคำนวณโดยการหารกำไรหรือขาดทุนของผู้ถือหุ้นสามัญที่ปรับปรุงด้วยจำนวนหุ้นสามัญเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักที่ออกจำหน่ายและปรับปรุงด้วยจำนวนหุ้นสามัญที่ซื้อคืน และผลกระทบของตราสารที่อาจเปลี่ยนเป็นหุ้นสามัญปรับลดทั้งหมดและสิทธิซื้อหุ้นของพนักงาน

### 3.21 รายงานทางการเงินขั้นแนกตามส่วนงาน

ผลการดำเนินงานของส่วนงานที่รายงานต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหารของกลุ่มบริษัทจะแสดงถึงรายการที่เกิดขึ้นจากส่วนงานดำเนินงานนั้น โดยตรงรวมถึงรายการที่ได้รับการปันส่วนอย่างสมเหตุสมผล

### 3.22 การใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร

ในการจัดทำงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน กลุ่มบริษัทและบริษัทต้องอาศัยดุลยพินิจของผู้บริหารในการกำหนดนโยบายการบัญชี การประมาณการและการตั้งข้อสมมติฐานหลายประการ ซึ่งมีผลกระทบต่อการแสดงจำนวนสินทรัพย์ หนี้สินและการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์และหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน รวมทั้งการแสดงรายได้และค่าใช้จ่ายของปีบัญชี ถึงแม้ว่าการประมาณการของผู้บริหาร ได้พิจารณาอย่างสมเหตุสมผลภายใต้เหตุการณ์ ณ ขณะนั้น ผลที่เกิดขึ้นจริงอาจมีความแตกต่างไปจากประมาณการนั้น

การใช้ดุลยพินิจที่สำคัญในการใช้นโยบายการบัญชี มีดังต่อไปนี้

การรับรู้ต้นทุนของสินทรัพย์และการคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์

การรับรู้ต้นทุนที่เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน จะสิ้นสุดเมื่อผู้บริหาร ได้พิจารณาแล้วว่าสินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้งาน ได้ตามความประสงค์ของผู้บริหาร นอกจากนั้น นโยบายการบัญชีวิธีการคิดค่าเสื่อมราคาและการประมาณอายุการ ให้ประโยชน์ของสินทรัพย์ยังคงใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ในการทบทวนอย่างสม่ำเสมอทุกรอบระยะเวลาบัญชี

การค้ำค่า

สินทรัพย์คงเหลือตามบัญชีของกลุ่มบริษัทจะมีการทบทวน ณ ทุกวันที่ในงบแสดงฐานะการเงินว่ามีข้อบ่งชี้ เรื่องการค้ำค่าหรือไม่ ในกรณีที่ไม่มีข้อบ่งชี้จะทำการประมาณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์

การรับรู้สินทรัพย์ภายใต้การควบคุมซึ่งเกี่ยวข้องกับผลขาดทุนสะสมขมมา

สินทรัพย์ภายใต้การควบคุมจะรับรู้เมื่อบริษัทคาดการณ์ได้แน่นอนว่าจะมีประโยชน์ทางภาษีในอนาคต และ โอกาสที่บริษัทจะมีกำไรทางภาษีเพียงพอที่จะสามารถใช้ประโยชน์จากผลขาดทุนทางภาษีสะสม

ข้อพิพาททางการค้าและคดีความที่สำคัญ

รายการที่มีการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ในการตั้งประมาณการหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นจากคดีความที่สำคัญเนื่องจากผลคดียังไม่สิ้นสุด

### 3.23 การวัดมูลค่าชุดธรรม

มูลค่าชุดธรรมเป็นราคาที่จะได้รับจากการขายสินทรัพย์ หรือจะจ่ายเพื่อโอนหนี้สินในรายการที่เกิดขึ้นในสภาพปกติระหว่างผู้ร่วมตลาด ณ วันที่วัดมูลค่า ไม่ว่าราคานั้นจะสามารถสังเกตได้โดยตรงหรือประมาณมาจากเทคนิคการประเมินมูลค่า ในการประมาณมูลค่าชุดธรรมของรายการสินทรัพย์หรือหนี้สินรายการใดรายการหนึ่ง กลุ่มบริษัทและบริษัทพิจารณาถึงลักษณะของสินทรัพย์หรือหนี้สินนั้นซึ่งผู้ร่วมตลาดจะนำมาพิจารณาในการกำหนดราคาของสินทรัพย์หรือหนี้สิน ณ วันที่วัดมูลค่า โดยการวัดมูลค่าชุดธรรมและ/หรือการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินนี้ใช้ตามเกณฑ์ตามที่กล่าว



## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

นอกจากนี้ การวัดมูลค่าธุรกรรมได้จัดลำดับชั้นเป็นระดับที่ 1 ระดับที่ 2 และระดับที่ 3 โดยแบ่งตามลำดับชั้นของข้อมูลที่สามารถสังเกตได้ และความสำคัญค่าของข้อมูลที่ใช้วัดมูลค่าธุรกรรม ซึ่งมีดังต่อไปนี้

- ระดับที่ 1 เป็นราคาเสนอซื้อขาย (ไม่ต้องปรับปรุง) ในตลาดที่มีสภาพคล่องสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินอย่างเดียวกันและกิจการสามารถเข้าถึงตลาดนั้น ณ วันที่วัดมูลค่า
- ระดับที่ 2 เป็นข้อมูลอื่นที่สังเกตได้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมสำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้นนอกเหนือจากราคาเสนอซื้อขายซึ่งรวมอยู่ในข้อมูลระดับ 1
- ระดับที่ 3 เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้สำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้น

#### 4. เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หมายเหตุ	หน่วย : ล้านบาท			
		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2563	2562	2563	2562
เงินสดในมือ		11	6	1	1
เงินฝากธนาคารประเภทกระแสรายวัน	35	605	630	(1)	3
เงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์	35	19,529	19,828	615	1,971
เงินฝากธนาคารประเภทประจำ ไม่เกิน 3 เดือน		1	1,027	-	-
เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูง		185	135	-	-
		20,331	21,626	615	1,975
หัก เงินฝากธนาคารที่สามารถใช้เป็นการเฉพาะ	5	(1,910)	(1,989)	-	-
<b>รวม</b>		<b>18,421</b>	<b>19,637</b>	<b>615</b>	<b>1,975</b>

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดจัดตามประเภทสกุลเงินตรา ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

หมายเหตุ	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
สกุลเงินบาท	17,075	18,263	615	1,975
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ	36	788	-	-
สกุลเงินยูโร	36	558	-	-
<b>รวม</b>	<b>18,421</b>	<b>19,637</b>	<b>615</b>	<b>1,975</b>

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดของกลุ่มบริษัทและบริษัทมีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงในอัตราระหว่างร้อยละ 0.01 ถึงร้อยละ 1.75 ต่อปี และร้อยละ 0.01 ถึงร้อยละ 0.45 ต่อปี ตามลำดับ (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 : ร้อยละ 0.04 ถึงร้อยละ 2.57 ต่อปี และร้อยละ 0.04 ถึงร้อยละ 1.40 ต่อปี ตามลำดับ)

#### 5. เงินฝากธนาคารที่สามารถใช้เป็นการเฉพาะ

ตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยที่บังคับใช้กับผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ บริษัทขอต้องฝากเงินสดที่รับส่งหน้าจากลูกค้าไว้ในธนาคารเป็นจำนวนไม่น้อยกว่ามูลค่าคงเหลือของเงินรับส่งหน้าจากลูกค้าของบริษัทขอ และไม่สามารถนำไปใช้สำหรับวัตถุประสงค์อื่นนอกจากชำระให้แก่ผู้ให้บริการเท่านั้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 เงินฝากธนาคารที่สามารถใช้เป็นการเฉพาะในงบการเงินรวมมีจำนวนเงิน 1,910 ล้านบาท (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 : 1,989 ล้านบาท)

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### 6. ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

หมายเหตุ	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
<b>ลูกหนี้การค้า</b>				
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	35			
ลูกหนี้การค้า				
รายได้ค้างรับ	37	39	15	10
	16	25	-	-
	53	64	15	10
บุคคลหรือกิจการอื่น ๆ				
ลูกหนี้การค้า				
รายได้ค้างรับ	10,668	9,993	179	180
	7,727	7,985	1,574	1,574
	18,395	17,978	1,753	1,754
<b>รวมลูกหนี้การค้า</b>	18,448	18,042	1,768	1,764
<b>หัก ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิต</b>				
ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น /				
ค่าเผื่อนี้สงฆ์จะสูญ	(1,869)	(1,765)	(97)	(98)
<b>ลูกหนี้การค้า - สุทธิ</b>	16,579	16,277	1,671	1,666
<b>ลูกหนี้อื่น</b>				
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	1,028	1,817	21	10
ลูกหนี้ - บัตรเงินสด/เงินฝาก				
โทรศัพท์เคลื่อนที่	74	94	-	-
ภาษีมูลค่าเพิ่มรอขอคืน	49	51	-	-
อื่น ๆ	51	59	62	149
<b>รวมลูกหนี้อื่น</b>	1,202	2,021	83	159
<b>รวมลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น</b>	17,781	18,298	1,754	1,825
(กลับรายการ) ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะ				
เกิดขึ้น / หนี้สูญและหนี้สงฆ์จะสูญ				
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	2,876	2,521	(2)	(1)

การวิเคราะห์อายุของลูกหนี้การค้า มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
<b>บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน</b>				
ยังไม่ครบกำหนดชำระถึงกำหนด				
ชำระน้อยกว่า 3 เดือน	43	58	15	10
เกินกำหนดชำระกว่า 3 เดือน				
แต่ไม่เกิน 6 เดือน	3	4	-	-
เกินกำหนดชำระกว่า 6 เดือน				
แต่ไม่เกิน 12 เดือน	3	-	-	-
เกินกำหนดชำระกว่า 12 เดือน	4	2	-	-
	53	64	15	10
<b>บุคคลหรือกิจการอื่นๆ</b>				
ยังไม่ครบกำหนดชำระถึงกำหนด				
ชำระน้อยกว่า 3 เดือน	14,450	15,051	1	-
เกินกำหนดชำระกว่า 3 เดือน				
แต่ไม่เกิน 6 เดือน	729	767	-	-
เกินกำหนดชำระกว่า 6 เดือน				
แต่ไม่เกิน 12 เดือน	1,325	175	-	-
เกินกำหนดชำระกว่า 12 เดือน	1,891	1,985	1,752	1,754
	18,395	17,978	1,753	1,754
<b>หัก ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิต</b>				
ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น /				
ค่าเผื่อนี้สงฆ์จะสูญ	(1,869)	(1,765)	(97)	(98)
	16,526	16,213	1,656	1,656
<b>ลูกหนี้การค้า - สุทธิ</b>	16,579	16,277	1,671	1,666

โดยปกติระยะเวลาการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าของกลุ่มบริษัทและบริษัท มีระยะเวลาดังแต่ 14 วันถึง 120 วัน

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ตารางต่อไปนี้แสดงการกระทบยอดค่าต่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุที่ได้รับรู้สำหรับลูกหนี้การค้าโดยการประเมินแบบกลุ่มซึ่งเป็นไปตามวิธีการอย่างง่ายที่กำหนดไว้ใน TFRS 9 (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 : ไม่มี)

	หน่วย : ล้านบาท	
	งบการเงินรวม	งบการเงินเฉพาะกิจการ
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563	-	-
ผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 9	(1,765)	(98)
สำรองผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	(3,054)	-
ตัดจำหน่ายเป็นหนี้สูญ	2,770	-
ได้รับคืน	180	1
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563	(1,869)	(97)

ลูกหนี้การค้าจัดตามประเภทสกุลเงินตรา ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

		หน่วย : ล้านบาท			
	หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2563	2562	2563	2562
สกุลเงินบาท		16,096	15,217	1,671	1,666
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ	36	453	984	-	-
สกุลเงินยูโร	36	7	76	-	-
สกุลเงินเยน	36	21	-	-	-
สกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์	36	2	-	-	-
รวม		16,579	16,277	1,671	1,666

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 กลุ่มบริษัทและบริษัทย่อยมียอดหนี้คงเหลือของรายได้ค้ำรับของเงินส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ ซึ่งยอดคงเหลือดังกล่าวแสดงเป็นหนี้คงค้างนานเกิน 12 เดือนเป็นจำนวนเงิน 1,584 ล้านบาท และ 1,574 ล้านบาท ตามลำดับ (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 : 1,584 ล้านบาท และ 1,574 ล้านบาท ตามลำดับ)

เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2556 บริษัทได้ยื่นคำเสนอซื้อพิพาทต่อคณะอนุญาโตตุลาการเรียกร้องให้บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“ทีโอที”) ชำระหนี้ดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยรวมเป็นจำนวนเงิน 1,526 ล้านบาท

เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2560 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำสั่งขาดให้ทีโอทีชำระค่าส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2551 ถึงเดือนกันยายน 2555 ให้กับบริษัทเป็นจำนวน 1,355 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยตั้งแต่วันชี้ขาด จนกว่าจะชำระเสร็จเป็นจำนวนร้อยละ 7.5 ต่อปีของเงินต้นดังกล่าว นอกจากนี้ ทีโอทีต้องชำระส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศตั้งแต่เดือนตุลาคม 2555 เป็นต้นไปจนกว่าจะหมดภาระผูกพันตามสัญญาอนุญาโตตุลาการให้ดำเนินการในวันที่ 30 กันยายน 2558 หรือได้มีการตกลงแก้ไขหรือทำสัญญากันใหม่

ต่อมาในวันที่ 7 กันยายน 2560 บริษัทได้รับคำฟ้องคดีหมายเลขคำที่ 1148/2560 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2560 ซึ่งทีโอทียื่นฟ้องเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่ชี้ขาดให้ทีโอทีชำระค่าส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศตามข้อความข้างต้น ขณะนี้คดีอยู่ในขั้นตอนของศาลปกครองกลาง

เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2564 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาคำร้องของทีโอที ซึ่งเป็นผลให้ทีโอที ต้องชำระเงินส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศให้แก่บริษัท ตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ทั้งนี้ ทีโอทีมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายใน 30 วัน

เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2556 บริษัท ดิจิตอล โฟน จำกัด (“DPC”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางเรียกร้องให้บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”) ชำระเงินส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ จำนวน 9 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีจนถึงวันฟ้องพร้อมดอกเบี้ยรวมเป็นจำนวนเงิน 11 ล้านบาท

เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2561 ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้ กสท. ชำระค่าส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศให้กับ DPC จำนวน 2.56 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีของเงินต้นจำนวนดังกล่าว จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น นับแต่วันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น โดยให้ชำระภายใน 60 วัน จากวันที่คดีสิ้นสุด

ต่อมาเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2561 DPC ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองกลางต่อศาลปกครองสูงสุด ขอให้ กสท. ชำระเงินส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ ตามอัตราค่าตอบแทนการใช้และเชื่อมต่อ ตามคำสั่งคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11/2553 เรื่อง ให้ใช้อัตราค่าตอบแทนการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นอัตราอ้างอิง ซึ่งมีใช้อัตราที่ DPC และ กสท. ตกลงร่วมกันตามข้อตกลงแบ่งส่วนรายได้ ขณะนี้คดีอยู่ในขั้นตอนของศาลปกครองสูงสุด

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### 7. สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา

สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้ (งบการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี)

	หน่วย : ล้านบาท	
	งบการเงินรวม	
	2563	2562
<b>สินทรัพย์หมุนเวียน</b>		
สัญญาขายอุปกรณ์พร้อมให้บริการรายเดือน	1,715	2,219
<b>หัก</b> ค่าต่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น / ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ		
หรือคาดว่าจะถูกยกเลิกก่อนสิ้นสุดระยะเวลาของสัญญา	(267)	(350)
<b>สินทรัพย์ตามสัญญา - สุทธิ</b>	<b>1,448</b>	<b>1,869</b>
ขาดทุนจากการยกเลิกสัญญาสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	525	747

สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญาคือจำนวนที่เกิดจากสัญญาขายอุปกรณ์พร้อมให้บริการรายเดือนที่ทำกับลูกค้า ซึ่งเกิดขึ้นจากการปันส่วนราคาขายให้กับการขายอุปกรณ์ ซึ่งมีช่วงเวลารับรู้รายได้ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เมื่อกลุ่มบริษัทมีการโอนการควบคุมของอุปกรณ์ให้กับลูกค้าแล้ว โดยสินทรัพย์ตามสัญญาดังกล่าวจะลดลง สัมพันธ์กับการออกใบเรียกเก็บค่าบริการรายเดือนของลูกค้าในแต่ละเดือนโดยบริการรายเดือนมีช่วงเวลารับรู้ รายได้ตลอดช่วงเวลานึ่งและตามขึ้นความสำเร็จของงาน

สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญาที่ถูกยกเลิกหรือคาดว่าจะถูกยกเลิกก่อนสิ้นสุดระยะเวลาของสัญญาจะลดลงและรับรู้ เป็นขาดทุนจากการยกเลิกสัญญา

ตารางต่อไปนี้แสดงการกระทบของค่าเพื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตลอดอายุที่ได้รับรู้สำหรับ สินทรัพย์ตามสัญญาซึ่งเป็นไปตามวิธีการอย่างง่ายที่กำหนดไว้ใน TFRS 9 (งบการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี)

	หน่วย : ล้านบาท	
	งบการเงินรวม	
	2563	
<b>ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม</b>	-	
ผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 9		(350)
สำรองผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น		83
<b>ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม</b>		<b>(267)</b>

### 8. สินค้าคงเหลือ

สินค้านำคงเหลือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
สินค้าสำเร็จรูป	2,423	4,920	-	-
วัสดุและอะไหล่	-	1	-	-
อะไหล่เพื่อการซ่อมแซม				
เครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่	125	129	-	-
	2,548	5,050	-	-
<b>หัก</b> ค่าต่อสินค้าล้าสมัยและการลดมูลค่า				
ของสินค้าคงเหลือ	(176)	(222)	-	-
<b>สินค้านำคงเหลือ - สุทธิ</b>	<b>2,372</b>	<b>4,828</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

กลุ่มบริษัทและบริษัทกลับรายการค่าเพื่อสินค้าล้าสมัยและการลดมูลค่าของสินค้าคงเหลือสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 ในงบการเงินรวมจำนวน 46 ล้านบาท (งบการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี) (สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 : งบการเงินรวม 378 ล้านบาท และงบการเงินเฉพาะกิจการ 363 ล้านบาท)

### 9. เงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้า

รายการเคลื่อนไหวในเงินลงทุนในบริษัทร่วมในงบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้ (งบการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี)

	หน่วย : ล้านบาท	
	งบการเงินรวม	
	2563	2562
ณ วันที่ 1 มกราคม	25	18
รับรู้กำไรในเงินลงทุนในบริษัทร่วม	7	7
<b>ณ วันที่ 31 ธันวาคม</b>	<b>32</b>	<b>25</b>

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ 2562 กลุ่มบริษัทไม่มีรายการซื้อขายเงินลงทุนในบริษัทร่วมรายการเคลื่อนไหวในเงินลงทุนในการร่วมค้าในงบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้ (งบการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี)

	หน่วย : ล้านบาท	
	งบการเงินรวม	
	2563	2562
ณ วันที่ 1 มกราคม	636	736
เงินลงทุนเพิ่มขึ้น	247	-
เงินปันผลรับระหว่างปี	(9)	(8)
แปลงค่างบการเงิน	3	-
รับรู้ขาดทุนในเงินลงทุนในการร่วมค้า	(78)	(92)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	799	636

### เงินลงทุนในการร่วมค้า

#### Digital Games International Pte Ltd. (“DGI”)

เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2563 ที่ประชุมคณะกรรมการของบริษัทมีมติให้ลงทุนในบริษัท Digital Games International Pte Ltd. (“DGI”) ประเทศสิงคโปร์ ต่อมา เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563 บริษัท ไวร์เลส ดีไวซ์ ซัพพลาย จำกัด (“WDS”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้เข้าทำสัญญาร่วมทุนกับบริษัท SK Telecom Co., Ltd. ประเทศเกาหลีใต้ และ Digital Gaming Investment Pte Ltd. ประเทศสิงคโปร์ สำหรับการลงทุนในสัดส่วนร้อยละ 33.33 หรือ 10,000,000 หุ้น ของ DGI ในราคาหุ้นละ 1 ดอลลาร์สิงคโปร์ เป็นจำนวนเงินรวม 10 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ หรือ 226 ล้านบาท เพื่อขยายตลาดธุรกิจเกมออนไลน์

#### บริษัท สห แอดวานซ์ เน็ตเวิร์ค จำกัด

เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2563 ที่ประชุมคณะกรรมการของบริษัทได้อนุมัติมติให้บริษัท แอดวานซ์ บรอดแบนด์ เน็ตเวิร์ค จำกัด (“ABN”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยได้ลงทุนร่วมกับบริษัท สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) ในบริษัท สห แอดวานซ์ เน็ตเวิร์ค จำกัด (“SAN”) เพื่อประกอบธุรกิจให้บริการโครงข่ายใยแก้วนำแสง (Fiber-Optic) ภายในสวนอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์ SAN มีทุนจดทะเบียนจำนวน 30 ล้านบาท โดยเป็นหุ้นสามัญจำนวน 300,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท ซึ่ง SAN ได้เรียกชำระค่าหุ้นเต็มจำนวนแล้ว และได้จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์แล้ว เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2563 โดย ABN ถือหุ้นจำนวน 209,998 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท เป็นจำนวนเงิน 21 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนการถือหุ้นร้อยละ 70 ของทุนจดทะเบียนของ SAN

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

เงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม และเงินปันผลรับจากเงินลงทุนเหล่านั้นสำหรับแต่ละปี มีดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ		ทุนชำระแล้ว		งบการเงินรวม		มูลค่าตามวิธีส่วนได้เสีย		เงินปันผลรับสำหรับปี	
	2563	2562	2563	2562	ราคาทุน		2563	2562	2563	2562
	(ร้อยละ)									
<b>บริษัทร่วม</b>										
บริษัท อินฟอร์เมชั่น ไฮเวย์ จำกัด	29	29	50	50	15	15	32	25	-	-
<b>การร่วมค้า</b>										
บริษัท อมตะ เน็ตเวอร์ค จำกัด	60	60	100	100	60	60	114	87	9	8
บริษัท แรบบิท-ไลน์ เพย์ จำกัด	33.33	33.33	600	600	787	787	490	549	-	-
Digital Games International Pte Ltd	33.33	-	678	-	226	-	175	-	-	-
บริษัท สห แอดวานซ์ เน็ตเวอร์ค จำกัด	70	-	70	-	21	-	20	-	-	-

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

สรุปข้อมูลฐานะทางการเงินของบริษัทรวมและการร่วมค้าและผลการดำเนินงานสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน มีดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

	สัดส่วนความ						หนี้สิน หมุนเวียน	หนี้สิน ไม่หมุนเวียน	หนี้สินรวม	รายได้ รวม	ค่าใช้จ่าย รวม	กำไร (ขาดทุน)
	วันที่ รายงาน	เป็นเจ้าของ (ร้อยละ)	สินทรัพย์ หมุนเวียน	สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน	สินทรัพย์รวม							
ปี 2563												
บริษัทรวม												
บริษัท อินฟอร์เมชั่น โซลูเวจ จำกัด	31 ธันวาคม	29	63	448	511	113	296	409	164	139	25	
การร่วมค้า												
บริษัท อมตะ เน็ตเวอร์ค จำกัด	31 ธันวาคม	60	113	101	214	23	1	24	96	36	60	
บริษัท แรบบิท โกลด์ เพจ จำกัด	31 ธันวาคม	33.33	586	228	814	304	6	310	166	352	(186)	
Digital Games International Pte Ltd	31 ธันวาคม	33.33	454	107	561	36	-	36	3	165	(162)	
บริษัท สห แอดวานซ์ เน็ตเวอร์ค จำกัด	31 ธันวาคม	70	29	-	29	-	-	-	-	1	(1)	



## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : ล้านบาท

	วันที่ รายงาน	สัดส่วนความ เป็นเจ้าของ (ร้อยละ)	สินทรัพย์		สินทรัพย์รวม	หนี้สิน		หนี้สินรวม	รายได้ รวม	ค่าใช้จ่าย รวม	กำไร (ขาดทุน)
			หมุนเวียน	ไม่หมุนเวียน		หมุนเวียน	ไม่หมุนเวียน				
ปี 2562											
บริษัทรวม											
บริษัท อินฟอร์เมชั่น ไฮเวย์ จำกัด	31 ธันวาคม	29	94	445	539	421	39	460	143	145	(2)
การร่วมค้า											
บริษัท อมตะ เน็ตเวอร์ค จำกัด	31 ธันวาคม	60	64	102	166	21	-	21	74	31	43
บริษัท แรบบิท โกลด์ เพย์ จำกัด	31 ธันวาคม	33.33	844	197	1,041	357	4	361	163	527	(364)

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

รายการกระทบยอดข้อมูลทางการเงินข้างต้นกับมูลค่าตามบัญชีของส่วนได้เสียในการร่วมค้าที่รับรู้ในงบการเงินรวมที่มีสาระสำคัญ เป็นดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท	
	งบการเงินรวม	
บริษัท แรบบิท - โกลด์ เพย์ จำกัด	2563	2562
สินทรัพย์สุทธิของการร่วมค้า	504	680
สัดส่วนการถือหุ้นของกลุ่มบริษัทในการร่วมค้า (ร้อยละ)	33.33	33.33
	168	227
ค่าความนิยม	322	322
ราคาตามบัญชีของกลุ่มบริษัทในการร่วมค้า	490	549

### 10. เงินลงทุนในบริษัทย่อย

รายการเคลื่อนไหวในเงินลงทุนในบริษัทย่อยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย

		หน่วย : ล้านบาท	
		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	หมายเหตุ	2563	2562
<b>บริษัทย่อย</b>			
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินเดิม		27,928	23,515
ผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9	2.4	(663)	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 1 มกราคม ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินใหม่		27,265	23,515
เงินปันผลรับระหว่างปี		(19,964)	(26,373)
ส่วนแบ่งกำไรของบริษัทย่อยที่ผู้ถือหุ้นส่วนได้เสีย		26,757	30,590
ส่วนแบ่งกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นของบริษัทย่อยที่ผู้ถือหุ้นส่วนได้เสีย		(265)	195
ลงทุนในบริษัทย่อยเพิ่มขึ้น		26	1
ณ วันที่ 31 ธันวาคม		33,819	27,928

### การลงทุนในบริษัทย่อย

#### บริษัท แอดวานซ์ ดิจิทัล ดิสรวิชั่น จำกัด

เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2562 บริษัท แอดวานซ์ ดิจิทัล ดิสรวิชั่น จำกัด (“ADD”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยได้จดทะเบียนเพิ่มทุนจาก 4 ล้านบาท โดยเป็นหุ้นสามัญ 40,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท เป็นจำนวน 5 ล้านบาท โดยเป็นหุ้นสามัญ 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท กับกระทรวงพาณิชย์ การเพิ่มทุนในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (“คปภ.”) บริษัทได้จ่ายเงินลงทุนเพิ่มในบริษัทย่อยดังกล่าวจำนวน 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท รวมเป็นจำนวนเงิน 1 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนการถือหุ้นร้อยละ 99.99 ของทุนจดทะเบียน

#### บริษัท แอดวานซ์ บรอดแบนด์ เน็ตเวอร์ค จำกัด

เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2563 ที่ประชุมคณะกรรมการของบริษัทได้อนุมัติให้บริษัท แอดวานซ์ บรอดแบนด์ เน็ตเวอร์ค จำกัด (“ABN”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยเพิ่มทุน จำนวน 25 ล้านบาท ต่อมาเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2563 ABN ได้จดทะเบียนเพิ่มทุนจาก 75 ล้านบาท โดยเป็นหุ้นสามัญ 750,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท เป็นจำนวน 100 ล้านบาท โดยเป็นหุ้นสามัญ 1,000,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท กับกระทรวงพาณิชย์

#### บริษัท เลิร์นดิ จำกัด

เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2563 ที่ประชุมคณะกรรมการของบริษัทได้อนุมัติให้จัดตั้งบริษัท เลิร์นดิ จำกัด (“LearnDi”) เป็นบริษัทย่อยเพื่อประกอบธุรกิจการจัดฝึกอบรมและสัมมนาความรู้ ผ่านการเรียนการสอนทางออนไลน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ LearnDi มีทุนจดทะเบียนจำนวน 1 ล้านบาท โดยเป็นหุ้นสามัญจำนวน 100,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท ซึ่ง LearnDi ได้เรียกชำระค่าหุ้นเต็มจำนวนแล้ว และได้จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์แล้ว เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2563 โดยบริษัทถือหุ้นจำนวน 99,997 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท เป็นจำนวนเงิน 1 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนการถือหุ้นร้อยละ 99.99 ของทุนจดทะเบียนของ LearnDi

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

เงินลงทุนในบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม และเงินปันผลรับจากเงินลงทุนเหล่านั้นสำหรับแต่ละปี มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท									
	สัดส่วนความเป็นเจ้าของ		ทุนชำระแล้ว		งบการเงินเฉพาะกิจการ		เงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย		เงินปันผลรับสำหรับปี	
	2563	2562	2563	2562	2563	2562	2563	2562	2563	2562
	(ร้อยละ)									
<b>บริษัทย่อย</b>										
บริษัท แอดวานซ์ คอนแท็ก เซ็นเตอร์ จำกัด	99.99	99.99	272	272	811	811	447	367	200	111
บริษัท ดิจิตอล โฟน จำกัด	98.55	98.55	914	914	10,226	10,226	4,173	4,155	-	-
บริษัท แอดวานซ์ เมจิกการ์ด จำกัด	99.99	99.99	250	250	250	250	277	276	-	17
บริษัท แอดวานซ์ เอ็มเปย์ จำกัด	99.99	99.99	300	300	336	336	931	841	621	487
บริษัท เอไอเอ็น โกลบอลคอม จำกัด	99.99	99.99	100	100	100	100	130	143	35	41
บริษัท แอดวานซ์ ไรร์เลส เน็ตเวิร์ค จำกัด	99.99	99.99	1,350	1,350	1,485	1,485	20,990	17,751	10,955	16,936
บริษัท ซุปเปอร์ บรอดแบนด์ เน็ตเวิร์ค จำกัด	99.99	99.99	300	300	300	300	2,095	1,491	2,550	2,397
บริษัท ไรร์เลส ดีไวซ์ ซัพพลาย จำกัด	99.99	99.99	50	50	50	50	68	215	221	273
บริษัท แฟกซ์ ไลท์ จำกัด	99.98	99.98	1	1	1	1	2,640	2,144	4,595	4,427
บริษัท ไมโม เทก จำกัด	99.99	99.99	50	50	50	50	1,883	402	766	1,631
บริษัท แอดวานซ์ บรอดแบนด์ เน็ตเวิร์ค จำกัด	99.99	99.99	100	75	100	75	176	141	21	53
บริษัท แอดวานซ์ ดิจิทัล คิสทริบิวชั่น จำกัด	99.99	99.99	5	5	5	5	8	2	-	-
บริษัท เลิร์นดิ จำกัด	99.99	-	1	-	1	-	1	-	-	-
<b>รวม</b>					13,715	13,689	33,819	27,928	19,964	26,373

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### 11. สินทรัพย์ทางการเงินไม่หมุนเวียนอื่นและเงินลงทุนระยะยาวอื่น

สินทรัพย์ทางการเงินไม่หมุนเวียนอื่นและเงินลงทุนระยะยาวอื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
เงินฝากประจำกับสถาบันการเงินที่ถูกจำกัดการใช้	-	11	-	-
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	-	56	-	47
เงินลงทุนในตราสารทุนที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่า				
ยุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น*	110	-	68	-
<b>รวม</b>	<b>110</b>	<b>67</b>	<b>68</b>	<b>47</b>

\* ภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน กลุ่มบริษัทและบริษัทรับรู้ เงินลงทุนในตราสารทุนโดยวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเพื่อเป็นการบริหารจัดการความเสี่ยงไม่สอดคล้องของการรับรู้รายการอย่างมีนัยสำคัญ

### เงินลงทุนในตราสารทุน

#### บริษัท เนชั่นแนล ดิจิทัลโอดี จำกัด

เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2562 บริษัท แอดวานซ์ เอ็มพี จำกัด (“AMP”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้ลงทุนเพิ่มในบริษัท เนชั่นแนล ดิจิทัลโอดี จำกัด จำนวน 80,560 หุ้น ราคาหุ้นละ 100 บาท รวม 8 ล้านบาท ส่งผลให้ AMP ถือสัดส่วนร้อยละ 2.47 ของทุนจดทะเบียน

#### บริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคี วิสาหกิจเพื่อสังคม (ประเทศไทย) จำกัด

กลุ่มบริษัทและบริษัทรับรู้ผลขาดทุนจากการซื้อขายของเงินลงทุนในปี 2562 เป็นจำนวนเงิน 1 ล้านบาท จากการประเมินมูลค่าตามบัญชีของเงินลงทุนในบริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคี วิสาหกิจเพื่อสังคม (ประเทศไทย) จำกัด (“PRS”) โดยเปรียบเทียบระหว่างมูลค่าตามบัญชีเงินลงทุนใน PRS กับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนจากเงินลงทุนดังกล่าว ซึ่งมีมูลค่าใกล้เคียงกับมูลค่ายุติธรรม

### 12. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

รายการเคลื่อนไหวของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

	หน่วย : ล้านบาท						
	งบการเงินรวม		งบการเงินรวม		งบการเงินรวม		
	ยอด ณ วันที่	ผลกระทบจากการ	ยอด ณ วันที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	โอน/อื่นๆ	ยอด ณ วันที่
	1 มกราคม 2563	ใช้มาตรฐานการ	1 มกราคม 2563				31 ธันวาคม 2563
	ตามมาตรฐาน	รายงานทาง	ตามมาตรฐาน				
	การรายงานทาง	การเงิน ฉบับที่ 16	การรายงานทาง				
	การเงินเดิม	การเงินใหม่					
<b>ราคาทุน</b>							
ที่ดิน	703	-	703	1	-	-	704
อาคารและส่วนปรับปรุงอาคาร	737	-	737	2	(1)	2	740
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	2,051	-	2,051	240	(90)	(2)	2,199
คอมพิวเตอร์ เครื่องมือและ							
อุปกรณ์	233,890	(121)	233,769	22,379	(339)	3,805	259,614
เครื่องตกแต่งติดตั้งและอุปกรณ์							
สำนักงาน	2,023	-	2,023	93	(58)	26	2,084
ยานพาหนะ	141	(106)	35	24	(13)	-	46
<b>รวม</b>	<b>239,545</b>	<b>(227)</b>	<b>239,318</b>	<b>22,739</b>	<b>(501)</b>	<b>3,831</b>	<b>265,387</b>
<b>ค่าเสื่อมราคาสะสม</b>							
อาคารและส่วนปรับปรุงอาคาร	(438)	-	(438)	(17)	1	-	(454)
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	(1,447)	-	(1,447)	(275)	78	-	(1,644)
คอมพิวเตอร์ เครื่องมือและ							
อุปกรณ์	(112,866)	48	(112,818)	(27,720)	310	-	(140,228)
เครื่องตกแต่งติดตั้งและอุปกรณ์							
สำนักงาน	(1,553)	-	(1,553)	(141)	53	-	(1,641)
ยานพาหนะ	(99)	78	(21)	(3)	2	-	(22)
<b>รวม</b>	<b>(116,403)</b>	<b>126</b>	<b>(116,277)</b>	<b>(28,156)</b>	<b>444</b>	<b>-</b>	<b>(143,989)</b>
<b>สินทรัพย์ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง</b>							
และติดตั้ง	4,814	-	4,814	3,283	-	(3,831)	4,266
<b>หัก ค่าเผื่ออุปกรณ์ที่ยอกเลิกการใช้งาน</b>	<b>(2,446)</b>	<b>-</b>	<b>(2,446)</b>	<b>(700)</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(3,146)</b>
<b>ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์</b>	<b>125,510</b>	<b>(101)</b>	<b>125,409</b>	<b>(2,834)</b>	<b>(57)</b>	<b>-</b>	<b>122,518</b>

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

หน่วย : ล้านบาท

	งบการเงินรวม				ยอด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562
	ยอด ณ วันที่ 1 มกราคม 2562	เพิ่มขึ้น	ลดลง	โอนอื่นๆ	
<b>ราคาทุน</b>					
ที่ดิน	797	4	(98)	-	703
อาคารและส่วนปรับปรุงอาคาร	702	4	-	31	737
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	1,997	264	(191)	(19)	2,051
คอมพิวเตอร์ เครื่องมือและอุปกรณ์	213,064	19,937	(2,333)	3,222	233,890
เครื่องคกแต่งติดตั้งและอุปกรณ์สำนักงาน	1,990	76	(49)	6	2,023
ยานพาหนะ	182	23	(64)	-	141
รวม	218,732	20,308	(2,735)	3,240	239,545
<b>ค่าเสื่อมราคาสะสม</b>					
อาคารและส่วนปรับปรุงอาคาร	(421)	(17)	-	-	(438)
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	(1,308)	(294)	154	1	(1,447)
คอมพิวเตอร์ เครื่องมือและอุปกรณ์	(88,218)	(26,853)	2,205	-	(112,866)
เครื่องคกแต่งติดตั้งและอุปกรณ์สำนักงาน	(1,443)	(155)	46	(1)	(1,553)
ยานพาหนะ	(120)	(24)	45	-	(99)
รวม	(91,510)	(27,343)	2,450	-	(116,403)
สินทรัพย์ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างและติดตั้ง	4,483	3,571	-	(3,240)	4,814
บัญชี ค่าเพื่ออุปกรณ์ที่ยกเลิกการใช้งาน	(1,493)	(953)	-	-	(2,446)
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	130,212	(4,417)	(285)	-	125,510

ค่าเสื่อมราคาสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

2563	ล้านบาท	28,156
2562	ล้านบาท	27,343

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : ล้านบาท

	งบการเงินเฉพาะกิจการ					ยอด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563
	ยอด ณ วันที่ 1 มกราคม 2563	ผลกระทบจากการ ใช้มาตรฐานการ การรายงานทาง การเงินฉบับที่ 16 การเงินเดิม	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอด ณ วันที่ 1 มกราคม 2563	
<b>ราคาทุน</b>						
อาคารและส่วนปรับปรุงอาคาร	128	-	128	-	-	128
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	306	-	306	13	(16)	303
คอมพิวเตอร์ เครื่องมือและ อุปกรณ์	67	-	67	1	(3)	65
เครื่องคกแต่งติดตั้งและอุปกรณ์ สำนักงาน	536	-	536	6	(16)	526
ยานพาหนะ	58	(45)	13	13	(6)	20
รวม	1,095	(45)	1,050	33	(41)	1,042
<b>ค่าเสื่อมราคาสะสม</b>						
อาคารและส่วนปรับปรุงอาคาร	(127)	-	(127)	-	-	(127)
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	(280)	-	(280)	(15)	16	(279)
คอมพิวเตอร์ เครื่องมือและ อุปกรณ์	(65)	-	(65)	(1)	3	(63)
เครื่องคกแต่งติดตั้งและอุปกรณ์ สำนักงาน	(520)	-	(520)	(7)	15	(512)
ยานพาหนะ	(33)	28	(5)	(2)	2	(5)
รวม	(1,025)	28	(997)	(25)	36	(986)
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	70	(17)	53	8	(5)	56

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			หน่วย : ล้านบาท
	ยอด ณ วันที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอด ณ วันที่
	1 มกราคม			31 ธันวาคม
	2562			2562
ราคาทุน				
อาคารและส่วนปรับปรุงอาคาร	128	-	-	128
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	310	1	(5)	306
คอมพิวเตอร์ เครื่องมือและอุปกรณ์	3,636	1	(3,570)	67
เครื่องตกแต่งติดตั้งและอุปกรณ์				
สำนักงาน	553	4	(21)	536
ยานพาหนะ	64	9	(15)	58
รวม	4,691	15	(3,611)	1,095
ค่าเสื่อมราคาสะสม				
อาคารและส่วนปรับปรุงอาคาร	(127)	-	-	(127)
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	(266)	(18)	4	(280)
คอมพิวเตอร์ เครื่องมือและอุปกรณ์	(3,523)	(24)	3,482	(65)
เครื่องตกแต่งติดตั้งและอุปกรณ์				
สำนักงาน	(531)	(10)	21	(520)
ยานพาหนะ	(33)	(11)	11	(33)
รวม	(4,480)	(63)	3,518	(1,025)
สินทรัพย์ที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างและติดตั้ง	6	-	(6)	-
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	217	(48)	(99)	70
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม				
2563			ล้านบาท	25
2562			ล้านบาท	63

### 13. สินทรัพย์สิทธิการใช้

รายการเคลื่อนไหวของสินทรัพย์สิทธิการใช้ที่เกิดขึ้นในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 ประกอบด้วย (ในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562: ไม่มี)

งบการเงินรวม					หน่วย : ล้านบาท
ยอด ณ วันที่	ผลกระทบจาก	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ยอด ณ วันที่	
1 มกราคม	การใช้มาตรฐาน			31 ธันวาคม	
2563	การรายงานใหม่			2563	
	การเงินฉบับที่ 16				
ราคาทุน					
ที่ดินและอาคาร	-	4,362	3,051	(674)	6,739
คลื่นความถี่โทรคมนาคม	-	20,582	-	-	20,582
เสาสถานีฐาน	-	39,599	-	-	39,599
อุปกรณ์โทรคมนาคม	-	844	252	(201)	895
อาคารสำนักงาน	-	1,180	1,349	(200)	2,329
ยานพาหนะ	-	317	98	(56)	359
รวม	-	66,884	4,750	(1,131)	70,503
ค่าเสื่อมราคาสะสม					
ที่ดินและอาคาร	-	-	(3,137)	666	(2,471)
คลื่นความถี่โทรคมนาคม	-	-	(3,689)	-	(3,689)
เสาสถานีฐาน	-	-	(4,408)	-	(4,408)
อุปกรณ์โทรคมนาคม	-	(48)	(340)	160	(228)
อาคารสำนักงาน	-	-	(1,033)	192	(841)
ยานพาหนะ	-	(78)	(119)	54	(143)
รวม	-	(126)	(12,726)	1,072	(11,780)
สินทรัพย์สิทธิการใช้	-	66,758	(7,976)	(59)	58,723
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม					
2563				ล้านบาท	12,644*

\* ในระหว่างงวด กลุ่มบริษัทได้นำแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่องมาตรการก่อนปรนชั่วคราวสำหรับทางเลือกเพิ่มเติมทางบัญชีเพื่อรองรับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยกลุ่มบริษัท ได้รับการลดค่าพื้นที่ที่ร้านค้าตามสัญญาเช่าจากผู้ให้เช่า จำนวน 82 ล้านบาท ทั้งนี้กลุ่มบริษัทได้กลับรายการค่าเสื่อมราคาจากสินทรัพย์สิทธิการใช้และดอกเบี้ยจากหนี้สินตามสัญญาเช่าที่ยังคงรับรู้ในแต่ละเดือนตามสัดส่วนของค่าเช่าที่ลดลง และบันทึกผลต่างที่เกิดขึ้นในกำไรหรือขาดทุน

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : ล้านบาท

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				ยอด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563
	ยอด ณ วันที่ 1 มกราคม 2563	ผลกระทบจาก การใช้มาตรฐาน การรายงานทาง การเงินฉบับที่ 16	เพิ่มขึ้น	ลดลง	
ราคาทุน					
อาคาร	-	14	312	(11)	315
ยานพาหนะ	-	51	-	(20)	31
รวม	-	65	312	(31)	346
ค่าเสื่อมราคาสะสม					
อาคาร	-	-	(113)	10	(103)
ยานพาหนะ	-	(28)	(9)	20	(17)
รวม	-	(28)	(122)	30	(120)
สินทรัพย์สิทธิการใช้	-	37	190	(1)	226
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563				ล้านบาท	122

### 14. ค่าความนิยม

รายการเคลื่อนไหวของค่าความนิยมที่เกิดขึ้นในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	งบการเงินรวม 2563	2562
ราคาทุน		
ณ วันที่ 1 มกราคม	17,199	17,199
เพิ่มขึ้นจากการซื้อธุรกิจ	-	-
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	17,199	17,199
ค่าตัดจำหน่ายสะสม		
ณ วันที่ 1 มกราคม	(7,662)	(7,662)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	(7,662)	(7,662)
ค่าเผื่อการด้อยค่า	(6,655)	(6,655)
รวม	2,882	2,882

### 15. ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม

รายการเคลื่อนไหวของใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมที่เกิดขึ้นในงบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย (งบการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

	หน่วย : ล้านบาท		
	งบการเงินรวม		
	ยอด ณ วันที่ 1 มกราคม 2563	เพิ่มขึ้น	ยอด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563
ราคาทุน			
ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม	136,444	16,783	153,227
รวม	136,444	16,783	153,227
ค่าตัดจำหน่ายสะสม			
ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม	(33,370)	(9,638)	(43,008)
รวม	(33,370)	(9,638)	(43,008)
ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม	103,074	7,145	110,219

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

	หน่วย : ล้านบาท		
	งบการเงินรวม		
	ยอด ณ วันที่ 1 มกราคม 2562	เพิ่มขึ้น	ยอด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562
<b>รายการทุน</b>			
ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม	136,444	-	136,444
รวม	136,444	-	136,444
<b>ค่าตัดจำหน่ายสะสม</b>			
ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม	(24,695)	(8,675)	(33,370)
รวม	(24,695)	(8,675)	(33,370)
<b>ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม</b>	<b>111,749</b>	<b>(8,675)</b>	<b>103,074</b>
<b>ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม</b>			
2563		ล้านบาท	9,638
2562		ล้านบาท	8,675

เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด (“AWN”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อย เป็นผู้ชนะการประมูลใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ 2600 MHz ด้วยราคาประมูลรวมทั้งสิ้น 19,561 ล้านบาท AWN ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ 2600 MHz (“ใบอนุญาตฯ”) อย่างเป็นทางการจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ตามเงื่อนไขและข้อกำหนดที่ระบุไว้ในการประมูล เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563 AWN ได้ชำระเงินประมูลคลื่นความถี่งวดที่หนึ่งจำนวนร้อยละ 10 ของราคาประมูล และภาษีมูลค่าเพิ่มรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,093 ล้านบาท พร้อมวางหนังสือค้ำประกันจากธนาคารเพื่อค้ำประกันการชำระเงินในส่วนที่เหลือให้กับ กสทช. โดยจะชำระงวดที่ 2 ถึง งวดที่ 7 จำนวนร้อยละ 15 ในปีถัดไปจนถึงปีที่สิบ นับจากวันชำระงวดที่หนึ่ง

ต้นทุนใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่รับรู้เมื่อเริ่มแรกด้วยราคาที่ยบเท่าเงินสดตามมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนที่ได้มาของใบอนุญาตฯ ดังกล่าว

### 16. สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนอื่นนอกจากราคาความนิยม

รายการเคลื่อนไหวของสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนอื่นนอกจากราคาความนิยมที่เกิดขึ้นในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม			
	ยอด ณ วันที่ 1 มกราคม 2563	เพิ่มขึ้น	ลดลง	โอนอื่นๆ ยอด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563
<b>รายการทุน</b>				
มูลค่าความสัมพัทธ์ที่มีกับลูกค้า	167	-	-	167
มูลค่าสัญญาที่มีกับลูกค้า	139	-	-	139
ค่าสิทธิในการใช้โครงข่าย				
เคเบิลใยแก้วนำแสงปลายทาง	86	-	-	86
ค่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์	11,421	2,803	(48)	14,255
รวม	11,813	2,803	(48)	14,647
<b>ค่าตัดจำหน่ายสะสม</b>				
มูลค่าความสัมพัทธ์ที่มีกับลูกค้า	(69)	(36)	-	(105)
มูลค่าสัญญาที่มีกับลูกค้า	(59)	(31)	-	(90)
ค่าสิทธิในการใช้โครงข่าย				
เคเบิลใยแก้วนำแสงปลายทาง	(69)	(8)	-	(77)
ค่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์	(6,249)	(1,328)	9	(7,568)
รวม	(6,446)	(1,403)	9	(7,840)
สินทรัพย์ระหว่างคิดตั้ง	101	294	-	316
<b>สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนอื่น</b>	<b>5,468</b>	<b>1,694</b>	<b>(39)</b>	<b>7,123</b>



## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

	งบการเงินรวม				หน่วย : ล้านบาท
	ยอด ณ วันที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	โอน/อื่นๆ	
	1 มกราคม 2562				
<b>ราคาทุน</b>					
มูลค่าความสัมพัทธ์ที่มีกับลูกค้า	167	-	-	-	167
มูลค่าสัญญาที่มีกับลูกค้า	139	-	-	-	139
ค่าสิทธิในการใช้โครงข่าย					
เคเบิลใยแก้วนำแสงปลายทาง	86	-	-	-	86
ค่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์	9,303	1,488	(4)	634	11,421
รวม	9,695	1,488	(4)	634	11,813
<b>ค่าตัดจำหน่ายสะสม</b>					
มูลค่าความสัมพัทธ์ที่มีกับลูกค้า	(33)	(36)	-	-	(69)
มูลค่าสัญญาที่มีกับลูกค้า	(28)	(31)	-	-	(59)
ค่าสิทธิในการใช้โครงข่าย					
เคเบิลใยแก้วนำแสงปลายทาง	(61)	(8)	-	-	(69)
ค่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์	(5,115)	(1,136)	2	-	(6,249)
รวม	(5,237)	(1,211)	2	-	(6,446)
สินทรัพย์ระหว่างคิดตั้ง	634	137	(36)	(634)	101
สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนอื่น	5,092	414	(38)	-	5,468
<b>ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม</b>					
2563				ล้านบาท	1,403
2562				ล้านบาท	1,211

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				หน่วย : ล้านบาท
	ยอด ณ วันที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	โอน/อื่นๆ	
	1 มกราคม 2563				
<b>ราคาทุน</b>					
ค่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์	323	-	-	-	323
รวม	323	-	-	-	323
<b>ค่าตัดจำหน่ายสะสม</b>					
ค่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์	(312)	(5)	-	-	(317)
รวม	(312)	(5)	-	-	(317)
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	11	(5)	-	-	6
<b>ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562</b>					
	งบการเงินเฉพาะกิจการ				หน่วย : ล้านบาท
	ยอด ณ วันที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	โอน/อื่นๆ	
	1 มกราคม 2562				
<b>ราคาทุน</b>					
ค่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์	323	-	-	-	323
รวม	323	-	-	-	323
<b>ค่าตัดจำหน่ายสะสม</b>					
ค่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์	(306)	(6)	-	-	(312)
รวม	(306)	(6)	-	-	(312)
สินทรัพย์ไม่มีตัวตนอื่น	17	(6)	-	-	11
<b>ค่าตัดจำหน่ายสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม</b>					
2563				ล้านบาท	5
2562				ล้านบาท	6

### 17. สินทรัพย์ถาวรที่ได้รับดอกเบี้ย

สินทรัพย์และหนี้สินภายใต้ดอกเบี้ย ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
สินทรัพย์ถาวรที่ได้รับดอกเบี้ย	4,480	3,939	489	550
หนี้สินภายใต้ดอกเบี้ย	(360)	(448)	(4)	-
ถาวรที่ได้รับดอกเบี้ย - สุทธิ	4,120	3,491	485	550

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

รายการเคลื่อนไหวของสินทรัพย์และหนี้สินภายใต้เงินได้จากการตัดบัญชีที่เกิดขึ้นในระหว่างปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : ล้านบาท				
งบการเงินรวม				
ยอด ณ วันที่	บันทึกเป็น(รายจ่าย)/รายได้ใน	ผลกระทบจาก	ยอด ณ วันที่	
1 มกราคม	กำไรขาดทุน	การใช้จ่ายเงิน	31 ธันวาคม	
2563	เบ็ดเสร็จอื่น	การรายงานทาง	2563	
		การเงินฉบับที่ 9		
<b>สินทรัพย์ภายใต้การตัดบัญชี</b>				
ลูกหนี้การค้า (ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น/ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ)	326	7	-	333
สินค้าคงเหลือ (ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมและ	44	(9)	-	35
การลดมูลค่าของสินค้า)				
รายได้ค่าบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่รับล่วงหน้า (ผลแตกต่างของการรับรู้รายได้)	467	(178)	-	289
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	410	-	-	410
ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	588	46	22	656
ขาดทุนสะสม	75	(75)	-	-
ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม				
ค้างจ่าย (ดอกเบี้ยรอตัดบัญชี)	991	214	-	1,205
ค่าเผื่ออุปกรณ์ที่ยกเลิกการใช้งาน	448	(96)	-	352
หนี้สินทางทางการเงินหมุนเวียนอื่น	-	34	-	60
หนี้สินทางทางการเงินไม่หมุนเวียนอื่น	-	-	50	230
หนี้สินตามสัญญาเช่า	-	294	-	294
อื่น ๆ	590	26	-	616
<b>รวม</b>	<b>3,939</b>	<b>263</b>	<b>72</b>	<b>4,480</b>
<b>หนี้สินภายใต้การตัดบัญชี</b>				
สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา	(374)	84	-	(290)
สินทรัพย์ทางการเงินไม่หมุนเวียนอื่น	-	-	1	(11)
อื่น ๆ	(74)	15	-	(59)
<b>รวม</b>	<b>(448)</b>	<b>99</b>	<b>1</b>	<b>(360)</b>
<b>ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี - สุทธิ</b>	<b>3,491</b>	<b>362</b>	<b>73</b>	<b>4,120</b>

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

หน่วย : ล้านบาท				
งบการเงินรวม				
ยอด ณ วันที่	บันทึกเป็น(รายจ่าย)/รายได้ใน	ผลกระทบจาก	ยอด ณ วันที่	
1 มกราคม	กำไรขาดทุน	การใช้จ่ายเงิน	31 ธันวาคม	
2562	เบ็ดเสร็จอื่น	การรายงานทาง	2562	
		การเงินฉบับที่ 15		
<b>สินทรัพย์ภายใต้การตัดบัญชี</b>				
ลูกหนี้การค้า (ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ)	266	60	-	326
สินค้าคงเหลือ (ค่าเผื่อสินค้าเสื่อมและ				
การลดมูลค่าของสินค้า)	47	(3)	-	44
รายได้ค่าบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่รับล่วงหน้า (ผลแตกต่างของการรับรู้รายได้)	408	59	-	467
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	410	-	-	410
ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	466	178	(56)	588
ขาดทุนสะสม	151	(76)	-	75
ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม				
ค้างจ่าย (ดอกเบี้ยรอตัดบัญชี)	766	225	-	991
ค่าเผื่ออุปกรณ์ที่ยกเลิกการใช้งาน	299	149	-	448
อื่น ๆ	487	103	-	590
<b>รวม</b>	<b>3,300</b>	<b>695</b>	<b>(56)</b>	<b>3,939</b>
<b>หนี้สินภายใต้การตัดบัญชี</b>				
สินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา	-	(35)	-	(374)
อื่น ๆ	(90)	16	-	(74)
<b>รวม</b>	<b>(90)</b>	<b>(19)</b>	<b>-</b>	<b>(448)</b>
<b>ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี - สุทธิ</b>	<b>3,210</b>	<b>676</b>	<b>(56)</b>	<b>3,491</b>

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : ล้านบาท

	งบการเงินเฉพาะกิจการ				ยอด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563
	ยอด ณ วันที่ 1 มกราคม 2563	บันทึกเป็น(รายจ่าย)/รายได้ใน กำไรขาดทุน	กำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จอื่น	ผลกระทบจาก การใช้มาตรฐาน การรายงานทาง การเงิน ฉบับที่ 9	
สินทรัพย์ถาวรที่ได้รับการตัดบัญชี					
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	410	-	-	-	410
ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	66	7	6	-	79
ขาดทุนสะสม	74	(74)	-	-	-
<b>รวม</b>	<b>550</b>	<b>(67)</b>	<b>6</b>	<b>-</b>	<b>489</b>
หนี้สินถาวรที่ได้รับการตัดบัญชี					
สินทรัพย์ทางการเงินไม่หมุนเวียนอื่น	-	-	-	(4)	(4)
<b>รวม</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>(4)</b>	<b>(4)</b>
<b>ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี - สุทธิ</b>	<b>550</b>	<b>(67)</b>	<b>6</b>	<b>(4)</b>	<b>485</b>

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

หน่วย : ล้านบาท

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			ยอด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562
	ยอด ณ วันที่ 1 มกราคม 2562	บันทึกเป็น(รายจ่าย)/รายได้ใน กำไรขาดทุน	กำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จอื่น	
สินทรัพย์ถาวรที่ได้รับการตัดบัญชี				
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	410	-	-	410
ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงาน	53	20	(7)	66
ขาดทุนสะสม	150	(76)	-	74
<b>ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี - สุทธิ</b>	<b>613</b>	<b>(56)</b>	<b>(7)</b>	<b>550</b>

สินทรัพย์ถาวรได้รับการตัดบัญชีที่เกิดจากผลแตกต่างชั่วคราวที่มีสาระสำคัญและผลขาดทุนสะสมที่มีได้รับรู้ในงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีรายละเอียดดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
ขาดทุนสะสม	-	104	-	-
อื่น ๆ	19	20	19	20
<b>รวม</b>	<b>19</b>	<b>124</b>	<b>19</b>	<b>20</b>

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทไม่ได้รับรู้ผลแตกต่างชั่วคราวสำหรับรายการขาดทุนสะสมที่หมดอายุในปี 2562 - 2566 และรายการที่เกิดจากผลแตกต่างชั่วคราวที่ไม่มีวันหมดอายุภายใต้กฎหมายปีปัจจุบันเป็นสินทรัพย์ถาวรได้รับการตัดบัญชี เนื่องจากยังไม่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ชัดว่ากลุ่มบริษัทจะมีกำไรทางภาษีเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์ทางภาษีสำหรับรายการดังกล่าว

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 กลุ่มบริษัทไม่ได้รับรู้ผลแตกต่างชั่วคราวสำหรับรายการขาดทุนสะสมที่หมดอายุในปี 2563 - 2567 และรายการที่เกิดจากผลแตกต่างชั่วคราวที่ไม่มีวันหมดอายุภายใต้กฎหมายปีปัจจุบันเป็นสินทรัพย์ถาวรได้รับการตัดบัญชี เนื่องจากยังไม่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ชัดว่ากลุ่มบริษัทจะมีกำไรทางภาษีเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์ทางภาษีสำหรับรายการดังกล่าว

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### 18. หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย

หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

หมายเหตุ	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
<b>ส่วนที่หมุนเวียน</b>				
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	4,900	-	-	-
ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี				
- ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงินที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	12,072	24,819	-	-
- ส่วนของหุ้นกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	35	1,776	-	-
- ส่วนของหนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงินที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	35	-	53	15
รวมส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	13,848	24,872	-	15
ส่วนของหนี้สินตามสัญญาเช่าที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	35	10,213	-	116
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	35	-	5,080	4,920
รวมส่วนที่หมุนเวียน	28,961	24,872	5,196	4,935
<b>ส่วนที่ไม่หมุนเวียน</b>				
หนี้สินระยะยาว				
- เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน - สุทธิ	33,685	33,757	-	-
- เงินกู้ยืมระยะยาวจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน - สุทธิ	35	14,999	2,999	-
- หุ้นกู้ระยะยาว - สุทธิ	35	30,617	32,388	-
- หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงิน - สุทธิ	35	-	28	16
รวมหนี้สินระยะยาว	79,301	69,172	-	16
หนี้สินตามสัญญาเช่า - สุทธิ	48,151	-	119	-
รวมส่วนที่ไม่หมุนเวียน	127,452	69,172	119	16
<b>รวม</b>	156,413	94,044	5,315	4,951

หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย แสดงตามระยะเวลาครบกำหนดการจ่ายชำระ ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
ครบกำหนดภายในหนึ่งปี	28,961	24,819	5,196	4,920
ครบกำหนดหลังจากหนึ่งปีแต่ไม่เกินห้าปี	82,245	49,430	119	-
ครบกำหนดหลังจากห้าปี	45,207	19,714	-	-
<b>รวม</b>	156,413	93,963	5,315	4,920

หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยจัดตามประเภทสกุลเงินตรา ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

หมายเหตุ	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
สกุลเงินบาท	156,364	94,044	5,315	4,951
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ	36	49	-	-
<b>รวม</b>	156,413	94,044	5,315	4,951

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### เงินกู้ยืมระยะยาว

รายละเอียดของเงินกู้ยืมระยะยาว ณ วันที่ 31 ธันวาคม สรุปได้ดังนี้ (งบการเงินเฉพาะกิจการ: ไม่มี)

อัตราดอกเบี้ยต่อปี	กำหนดชำระคืนดอกเบี้ย	กำหนดชำระคืนเงินต้น	หน่วย : ล้านบาท	
			งบการเงินรวม	
			2563	2562
บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด				
อัตราคงที่ตามที่ระบุในสัญญา	ทุกงวดครึ่งปี	ทยอยชำระคืนเงินต้นเป็นงวดจำนวนเท่า ๆ กันทั้งหมด 4 งวด เริ่มปี 2562 จนถึงปี 2564	1,250	3,750
6MTHBFIX บวกด้วยส่วนเพิ่ม	ทุกงวดครึ่งปี	ทยอยชำระคืนเงินต้นเป็นงวดจำนวนเท่า ๆ กันทั้งหมด 2 งวด ในปี 2563	-	12,300
อัตราคงที่ตามที่ระบุในสัญญา	ทุกงวดครึ่งปี	ทยอยชำระคืนเงินต้นเป็นงวดจำนวนเท่า ๆ กันทั้งหมด 7 งวด เริ่มปี 2562 จนถึงปี 2565	2,857	4,286
6MTHBFIX บวกด้วยส่วนเพิ่ม	ทุกงวดครึ่งปี	ครบกำหนดชำระคืนทั้งจำนวน ในปี 2563	-	4,200
6MBIBOR บวกด้วยส่วนเพิ่ม	ทุกงวดครึ่งปี	ทยอยชำระคืนเงินต้นเป็นงวดจำนวนเท่า ๆ กันทั้งหมด 6 งวดเริ่มปี 2563 - จนถึงปี 2566	17,000	20,000
6MBIBOR บวกด้วยส่วนเพิ่ม	ทุกงวดครึ่งปี	ทยอยชำระคืนเงินต้นเป็นงวดจำนวนเท่า ๆ กันทั้งหมด 5 งวดเริ่มปี 2562 - จนถึงปี 2566	4,200	5,600
6MTHBFIX บวกด้วยส่วนเพิ่ม	ทุกงวดครึ่งปี	ทยอยชำระคืนเงินต้นเป็นงวดจำนวนเท่า ๆ กันทั้งหมด 6 งวดเริ่มปี 2564 - จนถึงปี 2566	4,500	4,500
อัตราคงที่ตามที่ระบุในสัญญา	ทุกงวดครึ่งปี	ทยอยชำระคืนเงินต้นเป็นงวดจำนวนเท่า ๆ กันทั้งหมด 2 งวด ในปี 2565*	1,961	1,961
6MTHBFIX บวกด้วยส่วนเพิ่ม	ทุกงวดครึ่งปี	ทยอยชำระคืนเงินต้นเป็นงวดจำนวนเท่า ๆ กันทั้งหมด 6 งวดเริ่มปี 2566 - จนถึงปี 2569	2,000	2,000
6MTHBFIX บวกด้วยส่วนเพิ่ม	ทุกงวด 3 เดือน	ทยอยชำระคืนเงินต้นเป็นงวดจำนวนเท่า ๆ กันทั้งหมด 4 งวดเริ่มปี 2567 จนถึงปี 2568	10,000	-
6MTHBFIX บวกด้วยส่วนเพิ่ม	ทุกงวดครึ่งปี	ทยอยชำระคืนเงินต้นทั้งหมด 6 งวดเริ่มปี 2568 จนถึงปี 2570	2,000	-
รวมเงินกู้			45,768	58,597
หัก ต้นทุนธุรกรรม			(11)	(21)
เงินกู้ยืมระยะยาว			45,757	58,576

\* กลุ่มบริษัทได้มีการแก้ไขสัญญาเงินกู้ระยะยาวกับธนาคาร เพื่อเปลี่ยนสกุลเงินกู้จากสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ เป็นสกุลเงินบาท เพื่อป้องกันความเสี่ยงทางด้านอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย ทั้งนี้อาของเงินกู้และเงื่อนไขอื่นคงเดิม

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### หุ้นกู้ระยะยาว

ณ วันที่ 31 ธันวาคม กลุ่มบริษัทออกหุ้นกู้ระยะยาวประเภทไม่ค้ำประกันและไม่มีหลักประกัน มูลค่าหน่วยละ 1,000 บาท โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (งบการเงินเฉพาะกิจการ: ไม่มี)

วันที่จำหน่าย	จำนวนหน่วย (ล้าน)	จำนวนเงิน	อัตราดอกเบี้ยต่อปี	กำหนดชำระ คืนดอกเบี้ย	กำหนดชำระคืนเงินต้น	หน่วย : ล้านบาท	
						งบการเงินรวม	
						2563	2562
<b>บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด</b>							
11 เมษายน 2557	1.78	1,776	คงที่ร้อยละ 4.56	ทุกงวดครึ่งปี	ครบกำหนดไถ่ถอนทั้งจำนวนในวันที่ 11 เมษายน 2564	1,776	1,776
11 เมษายน 2557	6.64	6,638	คงที่ร้อยละ 4.94	ทุกงวดครึ่งปี	ครบกำหนดไถ่ถอนทั้งจำนวนในวันที่ 11 เมษายน 2567	6,638	6,638
11 พฤษภาคม 2559	7.82	7,820	คงที่ร้อยละ 2.51	ทุกงวดครึ่งปี	ครบกำหนดไถ่ถอนทั้งจำนวนในวันที่ 11 พฤษภาคม 2566	7,820	7,820
11 พฤษภาคม 2559	7.18	7,180	คงที่ร้อยละ 2.78	ทุกงวดครึ่งปี	ครบกำหนดไถ่ถอนทั้งจำนวนในวันที่ 11 พฤษภาคม 2569	7,180	7,180
30 พฤศจิกายน 2560	9.00	9,000	คงที่ร้อยละ 3.35	ทุกงวดครึ่งปี	ครบกำหนดไถ่ถอนทั้งจำนวนในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2570	9,000	9,000
รวมหุ้นกู้						32,414	32,414
หัก ต้นทุนในการออกหุ้นกู้						(21)	(26)
หุ้นกู้ระยะยาว						32,393	32,388

# หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

กลุ่มบริษัทมีข้อจำกัดที่ต้องปฏิบัติตาม ข้อกำหนดด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ถือหุ้นและผู้มีระยะยาว

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ 2562 กลุ่มบริษัทมีเงินกู้ยืมซึ่งยังมีได้เบิกใช้ จำนวน 30,500 ล้านบาท และ 15,000 ล้านบาท ตามลำดับ (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ 2562 บริษัทไม่มีเงินกู้ยืมซึ่งยังมีได้เบิกใช้)

ราคาคาบบัญชีและมูลค่ายุติธรรมของหุ้นกู้ระยะยาว (ยอดรวมก่อนหักค่าใช้จ่ายในการออกหุ้นกู้) ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		มูลค่ายุติธรรม*	
	2563	2562	2563	2562
หุ้นกู้ระยะยาว	32,414	32,414	34,623	34,388

\* มูลค่ายุติธรรมของหุ้นกู้ที่มีการซื้อขายในตลาดหุ้นคำนวณจากราคาซื้อขายที่ประกาศอยู่ในสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย โดยใช้เวลาปิด ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

รายการเคลื่อนไหวของหนี้สินที่มีการดอกเบี้ยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท							
	งบการเงินรวม				หนี้สินภายใต้สัญญาเช่า	หนี้สินตามสัญญาเช่า	รวม	
	เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	เงินกู้ยืมระยะยาวจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
ณ วันที่ 1 มกราคม 2563	-	-	58,576	2,999	32,388	81	-	94,044
ผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16	-	-	-	-	(81)	65,430	65,349	
รายการกระแสเงินสด								
เพิ่มขึ้น	8,900	2,100	12,000	12,000	-	-	-	35,000
จ่ายชำระคืน	(4,000)	(2,100)	(24,829)	-	-	(11,754)	(42,683)	
รวมรายการกระแสเงินสด	4,900	-	(12,829)	12,000	-	(11,754)	(7,683)	
รายการที่ไม่ใช้กระแสเงินสด								
เพิ่มขึ้นสุทธิ	-	-	-	-	-	4,684	4,684	
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่อิงไม่เกิดขึ้นจริง	-	-	-	-	-	4	4	
ตัดจำหน่ายค่าใช้จ่าย	-	-	10	-	5	-	15	
รวมรายการที่ไม่ใช้กระแสเงินสด	-	-	10	-	5	4,688	4,703	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563	4,900	-	45,757	14,999	32,393	58,364	156,413	

หน่วย : ล้านบาท

	งบการเงินรวม				หนี้สินภายใต้สัญญาเช่า	รวม	
	เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	เงินกู้ยืมระยะยาวจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน			
	เงินกู้ยืมระยะสั้น	เงินกู้ยืมระยะสั้น	เงินกู้ยืมระยะยาว	เงินกู้ยืมระยะยาว	หนี้สินภายใต้สัญญาเช่า	รวม	
ณ วันที่ 1 มกราคม 2562	5,900	-	59,929	2,999	40,170	135	109,133
รายการกระแสเงินสด							
เพิ่มขึ้น	4,500	4,000	2,000	-	-	-	10,500
จ่ายชำระคืน	(10,400)	(4,000)	(3,365)	-	(7,789)	(56)	(25,610)
รวมรายการกระแสเงินสด	(5,900)	-	(1,365)	-	(7,789)	(56)	(15,110)
รายการที่ไม่ใช้กระแสเงินสด							
เพิ่มขึ้น	-	-	-	-	-	2	2
ตัดจำหน่ายค่าใช้จ่าย	-	-	12	-	7	-	19
รวมรายการที่ไม่ใช้กระแสเงินสด	-	-	12	-	7	2	21
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	-	-	58,576	2,999	32,388	81	94,044

หน่วย : ล้านบาท

	งบการเงินเฉพาะกิจการ			รวม
	เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	หนี้สินภายใต้สัญญาเช่า	หนี้สินตามสัญญาเช่า	
	เงินกู้ยืมระยะสั้น	หนี้สินภายใต้สัญญาเช่า	หนี้สินตามสัญญาเช่า	
ณ วันที่ 1 มกราคม 2563	4,920	31	-	4,951
ผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16	-	(31)	50	19
รายการกระแสเงินสด				
เพิ่มขึ้น	1,500	-	-	1,500
จ่ายชำระคืน	(1,340)	-	(125)	(1,465)
รวมรายการกระแสเงินสด	160	-	(125)	35
รายการที่ไม่ใช้กระแสเงินสด				
เพิ่มขึ้น	-	-	310	310
รวมรายการที่ไม่ใช้กระแสเงินสด	-	-	310	310
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563	5,080	-	235	5,315

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

	หน่วย : ล้านบาท				
	งบการเงินเฉพาะกิจการ				รวม
	เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	เงินกู้ยืมระยะยาว	หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	
	ระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	จากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	ระยะยาว	สัญญาเช่าการเงิน	
ณ วันที่ 1 มกราคม 2562	2,900	4,920	-	37	7,857
รายการกระแสเงินสดเพิ่มขึ้น	-	800	-	-	800
จ่ายชำระคืน	(2,900)	(800)	-	(8)	(3,708)
รวมรายการกระแสเงินสด	(2,900)	-	-	(8)	(2,908)
รายการที่ไม่ใช่กระแสเงินสดเพิ่มขึ้น	-	-	-	2	2
รวมรายการที่ไม่ใช่กระแสเงินสด	-	-	-	2	2
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562	-	4,920	-	31	4,951

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงถ่วงน้ำหนัก ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ร้อยละต่อปี			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
เงินกู้ยืมระยะสั้น	0.72	-	0.58	1.12
เงินกู้ยืมระยะยาว	2.18	2.82	-	-
หุ้นกู้ระยะยาว	3.41	3.41	-	-
หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	-	5.18	-	4.04
หนี้สินตามสัญญาเช่า	2.24	-	2.19	-

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงถ่วงน้ำหนักของเงินกู้ยืมระยะยาวของกลุ่มบริษัทและบริษัทจำนวนโดยใช้อัตราที่ได้มีการปิดความเสี่ยงไว้แล้ว

### 19. เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น

เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

หมายเหตุ	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
เจ้าหนี้การค้า				
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	35	80	63	14
บุคคลหรือกิจการอื่น ๆ		22,302	21,974	43
รวมเจ้าหนี้การค้า		22,382	22,037	57
เจ้าหนี้อื่น				
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	35	16,752	17,991	2,706
ภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย		212	324	9
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายค้างจ่าย		248	312	8
อื่น ๆ		977	713	-
รวมเจ้าหนี้อื่น		18,189	19,340	2,723
รวมเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น		40,571	41,377	2,780



## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

เจ้าหนี้การค้าตามประเภทสกุลเงินตรา ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

หมายเหตุ	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
สกุลเงินบาท	9,056	9,181	49	34
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ	36	13,314	12,744	-
สกุลเงินยูโร	36	2	22	-
สกุลเงินเยน	36	-	82	-
สกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์	36	10	8	8
<b>รวม</b>	<b>22,382</b>	<b>22,037</b>	<b>57</b>	<b>43</b>

### 20. ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมค้างจ่าย

ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมค้างจ่ายในงบการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้ (งบการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี)

หมายเหตุ	หน่วย : ล้านบาท	
	งบการเงินรวม	
	2563	2562
<b>ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมค้างจ่าย</b>		
เลขที่ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการ โทรคมนาคม NBTC/FREQ/TEL/55/1 (เพิ่มเติมครั้งที่ 2)	1	35,218
เลขที่ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการ โทรคมนาคม NBTC/FREQ/TEL/55/1 (เพิ่มเติมครั้งที่ 3)		3,095
เลขที่ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการ โทรคมนาคม NBTC/FREQ/TEL/55/1 (เพิ่มเติมครั้งที่ 4)		15,136
		53,449
<b>หัก ส่วนของใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมค้างจ่าย ที่จะครบกำหนดชำระภายใน 1 ปี</b>		(10,538)
<b>ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมค้างจ่าย</b>	<b>42,911</b>	<b>37,299</b>

รายการเคลื่อนไหวของใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมค้างจ่ายในงบการเงินรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้ (งบการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี)

หมายเหตุ	หน่วย : ล้านบาท	
	งบการเงินรวม	
	2563	2562
ณ วันที่ 1 มกราคม	61,789	67,488
เพิ่มขึ้น	16,783	-
จ่ายชำระ	(26,835)	(4,020)
ตัดจำหน่ายดอกเบี้ยจ่ายรอตัดบัญชี	1,712	1,605
ส่วนปรับมูลค่าใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมรอรับรู้	1	-
<b>ณ วันที่ 31 ธันวาคม</b>	<b>53,449</b>	<b>61,789</b>

### 21. ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงาน

กลุ่มบริษัทและบริษัทที่มีประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงานตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ในการให้ผลประโยชน์เมื่อเกษียณแก่พนักงานตามสิทธิและอายุงานและผลประโยชน์จากการให้บริการระยะยาว

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2562 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด 30 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฉบับนี้กำหนดอัตราค่าชดเชยเพิ่มเติมกรณีนายจ้างเลิกจ้างสำหรับลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันครบ 20 ปีขึ้นไปให้มีสิทธิได้รับค่าชดเชยไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้าย 400 วัน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวถือเป็นการแก้ไขโครงการสำหรับโครงการผลประโยชน์พนักงานหลังจากออกจากงาน กลุ่มบริษัทและบริษัทได้บันทึกผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยรับรู้ต้นทุนบริการในอดีตเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 เป็นจำนวน 636 ล้านบาท และ 72 ล้านบาท ตามลำดับ (สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 : ไม่มี)

โครงการผลประโยชน์ที่กำหนดไว้ของกลุ่มบริษัทและบริษัทมีความเสี่ยงจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย ได้แก่ ความเสี่ยงของช่วงชีวิต ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย และความเสี่ยงจากตลาด (เงินลงทุน)

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงานตามงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังต่อไปนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
มูลค่าปัจจุบันของการผูกพัน	3,180	2,860	395	329

การเปลี่ยนแปลงในมูลค่าปัจจุบันของประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงานสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงาน ณ วันที่ 1 มกราคม	2,860	2,254	329	263
ต้นทุนบริการปัจจุบัน และดอกเบี้ย	259	297	51	55
ผลประโยชน์จ่าย	(56)	(47)	(13)	(20)
โอนพนักงานไปบริษัทย่อย	-	-	(3)	(6)
ผลขาดทุน (กำไร) จากการวัดมูลค่าใหม่ของผลประโยชน์พนักงานที่กำหนดไว้	112	(280)	31	(35)
ผลขาดทุนจากการวัดมูลค่าใหม่ของผลประโยชน์จากการให้บริการระยะยาว	5	-	-	-
ต้นทุนบริการในอดีต	-	636	-	72
ประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม	3,180	2,860	395	329

ค่าใช้จ่ายที่รับรู้ในงบกำไรขาดทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
ต้นทุนบริการปัจจุบัน	191	210	40	38
ดอกเบี้ยจากการผูกพัน	68	87	8	11
ผลขาดทุนจากการวัดมูลค่าใหม่ของผลประโยชน์จากการให้บริการระยะยาว	5	-	-	-
ต้นทุนบริการในอดีต	-	636	-	72
รวม	264	933	48	121

กลุ่มบริษัทและบริษัทแสดงค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
ต้นทุนการให้บริการและให้เช่าอุปกรณ์	15	49	36	99
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	174	794	2	8
ค่าตอบแทนผู้บริหาร	2	3	2	3
ต้นทุนทางการเงิน	68	87	8	11
ผลขาดทุนจากการวัดมูลค่าใหม่ของผลประโยชน์จากการให้บริการระยะยาว	5	-	-	-
รวม	264	933	48	121

ผลขาดทุน (กำไร) จากการวัดมูลค่าใหม่ของผลประโยชน์พนักงานที่กำหนดไว้ที่รับรู้ในงบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
รวมอยู่ในกำไรสะสม ณ วันที่ 1 มกราคม	59	339	220	255
รับรู้ระหว่างปี	112	(280)	31	(35)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม	171	59	251	220

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ผลขาดทุน (กำไร) จากการวัดมูลค่าใหม่ของผลประโยชน์พนักงานที่กำหนดไว้ที่รับรู้ในงบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม เกิดขึ้นจากเรื่องต่อไปนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
สมมติฐานทางด้านประชากร	(145)	-	(12)	-
สมมติฐานทางการเงิน	172	(135)	16	(12)
การปรับปรุงจากผลกระทบ	85	(145)	27	(23)
<b>รวม</b>	<b>112</b>	<b>(280)</b>	<b>31</b>	<b>(35)</b>

ข้อสมมติหลักในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับผลประโยชน์พนักงาน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน (แสดงโดยวิธีถ่วงน้ำหนัก)

	หน่วย : ร้อยละ			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
อัตราคิดลด	1.47 - 2.04	2.4	1.47-2.04	2.4
การเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในอนาคต	5	5	5	5

ข้อสมมติเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยในอนาคตสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ 2562 ถือตามข้อมูลทางสถิติที่เผยแพร่ทั่วไปและจากอัตราดอกเบี้ยไทยปี 2560 (“TMO17”)

### การวิเคราะห์ความอ่อนไหว

การเปลี่ยนแปลงในแต่ละข้อสมมติฐานที่เกี่ยวข้องในการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่อาจเป็นไปได้อย่างสมเหตุสมผล ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน โดยถือว่าข้อสมมติฐานอื่นๆ คงที่ จะมีผลกระทบต่อการประมาณการหนี้สินสำหรับผลประโยชน์พนักงานที่กำหนดไว้ ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
อัตราคิดลด				
- เพิ่มขึ้นร้อยละ 1	(361)	(353)	(34)	(41)
- ลดลงร้อยละ 1	428	422	39	49
การเพิ่มขึ้นของเงินเดือนในอนาคต				
- เพิ่มขึ้นร้อยละ 1	389	398	35	46
- ลดลงร้อยละ 1	(336)	(337)	(31)	(40)

แม้ว่าการวิเคราะห์นี้ไม่ได้คำนึงการกระจายตัวแบบเต็มรูปแบบของกระแสเงินสดที่คาดหวังกายใต้โครงการดังกล่าว แต่ได้แสดงประมาณการความอ่อนไหวของข้อสมมติฐานต่าง ๆ ตามที่ได้แสดงข้างต้น

### 22. ทุนเรือนหุ้น

รายการเคลื่อนไหวของทุนเรือนหุ้นสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	มูลค่าหุ้นต่อหุ้น (บาท)	2563		2562	
		จำนวนหุ้น	จำนวนเงิน	จำนวนหุ้น	จำนวนเงิน
<b>ทุนจดทะเบียน ณ วันที่ 1 มกราคม</b>					
- หุ้นสามัญ	1.00	4,997	4,997	4,997	4,997
<b>ณ วันที่ 31 ธันวาคม</b>					
- หุ้นสามัญ	1.00	4,997	4,997	4,997	4,997
<b>ทุนที่ออกและชำระแล้ว ณ วันที่ 1 มกราคม</b>					
- หุ้นสามัญ	1.00	2,973	2,973	2,973	2,973
เพิ่มขึ้นระหว่างงวด	1.00	1	1	-	-
<b>ณ วันที่ 31 ธันวาคม</b>					
- หุ้นสามัญ	1.00	2,974	2,974	2,973	2,973

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ 2562 ทุนที่ออกของบริษัทประกอบด้วย หุ้นสามัญจำนวน 2,974 ล้านหุ้นและ 2,973 ล้านหุ้น ตามลำดับ มูลค่าหุ้นละ 1.00 บาท หุ้นทั้งหมดได้ออกและชำระเต็มมูลค่าแล้ว

ผู้ถือหุ้นสามัญจะได้รับสิทธิในการรับเงินปันผลจากการประกาศจ่ายเงินปันผลและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนหนึ่งเสียงต่อหนึ่งหุ้นในที่ประชุมของบริษัท

เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2562 บริษัทได้จดทะเบียนเพิ่มทุนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์ จำนวน 83,302 หุ้น ราคาหุ้นละ 1 บาท ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้สิทธิตามใบแสดงสำคัญสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของบริษัทที่ได้จัดสรรให้แก่ผู้บริหารและพนักงานของกลุ่มบริษัทและบริษัท จำนวน 83,302 หน่วย โดยราคาการใช้สิทธิของใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญเท่ากับ 166.588 บาทต่อหุ้น ส่งผลให้ทุนที่ออกชำระแล้วและส่วนเกินมูลค่าหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้นจำนวน 83,302 บาท และ 13 ล้านบาท ตามลำดับ

เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2563 บริษัทได้จดทะเบียนเพิ่มทุนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์ จำนวน 375,681 หุ้น ราคาหุ้นละ 1 บาท ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้สิทธิตามใบแสดงสำคัญสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของบริษัทที่ได้จัดสรรให้แก่ผู้บริหารและพนักงานของกลุ่มบริษัทและบริษัท จำนวน 375,681 หน่วย โดยราคาการใช้สิทธิของใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญเท่ากับ 166.588 บาท และ 160.434 บาทต่อหุ้น ตามลำดับ ส่งผลให้ทุนที่ออกชำระแล้วและส่วนเกินมูลค่าหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้นจำนวน 375,681 บาท และ 60 ล้านบาท ตามลำดับ

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ

ความบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 มาตรา 51 ในกรณีที่มีบริษัทเสนอขายหุ้นสูงกว่ามูลค่าหุ้นที่จดทะเบียนไว้ บริษัทต้องนำค่าหุ้นส่วนเกินนี้ตั้งเป็นทุนสำรอง (“ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ”) ส่วนเกินมูลค่าหุ้นนี้จะนำไปจ่ายเป็นเงินปันผลไม่ได้

### 23. ทุนสำรองตามกฎหมาย

ความบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 มาตรา 116 บริษัทต้องจัดสรรทุนสำรอง (“สำรองตามกฎหมาย”) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิประจำปีหักด้วยขาดทุนสะสมยกมา (ถ้ามี) จนกว่าทุนสำรองดังกล่าวมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียน เงินสำรองนี้จะนำไปจ่ายเป็นเงินปันผลไม่ได้

### 24. องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น

#### การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์

โครงการ Performance share plan

#### ครั้งที่ 3

ในเดือนมีนาคม 2558 ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ครั้งที่ 1/2558 ได้อนุมัติการออกใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของบริษัท โดยใบสำคัญแสดงสิทธิได้เสนอขายให้แก่พนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย รวมถึงกรรมการของบริษัทที่มีคุณสมบัติตามโครงการ Performance share plan (“ESOP - Grant III”) โดยข้อมูลสำคัญของใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญ มีดังนี้

วันที่อนุมัติ:	24 มีนาคม 2558
จำนวนหน่วยที่เสนอขาย:	872,200 หน่วย
ราคาใช้สิทธิที่จะซื้อหุ้น:	249.938 บาท/หุ้น
จำนวนหุ้นที่ออกเพื่อรองรับ:	872,200 หุ้น
อายุของโครงการ:	5 ปี นับจากวันที่มีการเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญครั้งแรก
ราคาเสนอขายต่อหน่วย:	หน่วยละ 0 บาท (ศูนย์บาท)
อัตราการใช้สิทธิ:	ใบสำคัญแสดงสิทธิ 1 หน่วยมีสิทธิซื้อหุ้นสามัญได้ 1 หุ้น

#### ครั้งที่ 4

ในเดือนมีนาคม 2559 ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ครั้งที่ 1/2559 ได้อนุมัติการออกใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของบริษัท โดยใบสำคัญแสดงสิทธิได้เสนอขายให้แก่พนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย รวมถึงกรรมการของบริษัทที่มีคุณสมบัติตามโครงการ Performance share plan (“ESOP - Grant IV”) โดยข้อมูลสำคัญของใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญ มีดังนี้

วันที่อนุมัติ:	29 มีนาคม 2559
จำนวนหน่วยที่เสนอขาย:	826,900 หน่วย
ราคาใช้สิทธิที่จะซื้อหุ้น:	166.588 บาท/หุ้น
จำนวนหุ้นที่ออกเพื่อรองรับ:	826,900 หุ้น
อายุของโครงการ:	5 ปี นับจากวันที่มีการเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญครั้งแรก
ราคาเสนอขายต่อหน่วย:	หน่วยละ 0 บาท (ศูนย์บาท)
อัตราการใช้สิทธิ:	ใบสำคัญแสดงสิทธิ 1 หน่วยมีสิทธิซื้อหุ้นสามัญได้ 1 หุ้น

#### ครั้งที่ 5

ในเดือนมีนาคม 2560 ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ครั้งที่ 1/2560 ได้อนุมัติการออกใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญของบริษัท โดยใบสำคัญแสดงสิทธิได้เสนอขายให้แก่พนักงานของบริษัทและบริษัทย่อย รวมถึงกรรมการของบริษัทที่มีคุณสมบัติตามโครงการ Performance share plan (“ESOP - Grant V”) โดยข้อมูลสำคัญของใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญ มีดังนี้

วันที่อนุมัติ:	30 มีนาคม 2560
จำนวนหน่วยที่เสนอขาย:	1,410,500 หน่วย
ราคาใช้สิทธิที่จะซื้อหุ้น:	160.434 บาท/หุ้น
จำนวนหุ้นที่ออกเพื่อรองรับ:	1,410,500 หุ้น
อายุของโครงการ:	5 ปี นับจากวันที่มีการเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญครั้งแรก
ราคาเสนอขายต่อหน่วย:	หน่วยละ 0 บาท (ศูนย์บาท)
อัตราการใช้สิทธิ:	ใบสำคัญแสดงสิทธิ 1 หน่วยมีสิทธิซื้อหุ้นสามัญได้ 1 หุ้น
ระยะเวลาเสนอขาย:	ภายใน 1 ปี นับจากวันที่ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2560 ให้ออกและเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิตาม โครงการ ใบสำคัญแสดงสิทธิ

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

การเปลี่ยนแปลงใบสำคัญแสดงสิทธิซื้อหุ้นสามัญ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 แสดงได้ดังนี้

	ณ วันที่ 1 มกราคม 2563		รายการระหว่างงวด		หน่วย : พันหน่วย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563	
		ออกให้	ใช้สิทธิ	หมดอายุ		
			(ดูหมายเหตุข้อ 22)			
<b>ESOP - Grant III</b>						
- กรรมการ	51	-	-	(51)	-	
- พนักงาน	726	-	-	(726)	-	
	777	-	-	(777)	-	
<b>ESOP - Grant IV</b>						
- กรรมการ	50	-	(7)	-		43
- พนักงาน	578	-	(85)	-		493
	628	-	(92)	-		536
<b>ESOP - Grant V</b>						
- กรรมการ	89	-	(25)	-		64
- พนักงาน	964	-	(259)	-		705
	1,053	-	(284)	-		769
<b>รวม</b>	2,458	-	(376)	(777)		1,305

\* ทั้งนี้ ESOP ข้างต้นนั้นได้รวม ESOP ของพนักงานหรือผู้บริหารที่ไม่สามารถใช้สิทธิได้ตามข้อกำหนดสิทธิและเงื่อนไขที่กำหนด

### การวัดมูลค่ายุติธรรม

กลุ่มบริษัทและบริษัทวัดมูลค่าของรายการจ่ายโครงการ โดยอ้างอิงกับมูลค่ายุติธรรมของตราสารทุนที่ออกให้ ณ วันที่ให้สิทธิโดยใช้ Monte Carlo Simulation technique โดยมีข้อสมมติฐานที่สำคัญดังนี้

#### ครั้งที่ 3

มูลค่ายุติธรรมถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ณ วันที่ให้สิทธิ	82.907 บาทต่อหุ้น
ราคาหุ้น ณ วันที่ให้สิทธิ	236.000 บาทต่อหุ้น
ราคาการใช้สิทธิ	249.938 บาทต่อหุ้น
ความผันผวนของหุ้นที่คาดหว้ง	ร้อยละ 22.99
เงินปันผลที่คาดหว้ง	ร้อยละ 5.28
อัตราดอกเบี้ยปลอดความเสี่ยง	ร้อยละ 2.34

#### ครั้งที่ 4

มูลค่ายุติธรรมถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ณ วันที่ให้สิทธิ	67.742 บาทต่อหุ้น
ราคาหุ้น ณ วันที่ให้สิทธิ	165.000 บาทต่อหุ้น
ราคาการใช้สิทธิ	166.588 บาทต่อหุ้น
ความผันผวนของหุ้นที่คาดหว้ง	ร้อยละ 27.70
เงินปันผลที่คาดหว้ง	ร้อยละ 8.48
อัตราดอกเบี้ยปลอดความเสี่ยง	ร้อยละ 1.72

#### ครั้งที่ 5

มูลค่ายุติธรรมถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ณ วันที่ให้สิทธิ	111.857 บาทต่อหุ้น
ราคาหุ้น ณ วันที่ให้สิทธิ	172.500 บาทต่อหุ้น
ราคาการใช้สิทธิ	160.434 บาทต่อหุ้น
ความผันผวนของหุ้นที่คาดหว้ง	ร้อยละ 27.22
เงินปันผลที่คาดหว้ง	ร้อยละ 5.55
อัตราดอกเบี้ยปลอดความเสี่ยง	ร้อยละ 2.01

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 กลุ่มบริษัทและบริษัทบันทึกการจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์ เป็นจำนวน 18 ล้านบาท และ 18 ล้านบาท ตามลำดับ ในงบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ (สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 : 26 ล้านบาท และ 26 ล้านบาท ตามลำดับ)

### ส่วนเกินจากการลดสัดส่วนของเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง

ส่วนเกินจากการลดสัดส่วนของเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงประกอบด้วยผลรวมการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของเงินลงทุนจนกระทั่งมีการขายหรือจำหน่าย

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### 25. ข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานและการจำแนกรายได้

กลุ่มบริษัทมี 3 ส่วนงานที่รายงาน ดังรายละเอียดข้างล่าง ซึ่งเป็นหน่วยงานธุรกิจที่สำคัญของกลุ่มบริษัท หน่วยงานธุรกิจที่สำคัญนี้ผลิตสินค้าและให้บริการที่แตกต่างกัน และมีการบริหารจัดการแยกต่างหาก เนื่องจากใช้เทคโนโลยีและกลยุทธ์ทางการตลาดที่แตกต่างกัน ประธานเจ้าหน้าที่บริหารสอบทานรายงานการจัดการภายในของแต่ละหน่วยงานธุรกิจที่สำคัญอย่างน้อยทุกไตรมาส การดำเนินงานของแต่ละส่วนงานที่รายงานของกลุ่มบริษัท โดยสรุปมีดังนี้

- ส่วนงาน 1 บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่
- ส่วนงาน 2 ขายเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์
- ส่วนงาน 3 บริการสื่อสารข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

ข้อมูลผลการดำเนินงานของแต่ละส่วนงานที่รายงานได้รวมอยู่ดังข้างล่างนี้ ผลการดำเนินงานวัดโดยใช้กำไรก่อนภาษีเงินได้ของส่วนงาน ซึ่งนำเสนอในรายงานการจัดการภายในและสอบทาน โดยประธานเจ้าหน้าที่บริหารของกลุ่มบริษัท ผู้บริหารเชื่อว่าการใช้กำไรก่อนภาษีเงินได้ในการวัดผลการดำเนินงานนั้นเป็นข้อมูลที่เหมาะสมในการประเมินผลการดำเนินงานของส่วนงานและสอดคล้องกับกิจการอื่นที่ดำเนินธุรกิจในอุตสาหกรรมเดียวกัน

#### ข้อมูลตามส่วนที่รายงาน

ผลการดำเนินงานสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท							
	บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่		ขายเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์		บริการสื่อสารข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง		รวมส่วนงานที่รายงาน	
	2563	2562	2563	2562	2563	2562	2563	2562
รายได้จากลูกค้าภายนอก	133,664	141,418	28,765	29,879	10,461	9,597	172,890	180,894
รายได้จากการลงทุน	305	181	8	7	7	10	320	198
ต้นทุนทางการเงิน	(5,907)	(4,764)	(1)	(2)	(9)	(11)	(5,917)	(4,777)
ค่าเสื่อมราคาและ								
ค่าตัดจำหน่าย	(49,291)	(34,761)	(11)	(5)	(2,539)	(2,463)	(51,841)	(37,229)
ค่าใช้จ่ายที่มีสาระสำคัญ	(17,115)	(18,063)	(2,047)	(2,510)	(637)	(569)	(19,799)	(21,142)
กำไร (ขาดทุน) ของ								
ส่วนงานก่อนภาษีเงินได้	32,098	38,018	(2,080)	(2,442)	2,508	1,826	32,526	37,402

สินทรัพย์และหนี้สินตามส่วนงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท							
	บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่		ขายเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์		บริการสื่อสารข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง		รวมส่วนงานที่รายงาน	
	2563	2562	2563	2562	2563	2562	2563	2562
สินทรัพย์ส่วนงาน	334,214	271,628	5,459	7,664	10,498	10,377	350,171	289,669
หนี้สินส่วนงาน	267,566	212,870	3,968	3,993	2,947	3,412	274,481	220,275

มูลค่าการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่มีสาระสำคัญ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท							
	บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่		ขายเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์		บริการสื่อสารข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง		รวมส่วนงานที่รายงาน	
	2563	2562	2563	2562	2563	2562	2563	2562
รายจ่ายค่าลงทุน	30,514	21,974	26	1	3,329	2,988	33,869	24,963

#### รายได้

##### การจำแนกรายได้

กลุ่มบริษัทมีช่วงเวลาแห่งการรับรู้รายได้จากการขายสินค้า ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง และรายได้จากการให้บริการแก่ลูกค้าตลอดช่วงเวลาหนึ่งตามประเภทของสินค้าหรือบริการหลักซึ่งสอดคล้องกับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานและการจำแนกรายได้ที่รายงานสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

		หน่วย : ล้านบาท	
		2563	2562
รายได้จากลูกค้าภายนอก			
ส่วนงานที่ 1	- บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	133,664	141,418
ส่วนงานที่ 2	- ขายเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์	28,765	29,879
ส่วนงานที่ 3	- บริการสื่อสารข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	10,461	9,597
รวม		172,890	180,894

##### ช่วงเวลาแห่งการรับรู้รายได้

ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง

ส่วนงานที่ 2	- ขายเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์	28,765	29,879
ส่วนงานที่ 3	- บริการสื่อสารข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	809	886
		29,574	30,765

ตลอดช่วงเวลา

ส่วนงานที่ 1	- บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	133,664	141,418
ส่วนงานที่ 3	- บริการสื่อสารข้อมูลผ่านสายโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	9,652	8,711
		143,316	150,129
<b>รวม</b>		<b>172,890</b>	<b>180,894</b>

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### ส่วนงานภูมิศาสตร์

กลุ่มบริษัทดำเนินธุรกิจเฉพาะในประเทศเท่านั้น ไม่มีรายได้จากต่างประเทศหรือสินทรัพย์ในต่างประเทศที่มีสาระสำคัญ

### ลูกค้ารายใหญ่

ไม่มีลูกค้ารายใดรายหนึ่งเป็นลูกค้ารายใหญ่ เนื่องจากกลุ่มบริษัทมีลูกค้าจำนวนมาก ซึ่งได้แก่ ผู้ใช้บริการทั้งภาคธุรกิจและผู้ให้บริการรายย่อยทั่วไป

#### 26. รายได้จากการให้บริการและให้เข้าอุปกรณ์

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ 2562 บริษัทไม่มีรายได้จากการให้บริการอินเทอร์เน็ตและโทรคมนาคมภายใต้ใบอนุญาตต่าง ๆ จากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”)

	หมายเหตุ	หน่วย : ล้านบาท	
		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2563	2562
รายได้ค่าบริการอื่น	35	1,960	1,728
<b>รวม</b>		<b>1,960</b>	<b>1,728</b>

#### 27. รายได้ทางการเงิน

รายได้ทางการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย

	หมายเหตุ	หน่วย : ล้านบาท	
		งบการเงินรวม	
		2563	2562
บริษัทย่อย	35	-	-
สถาบันการเงิน		320	198
<b>รวม</b>		<b>320</b>	<b>198</b>

#### 28. รายได้อื่น

รายได้อื่น สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย

	หมายเหตุ	หน่วย : ล้านบาท	
		งบการเงินรวม	
		2563	2562
หนี้สูญได้รับคืน		190	174
อื่น ๆ	35	459	475
<b>รวม</b>		<b>649</b>	<b>649</b>

#### 29. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

กลุ่มบริษัทและบริษัทได้จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับพนักงานของกลุ่มบริษัทและบริษัทบนพื้นฐานความสมัครใจของพนักงานในการเป็นสมาชิกของกองทุน โดยพนักงานจ่ายเงินสะสมในอัตราร้อยละ 3 ถึงอัตราร้อยละ 15 ของเงินเดือนทุกเดือน และกลุ่มบริษัทและบริษัทจ่ายสมทบในอัตราร้อยละ 3 ถึงอัตราร้อยละ 7 ของเงินเดือนของพนักงานทุกเดือน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพนี้ ได้จดทะเบียนเป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ตามข้อกำหนดของกระทรวงการคลังและจัดการกองทุนโดยผู้จัดการกองทุนที่ได้รับอนุญาต

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 กลุ่มบริษัทและบริษัทบันทึกเงินสมทบเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นจำนวนเงิน 311 ล้านบาท และ 35 ล้านบาท ตามลำดับ ในงบกำไรขาดทุนรวมและงบกำไรขาดทุนเฉพาะกิจการ (สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562: 292 ล้านบาท และ 31 ล้านบาท ตามลำดับ)

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### 30. ค่าใช้จ่ายตามลักษณะ

งบกำไรขาดทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ได้รวมการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายตามหน้าที่ ค่าใช้จ่ายตามลักษณะที่มีสาระสำคัญได้เปิดเผยตามข้อกำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับต่างๆ ดังนี้

หมายเหตุ		หน่วย : ล้านบาท			
		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2563	2562	2563	2562
ค่าเสื่อมราคาของอาคารและอุปกรณ์	12	28,156	27,343	25	63
ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์สิทธิการใช้	13	12,644	-	122	-
ค่าตัดจำหน่ายใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม	15	9,638	8,675	-	-
ค่าตัดจำหน่ายของสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนอื่นนอกจากค่าความนิยม	16	1,403	1,211	5	6
ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น /					
หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ (หนี้สูญได้รับคืน)	6	2,876	2,521	(1)	(1)
ขาดทุนจากการยกเลิกสินทรัพย์ตามสัญญา	7	525	747	-	-
ค่าใช้จ่ายทางการตลาด		6,598	7,861	2	2
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน		9,800	10,760	1,011	1,091

### 31. ต้นทุนทางการเงิน

ต้นทุนทางการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย

หมายเหตุ		หน่วย : ล้านบาท			
		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2563	2562	2563	2562
ดอกเบี้ยจ่าย	35	2,725	3,085	39	58
ต้นทุนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาต		1,712	1,604	-	-
ดอกเบี้ยจ่ายจากหนี้สินตามสัญญาเช่า		1,395	-	5	-
อื่น ๆ		85	88	13	15
รวม		5,917	4,777	57	73

### 32. ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้

ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ที่รับรู้ในงบกำไรขาดทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย

หมายเหตุ		หน่วย : ล้านบาท			
		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2563	2562	2563	2562
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบัน					
สำหรับปีปัจจุบัน		5,437	6,886	85	-
รายการปรับปรุงสำหรับปีก่อน ๆ		14	(2)	-	-
		5,451	6,884	85	-
ค่าใช้จ่าย (รายได้) ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	17				
การเปลี่ยนแปลงของผลแตกต่างชั่วคราว		(362)	(675)	67	56
รวมค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		5,089	6,209	152	56

ค่าใช้จ่าย (รายได้) ภาษีเงินได้ที่รับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ 2562

	หน่วย : ล้านบาท		
	งบการเงินรวม		
	ก่อนภาษีเงินได้	(ค่าใช้จ่าย) ภาษีเงินได้	สุทธิจากภาษีเงินได้
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563			
ผลขาดทุนจากการวัดมูลค่าใหม่ของผลประโยชน์พนักงานที่กำหนดไว้	(112)	22	(90)
ผลขาดทุนจากเงินลงทุนในตราสารทุนที่วัดมูลค่ายุติธรรม	(3)	1	(2)
ผลขาดทุนจากการป้องกันความเสี่ยงกระแสเงินสด	(251)	50	(201)
รวม	(366)	73	(293)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562			
ผลกำไรจากการวัดมูลค่าใหม่ของผลประโยชน์พนักงานที่กำหนดไว้	280	(56)	224
รวม	280	(56)	224



บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

		หน่วย : ล้านบาท		
		งบการเงินเฉพาะกิจการ		
		รายได้		
	ก่อน ภาษีเงินได้	(ค่าใช้จ่าย) ภาษีเงินได้	สุทธิจาก ภาษีเงินได้	
<b>สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563</b>				
ผลขาดทุนจากการวัดมูลค่าใหม่ของผลประโยชน์พนักงานที่ กำหนดไว้	(31)	6	(25)	
<b>รวม</b>	(31)	6	(25)	
<b>สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562</b>				
ผลกำไรจากการวัดมูลค่าใหม่ของผลประโยชน์พนักงานที่ กำหนดไว้	35	(7)	28	
<b>รวม</b>	35	(7)	28	

การกระทบยอดเพื่อหาอัตราภาษีที่แท้จริงสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

		งบการเงินรวม		หน่วย : ล้านบาท	
		2563		2562	
	อัตราภาษี (ร้อยละ)			อัตราภาษี (ร้อยละ)	
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้			32,526		37,402
จำนวนภาษีตามอัตราภาษีเงินได้	20		6,505	20	7,480
ค่าใช้จ่ายต้องห้ามทางภาษี			24		32
รายจ่ายฝ่ายทุนที่มีสิทธิหักได้เพิ่มขึ้น			(1,463)		(1,245)
การใช้ผลแตกต่างชั่วคราวที่เดิมไม่ได้บันทึก			-		(72)
รายการปรับปรุงสำหรับปีก่อน ๆ			14		(2)
ผลกระทบจากการตัดรายการกับบริษัทย่อย			9		16
<b>รวม</b>	16		5,089	17	6,209

	งบการเงินเฉพาะกิจการ		หน่วย : ล้านบาท	
	2563		2562	
	อัตราภาษี (ร้อยละ)		อัตราภาษี (ร้อยละ)	
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		27,586		31,245
จำนวนภาษีตามอัตราภาษีเงินได้	20	5,517	20	6,249
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทย่อย		(5,351)		(6,118)
ค่าใช้จ่ายต้องห้ามทางภาษี		-		-
ค่าใช้จ่ายที่มีสิทธิ์หักได้เพิ่มขึ้นสุทธิ		(14)		(3)
การใช้ผลแตกต่างชั่วคราวที่เดิมไม่ได้บันทึก		-		(72)
<b>รวม</b>	<b>1</b>	<b>152</b>	<b>-</b>	<b>56</b>

กลุ่มบริษัทและบริษัทใช้อัตรากำไรเงินได้ร้อยละ 20 ในการคำนวณค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีเงินได้  
รกรากที่ดินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ 2562

33. กำไรต่อหุ้น

กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน

กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม จำนวนจากกำไรสำหรับปีที่เป็นส่วนของผูถือหุ้นสามัญ  
ของกลุ่มบริษัทและบริษัทและจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้วระหว่างปีในแต่ละปีโดยเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก  
โดยแสดงการคำนวณดังนี้

	(ล้านบาท/ล้านหุ้น)			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
กำไรที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัท (ขั้นพื้นฐาน)	27,434	31,190	27,434	31,190
จำนวนหุ้นสามัญโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ขั้นพื้นฐาน)	2,973	2,973	2,973	2,973
กำไรต่อหุ้น (ขั้นพื้นฐาน) (บาท)	9.23	10.49	9.23	10.49

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### กำไรต่อหุ้นปรับลด

กำไรต่อหุ้นปรับลดสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม คำนวณจากกำไรสำหรับปีที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มบริษัทและบริษัทและจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้วระหว่างปีในแต่ละปี โดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักหลังจากที่ได้ปรับปรุงผลกระทบของหุ้นปรับลด ดังนี้

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
กำไรที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท (ขั้นพื้นฐาน)	27,434	31,190	27,434	31,190
กำไรที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท (ปรับลด)	27,434	31,190	27,434	31,190
จำนวนหุ้นสามัญโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ขั้นพื้นฐาน)	2,973	2,973	2,973	2,973
จำนวนหุ้นสามัญโดยวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (ปรับลด)	2,974	2,973	2,974	2,973
กำไรต่อหุ้น (ปรับลด) (บาท)	9.23	10.49	9.23	10.49

### 34. เงินปันผล

ในการประชุมสามัญประจำปีผู้ถือหุ้นของบริษัทเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2562 ผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติการจัดสรรกำไรเป็นเงินปันผลในอัตราหุ้นละ 7.08 บาท ทั้งนี้บริษัทได้จ่ายเงินปันผลระหว่างกาลสำหรับหุ้นสามัญในอัตราหุ้นละ 3.78 บาท เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2561 ดังนั้นจึงคงเหลือเงินปันผลจ่ายในอัตราหุ้นละ 3.30 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 9,811 ล้านบาท ซึ่งเงินปันผลดังกล่าวได้จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562

ในการประชุมคณะกรรมการบริษัท เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2562 คณะกรรมการได้อนุมัติให้จ่ายเงินปันผลระหว่างกาลสำหรับหุ้นสามัญในอัตราหุ้นละ 3.78 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 11,238 ล้านบาท เงินปันผลระหว่างกาลดังกล่าวได้จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นในวันที่ 3 กันยายน 2562

ในการประชุมคณะกรรมการเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2563 ได้มีมติให้เสนอจ่ายเงินปันผลประจำปี 2562 ให้แก่ผู้ถือหุ้น ในอัตราหุ้นละ 7.34 บาท ซึ่งบริษัทได้จ่ายเงินปันผลดังกล่าวไปแล้วในอัตราหุ้นละ 3.78 บาท ในการจ่ายเงินปันผลระหว่างกาลเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2562

ต่อมาในการประชุมคณะกรรมการบริษัท เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2563 คณะกรรมการได้อนุมัติให้จ่ายเงินปันผลระหว่างกาลสำหรับหุ้นสามัญในอัตราหุ้นละ 3.56 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 10,584 ล้านบาท เงินปันผลระหว่างกาลดังกล่าวได้จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นในวันที่ 22 เมษายน 2563 และในการประชุมสามัญประจำปีผู้ถือหุ้นของบริษัทเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2563 ที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้รับทราบการจ่ายเงินปันผลระหว่างกาลปี 2562 รวมหุ้นละ 7.34 บาท คิดเป็นเงินปันผลทั้งสิ้น 21,823 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 70 ของกำไรสุทธิตามงบการเงินรวมตามนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัท และไม่เสนอจ่ายเงินปันผลประจำปี 2562 เพิ่มเติมนอีก

เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2563 ในการประชุมคณะกรรมการบริษัท มีมติอนุมัติให้จ่ายเงินปันผลระหว่างกาลอัตราหุ้นละ 3.24 บาท เป็นจำนวนเงิน 9,634 ล้านบาท เงินปันผลระหว่างกาลดังกล่าวจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นในวันที่ 3 กันยายน 2563

### 35. บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

กิจการและบุคคลที่ควบคุมบริษัทหรือถูกควบคุมโดยบริษัทหรืออยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกับบริษัททั้งทางตรงหรือทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นโดยทอดเดียวหรือหลายทอด กิจการและบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับบริษัท บริษัทย่อยและบริษัทย่อยลำดับถัดไป บุคคลที่เป็นเจ้าของส่วนได้เสียในสิทธิออกเสียงของบริษัทซึ่งทำให้ผู้เป็นเจ้าของดังกล่าวมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญเหนือกิจการ ผู้บริหารสำคัญรวมทั้งกรรมการและพนักงานของบริษัทและสมาชิกในครอบครัวที่ใกล้ชิดกับบุคคลเหล่านั้น กิจการและบุคคลทั้งหมดเป็นบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับบริษัท

ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันซึ่งอาจมีขึ้นได้ ต้องคำนึงถึงรายละเอียดของความสัมพันธ์มากกว่ารูปแบบทางกฎหมาย

ในระหว่างปี กลุ่มบริษัทและบริษัทได้ดำเนินการค้าตามปกติกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน โดยกลุ่มบริษัทและบริษัทได้คิดราคาซื้อ - ขายสินค้าและบริการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันด้วยราคาที่สมเหตุสมผล มีการเปรียบเทียบกับราคากลางของตลาดในธุรกิจนั้นๆ แล้ว โดยมีเงื่อนไขต่างๆ ตามปกติธุรกิจ รายการค่าที่ปรึกษาและบริหารงานคิดราคาตามที่ตกลงร่วมกัน โดยคำนวณจากสัดส่วนการทำงานที่บริษัทได้ทำให้กับบริษัทผู้จ้างในแต่ละปี

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ความสัมพันธ์ที่กลุ่มบริษัทและบริษัทมีกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน มีดังนี้

ชื่อกิจการ	ประเทศที่จัดตั้ง /สัญชาติ	ลักษณะความสัมพันธ์
บริษัทย่อย	ไทย	กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มบริษัท
บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) (“อินทัช”) และกิจการที่เกี่ยวข้องกัน (“กลุ่มอินทัช”)	ไทยและลาว	อินทัชเป็นผู้ถือหุ้นที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อบริษัท และมีกรรมกรร่วมกัน
Singtel Strategic Investments Pte Ltd. (“Singtel”) และกิจการที่เกี่ยวข้องกัน (“กลุ่ม Singtel”)	สิงคโปร์	Singtel เป็นผู้ถือหุ้นที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อบริษัท และมีกรรมกรร่วมกัน
บริษัท อินฟอร์เมชั่น ไฮเวย์ จำกัด	ไทย	บริษัท อินฟอร์เมชั่น ไฮเวย์ จำกัด เป็นบริษัทร่วม
บริษัท อมตะ เน็ตเวอร์ค จำกัด	ไทย	บริษัท อมตะ เน็ตเวอร์ค จำกัด เป็นการร่วมค้า
บริษัท แรบบิท - โกลด์ เพย์ จำกัด	ไทย	บริษัท แรบบิท-โกลด์ เพย์ จำกัด เป็นการร่วมค้า
บริษัท สห แอดวานซ์ เน็ตเวอร์ค จำกัด	ไทย	บริษัท สห แอดวานซ์ เน็ตเวอร์ค จำกัด เป็นการร่วมค้า
Digital Games International PTE.	Singapore	Digital Games International PTE. เป็นการร่วมค้า
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	ไทย	เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกรรมการของบริษัทหรือกิจการ ที่มีกรรมกรบริษัทร่วมกัน

รายการที่สำคัญกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	งบการเงินรวม		หน่วย : ล้านบาท	
	2563	2562	งบการเงินเฉพาะกิจการ 2563	2562
<b>รายได้จากการให้บริการและให้เช่าอุปกรณ์</b>				
บริษัทย่อย	-	-	1,959	1,727
กลุ่มอินทัช	46	55	1	1
กลุ่ม Singtel	52	125	-	-
การร่วมค้า	1	6	-	-
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	98	95	-	-
<b>รวม</b>	<b>197</b>	<b>281</b>	<b>1,960</b>	<b>1,728</b>
<b>ขายสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่น ๆ</b>				
บริษัทย่อย	-	-	-	42
<b>รวม</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>42</b>
<b>เงินปันผลรับจาก</b>				
บริษัทย่อย	-	-	19,964	26,373
การร่วมค้า	9	8	-	-
<b>รวม</b>	<b>9</b>	<b>8</b>	<b>19,964</b>	<b>26,373</b>
<b>รายได้ทางการเงิน</b>				
บริษัทย่อย	-	-	382	591
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	-	64	-	-
<b>รวม</b>	<b>-</b>	<b>64</b>	<b>382</b>	<b>591</b>

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
<b>รายได้อื่น</b>				
บริษัทย่อย	-	-	33	37
กลุ่มอินทัช	5	1	-	-
กลุ่ม Singtel	5	3	-	-
การร่วมค้า	8	6	-	-
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	-	-	-	-
<b>รวม</b>	<b>18</b>	<b>10</b>	<b>33</b>	<b>37</b>
<b>ค่าเช่าและค่าบริการอื่น</b>				
บริษัทย่อย	-	-	46	55
กลุ่มอินทัช	160	210	14	5
กลุ่ม Singtel	258	279	-	-
การร่วมค้า	63	51	-	-
บริษัทร่วม	81	82	-	-
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	6	67	-	-
<b>รวม</b>	<b>568</b>	<b>689</b>	<b>60</b>	<b>60</b>
<b>ค่าโฆษณา</b>				
กลุ่มอินทัช	11	11	-	-
กลุ่ม Singtel	-	2	-	-
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	-	1	-	-
<b>รวม</b>	<b>11</b>	<b>14</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
<b>ค่าตอบแทนผู้บริหาร</b>				
ผลประโยชน์ระยะสั้น	163	137	163	137
ผลประโยชน์ระยะยาว	2	3	2	3
การจ่ายโดยใช้หุ้นเป็นเกณฑ์	3	4	3	4
<b>รวม</b>	<b>168</b>	<b>144</b>	<b>168</b>	<b>144</b>
<b>ซื้อสินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์อื่นๆ</b>				
กลุ่มอินทัช	36	69	-	-
<b>รวม</b>	<b>36</b>	<b>69</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>ต้นทุนทางการเงิน</b>				
บริษัทย่อย	-	-	38	54
กลุ่มอินทัช	2	2	-	-
กลุ่ม Singtel	1	-	-	-
บริษัทร่วม	13	3	-	-
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	214	192	-	-
<b>รวม</b>	<b>230</b>	<b>197</b>	<b>38</b>	<b>54</b>
<b>เงินปันผลจ่าย</b>				
อินทัช	8,178	8,515	8,178	8,515
กลุ่ม Singtel	4,715	4,909	4,715	4,909
<b>รวม</b>	<b>12,893</b>	<b>13,424</b>	<b>12,893</b>	<b>13,424</b>

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

สอดคล้องกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่
	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
	2563	2562	2563	2562
<b>เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด</b>				
เงินฝากธนาคาร				
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	137	113	1	1
<b>ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น</b>				
<b>ลูกหนี้การค้า</b>				
บริษัทย่อย	-	-	14	9
กลุ่มอินทัช	9	10	-	1
กลุ่ม Singtel	11	18	1	-
การร่วมค้า	1	2	-	-
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	16	9	-	-
	37	39	15	10
<b>รายได้ค้างรับ</b>				
บริษัทย่อย	-	-	-	-
กลุ่มอินทัช	2	1	-	-
กลุ่ม Singtel	5	22	-	-
การร่วมค้า	-	1	-	-
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	9	1	-	-
	16	25	-	-
<b>รวมลูกหนี้การค้า</b>	53	64	15	10
<b>ลูกหนี้อื่น</b>				
ดอกเบี้ยค้างรับ				
บริษัทย่อย	-	-	62	148
<b>รวมลูกหนี้อื่น</b>	-	-	62	148
<b>รวมลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น</b>				
(ดูหมายเหตุข้อ 6)	53	64	77	158

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่
	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
	2563	2562	2563	2562
<b>สินทรัพย์ถาวรที่ใช้</b>				
กลุ่ม Singtel	12	-	-	-
การร่วมค้า	7	-	-	-
บริษัทร่วม	447	-	-	-
<b>รวมสินทรัพย์ถาวรที่ใช้</b>	466	-	-	-
<b>เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน</b>				
บริษัทย่อย	-	-	52,543	50,499

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 บริษัทมีเงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันเป็นตัวเลขสุทธิใช้เงินประเภทเรียกคืนเมื่อทวงถาม ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 0.47 ต่อปี (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562: เฉลี่ยร้อยละ 1.14 ต่อปี)

รายการเคลื่อนไหวของเงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกันสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
<b>เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน</b>				
ณ วันที่ 1 มกราคม	-	-	50,499	48,669
เพิ่มขึ้น	-	-	16,041	14,160
ลดลง	-	-	(13,997)	(12,330)
<b>ณ วันที่ 31 ธันวาคม</b>	-	-	52,543	50,499

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่
	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
	2563	2562	2563	2562
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น				
เจ้าหนี้การค้า				
บริษัทย่อย	-	-	5	4
กลุ่มอินทัช	28	15	1	1
กลุ่ม Singtel	43	31	8	9
การร่วมค้า	2	8	-	-
บริษัทร่วม	6	7	-	-
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	1	2	-	-
รวมเจ้าหนี้การค้า	80	63	14	14
เจ้าหนี้อื่น				
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย				
บริษัทย่อย	-	-	20	18
กลุ่มอินทัช	17	52	1	-
กลุ่ม Singtel	3	2	-	-
การร่วมค้า	10	5	-	-
บริษัทร่วม	1	3	-	-
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	85	49	-	-
รวมเจ้าหนี้อื่น	116	111	21	18
รวมเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น				
(ดูหมายเหตุข้อ 19)	196	174	35	32
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน				
บริษัทร่วม	-	29	-	-

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่
	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
	2563	2562	2563	2562
หนี้สินตามสัญญาเช่า				
กลุ่ม Singtel	13	-	-	-
การร่วมค้า	7	-	-	-
บริษัทร่วม	459	-	-	-
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	1	-	-	-
รวมหนี้สินตามสัญญาเช่า	480	-	-	-
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
บริษัทย่อย	-	-	5,080	4,920
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกันเป็นคำสัญญาใช้เงินประเภทเรียกคืนเมื่อทวงถาม ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 0.58 ต่อปี และไม่มีหลักประกัน (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 : เฉลี่ยร้อยละ 1.12 ต่อปี)				
รายการเคลื่อนไหวของเงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกันสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้				
	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
ณ วันที่ 1 มกราคม	-	-	4,920	4,920
เพิ่มขึ้น	-	-	1,500	800
ลดลง	-	-	(1,340)	(800)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม (ดูหมายเหตุข้อ 18)	-	-	5,080	4,920

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

หน่วย : ล้านบาท

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่
	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
	2563	2562	2563	2562
เงินกู้ยืมระยะยาวจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	14,999	2,999	-	-
รวม (ดูหมายเหตุข้อ 18)	14,999	2,999	-	-

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ 2562 กลุ่มบริษัทมีเงินกู้ยืมระยะยาวจากกิจการที่เกี่ยวข้องกันแห่งหนึ่ง ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยในอัตรา 6MTHBFIX บวกด้วยส่วนเพิ่ม โดยมีกำหนดชำระดอกเบี้ยทุกงวดครึ่งปี ทบยอดชำระเงินต้นทั้งหมด 14 งวด เริ่มปี 2565 จนถึงปี 2571

รายการเคลื่อนไหวของเงินกู้ยืมระยะยาวจากกิจการที่เกี่ยวข้องกันสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
เงินกู้ยืมระยะยาวจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน				
ณ วันที่ 1 มกราคม	2,999	2,999	-	-
เพิ่มขึ้น	12,000	-	-	-
ณ วันที่ 31 ธันวาคม (ดูหมายเหตุข้อ 18)	14,999	2,999	-	-

หน่วย : ล้านบาท

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่	ณ วันที่
	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม	31 ธันวาคม
	2563	2562	2563	2562
หุ้นกู้ระยะยาว				
กลุ่มอินทัช	15	52	-	-
บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันอื่น	44	24	-	-
รวม (ดูหมายเหตุข้อ 18)	59	76	-	-

### สัญญาสำคัญที่ทำกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

กลุ่มบริษัทและบริษัท ได้ทำสัญญากับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันและมีภาระผูกพันที่จะต้องรับเงินและจ่ายเงินตามอัตราและเงื่อนไขตามที่ระบุไว้ในสัญญา สัญญาสำคัญที่ทำกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน มีดังต่อไปนี้

- 1) กลุ่มบริษัทได้ทำสัญญาการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม โดยการยกเลิกและการระงับสัญญาเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของสำนักงานคณะกรรมการกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ
- 2) กลุ่มบริษัทมีการทำสัญญาระหว่างกันในการให้บริการพื้นที่และระบบพื้นฐาน ในการติดตั้งอุปกรณ์โทรคมนาคม โดยคู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 60 วัน
- 3) บริษัทย่อยได้รับการให้บริการข้อมูลข่าวสารทางโทรศัพท์จากบริษัท แอดวานซ์ คอนแท็ค เซ็นเตอร์ จำกัด (“ACC”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อย โดย ACC จะให้บริการข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาในการใช้บริการแก่ลูกค้าของกลุ่มบริษัท
- 4) บริษัท แอดวานซ์ คอนแท็ค เซ็นเตอร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย และบริษัท ไอ ซอปปิง จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทร่วม ได้ทำสัญญาจ้างบริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด (มหาชน) (“TMC”) ซึ่งเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกัน โดย TMC จะเป็นผู้จัดหาบุคลากรและศูนย์ให้ข่าวสารทางโทรศัพท์ เพื่อดำเนินการให้บริการข้อมูลข่าวสารทางโทรศัพท์ โดยคู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน
- 5) กลุ่มบริษัทได้ทำสัญญาจ้างบริษัท แอดวานซ์ เมจิกการ์ด จำกัด และบริษัท แอดวานซ์ เอ็มเปย์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ในการให้บริการชำระค่าสินค้าหรือบริการผ่านการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และบัตรเครดิต โดยคู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน
- 6) บริษัท แอดวานซ์ เมจิกการ์ด จำกัด และบริษัท แอดวานซ์ เอ็มเปย์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้เข้าทำสัญญากับบริษัท ไวร์เลส ดีไวซ์ ซัพพลาย จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ในการจำหน่ายเงินอิเล็กทรอนิกส์และบัตรเครดิต โดยคู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน
- 7) กลุ่มบริษัทได้ทำสัญญาจ้าง บริษัท ไวร์เลส ดีไวซ์ ซัพพลาย จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อยในการบรรจุภัณฑ์บัตร โดยคู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน
- 8) กลุ่มบริษัทได้ทำสัญญาบริการเครือข่ายระหว่างประเทศกับกลุ่ม Singtel ซึ่งเป็นบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน โดยคู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 60 วัน

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

- 9) กลุ่มบริษัทได้ทำสัญญากับบริษัท ไมโมเทค จำกัด และบริษัท เอซี เวนเจอร์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ในการให้บริการรวบรวมข้อมูลบริการเสริมบนโทรศัพท์เคลื่อนที่หรืออุปกรณ์ไร้สาย (Content Aggregator) โดยคู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน
- 10) บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด (“AWN”) ได้ทำสัญญาเช่าช่องสัญญาณดาวเทียมจากบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน โดย AWN คดลงชำระค่าบริการเป็นรายเดือน ตามอัตราและเงื่อนไขที่ระบุในสัญญา
- 11) บริษัท ไมโมเทค จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้ทำสัญญาบริการระบบคอมพิวเตอร์และบริการซ่อมแซมและบำรุงรักษาโปรแกรมและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์กับ บริษัท ไอ.ที. แอปพลิเคชัน แอนด์ เซอร์วิส จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน โดยสัญญามีกำหนด 1 ปี และต่ออายุได้อีกคราวละ 1 ปี คู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือน
- 12) บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้ทำสัญญาระบบเคเบิลใยแก้วนำแสงและสิ่งอำนวยความสะดวกกับบริษัท อินฟอร์เมชั่น ไฮเวย์ จำกัด (“IH”) ซึ่งเป็นบริษัทรวม โดย IH ให้บริการระบบเคเบิลใยแก้วนำแสงรวมถึงให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เฉพาะเจาะจง คู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน
- 13) บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้ทำสัญญากับบริษัท ทีซี บรอดคาสติ้ง จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อรับบริการอุปกรณ์ระบบดาวเทียมและสัญญาณโทรทัศน์ โดยคู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน
- 14) บริษัท ซุปเปอร์ บรอดแบนด์ เน็ทเวอร์ค จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้ทำสัญญากับบริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย เพื่อรับบริการเช่าเครื่องและอุปกรณ์เพื่อให้บริการ โทรคมนาคม โดยคู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน
- 15) บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด และ บริษัท ซิเอส ดีออกซิโนโฟ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้ทำสัญญาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโครงข่ายใยแก้วนำแสงกับบริษัท อมตะ เน็ทเวอร์ค จำกัด ซึ่งเป็นการร่วมค้า โดยคู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน
- 16) บริษัท แอดวานซ์ เอ็มเพย์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้ทำสัญญากับ บริษัท แรบบิท-ไลน์ เพย์ จำกัด ซึ่งเป็นการร่วมค้า เพื่อรับบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์และการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยคู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน

- 17) บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด (“AWN”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ว่าจ้างให้บริษัท ไมโมเทค จำกัด (“MMT”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ให้บริหารคะแนนสะสม และจัดกิจกรรมแลกสินค้าหรือบริการให้แก่ลูกค้าของ AWN โดยคู่สัญญามีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยแจ้งเป็นหนังสือบอกกล่าวล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน

### 36. เครื่องมือทางการเงิน

#### นโยบายการจัดการความเสี่ยงทางการเงิน

การจัดการความเสี่ยงเป็นส่วนที่สำคัญของธุรกิจของกลุ่มบริษัทและบริษัท ซึ่งกลุ่มบริษัทและบริษัทมีระบบในการควบคุมให้มีความสมดุลของระดับความเสี่ยงให้เป็นที่ยอมรับได้ โดยพิจารณาระหว่างต้นทุนที่เกิดจากความเสียหายและต้นทุนของการจัดการความเสี่ยง ฝ่ายบริหารได้มีการควบคุมกระบวนการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มบริษัทและบริษัทอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มั่นใจว่ามีความสมดุลระหว่างความเสี่ยงและการควบคุมความเสี่ยง

#### การบริหารจัดการทุน

กลุ่มบริษัทและบริษัทมีเป้าหมายที่จะบริหาร โครงสร้างเงินทุนให้มีความแข็งแกร่งในระดับที่เหนือกว่าบริษัทอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน และพยายามคงสถานะอันดับเครดิตในระดับที่สามารถลงทุนได้ (Investment Grade) ซึ่งจะทำให้กลุ่มบริษัทและบริษัทมีสถานะการเงินที่มีความพร้อมและมีความคล่องตัวสูงในการเติบโตธุรกิจเมื่อเทียบกับคู่แข่ง อันหมายรวมถึงการมีแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย ความสามารถในการจัดหาเงินทุนที่คล่องตัว และมีระดับต้นทุนที่เหมาะสม

ในระยะ 3 - 5 ปี อุตสาหกรรมโทรคมนาคมของไทยอาจมีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ซึ่งจำเป็นต้องมีการลงทุนเพิ่มเติม กลุ่มบริษัทและบริษัทเชื่อว่า กลุ่มบริษัทและบริษัทมีความพร้อมทางด้าน โครงสร้างเงินทุนเพียงพอต่อการขยายการเติบโตในอนาคต และมีศักยภาพในการหาแหล่งเงินทุนด้านการเพิ่มระดับหนี้สินเพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจ

#### ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย

ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดในอนาคตของอัตราดอกเบี้ยในตลาด ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานและกระแสเงินสดของกลุ่มบริษัทและบริษัท เนื่องจากดอกเบี้ยของหลักทรัพย์ที่เป็นตราสารหนี้และเงินกู้ยืมบางส่วนมีอัตราลอยตัว กลุ่มบริษัทและบริษัทมีความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินกู้ยืม (ดูหมายเหตุข้อ 18) กลุ่มบริษัทและบริษัทได้ลดความเสี่ยงดังกล่าวโดยทำให้แน่ใจว่าดอกเบี้ยที่เกิดจากหลักทรัพย์ที่เป็นตราสารหนี้และเงินกู้ยืมส่วนใหญ่มีอัตราคงที่ และใช้เครื่องมือทางการเงินที่เป็นตราสารอนุพันธ์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย เพื่อใช้ในการจัดการความเสี่ยงที่เกิดจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยที่เกิดจากหลักทรัพย์ที่เป็นตราสารหนี้และเงินกู้ยืมเป็นการเฉพาะ



## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### สัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย

ภายใต้สัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย กลุ่มบริษัทตกลงที่จะแลกเปลี่ยนผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยคงที่และอัตราดอกเบี้ยลอยตัว ซึ่งคำนวณจากจำนวนเงินต้นตามสัญญาที่ตกลงกันไว้ สัญญาดังกล่าวช่วยให้กลุ่มบริษัทสามารถลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยจากมูลค่าธุรกรรมของหนี้ในอัตราดอกเบี้ยคงที่ที่ออกและความเสี่ยงของกระแสเงินสดจากหนี้ที่มีอัตราดอกเบี้ยผันแปรที่ออก มูลค่าธุรกรรมของสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย ณ วันที่รายงานถูกกำหนดโดยการคิดลดกระแสเงินสดในอนาคตโดยใช้ข้อมูล ณ วันที่รายงานและความเสี่ยงด้านเครดิตที่มีอยู่ในสัญญา ซึ่งมีการเปิดเผยข้อมูลไว้ด้านล่าง อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยคำนวณจากยอดคงค้าง ณ สิ้นปีบัญชี

เนื่องจากเงื่อนไขสำคัญของสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยและรายการป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องนั้นเหมือนกัน กลุ่มบริษัทจึงทำการประเมินเชิงคุณภาพของประสิทธิภาพและคาดว่ามูลค่าของสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยและมูลค่าของรายการป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเปลี่ยนไปในทิศทางตรงกันข้ามเพื่อตอบสนองต่อการเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง แหล่งที่มาหลักของความไม่มีประสิทธิภาพของการป้องกันความเสี่ยงในความสัมพันธ์ป้องกันความเสี่ยงเหล่านี้คือผลกระทบของคู่สัญญาและความเสี่ยงด้านเครดิตของกลุ่มบริษัทที่มีต่อมูลค่าธุรกรรมของสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยซึ่งไม่ได้สะท้อนอยู่ในมูลค่าธุรกรรมของรายการป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย โดยไม่มีแหล่งที่มาของความไม่มีประสิทธิภาพอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์การป้องกันความเสี่ยงเหล่านี้

ตารางต่อไปนี้จะแสดงรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยที่ค้างชำระ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานในงบการเงินรวม และรายการป้องกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง (งบการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี)

### การป้องกันความเสี่ยงกระแสเงินสด

เครื่องมือป้องกันความเสี่ยง ยอดคงค้างการทำสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย เพื่อรับดอกเบี้ยลอยตัวและจ่ายดอกเบี้ยแบบง่ายคงที่	ค่าเฉลี่ยของสัญญา อัตราดอกเบี้ยคงที่	หน่วย : ล้านบาท	
		งบการเงินรวม มูลค่าเงินต้น ตามสัญญา	มูลค่าตามบัญชีของ สินทรัพย์ / (หนี้สิน) เครื่องมือป้องกันความ เสี่ยง
	2563	2563	2563
สัญญาอัตราดอกเบี้ยแลกเปลี่ยน	2.25% - 3.90%	19,500	1,225
		19,500	1,225

หน่วย : ล้านบาท

รายการป้องกันความเสี่ยง	งบการเงินรวม
	จำนวนเงินตามสัญญาของสินทรัพย์ / (หนี้สิน) ที่ป้องกันความเสี่ยง
	2563
การกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยผันแปร	19,500

ตารางต่อไปนี้จะแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพของความสัมพันธ์การป้องกันความเสี่ยงและจำนวนเงินที่จัดประเภทใหม่จากการสำรวจป้องกันความเสี่ยงเป็นกำไรหรือขาดทุน: (งบการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี)

รายการป้องกันความเสี่ยง	หน่วย : ล้านบาท
	งบการเงินรวม
	กำไร (ขาดทุน) จากการป้องกันความเสี่ยง ในงวดปัจจุบันที่รับรู้ในกำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จอื่น
	2563
การกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยผันแปร	(251)

สัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยจะชำระเป็นรายไตรมาสและทุกงวดครึ่งปี อัตราดอกเบี้ยลอยตัวของสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยคือ 6MTBFBFX บวกด้วยส่วนเพิ่ม กลุ่มบริษัทจะชำระผลต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยคงที่และอัตราดอกเบี้ยลอยตัวโดยใช้เกณฑ์สุทธิ

สัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยทั้งหมดที่แลกเปลี่ยนจำนวนเงินของอัตราดอกเบี้ยลอยตัวสำหรับอัตราดอกเบี้ยคงที่กำหนดให้เป็นการป้องกันความเสี่ยงจากกระแสเงินสดเพื่อลดความเสี่ยงของกระแสเงินสดของกลุ่มบริษัทซึ่งเป็นผลมาจากอัตราดอกเบี้ยผันแปรของเงินกู้ยืม การแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยและการจ่ายดอกเบี้ยของผู้เกิดขึ้นพร้อมกันและจำนวนเงินที่สะสมในส่วนของผู้ถือหุ้นจะถูกจัดประเภทใหม่เป็นกำไรหรือขาดทุนในช่วงระยะเวลาที่การจ่ายดอกเบี้ยในอัตราดอกเบี้ยลอยตัวของหนี้ที่มีผลต่อกำไรหรือขาดทุน

### ความเสี่ยงจากเงินตราต่างประเทศ

กลุ่มบริษัทและบริษัทมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศซึ่งเกิดจากการซื้อขายการซื้อสินค้าและอุปกรณ์ กลุ่มบริษัทและบริษัทได้ทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า ซึ่งรายการดังกล่าวจะมีอายุไม่เกินหนึ่งปี เพื่อป้องกันความเสี่ยงของหนี้สินทางการเงินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ สัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า เพื่อป้องกันความเสี่ยงของเงินกู้ยืมระยะยาวที่เป็นเงินตราต่างประเทศ สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานเป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับเงินกู้ยืมที่เป็นเงินตราต่างประเทศในงวดถัดไป

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

กลุ่มบริษัทและบริษัทที่มีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอันเป็นผลมาจากการมีสินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันที่ 31 ธันวาคม ดังนี้

		หน่วย : ล้านบาท			
		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
หมายเหตุ		2563	2562	2563	2562
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4				
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ		788	1,096	-	-
สกุลเงินยูโร		558	278	-	-
รวม		1,346	1,374	-	-
ลูกหนี้การค้าหมุนเวียน	6				
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ		453	984	-	-
สกุลเงินยูโร		7	76	-	-
สกุลเงินเยน		21	-	-	-
สกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์		2	-	-	-
รวม		483	1,060	-	-
เจ้าหนี้การค้าหมุนเวียน	19				
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ		(13,314)	(12,744)	-	(1)
สกุลเงินยูโร		(2)	(22)	-	-
สกุลเงินเยน		-	(82)	-	-
สกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์		(10)	(8)	(8)	(8)
รวม		(13,326)	(12,856)	(8)	(9)
หนี้สินตามสัญญาเช่า					
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ	18	(49)	-	-	-
รวม		(49)	-	-	-
ยอดบัญชีที่มีความเสี่ยงใน					
งบแสดงฐานะการเงิน		(11,546)	(10,422)	(8)	(9)
สัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า		7,653	5,536	-	-
ยอดความเสี่ยงคงเหลือสุทธิ		(3,893)	(4,886)	(8)	(9)

สัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้ามีไว้เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับยอดบัญชีที่มีความเสี่ยงในงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ 2562 และสำหรับการซื้อภายในอนาคตบางส่วน

การจัดประเภทสัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าและสัญญาอัตราดอกเบี้ยแลกเปลี่ยนในงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

		หน่วย : ล้านบาท			
		งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
		2563*	2562	2563	2562
หนี้สินหมุนเวียน					
หนี้สินทางการเงินหมุนเวียนอื่น					
สัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า		(297)	(141)	-	-
รวมหนี้สินหมุนเวียน		(297)	(141)	-	-
หนี้สินไม่หมุนเวียน					
หนี้สินทางการเงินไม่หมุนเวียนอื่น					
สัญญาอัตราดอกเบี้ยแลกเปลี่ยน		(1,225)	-	-	-
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		(1,225)	-	-	-
รวม		(1,522)	(141)	-	-

\* ภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน กลุ่มบริษัทปรับปรุงมูลค่าชุดธรรมของสัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าและสัญญาอัตราดอกเบี้ยแลกเปลี่ยนผ่านกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นตามลำดับ

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

รายการเคลื่อนไหวของสัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าและสัญญาอัตราดอกเบี้ยแลกเปลี่ยนสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 ในงบการเงินรวม มีดังนี้ (งบการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี)

หน่วย : ล้านบาท					
	ยอด ณ วันที่	ผลกระทบจาก	ยอด ณ วันที่	การเปลี่ยนแปลง	ยอด ณ วันที่
	1 มกราคม	การใช้มาตรฐาน	1 มกราคม	ในมูลค่า	31 ธันวาคม
	2563 ตาม	การรายงานทาง	2563 ตาม	ยุติธรรม	2563
มาตรฐานการ	การเงิน ฉบับที่ 9	มาตรฐานการ	ระหว่างงวด		
รายงานทาง		รายงานทาง			
การเงินเดิม		การเงินใหม่			
<b>สินทรัพย์หมุนเวียน</b>					
สินทรัพย์ทางการเงินหมุนเวียนอื่น					
สัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า	-	1	1	(1)	-
<b>หนี้สินหมุนเวียน</b>					
หนี้สินทางการเงินหมุนเวียนอื่น					
สัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า	(141)	12	(129)	(168)	(297)
สัญญาอัตราดอกเบี้ยแลกเปลี่ยน	-	(132)	(132)	132	-
<b>หนี้สินไม่หมุนเวียน</b>					
หนี้สินทางการเงินไม่หมุนเวียนอื่น					
สัญญาอัตราดอกเบี้ยแลกเปลี่ยน	-	(814)	(814)	(411)	(1,225)
<b>รวม</b>	<b>(141)</b>	<b>(933)</b>	<b>(1,074)</b>	<b>(448)</b>	<b>(1,522)</b>

ราคาตามสัญญาและมูลค่ายุติธรรมของสัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า และสัญญาอัตราดอกเบี้ยแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

หน่วย : ล้านบาท				
งบการเงินรวม				
	ราคาตามสัญญา**		มูลค่ายุติธรรม*	
	2563	2562	2563	2562
สัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า	7,950	5,536	7,653	5,409
สัญญาอัตราดอกเบี้ยแลกเปลี่ยน	19,500	-	1,225	-
<b>รวม</b>	<b>27,450</b>	<b>5,536</b>	<b>8,878</b>	<b>5,409</b>

\* มูลค่ายุติธรรมของสัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า คือ การปรับมูลค่าของสัญญาที่บริษัททำไว้กับธนาคารตั้งแต่เริ่มต้นด้วยราคาตลาด ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าของสัญญา ณ เวลาปัจจุบันมากขึ้น

\*\* ราคาตามสัญญาของสัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า คือ มูลค่าของสัญญาที่บริษัททำไว้กับธนาคารตั้งแต่เริ่มต้นและจะต้องจ่ายชำระคืนเมื่อถึงวันครบกำหนดตามสัญญา

### ความเสี่ยงทางด้านสินเชื่อ

ความเสี่ยงทางด้านสินเชื่อ คือ ความเสี่ยงที่ลูกค้าหรือคู่สัญญาไม่สามารถชำระหนี้แก่กลุ่มบริษัทและบริษัทตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้เมื่อครบกำหนด

ฝ่ายบริหารได้กำหนดนโยบายทางด้านสินเชื่อเพื่อควบคุมความเสี่ยงทางด้านสินเชื่อดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ โดยการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของลูกค้าทุกรายที่ขอวงเงินสินเชื่อในระดับหนึ่งๆ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานไม่พบว่ามีความเสี่ยงจากสินเชื่อที่เป็นสาระสำคัญ

### ความเสี่ยงจากสภาพคล่อง

กลุ่มบริษัทและบริษัทมีการควบคุมความเสี่ยงจากการขาดสภาพคล่องโดยการรักษาระดับของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดให้เพียงพอต่อการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทและบริษัท และเพื่อทำให้ผลกระทบจากความผันผวนของกระแสเงินสดลดลง

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ราคาตามสัญญาและมูลค่ายุติธรรมของสัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า และสัญญาอัตราดอกเบี้ยแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท			
	งบการเงินรวม			
	ราคาตามสัญญา**	มูลค่ายุติธรรม*		
	2563	2562	2563	2562
สัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า	7,950	5,536	7,653	5,409
สัญญาอัตราดอกเบี้ยแลกเปลี่ยน	19,500	-	1,225	-
<b>รวม</b>	<b>27,450</b>	<b>5,536</b>	<b>8,878</b>	<b>5,409</b>

\* มูลค่ายุติธรรมของสัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า คือ การปรับมูลค่าของสัญญาที่บริษัททำไว้กับธนาคารตั้งแต่วิธีคิดด้วยราคาตลาด ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าของสัญญา ณ เวลาปัจจุบันมากขึ้น

\*\* ราคาตามสัญญาของสัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า คือ มูลค่าของสัญญาที่บริษัททำไว้กับธนาคารตั้งแต่วิธีคิดและจะต้องจ่ายชำระคืนเมื่อถึงวันครบกำหนดตามสัญญา

### ความเสี่ยงทางด้านสินเชื่อ

ความเสี่ยงทางด้านสินเชื่อ คือ ความเสี่ยงที่ลูกค้าหรือคู่สัญญาไม่สามารถชำระหนี้แก่กลุ่มบริษัทและบริษัทตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้เมื่อครบกำหนด

ฝ่ายบริหาร ได้กำหนดนโยบายทางด้านสินเชื่อเพื่อควบคุมความเสี่ยงทางด้านสินเชื่อดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ โดยการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของลูกค้าทุกรายที่ขอเงินสินเชื่อในระดับหนึ่งๆ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลา รายงานไม่พบว่ามีความเสี่ยงจากสินเชื่อที่เป็นสาระสำคัญ

### ความเสี่ยงจากสภาพคล่อง

กลุ่มบริษัทและบริษัทมีการควบคุมความเสี่ยงจากการขาดสภาพคล่องโดยการรักษาระดับของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดให้เพียงพอต่อการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทและบริษัท และเพื่อทำให้ผลกระทบจากความผันผวนของกระแสเงินสดลดลง

### มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน

สินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินที่วัดด้วยมูลค่ายุติธรรมในงบแสดงฐานะการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้ (งบแสดงฐานะการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี)

	มูลค่าตามบัญชี	หน่วย : ล้านบาท			
		งบการเงินรวม			
		มูลค่ายุติธรรม			
		ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	รวม
<b>วันที่ 31 ธันวาคม 2563</b>					
สัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า	297	-	-	297	297
สัญญาอัตราดอกเบี้ยแลกเปลี่ยน	1,225	-	-	1,225	1,225
หุ้นกู้	32,414	-	34,623	-	34,623
<b>วันที่ 31 ธันวาคม 2562</b>					
สัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า	5,536	-	-	5,409	5,409
หุ้นกู้	32,414	-	34,388	-	34,388

### ลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรม

ตารางข้างต้นวิเคราะห์การวัดมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นประจำสำหรับสินทรัพย์ทางการเงิน การวัดมูลค่ายุติธรรมเหล่านี้ถูกจัดประเภทอยู่ในระดับที่ต่างกันของลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรมตามข้อมูลที่ใช้ในการประเมินมูลค่านิยามของระดับต่างๆ มีดังนี้

ข้อมูลระดับ 1 เป็นราคาเสนอซื้อขาย (ไม่ต้องปรับปรุง) ในตลาดที่มีสภาพคล่องสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินอย่างเดียวกัน ซึ่งกลุ่มบริษัทและบริษัทสามารถเข้าถึงตลาดนั้น ณ วันที่วัดมูลค่า

ข้อมูลระดับ 2 เป็นข้อมูลอื่นที่สังเกตได้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมสำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้น นอกเหนือจากราคาเสนอซื้อขายซึ่งรวมอยู่ในข้อมูลระดับ 1

ข้อมูลระดับ 3 เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้สำหรับสินทรัพย์นั้นหรือหนี้สินนั้น

สำหรับการเปิดเผยข้อมูล กลุ่มบริษัทพิจารณามูลค่ายุติธรรมระดับ 2 สำหรับมูลค่ายุติธรรมของหุ้นกู้ที่มีการซื้อขายในตลาดหุ้นกู้คำนวณจากราคาซื้อขายที่ประกาศอยู่ในสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยโดยใช้ราคาปิด ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

สำหรับการเปิดเผยข้อมูล กลุ่มบริษัทพิจารณามูลค่าชุดไตรมาสระดับ 3 สำหรับมูลค่าชุดไตรมาสของสัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า โดยใช้อัตราที่กำหนดโดยธนาคารของกลุ่มบริษัทด้วยการพิจารณาเงินบาทในตลาดที่มีอยู่ ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน

มูลค่าชุดไตรมาสของลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่นและเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น เป็นมูลค่าที่ใกล้เคียงกับราคาที่เป็นที่กในบัญชี

มูลค่าชุดไตรมาสของเงินกู้ยืมและเงินกู้ยืมจากกิจการที่เกี่ยวข้องกันและหนี้สินตามสัญญาเช่าเป็นมูลค่าที่ใกล้เคียงกับราคาที่เป็นที่กในบัญชี เนื่องจากส่วนใหญ่ของเครื่องมือทางการเงินเหล่านี้มีดอกเบี้ยในอัตราตลาด

มูลค่าชุดไตรมาสของเงินกู้ยืมระยะยาว เป็นมูลค่าที่ใกล้เคียงกับราคาที่เป็นที่กในบัญชี เนื่องจากส่วนใหญ่ของเครื่องมือทางการเงินเหล่านี้มีดอกเบี้ยในอัตราตลาด

### 37. ภาระผูกพันกับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน

ภาระผูกพันกับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน ณ วันที่ 31 ธันวาคม มีดังนี้

หมายเหตุ	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
หน่วย : ล้านบาท				
<b>ภาระผูกพันรายจ่ายฝ่ายทุน</b>				
สัญญาที่ยังไม่ได้รับรู้				
<b>อาคารและอุปกรณ์</b>				
สกุลเงินบาท	5,059	6,464	8	11
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ	145	163	-	-
<b>ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคม</b>				
สกุลเงินบาท	1	40,083*	17,584*	-
<b>คำบำรุงรักษา</b>				
สกุลเงินบาท	1,763	1,926	39	49
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ	20	26	-	-
<b>ใบสั่งซื้อสินค้าและวัสดุคงเหลือ</b>				
สกุลเงินบาท	13,396	4,942	-	-
สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ	7	11	-	-

\* ผลต่างจากการวัดมูลค่าใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรคมนาคมทั้งจ่ายคลื่นความถี่ 900 MHz ตามเงื่อนไขเดิมและเงื่อนไขใหม่ จำนวน 3,284 ล้านบาท จะถูกปรับปรุงกับต้นทุนการได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ 700 MHz เมื่อ บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ดังกล่าว

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
หน่วย : ล้านบาท				
<b>ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่ยกเลิกไม่ได้</b>				
ภายในหนึ่งปี	85	6,789	-	101
หลังจากหนึ่งปีแต่ไม่เกินห้าปี	29	21,586	-	177
หลังจากห้าปี	-	21,078	-	-
<b>รวม</b>	<b>114</b>	<b>49,453</b>	<b>-</b>	<b>278</b>

กลุ่มบริษัทและบริษัทบันทึกค่าเช่าตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่เป็นสัญญาเช่าระยะสั้นและสัญญาเช่าซึ่งสินทรัพย์มีมูลค่าต่ำในงบกำไรขาดทุนรวมและเฉพาะกิจการสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2563 จำนวน 81 ล้านบาท (งบการเงินเฉพาะกิจการ : ไม่มี) (สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 : จำนวน 16,773 ล้านบาท และ 88 ล้านบาทตามลำดับ)

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2563	2562	2563	2562
หน่วย : ล้านบาท				
<b>ภาระผูกพันอื่น</b>				
<b>สกุลเงินบาท</b>				
สัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า	7,950	5,536	-	-
หนังสือค้ำประกันจากธนาคาร				
- ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่				
โทรคมนาคมทั้งจ่าย	66,684	71,318	-	-
- อื่น ๆ	2,741	3,053	169	176
<b>รวม</b>	<b>77,375</b>	<b>79,907</b>	<b>169</b>	<b>176</b>
<b>สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ</b>				
อื่น ๆ	1	3	-	-
<b>รวม</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

### บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทและบริษัทมีข้อบกพร่องของการผูกพันที่ยกเลิกไม่ได้กับบุคคลหรือกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกันจากสัญญาเช่าซึ่งเดิมถูกจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 จำนวน 49,453 ล้านบาท และ 278 ล้านบาท ตามลำดับ ต่อมาเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2563 มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า มีผลบังคับใช้ ดังนั้นสัญญาเช่าดังกล่าวถูกรับรู้เป็นสินทรัพย์สิทธิการใช้ซึ่งอธิบายอยู่ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 2.4

#### สัญญาที่สำคัญ

- กลุ่มบริษัทได้ทำสัญญาเช่าและบริการสำหรับที่ทำการสำนักงาน รถยนต์ คอมพิวเตอร์ และสถานีฐาน โดยมีระยะเวลาการเช่าตั้งแต่ 1 ปี ถึง 15 ปี และสามารถต่ออายุได้
- กลุ่มบริษัทได้ทำสัญญารับบริการกับบริษัทแห่งหนึ่ง โดยกลุ่มบริษัทได้รับบริการด้านการใช้โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมและการบริการทั่วไปอื่น ตามที่ระบุไว้ในสัญญา โดยกลุ่มบริษัทจะจ่ายค่าธรรมเนียมจากการบริการในอัตราตามที่ระบุไว้ในสัญญา สัญญาดังกล่าวจะสิ้นสุดลงเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอื่นจดหมายบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า 90 วัน
- เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2561 บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ตเวิร์ค จำกัด (“AWN”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของบริษัท ได้ลงนามในสัญญาบริการกับ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“TOT”) โดย AWN ขอใช้บริการในเรื่อง การใช้บริการข้ามโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในประเทศ โดยมีระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2561 ถึงวันที่ 3 สิงหาคม 2568 โดย AWN ได้นำหนังสือค้ำประกันชนิดเพิกถอนไม่ได้ของธนาคารพาณิชย์ ในประเทศเป็นจำนวน 720 ล้านบาท เป็นหลักประกัน โดยมีอายุตั้งแต่วันลงนาม ถึงวันที่พ้นจากข้อผูกพันตามสัญญา
- เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2561 บริษัท ซุปเปอร์ บรอดแบนด์ เน็ตเวิร์ค จำกัด (“SBN”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของบริษัท ได้ลงนามในสัญญาเช่าเครื่องและอุปกรณ์เพื่อให้บริการโทรคมนาคมกับ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“TOT”) โดย SBN เป็นผู้ให้เช่าเครื่องและอุปกรณ์เพื่อให้บริการโทรคมนาคม โดยมีระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2561 ถึงวันที่ 3 สิงหาคม 2568 โดย SBN ได้นำหนังสือค้ำประกันชนิดเพิกถอนไม่ได้ของธนาคารพาณิชย์ในประเทศเป็นจำนวน 525 ล้านบาท วางเป็นหลักประกัน โดยมีอายุตั้งแต่วันลงนาม ถึงวันที่พ้นจากข้อผูกพันตามสัญญา
- เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2562 กลุ่มบริษัทได้ลงนามร่วมกับบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“TOT”) ในสัญญาเช่ารับซื้อไฟฟ้าและให้บริการเกี่ยวกับเสาโทรคมนาคม (ดูหมายเหตุข้อ 40) โดยกลุ่มบริษัทตกลงใช้บริการเสาโทรคมนาคมของ TOT โดยมีระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2571 โดยกลุ่มบริษัทได้นำหนังสือค้ำประกันชนิดเพิกถอนไม่ได้ของธนาคารพาณิชย์ในประเทศเป็นจำนวน 434 ล้านบาท วางเป็นหลักประกัน โดยมีอายุตั้งแต่วันลงนาม ถึงวันที่พ้นจากข้อผูกพันตามสัญญา

- เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2563 กลุ่มบริษัทได้ลงนามร่วมกับ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”) ใน “สัญญาเช่ารับซื้อไฟฟ้าและให้บริการเกี่ยวกับเสาโทรคมนาคม” โดยกลุ่มบริษัทตกลงเช่าใช้บริการเสาโทรคมนาคมของ กสท. และ กสท. ตกลงให้บริการพื้นที่และบริการบำรุงรักษาเสาโทรคมนาคมดังกล่าวจากกลุ่มบริษัท โดยมีระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2568

#### 38. ประมาณการหนี้สินจากภาษีหัก ณ ที่จ่าย

กรมสรรพากรได้มีหนังสือแจ้งให้นำส่งภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่าย ฉบับลงวันที่ 18 มกราคม 2556 ให้บริษัทจ่ายชำระเงินเพิ่มจำนวนเงิน 128 ล้านบาท จากกรณีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของเงินผลประโยชน์ตอบแทน โดยได้นำเงินค่าภาษีสรรพสามิตที่ได้จ่ายไว้แล้วมาหักออก ซึ่งกรมสรรพากรพิจารณาว่าเงินค่าภาษีสรรพสามิตถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าผลประโยชน์ตอบแทน ดังนั้นการที่บริษัทนำส่งภาษีจากจำนวนเงินที่นำภาษีสรรพสามิตมาหักออกเป็นการนำส่งภาษีที่ไม่ครบถ้วน ต้องรับผิดชอบเงินเพิ่มตามจำนวนดังกล่าว บริษัทได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านหนังสือแจ้งให้นำส่งภาษีดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยให้บริษัทนำส่งเงินเพิ่มตามจำนวนดังกล่าว

เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2559 บริษัทจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลภาษีอากรกลาง เพื่อขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ดังกล่าว

เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2560 ศาลภาษีอากรกลางพิพากษายกฟ้องบริษัท โดยให้เหตุผลเช่นเดียวกันว่า เงินค่าภาษีสรรพสามิตถือเป็นส่วนหนึ่งของผลประโยชน์ตอบแทนที่บริษัทจะต้องชำระให้แก่ผู้ให้สัมปทานตามสัญญาสัมปทาน ดังนั้นบริษัทจึงมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายและนำส่งให้แก่กรมสรรพากร เมื่อไม่ได้หักและนำส่งจึงต้องรับผิดชอบเงินเพิ่มร้อยละ 1.5 ต่อเดือน รวมเป็นเงินเพิ่มจำนวน 128 ล้านบาท

เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2561 บริษัทได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลภาษีอากรกลาง

เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2562 ศาลภาษีอากรกลางอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ยื่นให้ยกคำฟ้อง

เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2562 บริษัทได้ยื่นคำร้องเพื่อฎีกาต่อศาลฎีกาแล้ว

เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2563 ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับฎีกา คดีถึงที่สุด และต่อมาวันที่ 29 ธันวาคม 2563 บริษัทชำระเงินให้กรมสรรพากรจำนวน 128 ล้านบาท ตามคำพิพากษาของศาลฎีกา

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### 39. เหตุการณ์สำคัญ ข้อพิพาททางการค้าและคดีความที่สำคัญ

เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2564 บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“ทีโอที”) และ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”) ควบรวมกิจการเป็นหนึ่งบริษัท ในนาม บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) (“เอ็นที”)

#### เฉพาะบริษัท

1) สัญญาการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมตามประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กทช.”)

ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 และประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กทช.”) ว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม พ.ศ. 2549 บริษัทได้ทำสัญญาการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมกับผู้รับใบอนุญาตรายอื่น โดยได้ผ่านการเห็นชอบจาก กทช.และระยะเวลาการมีผลบังคับใช้ของสัญญาเป็นดังนี้

ผู้ประกอบการ	ระยะเวลาการมีผลบังคับใช้
1) บริษัท โทเทล์ แอ็กเซส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)	30 พฤศจิกายน 2549 เป็นต้นไป
2) บริษัท ทู มูฟ จำกัด	16 มกราคม 2550 เป็นต้นไป
3) บริษัท ดิจิตอล โฟน จำกัด	1 มิถุนายน 2552 เป็นต้นไป
4) บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)	7 เมษายน 2553 เป็นต้นไป
5) บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด	1 เมษายน 2556 เป็นต้นไป
6) บริษัท ดีแทค ไตรเนต จำกัด	1 กรกฎาคม 2556 เป็นต้นไป
7) บริษัท ทู มูฟ เอช ยูนิเวอร์แซล คอมมูนิเคชั่น จำกัด (เดิมชื่อ บริษัท เร็ลส ฟิวเจอร์ จำกัด)	1 กรกฎาคม 2556 เป็นต้นไป

เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2550 บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“ทีโอที”) ได้ยื่นฟ้องสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติต่อศาลปกครองกลาง เพื่อขอเพิกถอนประกาศฯ ดังกล่าว วันที่ 15 กันยายน 2553 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษายกฟ้องกรณี ทีโอทียื่นฟ้องขอเพิกถอนประกาศของกทช. ว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม พ.ศ. 2549 และทีโอทีได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดแล้ว และเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 ทีโอทีได้มีหนังสือแจ้งให้บริษัททราบ ว่า บริษัทควรขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพื่อยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป และหากบริษัทดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ทีโอที จะไม่รับรู้ และบริษัทจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการดังกล่าว

ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ (“สัญญาอนุญาตฯ”) กำหนดให้บริษัทต้องจ่ายเงินผลประโยชน์ตอบแทนให้ทีโอทีเป็นรายปีโดยจ่ายเป็นจำนวนเงินขั้นต่ำตามที่สัญญากำหนดในแต่ละปี หรือในอัตราร้อยละของรายได้ และผลประโยชน์อื่นใดที่บริษัทพึงได้รับในรอบปี ก่อนหักค่าใช้จ่ายและค่าภาษีใด ๆ ทั้งสิ้น จำนวนไหนมากกว่าให้ถือเอาจำนวนนั้น อย่างไรก็ตาม ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นรายการที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และทีโอทีต้องการรอกำพิพากษาถึงที่สุดในเรื่อง ขอเพิกถอนประกาศฯ จากศาล จึงเป็นรายการที่บริษัทคาดว่าจะมีการเจรจาตกลงเรื่องวิธีการคำนวณผลประโยชน์ตอบแทนรายปีในเวลาต่อมา เพื่อให้เป็นไปตามหลักความระมัดระวัง บริษัทจึงคำนวณค่าผลประโยชน์ตอบแทนรายปีจากรายได้สุทธิตามที่ปฏิบัติในทางเดียวกันทั้งอุตสาหกรรมกิจการโทรคมนาคม ส่วนจำนวนผลประโยชน์ตอบแทนที่บริษัทต้องจ่ายให้แก่ทีโอทีนั้น ขึ้นอยู่กับผลการตัดสินจากศาลในเรื่องขอเพิกถอนประกาศฯ และการเจรจาตกลงระหว่างบริษัทกับทีโอทีในภายหลังโดยบริษัทจะปรับปรุงรายการในงบการเงิน ในงวดที่การเจรจาตกลงสิ้นสุดลง ซึ่งผู้บริหารของบริษัทเชื่อว่าจะไม่เกิดค่าใช้จ่ายมากไปกว่าจำนวนที่บันทึกไว้อย่างมีสาระสำคัญ

อย่างไรก็ตาม บริษัทได้พิจารณาหนังสือของ ทีโอที ดังกล่าวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบกับความเห็นของที่ปรึกษากฎหมาย ฝ่ายบริหารของบริษัท เห็นว่าการไม่ปฏิบัติตามสัญญาการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมข้างต้น อาจถือได้ว่าเป็นการขัดต่อประกาศ กทช. ว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่าย บริษัท จึงได้ตัดสินใจปฏิบัติตามสัญญาการเชื่อมต่อโครงข่าย ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน โดยออกใบแจ้งหนี้เพื่อเรียกเก็บค่าเชื่อมต่อโครงข่ายจากคู่สัญญา

ในวันที่ 30 ธันวาคม 2551 บริษัทได้นำส่งเงินผลประโยชน์ตอบแทนจากการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2550 ถึงเดือนมิถุนายน 2551 จำนวนเงิน 761 ล้านบาท ซึ่งคำนวณจากรายได้สุทธิตามอัตรา และวิธีคิดคำนวณของบริษัทให้แก่ทีโอที ซึ่งต่อมาได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเจรจาเกี่ยวกับอัตราผลประโยชน์ตอบแทนจากค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมระหว่างบริษัทกับทีโอที แต่ก็ไม่สามารถมีข้อยุติร่วมกันได้ เนื่องจากทีโอทีต้องการให้บริษัทชำระเงินส่วนแบ่งรายได้จากค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมที่บริษัทได้รับทั้งจำนวนตามอัตราร้อยละที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาตฯ โดยมีให้บริษั้นำค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมที่บริษัทถูกผู้ประกอบการรายอื่นเรียกเก็บมาหักออกก่อน ในวันที่ 26 มกราคม 2554 ทีโอทีจึงได้มีหนังสือแจ้งให้บริษัทชำระเงินผลประโยชน์จากรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมของปีดำเนินการที่ 17 - 20 เป็นเงินรวม 17,803 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือน อย่างไรก็ตาม บริษัทไม่เห็นด้วยโดยได้มีหนังสือโต้แย้งคัดค้านไปยังทีโอที และบริษัทได้เสนอข้อพิพาทต่อสำนักกระบวนพิจารณา ศาลาชั้นอุทธรณ์การเป็นข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 19/2554 แล้วเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2554 เพื่อให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดว่า ทีโอทีไม่มีสิทธิเรียกเงินผลประโยชน์ตอบแทนดังกล่าว

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

ในวันที่ 29 กรกฎาคม 2557 ที่โอทีได้อื่นคำเสนอซื้อพิพาท เลขที่ 55/2557 เรียกร้องให้บริษัทชำระเงินส่วนแบ่งรายได้ของค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมของปีดำเนินการที่ 21 - 22 เป็นจำนวนเงินรวม 9,984 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือนของจำนวนเงินที่ค้างชำระในแต่ละปี นับจากวันคิดนัดจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น และขอรวมพิจารณาเกี่ยวกับคดีข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 19/2554

เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2559 บริษัทได้เสนอซื้อพิพาทต่อสำนักระงับข้อพิพาท สถาบันอนุญาโตตุลาการเป็นข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 83/2559 เพื่อให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดว่าที่โอทีไม่มีสิทธิเรียกร้องส่วนแบ่งรายได้เพิ่มเติมของค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมของปีดำเนินการที่ 23 - 25 เป็นจำนวนเงินรวม 8,368 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือนของจำนวนเงินที่ค้างชำระในแต่ละปี ตามหนังสือที่โอทีแจ้งมา

วันที่ 17 สิงหาคม 2561 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 19/2554 โดยชกข้อเรียกร้องแย้งของที่โอที ที่ให้บริษัทชำระเงินผลประโยชน์จากรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมของปีดำเนินการที่ 17 - 20 เป็นเงินรวม 17,803 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือนโดยเห็นว่าที่โอทีไม่มีสิทธิเรียกร้องเงินจำนวนดังกล่าว และห้ามไม่ให้ที่โอทีเรียกร้องการบังคับตามหนังสือคำประกันการปฏิบัติตามสัญญาและหนังสือคำประกันรายได้ขั้นต่ำของปีดำเนินการที่ 17 - 20 และขณะเดียวกันคณะอนุญาโตตุลาการยังได้มีคำชี้ขาดให้ยกคำเสนอซื้อพิพาทหมายเลขคำที่ 55/2557 ของที่โอที และให้ที่โอทีคืนเงินส่วนแบ่งรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมที่บริษัทชำระไว้เกินจำนวน 110 ล้านบาท ภายใน 60 วัน นับแต่ได้รับคำชี้ขาดนี้ และดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี หากพ้นกำหนดดังกล่าว ซึ่งที่โอทีได้ยื่นฟ้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าวต่อศาลปกครองกลางแล้ว ขณะนี้คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562 อนุญาโตตุลาการเสียงข้างมากชี้ขาดข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 83/2559 ให้บริษัทชำระส่วนแบ่งรายได้แบบสุทธิ จำนวนเงิน 224 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ย ซึ่งบริษัทตกลงชำระให้ที่โอทีโดยนำส่วนแบ่งรายได้ของค่าเชื่อมต่อโครงข่ายที่บริษัทได้ชำระไว้เกินในข้อพิพาท 55/2557 จำนวน 111 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยมาหักลบกับเงินที่บริษัทต้องชำระให้แก่ที่โอที คงเหลือจำนวนต้องชำระ 144 ล้านบาท โดยบริษัทได้นำเงินไปวางต่อสำนักงานวางทรัพย์เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 เนื่องจากที่โอทีปฏิเสธการรับเงิน

เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2562 บริษัทได้รับคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการของที่โอทีคดีหมายเลขคำที่ 1713/2562 ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 ที่ที่โอทียื่นต่อศาลปกครองกลาง เพื่อขอเพิกถอนคำชี้ขาดข้างต้น ขณะนี้คดีดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

ผู้บริหารของบริษัทเชื่อว่าจะไม่เกิดค่าใช้จ่ายมากไปกว่าจำนวนที่บันทึกไว้อย่างมีสาระสำคัญ

2) การผูกพันในหนังสือค้ำประกันจากธนาคารมีสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ (“สัญญาอนุญาตฯ”)

ตามสัญญาอนุญาตฯ บริษัทมีหน้าที่ส่งมอบหนังสือค้ำประกันของธนาคารให้แก่บริษัท ที่โอที จำกัด (มหาชน) (“ที่โอที”) เพื่อเป็นหลักประกันการชำระเงินผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำในแต่ละปีดำเนินงาน โดยจะได้รับคืนหนังสือค้ำประกันฉบับของปีดำเนินงานที่ผ่านมา

ที่โอทีมิได้คืนหนังสือค้ำประกันเงินประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำของปีดำเนินงานที่ 17 - 21 รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 7,007 ล้านบาท โดยอ้างว่าบริษัทชำระเงินผลประโยชน์ตอบแทนไม่ครบถ้วนจากการนำเงินค้ำประกันมาใช้จ่ายมาหักออกจากเงินผลประโยชน์ตอบแทนและกรณีรายได้จากค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมซึ่งเป็นข้อพิพาทที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2554 และวันที่ 5 ตุลาคม 2555 บริษัทได้เสนอซื้อพิพาทต่อสำนักระงับข้อพิพาท สถาบันอนุญาโตตุลาการเป็นข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 40/2554 และ 119/2555 ให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดให้ที่โอทีส่งคืนหนังสือค้ำประกันดังกล่าวให้แก่บริษัท เนื่องจากบริษัทได้ชำระเงินผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำในแต่ละปีดำเนินงานครบถ้วน และได้ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อสัญญาที่เกี่ยวข้องทุกประการแล้ว

เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2557 คณะอนุญาโตตุลาการได้มีคำชี้ขาดให้ที่โอทีคืนหนังสือค้ำประกันเงินประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำของปีดำเนินงานที่ 17 - 21 ให้บริษัท ต่อมาเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2557 ที่โอทีได้อื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีเลขที่ 660/2557 เพื่อขอเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าว

ต่อมาเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2557 บริษัทยื่นคำร้องเป็นคดีคำที่ 666/2557 ต่อศาลปกครองกลาง เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับให้ที่โอทีคืนหนังสือค้ำประกันปี 17-21 ให้แก่บริษัทตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการและชำระเงินค่าธรรมเนียมที่บริษัทได้ชำระให้แก่ธนาคารผู้ออกหนังสือค้ำประกันเป็นจำนวนเงินรวม 6.65 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ผู้เรียกร้องชำระค่าธรรมเนียมแก่ธนาคารผู้ออกหนังสือค้ำประกัน

เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2563 ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษายกคำร้องของที่โอที และให้ที่โอทีคืนหนังสือค้ำประกันปี 17 - 21 ให้แก่บริษัท ตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการและคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้แก่บริษัท

วันที่ 19 ตุลาคม 2563 ที่โอทียื่นคำร้องอุทธรณ์คำพิพากษายกคำร้องของศาลปกครองกลาง

ขณะนี้คำร้องอุทธรณ์ดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของศาลปกครองกลาง



## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

3) กรณีผู้ให้บริการในระบบ 900 MHz โอนย้ายไปให้บริการในระบบ 3G 2100 MHz

ในวันที่ 25 กันยายน 2557 บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“ทีโอที”) ยื่นคำเสนอซื้อพิพาทต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) เป็นข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 80/2557 เพื่อเรียกร้องให้บริษัทชำระค่าเสียหายจากการปฏิบัติผิดสัญญาอนุญาตระหว่างบริษัทกับทีโอที กรณีที่มีผู้ให้บริการในระบบ 900 MHz ได้ขอโอนย้ายผู้ให้บริการไปยังระบบ 3G 2100 MHz ซึ่งให้บริการบริษัทย่อยของบริษัท เป็นจำนวน 9,126 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 25 กันยายน 2557 จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

ในวันที่ 29 มีนาคม 2559 ทีโอทีได้ยื่นขอแก้ไขคำเสนอซื้อพิพาทในส่วนขอค่าเสียหายตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2556 ไปจนถึงสิ้นสุดสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการในเดือนกันยายน 2558 เป็นจำนวนเงิน 32,813 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2556 จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดคดีเป็นเอกฉันท์ให้ยกคำเสนอซื้อพิพาทของทีโอทีด้วยเหตุที่บริษัทมิได้เป็นผู้กระทำความผิดตามสัญญาตามที่ทีโอทีกล่าวหา

เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2562 ทีโอทียื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ คดีหมายเลขคำที่ 951/2562 ต่อศาลปกครองกลาง ขณะนี้คดีดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

โดยฝ่ายบริหารของบริษัทเชื่อว่า บริษัทได้ปฏิบัติตามข้อสัญญาที่เกี่ยวข้องทุกประการแล้ว และไม่น่าจะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่องบการเงินของบริษัท

4) กรณีการเรียกร้องผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมจากการทำข้อตกลงต่อท้ายสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (“สัญญาอนุญาตฯ”) ครั้งที่ 6 และ 7

เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2558 บริษัท ได้ยื่นคำเสนอซื้อพิพาทหมายเลขคำที่ 78/2558 ต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อมีคำชี้ขาดให้ข้อตกลงต่อท้ายสัญญาอนุญาตฯ ครั้งที่ 6 ซึ่งกระทำขึ้นเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2544 และ ครั้งที่ 7 ซึ่งกระทำขึ้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2545 มีผลผูกพันบริษัทและบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“ทีโอที”) ให้ต้องปฏิบัติตามจนกว่าสัญญาจะสิ้นสุด และบริษัทไม่มีหน้าที่ต้องชำระผลประโยชน์ตอบแทนตามที่ทีโอทีได้มีหนังสือลงวันที่ 29 กันยายน 2558 เรื่อง ขอให้ชำระผลประโยชน์ตอบแทน แม้มาซึ่งบริษัทให้ชำระเงินเพิ่มจำนวน 72,036 ล้านบาท โดยกล่าวอ้างว่าการทำข้อตกลงต่อท้ายสัญญาครั้งที่ 6 และ 7 เป็นการแก้ไขสัญญาในสาระสำคัญทำให้ ทีโอที ได้ผลประโยชน์ตอบแทนต่ำกว่าที่กำหนดในสัญญาหลัก

ต่อมาวันที่ 30 พฤศจิกายน 2558 ทีโอทียื่นคำเสนอซื้อพิพาทหมายเลขคำที่ 122/2558 ต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อแก้ไขจำนวนเงินที่เรียกร้องผลประโยชน์ตอบแทนลดลงเป็น 62,774 ล้านบาท เนื่องจากการปรับปรุงอัตราร้อยละในการคำนวณส่วนแบ่งรายได้ซื้อพิพาทนี้เป็นเรื่องเดียวกับข้อพิพาทที่ 78/2558 ซึ่งคณะอนุญาโตตุลาการได้รวมการพิจารณาข้อพิพาททั้งสองเข้าด้วยกัน

บริษัทได้รับคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการลงวันที่ 23 มกราคม 2563 ชี้ขาดด้วยคะแนนเสียงข้างมากให้บริษัทชำระเงินผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมจำนวน 31,076 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 1.25 ต่อเดือน นับแต่วันถัดจากวันที่ 30 พฤศจิกายน 2558 ให้แก่ ทีโอที จนกว่าจะชำระแล้วเสร็จ

บริษัทไม่เห็นด้วยกับคำชี้ขาดดังกล่าว และเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2563 บริษัทได้ยื่นคำร้องเพื่อขอเพิกถอนคำชี้ขาดต่อศาลปกครองกลางแล้ว (คดีหมายเลขคำที่ 1165/2563)

ต่อมา เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2563 ทีโอทียื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการต่อศาลปกครองกลาง เฉพาะประเด็นที่คณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดว่าข้อเรียกร้องของทีโอทีให้บริษัทชำระผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติม จำนวน 31,698 ล้านบาท เป็นการยื่นเสนอซื้อพิพาทที่พ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี (คดีหมายเลขคำที่ 1171/2563)

ทั้งนี้ เนื่องจากข้อพิพาทดังกล่าวยังไม่เป็นที่สิ้นสุด และบริษัทพิจารณาแล้วว่าผลของคำชี้ขาดข้างต้นไม่น่าจะมีผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่องบการเงินของบริษัท

5) กรณีติดตั้งหรือเชื่อมต่ออุปกรณ์โทรคมนาคมย่านความถี่ 900 MHz บนสถานีฐานที่บริษัท ดิจิตอล โฟน จำกัด (“DPC”) ส่งมอบกรรมสิทธิ์ให้แก่ บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”) ตามสัญญาให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ ระหว่าง กสท. กับ DPC

เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559 กสท. ได้ยื่นฟ้องบริษัทต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขคำที่ 613/2559 เพื่อให้รื้อถอนเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมที่มีไว้ใช้สำหรับให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ความถี่ 900 MHz หรือความถี่อื่น หรือเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมอื่นๆ ของบริษัทที่ติดตั้งบนสถานีฐาน จำนวน 95 แห่ง ที่ DPC ส่งมอบให้ กสท. ตามสัญญาให้ดำเนินการฯ โดยไม่ได้รับความยินยอมจาก กสท. ดังนั้น กสท. จึงเรียกร้องให้บริษัทชดเชยค่าเสียหายจากการใช้ทรัพย์สินที่ กสท. อ้างเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 ถึง เมษายน 2559 เป็นจำนวนเงิน 125.52 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี นับจากวันถัดจากวันที่ฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระค่าเสียหายเสร็จสิ้น และ ค่าเสียหายนับแต่วันฟ้องอีกเดือนละ 2.83 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี ของค่าเสียหายที่ค้างชำระให้แก่ กสท. ในแต่ละเดือน จนกว่าจะดำเนินการรื้อถอนอุปกรณ์ดังกล่าวออกเสร็จสิ้น

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2561 ศาลปกครองกลางมีคำสั่งให้โอนคดีไปศาลแพ่ง คดีหมายเลขดำที่ 1681/2561

วันที่ 21 สิงหาคม 2563 กสท. ขึ้นคำร้องขอถอนฟ้อง สืบเนื่องจากทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญาชื้อพิพาทระหว่างกันแล้วเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2563 ศาลแพ่งมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง และจำหน่ายคดีจากสารบบความ

6) บริษัทฟ้องเพิกถอนหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ และเพิกถอนมติคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม ที่มีคำสั่งให้นำส่งรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่บนคลื่นความถี่ 900 MHz ในช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้บริโภค

วันที่ 1 พฤษภาคม 2560 บริษัทขึ้นฟ้องสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“สำนักงาน กสทช.”) คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (“กทล.”) และคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) กับคณะทำงานอีก 5 คน ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 736/2560 ขอให้เพิกถอนหนังสือสำนักงาน กสทช. และเพิกถอนมติ กทล. ของสำนักงาน กสทช. ที่มีคำสั่งบริษัทให้นำส่งรายได้ ในช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้บริโภค ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2558 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2559 จำนวน 7,221 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยที่คิดขึ้น

เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2560 บริษัทได้รับคำฟ้องลงวันที่ 21 เมษายน 2560 ที่กสทช. และสำนักงาน กสทช. ฟ้องบริษัทในมูลหนี้เดียวกันนี้ต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีดำเลขที่ 661/2560 ให้บริษัทนำส่งรายได้ในช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้บริโภคเช่นเดียวกัน

โดยผู้บริหารพิจารณาว่าบริษัทมิได้ปฏิบัติผิดใจและวิธีการนำส่งรายได้ ตามประกาศของ กสทช. เรื่องมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นการชั่วคราว ในกรณีสิ้นสุดการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริษัทมีหน้าที่นำส่งรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายให้แก่สำนักงาน กสทช. แต่บริษัทมีรายจ่ายมากกว่ารายได้จากการให้บริการแก่ผู้บริโภค ดังนั้น จึงไม่มีรายได้ส่วนที่เหลือคงเหลือที่จะนำส่งให้แก่ สำนักงาน กสทช. แต่อย่างใด

วันที่ 12 มิถุนายน 2563 ศาลปกครองกลาง มีคำพิพากษาเพิกถอนมติคณะกรรมการ กสทช. ด้วยเหตุผลว่า ในช่วงเวลาคุ้มครองผู้บริโภคกรณี 900 MHz บริษัทมีรายจ่ายมากกว่ารายได้จากการให้บริการแก่ผู้บริโภค

วันที่ 8 กรกฎาคม 2563 และ 17 กรกฎาคม 2563 กสทช. และสำนักงาน กสทช. อันอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

7) การเรียกร้องให้บริษัทชำระเงินส่วนแบ่งรายได้เพิ่มเติมส่วนเพิ่มจากรายได้ค่าเช่าระบบสื่อสารสัญญาณ

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“ทีโอที”) ได้ยื่นคำเสนอซื้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ กระทรวงยุติธรรม (THAC) เลขที่ A1/2017 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2560 เรียกร้องให้บริษัทชำระเงินส่วนแบ่งรายได้เพิ่มเติมจากรายได้ค่าเช่าระบบสื่อสารสัญญาณเชื่อมโยงตั้งแต่เดือนมกราคม 2554 ถึงเดือนกันยายน 2555 เป็นจำนวน 19.54 ล้านบาท และเลขที่ A1/2018 ลงวันที่ 12 มกราคม 2561 และเรียกร้องให้บริษัทชำระเงินส่วนแบ่งรายได้เพิ่มเติมจากรายได้ค่าเช่าระบบสื่อสารสัญญาณเชื่อมโยงตั้งแต่เดือนตุลาคม 2555 ถึงเดือนกันยายน 2558 เป็นจำนวน 1,121.92 ล้านบาท (รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) พร้อมให้ชำระดอกเบี้ยค่านัดอภัยร้อยละ 1.25 ต่อเดือน เนื่องจาก ทีโอที เห็นว่าบริษัทจะต้องเรียกเก็บค่าเช่าระบบสื่อสารสัญญาณเชื่อมโยงตามอัตราที่ทีโอที กำหนดซึ่งสูงกว่าอัตราที่บริษัทใช้เรียกเก็บจากผู้เช่าจริง

เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2561 บริษัทได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขดำที่ ค.1/2561 เพื่อเพิกถอนคำสั่งรับคำเสนอซื้อพิพาทของ THAC สำหรับข้อพิพาทเลขที่ A1/2017 ไว้พิจารณา

เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2561 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษายกคำร้องคดีหมายเลขดำที่ ค.1/2561

เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2561 บริษัทได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขดำที่ ค.2/2561 เพื่อเพิกถอนคำสั่งรับคำเสนอซื้อพิพาทของ THAC สำหรับข้อพิพาทเลขที่ A1/2018 ไว้พิจารณา

เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2561 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษายกคำร้องคดีหมายเลขดำที่ ค.2/2561

ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2561 และวันที่ 11 เมษายน 2561 บริษัทได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ ค.1/2561 และ ค.2/2561 ของศาลปกครองกลาง ตามลำดับ

วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2563 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดด้วยเสียงข้างมากยกคำเสนอซื้อพิพาทของทีโอที เลขที่ A1/2017

วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 บริษัทได้มีหนังสือแจ้งที่โอทีขอให้ปฏิบัติตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ

เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2563 ทีโอทียื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขดำที่ 1362/2563 ขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ

ขณะนี้คดีดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

ผู้บริหารของบริษัทพิจารณาเห็นว่าอัตราค่าเช่าที่บริษัทใช้เรียกเก็บนั้นเป็นอัตราค่าเช่าที่เหมาะสมและได้รับความเห็นชอบจาก กสทช. แล้ว

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

- 8) การเรียกร้องให้บริษัทชำระเงินจากการใช้บริการร่วมใช้เสาอากาศ ค่าบริการพื้นที่ และค่าเช่าใช้อุปกรณ์ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินตามสัญญาให้ดำเนินการในช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการ

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2561 บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“ทีโอที”) ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบัน อนุญาโตตุลาการ กระทรวงยุติธรรม (“THAC”) เลขที่ A3/2018 เรียกร้องให้บริษัทชำระเงินค่าร่วมใช้เสาอากาศ ค่าบริการพื้นที่ และค่าเช่าใช้อุปกรณ์เกี่ยวกับทรัพย์สินตามสัญญาให้ดำเนินการในช่วงระยะเวลาคุ้มครอง ผู้ใช้บริการจำนวน 183.44 ล้านบาท (รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) และดอกเบี้ยคิดร้อยละ 1.25 ต่อเดือน

เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2561 บริษัทได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขคำที่ ก.3/2561 เพื่อเพิกถอน คำสั่งรับเสนอข้อพิพาทของ THAC สำหรับข้อพิพาทเลขที่ A3/2018 ไว้พิจารณา

เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2561 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาคำร้องคดีหมายเลขคำที่ ก.3/2561

ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2561 บริษัทได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาคดีหมายเลขคำที่ ก.3/2561

เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2562 ทีโอทียื่นคำร้องขอถอนข้อพิพาทจาก THAC และนำไปฟ้องที่ศาลปกครองกลาง

เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2563 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำสั่งอนุญาตให้ทีโอทีถอนคำเสนอข้อพิพาท

เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2563 บริษัทได้รับสำเนาคำฟ้องศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขคำที่ 1746/2563 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2563

ขณะนี้คดีดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

โดยฝ่ายบริหารของบริษัทเชื่อว่า บริษัทได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดข้อสัญญาและประกาศของคณะกรรมการกิจการ กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติที่เกี่ยวข้องทุกประการแล้ว ดังนั้นผลของคดี ดังกล่าวไม่น่าจะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่องบการเงินของบริษัท

- 9) การเรียกร้องให้บริษัทชำระส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการเครือข่ายร่วม

วันที่ 27 กันยายน 2561 บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“ทีโอที”) ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานระบับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม หมายเลขคำที่ 67/2561 เรียกร้องให้บริษัทชำระส่วนแบ่ง รายได้จากการให้บริการเครือข่ายร่วม (Roaming) เพิ่มเติมจากการที่บริษัทได้ให้ส่วนลดค่าบริการ โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากทีโอที ตั้งแต่ กรกฎาคม 2556 ถึงกันยายน 2558 จำนวน 16,252.66 ล้านบาท ภาษีมูลค่าเพิ่ม และดอกเบี้ยคิดร้อยละ 1.25 ต่อเดือน

บริษัทได้รับคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 ชี้ขาดด้วยคะแนนเสียงข้างมาก ให้ยกคำเสนอข้อพิพาทของทีโอที

เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2563 ทีโอทียื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขคำที่ 1309/2563 ขอเพิกถอน คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ

โดยฝ่ายบริหารของบริษัทเชื่อว่า บริษัทได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดข้อสัญญาที่เกี่ยวข้องทุกประการแล้ว ดังนั้นผลของ คดีดังกล่าวไม่น่าจะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่องบการเงินของบริษัท

### บริษัท ดิจิตอล โฟน จำกัด (“DPC”)

- 1) กรณีการนำภาษีสรรพสามิตมาหักออกจากเงินส่วนแบ่งรายได้ระหว่าง DPC กับ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”)

เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2551 กสท. ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 3/2551 ต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานระบับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อเรียกร้องให้ DPC ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ชำระเงินส่วนแบ่งรายได้ เพิ่มเติมอีกประมาณ 2,449 ล้านบาท ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ พร้อมเรียกเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือนของจำนวนเงินที่ค้างชำระในแต่ละปี นับจากวันผิดนัดจนกว่า จะชำระเสร็จสิ้นซึ่งคำนวณถึงเดือนธันวาคม 2550 คิดเป็นเบี้ยปรับทั้งสิ้นจำนวน 1,500 ล้านบาท รวมเป็นเงิน ประมาณ 3,949 ล้านบาท

ต่อมาเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2551 กสท. ได้ยื่นคำร้องขอแก้ไขจำนวนทุนทรัพย์รวมเบี้ยปรับลดลงเหลือ 3,410 ล้านบาท ซึ่งคำนวณจากเงินส่วนแบ่งรายได้ค้างชำระถึงเดือนมกราคม 2551 ซึ่งได้รวมเบี้ยปรับจำนวน 790 ล้านบาท และภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน 171 ล้านบาท

จำนวนเงินส่วนแบ่งรายได้ที่ กสท. เรียกร้องดังกล่าวเป็นจำนวนเดียวกันกับภาษีสรรพสามิตที่ DPC ได้นำส่งตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2546 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2550 และได้นำมาหักออกจากส่วนแบ่งรายได้ ซึ่งเป็นการปฏิบัติตาม มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2546 ถูกต้องครบถ้วนแล้ว โดย DPC ได้ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ดังกล่าวและมีการปฏิบัติเช่นเดียวกันทั้งอุตสาหกรรมโทรศัพท์เคลื่อนที่ อีกทั้ง กสท. เคยมีหนังสือ เลขที่ กสท. 603 (กค.) 739 แจ้งให้ DPC ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2554 คณะอนุญาโตตุลาการได้มีคำชี้ขาดให้ยกค่าเสนอข้อพิพาทของกสท. โดยให้เหตุผลสรุปได้ว่า DPC มิได้เป็นผู้ตัดสินสัญญา โดย DPC ได้ชำระหนี้ผลประโยชน์ตอบแทนเสร็จสิ้นและหนี้ทั้งหมดได้ระงับไปแล้ว กสท. จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องให้ DPC ชำระหนี้ซ้ำ เพื่อเรียกส่วนที่อ้างว่าขาดไป รวมถึงเบี้ยปรับและภาษียึดค่าเพิ่มตามที่อ้างมา

เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2554 กสท. ได้ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขคำที่ 1259/2554

เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2558 ศาลปกครองกลางได้ตัดสินยกคำร้องของ กสท. ที่ขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ

ต่อมาวันที่ 25 สิงหาคม 2558 กสท. ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดเป็นคดีหมายเลขคำที่ อ. 1070/2558 ขณะนี้คดีดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

2) กรณีเรียกร้องให้ชำระค่าเชื่อมโยงโครงข่าย (Access Charge) และ การนำค่าเชื่อมโยงโครงข่ายมาหักออกจากเงินส่วนแบ่งรายได้ระหว่าง DPC กับ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”) และ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“ทีโอที”)

เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2554 ทีโอทีได้ยื่นฟ้อง กสท. เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และ DPC เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 คดีหมายเลขคำที่ 1099/2554 ต่อศาลปกครองกลาง เรียกฟ้องให้ กสท. และ DPC ร่วมกันชำระค่าเชื่อมโยงโครงข่าย เป็นเงินจำนวน 2,436 ล้านบาทพร้อมภาษียึดค่าเพิ่ม และดอกเบี้ยซึ่งคำนวณถึงวันที่ 9 พฤษภาคม 2554 รวมเป็นเงินที่เรียกร้องทั้งสิ้นจำนวน 2,954 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยนับจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น โดยแบ่งเป็น

- 1) ส่วนของ DPC ซึ่งคำนวณจากจำนวนเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ DPC มีการให้บริการอัตรา 200 บาทต่อเลขหมายต่อเดือน เป็นจำนวนเงิน 432 ล้านบาท
- 2) ส่วนของ กสท. ซึ่งคำนวณจากครึ่งหนึ่งของส่วนแบ่งรายได้ที่ กสท. ได้รับจาก DPC เป็นจำนวนเงิน 2,331 ล้านบาท
- 3) ส่วนลดค่าเชื่อมโยงโครงข่ายจำนวน 22 บาทต่อเลขหมายต่อเดือน ที่ DPC นำมาหักออกจากเงินส่วนแบ่งรายได้ เป็นจำนวนเงิน 191 ล้านบาท ส่วนหนึ่งนั้นเป็นจำนวนเดียวกันกับที่ กสท. เรียกฟ้องตามข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 68/2551 ข้างต้น แต่แตกต่างกันที่จำนวนปีที่เรียกร้องและการคำนวณดอกเบี้ย

ต่อมาในวันที่ 31 กรกฎาคม 2557 ทีโอทีได้ยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องต่อศาลปกครองกลาง โดยขอแก้ไขจำนวนเงินค่าเชื่อมโยงโครงข่ายที่เรียกร้องซึ่งคำนวณจนถึงวันที่ 16 กันยายน 2556 อันเป็นวันสิ้นสุดสัญญา พร้อมภาษียึดค่าเพิ่มและดอกเบี้ยซึ่งคำนวณถึงวันที่ 10 กรกฎาคม 2557 รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 5,454 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยนับจากวันที่ 10 กรกฎาคม 2557 จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น โดยแบ่งเป็น

- 1) ส่วนของ DPC ซึ่งคำนวณจากจำนวนเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ DPC มีการให้บริการอัตรา 200 บาทต่อเลขหมายต่อเดือน เป็นจำนวนเงิน 1,289 ล้านบาท
- 2) ส่วนของ กสท. ซึ่งคำนวณจากครึ่งหนึ่งของส่วนแบ่งรายได้ที่ กสท. ได้รับจาก DPC เป็นจำนวนเงิน 3,944 ล้านบาท
- 3) ส่วนลดค่าเชื่อมโยงโครงข่ายจำนวน 22 บาทต่อเลขหมายต่อเดือน ที่ DPC นำมาหักออกจากเงินส่วนแบ่งรายได้ เป็นจำนวนเงิน 221 ล้านบาท

วันที่ 31 พฤษภาคม 2562 ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษายกคำฟ้องคดีหมายเลขคำที่ 1099/2554 โดยให้เหตุผลว่าอัตราค่าเชื่อมโยงโครงข่าย (Access Charge) มิได้เป็นไปตามกฎหมายและประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติว่าด้วยการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม โดยให้คิดอัตราค่าเชื่อมโยงตามหลักเกณฑ์ของประกาศดังกล่าว

ทั้งนี้ ทีโอทีและ DPC มิได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด คดีเป็นที่สุด ขณะนี้ทีโอทีและ DPC อยู่ในระหว่างการเจรจาและตรวจสอบข้อมูลในคดีเพื่อคำนวณค่าเชื่อมโยงโครงข่ายที่อาจจะมีการชำระต่อกันตามคำพิพากษาของศาลปกครองกลาง ขณะนี้ทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถประเมินมูลค่าของรายการดังกล่าวได้โดยข้อมูลดังกล่าวต้องเห็นชอบร่วมกันทั้งสองฝ่าย

โดยฝ่ายบริหารของบริษัทเชื่อว่า ผลของการเจรจาดังกล่าวน่าจะคลี่คลายไปในทางที่ดี และไม่น่าจะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเงินรวมของกลุ่มบริษัท

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

- 3) กรณีปรับลดอัตราค่าใช้เครือข่ายร่วม (Roaming) ระหว่าง DPC กับ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”)

ตามที่ กสท. ได้อนุมัติให้ DPC ซึ่งเป็นบริษัทย่อย ปรับลดอัตราค่าใช้เครือข่ายร่วม (Roaming) จาก 2.10 บาทต่อนาที เหลืออัตราค่าใช้ 1.10 บาท เพื่อให้สอดคล้องกับอัตราค่าบริการที่ลดต่ำลงเรื่อยๆ เป็นเวลา 3 เดือนเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2549 เป็นต้นไป และ DPC ได้มีหนังสือขอขยายระยะเวลาต่อไปอีกคราวละ 3 เดือน ซึ่ง กสท. ได้อนุมัติเรื่องมาจนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550 โดยหลังจากนั้น กสท. มิได้มีหนังสือตอบปฏิเสธให้ DPC ทราบแต่อย่างใด จนกระทั่งในวันที่ 24 มีนาคม 2551 กสท. ได้มีหนังสือแจ้งให้ DPC ปรับอัตราค่าใช้เครือข่ายร่วมในอัตราค่าใช้ 2.10 บาท ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2550 เป็นต้นไป ในวันที่ 8 พฤษภาคม 2551 DPC จึงได้มีหนังสือขอให้ กสท. พิจารณาทบทวนการปรับอัตราค่าใช้เครือข่ายร่วม โดยคำนึงถึงสภาวะการแข่งขันของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปัจจุบันที่มีอัตราค่าบริการในตลาดที่ต่ำกว่าอัตราค่าใช้เครือข่ายร่วมที่กำหนดมาก ซึ่งทำให้ DPC ไม่สามารถให้บริการเครือข่ายร่วมกับผู้ประกอบการที่มาขอใช้บริการได้ และในระหว่างรอการพิจารณา DPC จะใช้อัตราค่าใช้เครือข่ายร่วมในอัตราค่าใช้ 1.10 บาท ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ได้รับอนุมัติและถือปฏิบัติมา ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2552 กสท. ได้มีหนังสืออนุมัติให้ DPC ใช้อัตราค่าใช้เครือข่ายร่วมในอัตราค่าใช้ 1.10 บาท ในช่วงวันที่ 1 มกราคม 2552 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2552 นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2552 DPC และ บริษัท ได้ทำสัญญาการให้ใช้โครงข่ายโทรคมนาคม (Roaming) โดยใช้อัตรา 1.10 บาทต่อนาที และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติแล้ว

เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2553 กสท. ได้ยื่นเสนอข้อพิพาทต่อสำนักงานอนุญาโตตุลาการ ตามข้อพิพาทหมายเลขคดีที่ 62/2553 เพื่อเรียกร้องให้ DPC ชำระผลประโยชน์ตอบแทนส่วนเพิ่มของปีดำเนินการที่ 10 - 12 ซึ่งเกิดจากการที่ DPC ปรับลดอัตราค่าใช้เครือข่ายร่วมจากอัตราค่าใช้ 2.10 บาท ลงเหลือ 1.10 บาท ในช่วงระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2550 - 31 ธันวาคม 2551 เป็นจำนวนเงินรวม 1,636 ล้านบาท พร้อมเบี้ยปรับที่คำนวณถึงเดือน มีนาคม 2553 เป็นจำนวน 364 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,000 ล้านบาท และเรียกเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือน นับแต่เดือน เมษายน 2553 จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น โดยอ้างว่า กสท. ได้อนุมัติการปรับลดอัตราค่าใช้เครือข่ายร่วมดังกล่าวจนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550 เท่านั้น

เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2554 กสท. ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสำนักงานอนุญาโตตุลาการ สำนักงานข้อพิพาทข้อพิพาทหมายเลขคดีที่ 89/2554 เรียกร้องให้ DPC ชำระผลประโยชน์ตอบแทนส่วนเพิ่มของปีดำเนินการที่ 12 ที่เกิดจากการที่ DPC ปรับลดอัตราค่าใช้เครือข่ายร่วมจากอัตราค่าใช้ 2.10 บาท ลงเหลือ 1.10 บาท ในช่วงระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2552 - 15 มิถุนายน 2552 เพิ่มเติม จำนวน 113 ล้านบาท พร้อมเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือนของเงินต้นดังกล่าว นับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2552 จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2562 DPC ได้รับแจ้งคำชี้ขาดของสถาบันอนุญาโตตุลาการ ลงวันที่ 28 มีนาคม 2562 ของข้อพิพาททั้งหมดข้างต้น โดยเสียงข้างมากวินิจฉัยว่าข้อตกลงเรื่องผลประโยชน์ตอบแทนการให้บริการเครือข่ายร่วม (Roaming) (อัตรา 2.10 บาท) ขอบด้วยกฎหมาย การปรับลดอัตราค่า Roaming เป็นอำนาจและสิทธิของ กสท. ที่จะอนุมัติให้หรือไม่ก็ได้ จึงชี้ขาดให้ DPC ชำระผลประโยชน์ตอบแทนส่วนเพิ่มของปีดำเนินการที่ 10 - 12 จำนวนเงินรวม 1,749 ล้านบาท และเบี้ยปรับจำนวน 364 ล้านบาท พร้อมเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือนของเงินต้นดังกล่าว นับตั้งแต่เดือนเมษายน 2553 จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

ต่อมาเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2562 DPC ได้ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าวต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขคดีที่ 1582/2562 ขอเพิกถอนคำชี้ขาดต่อไป

ขณะนั้นคดีดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของศาลปกครองกลาง โดยฝ่ายบริหารของบริษัทเชื่อว่าข้อพิพาทดังกล่าวไม่น่าจะมีผลกระทบใด ๆ ต่อการเงินรวมของกลุ่มบริษัท

- 4) กรณีความเสียหายเนื่องจากไม่สามารถเรียกเก็บเงินค่าบริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศ ระหว่าง DPC กับบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”)

เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2554 กสท. ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทหมายเลขคดีที่ 32/2554 ต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อเรียกร้องให้ DPC ชำระเงินจำนวน 33 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปีของเงินต้นดังกล่าว รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 35 ล้านบาท โดย กสท. กล่าวอ้างว่า DPC ผิดสัญญาให้ดำเนินการ เนื่องจากสัญญาเช่าใช้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ระหว่าง DPC กับ ผู้ให้บริการ ในระหว่างปี 2540 - 2546 จำนวน 1,209 เลขหมาย มีการปลอมแปลงเอกสารหรือลายมือชื่อ เป็นเหตุให้ กสท. ได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่สามารถเรียกเก็บค่าบริการระหว่างประเทศได้ เมื่อเลขหมายดังกล่าวมีการใช้บริการ โทรศัพท์ระหว่างประเทศของ กสท.

เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2556 คณะอนุญาโตตุลาการ ได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดให้ยกคำขอของ กสท. โดยชี้ขาดว่าข้อพิพาทในคดีนี้เป็นเรื่องพิพาททางละเมิด มิได้เป็นการกระทำอันเกิดจากการผิดสัญญาให้ดำเนินการ ดังนั้นข้อพิพาทในคดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ

เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2556 กสท. ได้ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขคดีที่ 1767/2556

เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2563 ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้ยกคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการของ กสท.

เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2563 กสท. ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด

โดยฝ่ายบริหารของบริษัทเชื่อว่าข้อพิพาทดังกล่าวไม่น่าจะมีผลกระทบใด ๆ ต่อการเงินรวมของกลุ่มบริษัท

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

- 5) กรณีส่วนแบ่งรายได้จากค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมระหว่าง DPC กับบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”)

เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2555 กสท.ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 110/2555 ต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำหรับข้อพิพาท เพื่อเรียกร้องให้ DPC ชำระผลประโยชน์ตอบแทนส่วนเพิ่มของปีดำเนินการที่ 10 - 14 จำนวนรวม 183 ล้านบาท พร้อมเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือนของเงินต้นดังกล่าว นับแต่วันพ้นกำหนดชำระเงินของปีดำเนินการในแต่ละปีจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2557 กสท. ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 26/2557 ต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำหรับข้อพิพาท เพื่อเรียกร้องให้ DPC ชำระผลประโยชน์ตอบแทนส่วนเพิ่มของปีดำเนินการที่ 15-16 จำนวนรวม 203 ล้านบาท และดอกเบี้ยคิดอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี พร้อมเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือนของเงินต้นดังกล่าว นับแต่วันพ้นกำหนดชำระเงินของปีดำเนินการในแต่ละปีจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าว กสท. จำนวนผลประโยชน์ตอบแทนจากรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมที่ DPC ได้รับจากผู้ประกอบการรายอื่นทั้งจำนวนตามอัตราร้อยละที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่ให้นำรายจ่ายค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมที่ DPC ถูกผู้ประกอบการรายอื่นเรียกเก็บมาหักออก

ในวันที่ 30 กันยายน 2562 DPC ได้รับคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ลงวันที่ 26 กันยายน 2562 วินิจฉัยข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 26/2557 และวันที่ 11 ตุลาคม 2562 DPC ได้รับคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2562 วินิจฉัยข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 110/2555 โดยเสียข้างมากให้ยกคำเสนอข้อพิพาททั้ง 2 ฉบับของ กสท.

วันที่ 17 ธันวาคม 2562 กสท. ยื่นคดีหมายเลขคำที่ 2754/2562 เพื่อเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ในข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 110/2555 ต่อศาลปกครองกลาง

วันที่ 25 ธันวาคม 2562 กสท. ยื่นคดีหมายเลขคำที่ 2908/2562 เพื่อเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ ในข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 26/2557 ต่อศาลปกครองกลาง

ขณะนี้ทั้ง 2 คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

โดยฝ่ายบริหารของบริษัทเชื่อว่า ผลของข้อพิพาทดังกล่าวน่าจะคลี่คลายไปในทางที่ดีและไม่แน่ว่าจะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเงินรวมของกลุ่มบริษัท เนื่องจาก DPC ได้ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อสัญญาที่เกี่ยวข้องทุกประการแล้ว

- 6) การผูกพันในหนังสือค้ำประกันจากธนาคารกรณีสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ

ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ DPC มีหน้าที่ส่งมอบหนังสือค้ำประกันของธนาคารให้แก่บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”) เพื่อเป็นหลักประกันการชำระเงินผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำในแต่ละปีดำเนินการ โดยจะได้รับคืนหนังสือค้ำประกันฉบับของปีดำเนินการที่ผ่านมา

กสท. มิได้คืนหนังสือค้ำประกันเงินประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำของปีดำเนินการที่ 10 - 14 รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 2,606 ล้านบาท โดยอ้างว่า DPC ชำระเงินผลประโยชน์ตอบแทนไม่ครบถ้วนจากกรณีการนำเงินค่าภาษีสรรพสามิตมาหักออกจากเงินผลประโยชน์ตอบแทนและกรณีรายได้จากค่าเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมส่วนลดค่าเชื่อมโยงโครงข่าย และกรณีปรับลดอัตราค่า Roaming ซึ่งเป็นข้อพิพาทที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะอนุญาโตตุลาการ

เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2555 DPC ได้เสนอข้อพิพาทต่อสำนักงรับข้อพิพาท สถาบันอนุญาโตตุลาการเป็นข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 120/2555 เพื่อให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดให้ กสท. ส่งคืนหนังสือค้ำประกันดังกล่าวให้แก่ DPC เนื่องจาก DPC ได้ชำระเงินผลประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำในแต่ละปีดำเนินการครบถ้วน และได้ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อสัญญาที่เกี่ยวข้องทุกประการแล้ว

เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2558 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้ กสท. ส่งคืนหนังสือค้ำประกันพร้อมค่าธรรมเนียมธนาคารดังกล่าวให้แก่ DPC ต่อมาเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2558 กสท. ได้ยื่นคำร้องเป็นคดีหมายเลขคำที่ 1671/2558 ต่อศาลปกครองกลาง เพื่อขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ

ต่อมาเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2561 ศาลปกครองกลางพิพากษายกคำร้องของ กสท. ที่ขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการคดีหมายเลขคำที่ 1671/2558 โดยให้เหตุผลว่าคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการนั้นถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายแล้ว คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนแต่อย่างใด ดังนั้น คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการจึงยังมีผลใช้บังคับโดยสมบูรณ์ ทั้งนี้ กสท. ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดแล้ว ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

โดยฝ่ายบริหารของกลุ่มบริษัทเชื่อว่าผลของคดีดังกล่าวน่าจะคลี่คลายไปในทางที่ดี เนื่องจาก DPC ได้ปฏิบัติตามข้อสัญญาที่เกี่ยวข้องทุกประการ ตามที่คณะอนุญาโตตุลาการและศาลปกครองกลางได้วินิจฉัยไว้แล้ว

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

- 7) กรณีการเรียกค่าใช้/ค่าตอบแทนจากการใช้ เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมและโครงข่ายโทรคมนาคม ช่วงระยะเวลาคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราว

เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2558 บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”) ได้ยื่นฟ้องสำนักงาน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“สำนักงาน กสทช.”), คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (“กทค.”), คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และ โทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”), บริษัท ทู มูฟ จำกัด (“ทู มูฟ”) และ DPC ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดี หมายเลขคำที่ 918/2558 เพื่อให้ชำระค่าใช้/ค่าตอบแทนจากการใช้เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมและ โครงข่ายโทรคมนาคมของ กสท. ช่วงระยะเวลาคุ้มครองตามประกาศ กสทช. เรื่อง มาตรการคุ้มครอง ผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราวในกรณีสิ้นสุดการอนุญาต สัมปทานหรือสัญญาการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งคำนวณตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2556 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2557 เป็นจำนวนเงินดังนี้

- 1) สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 24,117 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
- 2) ทู มูฟ ร่วมกับ สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 18,025 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
- 3) DPC ร่วมกับ สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 6,083 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี

เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2558 กสท. ได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขคำที่ 1651/2558 เพื่อ เรียกขอให้ชำระค่าใช้/ค่าตอบแทนจากการใช้ เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมและโครงข่ายโทรคมนาคมของ กสท. ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2557 ถึงวันที่ 17 กรกฎาคม 2558 เพิ่มเติมเป็นจำนวนเงินดังนี้

- 1) สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 6,521 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
- 2) ทู มูฟ ร่วมกับ สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 4,991 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
- 3) DPC ร่วมกับ สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 1,635 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี

เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2559 กสท. ได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขคำที่ 741/2559 เพื่อ เรียกขอให้ชำระค่าใช้/ค่าตอบแทนจากการใช้เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมและโครงข่ายโทรคมนาคมของ กสท. ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม 2558 ถึงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2558 เพิ่มเติมเป็นจำนวนเงินดังนี้

- 1) สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 2,857 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
- 2) ทู มูฟ ร่วมกับ สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 2,184 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
- 3) DPC ร่วมกับ สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 673 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี

ระหว่างเดือนธันวาคม 2562 DPC ได้รับคำร้องขอแก้ไขคำขอท้ายฟ้องของ กสท. ลงวันที่ 24 กันยายน 2562 จากศาลปกครองกลางโดยปรับจำนวนเงินที่เรียกร้อง ดังนี้

คดีหมายเลขคำที่ 918/2558

- 1) สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 5,109 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
- 2) ทู มูฟ ร่วมกับ สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 3,651 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
- 3) DPC ร่วมกับ สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 1,457 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี

คดีหมายเลขคำที่ 1651/2558

- 1) สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 4,169 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
- 2) ทู มูฟ ร่วมกับ สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 2,946 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
- 3) DPC ร่วมกับ สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 1,223 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี

คดีหมายเลขคำที่ 741/2559

- 1) สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 1,858 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
- 2) ทู มูฟ ร่วมกับ สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 1,336 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี
- 3) DPC ร่วมกับ สำนักงาน กสทช., กทค. และ กสทช. จำนวน 522 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี



## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

### บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 DPC ขึ้นคำคัดค้านคำร้องขอแก้ไขจำนวนเงินที่เรียกเรื่องของคดีหมายเลขคำที่ 741/2559

วันที่ 11 มีนาคม 2563 DPC ขึ้นคำคัดค้านคำร้องขอแก้ไขจำนวนเงินที่เรียกเรื่องของคดีหมายเลขคำที่ 918/2558 และ 1651/2558

ขณะนี้ข้อพิพาทดังกล่าวอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองกลาง โดยฝ่ายบริหารของกลุ่มบริษัท เชื่อว่า DPC ไม่มีหน้าที่ต้องชำระค่าใช้/ค่าตอบแทนจากการใช้ เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมและ โครงข่าย โทรคมนาคมตามที่ กสท. เรียกเรื่อง เนื่องจาก DPC ได้ปฏิบัติตามต้องตามประกาศ กสท. แล้วทุกประการ ดังนั้นผลของข้อพิพาทดังกล่าวน่าจะคลี่คลายไปในทางที่ดีและไม่จะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อ งบการเงินรวมของกลุ่มบริษัท

8) กรณีการฟ้องเพิกถอนมติคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (“กทค.”) ที่มีคำสั่งให้นำส่งรายได้จากการให้บริการในช่วงระยะเวลาคู่ครองผู้ให้บริการเป็นการชั่วคราว

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2558 DPC ขึ้นฟ้องคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ (“กสทช.”) ต่อศาลปกครองกลางที่ 1997/2558 เรื่อง ขอให้เพิกถอนมติ กทค.ให้นำส่ง รายได้ช่วงมาตรการคุ้มครองผู้ให้บริการ เนื่องจากสำนักงานกสทช. เรียกเรื่องให้ DPC นำส่งเงินรายได้จากการ ให้บริการในช่วงมาตรการคุ้มครองผู้ให้บริการ ระหว่างวันที่ 16 กันยายน 2556 ถึงวันที่ 17 กรกฎาคม 2557 จำนวน 628 ล้านบาท

ในเรื่องเดียวกันนี้ เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2559 กสทช. และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (“สำนักงาน กสทช.”) ได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองกลางเป็น คดีหมายเลขคำที่ 1441/2559 ขอให้ DPC นำส่งรายได้ช่วงมาตรการคุ้มครองผู้ให้บริการ ระหว่างวันที่ 16 กันยายน 2556 ถึงวันที่ 17 กรกฎาคม 2557 จำนวน 680 ล้านบาท (รวมดอกเบี้ยคำนวณถึงวันที่ฟ้อง 52 ล้านบาท) พร้อม ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของเงินต้น นับแต่วันถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะนำส่งรายได้พร้อมดอกเบี้ยและ ดอกเบี้ยเสร็จสิ้น

วันที่ 7 กันยายน 2561 สำนักงานมีหนังสือแจ้งมติของ กสทช. ให้ DPC นำส่งเงินรายได้จากการให้บริการ ในช่วงมาตรการคุ้มครองผู้ให้บริการทั้งหมดเป็นจำนวนเงิน 869 ล้านบาท และเมื่อ กสทช. ได้เคยมีคำสั่งให้ DPC นำส่งเงินรายได้ช่วงที่หนึ่งไปแล้ว จำนวน 628 ล้านบาท คงเหลือเงินที่ต้องนำส่งในครั้งนี้ จำนวน 241 ล้านบาท ซึ่งในวันที่ 7 ธันวาคม 2561 DPC ขึ้นฟ้องต่อศาลปกครองกลางเพื่อขอเพิกถอนมติ กสทช. ดังกล่าวแล้ว

วันที่ 19 สิงหาคม 2562 ศาลปกครองกลางแจ้งคำสั่งให้รวมพิจารณาข้อพิพาททั้งสองเข้าด้วยกัน

โดยผู้บริหารพิจารณาว่า DPC ได้ปฏิบัติตามประกาศ เรื่อง มาตรการคุ้มครองผู้ให้บริการเป็นการชั่วคราว ในกรณีสิ้นสุดการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาการให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ พ.ศ. 2556 ซึ่งกำหนดให้ DPC ต้องนำส่งเงินรายได้หลังหักรายจ่ายให้แก่สำนักงานกสทช. เนื่องจากในช่วงระยะเวลาดังกล่าว DPC มีรายจ่าย มากกว่ารายได้จากการให้บริการแก่ผู้ให้บริการ DPC จึงไม่มีรายได้คงเหลือที่จะนำส่งให้แก่ กสทช. ตามที่ประกาศ ดังกล่าวกำหนดไว้

ขณะนี้คดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

9) กรณีการนำเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบ เซลลูลาร์ (“สัญญาอนุญาตฯ”) ระหว่าง กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”) กับ DPC ไปให้ผู้ ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รายอื่นใช้ร่วม

เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2559 กสท. ได้ยื่นข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระบวนข้อพิพาท สำนักงาน ศาลยุติธรรม เป็นข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 57/2559 เพื่อให้มีคำสั่งขาดให้ DPC ทำการรื้อถอนเครื่องและอุปกรณ์ โทรคมนาคมที่มีไว้ใช้สำหรับให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ย่านความถี่ 2100 MHz รวมทั้งเครื่อง หรืออุปกรณ์ โทรคมนาคมอื่นๆ ของ บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด (“AWN”) และเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมที่มีไว้ใช้ สำหรับให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ย่านความถี่ 900 MHz หรือย่านความถี่อื่นรวมทั้งเครื่อง หรืออุปกรณ์ โทรคมนาคมอื่นๆ ของ บริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (“บริษัท”) ที่ติดตั้งบนสถานีฐาน จำนวน 97 แห่ง ตามสัญญาให้ดำเนินการฯ ของ DPC โดยไม่ได้รับความยินยอมจาก กสท.

โดยหาก DPC ไม่ยอมรื้อถอนไม่ว่ากรณีใด ขอให้ DPC ชดใช้ค่าเสียหายแก่ กสท. เป็นเงินเดือนละ 4.84 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี ของค่าเสียหายที่ DPC ชำระ กสท. นับถัดจากวันยื่นคำเสนอข้อพิพาทเป็นต้นไป จนกว่าจะรื้อถอนเครื่องและอุปกรณ์เสร็จสิ้น และค่าเสียหายจากการยินยอมให้ บริษัท และ AWN ใช้ทรัพยากรสินที่ กสท. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ จำนวน 97 สถานีฐาน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 จนถึงเดือนมิถุนายน 2559 รวมเป็น ค่าเสียหาย 175.19 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน และห้ามมิให้ DPC นำเครื่องและอุปกรณ์ โทรคมนาคม รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมอื่นๆ ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการฯ ไปให้ผู้ให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่รายอื่นใช้ร่วม เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก กสท. เป็นลายลักษณ์อักษร

วันที่ 21 สิงหาคม 2563 กสท. ขึ้นคำร้องขอถอนข้อพิพาท สืบเนื่องจากทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญายุติข้อพิพาท ระหว่างกันแล้วเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2563

เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2563 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีจากสารบบความ



## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

### บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

- 10) กรณีการส่งมอบเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ (“สัญญาอนุญาตฯ”) ระหว่าง กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”) กับ DPC

เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2561 DPC ได้รับคำเสนอข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 6/2561 ลงวันที่ 31 มกราคม 2561 ที่ กสท. ได้ยื่นข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงรับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม เรียกร้องให้ DPC ส่งมอบเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมตามสัญญาอนุญาตฯ เช่น เสาอากาศ ตู้คอนเทนเนอร์ แหล่งจ่ายไฟฟ้า ระบบคงสิทธิเลขหมาย ระบบ Call Center รวมถึงค่าเสียโอกาสจากการใช้อุปกรณ์ดังกล่าว รวม 13,431 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีของค่างิน หรือชำระเป็นเงินในจำนวนเดียวกันแทนการส่งมอบเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมดังกล่าว

เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2564 คณะอนุญาโตตุลาการ ได้มีคำชี้ขาดให้ยกคำเสนอข้อพิพาทของ กสท. เป็นผลให้ DPC ไม่ต้องส่งมอบอุปกรณ์และชำระค่าเสียโอกาสพร้อมดอกเบี้ยตามที่ กสท. เรียกร้องทั้งหมด ทั้งนี้ กสท. สามารถยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการต่อศาลปกครองกลางได้ภายใน 90 วัน

ฝ่ายบริหารของบริษัทเชื่อว่า DPC ได้ปฏิบัติตามถูกต้อง ตามสัญญาที่เกี่ยวข้องทุกประการแล้ว ดังนั้นผลของคดีดังกล่าวไม่ว่าจะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อ งบการเงินรวมของกลุ่มบริษัท

- 11) กรณีการส่งมอบเสาโทรคมนาคมและตู้คอนเทนเนอร์ ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ (“สัญญาอนุญาตฯ”) ระหว่าง กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“กสท.”) กับ DPC

วันที่ 15 กรกฎาคม 2557 DPC ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาท เลขที่ 49/2557 ต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงรับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อให้คณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดว่า เสาติดตั้งสายอากาศจำนวน 152 ต้น และ 115 ตู้คอนเทนเนอร์ ที่ DPC โอนให้แก่ กสท. ไม่ใช่เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคม ที่ DPC มีหน้าที่ต้องส่งมอบให้แก่ กสท. ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการฯ และขอคืนเงินส่วนแบ่งรายได้จากค่าเช่าใช้เสาจำนวน 2 ล้านบาท

เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2561 DPC ได้รับคำเสนอข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 76/2561 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2561 ที่ กสท. ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงรับข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อให้มีคำชี้ขาดให้ DPC ส่งมอบเสาโทรคมนาคม (Tower) จำนวน 155 ต้น โดยหาก DPC ไม่สามารถส่งมอบได้ให้ DPC ชำระค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน 72 ล้านบาท และค่าเสียโอกาสทางธุรกิจสำหรับการใช้เสา และการใช้ตู้คอนเทนเนอร์รวมดอกเบี้ยแล้วเป็นเงิน 284 ล้านบาท และ 145 ล้านบาท ตามลำดับ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 501 ล้านบาท

DPC ได้รับสำเนาคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการลงวันที่ 8 เมษายน 2563 โดยคณะอนุญาโตตุลาการเสียงข้างมากมีคำชี้ขาดให้ยกคำเสนอข้อพิพาทของ DPC ทั้งนี้ DPC มีสิทธิขอเพิกถอนคำชี้ขาดภายใน 90 วัน นับแต่ได้รับคำชี้ขาด

วันที่ 14 พฤษภาคม 2563 คณะอนุญาโตตุลาการมีคำสั่งให้แก้ไขข้อผิดพลาดในคำชี้ขาดทำให้กำหนดระยะเวลายื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการเปลี่ยนเป็นวันที่ 12 สิงหาคม 2563

วันที่ 11 สิงหาคม 2563 DPC ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการต่อศาลปกครองกลาง

วันที่ 21 สิงหาคม 2563 DPC ยื่นคำร้องขอถอนคำร้องเพิกถอนคำชี้ขาด เนื่องจากทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญายุติข้อพิพาทระหว่างกันแล้วเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2563

เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2563 ศาลปกครองกลางมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำร้องเพิกถอนคำชี้ขาด และให้จำหน่ายคดีจากสารบบความ

#### บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด (“AWN”)

- 1) กรณีคิดค้นหรือเชื่อมต่ออุปกรณ์โทรคมนาคมย่านความถี่ 2100 MHz ของ AWN บนสถานีฐานที่ บริษัท ดิจิตอล โฟน จำกัด (“DPC”) ส่งมอบกรรมสิทธิ์ให้แก่ บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (“CAT”) ตามสัญญาให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ ระหว่าง กสท. กับ DPC (“สัญญาอนุญาตฯ”)

เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2559 กสท. ได้ยื่นฟ้อง AWN ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีที่ 1039/2559 เพื่อให้รื้อถอนเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมที่มีไว้ใช้สำหรับให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ย่านความถี่ 2100 MHz และหรือเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมอื่นๆ ของ AWN ที่ติดตั้งบนสถานีฐาน จำนวน 67 แห่ง ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการฯ ของ DPC โดยไม่ได้รับความยินยอมจาก กสท. ดังนั้น กสท. จึงเรียกร้องให้ AWN ชดใช้ค่าเสียหายจากการใช้ทรัพย์สินที่ กสท. ยังเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 จนถึงเดือนมิถุนายน 2559 จำนวน 57.53 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี นับจากวันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระค่าเสียหายเสร็จสิ้น และค่าเสียหายเดือนละ 2 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี ของค่าเสียหายที่ค้างชำระให้แก่ กสท. ในแต่ละเดือน จนกว่าจะดำเนินการรื้อถอนอุปกรณ์ดังกล่าวออกเสร็จสิ้น และห้ามมิให้ AWN นำเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมสำหรับให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ย่านความถี่ 2100 MHz และหรือเครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมอื่นๆ มาติดตั้งหรือเชื่อมต่ออุปกรณ์โทรคมนาคม ตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการฯ ระหว่าง กสท. กับ DPC เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก กสท. เป็นลายลักษณ์อักษร

วันที่ 19 มีนาคม 2561 ศาลปกครองกลางมีคำสั่งให้โอนคดีนี้ไปศาลแพ่งข้อพิพาทหมายเลขคำที่ 1680/2561 โดยขณะนี้คดีดังกล่าวอยู่ในขั้นตอนของการพิจารณาของศาลแพ่ง

วันที่ 21 สิงหาคม 2563 กสท. ยื่นคำร้องขอถอนฟ้อง สืบเนื่องจากทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญายุติข้อพิพาทระหว่างกันแล้ว เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2563

เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2563 ศาลแพ่งมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง และให้จำหน่ายคดีจากสารบบความ

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

- 2) กรณีเรียกร้องให้ชำระค่าใช้เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคม ค่าบริการระบบสื่อสารสัญญาณในอาคารและค่าร่วมใช้ไฟฟ้าในทรัพย์สินตามสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการ ระหว่าง บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (“AIS”) และ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (“ทีโอที”)

เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2560 AWN ได้รับคำฟ้องศาลแพ่งคดีหมายเลขดำที่ 454/2560 ลงวันที่ 31 มกราคม 2560 ของทีโอที โดยเรียกร้องให้ AWN ชำระค่าใช้เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคม ค่าบริการระบบสื่อสารสัญญาณในอาคารและค่าร่วมใช้ไฟฟ้า ซึ่ง AWN ใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2559 จำนวน 559.62 ล้านบาท และดอกเบี้ยคำนวณจนถึงวันที่ฟ้องคดี จำนวน 15.87 ล้านบาท รวมเงินต้นและดอกเบี้ยจำนวน 575.49 ล้านบาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีของเงินต้นจำนวน 559.62 ล้านบาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ

วันที่ 31 พฤษภาคม 2561 ศาลแพ่งมีคำพิพากษาให้ AWN ชำระค่าใช้เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมค่าบริการระบบสื่อสารสัญญาณในอาคารและค่าร่วมใช้ไฟฟ้าพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ทีโอที

วันที่ 19 พฤศจิกายน 2561 AWN ได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแพ่งที่ศาลอุทธรณ์

ต่อมาเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2562 ทีโอทีและ AWN ได้ทำสัญญาระงับข้อพิพาทดังกล่าว โดย AWN ชำระค่าใช้เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ทีโอทีตามคำพิพากษาของศาลแพ่ง

เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2562 AWN ได้ยื่นคำร้องขอถอนอุทธรณ์ที่ศาลอุทธรณ์ โดยทีโอทีไม่คัดค้านการขอถอนอุทธรณ์

เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563 AWN ได้รับแจ้งว่า ศาลแพ่งได้อ่านคำสั่งศาลอุทธรณ์ โดยศาลอุทธรณ์มีคำสั่งอนุญาตให้ถอนอุทธรณ์ และจำหน่ายคดีจากสารบบความศาลอุทธรณ์แล้ว เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2563 คดีถือเป็นที่สิ้นสุด

- 3) กรณีการฟ้องเพิกถอนคำสั่ง กสทช. ในเรื่องการให้บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (MNP)

ในระหว่างปี 2558 - 2563 AWN ได้รับคำสั่งกำหนดมาตรการบังคับทางปกครอง (“คำสั่ง”) จาก สำนักงาน กสทช. ให้ชำระค่าปรับทางปกครองกรณีการให้บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นเงิน 221 ล้านบาท และ 605 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่ง AWN ได้ยื่นฟ้องเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขดำที่ 1357/2560 และคดีหมายเลขดำที่ 2212/2563 ตามลำดับ โดยเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2563 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ 1357/2560 ให้เพิกถอนคำสั่งกำหนดค่าปรับทางปกครองในส่วนที่เกินกว่า 20,000 บาทต่อวัน เป็นผลทำให้ค่าปรับทางปกครองลดลงเหลือ 0.82 ล้านบาท ซึ่งในวันที่ 25 กันยายน 2563 AWN ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดเพื่อให้เพิกถอนคำสั่งกำหนดค่าปรับทางปกครองทั้งหมด ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

สำหรับคดีหมายเลขดำที่ 2212/2563 อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

โดยฝ่ายบริหารของบริษัทเชื่อว่า AWN ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดข้อสัญญาที่เกี่ยวข้องทุกประการแล้ว ดังนั้นผลของคดีดังกล่าวไม่น่าจะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่องบการเงินรวมของกลุ่มบริษัท

### บริษัท ไมโม เทค จำกัด (“MMT”)

การเรียกร้องให้ชำระค่าเสียหาย กรณี MMT บอกลีกสัญญาว่าจ้างพิมพ์งานกับ บริษัท เปเปอร์เมท (ประเทศไทย) จำกัด

เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2562 บริษัท เปเปอร์เมท (ประเทศไทย) จำกัด ได้ยื่นฟ้องต่อศาลแพ่ง เป็นคดีหมายเลขดำที่ 1016/2562 เรียกร้องค่าเสียหายจาก MMT กรณีถูก MMT บอกลีกสัญญาว่าจ้างพิมพ์งาน โดยเรียกร้องค่าเสียหายและค่าทนายได้เป็นจำนวนเงินรวม 280 ล้านบาท

เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2564 ศาลแพ่งมีคำพิพากษาให้ยกฟ้องบริษัท เปเปอร์เมท (ประเทศไทย) จำกัด เนื่องจากบริษัท เปเปอร์เมท (ประเทศไทย) จำกัด ปฏิบัติผิดสัญญา จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายตามที่เรียกร้องมาในคดีนี้ ทั้งนี้ บริษัท เปเปอร์เมท (ประเทศไทย) จำกัด มีสิทธิอุทธรณ์ภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

โดยฝ่ายบริหารของบริษัทเชื่อว่า MMT ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดข้อสัญญาที่เกี่ยวข้องทุกประการแล้ว ดังนั้นผลของคดีดังกล่าวไม่น่าจะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่องบการเงินรวมของกลุ่มบริษัท

## หมายเหตุประกอบงบการเงิน

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย สำหรับปีสิ้นสุดที่ 31 ธันวาคม 2563

### 40. เหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงาน

#### เงินปันผล

ในการประชุมคณะกรรมการเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2564 ได้มีมติให้เสนอจ่ายเงินปันผลประจำปี 2563 ให้แก่ผู้ถือหุ้น ในอัตราหุ้นละ 6.92 บาท ซึ่งบริษัทได้จ่ายเงินปันผลดังกล่าวไปแล้วในอัตราหุ้นละ 3.24 บาท ในการจ่ายเงินปันผลระหว่างกาลเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2563 ทั้งนี้การเสนอดังกล่าวจะต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท

### 41. การอนุมัติงบการเงิน

งบการเงินนี้ได้รับการอนุมัติให้ออกงบการเงินโดยคณะกรรมการบริษัทเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2564

## การรับรองความถูกต้องของข้อมูล

บริษัทได้สอบทานข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีฉบับนี้แล้วด้วยความระมัดระวัง บริษัทขอรับรองว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องครบถ้วน ไม่เป็นเท็จ ไม่ทำให้ผู้อื่นสำคัญผิด หรือไม่ขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งในสาระสำคัญ นอกจากนี้ บริษัท ขอรับรองว่า

- (1) งบการเงินและข้อมูลทางการเงินที่สรุปมาในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีได้แสดงข้อมูลอย่างถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของบริษัทและบริษัทย่อยแล้ว
- (2) บริษัทได้จัดทำมีระบบการเปิดเผยข้อมูลที่ดี เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทได้เปิดเผยข้อมูลในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ทั้งของบริษัทและบริษัทย่อยอย่างถูกต้องครบถ้วน แล้ว รวมทั้งควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระบบดังกล่าว
- (3) บริษัทได้จัดทำมีระบบการควบคุมภายในที่ดี และควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระบบดังกล่าว และบริษัทได้แจ้งข้อมูลการประเมินระบบการควบคุมภายใน ณ วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2564 ต่อผู้สอบบัญชีและคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับความเสี่ยงของบริษัทแล้ว ซึ่งครอบคลุมถึงข้อบกพร่องและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของระบบการควบคุมภายใน รวมทั้งการกระทำที่มีขอบที่อาจมีผลกระทบต่อการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัทและบริษัทย่อย

ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
นายสมชัย เลิศสุภกิจวงศ์	กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม	.....
นายชยุต เวียงซอ	กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม	.....



**บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)**

สำนักงานใหญ่ 414 อาคาร เอไอเอส 1 ถนนพหลโยธิน

สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ : (66) 2029 5000

เว็บไซต์ : [www.ais.co.th](http://www.ais.co.th)